BRIGHAM YOUNG UNIVERSITY
3 1197 23820 5428

LIBRARY
Brigham Young University
RARE BOOK COLLECTION

Vault
093
F592
1492

yxkk

. Goff A827

in margin of i4

d at end

and a little w

Antoninus
Confessionale
Strassburg,
M. Flach, 1492

BMC I 152

Antoninus Florentinus

375.
386

0/85

343

Cõfeſſionale dñi Antonini archiepiſcopi Florentini

m. c. poſsidet legittimo iure hunc codicem a quo [illegible] donatum.

Conventus Capuccinorum [illegible] [illegible] S. Francisci Anno D. 1618

UPB

Incipit ſummula confeſſionis vtiliſſima in q̄ agit̄ quō ſe habere debeat ꝯfeſſor erga penitētē in cōfeſſionib⁹ audiēdis. quam edidit Reuerendiſſim⁹ vir: ac in chriſto pater dn̄s frater Antoninus archiepus Florētinus ordis fratꝝ pdicatoꝝ.

Defecerūt ſcrutantes ſcrutinio. pſalmo .lxiij. Scrutiniū q̄dē eſt ꝯfeſſio vł inq̄ſitio: in q̄ et penitēs ſcrutat̄ ꝯſcientiā ſuā ꝛ ꝯfeſſor cū eo. Scrutās ergo eſt ꝯfeſſor q̄ in hoc pt̄ tripliciter deficere. Quia vł p maliciā abſoluēdo quē ſcit non poſſe. vł p ignorātiā neſciēdo diſcernere inter leprā ꝛ leprā. ꝛ quem poſſit vel non poſſit abſoluere. vel p infirmitatē ꝯcupiſcētie inde ſumendo occaſiōes maloꝝ ex auditu dum incaute ſe hꝫ. Unde Aug⁹. de pe. di. vi. c. i. Caueat ſpūalis iudex vt ſicut nō ꝯmiſit crimē nequitie: ita non careat munere ſciētie. Ex q̄b⁹ verbis inuit̄ ꝙ cōfeſſor ſiue ſacerdos debꝫ habere illa tria ex autoritate Aug. pallegata. Prīo poteſtatē in foro cōſciētie. vt ſ. ſit iudex ſpūalis. Scd̄o cōſeruare puritatē vite ſue ne ꝯmittat crimē nequicie. Tercio hr̄e ſufficientē ſciētie claritatē. vt nō careat mūere ſcientie.

Capitulū primū de poteſtate ſeu autoritate ꝯfeſſoris ꝛ quis poſſit vł nō poſſit audire cōfeſſiones

Notandū pmo eſt ꝙ nō ſacerdos ꝛ ſi poſſit audire ꝯfeſſiōes in caſu mortꝭ. nō tn̄ abſoluere pōt. alias ſi abſoluit vt ſacerdos īdicatiue ſm q̄ſdam incurrit irregularitatē ſicut ſi celebraret. Hoc tamen eſt dubiū: q2 non eſt ī iure expſſuz ſicut de celebrāte. Uñ nō videt̄ irreglarꝭ. extra de ſenten. excō. c. is q̄. lib. vi. Ibi em̄ dr̄ ꝙ nō incurrit quiſ irregularitatē pter aliquod delictū qn̄ nō eſt ī iure expſſuz. Et confeſſus tali nō ſacerdoti tenet̄ iterū cōfiteri rō eſt. quia ſolis ſacerdotib⁹ dictū eſt. q̄rūꝫ remiſeritꝭ peccata ꝛc̄. Johan. xx. Nec tamen a quolibꝫ ſacerdote pōt q̄s abſolui. ſꝫ a proprio aut

altero de licentia ei⁹. Uñ dr de pe. ꝛ remiſ. in. c. oĩs. ꝙ ꝗli/bet ſemel in anno ꝯfiteaꝛ oĩa peccata ſua ꝓprio ſacerdoti. ꝛ de pe. di. vi. c. placuit. Rõ ẽ qꝛ nõ pt ꝗs ſoluere vl' ligare eũ ꝗ ſibi ꝯfiteꝛ niſi habeat iuriſdictionẽ ſup eum. Si aũt ſit ꝓprius platus ꝛ nõ ſacer/dos ſicut curatus ꝛ eps. non ſacerdos poteſt abſoluere p alium ꝯmittendo hoc alteri.

Sꝫ nota ꝙ ꝓprius ſacer/dos aliter intelligiꝛ cuꝫ diciꝛ ꝙ ꝗlibet dꝫ ꝯfiteri ꝓprio ſa/cerdoti. ꝛ aliter cum diciꝛ ꝙ ꝺ licentia ꝓprij ſacerdotꝭ pt alteri confiteri. Nam primo caſu diciꝛ ꝓprius ſacerdoſ ꝗ cunqꝫ habet poteſtatem ab/ſoluendi ordinariam vl' dele gatam. ſiue ſit cõmunis. ſiue ſit ſingularis. quia actor ſeꝗ tur forum rei. ſed eſt in electi one eius quẽ forum de mul/tis ſequaꝛ. niſi ſit actio realiſ in qua ſequiꝛ forum rei de ꝗ agitur. Et qꝛ in foro penitẽ/tie idem eſt actor et reus. ide eſt ꝙ idem ſeipm pt accuſare coram quocunqꝫ ꝯfeſſore de omnibꝫ: qui illũ poſſit abſol uere de crimine vbicũqꝫ cõ/miſſo. quia hmõi abſolutio nõ reſpicit territorium. ſicut alia ratõe rei vel delicti. Pro pter quod dicit Hoſtiẽ. ꝙ ꝗ libet habꝫ tres ſacerdotes ꝓ prios ordinarie. ſ. curatũ. de cuius parochia ẽ. epm ſuuꝫ ꝛ papam. Sed in ſecũdo ca ſu ꝓprius ſacerdos de cuius licentia põt alteri cõfiteri in telligiꝛ ſtricti⁹ ille qui ꝺ iure ſuo ordinario hoc hꝫ: nõ ex ꝯmiſſiõe. ꝛ ſic intelligiꝛ c. oĩſ eꝗuoce loꝗ de ꝓprio ſacerdo te ſm oẽs. Nam ꝯſtat ꝙ ad i/plendũ illud pceptum de ꝯfi tendo ſemel in anno oĩa pctã ſua ꝓprio ſacerdoti: ita ſuffi/cit confiteri vicario curati ſi cut ipſimet curato. Et tñ ad cõfitendũ alteri nõ ſufficeret accipe licentiam ab eius vi/cario ſicut ſufficeret ab ipſo met curato. Unõ reſpectu p mi vicarius eſt ꝓprius ſacer dos. ſed non reſpectu ſecũdi vnde ꝛ ſi poſſit quis cõfiteri vicario curati: tamẽ ipe vica rius nõ põt dare licentiã illi ꝙ alteri ꝯfiteaꝛ. Hec Pe. de pal. in. iiij. diſti. xvij.

Capitulũ ſcõm de ordĩa/rio ꝯfeſſore ꝗ ad eccl'iaſticas ꝑſonas ꝛ clericos.

(Ciendũ eſt ꝙ papa quia nõ

habꝫ ſupiorē a xp̄o: nec a cō cilio ꝗꝛ hꝫ ꝓpꝛiū cōfeſſoreꝫ quē duxerit eligēdū. ꝗ auto/ ritate xp̄i p̄t eū abſoluere vel ligare in foro pn̄iali: nō autē in foro exꝭiori. qꝛ ip̄e n̄ p̄t li/ gari vinclo excōicatiōis a ꝗ indigeat abſolui. ꝛ ꝑpt̄ h̄ nō opꝫ a xp̄o ſibi cōmitti. qꝛ tn̄ p̄t ligari vinculo pc̄ti ſicut et alij̄. ꝑpterea indigꝫ remedio ſicut ꝛ alij̄. qꝛ nec xp̄us dimi ſit eū ſine remedio. ideo h̄ con ceſſit vt ſicut a p̄ncipio quili bet potat quēlibet volenteꝫ ſe ſibi ſubijcere abſoluere. ita ꝛ nūc ꝗ ad illū ꝗ nulli ē ſubie ct⁹ ſicͭ papa. Si vo excōica/ tus eligat̄ i papā anteꝗꝫ con ſentiat ſupiorē hꝫ a ꝗ abſol/ ui p̄t. ſꝫ ſi p̄us aſſentiat abſol ui poſtea n̄ pōt. ſꝫ nec indigꝫ qꝛ nulli legi ſubeſt. Unꝺ lex poſitiua ꝗ arcet excōicatuꝫ a cōione fideliū ꝛ ꝑceptione et collatione ſacroꝝ ip̄m non li gat. ꝑpt̄ qꝺ excōicatio nō im pedit electum nec electioneꝫ ip̄am Qui vo ſunt ꝺ fami lia pape hn̄t ſūmū penitenti ariū propꝛium ſacerdotē cū papa. qꝛ nulli alij̄ ſbſūt. Se cus eſt aūt de capellanis ei⁹ qui per mundū ſunt diſper/ ſi: qui ꝑpter hoc nō ſunt ab alij̄s exempti.

De Cardinalib⁹.

De cardinalib⁹ aūt ꝗ ſunt ep̄i ip̄i nō min⁹ hn̄t ꝗꝫ alij̄ ep̄i. ꝙ. ſ. li bere pn̄t eligere. Idē ſi ſūt le gati: quia ſūt p̄lati vl̄ exēpti. Si vo ſint ſimplices cardi/ nales nec ep̄i nec legati. dicit Hoſti. eos nō hr̄e. niſi papā ꝛ ſummū penitētiariū. et ꝗꝫ/ uis imediate ſunt ſub papa: ꝛ ꝑ ꝯn̄s exempti. non tn̄ pn̄t ſibi eligere ꝯfeſſorem ſine ip̄i us aut ſūmi penitētiarij̄ licē tia. qꝛ nō ſunt p̄lati ſed coad iutores p̄lati ꝛ paſtores. licet ſint p̄ſbiteri cardinalis. et iō tutius eſt ꝙ habeāt licētiam a papa. Familia vo cōmen ſalis eorū de licentia eorūdē cardinaliū pn̄t ſibi eligere cō feſſorē. qꝛ de conſuetudīe ſūt ſbditi eiſ. ſiue ſacerdotes ſint ſiue non. Uel forte ſūm⁹ pe/ nitētiari⁹ qꝛ ē ꝙ̄i curat⁹ reſpe ctu oīm manſionarioꝝ curie pape ꝗꝛ ip̄e papa ē ꝙ̄i ep̄s ꝓ/ pꝛius. Hec Pe. ꝺ pal. i. iiij̄.

De p̄triarchis ꝛ alijs.

Patriarche. archiep̄i ep̄i habēt ꝓpꝛios ſa cerdotes ſuos ime/ diate ſupiores. vt ep̄s archi ep̄m. ille p̄matē. ille p̄triarchā

ille papã.ꝛ h̃ niſi ſint exẽpti. nihilominuſ oẽs iſti pñt ſibi eligere ɔfeſſorẽ.extra đ pe.et re.c.fi. Qui pñt eos abſolue re nõ ſolũ đ occultꝭ ſꝫ etiã de mãifeſtꝭ ꝛ notoꝛijſ etiã archi epo iuito.ꝛ etiã a vinculo ex cõicatiõis maioꝛis ꝛ minoꝛis ꝛ mutare vota.et relaxare iu ramẽta.ꝛ oĩa alia ꝓpter q̃ nõ eſſet ɔſulẽda ſedes aplica .li cet Hoſti.dicat ɔtrariũ.ꝛ il lud ɔtrariũ tenet frater bar tholomeꝰin piſanella. Cõfeſ ſio.iij.§.xvi. Nec obſtat ꝙ i illo .c.fi.nõ ſit mentio niſi de abſolutiõe a pctĩs.qꝛ cũ intẽ tio pape ſit ipis epis q̃bꝫ eſt graue ſꝑ ad archiepm recur rere ꝛ guiꝰad papam.ita ꝓui dere eis ꝑ ɔfeſſoꝛẽ ab eis ele ctũ ſicut ꝓuiſum eſt inferio ribꝫ epoꝝ ꝑ ipſos epos Jdo de oĩ pctõ ꝛ vinculo de q̃ pt eps abſoluere inferioꝛẽ et ele ctus ab eo pt ipm abſoluere. ꝛ ĩ oĩ caſu in q̃ pt eps diſpẽſa re cũ inferioꝛi.ꝛ ille cuꝫ epo. qꝛ ibi eadẽ rõ ꝛ idẽ ius. Et ſi cut bñ dicit Hoſt.iſtđ ꝓuile giũ ñ ꝑdit ꝑ h̃ ꝙ venit romã qꝛ ibi ñ diſtiguiᷓ vbicũqꝫ ſit Sꝫ ſi đſinit eſſe eps puta qꝛ cedit loco ꝛ dignitati foꝛte ꝑ dit ꝓuilegiũ datum epis. qꝛ

ipſe nõ plus habet epi digni tatẽ.ſi ꝓo cedit loco ꝛ nõ di gnitati ñ ꝑdit. Rõ q̃ aliq̃ ꝓ bãt ꝙ ɔfeſſoꝛ ab epo electus nõ põt eũ abſoluere a vincu lo excõicatõis eſt.qꝛ ñ habet ptãteꝫ niſi ex electõe epi Sꝫ ad h̃ rñdeᷓ ꝙ ñ ab epo eligen te ſꝫ a iure cõmittẽte hꝫ pote ſtatẽ ille.ſicut q̃ eligũᷓ ab illꝭ q̃ ꝑ lraſ penitẽtiarioꝝ hñt ꝙ poſſint ſibi eligere ɔfeſſoꝛeꝫ ab ipꝭ pniarijs.nõ ab eligen tibꝫ hꝫ auctarẽ Sicut cũ epi ſcopꝰɔmittit fribꝫ q̃s poꝛ eli git ipſi ſũt ɔmiſſarij ꝑlatoꝛũ non eligentiũ. Et ꝙ etiam di cunt ꝙ ſi ille electꝰab epo in ɔfeſſoꝛẽ eſſet excõicatꝰ mino ri.nũq̃ꝫ cũ eligereᷓ ad h̃ poſ ſit abſoluere.qꝛ ligatꝰmino ri licꝫ poſſit ɔferre ſacramen ta.nõ tñ eligi pt. Rñ.ꝙ ñ va let iſtđ qꝛ ĩtelligiᷓ đ electõne ad dignitateꝫ.imo ꝛ ſi qñ ab epo eligaᷓ cõfeſſoꝛ eſſent tũc ambo ipe ꝛ electꝰ ligati ma ioꝛi :adhuc ñ ĩpediret factuꝫ dũmõ electꝰille q̃ abſoluit ñ ſit ligatꝰmaioꝛi nᶜ ſuſpẽſus. Hec Pe.đ pal.i.iiij.diſ.xvij q.iij. Prelati exẽpti hñt ſi mile ꝓuilegiũ cũ epis ĩ eligẽ do libere ɔfeſſoꝛẽ.nã exq̃ ſũt exẽpti ꝛplati:ſiᷓ multi ſũt ab

bates. ex hoc ipo hñt iſtd pri uilegiũ: q2 g̃ue eẽt eis ſp adi re papã nonñ p licẽtia ↄfitẽdi. Si autẽ ſic ſunt exẽpti q nõ p̄lati ñ hñt iſtud p̃uilegium. vbi grã. Oẽs ſbditi collegij exẽpti ſecl'ares vl' regulares: qd eſt exmptũ in capite ⁊ in mẽbris. hi em̃ imediate ſuis p̄lat ↄfiteri pñt ñ alijs niſi de licẽtia ipoꝝ. Si autẽ ſic ſunt exẽpti q citra papaz nec decanũ nec p̄poſitũ hñt q̃ habeat curã ipoꝝ: ⁊ adhuc nõ pñt ſibi eligere. ſ3 petunt hoc ipm̃ a papa vl' ei⁹ penitẽtiario cũ alias nullus poſſit eos abſoluere.

Abbatiſſa quid poſſit i ſpiritualib⁹.

Similit nulla abbatiſſa q̃cũis iura epiſcopalia exerceat ponẽdo officiales. niſi in h habeat ſpẽale p̃uilegiũ: q̃ tũcũ q exẽpta ñ põt h hre. q2 ñ ẽ p̄lata cũ nõ habeat claues iuriſditõnis. ⁊ q ei⁹ official' ex cõicat qd p ſe ipa ñ p̃t: ñ ẽ autoritas ipſi⁹ ſ3 pape. Sil'r q̃ cũq p̄eſt q̃buſcũq ex ↄmiſſione alteri⁹. ⁊ ẽ dlegat⁹: nõ p̃t dici p̄lat⁹. vñ q̃ntũcunq exẽpt⁹ q2 tñ nõ ẽ p̄lat⁹ nõ h3 h p̃uilegiũ. puta ſub p̄oꝛ i religione vl' p̄oꝛ ñ ↄuẽtual' aut cõuentualis ſub abbate. non p electõnez ſ3 ab ipo abbate ex ↄſilio ſenioꝝ poſit⁹ vl' iſtitutus. niſi forte qñ mortuo abbate vl' p̄oꝛe ipi fuerint q̃i ordinarij. q2 tũc actio ſubrogata h3 p̃uilegiũ ei⁹ loco cuius ſubrogat. ſ3 p̄oꝛ q̃ p electõez canonicã iſtituit p̄lat⁹ ẽ. ⁊ ido ſi eſt exẽpt⁹ h3 idẽ p̃uilegiuz ꝓpt' qd nõ oportz q ↄfirmans det ſibi ptãtẽ eligẽdi ↄfeſſorẽ ſicẽ nec ↄfirmãs vel ↄſecrans epm̃. Nec obſtat decretal'. ne p dilatione. extra de pe. ⁊ re. Iſtd em̃ p̃uilegiũ d eligẽdo ↄfeſſorem eq̃lit ↄcedit epis ⁊ minoꝛib⁹ p̄lat exẽpt Unde cũ epi licet imediate ſubſint archiepiſ. nihilominꝰ ſine eorũ licẽtia h pñt etiã q̃ ſũt nõ exẽpti. g̃ ⁊ p̄oꝛes h pñt. l3 ſub ſint abbatib⁹ vl' maioꝛib⁹ ſine licẽtia eoꝝ cũ ſint ordinarij. Si aũt ſũt i dignitate cõſtituti. nõ tñ p̄lati. ſic cantoꝛ theſaurari⁹ ſacriſta ⁊ hmõi pſone. nõ hñt p̃uilegiũ q̃cũis ſint exẽpti. Si vo eẽnt p̄lati ſ3 ñ eſſent p̄lati i foro penitentiali. ſicut ſunt archidyaconi de pari cõcurrẽtes cũ epiſcopis in foro cauſarũ adhuc nõ puto eoſ habere hoc

p̄uilegiū. ſ; ſolos p̄latos. hoc dico q̄ h̄nt curā aīaꝝ. Sic aūt dixi d̄ ep̄is ꝙ ꝗ̄diu ſunt ep̄i q̄ ad dignitatē retinēt h̄ p̄uilegiū. ita ꝛ̄ iſti ꝗ̄diu ſūt ī p̄latōe. ꝛ ſil'r elect⁹ ab eis p̄t agere cū eis abſoluēdo ꝛ diſpēſando q̄cq̄d p̄t ep̄s ſi ei ſb eſſent. Sic elect⁹ ab ep̄o n̄ p̄t tantū q̄ntū archiep̄us excepto in ſnīa lata a ſup̄iori ꝯ eoſ puta ab archiep̄o ꝯ ſuffraganeū ſuū. ab abbate ꝯtra p̄orē cōuentualē ſibi ſubditū ab hm̄ōi em̄ nō p̄t abſoluere elect⁹ tal' ꝯfeſſor. Quicūq; ei poteſt eligere vno electo ſiue mortuo ſiue n̄ mortuo p̄t alium mutare ad placitū. ꝛ eo ipſo ꝙ tal' q̄ pōt eligere cōfitet' alicui. videt' ip̄m eligere. q: pl⁹ eſt fact; ꝛ mētis intentōe eligere ꝗ̄ v̄bis. iij. q. vi. c. i. ꝛ de maio. ꝛ obe. c. legebat'. h̄ Pe. de pal'. vbi ſup̄. Inferiores p̄lati nō exēpti ſi ſubſunt īmediate ep̄o ip̄m ſolū habēt cū ſup̄iorib; p p̄po ſacerdote. ſic abbates. decani. p̄poſiti et archiep̄i rurales. curati v̄o decanos rurales ꝛ ep̄um q̄n ille decanat⁹ eſt annexus cure. Sil'r p̄ores q̄ ſunt ſub abbatib; illis ſubſūt et ep̄is nō p̄lati v̄o ſubſūt īmediate ſuis curatis. ſiue abbatib; ſiue p̄orib;: ſiue d̄canis q̄n ſūt de collegio vl' ſimplicib; curatis q̄n in parochijs ſuis cōmorant'. Clerici v̄o chorales ſubſūt ei q̄ p̄eſt choro ſiue ſit cantor ſiue ſuccētor ī exterioribus. S; q̄ntū ad foꝝ ꝯſcientie ſol⁹ decan⁹ vl' curat⁹ eoꝝ. Hec Pe. de pal'. vbi ſup̄ diſt. xvij.

Capitulū tercium cui debeant laici ordinarie ꝯfiteri.

Impera tor ſ̄m Hoſti. de antiq̄ſſima ꝯſuetudīe cōfitet' capellanis ſuis ſed ſic̄ d̄r extra de pe. ꝛ re. c. ij li. vi. Nulla ꝯſuetudīe introduci p̄t. vt p̄t. p p̄rij ſacerdotis licētiā aliq̄s poſſit ſibi eligere ꝯfeſſorē niſi d̄ licētia pape. Rex habet ep̄m ſiue archiep̄m. in cui⁹ ciuitate eſt ſedes regni. dicit' aūt ſedes vl' metropol' regni nō in q̄ plus morat'. ſ; ī q̄ īungit' ꝛ coronat' Principes mīores ſi h̄nt ſub ſe ciuitates plures. ſil'r a ſede p̄ncipali ducatus vl' comitat⁹ domiciliū ſortiuntur Sed ſi h̄nt vnā ciuitatē alia p̄ncipaliorem ab vtroq; ep̄o vl' metropolitāo licentiā ꝯfi

tēdi capiāt ſm Hoſti. Sȝ h
nō eſt verꝝ ꝗ̄tū ad metropo/
litanū. qꝛ nullꝰ ſubditꝰ ſuffra
ganeoꝝ ē ei ſubditꝰ imediate
niſi qñ viſitat. ſȝ ſolū ipi ſuf/
fraganei. Un̄ cū dñs illaꝝ ci
uitatū i tp̄alibꝫ ita ſbſit epis
i ſpūalibꝫ ac ſi eēt ſeruꝰ ſicut
dñs caſtri ſubeſt i ſpūalibus
curato. Jō ſic metropolitāꝰ
nō poſſȝ dare licentiā ꝯfitēdi
homi hñti domos i dyoceſi
ſuffraganeoꝝ. ita nec p̄ncipi
De illo ṽo p̄ncipe q̄ habȝ
dominiū in diuerſis dyoceſi
bus. ſȝ ñ ſuꝑ ciuitates videt
ꝙ ipe multo magis ab ipſis
epis petere debeat h. ſ. in cu/
ius dyoceſi hȝ p̄ncipalr do/
miniū. vl ab vtroqȝ ſi eq̄liter
in duabꝫ. nā abſurdū eſſet ꝙ
a tot curatꝭ hret petere q̄t in
ſuo dñio icludunt. Dñi ṽo
q̄ in eadē dyoceſi in diuerſis
vill hñt dñiuȝ. ſi in vna hñt
p̄ncipale dñium i q̄ ñ ſit niſi
vna parochia tm̄ ſiue vnꝰ cu
ratꝰ tm̄ illi vidꝛ ſubeſſe. Sȝ
qñ nullū hȝ dñiuȝ i illa villa
q̄ ſub ſe ñ ꝯtiet plēs parochi
as. maxime ſi vna ñ ē p̄ncipa
lioꝛ altera. tunc nulli curato
ſubeſt ſȝ immediate epo. Si
vero i vna villa ſit p̄ncipale
dñium: i q̄ ñ ē niſi vna paro/
chia tm̄. vel ſunt mlte et vna
p̄ncipalr curatꝰ illiꝰ ē ſibi ꝓꝓ/
us ſacerdos citra epm.

Baliui ſi nullibi haberēt
māſionē niſi ſm ꝯaſſiſtere re
q̄rūt mō huc mō illuc diſcur
runt. vbiqȝ confiteri pñt. vel
epis ciuitatū. vl curatꝭ in q̄/
rū parochijs hoſpitiū eligūt
Si ṽo p̄ncipalr alicubi de/
gūt ibi curatū hñt illū i cuiꝰ
parochia hoſpitiū ſuū ſitus
ē. ꝛ ſic d̄ ꝓpoſitꝭ. lȝ habeāt do
mos parentū extra baliuiaȝ
ꝛ ſeneſchaldiā vl ꝓpoſituraȝ
qꝛ ꝑ h officiū q̄i ꝯhēdo ſorti
unt foꝝ. Ceteri ṽo burgē
ſes ꝛ alij laici nō i ptāte ꝯſti/
tuti. illis curatꝭ ſubſunt i q̄/
rū parochijs degūt p̄ncipa/
lit. Uel ſi in duabꝫ eq̄lr. in q̄
tūc manēt qñ ꝯfiteri volunt
illiꝰ parochie ſunt. hec Pe. d̄
pal. Reglarit ḡ ꝯfeſſio fiēda
ē ꝓꝓo ſacerdoti. Un̄ dic̄ Jn
no. i. c. omis. extra d̄ pe. ꝛ re.
Si q̄s alieno ſacerdoti iu/
ſta de cā cōfiteri pctā ſua vo
luerit. licentiā p̄us poſtulet
ꝛ obtieat a ꝓꝓo ſacerdote. cū
aliter ipe nō poſſit ſoluere vl
ligare. hec ibi.

Capitulū q̄rtū in q̄ notāt
octo caſus in q̄bꝫ q̄s pōt al/
teri ꝯfiteri ꝙ ꝓꝓo ſacerdoti

ſine eius licentia.

C nota

e ſcḋm Pe. ð pal. Caſus octo in q̄bꝫ q̄ſ pōt alteri ꝯfiteri q̄ꝫ ꝓprio ſacerdoti ſine ei⁹ licētia. q̄s ponit Hoſti. in ſūma. Prim⁹ ꝓpter indiſcretiōes ſacerdotis ꝓprij. ꝛ ſub h̄ caſu ꝯphēdit̄ qñ ipſe ſacerdos ꝓpri⁹ eſt ſollicitator ad malū. vl' reuelator cōfeſſiōis. vl' eſt talis ꝙ ex cōfeſſiōe iminet ꝑiculū cōfitēti vl' confeſſori. In h̄ igit̄ caſu dicit Hoſti. ꝙ eoipſo hꝫ licētiā a iure alium adeūdi. ð pe. diſt. vi. c. placuit. Sꝫ alij dicūt ꝙ tūc dꝫ petere licētiā ab eo vl' a ſuꝑiori. q2 ca. oīs. dicit. ꝙ q̄ ex iuſta cā voluerit alteri ꝯfiteri petat licētiam a ꝓprio ſacerdote. Et q̄ꝫuis q̄dā h̄ītelligāt niſi ex cl'pa ſua h̄ ꝓcedat. videt̄ tñ melius ꝙ etiā ſi h̄ ſit ex culpa ſua. quia culpa ſua nō dꝫ alteri nocere puta ſuꝑiori. Sicut ꝓpo ſacerdote mortuo vel excōicato: nō eoipſo licet ire ad aliuꝫ ſꝫ oꝑtet recurrere ad epum. ſi ſuꝑior adiri ñ pōt. vel etiam ſi eſt eque defectuoſus. tamē q2 ad papā nō eſt facil' recurſus: eoipſo ad alium ire pōt.

Qñ ḡ ꝓpri⁹ ſacerdoſ oīno indiſcret⁹ ꝛ inept⁹ ē. ꝛ q̄ tunc nō pōt adiri ſine licētia petita. vel ſaltem cū licentia petita. ꝛ nō obtēta p̄t ire ad aliū. dico aūt petita. q2 ꝛ ſi ſit idign⁹ audire nō eſt tñ īpotens ꝯmittere. Et in h̄. ſ. ꝙ dꝫ petere licētiam ab ipo. vl' ire ad ſuꝑiorez ꝯcordat Tho. Pe. Alb. Inno. ꝛ Uul. ꝙ ſi negatur ab eis licētia. tūc dicūt p̄dicti ꝙ idē iudiciū ē ð eo qð ꝛ de illo q̄ nō hꝫ copiā cōfeſſoris. Uñ magſ dꝫ eligere laico ꝯfiteri. nec in hoc trāſgredit̄ p̄cepta eccl'ie. q2 p̄cepta iuris nō ſe extēdūt vltra charitatē. nec etiā fit iniuria ſacerdoti. q2 p̄uilegiū meretur amittere q̄ ꝯceſſa ſibi abutit̄ ptāte Sꝫ Pe. ð pal. dicit ꝙ tūc p̄t libere ire ad aliū. vt patꝫ ſuꝑ. Et ſi nō poſſet alium habere: ꝛ neceſſitas īmineat dicūt p̄dicti doctoreſ ꝙ cōfiteat̄ pctā ſua in genere ſine eo ð q̄ poſſet malū ꝓueīre

Secūd⁹ caſus.

Scðs caſus eſt qñ parochian⁹ trāſtulit domiciliū ſuum. q2 tūc deſinit eē parochianus p̄mi ſacerdotſ. ꝛ fit parochian⁹ illius ad cui⁹ paro/

chiã ſe trãſtulit. Sʒ ſi ĩ dua/ bus parochijs hr̃et domũ ⁊ in vna maneret tp̃e eſtiuali. ĩ alia vo tp̃e hiemali. vtrobi/ ꝗ ſortit̃ foꝝ nõ ſiml' ſʒ ſucceſ ſiue ẽm ꝙ hitat mõ hic mõ il lic. ⁊ hic tũc recipiat ſacramẽ ta vbi tunc habitat alias ali bi.

Tercius caſus.

Terci⁹ caſus ẽ cũ eſt vaga bund⁹ nec hñs nec petẽs do miciliũ. tũc iſte põt confiteri cuilibet curato vel epo in cu ius parochia ẽ. imo etiã ñ cu rato vt videt̃. qꝛ nulli ſubdi t⁹ ſʒ ſubdit ſe cui vult. Nam oĩs ſacerdos ptãtẽ hʒ ordis ⁊ iuriſdictõis ex ſua ordiatõ ne. Sed ſubditos hʒ ſolum eos q̃ ſe ei ſubmittunt. niſi ꝙ ẽm iura q̃ ſe ſemel alicui ſub miſit fact⁹ eſt ei⁹ parochian⁹ nec põt ſe alijs ſubmittere q̃ uſqꝫ ꝺ ꝓmo ſe ſubtrahat ſim pliciter niſi ꝺ volũtate illius vñ dicit̃ extra ꝺ pe. ⁊ re. c. fi. pmittim⁹ eligere. q. d. iure di uino licebat eis eligere. ſʒ ele ctõe eis ſubtracta pmittim⁹ relaxãtes retẽtionẽ ꝙ poſſint eligere. Unde in dicto c. pla cuit. de pe. diſti. vi. ꝺꝛ. Sine conſenſu eius cui ꝓmo ſe cõ/ miſit. ⁊ poſtea cui penitẽs cõ feſſus eſt.

Quartus caſus

Quart⁹ caſus ẽ ſi q̃rit do miciliũ q̃ ſe cõferat q̃min⁹ ſe alibi habeat. Et de pegrĩniſ q̃dem dicendũ ẽ. ꝙ ſi ſine li/ cẽtia curatoꝝ et epoꝝ ꝓfecti ſunt. nil ꝓuilegij habẽt ĩ hoc Si aũt de licẽtia epoꝝ ⁊ cu/ ratoꝝ ꝓfecti ſunt. eoipo hñt licentiã interp̃tatiuã cõfitẽdi cũ ſine ꝯfeſſione digne pegri nari neq̃ant. Si etiã ſupue/ niat paſca cõicare pñt ꝓpter eandẽ licentiã implicitã. ⁊ de caſu epiſcopali abſolui. q̃a ep̃s ñ retinẽdo ſibi auctãtẽ li centiando pegrinoſ ex h̃ ipo videt̃ eis dare licentiã ꝯfitẽ di de caſibꝫ ep̃alibꝫ. ſic curat⁹ de parochialibꝫ De merca toribꝫ aũt ſi nuſq̃ꝫ hr̃ent do/ miciliũ. niſi ſp ſeq̃ndo nun/ dinas idem iudiciũ eſt qđ de vagabundis. ⁊ idem ſi in lo/ co ſuo tenent hoſpitiũ. ſʒ nõ declinant illuc ĩ paſca cõmu niter. Non eñ tunc videtur ſibi habere domicilium quo ad ſacramenta. Et idem ꝺ fa milia principis vel baliui q̃ nunq̃ꝫ ĩ eodeʒ ſtatu pmanẽt. ex q̃ licʒ ipi teneant hoſpitiũ alibi. nec tamẽ illuc declinãt niſi ad horam. iſti vagabũdi

ceſent. Idē de familia epi lai ca. qꝛ non ſic hꝫ ius in ea ſicͨ cardiales. Sed ſi eēnt ꝺ dy/ oceſi ipa de eius licētia cōfi/ teant. Si aūt de alia extͣ ei⁹ hoſpitiū dimiſerūt. qꝛ ꝑ dyo ceſim vagant respectu illius dyoceſis vagabundi reputā tur. vt ꝺ licētia epi illius. vł cuiuſlibet curati: ad c⁹ paro chiā veniūt cōfiteri pñt. Cō cordat i ħ. ſ. ꝙ ꝑegrini. nego/ ciatores ⁊ aliꝫ viatores. ſi nō hñt licentiā a ſuis curatꝭ vel epis. vł ſine licētia eoꝝ iter arripiūt nō poſſunt abſolui ab aliȷ́ſ Inno. Hoſt. ⁊ Uul.

Quintus caſus

Quit⁹ caſus ē rōne ꝺlicti. vi. q. iiȷ. c. placuit. qꝺ q̄dā di/ cunt eē verū tūc ſolū qñ ꝑpt ħ ē excōicat⁹. qꝛ ſi eēt excōi/ cat⁹ a ꝑlato loci illi⁹ ꝑpt illꝺ pctm̄. ſicut ꝯſueuit fieri i fur tis ⁊ hmōi qͬꝝ igrant auto/ res: mittēd⁹ ē tal' ad excōica/ torē abſoluendus ab eo. ſꝫ ſi pctm̄ ē occultū. ⁊ ꝑpt ħ ñ ſit excōicat⁹ pt de hoc ꝯfiteri ꝑ prio ſacerdoti. vt ꝺꝛ in ſūma piſana. Frā. zaba. refert Lā dul. tenere ꝙ curati ⁊ etiā fra tres admiſſi ad audiendū cō feſſiones ſm formā clemēti/ ne dudū. pñt audire ⁊ abſol/ uere pctā ꝯmiſſa. nō ſoluꝫ in dyoceſi. ſꝫ etiā extra territo/ riū dyoceſ. dū tamē ꝯfitētes pñt illis ꝯfiteri. i. ꝙ ſint illi⁹ dyoceſ vł parochie q̄ ad cu/ ratos.

Sext⁹ caſus.

Sext⁹ rōe ſtudiȷ́. vt ſcho/ lares etiā ſi nō ſūt moraturi niſi ꝑ annū i ſtudio. vł qꝛ nō hñt pl⁹ ꝺ ſpacio vł ab epo vł capitłо de cui⁹ licētia ibi ſūt. vł qꝛ ſic diſponūt. vel de pa/ rochia in parochiā mutant. De ill' ꝓo ſcholarib⁹ q̄ veni/ unt ꝺ oī ꝑte regni ad ꝑlamen tū ꝑiſi⁹. cū rex reputꝫ ſe fiſcū ñ recogſcēs ſuꝑiorē i toto or be. vıꝺꝛ ꝙ ibi poſſint ꝯfiteri epo ⁊ curato i q̄ꝝ parochiȷ́s domos ꝯducūt. ſicͨ oliꝫ i tpe impatoꝝ Rome erat ibi cōiſ pria. et q̄cūqꝫ illuc veniebat hēbat iudicē ſuū. ſ. ꝑtorē ꝑe/ grinū. Sꝫ ꝯriū ē veꝝ. ſ. ꝙ nō pñt abſolui rōe ꝑlamēti. ſi ñ hñt licētiā a ſuis ꝑlatꝭ. quia rex ꝑiſi⁹ nō hꝫ ptātē i ſpūali bus. nec i ceteris ꝑtib⁹ regni

Epš aūt pōt in ſpūalibuſ ſoli ſue dyoceſi. ſolū eı roma vbi eſt ſedes pape i ſpūalib⁹ oīb⁹ ē pria cōis. ſicͨ ecclīa ca/ thedral' oīb⁹ de dyoceſi. vnꝺ i curia romana ſicut curato ſuo ſummo pniario ꝺ omni

loco mōi p̄t ꝯfiteri: ⁊ penitē/
tiariis ſimplicibꝫ ſicut vica/
riis ſui curati

Septimus caſus

Septim⁹ caſus ē rōne ne
ceſſitatis qn̄ eſſet i mortis ar
ticlo: tūc oīs ſacerdos ab ec/
cleſia n̄ preciſus auctoritate
iuris fit ꝓpri⁹ ſacerdos. extra
de off. or. c. paſtoral. ex h̄ qd
hr̄ d ꝯſe. diſt. iiij. c. ſanctū. vi
det̄ ꝙ etiā laic⁹ in hmōi neceſ
ſitate poſſit etiā excōicatum
recōciliare ecclie. ſi nō eſt ipe
p̄ciſus. non tn̄ p̄t abſoluere a
peccatis audiēdo ꝯfeſſiōes

Octauus caſus quez ponit
Hoſt. ē ſi ſacerdos nō ꝓpri⁹
ponat ſpem in ratibabitōne
ꝓprij ſacerdotis. Sz vt dici
tur i ſūma piſana ex bn̄. Iſte
caſus cōiter nō tenet̄. cuius
rōnē aſſigt Pe. de pal. Nul/
la eñ ratibabitio ꝯfirmat ſa
cramentū qd nullū fuit. qꝛ et
ſi nō in ſacramtis ratibabitio
ſaltem pape valere p̄t. qꝛ ille
ſolēnitatē mutare p̄t. ſicut d
ecclia p nō epm dedicata ſo/
la ratibabitōe pape dedica/
ta vl' recōciliata reputat̄. ex/
tra de ꝯſe. ec. c. aq̄. tn̄ i ſacris
valere n̄ pōt. qꝛ illa papa mu
tare nō p̄t. quia regla iuris eſt
ꝙ ratibabitio retro trahitur
⁊ mādato ꝯpar̄ qn̄ ſolo man
dato ⁊ a principio res agi p̄t
in talibꝫ aūt locum nō habz
qn̄. ſ. eſſentia ſacri deficit. qꝛ
tunc totū iterādū ē. De eſ
ſentia aūt abſolutiōis ē ptāſ
iuriſdictiōis. quā ptātem er
ga talē nō bz ex hoc ꝙ ponit
ſpem in ratibabitōe.

Quis poſſit ꝯmittere ⁊ q̄s
non audientiam ꝯfeſſionuz.

Capitulū q̄ntum

Ota ſcdz n Pe. d pal. i. iiij. di. xvij. ꝙ oīs ſacer
dos ꝓprius q̄ iure ordīario
p̄t audire ꝯfeſſionem. p̄t hoc
ipm alti cōmittere. qꝛ bz cāz
meri impij. ⁊ quia q̄cūqꝫ per
electionē habet curā aīaꝝ eſt
ordinarius. iō oīs tal' p̄t licē
tiare quēlibet ſubditūz cure
ſue alteri ꝯfiteri. Itē ordina
rius ē quicunqꝫ ex officio ſi/
bi annexo hoc habet. licz nō
ſit p electionē Itē gerens
vicē curati p legē vl' cōſuetu
dinē. ſicut fact⁹ pōr p abbatē
q̄ viuēte abbate erat delega/
tus non potēs ſubdelegare
eo mortuo vl' amoto ei⁹ viceſ
i oībꝫ obtinēs ē q̄i ordīarius
delegat⁹ ꝯ̄tū ad h̄. vn̄ licētia

re p̄t ſibi ſubditos ꝺ ꝯfeſſiõe

De archip̄ſbitero

Archip̄ſbiter ciuitatꝭ ꝺ q̄ iura loquunt̃ videt̃ ꝙ ſit ordiari⁹ ſicut ſi eēt p̄bēda ſacerdotalꝭ cui ex officio eſſ anne xum officium audiēdi ꝯfeſſiones illoꝝ de dyoceſi extra ciuitatem. et m̄lto magiſ ſi de ciuitate. Sed ſi penitētiari⁹ nõ h̄ꝫ h̄ officiū ex ſua p̄bēda ſed ex cõmiſſiõe viue vocis epi.: q̄ reuocat qñ vult. quia iudiciū ſoluit̃ vetãte eo q̄ iudicare iuſſit. talꝭ ē ꝺlegat⁹ ꝛ ñ ordiari⁹

De archidyacono

Archidyacon⁹ licet ſit iudex ordinari⁹ de ꝯſuetudine nõ tñ i foro ꝯſcie niſi ſit ſacerdos. ꝛ tunc audit ex cõmiſſione. vñ nõ p̄õt ſubdelegare.

Delegato

Legatus eſt ordinari⁹ in vtroqꝫ foro. vnde ſicut in exterioribꝫ dat iudices ꝺlegatoſ ita ꝛ h̄ꝫ ſuos penitētiarios

Sūm⁹ penitētiari⁹

Sūm⁹ penitētiari⁹ ē ordinari⁹ in ſp̄ūalibꝫ tm̄. vnꝺ h̄ꝫ penitētiarios ſuos. et concedit etiā licentiā eligēdi ꝯfeſſoreꝫ Sed ſimplices penitētiarij pape q̄uis ſint delegati pape q̄ ſol⁹ eoſ ponit ñ ſūm⁹ penitētiari⁹. p̄ñt q̄dē oēs audire de toto mōꝺo. ſꝫ nõ p̄ñt ſumere adiutores. nec etiaꝫ dare licentiā eligendi ꝯfeſſoreꝫ.

Decanus.

Decan⁹ ruralꝭ q̄ etiā archip̄bꝛ vocat̃. ſi iſte decanat⁹ eſt ãnex⁹ alicui cure ſp̄ẽali reputat̃ ordiari⁹ in parochijs ſui decanat⁹ p⁹ ep̄m. Sup̄curatus videt̃ etiā ordiari⁹ curatoꝝ. ꝛ ſic curati ꝺ licētia eiuſ nõ ſolum epi p̄ñt ꝯfiteri. Si aūt ep̄s ſeu archidyacon⁹ cõfert illū decanatum mō huic mō illi curato videt̃ delegatio. et hoc reſpectu cõmuniū caſuū. Nā reſpectu caſuum ep̄aliū tā ꝺ curato q̄ ꝺ decano q̄bꝫ de ſp̄ẽali gr̄a ꝯmittit abſoluere. ꝺ illꝭ vid̄ꝛ diſtiguēdū an ſint retēti ꝺ iure vꝭ cõſuetudīe. ꝛ tūc i illꝭ nullū ius h̄ꝫ ꝺ ſe iferior ep̄o. Vñ cuicū q̄ illos ꝯmittit auc̄te ꝺlegata illos abſoluit. Jteꝫ nota ꝙ qñ p̄tās iuriſdictõiſ ē vna apꝺ p̄les ꝛ ñ apꝺ quēlibꝫ in ſolidū. tūc ñ p̄t q̄libꝫ p ſe eaꝫ ꝯmittere ſine ꝯſenſu alioꝝ. ſꝫ qꝺ oēs tãgit ab oībꝫ dꝫ app̄bari. Vñ ſi capl̄m ſede vacãte gerat viceſ epi i t̄palibꝫ null⁹ ꝺ capl̄o etiā ꝺcan⁹ p̄t ponere officialē ſine ꝯſenſu alioꝝ. ſꝫ capl̄m ꝺ ꝯſenſu maioꝝ p̄tꝭ

Ptās aūt abſoluēdi a pecca tiſ vna ꝛ eadē pōt eē apȝ plu res ꝛ ñ peneſ vnū. ſicut peneſ caplm ſede vacāte qñ bȝ po teſtatē ei⁹ i ſpūalibꝫ. dico qn tū ad ꝯmiſſionē ñ qꝫtū ad ex ecutōeȝ. qꝛ ꝯfeſſio ſoli ē fiēda Vñ totū caplm ñ vn⁹ cano nic⁹ ponet pniariū. Sed qñ iuriſdictio pfecte ꝛ iſolidū re manet apud quēlibȝ eoꝝ. ita ꝙ vn⁹ ſine alio pt p ſeipm de cā ꝯgſcere. tūc qlibȝ eoꝝ cui vult pt ꝯmittere. ꝛ mioꝛ ſine maioꝛe. mlto magis ecōuer ſo. Et qꝛ ptās abſoluendi q ē apud curatū papā ꝛ epm nō eſt vna. ſꝫ qlibȝ pt p ſe au dire ſine cōſenſu alterius. ita etiā qlibȝ eoꝝ ſine ꝯſenſu al teri⁹ pt ꝯmittere alteri. Unđ vicari⁹ curati ſine licētia epi pt audire ꝯfeſſionē illoꝝ. ſ. q ſūt ſubditi curatoꝝ ꝛ ñ alio rū. ꝛ mlto magſ ecōuerſo. ſ. đ licentia epi audire eoꝝ ꝯfeſſi ones q ſūt ſubditi curatoꝛū ſine licētia vl ꝯſenſu eoꝝ.

De h extat bullata đclaratō clemētſ ꝛ alexādri. p⁹ c⁹ bul lationē null⁹ pariſi⁹ dixit ꝯꝛi um. Qui aūt ex cōmiſſiōe ſo lū audit ꝯfeſſiōes nō pt alte ri ꝯmitrere audiētiā ꝯfeſſio nū.

Quō ꝛ qñ curat⁹ vl pbꝛ pa rochial poſſit dare vl đnega re licētiā alti ꝯfitēdi ſubdito ſi petat illā. Caplm. vi.

Dicta ſcđꝫ u Pe. đ pal. i. iiij. diſt. xvij. ꝙ ſi parochia n⁹ petat licētiā alteri ꝯfitēdi indetminate ñ det curat⁹ ni ſi ſit viſile ꝙ penitēs ñ elige ret niſi eq bonū vl melioꝛem Si vo noīat ſibi aliū đ q vi ſile ē ꝙ ſit eq bon⁹ vel melioꝛ ad cōfeſſionē audiēdā nō ne get. qꝛ foꝛte bȝ pctm qđ eru beſcit ꝯfiteri ſibi. ꝛ pus mo reret ſine cōfeſſiōe qꝫ ſibi cō fiteret. Si vo apparet ꝙ ñ ē eq bon⁹. aut p famā. aut p vi ſū ſue pſone. vl p cōuerſatio nē pſonaꝝ ſibi cōfitētiū que mi⁹ religioſe cōuerſant. ꝛ tūc ſimplr dȝ negare. inoteſcēdo ꝙ ille ñ pōt eū abſoluere. qđ tñ itellige eū ille ad quē vult accedere pꝛochiā⁹ ñ bȝ auctē niſi ex cōmiſſione ipi⁹ curati đclarādo etiā ꝙ ipe ē pat⁹ eū audire. ſi tñ ē tal ꝙ ad hoc ſit ſufficiēs. vl etiā ꝙ ē pat⁹ ſibi dare vnū aliū loco ſui. i q ca ſu bñ videat vt det ſibi ad h ſufficiētē Nā ſi iſufficiētē da ret ſibi iputaret đtrimtū qđ

inde ſequeretur oui ſue. q2 ſm iura. ꝙ par diligēti ſocio ſuā rē cuſtodiēdā ꝯmiſit facilita ti ſue imputari deb3 ſi perit Si aūt ille petit⁹ a parochiano vel diffamat⁹ h3 ptātem ſupioris. puta quia ē vicari⁹ epi. vel ꝯfeſſor deputat⁹ i ordine mioꝝ vl' pdicatoꝝ ⁊ huiuſmodi. nō ppt h pbibēd⁹ ē ſimpl'r. q2 iudex mal⁹ ordiari⁹ l' dlegat⁹ n̄ pdit iuriſdictō nē ſuā. ſ3 debet dicere petēti nō expedit tibi vt tu vadas ad illū vel ad aliū. nec ibis d volūtate mea: nec aſſenſu n̄ licētia. Sed ipſe h3 ptātē ab alio maiore. vn̄ nō poſſu3 tibi pbibere ſ3 parat⁹ ſu3 te audire: vl' p vicarium. vl' extraneū idoneū. ⁊ ſm h ſoluit inſtantia illi⁹ regl'e. ſ. ꝙ nō pōt eſſe paſtoris excuſatio ſi lup⁹ oues comedit ⁊ paſtor neſcit q2 h verū ē qn̄ paſtor ſcire d3 et pōt. Et licet aliqs ſp debeat reputare alium meliorem ſe ſimpl'r. nō tn̄ ꝙtum ad oīa puta qntū ad officiū h vel illud. Item ſuſpitiones habere poſſumus non ad iudicandū primū. ſed ad cauendum nobis. Nam ſi video pauperem nō iudicabo furē. tamen ne forte ſit fur cuſtodiā rē meam ab eo. et ſic in ꝓpoſito. eſt ſi ꝯtriū nō appareat: pl⁹ deb3 bō pſumere de his qs papa vl' eps p totā dyoceſi3 pfecit ꝙ de ſe q dputat ad vnā paruam parochiam.

De religioſis q nō poſſūt audire ꝯfeſſiones ſine licētia plati ſui.

Capitulū ſeptimū.

Nota q3 religioſus nō d3 audire ꝯfeſſiōes etiā illorū qui habent licentiam ſibi eligendi ꝯfeſſorem quēcūꝗ etia3 ſi haberēt a papa ſine licentia ⁊ autoritate ſui ſupioris. q2 ſine ſuo ſupiori velle ⁊ nolle nō habet. pt3 h p ſimile. extra d elec. c. ſi religioſus li. vi. ad hmōi officiū. vbi dicit ꝙ electōni de ſe facte n̄ d3 nec pōt aſſentire ſine licentia ſupioris ſui. Sed vbi papa nominatim eligit religioſu3 ad aliqd officium pſumit noſcere pſone induſtriā. vnde n̄ reqrit alteri⁹ licentia: ſiue p iqſitiōe ſiue pro predicatōne. ſiue p audientia confeſſionū ſiue p platiōe. ſiue alio qcunꝗ officio. Sed ex hoc ꝙ papa daret alicui licentiam ꝙ poſſet ſibi eligere quēcūꝗ

etiã religioſũ ꝑ audiẽdo ꝯfeſ/ſiones vł ꝑ ꝑdicatõne. ex iſta tali licẽtia non dꝫ religioſus audire ꝯfeſſiões vel ꝑdicare ſine licẽtia ſui ſupioꝛ vł pla/ti vł abbatiſ. ar. ad h extra de iude. c. quodqꝫ ſit laudabile. Si tñ in dicto caſu audire religioſus ſine licẽtia ſui ſupioris vł plati teneret abſolutio ita ꝙ nõ eſſet reiterãda tal' cõfeſſio. Quis maleſaceret talis ſic audiẽdo. Pe. de pal. vbi ſupra. q. iiij.

De ptãte audiẽdi cõfeſſiones attributa fratribꝫ ꝑdicatoꝝ: ꝛ minoꝛibꝫ a iure ꝑ textũ clemẽtine. dudũ. §. ij. ꝺ ſepul. quõ fieri poſſit. et quõ exponit. Caplm. viij

Ota textũ clementine dudum. §. ij. ꝺ ſepul. vbi dicit. Statuim⁹ et oꝛdinam⁹ vt in ſingulis ciuitatibus ꝛ dyoceſibꝫ i qbꝫ loca fratrũ oꝛdis ꝑdicatoꝝ ꝛ minoꝝ ꝯſiſtere dinoſcunt: ꝛ i ciuitatibꝫ: dyoceſibꝫ ꝛ locis ipſis vicinis. in qbꝫ loca hmõi ñ habent mgri pores ꝓuinciales oꝛdinis ꝑdicatoꝝ aut eoꝝ vicarij ꝛ generales: ꝓuinciales miniſtri ꝛ cuſtodes mioꝝ ad ꝑſentiã ꝑlatoꝝ eoꝛũdẽ locoꝝ ſe ꝯferãt ꝑ ſe vel ꝑ frẽs qs ad hoc idoneos foꝛe putauerit hũilit petituri. Ut frẽs q ad hoc electi fuerint in eoꝝ ciuitatibꝫ et dyoceſibꝫ ꝯfeſſiones ſuoꝝ ſubditoꝝ ꝯfiteri ſibi volentiũ audire libere valeãt. et hmõi cõfitẽtibꝫ ꝓut ſm deuꝫ expedire ꝯgnouerit pñias ſalutares imponere. atqꝫ eiſdem abſolutiõis bñficiũ ipendere de licẽtia grã et bñplacito eoꝝ. Deinde ꝑfati mgri ꝓuinciales ꝛ miſtri oꝛdinũ ꝑdicatoꝝ eligere ſtudeant ꝑſonas idoneas ꝛ ſufficiẽtes vita ꝓbatas diſcretas honeſtas atqꝫ peritas ad tã ſalubꝛe miniſteriũ exequẽdũ. qs ſic ab ipſis electas repſentent vł faciant repſentari ꝑlatis. vt ꝺ ipſoꝝ licentia grã et bñplacito in eoꝝ ciuitatibꝫ ꝛ dyoceſibꝫ hmõi ꝑſone ſic electe ꝯfeſſiones audiãt ſibi ꝯfiteri volentiũ. ꝛ imponãt pñias ſalutares ꝛ bñficiũ abſolutionis impendant: ꝓut ſupl⁹ eſt expſſũ ꝛc. extra ciuitates ꝛ dyoceſes in quibꝫ fuerint deputate. ꝑ quas eas ꝛ nõ ꝑ ꝓuincias volumus deputari confeſſiões nullatenus auditure. Numerus autem perſonarum aſſu

mendaꝝ ad hmōi officiū ex/ ercendū eſſe dʒ ꝑut vniuerſi/ tas cleri ac ppl'i multitudo. vl' paucitas exigit eoꝝūdem. Et ſi idē ꝑlati petitā licētiā cōfeſſionū audiēdaꝝ cōceſſe rit. illā ꝑfatā recipiāt cū gra/ rūactiōe. ꝙ ſi forte dicti pla/ ti quecūqꝫ ex hmōi frib' pre ſentatꝭ eiſdē ad hmōi officiū nollēt hr̄e vl' ñ ducerent ad/ mittēdū eē. q̄ amoto vl' ſbtra cto loco ipſi⁹ ſil'r eiſdē pn̄tan d⁹ poſſit ali⁹ ſubrogari. Si vo idē ꝑlati ꝑfatꝭ frib' ad cō/ feſſiōes vt ꝑmittit' audiēdas electꝭ hmōi exbibere licētiā recuſauerint. noſ extūc ipſis vt cōfeſſiōes ſibi ꝯfiteri libe re volentiū. liciteqꝫ audire va leant. ꝛ bn̄ficiuꝫ abſolutiōis īpendere gratioſe cōcedim⁹ de apl'ice plenitudine ptātis Per hmōi aūt cōceſſiōeꝫ ne q̄qꝫ itendim⁹ ꝑſonis ſeu frib' ipſis ad id tal'r deputatꝭ ptā tē in h īpēdere āpliorē q̄ꝫ i eo curatꝭ ſeu parochialib' ſacer dotib' ē a iure cōceſſa. niſi for ſan eis eccl'iaꝝ ꝑlati vberio/ rē in hac pte grāꝫ ſpēalē du/ cerēt faciendam. Petituri. Pau. ꝑt peti hec licētia a pla tis extra ſuū territoriū. q2 eſt volūtarie iuriſdictōis. Cu ſtodes. glo. ꝑores ꝙ cōuētua

les q̄ ad ꝑdicatores. ꝛ gardia ni q̄ ad minores h nō pn̄t. Dūil'r. Pau. ſi petat' iſta licē tia aſpe ñ videt' ſatiſfactū cō/ ſtitutiōi. ꝛ iō iteꝝ eēt repetē/ da ꝑpt' omiſſionem forme. Miſtri. glo. Nota ꝙ d vica/ rijs ꝑoꝝ. ꝑuīcialiū et d cuſto dib' ñ repetit d q̄b' ꝑmiſit. lʒ ꝙ illi petitōꝫ poſſint facere d q̄ ꝑmiſit. nō tn̄ electōeꝫ d q̄ h loq̄t'. Pn̄tari. glo. ꝙ ꝑſonal' pn̄tatio fieri dʒ. nā dr̄ pn̄s q̄ ꝑbet' ſenſib' corꝑis. Facit d pe. di. i. in ꝑncipio. Idē dicit Pau. ſup v. repſentēt. Exi git. glo. Si vo eps cōtēdat cū frib'. dicēs minorē nūeruꝫ ſufficere. recipiat eps nūeꝝ q̄ ſibi videt'. de reliq̄s recurrat' ad arbitriū boni viri. i. iudi/ cis. ff. d vbo. obli. l. ꝯtinu⁹. Cōceſſerūt. glo. quā licētiā ſine cā reuocare ñ pn̄t. c. dcet d re. iurꝭ. li. vi. Subrogari glo. Si ñ recipit' iuſta de cā. q2 ſcʒ ñ ē tal' ql' ſup deſcribit'. ſibi imputēt q̄ malū elegerūt et ſic poſſet oēs recuſare cū ñ ſūt apti. ſʒ ſi ſine cā facit hoc ſuccedit licētia pape. Recu ſauerīt. glo. Si ñ recuſat ex/ pſſe. ſʒ nō dat nec negat. vide tar ꝙ locū hr̄et h ꝑuilegium poſt trinā monitiōeꝫ vl' req̄ſi tionē. ꝑ c. i. extra d ſup. ne ꝑ.

Uioletiū.glo. Forte ñ ītellexit de religioſis q̄ ſm ſtatuta ſuoꝝ ordinū ṗlatꝫ ſuis ꝯfiteri debēt. Libere.glo. dnotat ꝙ ñ ē neceſſe hr̄e licētiā ſacerdotꝫ parochial. cꝰ ꝯ͛riū dicit Jo.mo.ſꝫ ei ñ ſtat. Im ptiri glo. Abſoluti ḡ ñ habēt neceſſe vlteriꝰ ꝯfiteri ꝓꝓo ſacerdoti. Nec obſtat.c.oīs. in ꝑncipio.de pe.ꝛ re.qꝛ illō intelligit̄ ō eo q̄ alteri ñ eſt ꝯfeſſus legitime. Jo.mo.dicebat ꝯ͛riū.ſꝫ male dixit. Idē pau. ſ.ꝙ abſqꝫ licētia parochialis ſacerdotꝫ p̄t q̄s alteri ꝯfiteri. nec tñ ex h̄ ſequit̄ ꝙ ſint curati iſti.rō ē ſm glo. qꝛ nec ipſi frēs ſunt aſtricti ad executionē vl exercitiū iſtoꝝ actuuꝫ: nec fideles ſūt aſtricti vt ī hiſ ad eos recurrāt. Itē nota vt dꝛ ī ſūma piſana ꝛbñ.ꝙ p̄t ep̄us acceptare frēs ad audientiā ꝯfeſſionū.ꝛ h̄ ſine ſolennitate predicta p̄ſentatōis ſi vult:ꝯmittēdo eiſ iuriſdictōnē ſuā.qꝛ eē ſine iſto ꝑuilegio poſſꝫ eis dare licētiā audiēdi

De effectibꝫ q̄ ſequunt̄ ex cōmiſſiōe audiētie ꝯfeſſiōis alteri facte. Caplm .ix.

X cōmiſſiōe aūt alti facta de audiētia ꝯfeſſionū ſiue ṗdicto mō:ſiue ꝑ aliū modum ſequunt̄ iſti effectꝰ.vt dic̄ pe. de pal.in.iiij.di.xvij. Primꝰ q̄dē qꝛ tal ꝯmiſſariꝰ p̄t audire ꝛ abſoluere alteriꝰ licentia mīme req̄ſita. nec ille qui vult ꝯfiteri tenet̄ petere licentiā a ꝓprio ſacerdote.ar.effi. cax extra de ꝑcu.c.is q̄.li.vi. Nec obſtat ꝙ curatꝰ dꝫ ꝯgſcere vultū pecoꝝ ſui. nā vultū extiorē poterit ꝯgnoſcere ſic̄ ꝛ ꝑus.ꝛ etiā ītueri ꝛ corrigere frn̄a correctiōe ꝛ pr̄na admonitōe ſic̄ ꝑus.ꝛ q̄ntū ad exteriorē vultū attinet ñ minꝰ honeſte viuūt q̄ ꝯfitent̄ fribꝫ q̄ꝫ q̄ cōfitent̄ ſeclaribꝫ curatꝫ. Quātū ṽo ad interiorē vultū meliꝰ poterūt reddere ratōeꝫ ō ꝯfeſſis fribꝫ ꝛ hmōi:q̄ꝫ de ꝯfeſſis ſibi vl ſuo vicario. qꝛ ō īnterior vultu parochianoꝝ q̄ ſe reſpuerīt.ꝛ ſine licentia ſui vicariū pape vl ep̄i elegerīt ñ hñt reddere rōeꝫ.qꝛ ꝑ eū ñ ſtetit q̄ minꝰ eoſ audiret ꝛ īſtrueret.ſꝫ ꝑ ſuꝑiorē q̄ eis coadiutores dedit.ꝛ ꝑ parochialē q̄ eū elegit.h ͨ Pe.ō pal. Dic̄ tñ tho.ī.iiij.di.xvij.q.iij ar.iij.q.vi.ꝙ ſi alicui cōcedat̄ ptās a ſuꝑiori iudice ꝯfeſſiones audiēdi ꝑrochiāoꝝ alicꝰ

curati. ex h nõ fit illi piudicium. qꝛ ptās iuriſdictiõis ñ ē cõmiſſa alicui ĩ fauorē ſui. ſʒ ad vtilitatē ꝓximi ⁊ pplox ⁊ dei honorē. Idē etiam tenet Jo. an. in. c. ſi eps de pe. ⁊ re. li. vi. ĩ pma glo. Idē etiam tʒ Jo. an. in cle. dudū. de ſepul. vt ſup patuit. ſ. ꝙ non teneať petere licētiā a ſuo curato q̃ vult ipſis fribꝫ ꝯfiteri. Ideʒ tenet expſſe Pau. vnde glo. bern. q̃ h dicebat dãnata fuit tanꝙ falſa ꝑ clemētē. iiij. in q̃dā ꝓuilegio qđ incipit. q̃dā temere Scđus effectꝰ hꝰ cõmiſſionis ſꝫm dictuʒ Pe. ē ꝙ cõmiſſarius pt audire ꝯ ꝓbibitiões alteriꝰ plati. in q̃ ē differentia inter ſupiorē ⁊ īferiorē. nā inferioꝛ ꝯ inbibitionem ſupioris non põt alicui ꝯmittere. ſicut nᶜ ꝑ ſeipm audire eū ita ꝙ poſſit eū ſuſpēdere ab audiētia ꝯfeſſionū ꝑ aliū. ſic pt ꝑ ſemetipʒ. ecõuerſo aūt ꝯ inbibitionē inferioris ſupioꝛ pt ita cõmittere ſicut pt audire eo inuito Silr ſi eſſent duo curati de pari. et vterꝙ inſolidū vnus ꝯtra inbibitionē alteriꝰ pt audire ⁊ cõmittere. qꝛ par in parē non habet impiū. Qñ ğ īferioꝛ ꝓhibꝫ ne ſubditus ꝯfiteať cuicūꝙ ſine ſui licētia dꝫ excipe niſi ſupiori vl̓ eiꝰ vicario. alias temere agit. niſi loq̃reť talibꝫ q̃ bñ ſciūt ꝙ non intēdit. vl̓ nõ pt ꝓhibere q̃n ꝯfiteanť tales ſupiori ſuo: ſicut in religiõibꝫ: cū ꝑoꝛ ꝓhibet ne q̃s cõfiteať de tali pctõ ſine licētia ſcđi. Certū eſt oībꝫ ꝙ nõ intēdit q̃n poſſit cõfiteri mgr̃o ordinis vel ꝓuinciali vl̓ eox vicarijs. qꝛ ſi ꝓhiberet ſpuerem ei ī faciē. ⁊ ml̓to magis ſubꝑoꝛ q̃ nõ pt dare licētiaʒ alteri ꝯfitēdi cū ſit vicariꝰ hominis: ꝙ diu ꝑoꝛ viuit. ſi ibiberet ne q̃s ſine ſui licētia cõfitereť ⁊c̃. derideret. Sʒ moꝛtuo vl̓ amoto ꝑoꝛe vices eiꝰ gerit ꝑ ꝯſtitutõnes. vñ reputať ordĩariꝰ. Curatus ğ ꝓhibēs ſubdito ſuo ne alij ꝯfiteať dꝫ excipe epūm papā legatū ſūmū penitētiariū ⁊ archiepm dū viſitat. ⁊ bñ tes ab eiſ ptātē. Epus ꝟo ñ dꝫ excipe oēs ꝑdictos: niſi ſeipm. et ſic q̃libꝫ excipiat ſuos ſupiores a tali ꝓhibitõe. Terciꝰ effectꝰ hꝰ ꝯmiſſiõis ē ꝙ teneť curatꝰ ei eucbariſtiā miſtrare ⁊ etiā alia ſacrā. ex q̃ dic̃ ſe ꝯfeſſum illi q̃ potuit eū abſoluere. nec ē abſurdū ꝙ det eucbariſtiā illi cꝰ tñ ꝯſciāʒ ignorat

ſʒ cum eq̃ bona ⁊ tuta cõſcīa īmo tutiori põt cū cõicare qui cõfeſſus ē ſine ſui licētia ha/ bēti ptātē ſic illū q̃ cõfeſſus ē ꝺ licētia ſua·vł ſibi.qꝛ nᶜ etiā vicariꝰ curati reuelat ſibi cõ feſſionē.cū idē curatꝰ dat illi cõionē.vñ eq̃lr ſcire ꝺʒ cõſci entiā cõfeſſi vicario ſupioriſ ſicut ſcit cõſciaʒ tal' cõfeſſi vi cario ſuo. Et ꝺʒ curatꝰ pſu/ mere ꝙ meliꝰ cõfeſſus ē q̃ cõ/ feſſus eſt ei quē papa vł eps elegit i ꝯfeſſorē p totū mōm vł ꝺyoceſim ſuā.ꝙ̃ q̃ cõfeſſꝰ eſt illi quē elegit ipe ꝓuidēdo ꝺ ipo ſuis ſubditis.cū eps ñ ꝺebeat h̄ cõmittere niſi viriſ potētibꝫ ope ⁊ ſmõe.vt ꝺ of. oꝛ.c.int' cetera.vł etiā ꝙ̃ ei q̃ cõfeſſus eſt illi quē elegit ipe ꝓpo arbitrio ꝺ licētia curati generał.⁊ h̄ niſi cū eēt excõi/ catꝰ vł notoꝛiꝰ pctoꝛ.nā tunc añꝙ̃ ꝺet euchariſtiā ꝺebʒ ei clare cõſtare ꝺe abſolutõe ab hmõi. Quartꝰ effectus ē ꝙ pctā cõfeſſa hñti talē cõmiſ/ ſionē nõ tenet' iteꝝ cõfiteri ꝓ pꝛio ſacerdoti·vt ꝺclarat Jo hānes.xxij.in extrauagāti q̃ incipit. Uas electõnis. Qui tus effectꝰ ē ꝙ p hãc cõmiſſi onē fit iudex q̃ pus non erat. Cū eñ ad abſoluēdū req̃rat' ptās oꝛdis ⁊ iuriſdictõis.li/ cet ab hñte oꝛdinē et iuriſdi/ ctiõeʒ vł iuriſdictõeʒ tm̃ poſ ſit hec audiētia cõmitti hñti oꝛdinē.lʒ ñ habeat iuriſdicti onē.puta ſimplici ſacerdoti. ita nõ curato ſic curato· ñ tm̃ ecõuerſo. Sacerdos ñ cura tus poteſt h̄ cõmittere vł cu rato vł ſacerdoti.⁊ rõ ꝺiuer/ ſitatis ē.qꝛ nõ eq̃liter he ꝺue ptātes trāſfundunt'· Habēs eñ oꝛdinē ex ſola ꝯmiſſione nõ trāſfert oꝛdinē·ſed ſolū oꝛ diatio ſacramētalis trāſfert· ſiue ſit iudex ſiue nõ·ſed iuriſ dictio ab hñte eaʒ oꝛdinarie ſola ꝯmiſſiõe trāſfert' indiffe renter ꝓuato q̃ nullam habe bat.⁊ ei q̃ habebat aliquā ſʒ nõ iſtā reſpectu iſtiꝰ· Sex/ tus effectꝰ ē ꝙ q̃ audit ꝯfeſſi/ onem nõ iure ſuo pdit ptāteʒ ſuā.ꝺelegante moꝛtuo vel a/ moto.⁊ idē foꝛte ē ipſo excõi cato vł ſuſpēſo.niſi in cõfeſſi one iā incboata quā audiuit extũc q̃i ex iure ſuo·ſic etiā p dit ptātem illo reuocante.qꝛ ſoluit' iudiciū ꝓhibēte illo q̃ iudicare iuſſit· Unꝺ ſic epo moꝛtuo vł trāſlato officialis ceſſat in cauſis. ſic ꝺʒ ceſſare penitētiariꝰ i ꝯfeſſiõibꝫ audiē dis.niſi ꝙ abſoluere ꝺebʒ ꝺe

ꝓctis iã auditis.glo.in.c.gratũ ⁊ relatũ.ꝺ offi.⁊ ptã.iudi. dele.qꝛ mãdatuꝫ expirat per mortẽ mãdatoꝝ. Siꝉr ſi dedit ꝯfeſſorem monialibꝫ expirat ptãs niſi eſſet rectoꝛ eaꝝ. cui ex officio q̄i ꝑoꝛat⁹ vꝉ rectorie eſſet audiẽtia ãnexa.et tũc eſſet q̄i oꝛdinari⁹. Uideref tñ ꝙ non ſiꝉr ita expiraret ptãs delegati delegãte excõicato vꝉ ſuſpenſo. ſic̄ moꝛtuo vꝉ amoto.qꝛ ĩ ꝑmo caſu retinet delegãs iuriſdictõeꝫ.licꝫ nõ vſũ.i ſcꝺo aũt neutꝝ retinet. Ad h̄ aũt ꝙ delegat⁹ vtatur iuriſdictiõe req̄rif ꝙ ꝺlegat⁹ ĩ delegãdo q̄dẽ habeat iuriſdictõeꝫ ⁊ vſũ ei⁹. qꝛ delegare ẽ vſus iuriſdictiõis.ſed poſtq̄ꝫ delegauit nõ req̄rif ꝙ habeat vſũ.qꝛ vſus ei⁹ nihil facit.ḡ ⁊c̄. Poſſet tñ dici ꝓbabilif ꝙ ſi eps nõ exiſtẽs excõicat⁹ vꝉ ſuſpẽſus ĩſtituit officialẽ vꝉ penitẽtiariũ:⁊poſtea excõicef:nihilomi⁹ vterq̄ꝫ p̄t ꝓcedere in officio ſuo.qꝛ vtif vice ei⁹ q̄ iuriſdictionẽ habet licet nõ vſum ꝑ ſe. Si aũt iã erat excõicatus officialis nil agit.qꝛ inſtitutio vꝉ ꝯmiſſio nõ tenuit. De penitẽtiario ꝓo videf ſec⁹.qꝛ etiã ñ ſacerdos vꝉ nõ ꝯſecrat⁹ q̄ min⁹ hꝫ q̄ꝫ excõicat⁹ cõmittere p̄t. qꝛ nõ min⁹ ẽ ꝯmiſſio q̄ꝫ ꝑmiſſio. qꝛ iure ſuo ſacerdoſ audit cõfeſſionẽ ⁊ cõmittẽs tm̄ ẽ cauſa ſine qua nõ ꝓpter parochiarũ diuiſionẽ:et eccꝉie ꝓhibitionẽ.q̄ñ aũt cõmittẽs moritur vꝉ amouef nõ eſt differentia ĩter cõmiſſariũ in foꝛo penitentiali aut iudiciali. quia vtriuſq̄ꝫ ptãs expirat q̄ꝫ tum ad negocia nõ incepta.

Capitulũ decimũ de differẽtia inter frẽs p̄ñtatos ꝭm foꝛmã cle.dudũ.et differẽtia inter ſacerdotes curatos.

Fratres p̄dicatoꝛes h̄ñt ꝓuilegiũ ꝙ epiſcopis moꝛtuis q̄ ipis ſuã dederunt autoꝛitatẽ vꝉ cõmiſerũt p̄ñt vti ea autoꝛitate q̄uſq̄ꝫ fuerit ꝓuiſũ eccꝉie ꝺ paſtoꝛe.

Itẽ nota ꝙ ꝑ iſtos effect⁹ nõ habet cõmiſſio effectũ ĩ ꝑſonis oꝛdinũ repꝛobatoꝝ de q̄bꝫ ꝺꝛ in.c.i.ꝺe reli.do.li. vi. Hec pe.de paꝉ. Nota vlterius differẽtiã inter p̄dictos frẽs ſic preſentatos et curatos.nã p̄dicti frẽs ex tꝉi p̄ſentatõe ⁊ cõmiſſiõe p̄ñt audire oẽs parochianos oĩm curatoꝝ illi⁹ dyoceſ vbi ſũt p̄ſen-

tati:ſʒ nõ aliaꝝ dyoceſũ.ꝛ nõ pñt hoc ꝯmittere alicui Sʒ curati nõ pñt audire inꝯſtũ curati.niſi parochiãos ſuos tm̃ alios nõ niſi cũ licẽtia epi .vl' curatoꝝ eoꝝ. ꝛ pñt hoc ꝯmittere alti.ſ.audire ſuos parochianos. Nota etiã aliã differẽtiã ẜm Lan.ꝛ Fran.ʒaba.in cle.dudũ. Naʒ curati poſſũt audire ꝯfeſſiones ꝛ eoꝝ vicarũ ſibi ſubditoꝝ ĩ dyoceſi ſui epi.et etiã extra dyoceſiʒ.ſed fratres electi ꝛ pñtati ẜm formã cle.dudũ.de ſepul.õ q̃ ſupra.nõ poſſũt audire ſeu abſoluere extra dyoceſim vbi ſũt pſentati.ꝛ ſi ſec⁹ fieret q̃uis ꝯfeſſi poſſent ex ignorãtia excuſari.tamẽ q̃ ad eccl'iam nõ eẽnt abſoluti.ſed ſi ꝯſtaret eiſ deberent iteꝝ cõfiteri eis ꝛ ĩtra dyoceſim abſolui a predictis. Sʒ ſi ſine pdicta ſolẽnitate cõmitteret̃ fratribus ab epo vl' a curatiſ autoritas audiendi cõfeſſiões ſimpl'r. tũc poſſent etiã extra dioceſiʒ audire ſicut alij vicarij eoꝛũdẽ. De caſib⁹ epiſcopis reſeruatiſ:nec curati nec dicti fratres pſentati pñt abſoluere:niſi ĩ q̃tũ fuerit a dyoceſanis conceſſum.

De caſib⁹ ml'tiplicib⁹ epo reſeruatis de q̃b⁹ agit̃ in fine cle.dudũ.de ſepul.

Capitulũ.xi.

Sciendũ q̃ varie ſunt opiniones doctoꝝ ĩ dictis caſib⁹. Aliq̃ em̃ ponũt plures.aliq̃ pauciores Unde materia ipoꝝ caſuũ non eſt bñ clara. Et in ſũma piſana dr. q̃ bñdict⁹ papa ſcõs ĩ extrauagãti.inter cũctas.declarauit q̃ttuor eẽ caſus epales de iure. Prim⁹.ſ.pctm̃ clerici p qõ ĩcurriſſet irregularitateʒ. Scõus de incẽdiarijs. Tercius de pctõ p qõ inducẽda eſt ſolennis pnia. Quart⁹ de excõicatis maiori excõicatõne. Item declarauit q̃nqꝫ eẽ caſus epis reſeruatos de approbata ꝯſuetudine. Prim⁹ eſt pctm̃ homicidij voluntarij. Scõs ẽ pctm̃ falſarioꝛũ. Terci⁹ eſt pctm̃ violantium eccleſiaſticã libertatẽ. Quartus ẽ pctm̃ violãtiũ eccl'iaſticã imunitatẽ. Quit⁹ ẽ pctm̃ ſortilegioꝝ diuiatoꝝ ꝛ icãtatoꝝ.q̃uis aũt dicta extrauagans fuerit reuocata per cle. dudum.extra de ſepul. tamẽ quantuʒ ad dictos caſus nil innouatum fuit. et ſi alia ibi

cōtenta ſint. ⁊ ſic videt̃ ꝙ ad huc illi remaneāt. et addit̃ in piſanella ꝙ pn̄t nihilominuſ epi i ſuis ep̄atib⁹ caſus eis reſeruare put vid̄r eis expedire. ſic pn̄t ꝯſtitutōes facere et m̄lto magiſ ꝯſilium ſynodale vl̄ ꝓuinciale. a q̄ꝝ ſn̄ıs religioſi n̄ valēt abſoluere. Jo. an. in. c. ſi ep̄s. de pe. ⁊ re. i glo. iij li. vi. p̄dictiſ caſib⁹ addit poſt crimē enorme ⁊ publicū homicidiū ⁊ ſortilegiū opp̄ſſionē pueroꝝ etiā ex caſu: iceſtū corruptionē monialiū. coitū cū brutis. m̄rimoniū clādeſtine ꝯ̄ctū vl̄ ꝯtra interdictū eccleſie. ꝑiuriū. falſū teſtimonium. blaſphemiā dei ⁊ ſctōꝝ. Hoſtiē. vo i ſūma ponit oēs p̄dictos caſus. ⁊ addit pctm̄ ꝯ̄ naturā. ⁊ pctm̄ qd̄libꝫ enorme. qd̄ ꝑticularis vl̄ generaliſ ꝯſuetudo reſ̄uat ipſis epis. i q̄b⁹ aliq̄n epi remittūt pctōres ad ſedē ap̄licā ꝓpt̄ enormitatē criminū. ⁊ ad terrorez alioꝝ. hec Hoſti. Ego tn̄ nō legi adhuc eē aliqd̄ pctm̄ p̄cī ſe ita enorme a q̄ n̄ poſſit abſoluere ep̄s ſubditū. dum tn̄ n̄ habeat aliq̄m ſnīam excōicatōis annexā. q̄uis aūt poſſint abſoluere ſi aliq̄n ad curiā mittāt bn̄ faciūt. Guil. durañ. ⁊ ſpeculator in reꝑtorio ſuo vltra p̄dictos caſus addit alios. ſ. deflorātes v̄gines vi opp̄ſſas vl̄ ſeductas. Cōtrahētes p⁹ votū caſtitatis emiſſum Fornicatōez cū iudea vl̄ ſaracena. Cōcipientē ꝓlem ꝑ adulteriū. quā vir credit ſuā. Procurātē aborſum vl̄ ſterilitatez in ſe vel in alio. Cōtrahētes m̄rimoniū poſt ſpōſalia iuram̄to firmata. Cog̊ſcētē carnal̄r baptiſatā ab eo. vl̄ cui⁹ ꝯfeſſionē audiuit. Tenentē ad baptiſmū vl̄ ꝯfirmatōꝫ filios vl̄ filias extra neceſſitatē. Baptiſantē ꝓprios filios extra neceſſitatē. Uerberātē p̄rem vl̄ matrē: ⁊ vſurarios. ⁊ tādē ſic cōcludit. Tot caſus ponere nihil aliud ē q̄ ſacerdotū poteſtatē reſtringere q̄ eis plenarie data ē a xp̄o. Und̄ breuit̃ dico ſacerdotes oīa poſſe q̄ ad foꝝ ſp̄ūale q̄ n̄ ſūt ſpecialiter in iure ep̄is reſ̄uata. ⁊ q̄ n̄ ſūt ip̄ ſacerdotib⁹ directe vl̄ ꝑ aliq̄m ꝯſeq̄ntiā int̄dicta Ar. c. at ſi. extra de re indi. et c. nup. de ſen. excō. Hoc tn̄ fateor ꝙ vbicunq̄ fuerit aliqd̄ ḡue delictū vel enorme ſuꝑioris eſt iudiciū req̄rendūꝫ. et idez dico in oīb⁹ caſib⁹ in q̄b⁹

eſt generalis ꝯſuetudo eccl'ie ꝙ ſint ipſis epis reſuati. Cō cluſio Joh. de lignano. Jo. de lignano in declaratiōe q̄m facit ſup. c. oīs. de pe. et re. p/ bat ꝛ ꝯcludit ex dictis imedi ate p Guil. ꝛ Specu. ꝛ ex cle mē. dudū. frēs p̄dicatores et miores p̄ntatos ꝓ audiētia ꝯfeſſionū poſſe abſoluere ab oīb9 caſib9 pctōꝝ. exceptis p̄ ciſe illis q̄ i iure reſuāt epis Sꝫ a caſib9 q̄s epi ſibi reſer/ uant. vl' de ꝯſuetudie ſue dy oceſis. vl' ex ſuo beneplacito vl' p ꝯſtitutōes ſuas ſynoda les vl' ꝓuīciales poſſe abſol/ uere. etiā ſi epi dictos caſus n̄ ꝯcedāt. ꝛ ꝓbat ſic cle. dudū de ſepul. ſtatuit ꝙ dicti frēs nō poſſint abſoluere niſi a ca ſib9 a q̄b9 p̄nt curati abſolue re q̄ eis pmittunt a iure niſi ipi epi vellēt aliq̄d pl9 ꝯferre eis. Sꝫ et Guil. dic̄ ꝙ nō ob ſtat ꝙ doctores ponāt m'ltoſ caſus epis reſuatos. curati em̄ p̄nt abſoluere ab oīb9 oc cultis q̄ n̄ ſūt i iure epis reſ/ uata. ꝛ n̄ ſūt ipis ſacerdotib9 directe vel p aliq̄m ꝯſeq̄nti/ am interdicta. licꝫ ḡ epi poſſint reſuare certos caſus q̄ de iu re ꝯpetūt iferiorib9. non tn̄ h̄ p̄nt ſimpl'r. niſi in duob9 caſi bus. ſm Guil'. dupl'r. ſ. dire cte. ſcꝫ cū aliq̄ fuerint legitie i crimie dep̄hēſi ꝙ merito fu erint tali ptāte ꝓuādi. Scdo indirecte. ſ. p aliq̄m ꝯſeq̄ntiā vt cū aliq̄s caſus euenerit in q̄ ad vtilitatē cōem expediat ꝙ talē caſū retineat. et nō alit̄ xxv. q. ij. c. de eccl'iaſticiſ. Nō aūt expedit vtilitati cōi reſ/ uare tot caſus. ſꝫ hoc ē pone re laq̄os in via ſalutiſ. Sꝫ ſi aliq̄ſ pure velit defēdere plu res caſus poſſe epos rōnabi lit̄ reſeruare q̄ ad ſacerdotes parochiales. ſint ꝺ foro epo/ rū ꝛ eorū ꝯſtōib9 ſbiecti. tn̄ h̄ n̄ p̄nt facere epi erga p̄dictoſ frēs q̄ exēpti ſūt. nᶜ eoꝝ ordi natiōib9 ſubiecti. vt extra de exceſ. p̄la. c. nimis p̄ua. Cū ḡ nō poſſint dicti frēs abſolue re a caſib9 reſuatis i iure epiſ vt ꝺꝛ in dicta cle. dudū. ḡ p̄nt ab oīb9 aliis abſoluere. vicꝫ de cōſuetudie reſuatiſ ꝑticl'a ri loci vl' ſinodali cōſtitutiōe vnū negādo. aliud tacendo. cōſentit. diſ. xxv. c. q̄l. nᶜ p̄nt p̄lati dictā ꝯceſſionē reuoca re vl' defalcare. nᶜ directe ne/ gādo licētiā audiēdi. qꝛ nihi lominꝰ habēt eā p cle. dudū. nec indirecte ꝓhibēdo paro chianos ne cōfiteāt eis extra

de puil.c.q̃to.nec p retẽtõez mltoꝝ casuũ·q2 fieret ĩ fraudẽ legſ.qd fieri ñ dz.vt.c.ↄstitutꝰ.de ↄceſ.p̃ben. Sileat ḡ Jo.mo.h q̃ dicit ꝙ ſi eps põt artare ptãtẽ oꝛdiariã curatorũ.p̃t mlto magſ artare ptãtẽ extraoꝛdinariã ipoꝝ fratꝝ q2 qd p ſugioꝛẽ ↄcedit̃ p inferioꝛẽ artari vl reuocari ñ p̃t. vt di.xxi.c.inferioꝛ. Ad ↄstitutõez aũt cle.d puil.rel.vbi dr ꝙ a caſib⁹ oꝛdinarijs reſeruatſ queq̃ abſoluere nõ p̃ſumãt. Rñdendũ est ꝙ h itelligẽdũ ẽ d caſib⁹ ĩ iure reſuatſ ſic intẽdit cle.dudũ.nõ aũt p ↄſuetudinẽ vl ſtatuta alioꝝ p̃latoꝝ.q2 illa remouet papa in dicta cle.dudu3.a q̃b⁹ pñt dicti frẽs abſoluere.et p ↄñs vidr q̃cq̃d dicat̃ per modernos vl ãtiq̃s d talib⁹ caſib⁹ p epos reſuatſ totũ reuocat̃ p cle.dudũ.ſpẽaliter q̃tum ad dictos frẽs. Si eñ ↄstitutõ posterioꝛ lic3 ñ faciat mẽtionẽ d p̃oꝛi ipam reuocare noſcat̃.c.lic3.d cõsti.li.vi.mlto magſ reuocare debent dicta doctoꝝ ſi in ↄtrariũ p̃mulgẽtur. Hec Jo.de ligna. Sed Frã.zaba.pꝰ Lãdul.dicit ꝙ d caſib⁹ epalib⁹ ñ p̃t dari doctrina cũ depẽdeat ex ↄstitutionib⁹ ipoꝝ epoꝝ ⁊ doctrĩa ⁊ q̃uis Lãdul. dicat ꝙ hñs irregularitatẽ quã ſolꝰ papa tollere p̃t ñ p̃t abſolui a pctõ añ diſpẽſatõez. Frã.zaba.dicit ↄ2iũ.ſ.ꝙ p̃t abſolui a pctõ remanẽte macla irreglaritatis. Q2 ḡ nõ eſt claꝝ q̃ ſunt caſus epis reſuati in iure cõmuni. iõ tutioꝛ via ẽ ĩ hmõi ꝙ frẽs ſi pñt ſciãt ab epo q̃s caſus vult ſibi reſeruare.⁊ d illis nõ ſe ipedire. oẽs ꝓ alios caſus ſibi faciãt ↄcedere.

Certũ eſt aũt ẜm oẽſ ꝙ abſolutio ab excõicatõe maioꝛi reſeruat̃ epis. Jtẽ diſpẽſatio vl ↄmutatio votoꝝ. Jtẽ relaxatio q̃rũdã iuramẽtoꝝ. Diſpẽſatio ꝓ ĩcertoꝝ:an ptineat ad epm.vl ad aliũ. hẽſ ſup̃ i.ij.pte ſũme.ti.d reſti.c.iiij.et ibi diffuſe. Frã.zaba.in cle.dudũ.ĩ glo.ſup ꝟ.ↄceſſa.dic glo.Johã.an.Lãdul. Pau.Stepha.et zen. tenere ꝙ eps poſſit reſeruare caſus de q̃b⁹ curati poterãt añ hãc ↄstitutõnez dudũ abſoluere. ita ꝙ reſeruatio p̃iudicet fribus.i.ꝙ etiã nõ poterũt tũc ab ipis reſeruatſ caſib⁹ abſoluere.qd ẽ ↄ h qd h dic Jo.d ligna. Et itelligit̃ iſta reſuatio caſuũ epaliũ de actib⁹ exterioꝛib⁹ cũ effectu.et nõ d interioꝛib⁹.vic3 ſi q̃s deſidera

uit vel etiã q̄ſiuit aliũ occide re. iſtud homicidiũ cordis ñ eſt de caſib9 reſeruatis epis.

Dicit etiã Pe. de pal. ꝙ i/ ceſt9 q̄ cõmittit a pueris q̄ nõ hñt vſũ rõis nõ ē de reſuatis epis. q2 nec ꝑ h tollit ꝓgitas nec cauſat affinitas.

Caplm duodecimũ de ſacerdote q̄ abſoluit aliquē a caſu a q̄ nõ põt abſoluere.

Et nota q5 ſi confeſſoꝛ q̄cũq3 aliquē abſoluerit d ali/ quo pctõ a q̄ nõ põt. ſiue q̄a ē reſeruat9 epo. ſiue q2 nullã h3 autoꝛitatē. q̄uis grauit' peccet. ꝑcipue qñ abſoluit ſcienter vl' ex ignoꝛãtia iuris craſſa. tñ ex h nõ incurrit aliquã cēſurã. vl' excõicatõnē. ſiue ſit cleric9 ſeclaris. ſiue religio/ ſus tal' abſoluens ſm Fran. zaba. ꝛ 3ē. S3 tenet illũ quē ſic abſoluit auiſare de erroꝛe ſuo. ſi cogſcit. vl' põt inuenire. ille tñ q̄ ad deũ excuſat: dũ h igrat Et ꝙ dictũ ē ꝙ cõfeſſoꝛ d3 illũ auiſare quē abſoluit. cũ nõ poſſet itelligit qñ fieri ñ põt ſine ſcãdalo notabili. vñ in cõſil. Baſilie. q̄dã mltũ ꝑiti habita ſup h collatõe: dixerũt ꝙ talis cõfeſſoꝛ petat autoꝛitatē a ſupioꝛi ſup h caſu a q̄ nõ potuit abſoluere. ꝛ tũ abſoluit. q̄ habita vocet illũ quē abſoluerat cũ nõ poſſet: ꝛ ꝑ aliquē modũ cooptũ iter roget de aliq̄b9 q̄ ſibi ē cõfeſ/ ſus q̄i volēs ſe meli9 iſoꝛmari. ac ſi plene ñ intellexiſſ3. ꝛ ſi q̄ alia crimĩalia poſtea cõmiſerit. ꝛ ſic ab oib9 ite3 abſol/ uat d tũc al's auditis ꝛ ꝑus. Uel ſi magnũ ſcandalũ ex h timeret. ſic ꝙ ꝑdict9 modus ſeruari ñ poſſ3 abſoluat abſētē. ſi ab vltia cõfeſſiõe credit ꝑſeueraſſe tale3 i gra. Aut vt aliis placuit cũ ex h timeret notabile ſcãdalũ eueniri. cõ/ mittat xpo ſũmo ſacerdoti. ꝑſertim qñ mltitudo ē ſic ne/ glecta. vl' mltu3 diſtat a loco vbi ē cõfeſſoꝛ. S3 ſi religioſus abſoluer3 aliquē ab aliq̄ ſnĩa excõicatõis ſuſpenſiõis vl' intdicti i iure poſita icideret i excõicatiõe3. a q̄ ñ poſſ3 abſolui citra ſedē aplicã. cle. d reli. ꝑuile. Sec9 ſi abſolue/ ret a ſnĩa hoĩs. q2 tũc ñ icur/ rer3 ſm pau. q̄uis grauit' peccaret. ſ3 clerici ſeclares abſoluēdo a ſnĩis iuris. q̄uis ꝛ ipi male faciãt ñ tñ aliq̄m icurrit cēſurã.

Caplm. xiii. an in generali ꝯfeſſiõe ꝯticat' ſpēal'

Nota etiã quod ut dicit Jo. an. ſup. c. tua nobis. i glo. extra de off. vic. Si epus dedit vicariuz generalē. et in mādato aliq̄d expſſit de his q̄ req̄rūt ſpēale mādatū ſecuta generali clauſula. et omnia alia q̄ p nos poſſum⁹. etiaz ſi mādatū exigant ſpeciale. ſm Hoſtiē. ſatꝭ videt̄ q tal' etiaz poſſit ſpēalia ad īſtar pcuratoris. ſec⁹ ſi aliq̄d de ſpēalib' ñ fuiſſet ibi expſſum. h' Jo. an. Qd videt̄ intelligēdū q̄ntū ē de vtute vboꝝ. et in foro ɔtētioſo. nā ſi ī foro ɔſcie aliter ɔſtaret de intētiōe ɔferētꝭ autoritatē q ille ītēderit hoc etiā ſi nō expſſiſſet aliq̄d ī generali ɔceſſione intelligerent̄ ſpēalia. xxij. q. v. c. hūane. et h idē dici pt de autoritate data ab epo ɔfeſſorib'. qꝛ. ſ. dicendo do vob autoritatē meā in cōfeſſione. ñ intelligit̄ ppt h cōceſſiſſe caſus ſuos. niſi alicui ɔſtaret q p hec vba generalia intēdit caſus ſuos ɔcedere. ſ3 dicēdo iſtū et illū: et oēs alios meos caſus. tūc intelligit̄ totū dediſſe.

Capitulū. xiiij. q̄d poſſint penitētiarij curie romane

Et nota etiã q pniarij minores in curia pñt abſoluere vñcūq3 venientes ab oib' caſib' pctōꝝ: et ſentētijs epis reſuatꝭ. hñt eī autoritatē q̄i epalē in foro pnie et maiorē q̄ ad q̄ſdā caſus excōmunicatōnis et diſpēſatōnis. Sūm⁹ vo pniari⁹ adhuc h3 maiorē ī plib' alijs caſib' ex cōicatōis et diſpenſatōnis.

Caplm. xv. q̄d fiendū q̄n ɔfeſſor nō intelligit penitētē.

Nota vo quod q cū ɔfeſſor ñ ītelligit penitētē. aut ex īpitia ligue. aut ex dormitiōe. aut ex diſtractiōe mētis ad alia applicate. vel ex alia cā ſm Joh. neapol. ī q̄lib3. q cum ſacrāl' abſolutō pexigat ɔfeſſiōez. ɔfeſſio vo īptat relatōꝝ q̄n pt eē niſi rlatōe vni⁹ ſ. ɔfitētꝭ. et pceptōe alt'i⁹. ſ. cōfeſſorꝭ. qꝛ ſi altex iſtoꝝ dfic ī pfato caſu credo d illo pctō ñ eē factā ɔfeſſiōez. et p ɔñs ñ īpēdi abſolutiōez. h' ille. Si tñ nō h fac. et ɔfeſſ⁹ q̄dē d h ñ ppēdit abſolut⁹ ē corā do. n' tenet̄ irare q̄uſq3 ſciat illū nō pcepiſſe ſeu intellexiſſe pctā

ſua.ꝛ hec ꝙ̄a ſūt de pctīs ꝗ̄bus.i.mortalib ꝗ̄ ſunt de neceſſitate ꝯfitēda.nō aūt ḋ venialib.ad ꝗ̄ ꝗ̄s nō tenet ḋ neceſſitate.ꝛ vbi talia modica raro obaudiunt ab eo ꝗ̄ aliaſ ꝯgnoſcit pſonā.

Finit pma pars ꝗ̄ fuit de ptāte ſeu autoritate ꝯfeſſorꝫ.

Incipit ſcd'a

ps libri pmi:ꝗ̄ erit de ſcia cōfeſſorꝫ.ꝗ̄ erit duplex. Prim⁹ §.ſ.ꝙ duplex ē clauis ordis ſ.ſcientie ꝛ potētie.

Icto de ptāte ꝯfeſſorꝫ:nūc videndū ē de ipsorū ſciētia.Eſt em̄ duplex clauis ordinis.ſcꝫ clauis ſcie.ꝛ clauis potētie Unde xp̄s petro dixit. Tibi dabo claues regni celorꝫ.Mat.xvi. Nota tn̄ ꝙ iſta ſcia nō dicit clauis ſed ipſa ptās diſcernēdi atq̄ examinandi:ſiue cognoſcendi in foro ꝯſcie.ꝛ poteſtas determinādi ſeu diffiniēdi cauſam.i.ligādi ꝛ ſoluēdi dr clauis potentie Iſta ꝙ̄o duplex ptās ē vna in eſſentia ſed duplex in effectu.Scientia aūt acquiſita nō ē clauis ſed bn̄ iuuat vti claui.ꝛ de his clauib habes di.xx.ꝑ totū

Quanta ſcia reꝗ̄rat in cōfeſſore. §.ij.

E ꝗ̄ntitate ſcie cōfeſſoris:ꝗ̄ntā.ſ.ogteat eum hr̄e ꝑitiā.dicit Aug⁹.de pe.diſ.vi.c.i.optet vt ſp̄ualis iudex ſciat ꝯgnoſcere ꝗ̄cꝗ̄d dꝫ iudicare. Dic tho.i.iiij.diſ.xvij.i expoſitione lr̄e. Hec ſcia ꝛ ſi n̄ ſit maior.tn̄ dꝫ eē tanta vt ſciat diſcernere int pctm̄ ꝛ n̄ pctm̄.ꝛ pctm̄ mortale ꝛ veniale.ꝛ ſi i aliꝗ̄ eēt dubitatio ſciat dubitare vt poſſit ad ꝑitiores recurrere. Alb.aūt in.iiij.dicit. ꝙ nō tenet ſacerdos ſcire diſcernere niſi in cōi ꝗ̄ ſint capitalia:ꝛ ꝗ̄ mortalia cōia.ꝛ que venialia ex genere. Sꝫ hͨ neſciēs dicit idē:puto ꝙ peccat mortalr tal' audiēdo.ꝛ eū inſtituēs pl⁹ peccat ꝙ̄ ipſe ꝛ eū pmittēs inſtitutū miſtrare ſi ſua intereſt talē ꝓhibere. Dicit etiā ꝙ in ꝑplexis caſib ſacerdos eccl'ie parrochial' dꝫ eſſe ita diſcret⁹ vt talia difficilia eſſe ſciat.nec eſſe ꝓcedendū in eis ſine ſupiorꝫ ꝯſilio vl' autoritate.hͨ Alb.in. iiij.

Guil'.durañ.in ſumma ſua dicit ꝙ ꝗ̄tiēs ꝯfeſſor ſe igerit

ad cõfeſſiões audiẽdas: toti/
ens ſe offert ad rñdẽdũ ꝺ q̈li
bet ꝛ inꝗ̃dũ ꝺ caſibꝫ inopīatꝭ.
ꝛ alias inauditis: ꝛ q̄ſtionibꝫ
ſeu caſibꝫ valde ꝑplexis. De
bet ꝗ̃ cõfeſſoꝛ ſcire diſcernere
int̃ pctã ꝛ differẽtias pctõꝝ.
Vñ ſcire dꝫ ꝯfeſſoꝛ ſi ea q̄ ex
ꝓmit ſibi penitens ſint pctã
vl̄ nõ. puta an bella ꝑncipũ ꝛ
ipoꝝ exactiões ſint licita vel
nõ. ꝛ vtꝝ cõtract⁹ q̄ fiũt ſint
liciti vl̄ illiciti. et qñ ad reſti/
tutõeꝫ teneat̃ ꝛ qñ nõ. ꝛ an ei
ꝺbeat ꝓhibere cõione. vl̄ cõ
cedere. qꝛ ſi confeſſoꝛ iudicat
licitũ qꝺ ẽ illicitũ. tã cõfeſſoꝛ
ꝙ̃ penitẽs ĩ foueã cadũt. niſi
forte ꝓbabil̄ ĩgrãtia eũ excu
ſet. puta ſi hꝫ aliquẽ doctoꝛẽ
autenticũ ꝛ famoſũ cui⁹ opi/
nioni innitit̃. Vñ ſi cõfeſſoꝛ
nõ eſt expꝫtus in caſibꝫ. ita ꝙ
nec nouit dubitare nec per ſe
iudicare. cũ ꝑiculo aĩe ſue au
dit confeſſiones. hec Guil̄.
Pe. ꝺ pal̄. in. iiij. diſt. xix.
oñdit maioꝛẽ ſciaꝫ reqri ĩ eo
q̄ ſe ingerit ꝙ̃ ĩ eo q̄ ponit̃ ad
h̄ a ſupioꝛibꝫ ſuis ex obediẽ/
tie iniũctiõe. ꝛ de ꝓmo pt̄ in/
telligi dictũ rigoroſũ. Guil̄.
durañ. ꝺ ſcꝺo dictũ. Tho. et
Alber. Dicit eĩ ipe Pe. Dis
ſacerdos hꝫ clauẽ ſcie ꝛ potẽ
tie. i. autoꝛitatẽ diſcernẽdi et
potentiã ligãdi ꝛ ſoluendi. li
cet multi ñ habeãt ſciam de/
bitã et ecõuerſo. Multi eñi ſa
cerdotes habent ſciaꝫ q̄ non
hñt autoꝛitatẽ diſcernẽdi. ſe
cũdi q̄ dẽ ſine pctõ. ſꝫ ꝓmi cũ
pctõ ſuo ſib̄ ꝓcurarẽt. alias
ſi iuiti ponerent̃ excuſati ſũt
ſi ꝓpoſuerũt impedimẽtũ n⁹
ſunt auditi. Mun⁹. i. officiũ
iudicandi neceſſariũ eſt. et pt̄
ad hoc compelli. ſcꝫ ad offici
um iudicãdi ꝛ ad p̄latõeꝫ ca/
rens ſcia. ꝛ tũc nõ peccat ſicĩ
religionibꝫ cõſuetuꝫ eſt fieri.
Et qꝺ dicit Grego. ꝙ ſi indi
gnus ẽ nõ debet obedire. ꝛ ſi
dign⁹ dꝫ obedire. intelligen/
dũ eſt ꝺ illo q̄ hꝫ defect⁹ qui
ſũt iurꝭ. vicꝫ irregularitatis.
ꝛ tũc nõ dꝫ obedire niſi ab eo
ꝑ diſpenſationẽ moueat̃. al̄s
tenet̃ religioſus obedire. ali/
oqn q̄libet religioſus bon⁹ q̄
reputaret ſe indignũ refuge/
ret. ꝛ ſic ſoli indigni ꝓmoue/
rent̃ et ponerent̃. Qui ꝟo nõ
coact⁹ ſꝫ ſpõte accipit ꝑtãteꝫ
ſiue p̄latõis. ſiue audiẽdi cõ/
feſſiões nõ hñs ſufficiẽtẽ ſci
entiã peccat. Sed q̄ inuit⁹ ꝛ
coact⁹ nõ accipit ſꝫ ſuſcipit ñ
peccat. Vñ ſine pctõ ab iĩcio
haberi ꝛ ſuſcipi pt̄. ſed accipi

nõ pt ptãſ iudicãdi ſine pctõ Hec Pe. Si tñ i eo eēt tãta ĩgrãtia φ oĩno inept⁹ eſſet. qꝛ nec etiã ſcit q̃ Tho. ꝛ Alb. di cũt ſup̃. credo φ ñ excuſaret̃ a pctõ. etiã ſi ex obediẽtia in iũcta poneret ſe ad id ad qđ omnino inept⁹ ē cum ꝑiculo animaꝝ.

An ꝯfeſſoꝛ teneat̃ ſcire an pctã in cõfeſſione audita ſint moꝛtalia vl' venialia. §. iiij.

Tꝛꝫ aũt confeſſoꝛ te neat̃ ſcire đ oĩbꝫ q̃ ſi bi dicunt̃ in ꝯfeſſiõe an ſint moꝛtalia vl' venialia.

Henric⁹ in quolibet ſic re ſpõdendo diſtinguit. Pecca ta ſũt ĩ duplici genere. Que/ dã ſũt pctã qꝛ ꝓhibita. qꝛ ſi ñ eēnt ꝓhibita nõ eſſent pctã. vt ſunt oĩa q̃ ſũt đ iure poſi/ tiuo. vt audire miſſaꝫ die do minico. ſemel ĩ ãno cõfiteri ꝛ cõicari. ꝛ hmõi. Et talia tene tur q̃libet confeſſoꝛ ſcire. niſi habeat cãm rõnabilē q̃ eũ ex cuſet. vt ſi foꝛte tꝑe ꝓhibitio nis erat in t̃ra longinq̃ vel in carcere. Alia ſunt pctã nõ qꝛ ab hoĩe ꝓhibita. ſꝫ qꝛ đ natu ra ſui mala ſunt etiã ſi ñ ꝓhi/ beant̃. ꝛ hoꝝ q̃dã ſunt capita lia. vt ſupbia luxuria ꝛc̃. H͛ eñ ſũt q̃ſi elemẽta et ꝓncipia q̃ꝫ de neceſſitate quẽlibet con feſſoꝛē ſcire opꝫ. Quedam ṽo ſũt pctã q̃ ſũt ſpēs pctõꝝ capitaliũ. vt illa q̃ recipiunt hoꝝ p̃dicatõeꝫ vt foꝛnicatio ꝛ ebꝛietas. ꝛ hmõi. Foꝛnica/ tio ṽo luxuria q̃dã ē. et ebꝛie tas q̃dã gula. Et hoꝝ pctõꝝ ſpēs q̃dã ſũt q̃ ĩpoꝛtãt malũ đ ſuba ſui act⁹. eo φ ſtatĩ no minata habeãt ãnexũ malũ. vt foꝛnicatio. et đ talibꝫ etiaꝫ confeſſoꝛ ſcire tenet̃ vtꝝ ſint moꝛtalia vl' non. vl' venialia. Quedã ṽo de ſuba ſui act⁹ ñ hñt defoꝛmitatē. ſꝫ ex libidi ne faciẽte ſicut cog̃ſcere vxo/ rē ꝓpaꝫ ñ ē pctm̃ đ ſe. tñ poſ/ ſet q̃s vxoꝛē cũ tãta libidine cog̃ſcere φ eēt pctm̃ moꝛtale. vt ſi eã ꝯgnoſcerꝫ ſi etiã ñ eēt vxoꝛ ei⁹. ꝛ đ talibꝫ nõ opꝫ φ cõfeſſoꝛ ſciat vtꝝ ſint moꝛta lia vl' vẽialia. qꝛ nec cõfitẽtē freq̃nt̃ ſcire opꝫ Alia ſt̃ pctã q̃ ſũt filie pctõꝝ capitaliũ. vt illa pctã q̃ꝝ fines t̃minant̃ et oꝛdinant̃ ad fines capitaliũ. ſicut dol⁹ ꝛ acq̃ſitio rei iniu/ ſte. ꝛ de talibꝫ pctĩs freq̃nter opiniones ſũt ꝯ̃rie int̃ docto res. ꝛ de t'libꝫ ñ tenet̃ ſimplex curat⁹ nõ oꝛdinari⁹ ſcire vtꝝ ſint moꝛtalia vel nõ. Curat⁹ ãt oꝛdiari⁹ vt eṗs. ꝛ archieṗs

ꝛ ceteri alij ſuperiores ꝓlati te/
nent̄ ſcire. q꜡ ipi ſūt purgato
res. et tenent̄ alioſ purgari fa
cere ꝛ illūinare. ꝛ iō tenent̄ ſci
re nouū ꝛ vet⁹ teſtamentum.
h̄ ille. Caueat autē ꝯfeſſor
ne ſit ꝑceps ad dandā ſnīam
de mortali qn̄ nō ē cert⁹ et cla
rus. ꝛ vbi in aliq̄ matia varie
opiniōes ſūt ꝗ pluriū ꝛ ſolē/
niū doctoꝝ. vtꝝ ſit licitū vel
illicitū. ſic d̄ nō ſoluēdo deci
mas vbi nō ē ꝯſuetudo. pati
tn̄ ſūt ad dādū ſi eccl'ia pete/
ret. ꝙ q̄dā dicūt eoſ eē i ſtatu
dānatiōis. vt Inno. Alij v̄o
dicūt ꝙ nō. vt Tho. Jo. an.
ꝛ archi. ꝛ d̄ emptōe iuriū mō
tꝭ Florētie. vl' impſtitꝭ vene/
toꝝ. qd̄ q̄dā dicūt eē vſuram
alij licitū dicūt. ꝛ m'lta hmōi
Cōſulat tn̄ ſꝑ ꝙ tuti⁹ ē a tali
bus abſtinere. extra de ſpon.
c. Juuenis. nō tn̄ ꝯdēnet ꝯri
um faciētes. ſeu ꝯtrariā opi/
nionē tenētes. nec ꝓpter hoc
deneget abſolutionē. Sꝫ vt
dicit Guil. dicat ꝯfeſſor ꝙ il/
lud faciēdo n̄ ē tutū ſꝫ dubi/
um. ꝛ iō bn̄ ſibi ꝓuideat. Si
aūt oīno ꝯſcia ꝯfeſſorꝭ dicta/
ret illud eē mortale ꝛ nō poſ/
ſet ꝯſciam d̄ponere: qd̄ tn̄ de
bet: ad ꝯſiliū ſapiētū r̄currat
ꝛ nullo mō dꝫ facere ꝯtra cō
ſciētiaꝫ. q꜡ peccaret mortal'r.
xxviij. q. i. ca. deinceps. §. ex
his. iūcta glo. Sꝫ cū illō ta/
le eſſꝫ ꝯ cōeꝫ opiniōeꝫ docto
rū. ꝛ cōiter ſic ſuat̄ a ſapiēti/
oribꝫ. Quis aliquem doctorē
audiret ꝯriū tenere nō debet
illi d̄ leui adherere. Quō v̄o
q̄s debeat deponere in h̄ ꝯſci
entiā erroneā vl' ſcrupuloſaꝫ
habes ſupra in ꝑma pte. ti. ij
c. de conſciētia.

Q, iterāda ē ꝯfeſſio in ſex
caſibꝫ. §. iiij.

Scire etiā tenet̄ ꝯfeſ/
ſor q̄ ſunt illi caſus i
q̄bꝫ tenet̄ q̄s iterare
ꝯfeſſionē. ꝛ ſūt q̄ttuor ſm pe.
de pal'. duo v̄o ſūt ex pte ꝯfi
tētꝭ. Prim⁹ ſm Pe. Tho.
Ray. ꝛ Hoſti. ꝛ oēs alios. ſ.
qn̄ aduertēter tacet aliqd̄ qd̄
eſt mortale. vl' credit. vl' ꝓba
biliter dubitat eē mortale ex
verecūdia vl' alia cā iniuſta.
tūc etiā mortal'r peccat ꝯmit
tendo fictionē in ſacramēto ꝛ
notabilē irreuerentiā. ꝛ itera
re tenet̄ talē ꝯfeſſionē. Si tn̄
talis ꝯfiteret̄ eidē cui ꝛ prius
ꝛ ille habet in memoria pctā
ei⁹ ſufficit dicere illud occul
tatū ꝛ illā fictionē ſm Guil.
durañ. imo etiā ſi n̄ hr̄et i me
moria. vt pꝫ i fine. iiij. caſus

Sed ſi dimitteret ex aliq̄ iuſta cauſa. puta quia ꝓbabil'r dubitat eū ſolicitātē ad malū de q̄ ꝯfitek vl' reuelatorem cōfeſſiōis. vl' dicēdo id cū ſit cōfeſſor māifeſtaret pctm̄ qd audiuit. puta ſi iniuſte abſoluit cū nō debeat. ⁊ in his caſibꝫ ñ hñdo copiā niſi tal' cōfeſſoris. cui ꝯfitēdo aliqd p̄dictorū ſeq̄rek. tūc ſat⸗ videk ꝙ ſit excuſat⁹. Dicit etiā p̄dictus Duran. ꝙ ſi ex igrātia craſſa ⁊ ſupina aliqd retinuit mortale: qꝛ noluit cogitare de ſuis peccatis tenek totū iterare. Secus ſi ex ignorantia ꝓbabili. qꝛ tūc ſolū illud qd dimiſit. Scdus ē ſm Tho. et Pe. qñ nō impleuit penitētiā ſeu ſatiſfactionē iniunctā ꝓ mortalibꝫ ex ꝯtemptu vel ex negligētia. ⁊ ē oblitus eſt⁹. ſi em̄ eius recordarek adhuc poſſꝫ ꝑficere. ⁊ tūc ꝑficiēdo iterare non tenek. et p̄cipue qñ nō ē ſibi p̄fix⁹ terminus quē nō poſſit trāſgredi ꝗuis ſibi ſit declaratum in q̄ ip̄aꝫ debeat facere. vl' in alio tp̄e ip̄am ſupplere. eoip̄o aūt ꝙ facit ſibi ꝓpoſitū nō implēdi pniam ſibi iniūctā ꝓ mortalibꝫ ex negligētia vel cōtēptu peccat mortaliter. qꝛ tenek ad illā ſub p̄cepto. Sec⁹ ſo eſt de pnīa iniuncta ꝓ venialibꝫ: ad quā nō tenek d neceſſitate ſm Tho. Idē ſi penitētiā iniunctā ꝓ mortalibꝫ dimitterꝫ ex impoſſibilitate puta ex infirmitate et hmōi. Poſſet tñ pnia iniuncta ab vno cōfeſſore mutari ab alio cui ꝯfiterek. etiam ſine audiētia pctōꝝ illoꝝ ꝓ q̄bꝫ erat impoſita ſm Pe. de pal'. de hoc infra vide. Tercius caſus ſm Pe. Tho. Ray. ⁊ Hoſti. eſt ex ꝑte ꝯfeſſoris qñ vicꝫ notabiliter eſt ignorās ſacerdos ita ꝙ neſcit diſcernere inter mortale ⁊ veniale d cōꝫ hꝫ peccatis. ⁊ p̄cipue cum penitens habet caſus intricatos ⁊ difficiles. Concordat Durañ. ⁊ addit. et h̄ niſi penitēs ſit peritus: ⁊ inſtruat confeſſorem Cum aūt vadit ad eum quē ſcit idiotā ⁊ ignoranteꝫ tenek iterare. hᶜ durañ. Qd videk intelligendū qñ pōt hr̄e aliū ſufficientē. nam ſi aliuꝫ habere nō poteſt. ⁊ multo magis qñ eſt in ꝑiculo mortis pōt ⁊ debet ꝯfiteri ei quē hꝫ. Vnd Aug. dicit de pe. di. vi. Qui vult ꝯfiteri vt inueniat grāꝫ ſacerdoteꝫ q̄rat ſcientē ſoluere ⁊ ligare. Quartus caſus

est ex pte ɔfeſſoris. est aūt im potētia abſoluēdi ſm Petr Tho. Ray. ⁊ Hosti. qđ pt eē dupl'r ſm Pe. de pal. ⁊ Durañ. vl' qꝛ hꝫ ptātē artatā ab ſoluēdi. qꝛ. ſ. ab aliqb⁹ pctis ñ pōt abſoluere ſupiore reſeruāte ſibi illos. et tñ ab illis đ facto abſoluit. Et ɔfeſſus illi cū ei ɔſtat teneť iteꝝ cōfiteri. nō qdē oīa ſm Pe. de pal. ſed illa tm̄ de quib⁹ nō potuit abſoluere. aut hoc est quia nullam habuit ptātē. et h̄ qa nō erat ſacerdos q̄zuis reputareť. vel qꝛ nō ſubditus. vl' qꝛ ītruſus. aut qꝛ excōicat⁹ vel ſuſpenſus ab officio huiuſmodi. et abſolut⁹ a tali cū illi h̄ ɔſtat teneť iteꝝ cōfiteri qꝛ realiter nō ē abſolutus. q̄zuis ignorantia facti excuſet eū in ɔſpectu dei ac ſi eēt abſolutus: dū neſcit. ſm Tho. in q̄libet. Sꝫ pe. đ pal. l. iiij. diſt. xvij. q. vi. ſic diſtinguit. ⁊ notabil'r. qꝛ aut impedimētū qđ hꝫ abſoluēs ē iuris diuini vl' hūani. Si iuris diuini. vicꝫ qꝛ nō fuit baptiſatus talis. vl' nō ordinat⁹. ⁊ ī h̄ caſu abſolutus a tali teneť iterū confiteri h̄ ſcito. nec papa poſſet de ɔtrario diſpenſare. Si ꝟo impedimētū ē iuris hūani. puta qꝛ ſuſpenſus est vel excōicat⁹ ⁊ hmōi. tūc ipedimētū aut ē notoriū aut occultū. Si notorium. puta qꝛ manifeſte vl' publice ꝑberauit clericū. ppť qđ ē excōicatus notorie. aut manifeſte intruſus. ſcꝫ ppť ɔceſſionē ſeculariū poſit⁹ in eccl'ia curata. ⁊ nō p canonicā cōceſſiōeꝫ ppter qđ titulum nō hꝫ. nec ptātem ſup parochianos illius eccl'ie. ⁊ talis ɔfeſſus iſti teneť iteꝝ ɔfiteri h̄ ſcito. Si ꝟo īpedimētū ē occultū: tūc aut confitens ſcit illud impedimētū. aut neſcit. Si ſcit cōfitēdo illi teneť iteꝝ cōfiteri. ⁊ peccat mortal'r cōicādo illi in diuinis. Sed ſi neſcit ipedimētū qđ etiā aliis occultū est. ⁊ h̄ ignorantia facti. puta qꝛ pcuſſerat clericū nullo vidente. tūc ñ teneť iterare. Argumentū ad h̄ de ſcia ſerui q̄ liber putabať publice q̄ rata est. Sed ſi hoc neſciret ignorantia iuris. puta qꝛ ſcit illū pcuſſiſſe clericū. ſed credit nihilomin⁹ ipm poſſe audire cōfeſſiōes. nō excuſať ppť h̄ qn teneať iterare ɔfeſſionē ſm Pe. đ pal. Quit⁹ caſus ī q̄ qs teneť iterare ɔfeſſionē ſm Pe. de pal. vbi. ſ. est ipe

dimētū ex pte ꝯfitētis ſcitu3 vl' oblitū vl' ignoratū ꝓbabi liť. puta q2 erat excōicat⁹ ma iori vl' minori excōicatōne. li cet neſciret. ⁊ cū poſtea ſciuit teneť iteꝝ ꝯfiteri abſolut⁹. q2 ligat⁹ excōicatiōe abſolui nō potuit a pctīs. et ꝓbabil' ig/ norātia pſeruat a clpa ⁊ a pe na irregularitatꝭ. ſ3 nō facit eū nō ee excōicatu3. ꝓpter qđ ſi tūc eligereť vl' ſibi bñficium ꝯferreť. ignorātia nō faceret ꝙ ſibi aliqđ ius acqreret. c. apl'ice. extra de cleri. excō. mi niſ. Eſt aūt min⁹ capax ſacra mētoꝝ a qͅꝝ ꝑticipatiōe dire cte excludiť q̄ꝫ q̄rūcūqꝫ alio/ rū. ⁊ idō abſolutio nulla. Et dicit idem Pe. ꝙ ī h̄ caſu ⁊ in alijs in qͅbꝫ qͅs teneť itare cō feſſionē ſi ꝯfitereť eidē ñ op/ teret iterare pctā explicite. ſ3 ſolū īplicite. dicēdo. Pecca/ ui ī illis q̄ al's vob dixi. ſicut ſi nulla fuiſſ3 abſolutio đ fa/ cto. Dilata eñī abſolutio ꝑ ml'tos dies fieri pt. etiā ſi ipe oblit⁹ fuerit. dū tñ pnia ei ꝑ/ us īnotuerit. q2 ſi ñ taxaſſet penitētiā tūc opteret ad me/ moriā reducere. vt moderare tur iuſte. ꝓpť qđ remittēs ad epm ſi ñ abſoluat d3 pniā3 ī noteſcere. quē poſt reditū ab

ſoluens iniūgit dicēs. facias qđ tibi dixi. q2 ligare ñ debu it añq̄ꝫ abſoluer3. ita ⁊ ī ꝓpo ſito. Hec Pe. Guil'. etiā dic̄ ꝙ pnia nō reqͥrit tātā ꝯtinui tatē agēdoꝝ ⁊ dicēdoꝝ ſicut alia ſacr̄a. S3 in vna die pt fieri ps ꝯfeſſiōis. ⁊ in alia die altera. vt ī vna die ꝯfeſſio au diri: ⁊ in alia impendi abſolu tio: ⁊ iniungi pnia pctōꝝ. Sext⁹ caſus eſt qñ qͅs facit cōfeſſionē in mortali ſine ꝓ/ poſito abſtinēdi. ſ3 q2 iſte ca/ ſus habet varias opiniones ⁊ ſatis difficiles. idō declara/ biť in ſeqͥnti. §.

An valeat confeſſio ab in contrito facta vt eā iterare ñ oporteat. §. v.

Na ex cō v ditōibꝫ ꝯfeſſionis ē ꝙ ſit lacriabil'. i. cū dolore ſeu diſplicētia de pec catꝭ ſaltē ſc̄m rōne3. Unde q̄/ rūt doctores. Utꝝ ꝯfeſſio fa cta a nō cōtrito. q2. ſ. nō dol3 ſufficienter: vel nō ꝓponit ſe abſtinere a pctīſ valeat ita ꝙ non teneať eā iterare. et reſpō det Pe. de pal'. i. iiij. di. xvij. ꝙ ad arg. h̄ ē triplex mod⁹ di cēdi. Primus eſt ꝙ nō va let ad remiſſionem culpe nec

pene: nec tūc nec recedēte fi/ctiōe. vñ ⁊ tūc tenet iterare. ⁊ hec eſt opinio Hoſ. in q̄lib3. Ray. ⁊ Hoſti. i ſumma. Bo/nauētu. in. iiij. Durañ. Rob. Olchot Uincē. in ſpeclo hy ſtoriali. Scōs mod⁹ dicē di ē q̄ talis ꝯfeſſio valeat ad remiſſionē culpe. qñ impeni tens confitet ⁊ abſoluit. licet tunc nō recipiat fructū cōfeſ ſionis tñ recedēte fictiōe reci piet. ſicut dꝛ de baptiſmo. et rō h⁹ forte eſt. qꝛ ſic i baptiſ/mo impͥmit charact ad que3 recedēte fictōe ſequit gr̄a. ita i pnīa impͥmit q̄dā oꝛnat⁹ ad quē recedēte fictōe ſeq̄t gr̄a. Et h⁹ē opinio Pe. Tho. Ri car. in. iiij. Jo. ⁊ Ber. in glo. videt etiā eſſe d̄ pe. di. i. c. mē ſura3. §. ſeq̄nti. Dicit em̄ q̄ ñ ē neceſſe q̄ peccata q̄ ſemel ſa cerdoti confeſſi ſumus eadē denuo ꝯfiteamur. Eſt et ter/cius modus dicendi cōcoꝛ/dans ambos. Aut em̄ talis nō h3 intentionē ꝯfitendi ſa cramentaliter ⁊ abſoluēdi ſ3 deridendi. aut h3 intentionē cōfitendi. Jn pͥmo caſu nō li berat a p̄cepto diuīo de ꝯfeſ/ſione. qꝛ ſine intētiōe nō pōt ſuſcipi eſſentia ſacramēti qd ꝯſiſtit in vſu. vñ tenet iteru3 confiteri. Si aūt intēdit tūc diſtinguendū eſt. qꝛ intēdēs implere p̄ceptū ⁊ ſuſcipe ve/rū ſacr̄m qd eccl̄ia ꝯfert. aut nullā h3 pnīam de ſuo pctō: aut aliquā. ſi nullā tunc pnīe ſacr̄m ñ ſuſcipit. qꝛ ptās hu iuſmodi ſacramēti eēntialiſ q̄ ꝯſiſtit in actu ſuſcipiētis: eſt act⁹ interioꝛ. vnde ſine eo nō eſt. ſicut nō eſſet mr̄imoniu3 ſi q̄s intēderet veꝝ ſacramē/tū ſuſcipe: non tñ ꝯſentire ni ſi in carnalē copulā ⁊ ad tp̄s. Sed ſi aliquam h3 pnīa3 de pctīs ſuis: tūc iteꝝ diſtiguē/dū eſt. qꝛ aut talē h3 pnīa3 q̄ ſufficit cum ſacramento. pu/ta cōtritus accedit ad ꝯfeſſi/onē exquo fit ibi cōtritus vi clauium vnde fugat fictio. ⁊ ſic nō hab3 dubiū. qꝛ ⁊ ſacra mentū ſuſcepit ⁊ effectū eius ſc3 remiſſione3 pctōꝝ. vñ nō tenet iterare. ⁊ ſiľr imo forti⁹ ſi accedit cōtrit⁹. Si vo ha/bet talē penitentiā q̄ nō ſuffi ciat cū ſacr̄o ad gr̄am. qꝛ nec etiā attritus accedit. tūc ē ve ra opinio Tho. ſ. q̄ recedēte fictiōe: tūc incipit valere cō/feſſio. ⁊ nō tenet ꝯfiteri niſi fi ctionē ſuā. puta ſi habuit q̄n dam doloꝛem impfectum. ſ3 nō ſufficiēter diſcuſſiſſ3 ꝯſci/

entiā ſuā. putabat aūt diſcuſ ſiſſe q̄ntū ſufficiebat. vl' ſi do lebat d̄ pctō p̄terito. nō ꝑpo nens cauere ī futuro. aut ecō uerſo. vl' dolor nō erat maxi mus ſicut d̄bebat. ipē tn̄ ſm ꝯſciām ſuā nō erat fict⁹. licet ſm vitatē eſſet. ꝛ ſic nihil ce/ lauit qđ crederet mortale. et ꝑ ꝯn̄s ſm ſuū iudiciū cōcur/ rebāt oīa q̄ erant neceſſaria. poſtea aūt certificat⁹ de erro re ſue ꝯſciē penitet de illo d̄ſe ctu. Pōt igif opinio Tho. multis modis ſaluari. Uno mō loq̄ndo de eo qui fict⁹ eſt p̄uatiue nō poſit iuc. q꞉.ſ. ha bet dolorē. ſed ita impfectuꝫ ꝙ nec cum ſacramto actu ſu ſcepto ſufficit ad ꝯtritioneꝫ. nihilomin⁹ tn̄ hāc impfectio nē q̄ eſt fictio nō cōfitef. quia credif eē ſufficienter diſpoſi tus. ꝛ ſic n̄ ſciēter celat pctm̄ qđ fuit in hoc. q꞉.ſ. nō exami nauit ꝯſciām ſuā ſicut debu it. ꝛ ſic qđ erat error iurſ diui ni nō tollit fictōneꝫ reſpectu vltimi effectus ſacramēti. q̄a improbabilis. vnde nō excu ſat. ſed tn̄ eoipo q̄ error tollit fictionē que excludit eſſenti am ſacramēti vn̄ veꝝ ſacrm̄ fuit. tali g̊ q̄ veꝝ ſacramētuꝫ ſuſcipit ornatus impmif. ſꝫ

gr̄a non daf. ſed poſtea q̄n re dit ad cor ꝛ recolit ſe non bn̄ feciſſe debitū ſuū ex negligē/ tia ſua oblitū. tūc incipit va lere cōfeſſio. ꝛ nō tenef confi teri illa q̄ p̄us confeſſus fuir. ſicut fictus. q꞉ non fuit dimi diata ex intētiōe. ſed ſolū illā fictionem tenef iteꝝ cōfiteri. Si aūt fuiſſꝫ fictio poſitiue. q꞉.ſ. nō dolet. ꝛ ſcienter celat fuiſſet ꝯfeſſio nulla. vl' ſi con feſſus fuiſſꝫ nō debuiſſꝫ ſibi dari abſolutio. ſed ſi data ei fuit dubiū eſt: vtrū ornat⁹ ſit imp̄ſſus. quo caſu Tho. non pōt intelligi. Scđo mō p̄t intelligi opi. tho. q̄n ē poſiti ua fictio q̄ntū ad h̄ ꝙ nō do/ let nec ꝑponit abſtinere. tūc iſta fictio nō occurrit ſibi vt ꝯfitenda. nec actu cogitauit ꝙ teneaf eā ꝯfiteri. tunc eniꝫ ſicut de pctō qđ occurrit q̄/ dem: ſꝫ nō credit ꝙ ſit pctm̄. aut ꝙ ſit mortale ꝛ de neceſſi tate ꝯfitēdū. ꝑinde eſt acſi fu/ iſſet oblit⁹ ꝑ negligētiā. nͨ fe ciſſꝫ debitū ſuū de ſcrutādo ꝯſciaꝫ ſuā. in q̄ caſu ſolū illđ ꝯfitēdū ē. ꝛ eſt veꝝ ſacramen tū. licet ſit hic ignorantia iu ris diuini. ꝛ h̄ mō p̄t ſuſtine/ ri dictum Tho. xxij. diſt. ar. i. i ſolutiōe vltimi ar. vbi diſ

ꝙ ignorãtia iuris diuini nõ excuſat a fictiõe. ⁊ ſic talẽ vocat fictuꝫ. Tercio mõ põt ſuſtineri opinio Tho. loq̃ndo de illo q̃ ꝯfiteť eidẽ cui ꝓ/us. ⁊ tũc nõ oꝑtet iterare cõ/feſſionẽ ꝓmã factam ei: licꝫ fictã. etiã ſi ipe ſacerdos nõ recoleret pctã prius ſibi dicta qꝛ nᶜ qñ ꝯfeſſio integra ẽ oportet ꝙ recolat actu a ꝑncipio vſq ad finẽ. ⁊ marie qꝛ ħ ſufficit. ſ. abſoluere ab oibꝫ. et iniũgere pniam ꝓ fictiõe. ⁊ pro alijs ꝙ tũc faciat pniaꝫ ſibi iiunctã. Iteꝫ paulopoſt dicit idẽ ipe Pe. de pal. ꝙ cũ confitẽs exꝓmit fictiõeꝫ ſuã. puta dicit ſe nõ poſſe vľ non velle ꝓponere abſtinere i futurum quẽ abſoluit ſacerdos. q̃uiſ nullo mõ debeat abſoluere. aľs peccaret abutẽſ claui. nᶜ valeret ſibi tũc illa abſolutio tñ exq̃ intẽdit abſoluere ⁊ ſacramentũ veꝝ ꝯferre. vıdꝛ ꝙ cõferat. et ſi tũc ñ bꝫ effectuꝫ ꝓpť illiꝰ indiſpoſitõeꝫ: hẽbit tñ poſtea qñ ꝯtereť vľ ex expectatiõe vel diſpoſitiõe ornatu manente. Et ſi dicať ꝙ q̃uis ſit ibi forma nõ tñ materia. q̃ñ ẽ ſacrm̃. matia eñ ẽ pctõꝛ ꝯtritꝰ. Dicẽdũ ꝙ qñ ſibi ſua fictio ñ occurrit vt cõfitẽda. tũc nõ ẽ ꝯfeſſio dimidiata. ⁊ qñ ſuã dicit fictõneꝫ cũ alijs pctis eſt ꝯfeſſio integra. Et ſic matia ꝑfecta: cui matie põt imꝓmi forma ꝙ ſi fiat veꝝ ſacrm̃ erit. q̃uis fieri nõ d̃beat. Sicut ſacerdos hñs hoſtiã ſuꝑ altare pollutũ nõ deberet q̃dem celebrare. ſi tñ celebrãdo v̄ba ꝓferrꝫ eucbariſtia vera eſſet. peccatoꝛ eñ eſt materia ſed immũda. niſi ſaltẽ ſit attritꝰ. vľ confeſſio ſine attritõe ẽ materia imũda. hec Pe. de pal.

De attritiõe ⁊ contritiõe.

Eqꝛ dictũ ẽ de ꝯtritiõe ⁊ attritõne quõ penitẽs ſuꝑ ipis debeat inſtrui a cõfeſſore. Ido de ea clariꝰ dicẽdũ eſt. Nota ꝙ ſm Tho. i. iiij. di. xvij. ꝙ differẽtia ẽ inter attritiõeꝫ ⁊ ꝯtritionẽ. Nã attritio importat q̃ndã diſplicẽtiã de pctis ſꝫ imꝑfectã. Vñ attritũ. i. aliquo mõ tritũ. ſed cõtritio importat ꝑfectam diſplicẽtiaꝫ de peccatis. vnde contrituꝫ. id eſt ſimľ totuꝫ tritũ ⁊ i puluerẽ redactũ. Eſt aũt contritio ſm Pe. in. iiij. di. xvij. doloꝛ voluntarie aſſumptus ꝓ peccatꝭ cum ꝓpoſito cõfitendi et ſatiſfaciendi voluntarie

Et ſm eundē ea. diſt. oportȝ ꝙ cōtritio habeaṫ de oī pctō mortali. et rō ē. qꝛ in oī pecca to mortali ē actualis auerſio voluntatis a deo. Et qꝛ con traria cōtrarijs curanṫ. ideo oportet ꝙ in omni remiſſiōe peccatoꝝ ſit actualis cōuer/ ſio ad deū ꝛ auerſio a pctō. ꝛ h̄ dꝛ cōtritio. De pctis aūt oblitis ſufficit cōtritio gene ralˀ cū conatu ad recordādū ꝛ dolendū. dolere etiā debet de obliuiōe pctōꝝ q̄ ꝯtingit ex negligētia. Si aūt q̄raṫ ſi ſpecialˀ cōtritio de q̄libȝ pec cato req̄raṫ. vˀl ſufficiat vna generalˀ ꝓ oībꝫ. ſic rn̄det tho. in. iiij. di. xvij. ꝙ q̄ntū ad ꝑn cipiū ꝯtritōis. ſ. cū q̄s d̄ pec catiſ ſuis cogitās dolȝ. ꝛ ſi nō dolore cōtritōis ſaltem dolo re attritōis oportet ꝙ ſit ſpe cialis dolor de pctīs q̄ q̄ſ bȝ in memoria. ſȝ q̄ntum ad ter minū q̄ eſt dolor iā grā infor mat⁹. ſufficit ꝙ ſit vna cōmu nis cōtritio de oībꝫ. tūc enīȝ mot⁹ ille agit virtute oīm di ſpoſitionū p̄cedentiū. ꝛ quia nemo ſcit vtrū habeat grām q̄ req̄riṫ ad ꝯtritionē. ideo ne mo p̄t eē cert⁹ d̄ ſua ꝯtritōne nec ꝑ ꝯn̄s d̄ remiſſiōe. Et di cit Ricar. i. iiij. diſt. xvij. ꝙ ſi ꝯfitēs in pctō mortali ē attri t⁹ d̄ ſuo pctō vt ꝓbabiˀlr poſ ſit p̄ſumere ſe eē diſpoſitū nō peccat abſolutionē recipien/ do. īmo ſ freq̄nter ꝟtute claui um ꝑ ſuſceptōeȝ abſolutiōis formaṫ ſua attritio ꝛ fit ꝯtri/ tio. Itē nota ꝙ duplex eſt cōtritōnis dolor ſm Tho. ꝛ Pe. in. iiij. di. xvij. ſ. itellectu alis q̄ eſt q̄dā ꝑfecta deteſta/ tio peccati ſm rōneȝ. ꝛ dolor ſenſibilˀ q̄ eſt dolor excitat⁹ i parte ſenſitiua cū alteratōne ꝛ afflictiōe corpis Prim⁹ dolor req̄riṫ d̄ neceſſitate ad remiſſionē peccati. ꝛ ille etiaȝ ſol⁹ ē ſufficiēs. qꝛ ſicut pctm̄ mortale ſufficiēter ꝯmittiṫ ꝑ ſolū actū volūtatꝭ: et ꝑ cōpla centiā deliberatā ratōis. ita ſufficienter deſtrui pōt ꝑ de/ teſtationē volūtatis ꝛ diſpli centiā rōnis. et hoc eſt etiam in ptāte noſtra p̄ſuppoſita ḡ tia Secūdus dolor id eſt ſenſibilis etiā valet ad remiſ ſionē peccati. ſed nō ē neceſſa rius. ſed de ꝑfectōe ꝯtritōis nec eſt in ptāte noſtra etiam p̄ſuppoſita gratia. Item do lor intellectualis non poteſt eſſe nimius ſicut nec chari/ tas a qua procedit poteſt eſ/ ſe nimia. ſed ſenſibilis poteſt

eſſe nimius. Et iõ optet q̄ ſu
mat̄ p menſura debita ad cõ
ſeruationez ſubiecti. ſic ex ie/
iunijs ⁊ alijs corporis afflictio
nibus. Itē nota ſm Tho. i. iiij
di. xvij. q̄ vera cõtritio ſp de
bet remanere in habitu. id ē
q̄ ſemp debet habere iſtã di
ſpoſitionē q̄ qñ recordat̄ de
pctis cõmiſſis habeat diſpli
centiã: ſaltē ſm rõnem. Itez
ſm Pe. in. iiij. di. xvij. dolor
maior intellectualis dz eē de
maiori pctõ habitualit̄ non
actualiter. ſi cõſiderent̄ pctã
in cõi inq̄tū ſunt offenſa dei
ſed etiã i ſpeciali dolor dz eē
maior de maiori pctõ. q2 ma
iorē rõnē doloris hz maius
pctm̄ Dolor ṽo ſenſibilis cõ
ueniēs etiã eſt vt ſit maior d̄
maiori. q̄uis nõ ſit de neceſ/
ſitate. Itē ſm Tho. in q̄lib3.
⁊ Inno. Cõtrit⁹ dz mag̃ di
ligere deū q̄ ſeipm̄. culpa au
tē eſt ɔtra deū. pena ṽo eſt ɔ̄
ſeipm̄. Ideo debet ɔtrit⁹ eli/
gere potius oēm penã ſuſti/
nere q̄ deū offendere. Deſcē
dere aūt ad hanc penam vel
ad aliam non tenet̄. imo face/
ret fatue d̄ſcēdēdo ad iſta p/
ticularia vl' aliū ſup h̄ ſollici
tãdo. Sedeci ɔditõẽs q̄
req̄runt̄ in oī bona ɔfeſſiōe.

P Onit aūt Tho. i. iiij
di. xvij. q̄ ɔfeſſio bo
na dz hr̄e ſedecim cõ
ditiões q̄ in his ɔtinent̄ vſi/
bus. Sit ſimplex humil' cõ
feſſio pura fidelis. Atq3 fre/
quens nuda diſcreta libens
ṽecunda. Integra ſecreta la
crimabilis accelerata. Fortiſ
⁊ accuſans. ⁊ ſit parere para/
ta. Sit ſimplex. i. nõ recitet ī
cõfeſſione niſi id qd̄ ptiet ad
declaratõez ſui pcti. et etiam
q̄ntitatē. et ñ alie hyſtorie mi
ſceant̄. Sit hūilis. vt ſe mī
ſerū ac pctõrē cognoſcat ſine
fictione. Pura. i. recta iten
tione. i. vt nõ reputet̄ bonus
vel laudet̄ ab hoīb⁹ Fi
delis. i. vera ⁊ ſine vlla falſita
te. vt nõ dicat q̄ non fecit. vel
etiã habeat fidem de remiſſi
one pctõꝝ ſuoꝝ ſi ṽe ipm̄ pe
nitet. Atq3 freq̄ns. i. ſepe cõ
fiteat̄. iſtud tñ ē de bñ eſſe cõ
feſſiõis. ⁊ nõ de neceſſitate
Nuda. vt ſc3 nõ inuoluat ob
ſcuritatē ṽboꝝ. ſed dicat ver
ba vt intelligat̄ pctm̄ ſuū cū
circūſtãtijs ſaltē neceſſarijs.
Diſcreta vt maiora cū ma
iori põdere dicat: vl' non plu
ra ſimul. ſ3 diſtincte loq̄ndo
et dicendo numeꝝ ſi fieri vel
ſcire poteſt. Ul' etiã vt diſcre

to et ſufficiēti ac perito ꝯfeſ-ſori confiteaṫ pctā ſua. Libens volūtaria nō coacta timore verboꝝ. vt pueri. vl' timore penaꝝ tpaliū vel infernaliū pncipaliter Verecūda. vt erubeſcat ⁊ nō ſe iactꝫ vl' mente gloriet ppt' ſecl'i vanitatē aliquaꝫ. ⁊ precipue ibi confundaṫ ratōe reſpectu diuine maieſtatꝭ offenſe. Integra. vt nihil retineat ꝺ bis q̄ cōmiſit. p̄cipue de mortalibus. Secreta vt nō publice ſed occulte ſacerdoti dicat peccata ſua q̄ eum poſſit abſoluere. Lacrimabilis vt dolcat de pctis commiſſis. ⁊ ꝺteſteṫ ea ſaltē ītellectu rōis. Accelerata: vt ꝯ̄citiꝰ pōt cōmiſſo peccato ꝯfiteaṫ. hoc tamen eſt ꝺ bene eſſe. Fortis: vt nihil dimittat p̄ verecundia. Et accuſans ſe et non alios: nec in ꝯfeſſione ſe excuſet ⁊ alios inculpet Et ſit parere parata. i. adimplere pniam ſibi iniūctam. ⁊ facere ea q̄ bꝫ neceſſario facere. vt aliena reſtituere ſi bꝫ ⁊ huiuſmodi.

Finit pars ſecunda libri pmi que eſt de ſcientia q̄ reqriṫ in confeſſore.

Incipit pars

tercia pmi libri de bonitate cōfeſſorꝭ. ⁊ bꝫ decē. §. Et primo q̄lr ꝯfeſſor duo dꝫ hr̄e. ſ. timorē di. ⁊ zelū aīaꝝ. §. i.

De bonitate cōfeſſoris i ſe et in exercitio talis officij dicit Augꝰ. de pe. diſt. vi. ca. Qui vult ꝯfiteri. Sacerdoſ ante quē ſtatuiṫ oīs languor in nullo illorū ſit iudicādus que in alio iudicare eſt promptus. Iudicans em̄ aliū qui eſt iudicandus condēnat ſe-ipſū. cognoſcat igiṫ ſe ⁊ purget in ſe qꝺ vidꝫ alios ſibi offerre. Curet vt a ſe proijciat q̄cquid in alio damnoſuꝫ reperit. animaduertat q̄dē qꝺ diciṫ. Qui ſine peccato ē veſtrū ⁊c̄. ideo em̄ liberauit peccatricē. quia nō erat qui ꝓij ceret lapidem. quō lapidarꝫ qui ſe lapidandū ꝯgnoſceret Nullus em̄ erat ſine pctō. in quo intelligiṫ oēs fuiſſe reoſ nā venialia peccata ſp remittebanṫ p cerimoniaſ. Si qꝺ ḡ pctm̄ in eis erat crimiale erat. Deteriores ḡ i h̄ ſunt ſacerdotes ſe prius nō edificātes

illis q̄ dñm obſeruabāt inſi/ dijs. ſm em̄ Aug. Tho. ⁊ Al ber. audiēs cōfeſſionē cū con ſciētia mortalis pcti mortali ter peccat. tñ effectū ſacramē ti cōfert cū ſacro: ſi nō eſt pci ſus vł ſuſpēſus q̄ tūcū q̄ ali as mal⁹. Unde Aug⁹. i. q. i. c. dictuȝ eſt a dño. Numeri ad Aaron. Uos ponite nomen meū ſup filijs iſrł. ⁊ ego dñs bñdicam eos: vt gratiā tradi tā p miniſteriū ordinati trāſ fundant hominibꝫ. Nec vo/ luntas ſacerdotis pdeſſe vel obeſſe pt. ſȝ meritū bñdictio nē poſcēt̃. Qḋ aūt dr eadē q. Remiſſionē pctōꝝ non dant auari ⁊ ſilia. itelligit̃ ſm glo. vel ſimpliciter de pciſis. vel ſi intelligat̃ de tolerat̃: tales nō dant ex merito vite. i. nō ſunt digni dare.

Duo q̄ debet hr̄e pfeſſor.

Debet aūt pfeſſor pci pue hr̄e duo. ſ. timo rē vñ fiat circumſpe ctus. ⁊ zelū aīaꝝ vñ ſit ſollici tus circa ea q̄ neceſſaria ſūt. Quantū ad pmū cōſiderare dȝ q̄ ipē ē mare eneū in tēplo dñi vbi lauabāt ſacerdoteſ ⁊ leuite aīalia offerēda in ſacri ficiū. vñ ex imūdicijs a qbꝫ il la abluebant̃ efficiebāt imū- di. Unde Grego. in paſtorali dicit q̄ fit plerūqȝ vt animuſ paſtoris audita tētatōe ouiſ ⁊ ipē tentet̃. ⁊ ideo cū timore ⁊ tremore dȝ poni. et nō ſe in gerere: ⁊ cū leuitate ⁊ cū riſibꝫ inſtare. Unde in figurā moy ſes vt dr Exo. xxxviij. fec̄ la bium eneū de ſpeculł mulieꝝ in q̄ lauarent̃ ſacerdotes ſan/ cta ſanctoꝝ igreſſuri. ⁊ ſigni/ ficat ſcripturā: vbi ſunt exē/ pla ſanctaꝝ aīaꝝ. ad q̄m de bet ſepe inſpicere ad vidēdū maculas ſuas ad intelligen/ dū inſidias diaboli Uñ ſub dit Gre. vbi ſup. Nec neq̄ q̄ ſunt timenda paſtori. q̄ deo pēſante cūcta ſubtilr. tāto fa cili⁹ liberat̃ q̄ſ a ſua. q̄nto mi ſericordi⁹ tētatiōe fatigatur. Quātuȝ vo ad zelū dic̄ Gre. q̄ nullū ſacrificiū ita deo acce ptū ē vt zel⁹ aīaꝝ. Et fructū hmōi oñdit Jac. v. c. vbi p⁹ pmulgatōes pfeſſiōis dicit. Qui cōuerti fecerit pctōrem ab errore vie ſue: ſaluabit a/ nimā ei⁹ a morte. et charitas operit multitudinē peccato rū. Nō aūt min⁹ trahunt̃ ad deū p cōfeſſionē anime q̄ndo diligenter fit q̄ p pdicatoreſ moderno tēpore. vt experien tia docȝ. debet ergo non tar/

dare q̄ vocatur ad hmõi.

Quō ſe hr̄e debeat ɔfeſſor erga penitentē. ⁊ de q̄bus interrogandū ē in confeſſione. ⁊ ibi ꝟſus decē p̄ceptoꝝ d̄calogi. ⁊ ꝟſus ſeptē pctōꝝ mortaliū. ⁊ ꝙ in cōfeſſiōe tria debet obſeruare interrogando cōfeſſor. §. ij.

DIcit Augustin⁹ de pe. di. vi. c. i. post medium dicens. Diligēs inq̄ſitor ſubtilis inueſtigator ſapiēter ⁊ q̄ſi aſtute interroget a pctōre. q̄ forſitan ignorat vl' p̄ ꝟecundia vellet occultare. cognito aūt crimīe varietates ei⁹ nō inueſtigare dubitet ⁊ locū et temp⁹ ⁊c̄. q̄bus cognitiſ adſit beniuol⁹ parat⁹ corrigere. et ſecū on⁹ portare. hēat dulcedinē in afflictiōe. pietatē ī alteri⁹ crimīe. diſcretōez ī varietate. adiuuet ɔſitētē orādo et alia ꝑ eo bona faciendo. ſꝑ iuuet leniēdo. ɔſolando. ſpez ꝑmittēdo. ⁊ cū op⁹ fuerit etiā increpādo doleat loquēdo. inſtruat opando. ſit ꝑticeps laboris ſi vult eſſe particeps gaudij. doceat ꝑſeuerantiaz Hec Aug⁹. Ex his ꝟbis Aug. patet ꝙ nō ſufficit audire cōfeſſionē eorū q̄ ſibi dicunt a pctōre ⁊ ip̄m n̄ introgare. niſi eēt pſona in his bene ꝑita ⁊ ſciētificata q̄ ſufficienter ſcit dicere q̄ opter. Sʒ cū pſone cōiter ſint groſſe in iſtis. etiā ille q̄ ſunt ī alijs negocijs mūdi vl' ſcientijs acuti. Jō ꝑmittēdū ē dicere vnicuiqʒ id qd̄ vult. ⁊ eo ordine q̄ vult. ⁊ de pctīs q̄ ꝑ ſe ſufficiēter dicit nō ē iteꝝ introgād̄us. ne moleſtes eū in q̊ non oportʒ. Sʒ ſi aliqd̄ nō bn̄ itellexiſſʒ. p̄cipue d̄ mortalib⁹ faciat ſibi iterū declarare vt meli⁹ intelligat. De his ꝟo q̄ nō plene dixit. puta qꝛ nō dixit circūſtantias neceſſarias vl' numeꝝ. introga eū d̄ his vt plene dicat q̄ntū ē neceſſariū. De illis ꝟo peccatis q̄ n̄ dixit. nec ſcit ꝑ ſe dicere īterroga eum.

Quo ordine fieri debeāt interrogatiōes. ⁊ de q̄b⁹.

SEd Ray. ⁊ Hoſt. in ſūma dicūt ꝙ iterrogatōes fieri debēt d̄ ſeptē vicijs capitalib⁹ ⁊ eoꝝ ſpēb⁹ ⁊ filiab⁹. de q̄b⁹ hēs. s̄. diffuſe ī. ij. ꝑte. ꝑ totuʒ. nō tn̄ ē interrogādū d̄ oib⁹. ſed pl⁹ ⁊ min⁹ ꝓm ɔditionē pſonarū. Sicut aūt q̄ ɔfitet nō habʒ

neceſſe tenere mag⁹ vnuz or/
dinē q̄ aliū dicēdo pctā ſua.
ita nec ɔfeſſoꝛ intrrogādo. tū̄
ad meli⁹ memorie ɔmēdādū
de q̄bꝫ dꝫ interrogare:et de q̄
bus iā intrrogauit ne āplius
habeat triplicare ɔgruū ē te
nere aliquē oꝛdinē. ⁊ ſi placꝫ
interrogare de decē p̄ceptis:
q̄ ɔtinent in iſtꝭ ṽſibꝫ. Unuz
cole deū. nec iures vane p ip
ſum. Sabbata ſcīfices. ha/
beas in honoꝛe parētes. Nō
occiſoꝛ eris. fur. mech⁹. teſtꝭ
iniquus. Nō vlli nuptā. nec
rem cupias alienā. Declara/
tionē hoꝝ verſuū habes in/
fra Poſt ṽo interrogationez
ſup decē p̄ceptꝭ ɔueniēs erit
interrogare ſup ſeptez viciȷ̄s
capitalibꝫ. q̄ in h̄ ṽſu ɔtinent
Ut tibi ſit vita ſp ſaligia vi
ta. In iſta dictiōe ſaligia ſūt
ſeptē littere. a q̄bꝫ īcipiūt no
mina ſeptē capitaliū vicioꝝ
Per S ṽo intelligit ſupbia
ſub q̄ ɔp̄hendit vana gloꝛia.
Per A auaricia. Per L ſecū
da luxuria. Per I inuidia. p
G gula. Per I ira Per A ac
cidia Sꝫ anteq̄ iterroget
de peccatis pꝛius querat de
excōicatione maioꝛi. ⁊ ſi iue/
nit eum aliqua ſentētia irre/
titū. ſi habet autoꝛitatē ſup
hoc abſoluat ipus. Si ṽo nō
habet autoꝛitatem remittat
ad eum qui poteſt eum abſol
uere.

In interrogatiōibꝫ fiēdis
tria debent obſeruari.

Ho. in. iiij. dic q̄ cō/
t feſſoꝛ tria debet obſ
uare in introgatiōi/
bus fiēdis Pꝛimū eſt q̄ nō
introget oēs de oībꝫ. ſꝫ inter
rogent pſone de pctis q̄ con
ſueuerūt repiri in homībꝫ illi
us ɔditōis et ſtatus. vt ſtipē
diarij de rapinis ⁊ incendijs
Clerici de ſymonia et hoꝛis
obmiſſis. Adoleſcentes d̄ lu
xurijs ⁊ hmōi. Unde a p̄nci
pio cōfeſſionis decēs eſt iter
rogare confitētē de ɔditione
ſua. d̄ exercitio ⁊ ſtatu. an cle
ricus. an laicus. an ſolut⁹ vel
ɔiugatus: ⁊ hmōi. vt pꝛudē
ti⁹ inde poſſit foꝛmare intro
gatōes. Et q̄ntū eſt tp̄is q̄ fe
cerit vltimā ɔfeſſionē. ⁊ ſi fe/
cerit penitentiam ſibi iniun
ctam. Et vtrum in ſtatu gra
tie vel peccati moꝛtalis.

Secūdum quod debet ob
ſeruare confeſſoꝛ eſt vt inter
rogētur ipi a remotis de pec
catis: et in genere. non in vl/
tima ſpecie et modo pecca/
ti ſubito. Ut ſi neſciebat

tale peccatū ꝯmittere illō ad diſcat. ꝛ ſic ducat ī tēptatōeȝ Uerbi grā. Si fatet ſe cōmiſiſſe viciū luxurie: nō ſtatim interroget cōfeſſoꝛ ſi ſeipſuȝ ſuis manibꝫ polluit. ꝛ hmōi. ſed ita paulatim interrogȝ ꝺ modo et circūſtātijs tal' pcti ꝯmiſſi ꝛ hmōi. Terciū ē ꝙ in pctis carnalibꝫ nō deſcendat nimis ad pticulares circūſtātias non neceſſarias. qꝛ hoc eſt ſeipm in tēptatōeȝ inducere. ꝛ ad inuētionē pctōrū docere eos q̄ ignoꝛāt. ꝛ aliqn̄ poſtea talia referunt ī plateis in deriſum et ſcādalū ſacerdotū. Ꝟbi grā. Si vir fatet polluiſſe mlierē extra vaſ debitū: nō vlteriꝰ q̄rāt cōfeſſores ī q̄ pte coꝛpis ꝛ quō. qꝛ iā hȝ vltimā ſpēȝ pcti. Alias ꝟo turpitudies q̄ſ miſeri homines inueniūt. ipimet ſi volunt exp̄mant.

De circūſtātijs pctōꝛū. et ibi ꝟſus eaꝝ. ꝛ ꝙ circūſtātie ſunt in q̄ntuplici ſpecie. §. iij

Ed nota f ꝙ ꝯfeſſoꝛ nō ſolum dȝ īterrogare ꝺ moꝛtalibꝫ. ſȝ etiā de circūſtātijſ q̄ aggrauāt vl' alleuiāt. Unde Inno. in. c. omnis. ꝺ pe. et re. dicit. Sit diſcretꝰ ſacerdos et cautꝰ vt moꝛe piti medici ſupinfundat vinum ꝛ oleum vulneribꝫ ſauciati. diligēter inq̄rens pctā ꝛ eoꝝ circūſtantias. q̄bꝫ diligent' ꝛ pꝛudēter inq̄ſitꝭ intelligat q̄le ei debeat p̄bere ꝯſiliuȝ. ꝛ cuiuſmodi remediū debeat adhibere diuerſis vtendo expimentꝭ ad ſanandū egrotuȝ. hec ibi. Ad illud facit qꝺ dicit Augꝰ. de circūſtātijs pctōꝝ. de. pe. di. v. c. ꝯſideret q̄litatē crimis ī loco. in tpe. in pſeuerātia. ī pſone varietate. q̄li h̄ fecerit intentōe. ꝛ ꝺ ipſiꝰ vicij mltiplici executōne. Oīs iſta varietas ꝯfitēda ē ꝛ deflēda. Dolēdū eſt nō ſolū qꝛ peccauit. ſȝ qꝛ ſe ꝟtute ꝛ grā puauit. doleat alioꝝ vitā ī ſua fuiſſe coꝛruptā. ſ. ſuo exēplo. ꝛ cōmodū qꝺ dediſſet pximo ſuo exemplo bono: doleat de triſticia quā intulit bonis peccādo. ꝛ de leticia quā eis nō adhibuit. hᶜ Augꝰ. Que oīa ītellige ſm ꝙ declarātur hic. Illas aūt circūſtātias q̄ trahūt pctm̄ in alteraȝ ſpeciem optet neceſſario confiteri ſm Tho. Alb. ꝛ alios doctoꝛes Alias em̄ circūſtātias cōfiteri. cū ſint pctā vēialia pfecti

oris eſt ꝟtutis· nõ tñ eſt neceſſariũ· Pe. de pal. i. iiij. di. xvi dicit· ꝙ nũer⁹ circũſtãtiaꝝ cõphendit͛ h̃ ꝟſu. Quis q̃d vbi per q̃s q̃bꝫ auxilijs: cur quomõ q̃ñ. Ray. ꝟo addit octauã. ſ. quotiẽs. ⁊ vbi in ꝟſu dr̃ q̃bus auxilijs. ipſe dicit per q̃s. Dicit͛ q̃ q̃s ꝓ varietate ꝑſonaꝝ. ⁊ ſtat⁹ etatꝫ ſapie ⁊ ordinis. ⁊ ſic fuit g̃uiſſimũ peccatũ ade. qꝛ q̃nto grad⁹ altior tanto caſus g̃uior ⁊ ingratitudo maior. Quid. vtꝝ malũ qꝛ ꝓhibitum. vl̕ ex genere ſuo. vtꝝ mortale vel veniale. an occultũ vl̕ manifeſtum. ⁊ ꝙ̃tũ ad hãc ꝯditiõeꝫ g̃ui⁹ fuit pctm̃ chayn ꝙ̃ ade. quantitas eñi generꝫ homicidij g̃uior eſt pctõ gule vl̕ ſuperbie. Ubi. qꝛ in loco ſacro g̃uius peccat͛. Per q̃s. qꝛ traxit alios ad peccãdũ: qd̃ ẽ ꝓprium diaboli. vl̕ q̃s poſuit mediatores ad malũ ꝑpetrãdũ. q̃a pctõꝝ illoꝝ ẽ ꝑticeps. vl̕ cuꝫ q̃bꝫ. ꝓ q̃bꝫ. ⁊ ꝯ q̃s. Quotiens nõ ſolũ q̃ntũ ad ꝯſuetudineꝫ ſꝫ etiã ꝙ̃tũ ad nũeꝝ. q̇ nũer⁹ refert͛ ad actõem. nõ ad obiectũ actõis. ꝟbi gr̃a. Si hõ ĩ iniuſta ꝯtrectatione accipiat ſaccũ plenũ mille florenis: eſt tñ vnũ furtum. Si aũt tres florenos accipiat diuerſ͛ actibus ſucceſſiue erũt tria furta. qꝛ in ip̃o actu ẽ pctm̃ ſꝫ eſſentialit͛. et ideo nõ põt vnuꝫ eſſe ĩ pluribꝫ actibꝫ. Cur. An ex ĩfirmitate vel ignorantia vel elatõe. vl̕ q̃li intẽtiõe fecerit. qꝛ mortalia pctã trahunt ſpeciẽ a fine. ideo h̃ diligenter eſt explicandũ. Qui enim furat͛ vt mechet͛ magis dicẽdus eſt mech⁹ ꝙ̃ fur. ⁊ tñ vnũ peccatũ ẽ in vno actu. ſꝫ hñs ꝑles deformitateſ. Quo mõ naturali vel innaturali. qꝛ ſꝑ ẽ graui⁹ in eodẽ genere. ſ. agẽdo ꝙ̃ patiẽdo. Q̃ñ. ſi ĩ ſacro tp̃e. puta diebꝫ feſtiuis l̕ alio tp̃e. ⁊ de ꝑſeuerãtia in pctõ.

Circũſtãtie pctõꝝ ꝯfitende ſunt in multiplici genere.

a Ð declaratõneꝫ huiuſmodi. ſ. q̃ñ circũſtãtie pctõꝝ ſunt cõfitende. ſic dicit Pe. de palu. Circũſtãtie ſunt in q̃ntuplici genere. Pr̃ie ſunt q̃ nõ alleuiãt nec agg̃uãt. ſic ille q̃ nullã ĩportãt ꝯueniẽtiã vl̕ diſcõuenientiã ad rõnem. nec ex ſe nec ex ſuſpitiõe. vt furari cuꝫ mãu dextra vl̕ ſiniſtra. ⁊ iſtaſ confiteri ẽ ſuperfluum. Secunde ſunt que alleuiant. ſcꝫ que importãt conuenientiaꝫ

vt facere malũ ex bona inten
tiõe vl' ignorãtia. ⁊ iſtas ↄfi/
teri ē impfectum. niſi timeret
ſcãdalũ cõfeſſoꝝ. Tercie ſũt
q̃ importãt diſcõueniẽtiã ex
ſuſpitiõe. vt furari multuz. ⁊
iſtas cõfiteri eſt pfectũ. quia
aggrauãt pctm̃. niſi ĩminerꝫ
piculum ſui vl' cõfeſſoris vl'
alterius tercij Sed qꝛ ñ mu
tant ſpeciẽ nec aggrauãt ĩ in
finitũ nõ ē neceſſariũ eas cõ/
fiteri ſm Tho. Sed Pe. di
cit. q̃ꝙ̃uis iſta ſit cõis opi/
nio. tutioꝛ tñ eſt alia. ſ. vt cõ/
fiteant eas. ſ. cũ notabilit ag
grauãt. vt furari cẽtũ multo
g̃uius ē q̃ furari vnũ. Quar
te ſunt q̃ aggrauãt et mutãt
ſpeciẽ. nõ tñ in infinitũ g̃uãt
vt qñ vtrũq3 ē veniale. vl' qñ
pꝛimũ ē moꝛtale. ſecundũ ve
niale. vt in ſpeciebꝫ gule. q̃rũ
vna aduenit alteri. ⁊ ſunt qñ
q3 veniales ⁊ quãdoq3 moꝛ/
tales. ⁊ iſtas ↄfiteri ñ ē neceſ/
ſariũ. nec illud ē ↄ̄ hoc qꝺ di
cit Tho. et cõmuniter alij. ſ.
q̄ que mutant ſpeciẽ neceſſa
rio ſunt cõfitende. quia loq̃/
tur de illis que ſũt moꝛtalia.
Ratio aũt q̃re nõ ē neceſſari
um eas confiteri ē iſta. qꝛ cir
cumſtãtia ē cõfitenda neceſ/
ſario. non qꝛ mutat ſpẽm. vt
patet in veniali. ſed qꝛ mutat
in infinitũ. vt patꝫ in moꝛta
li. Sꝫ circũſtãtia nõ mutãs
in infinituꝫ nuñq3 aggrauat
in infinitũ. quia intendit pe/
nas ⁊ nõ extẽdit. Extẽſio eñ
eſt infinita nec põt creſcere. ſꝫ
intenſio ē finita. ⁊ ſp põt cre/
ſcere. Nulla g̃ tal' q̃ non mu/
tat ſeu agg̃uat in infinitũ eſt
neceſſario cõfitẽda. Quinte
mutant ⁊ qñq3 aggrauãt ĩ in
finitũ. vt q̃ndo veniali actui
puta ad gulam ſtudioſe ꝑpa
tam addit ebꝛietas vel nota
bilis anticipatio hoꝛe in ie/
iunio ſine cauſa. Sꝫ vtrũ in
religioſo ſit moꝛtale qꝺ alte/
ri ē veniale. dicendũ q̄ ñ. pu/
ta dicendo verbũ ocioſum ⁊
hmõi. niſi ſpẽm mutaret. q̄a
nubere vl' velle nubere qꝺ ſe
cularibꝫ non ē pctm̃ ſiꝭ fiat
cauſa ꝓlis generãde. vl' veni
ale ꝓpter voluptatem ē moꝛ
tale religioſo pꝛofeſſo. cleri/
co vl' oꝛdĩato. quia ſacrilegi
um ē. non aũt p̃mi motus lu
xurie. furti vel inuidie. quia
nullus vouet ſe non habitu
rum p̃mos motus qui ñ ſũt
in noſtra poteſtate Hec Pe.
de pal'.

Circũſtãtie q̃ trahũt pctm̃
ad aliud gen⁹ ſunt ↄfitende.

Conditiones aggrauantes pcta
Aggrauat ordo, locus pcta, scientia, tempus, Aetas, cognitio, numerus, copia, causa.

Et nota ſm Tho. in q̃dã epl'a q̃ ille circũſtantie dicunt̃ trahere pctm̃ ad aliud gen⁹. et ideo de neceſſitate ↄfitende q̃ hñt ſpecialẽ repugnãtiã ad aliqđ pceptoꝝ diuine legis. Sicut furtũ ſimpl'r repugnat huic pcepto. nõ furtuȝ facies. Si ꝟo fiat furtũ i loco ſacro circũſtantia loci illa repugnantiam hȝ ad aliqđ pceptorum qđ eſt de veneratione ſacroꝝ et addit̃ noua ſpecies peccati et ſic de aliis.

Peccatũ ↄmiſſuȝ die feſto trahit̃ ad circũſtantiã aliam. Dicit Nico. d lyra ſup Exo. q̃ pctm̃ mortale ↄmiſſum die feſto hȝ ſpẽalem repugnãtiam ad pceptũ d ſctificatiõe feſtorũ et ſabbati. q: magis ẽ opus ſeruile op⁹ pcti q̃ op⁹ manuale. Op⁹ aũt ſuile ibi phibet̃ et ſic ẽ mortale vltra ppriã deformitatẽ ſue matie. Ex h̃ q̃ ↄmittit̃ in die feſto habȝ aliam deformitatẽ quã oportȝ ↄfiteri. et i fine dicit idẽ tho. q̃ illud qđ dr: circũſtãtias ñ trahẽtes pctm̃ ad aliud gen⁹ ſiue ſpeciẽ nõ eẽ de neceſſitate ↄfitendas: non eſſe referendũ ad nũeꝝ pctoꝝ et eiuſdem ſpeciei. q: numeꝝ tenet̃ cõfiteri ſi põt. q: non eſt vnũ ſed mlta. et hoc nota diligẽter

Nota tercio q̃ cũ cogitatio cũ deliberatiõe rõnis i actũ pcti mortal'. ſ. deliberãdi illũ actũ agere: etiã abſq̃ ope ſit pctm̃ mortale. iõ ad ſingl'as pctoꝝ ſpecies poſt pctã opis introga etiã de pctis cogitationũ illi⁹ pcti tm̃. et de pctis oris. et cũ op⁹ alicui⁹ peccati et deliberatio mentis ad illud agẽdũ abſq̃ ope ſit eiuſdem ſpeciei ſpecialiſſime. ſed differt ſm magis et minus. vel pfectũ et impfectũ. q: ſ. maius pctm̃ ẽ in ope q̃ in ſola cogitatione. ideo etiã de circũſtantiis huiuſmodi cogitationũ interrogãdũ ẽ. puta ſi dic̃ penitẽs ſe ↄſenſiſſe cogitatõibꝫ luxurioſis. q: h̃ pt eſſe ml'tipl'r et i diuerſis ſpeciebꝫ. iõ interroget̃ de q̃litate ipaꝝ cogitationũ. vt ſi deliberauit tale pctm̃ cõmittere cũ ſoluta. q: tunc fornicatio eſt ſi ipſe ſolutus eſt. aut cũ cõiugata q: tũc adulterium eſt. aut cũ ↄſãguinea quia tunc inceſtus eſt. et ſic d aliis luxurie ſpeciebus. et aliorũ vicioꝝ.

Peccatum diuidit̃ in tria

p Ro aliq̄li declaratõne p̄dictoꝝ nota qđ dic̄ Tho.i.ij.q.xij.ꝙ pctm̄ diuidiť ꝑ hec tria. ſcȝ. pctm̄ cordis oris ꝛ opis .nõ ſicut ꝑ diuerſas ſpẽs ꝯpletaſ ſicut differũt ſpecie boſ ꝛ leo et capra. ſed ſicut ꝑ diuerſos gradus peccati. ſicut dom⁹ ĩ fundamentũ diuidiť in pariete ꝛ tectũ ſicut in ſpẽs incõpletas. Cõſũmatio igiť peccati eſt in oꝑe. vnde peccatuȝ opis hȝ ſpẽm ꝯpletã. Sȝ p̄ma incboatio ei⁹ ẽ q̄i fundatio in corde. Scđus graduſ ei⁹ ẽ ĩ ore. ſm em̄ ꝙ hȝ ĩ mente ꝓrũpit facile ad manifeſtã dũ cõceptũ cordis. Terci⁹ ḡd⁹ ẽ in ꝯſũmatiõe opis. Ptȝ ḡ ꝙ hec tria ꝑtinẽt ad vnã ꝑfectã ſpẽȝ. cũ ab eodem motiuo ꝓcedãt. Iracund⁹ ei ex eo ꝙ appetit vĩdictã p̄us ṽbať in corde. ſcđo ĩ ṽba ꝯtũelioſa ꝓrumpit. tercio ꝓcedit ad facta ĩiurioſa. vt ꝑcuſſionẽ ꝛ hmõĩ. ꝛ ſic đ alijs q̄buſlibet vt de luxuria. Nec tñ ſic itelligẽdũ ẽ pctã cordis eẽ ſpẽs incõpletas. q̄ſi ñ ſint mortalia. imo qñ ĩ eis ẽ cõſenſus đliberatiu⁹ ad act⁹ q̄ de ſe ſunt pctã mortalia. tales cogitationes ſunt pctã mortalia. ꝛ ſi non ita ḡuia ſicut pctã opis vt dictũ eſt. Et qñ ſimĺ ſunt cogitatio cũ locutõe ꝛ opere vnũ eſt pctm̄. vt patȝ đ luxuria ꝛ alijs pctis. Qñ ṽo q̄dã tpe deliberat fornicari. ꝛ alio tempore diuerſo et diſtanti fornicatur ſunt duo peccata mortalia De delectatione vero moroſa aliq̄d diceť ſuo loco.

Regule q̄nq3 ꝯgnoſcendi peccatũ mortale a veniali

a D cognoſcẽdum ṽo qñ pctm̄ eſt mortale vĺ veniale nota q̄nq3 regulas. Prima eſt. qñ amor vĺ affectõ ad aliq̄m creaturã. ſ. ſe vĺ aliã tãtũ creſcit vĺ ẽ tã magn⁹ ꝙ in eo ꝯſtituitur vltimus finis. id ẽ ꝙ nec actu nec habitu ordinat illã creaturã: aut ei⁹ dilectionem aut etiã ſeipm̄ ſm deũ. ꝛ vellet cũ tali creatura ꝯtẽtari. et nõ curaret deũ offendere aut ei⁹ p̄cepta trãſgredi ꝓpť illã creaturã. ita ꝙ ibi ẽ aliq̄ĺ ꝯtẽptus dei. ſi non eſt formalis: tamen interpretatiuus. ꝛ eſt fruitio creature. quia p̄ponitur creatura deo. vnde cum aliquis vellet hic cum creatura ſemper manere. nõ curãdo de eterna beatitudie. licet

nō ſint ſp̄ rudes de h̄ interrogādi vl' tēptādi. tn̄ tal' amor creature ſp̄ eſt pctm̄ mortale Qn̄ aūt aliq̄s diligit aliquā creaturā plus q̄ deū. ſed ꝓpter hoc nollet deum offēdere aut eo carere. nec ei⁹ amiciciā ꝑdere. talis amor creature nō eſt peccatū mortale.

Secunda regula ſatis ꝯcordat cū p̄cedenti. ſ. cū notabilit' ꝯtra dilectionē ꝓximi aliq̄d ꝯmittit'. tūc ē mortale peccatū. qn̄ v̄o n̄ tunc ē veniale. qn̄ v̄o aliq̄d fit ꝯ dilectionē dei pōt attēdi penes h̄ qd̄ repugnat charitati vel amicicie quam debem⁹ ad deū h̄re ſuꝑ oīa. qn̄ āt aliq̄d fit ꝯ dilectionē ꝓximi pōt attendi penes iſta p̄cepta legis nature. ſ. qd̄ tibi nō vis fieri alteri ne facias. et qd̄ tibi rōnabil'r et ex debito vis fieri. alteri facias. Et pōt etiā attēdi penes ſcandalū actiuū qd̄ ego infero ꝓximo meo ꝑ mala exempla. ſed inq̄ntū importat aliquid ꝯ dilectionē. vel q̄ntū ſit illud ſcādalū ad hoc q̄ ſit mortale nō preciſe determinatū eſt. q2 in modico facere cōtra ꝓximū n̄ eſt mortale. aut in ꝑuo ſcandalizare. vn̄ q̄libet attēdat ſeip̄m qd̄ ſibi vellet fieri: et qd̄ ſibi nollet fieri. ⁊ ꝑ qd̄ factū ⁊ nō factū ſolueret int' ſe ⁊ ꝓxim ſuū amiciciam q̄m ſil' h̄n̄t.

Tercia regula qn̄ omittunt' ꝯ p̄ceptū dei ⁊ eccl'ie. vl' leg' nat'e. vl' ſuꝑioris q̄ p̄cepta ſūt d̄ nccītate ſalut'. vel ꝯ votū publicū vl' ꝑuatū. vl' ꝯ iuramētū licitū. ⁊ tunc ē mortale pctm̄. qn̄ v̄o citra tunc nō eſt mortale.

Quarta reg'la cū aliq̄d fit vl' cōmittit' vl' omittit' cōtra ꝯſciam vere vl' falſe dictātē aliqd̄ pctm̄ mortale. vl' ꝯtra ꝯſcientiā formidantē ꝓbabiliter vel dubitatiue an aliqd̄ pctm̄ ſit mortale. tunc ſemꝑ eſt mortale. ſi ꝯſcientia nō ſit ſufficienter inſtructa

Quita regula de actib⁹ intus manentib⁹. qn̄ q̄dem ſolā h̄ cogitationē d̄ aliquo q̄ntūcūq̄ turpē vl' malā abſq̄ ꝯplacentia ſeu delectatōe vl' cōſenſu tūc nunq̄ eſt pctm̄ mortale. vl' nullū. vl' veniale. Qn̄ v̄o eſt cōſenſus in actū q̄ eēt peccatum mortale. tunc ſp̄ ē peccatū mortale. quia de⁹ volūtatē ꝓ facto acceptat. qn̄ autē cum cogitatione aut ꝯplacentia ē delectatio moroſa ī aliq̄ turpi. ſpēaliter in libidinoſis. tūc eſt mortale ſm̄ di/

ctum Auguſtini. eſto ꝙ non ſit cōſenſus in actuȝ. ſm hoc dictū Auguſ. iudiciū ē ꝺ peccatiſ interioꝛibꝫ. Ad qꝺ etiaȝ facit diſtinctio ſupꝛa poſita. de ſenſualitate et ratiōe. ⁊ de peccatis ꝑuenientibꝫ ⁊ ſeqn̄tibꝫ deliberatōem. Applicando igiť ſepteȝ vicia capitalia que non ſemꝑ ſunt moꝛtalia ſed ſunt male radices ī homine: ex quibꝫ oꝛiunť ſeptē venialia.

Que debeat ſeruare ⁊ ſcire cōfeſſoꝛ vtilia ⁊ neceſſaria in ipſo exercitio confeſſiōis. §. iiij.

Vtra excōicationem iurſ cōmunis ſciat cōfeſſoꝛ ſi penitens incidiſſȝ in ſnīaȝ cōſtitutiōis ſynodalis ideo debet inueſtigare de cōſtitutōibꝫ illi⁹ dyoceſis: ſi qs haberet. vel etiam ꝓuicie vľ legationis. Ut meliuſ poſſit penitentibꝫ ꝓuidere diligenter querat de numero peccati: quotiēs incidit in id vel illud. quia homines ſepe tranſeunt illud leuiter. et de circūſtantijs non neceſſarijs. ⁊ de peccato qꝺ alteri iā rite confeſſus eſt non queras, cū nō teneať niſi in caſu in quo teneť quis confeſſionē iterare: de q̄ plene ſupꝛa in titulo precedenti. Et nō ſolū de pctis oꝑe ꝑpetratis. ſed etiā ꝺ peccatis coꝛdis. ⁊ de numero eorum q̄ ꝑſone ꝑuipendūt īterrogādū eſt. Et qꝛ ſm Tho. i. ij. pctm̄ cogitatōnis ⁊ oꝑis in eadē materia ſūt vnius et eiuſdeȝ ſpeciei. ſed differť ſm magſ ⁊ min⁹. qꝛ. ſ. pctm̄ oꝑis eſt grauius pctō coꝛdis. idō etiā interrogandū eſt de ſpecie ⁊ circūſtantijs neceſſarijs peccatoꝝ coꝛdis ꝟbi gratia. Si dicit ſe in mēte ſolū deliberaſſe mulier eȝ cognoſcere. interrogandū eſt vtrū ſolutā vel nuptā: virginē vel aliam. et qua die. ⁊ hoc quia ipſe faciunt illud pctm̄ eſſe diuerſe ſpeciei. Et ſi mulier eſt: facias eam ex trāſuerſo ſtare. nec faciem ei⁹ aſpicias. quia facies eaꝝ vent⁹ eſt vrens. vt ait ꝓpheta. Sed nec virū decet freq̄nter aſpicere in facie: ne eum erubeſcere facias vltra q̄ꝫ opoꝛtet. viroſq3 graues et ſapientes dulcius et vꝛbanius opoꝛtet repꝛehendere. Ruſticos groſſos ac idiotas durius. ne peccata ſua paruipendant ex leuitate

ſermonis. Stimulatos vo ex dolore z deſpatione. qntū cūqꝫ pctā ꝯmiſſa ſint grauia cōfortare z aīare expedit inducēdo exēpla Dauid. Magdalene. Pauli. Petri. latronis Et hmōi induratos z ſe excuſantes aggrauare peccata eoꝝ oñdendo eoꝝ picula. exēplo Ade. Saul. Jude. et hmōi q ſeipos deſperarūt. Nota ſm W. Ube. li. d offi. ordi. qꝫ illoꝝ ꝯfeſſiōes pus ſūt audiēde z libēti⁹ q magis idigere putant. vl qꝛ raro venire ſolēt. vl qꝛ ſūt extranei. vl quia ſunt in maiori ſtatu. vl de quoꝝ ꝯfeſſiōe ſperat vtilitas futura.

Quō ſe hrē debeat ꝯfeſſor audiendo mulieres

ſ Idem dicit de audiētib mulieres: caueant ne niſi i publico audiāt. z niſi ab aliq videant nec mltū īmorent niſi qntuꝫ neceſſitas cōfeſſionis reqrit. et eis q nimis freqnter ꝯfiteri volūt aſſignēt certū tpꝰ extra qd ipas ñ audiāt. nc alijs colloqujs ſe eis exponāt. et ſp duris vbis z rigidis vtātur circa illas poti⁹ qꝫ mollib. Hc ille. Et h ē ꝯ illos q qtidie audiūt mulierculas. et faciūt eis lōgas pdicatiōes. vñ amittūt mltū tpis zſcādalū ſequit cōit i ipꝫ et i pplis.

Qual z qnta debeat iiūgi ſatiſfactio ſeu pnia a ꝯfeſſore penitētib. z qlit ſe hrē debeat pnias iniūgendo. §. v.

n Ota qꝫ p qlibet peccato mortali eēt regulariter ſeptēnis pnia iniūgēda ſeu imponenda. vt habet xxij. q. i. c. pdicādum. i glo. z. xxxiij. q. ij. c. hocipm. z. §. ſeqnti. qd ſeruabat ātiquit⁹. z iſta ſeptēnis pnia magis vl minus aſpa ſm varietatē criminū maiorū vl minoꝝ z circūſtantiaꝝ z cōpūctiōis erat qꝛ vt dicit Hiero. Apd deū nō tm valet tpis menſura qꝫ doloris. nec tm abſtinētia ciboꝝ qꝫ mortificatō criminū. de pe. di. i. c. mēſura. Sꝫ hodie pnie oēs ſunt arbitrio cōfeſſoris taxāde. ꝯſideratis circūſtantijs criminū z pſonaꝝ et hmōi. extra d pe. z re. c. deus qui. Dicit em Leo papa xxvi. q. vij. c. Tpa penitudinis tue moderatōis arbitrio ſunt ꝯſtituēda. put ꝯuerſorū aīos pſpexeris eē duotos Ray. Guil. z Spe. i ſuo rertorio.

hoc tenent. ⁊ generaľ ꝯſuetu do ſic ſe hꝫ. nec eſt ꝯ id qđ dić Grego. đ pe. di. v. c. falſas pe nitētias dicim⁹ q̄ nō ſ̃m au/ toritatē ſctōꝝ patꝝ ꝑ q̄litate criminū ponunť. Hoc em̄ in tellige ſ̃m Ray. cū ſine neceſ ſitate rōnabili dimitterēť pe nitētie antiq̄t⁹ taxate. Nā vl tra illā cōem pniaꝫ ſeptēneꝫ ꝑ q̄libet petō mortali ī gene re ponūtur alie pnie maioreſ vľ minores ꝑ certis peccatiſ ꝑut habeť ī diuerſis capitu lis decretaliū et decretorū. q̄ qꝛ cōiť nō danť h̄ nō pono q̄ pleni⁹ habenť in ſūma ꝯfeſſo rū. li. iij. ti. xxxiiij. q. cxxv. ti. de pe. ⁊ re. vbi ponunť caſus xlvi. de hmōi. Eſt aūt ſatꝭ rōnabilis cā nō dandi hmōi pnias indiſpoſitio penitētiū ⁊ etiā aliq̄n nō ſufficeret tp̄s vite. Nam vt Ray. ⁊ Hoſti. dicūt. dꝫ confeſſor talem da/ re pniam quā veriſiľr credat illū implere. ne ip̄am violan/ do deterius ſibi ꝯtingat. q̄ ſi magna pctā ꝯmiſit. ⁊ dicit ſe penitere. ſꝫ n̄ poſſe aliq̄m du ram pniam facere. animet eū ad h̄ ꝯfeſſor ei oñdēdo ḡuita tē pctōꝝ. ⁊ ꝑ ꝯn̄s pniam pe/ naꝝ ſibi ꝑpter h̄ debitarū. ⁊ ſic tandē iniūgat ei penitētiā quā libēter ſuſcipiat Et ſi ſa cerdos nō p̄t gaudere đ omi moda purgatōe ei⁹. ſaltē gau deat q̄ libatū a gehēna tranſ mittit ad purgatoriū. Itaq̄ vt dicit Hoſti. confeſſor nul lo mō dꝫ ꝑmittere pctōrē de ſperatū a ſe recedere. ar. xxvi q. vi. pbr. ſed poti⁹ īponat ei vnū pr̄ noſter. vľ aliud leue. ⁊ alia bona q̄ fecerit: vľ mala q̄ tolerauerit ſint ei in pniam Cōcor. Tho. ī h̄. Hoc tn̄ ſa/ ne ītellige: vicꝫ ſi ip̄m al's pe nitet. ⁊ dicit ſe ꝑatū facere qđ debet ſed h̄ on⁹ pnie ſufferre nō poſſe. tūc ꝑpť h̄ q̄ntūcun q̄ deliq̄rit nō debꝫ dimitti ſi ne abſolutiōe ne đſperꝫ. Sꝫ ſi dicit ſe nō poſſe dimittere odiū: vel caſte viuere. vľ alie/ nū nō velle reſtituere. vel ar/ tē dimittere q̄m ſine mortali peccato exercere non p̄ōt. vľ aliud hmōi. cuꝫ poſſit. nullo mō debet abſolui ſ̃m Tho. Pe. de paľ. ⁊ Alb. qꝛ vt dicit Greg. xi. q. iij. c. Tūc vera eſt abſolutio ſacerdotis. cū inte rim ſequiť arbitriū iudicꝭ id eſt dei. qui nunq̄ abſoluit ī/ penitētē. de pe. diſt. i. c. nemi nem. Sacerdos autem nul/ lam debet cōmittere falſita/ tem in ſacramētis veritatis.

vnde ꝛ de pe. di. v. c. frēs noſtros āmonem⁹ vt falſ penitētijs aīas laicoꝝ decipi nō patianꝭ. falſas pniaſ dicit cū ſic agiꝭ de vno vt nō recedaꝭ ab altero. Uerꝫ ſi talis pctm̄ pure vult cōfiteri: dꝫ audiri ei⁹ cōfeſſio. vt dꝛ extra d̄ pe. ꝛ re. c. ꝙ q̄daꝫ. ꝛ ſibi aliq̄d debet iniungi. nō tamen abſoluēdo eum: ſed ei declarando ꝙ ꝓpter hoc nō eſt abſolut⁹ ſꝫ tñ ſatiſfaciat p̄cepto eccleſie annualꝭ ꝯfeſſiōis fiende. ꝛ hortetꝭ eū ꝙ faciat oē bonuꝫ qd̄ pōt: vt de⁹ cor ei⁹ illuſtret ad pniam. vt dꝛ de pe. diſt. v. c. falſas. ꝛ ſic ñ ē dimittēdus ſine ꝯfeſſiōe ne deſperet. ꝙ ſi inſtet ꝑ abſolutione oñdēdo ſcandalū et deſperationem ſi non abſoluaꝭ nullo mō d̄bet ei aſſentire. licꝫ tamē ei declarare ꝙ fieri nō p̄t. nec iuuaret eū. Et ſi ꝑmanet in ſcandalo non eſt curandū. quia eſt ſcādalū phariſeoꝝ. xi. q. iij. c. inter verba.

Qualiter ſe habere debeat confeſſoꝛ penitētias iniūgendo penitentibꝫ.

In imponēdo penitētiaſ ne vileſcat auctoritas eccl'ie arbitreꝭ ꝯfeſſoꝛ. et ne ptās clauiū ꝯtēnaꝭ. de pe. di. i. c. ſūt q̄ arbitranꝭ. l. di. c. abſit. ꝛ. c. ſi q̄s ꝑpoſtera. minus maluꝫ eſt ſi q̄ñq̄ꝫ cōtingat errare ꝙ erret dādo nimis paruā q̄ꝫ nimis magnā. vt dicit Chryſ. xxvi q. vij. c. alligant. qꝛ vt ibi dꝛ meli⁹ eſt reddere rōneꝫ dō de nimia miſcdia q̄ꝫ de nimia ſeueritate Si em̄ benign⁹ ē deus: vt q̄d ſacerdoſ vult eē auſterus: exemplū habemus a xp̄o. vt dicit Ray. Qui nulli vnq̄ꝫ graue impoſuit penitētiā: ſed dixit. Uade ꝛ ampli⁹ noli peccare. ꝛ ad hoc maxīe debet attendere confeſſoꝛ excidere ab eo cauſas ꝛ occaſiones peccatoꝝ. puta ſi cōuerſatio eius cum aliq̄ vel aliq̄ ē occaſio ei alicui⁹ ruine. debet īponere ſibi ꝙ dimittat ſi p̄t ꝛ hmōi. de pe. diſt. iij. c. ſatiſfactio. aliq̄ñ imponere pōt ei loci mutatiōeꝫ q̄ ei ē ad ſcandalū ſi fieri p̄t. di. lxxxi c. valet. Aliq̄ñ tñ res ſic ſe hñt ꝙ fieri nō poteſt.

Cōtraria penitētia debet imponi delicto

Tē imponēda ē penitētia ꝯ̄ria ad malū qd̄ commiſit ſm Ray. vicꝫ. Supbo oꝑa hūilia. Guloſo ieiuniuꝫ. Auaro

elemoſine ⁊ hm̄oi. q2 ɔtraria. ɔtrarijs curant᷑. de pe. di. ij. c ij. Qd̄ intellige ſi credit᷑ illuꝫ velle ⁊ poſſe ꝑficere. Hoc em̄ eſt ad bene eſſe imponere magis iſtam ꝙ̄ illam. Itē ſi ē negligēs ad audiendū ꝟbū dei ſibi pt iniungere ſm̄ Joh. ꝙ audiat certū numeꝝ p̄dicationū. Debet tn̄ cauere ɔfeſſoꝛ ne det talē pniam ꝑ quā fiat alteri p̄iudiciū. puta ſi ſeruo iniungat᷑ lōga ꝑegrinatio. vl' ieiuniū ꝓlixū. ita ꝙ ei⁹ dn̄s recipet detrimentū de ſeruitio ſuo. ſi etiam imponeret vxori vt darꝫ mltas elemoſynas dabit d̄ bonis viri ſi paraffernalia nō habet.

Pro peccato occulto non debet dari manifeſta pnia

t Teꝫ ꝑ pctō occulto nō ē manifeſta pnia iiūgēda. ſ. tal' vt poſſit īde oriri aliq̄ ſuſpitio peccati cōmiſſi.

t T nota ſm Jo. an. ſup cle. dudum. de ſepul. ſup ꝟbo audire ꝙ ꝑus debꝫ ſacerdos iponere pniam ꝙ̄ facere abſolutionē a pctīs. qd̄ ꝓbat ex ipo textu cle. q̄ ꝑus loquit᷑ de pnia iniūgēda. poſtea d̄ abſolutione. tū etiā ex rōne. q2 cū abſolutio ſit ɔplemētū ⁊ forma ī pnia ꝑus dꝫ eē ſatiſfactio q̄ eſt ꝑs matialis pnie. ſaltē in actuali ꝓpoſito. vt expſſa ſatiſfactiōe q̄ dꝫ iponi ꝑ ſacerdotē acceptet eā penitens ſic ɔfeſſus ē: ⁊ doluit. ⁊ inde ſeq̄tur abſolutio. Sꝫ ɔ̄riū d̄r eē d̄ cēſi. c. fi. vbi d̄r ꝙ archiepi pn̄t ī viſitatōne abſoluere et pn̄ias īponere. ſꝫ h' de neceſſitate nō p̄cedit. q2 tn̄ cōiter fit ɔ̄rium. vt ſcꝫ ꝑus abſoluat᷑ ⁊ poſtea iiūgat᷑ penitētia quō cūqꝫ fiat. vl' an̄ vel poſt ſufficit. Preſupponit em̄ ɔfeſſoꝛ illū hr̄e ꝓpoſitū eaꝫ faciēdi ꝙ ſibi iniūget cū ipm̄ peniteat. Scd̄m Joh. ſi penitērē abſoluis cuius generalē cōfeſſionē audiuiſti. abſoluas eū et a penitētijs oblitis iniūctis ab alijs ſacerdotib⁹. ⁊ ſi aliq̄rū penitētiaꝝ iniunctaꝝ memoꝛ ſit ꝙ nō impleuerit eas: ſi iudicaueris expediens cōmutes eas: niſi eſſet in caſu a quo non poſſes abſoluere

De permutatione penitētie habes ſupra titulo precedenti. ca. finali. vbi etiā multa de ſatiſfactione.

Memoriale dicendū penitenti circa penitentiam faciendam.

c Autū eſt etiā ſibi declarare ꝛ ꝓmittere ꝙ ſi aliq̄ die ex obliuione vl' ex negligētia dimitteret pniaꝫ impoſitā. puta ieiuniuꝫ vl' orōnes. et hmōi. ꝙ poſſit alia die ꝯmutare. Et ſm Pe. de pal. ꝯſulendū ē diuitibꝰ ꝛ nobilibꝰ ꝙ q̄rāt participatōneꝫ bonoꝝ q̄ fiūt i religiōibꝰ. in qbꝰ ſunt ꝛ plures penalitates q̄ȝ alibi. ꝛ magis deo accepte. ꝛ ꝙ i pniam imponat' eiſ ꝙ nō ſoluꝫ q̄ faciēt ꝑ ſeipſos: ſꝫ etiā q̄ ꝓcurabūt ab aliȷs. ꝛ oīa q̄rū ſpecialit' ſunt participes. Dicit etiam Pe. de pal. in. iiij. ꝙ debet cōfeſſor cū minorē penitētiam debito īponit innoteſcere ei ꝙ illa penitētia ſibi īpoſita nō ē digna: ne decipiat' putans ſufficere. ſed ꝙ deberet ꝓ q̄lilibet mortali ſeptennem agere penitentiā. quam ſi hic nō ꝑficiet i purgatorio luet Si tamen ꝑ illam declarationeꝫ crederet eum incidere in deſperatiōem. non debet ſibi hoc dicere.

Quid fiendū quando penitens nō cōfitetur peccatuꝫ aliqd mortale qd ꝯfeſſor ſcit eſſe in eo.

d E ꝯfitente aūt q̄ nō cōfitet' aliqd mortale quod nouit de eo cōfeſſor ex eo ꝙ nō reputet illd pctm̄. Dicit Hoff. i q̄libꝫ. ix. ꝙ ſi ē certū illud eſſe mortale tūc q̄cūq ꝯfeſſor dꝫ ei facere cōſcientiā de eo. cū confeſſor ordinet' ad vtilitatē eiꝰ. Sꝫ vtilitas eiꝰ eſt ꝙ ſciat ſtatum ſuū: nec d̄bet eū abſoluere ſꝫ reputare eū īdignū ꝛ īdiſpoſitū ad recipiendū abſolutionem dum manet in tali ſtatu Sꝫ ſi dubiū eſt vtrū ſit mortale. ꝛ opiniones ſunt doctorū diuerſe. vicꝫ vtrū ſit licitū emere redditꝰ ad vitā. tūc aut ꝯfeſſor eſt ordinariꝰ eius ita ꝙ tenet' ꝯfeſſionē eiꝰ audire. ꝛ tūc ſi ſit opiniōis illiꝰ ꝙ illud nō ſit pctm̄ debet eū abſoluere ſimpl'r. Si auteꝫ credit ꝙ ſit pctm̄ debet ei facere ꝯſciētiā ꝙ ꝯfitens ſe diligenter informet de illo facto vtꝝ ſit pctm̄. ſed dato ꝙ ille non vellet recognoſcere illud eſſe pctm̄. nihilominꝰ ex q̄ eſt ordinarius tenet' eū abſoluere nec dꝫ eū reputare īhabilem ad abſolutōeꝫ. q2 hoc ex errore ꝛ nō ꝓterua opiniōe ꝓcedit. Ordiāriꝰ aūt abſoluēdo debet ſeq̄ cōe iudiciū eccl'ie. nō

ſuum. Si aūt ſit ↄfeſſor dele
gat⁹ q̄ in nullo tenet̄ ↄfitenti
niſi velit. ſi credit illō eē mor
tale non debet eū abſoluere.
qꝛ ex mera volūtate depen/
det vt abſoluat vł̄ dimittat.
debet em̄ ſeq̄ ꝓpꝛiū iudiciuꝫ
in abſoluēdo. ꝛ peccarꝫ ſi ab
ſolueret. Hec Hoff.

Sacerdos dꝛ ſoluere vel
ligare tripl'r. ꝛ d̄ mō ꝛ forma
abſoluendi. §. vi.

Ota tan
n dē ſm Ray. ꝙ ſa/
cerdos dꝛ ſoluere
vł̄ ligare tripl'r. Uno mō ꝑ
oſtenſionē. i. oñdēdo ſolutū
vł̄ ligatū. ligatuꝫ dico cū nō
abſoluit̄. licet em̄ ſit pctōꝛ ꝑ
cōtritionē a deo abſolut⁹. tñ
ī facie eccl'ie adhuc manet li
gatus. ꝛ ſic intelligit̄ c. q̄ntū
libꝫ. d̄ pe. di. i. Alio mō ligat
ſacerdos dādo pnīaꝫ ad q̄m
obligat pctōꝛem. et ſoluit cū
penā ſibi debitā dimittit. vł̄
ad ſacramēta admittit. d̄ pe.
di. i. ca. mł̄tiplex. Tercio mō
ꝑ excōicatiōeꝫ ꝛ abſolutōeꝫ
ab ea. xi. q. iij. ca. nemo ſit. tñ
ſit ſm Pe. abſolutio a pecca
tis realit̄ ꝑ miniſteriū ſacer/
dotis. nō q̄dē ꝓncipalit̄ ꝛ au
toꝛitatiue. qꝛ h̄ eſt ꝓpꝛiū dei.

de pe. di. i. c. vbū Nec ſolum
oſtēſiue. qꝛ ꝛ h̄ faciebāt ſacra
vetis legis ſiue teſtamēti. n̄c
ſolū depcatiue. qꝛ ſic magis
abſolueret bon⁹ laicus q̄ȝ ma
lus cleric⁹. n̄c ſolum ꝑ cōtri/
tionē confitētis. qꝛ tūc nūq̄ȝ
q̄s efficeret̄ ibi d̄ attrito ↄtri
tus. Sed op̄at̄ inſtrumēta/
liter abſolutio ad remiſſionē
diſponendo ad gratiā. et niſi
opponat̄ obſtaculuꝫ ſit d̄ at/
trito cōtritus. ꝛ iā contritio
adauget gratiā. Hec Pe. de
pal. Cui cōcoꝛ. Tho. ꝛ ſit h̄
vtute clauiū q̄ dicunt̄ plures
ī effectu. quia vna ē ptās di
ſcernēdi. alia diffiniēdi Una
tñ ē eſſential'r ſcꝫ poteſtas iu
dicandi in foꝛo anime colla/
ta a deo. ꝛ in anima impꝛ̄ſſa ī/
delibilit̄ ꝑ ſuſceptionē ſacer
dotij. Hec Pe. Scd̄m vo
Ray. nota ꝙ triplex ē iudici
um. ſcꝫ di. petri ꝛ celi In pꝛi
mo abſoluit̄ pctōꝛ ꝑ ↄtritōꝫ.
In ſcd̄o. ſ. iudicio Petri. id ē
ↄfeſſiōis ꝑ abſolutōneꝫ. ſi tñ
ꝓus ſit abſolut⁹ a d̄o ſaltē oꝛ
die. alioq̄n ñ. vñ dꝛ. xxiij. q.
i. c. manet petri ꝓuilegiuꝫ q̄ñ
ex equitate fertur iudicium.
In tercio. i. iudicio celi. i. cu
rie celeſtis abſoluit̄ ꝑ appꝛo
batōeꝫ. d̄ pe. di. i. nūq̄d cayn

Alio mō et aliis v̄bis dr̄ triplex iudiciū. Primū di. secūdū petri in ecclesia militanti. terciū ſurſū ī eccl'ia triūphāti. Primū ē q̄ de⁹ mundat aīam in ɔtritōe. ⁊ hoc p̄cedit reliq̄ duo. ſ. tpe dignitate ⁊ effectu. eſt ei ille q̄ claudit et nemo apit. aperit ⁊ nemo claudit. Scōm qd̄ ſequit̄ p⁹ illud eſt iudiciū ſacerdotis q̄ auctoritate clauium ligat vl' ſoluit eo mō q̄ paulo ante dictū eſt. Terciū qd̄ ſequit̄ ē iudiciū approbatōnis. ſ. celeſtis curie ⁊ angeloꝝ.

Forma verboꝝ abſoluēdi penitentē.

Dicit Pe. de Pal. q̄ hō q2 ig̃rat vtꝝ vn̄q̄ fecerit vnā p̄fectā ɔfeſſionē. expedit q̄ ī oī ɔfeſſione ſacramentali p⁹ oīa ſua pctā ſpēalit̄ enumerata ſeq̄t generał clauſula. ſ. De oībus aliis mortalibꝫ ⁊ venialibꝫ ɔfeſſis ⁊ nō ɔfeſſis ac oblitis dico meā culpā. ⁊ ſic ſeq̄tur abſolutō. ⁊ hoc valebit ad remiſſionē culpe et pene etiā mortalis. et ſcite ac etiā oblite. ad q̄m tn̄ non tenebat̄ al's ī ſpēali ɔfiteri iterū. q2. ſ. ſufficiēter ɔfeſſus ē.

De forma ⁊ vi v̄boꝝ q̄ requirunt̄ in abſolutiōe.

Forma aūt abſolutōnis ſm Tho. in tractatu de forma abſolutiōis ē hec q̄ntū ad ſubſtātiā. Abſoluo te. ⁊ ɔſueuit addi ego. ⁊ a peccatis tuis. ⁊ ſi n̄ diceret̄ ſubintelligeret̄. quia em̄ ī ſacris v̄ba hn̄t efficaciam ex inſtōne diuia. tenenda ſunt determinata v̄ba ɔſonātia inſtitutiōi diuine dicenti Quecūq̄ ſolueritis. ⁊ iſta verba ɔueniunt ego te abſoluo. Idē Inno. ⁊ Hoſti. Et melius addit̄ ſm Pe. de pal. ab oībꝫ pctis tuis q̄ dicere a peccatis tuis ɔfeſſis ⁊ oblitis. ⁊ melius dr̄ ab oībꝫ pctis q̄ cōfeſſus es ī generali vl' ſpēali de q̄bꝫ intēdis. De iſta et aliis formis diuerſis abſolutiōis ab excōicatōne ⁊ pctis dicet̄ infra ī fine interrogatoriij. Solet āt papa aliq̄n tātā facere gr̃iā q̄buſdā vt ab oībꝫ cēſuris ⁊ penis ſimpl'r iuris ⁊ ab hoīe latis poſſit abſolui ī foro ſaltē ɔſcie. ⁊ tūc ɔfeſſor p̄t iſta forma vti quā a curia romana habui ⁊ vſus ſum.

Forma abſolutōis ab oībus cēſuris ⁊ penis tā a iure q̄ ab hoīe latis

D Ex plenitudīe ptāt̄is

apl'ice cui⁹ auctoritatē ꝑ pre
ſenti gero. Abſoluo te ab oī
bus cēſur̄ eccl'iaſtic̄ ſñẏs et
vincul' excōicationū. ſuſpen
ſionū ⁊ int̄dicti. tā ab homie
q̄ a iure lat̄. necnon ab oibꝫ
negligētẏs ⁊ defectibꝫ ꝯmiſ/
ſis in ſacramentoꝝ admiſtra
tiōe. officẏſ. actibꝫ tuis vl' no
mine tuo fact̄ ſupplēdo d̄ ſo
lita apl'ice ſedis clemētia oēſ
d̄fect⁹ eorūdē. Aboleo et oēꝫ
maculā infamie ⁊ īhabilitat̄
vndecūqꝫ ꝯtract̄. diſpēſoqꝫ
tecū ſup oī irregularitate ſy
monia ī ordīe: ⁊ bñficio acti/
ue vl' paſſiue q̄cūqꝫ occaſiōe
vel cauſa. etiā circa te ī colla
tiōe ordinū ⁊ alioꝝ ſacramē/
toꝝ ꝯtract̄ ſeu cōmiſſis. Re
ſtituo ⁊ habilito te ad ſtatuꝫ
famā honorē ⁊ executionem
officioꝝ eccl'iaſticoꝝ q̄rūcū/
qꝫ ac ad oēs gd⁹ dignitatū et
honorū. ad bñficia eccl'iaſti
ca habita ⁊ habenda. ⁊ tibi ⁊
bis q̄ habes d̄ nouo ꝓuideo
relaxādo tibi fruct⁹ q̄s male
ꝑcepiſti: ſeu leſa ꝯſcia ex eiſ/
dē ac alia q̄ in ludo ex ſucceſ
ſione ac al's ad te ꝑuenerūt q̄
ſubiacēt reſtōni vage in for/
ma pleniſſima. In noīe pa. ⁊
fi. ⁊ ſpūſſā. amē. Si aūt aliq̄ſ
dubitat an ꝑ iſt̄ ſpēal' exiga
tur forma abſoluēdi neceſſa/
ria q̄ a ſede apl'ica hñt ꝓuile/
giū q̄ ī articl'o mort̄ dumta
xat ſel' poſſint abſolui et hr̄e
plenā remiſſioneꝫ oīm ſuoꝝ
peccaminū. i. a culpa ⁊ a pe/
na vt alẏ exꝑmūt. Rñdetur
ſm q̄ a mgr̄is tā in ꝯcilio cō
ſtātiēſi q̄ baſiliēſi dictū fuit
q̄ nō. ſꝫ ſufficit q̄ ea oīa et ſin
gula faciat ꝑ q̄bꝫ p̄fata īdul/
gentia dat̄. ꝑut ī bullis vl' ꝓ/
uilegẏs taliū exꝑmitur. Nec
putet aliq̄s q̄ qñ in articulo
mortis fuit ſemel abſolutus
plenarie. ⁊ vſus eſt ſemel illo
priuilegio q̄ poſtea ī alio ar/
ticulo mortis vti illo iterum
valeat. niſi papa latioreꝫ au
ctoritatē daret q̄ dat qñ po
nit q̄ in articulo mortis dū/
taxat ſemel. et ita rñſum eſt ī
ꝯcilio cōſtantiēſi alio a clariſ
ſimis viris p'libꝫ de h̄ req̄ſit̄
Nec mirꝝ. quia ꝓuilegiuꝫ de
indulgētẏs tātū valꝫ vl' dat
q̄ntū ſonat. nō aūt extēdi de
bet vltra.

Quid fiēdū qñ ꝯfeſſor ab
ſoluit penitentem de quo ñ
debuit.

Ed q̄d d̄ ꝯfeſſore q̄
abſoluit ꝯfitētē d̄ q̄
ñ d̄buit aut ex igrā
tia vl' vecūdia vl' feſtinatiōe

vel hmōi. ⁊ ꝯfeſſoꝛ poſtea ex perit ſe erraſſe. nūq̄d tenetur confitēti h̄ dicere. R̄ndet ſm oēs q̄ ꝯfeſſus excuſatus ē ⁊ corā deo abſolutꝰ. interim q̄ neſcit: licz ꝯfeſſoꝛ ñ dicat. q̄d ḡ faciet. Collatio facta fuit d̄ h̄ cum multis notabilibꝯ do ctoꝛibꝯ theologie i ꝯcilio ba ſilieſi. Nā q̄dā dixerūt q̄ cō feſſoꝛ dz autoꝛitatē a ſuꝑioꝛe impetrare abſoluendi eū. ⁊ ſi ſine magno ſcādalo fieri pōt vocare nō abſolutū ⁊ ſibi di cere ac eū abſoluere pꝰ audi tā ꝯfeſſionē. vl' ſi magnū ſcā dalū timeret abſoluat eū ab ſentē. ſi ab vltima ꝯfeſſiōe ad huc ſperat eſſe in gr̄a. Aut et aliis placuit ſi notabile ſcan dalū timeret. ſūmo ſacerdoti deo ꝯmittat. ⁊ ſolā ꝯdignam pniam ꝑ eiꝰ negligētia ꝑagat ꝯfeſſoꝛ. p̄ſertim qn̄ multitu do ſic ē neglecta. vl' mlti eoꝝ diſtāt a loco vbi ē cōfeſſoꝛ

Quid de cōfeſſoꝛe q̄ ñ in telligit penitentē.

Quid etiā ſentiēdum eſt d̄ eo q̄ ꝯfitet. ⁊ cō feſſoꝛ nō itelligit eū aut ex doꝛmitiōe. aut ex ipe ritia vl' diſtractiōe nimia. vl' ſil'i cauſa. R̄ndet Johan. de bar. theologꝰ ātiquꝰ doctoꝛ in quolibz ſuis. Sacramen talis abſolutio ꝑexigit ꝯfeſ ſionē. Oīs ꝟo ꝯfeſſio impoꝛ tat reuelatōez q̄ nō p̄t eē ſine relatiōe vniꝰ et ꝑceptiōe alte riꝰ. cū ḡ alteꝝ iſtoꝝ d̄ficiat. ſ. ꝑceptio ſacerdotꝭ in p̄fato ca ſu de illo pctō ñ credo eē cō feſſionē. ⁊ ꝑ ꝯñs nec impendi abſolutōz. Hec ille. Sz iſtō videt debere itelligi vbi ob audita ſunt pctā ḡuia q̄ ſunt de neceſſitate ſalutis ꝯfitēda nō de aliis que cadūt ſub cō ſilio. et vbi talia modica ob audiunt raro ab eo qui aliaſ noſcit ꝑſonaz debet cōfeſſoꝛ facere iterare ea q̄ ex ſōno nō intellexit.

An penitens teneat itera re pniam ei iniūctam in pctō moꝛtl'i factā i toto vl' i pte. et an dicta pnīa tal'r facta ei va leat i foꝛo militātꝭ eccl'ie. §. vi

Trū de vero pniaz ſeu ſatiſ factiōez impoſitā per abſolutionē debitam in pctō moꝛtali factā: vel in pte teneat hō iterare. Sup hoc ſunt varie opiniones. In h̄ tñ omnes cōcoꝛdāt. q̄ ſatiſfa ctio facta in moꝛtali ita ñ va let. ſicut nec alia oꝑa facta i

mortali valēt ī foro dī ad tol lendū vl' minuēdū debitū pe ne p pctis. ad qd ordiat oīs satiſfactio. qz cū ñ ſit ibi ami cicia cū deo nō pt eē acceptū tale op⁹ dō ſic factū. Sz vtrū valeat in foro eccl'ie militātis ita q nō teneat eā iterare. i h eſt varietas opinionū. z aliq dicūt q tenet iterare. qz cum non potuerit ſatiſfacere deo nec etiam potuit ſatiſfacere ſacerdoti. q ī pſona dī ſibi il/ lud iniūxit. Sed Pe. taran. z Joh. pariſienſ vident ſim pliciter dicere ſine diſtinctio ne q tal' nō tenet iterare tl'es ſatiſfactōes. qz ſatiſfecit ī fo ro eccl'ie militantis in q date ſunt. z vbi ñ iudicat d diſpo ſitione interiori. Idē vident ſentire Vinc. ī ſpecl'o hyſto. li. ix. z d. Annibal in. iiij. Et p iſta opinione vidz ſatiſface re impoſitio ſeptēnis pnīe. q regl'arit fiebat p qlibet mor tali antiqtus. vt. xxij. q. i. c. p dicanduz. Et viſil'e eſt q in tāto interuallo aliqd morta/ le cōmittebāt: vñ ſi optuiſſet iterare fuiſſz laqum impone re aīabꝫ Tho. vo cū Alber. in. iiij. diſtinguunt de ſatiſfa ctiōe. dicit em̄ q qdam ſūt ſa tiſfactiōes ī qbꝫ remanet ali

qs effectus in ſatiſfaciētibꝫ. etiā poſtq̄ actus ſatiſfactio nis trāſit. vt in ieiunio rema net corpis maceratio vl' dbi litatio. et ex elēoſina ſube di/ minutio. z tales ſatiſfactōes in pctō nō optz iterare. qz qn tū ad illud qd ex eiſ remanet p pniam ſeqntē accepte ſunt. Alie vo ſatiſfactiōes ſūt q ñ relinquūt effectū ī ſatiſfactō ne. poſtq̄ trāſit actus ſicut ī orōne z hmōi. Act⁹ em̄ inte/ rior q total'r trāſit nullo mō viuificat. vñ optet q tales ſa tiſfactōes iterent. Eādē opi nionē tz Pe. de pal. magſ de clarās. dicit em̄ q in ſatiſfa/ ctiōibꝫ hñtibꝫ effectū dereli/ ctū poſt op⁹. vt elemoſyna p uationē eris. ieiuniū corpis debilitatōz. z hmōi. ſi poſtea peniteat et pſeueret. ſicut ba ptiſmalis caracter habz effe ctū recedēte fictōe. ſic z iſtud derelictū ex ſacro qd opat ex ope opato īcipit valere ex ſe qnti ei⁹ approbatiōe z ſacer/ dotis ratihabitōe. cū illū ve penitz. z ñ ex ſimplici viuifi/ catōe. qz op⁹ opans mortuū nunq̄ viuificat. z ſic illa pe/ nitētia ſatiſfacit. ñ ſolū ī fo/ ro eccl'ie ſz etiā ī foro dī quā tū ad illd derelictum. vt nō

oporteat iterare ſic ieiuniuȝ. elemoſyna ⁊ hmōi. Sȝ ſi nō habȝ effectū ɔ̄relictū vt ora/tio. tal' penitētia facta ī mor/tali nullo mō ſatiſfacit. qn h vl' alibi oporteat ſatiſfacere. qđ videt' intelligēdū in foro dei. q2 nec rōne ipi9 opis cuȝ facit. nec rōne derelicti. cum poſtea penitet eū cū nō hēat effectū ɔ̄relictū. ſȝ in foro ec/cleſie ſatiſfacit. q2 ñ ē neceſſe eā iterare ſi vult eē ī ſtatu ſa/lutꝭ poſtea penitēdo. ſic ncce hēbat ipſam īplere cū fuit ſi bi īpoſita. Uñ idē Pe. dicit paulo ſupi9: ꝙ qñ hō ē ɔ̄ oī/bus ɔtritus ⁊ ɔfeſſus. ⁊ acci pit pniam cū abſolutōe. ſi re cidiuans ꝑagat eā ī mortali ipe q̄dem ſe liberat ab iniun ctōne ſacerdotis: nec īcurrit pctm̄ inobediētie qđ īcurre/ret ſi eam nō ꝑfeciſſet. q2 non eſt forti9 vinculū ɔfeſſiōis ꝙ̄ dei vel eccl'ie. Sed in morta li exiſtens īplēdo p̄ceptū dei ſ. de honore ꝑentū. vl' p̄ceptū eccl'ie. vt de ieiunio ⁊ elemo/ſyna: ab illo abſolute ſe libe/rat. ꝙ ⁊c̄. Hec Pe. Cū ꝙ peni tētia iniūcta ordinet' ad tollē dū vl' diminuēdū debitū pe ne tꝑalis. talis q̄ pniam ſibi impoſitā nō habentē effectū derelictū vt oratōes ꝑfecit ī mortali: ſi reuertit' ad penitē tiam. ⁊ tandeȝ morit' in ſtatu grē. ex quo illam nō iterauit. cū ꝑ ipam nil ſit ſolutū de de bito pene tꝑalis ſoluet eā in purgatorio: niſi ꝑ alia bona hic ſatiſfaciat. ꝙ ſi non reuer tat' ad penitētiā. q̄ penitētiā ꝑfecit in mortali quācūꝙ̄. ſi ue habentē effectū ſiue ñ ha/bētē derelictū ſoluet illđ de/bitū in inferno ſemꝑ. ſicut il le q̄ morit' cū mortalibꝫ ⁊ ve/nialibꝫ. de vtriſꝙ̄ ſoluet pe/nā eternam in inferno. Quā/uis em̄ ꝓ veniali debeat' pe/na tꝑal' q̄ finem hȝ. tñ ꝑ acci dēs eſt ꝙ veniale puniat' in ī/ferno pena eterna. ſ. rōne ſta/tus. q2 in inferno nulla eſt re dēptio. Nō em̄ ē ille ſtat9 ex/piādi culpā ad quā ſequitur pena. ⁊ iō ſꝑ remanēte culpa veniali durat ⁊ pena. Ita te net Tho. ī. iiij. di. xxij. Sed de pena tꝑali debita ꝓ mor/tali poſt ɔtritōȝ Pe. de pal. ſic ɔ̄clarat in q̄rto. Peccator poſtꝙ̄ eſt deo recōciliat9 eſt debitor pene finite nō q̄liter cunꝙ̄ ſoluēde. ſed in ſtatu ꝙ̄/tie in q̄ ſolū ē dō accepta. Ali oqn eſt debitor pene tāte q̄n tā meret' culpa. ⁊ illa eſt infi/

nita. Uñ pctõri p ſe debebaẗ q̈dem pena infinita ſi erat in mortali. ſ3 mutata fuit in tẽporalẽ. ſuppoſito ꝙ pſeueraret ĩ amicicia. Acceptauit ei deꝰ abſolutõnez a pena etña. ꝛ impoſitõez pene finite ſub ꝯditione ſi in grã fieret Et ſi q̃raẗ q̃re deꝰ magꝭ acceptauit abſolutõnez a culpa ſine ꝯditione q̃ȝ abſolutiõez a pena. dicẽdũ ẽ ꝙ culpa trãſit et macula trãſit. ꝛ grã ĩ mom̃to aduenit. ſ3 ſatiſfactio futura eſt Futuris aũt ſolet ꝯditio apponi. nõ aũt p̃ñtibꝫ nec p̄teritis. vł ſi apponaẗ certa ẽ. q̈a ſi eſt in grã ꝑtũc nõ põt eẽ ſine grã. Jdo remiſſio cłpe fit ſine ꝯdictiõe. vł fit ſimpłr qꝛ cõditio exiſtit. Uñ ſic per ſacr̃m ñ remittereẗ culpa niſi adeſſet grã. ſic nec poſtea p ſatiſfactiõez remittiẗ pena niſi adſit grã. Talis ğ dimiſſa culpa punieẗ in iferno pena ĩfinita. nõ ꝑpter cõmutatõez finite ĩ infinitũ. ſ3 qꝛ debitor ẽ pene ĩfinite. ex q̈ non ſoluit penã finitã ſub ꝯditiõe q̃ debuit. ſicut pdẽs ꝑuilegiũ cleri incidit ī foro meriti ad forũ ſanguĩs. ſic q̈ decliat forũ eccłie icidẽs ĩ mortale ad forũ iuſticie extͥminantis inuenit penã etñã. Hoc qđ dicit Petrus videẗ ĩtelligẽdũ de eo q̈ pniam iniũctã nõ h̃ñtẽ effectũ derelictũ factã ĩ mortali ſcito ab eo. vł de quo dubitabat ꝯtẽnit iterare. vł etiã cũ credit vel dubitat ſe debere iterare ex negligẽtia dimittit: ꝛ ex labore recuſans h̔ ꝛ ĩ purgatorio facere emẽdã d̈o Sȝ ſi q̈s dimittit iteratiõez talꝭ pnie ex ĩpoſſibilitate. q̈a ei deficit tp̄s. vł credit ſe eaȝ feciſſe ĩ ſtatu grẽ. vel ſi fuerit in mortali cognito ab eo. vel etiã ſi ſcit ſe eã feciſſe ĩ mortali iterare facit p aliũ quẽ credit bonũ. vł etiã ſi nec p ſe nͨ p aliũ iterat credit ſibi ſufficere ad ſalutẽ ꝙ impleuit ſibi iniũctã. intendẽs ꝙ hic minꝰ fecit ſatiſfacere ĩ purgatorio et ſic deo facere emẽdã p huiuſmodi omiſſionẽ talis non damnaẗ. Unde ꝛ ipſe Pe. dicit diſt. xlv. q ij. ꝙ q̈ facit penitentiã iniunctã in mortali ꝓ ſe pro tanto nõ teneẗ iterare. quia põt in purgatorio ſatiſfacere. Et ſi dicaẗ ꝙ videẗ incõueniẽs ꝙ tantum q̈s puniaẗ ꝓ peccato dimiſſo ſic ꝓ nõ dimiſſo. qꝛ pena etña. ꝛ ſic ñ vid̓r ĩ aliq̈ ꝓfuiſſe ꝯtritio ꝛ ꝯfeſſio. Rñdet Pe. ꝙ licȝ ĩm̃

puniat̃ extẽſiue nõ tñ inteſi/ue. ſic ꝑ vno pctõ ita diu ꝙ̃ ꝑ mille. ſed ñ tam acerbe Si etiã ꝑtez pnie fecit. ſ. in ſtatu grẽ. ⁊ vn⁹ dies remãſit ꝑ illa die. eternã luet penã ſi nõ pe nitet. tñ nõ tã acerbe ac ſi nũ/ꝙ̃ cõtrit⁹ nec ꝯfeſſus eſſet. nᶜ in aliq̃ ſatiſfeciſſet. al's pecca tũ rediret. hec Pe.

Remediũ tuti⁹ ſiue ꝯſiliũ dandũ penitẽti q̃liter ꝑficere debeat pniam ſibi iniũctã. et q̃ pnia debeat ſibi dari ſecu/rioꝛ.

Nota tñ ꝙ dũ q̃s fac pniam ſibi iniũctaz ſi labat̃ ĩ moꝛtale. ꝙ̃ uis bonũ ſit ꝙ̃citi⁹ ꝯfiteri. tñ cũ ꝑ ſolã ꝯtritionẽ pctm̃ di/mittat̃ ⁊ grã reſtituat̃ ꝙ̃cito ipſe cõterit̃. etiã anteꝙ̃ confi teat̃ ꝓſequẽdo dictã pniam. etiã ſi ſit talis pnia q̃ nõ reli/quat effectũ poſt ſe ĩ foro dei realiter ſatiſfacit. qꝛ in ſtatu gratie eſt. vñ ĩ nullo tenet̃ ite rare. Ad tollendũ aũt oẽ du/bium tuti⁹ videt̃ ꝙ confeſſoꝛ et ſi dat pnias diutinas det pniaſ vt ieiunioꝝ. elemoſina rũ. ꝑegrinationũ. ⁊ hmõi. ꝑ/ut req̃rũt pctã. nõ tñ iniũgat diutinas pnias oꝛationũ. et ꝓcipue his de q̃b poteſt du bitari de recidiuo.

De celatione cõfeſſiõis. ⁊ de penitẽtia ſacerdotis ꝯfeſ/ſionez reuelãtis. §. viij.

Notat Tho mas in. iiij. di. xxi. ꝙ audiẽs ꝯfeſſionẽ te/net̃ celare audita in ipa. qꝛ in ſacramẽtꝭ id qđ gerit exteri⁹ eſt ſignũ ei⁹ qđ gerit interi⁹. vnde ſicut deus homĩ confi tenti tegit pctm̃ interi⁹. ita ⁊ ſacerdos debet celare exteri/us. vñ tanꝙ̃ violatoꝛ ẽ ſacra mẽti reuelatoꝛ ꝯfeſſiõis. Eſt ⁊ alia rõ. qꝛ. ſ. ꝑ h̃ hoĩes ma/gis trahũt̃ ad ꝯfeſſiõez ⁊ ſim plici⁹ ꝯfitent̃. vñ ⁊ ſi ex h̃ ali/qđ ꝑiculũ futuꝝ ĩmineret. et h̃ ſolũ ſciret ꝑ ꝯfeſſionẽ. vt đ heretico q̃ coꝛrumpit fideleſ vel de mr̃imonio illicito: qđ aliq̃ volũt ꝯ̃here. vl' đ ꝓditõ ne ciuitatꝭ fiẽda. nõ ꝓpt̃ hoc dꝫ reuelari ꝯfeſſio ad ĩpediẽ/dũ malũ: vt q̃dam dixerũt. ſꝫ falſum ẽ. Debet aũt monere eos q̃ ꝯfitẽt̃ vt obuiẽt vl' de/ſiſtãt. ⁊ ꝓlato dicere ꝙ vigilet ſuꝑ gregẽ ſuũ: ⁊ hmõi. ſine vl la reuelatione. hec Tho. Qđ ſi iudex ĩq̃reret ab aliq̃ an ſci at aliq̃d de illa materia ꝑ cõ/feſſionẽ. vl' per alium modũ

Dicit Guil. ꝙ ſi non pt alio mō declinare iniquū iudicez pt rn̄dere. nihil inde ſcio. qḋ ſubintelligit vt hō. vl' etiam nihil ſcio ꝑ ꝯfeſſiōem. qꝛ ſub intelligit tibi reuelādū. Sic exponit illḋ Mat. xxiiij. ca. De die illo ꝛ hoꝛa nemo ſcit nec fili⁹ hoīs. ꝛ ſubintelligit reuelandū vobis Pōt ꝛ hoc variare hō: cū nō adducit in teſtimoniū niſi vt hō. Et iḋ abſq; leſiōe ꝯſcie pt iurare ſe neſcire id qḋ ſcit tm̄ vt deus Sed neq; etiā ſm Pe. de palu. in. iiij. diſt. xxi. ꝑ licentiaz vl' ꝓceptū cuiuſcūq; ſupioꝝ factū etiā pape ſub pena excōicatiōis n̄ licet reuelare cōfeſſionē. quia ſigillū cōfeſſionis eſt de iure diuino. ꝛ ḋ neceſſitate ſacramēti. Papa aūt licz aliqn̄ diſpēſet in ꝓceptiſ diuinis vt ī votiſ. q̄ꝝ redditō ē de iure diuīo. nō tn̄ pōt diſpenſare in ſacris. ſ. vt quis nō baptizet vl' ꝯfirmet vel n̄ ꝯfiteat. Et ꝙ dictū ē celatōz ꝯfeſſionis eſſe de neceſſitate ſacramēti nō ſic intelligit q̄n ſit verū ſacramentū. etiam ſi ipſa cōfeſſio n̄ celaret. qꝛ vtiq; eſſet ſacramētū etiā ſi ſacerdos reuelaret. quia nec ſic eſt ḋ neceſſitate ꝙ de⁹ tegat. ꝙ ſi nō ſatiſfaciat deus non tegit ſed reuelat ad penā. aut ſi accedat fict⁹ deus nō tegit et nihilomin⁹ ſacerdos tenet celare. ſed dꝛ celatio ꝯfeſſionis ḋ neceſſitate ſacramenti. qꝛ natura ſacr̄i neceſſitat eū ad celandū. natura dico ꝛ q̄ꝫtū ad id qḋ ē ſacr̄m. ꝙ ſit in occulto ſolus cum ſolo. ꝛ q̄ꝫtuz ad id quod eſt ſacramētū et res. ſ. penitentia interioꝛ que etiā eſt occulta. ꝛ q̄ꝫtum ad rē tm̄ que eſt remiſſio peccatoꝝ. ꝑ que tecta ſunt peccata. Nota ſm Pe. de pal. quia quod dicit Tho. ꝙ occultatio confeſſionis eſt de eſſentia ſacramenti. non ſic eſt intelligēdū ꝙ ſit eius materia vel foꝛma eius. ſed ꝙ eſt de natura eiuſ obligatio ad occultationē. ſicut ſi dicerem⁹. de eſſentia leui eſt ferre ſurſum. vel ḋ eſſentia matrimonij ē reddere debitum. id eſt obligatio ad ipſum. Eſt autē pctm̄ moꝛtale reuelare ꝯfeſſionē. quia ē cōtra ius diuinum ꝛ poſitiuū. vnde et grauiter punitur ab eccleſia.

Penitētia cōfeſſoꝛis confeſſionē reuelantis

Sacerdos reuelās cōfeſſionē de iure anti

quo debet deponi. ꝛ toto tpe vite ſue ignominioſus peregrīari. ꝺ pe. di. vi. c. ſacerdos Sed ſm. c. oīs. de pe. ꝛ re. debet deponi. ꝛ ad agendā ꝑpetuā penitentiā in monaſterio arto ītrudi. ſꝫ ſm Hoſti. faciet pniam certo tpe. et exinde aliam Sed hec penitētia imponenda eſt qñ quis in iudicio conuincit̄ de hoc vel fatetur de iure. Nam al's in foro penitētie videt̄ eē arbitraria ſicut pro alijs pctīs. Quamuis aūt poſſit ꝯfeſſor de licētia penitentiſ manifeſtare ei⁹ peccatū alteri ſm tho. ꝛ Pe. nō tñ dꝫ vti licentia tali. niſi ad euitādū aliqꝺ malū. tenet̄ tñ illi cui aliq̄d reuelat̄ de licentia penitētis illud celare. niſi forte pctōr velit ꝙ ille abſolute et libere ſciat. Licētia tamē quam dat penitēs confeſſori de reuelatōne peccati quantūcunqꝫ generalis non intelligit̄ niſi ad bonum confitētis. ſm Pe. de pal'. Sꝫ nota ſm eundē ꝙ ſi iudex diceret alicui capto ꝑ maleficio. da licentiā cōfeſſori ꝙ dicat ſi tu es ꝯfeſſus de hoc vl' de illo. non tenet̄ dare. nec ex h̄ cōtra euꝫ debet haberi ſuſpicio ꝺ delicto. quia forte h̄ facit ꝓpter vitandū ſcādalū. ſed ꝛ ſi daret licentiā. ſic licētiatus non debet dicere peccatum illud ſi eſſet cōmiſſuꝫ. Item ſi ꝑcipet prelatus alicui ꝯfeſſori ꝙ diceret ſibi peccatū alicuius qꝺ eſt omnino occultum. etiā ſi cōfeſſus de diſſet licentiā illi ꝙ dicerꝫ nō tenet̄ dicere neqꝫ obedire vt reuelet illud. quia ꝑlat⁹ ñ eſt iudex occultoꝝ. imo etiam ſi confeſſus eſſet diffamat⁹ de illo peccato. ꝛ ꝑ infamiā ꝑueniret illud ad cognitiōem iudicis q̄uis ipſe confeſſus iterrogat⁹ a iudice ſiue ꝑlato tenet̄ ſe manifeſtare. tñ cōfeſſor eius etiā habita licētia ab eo dicēdi. nō tenet̄ dicere iudici ſibi precipienti vt dicat etiā ſi ſcit. nec dꝫ. qꝛ fori ñ ſūt cōmiſcendi. ſcꝫ penitential' ꝛ contētioſus. Sed ſi cōfeſſor ſcit pctm̄ alicui⁹ nō ſolū per cōfeſſionē ſed etiā ꝑ aliū modum. puta quia vidit vl' audiuit ꝑ talem ꝛ talē modum poteſt dicere ꝙ illud vidit vl' audiuit. dūmodo nō dicat ſe ſcire illud ꝑ ꝯfeſſionem. nᶜ refert vtrū prius ꝑ cōfeſſionez audiuerit. ꝛ poſtea ꝑ aliū modum ſciuerit. ꝛ ecōuerſo. In quo caſu. ſ. ſi ꝑus ſciuit pec

catū ante ꝯfeſſionē nō opor/
tet ꝙ ꝓteſtet̃ ſe nō recipe illō
in ꝯfeſſiōe. qꝛ ſine ꝓteſtatiōe
pōt dicere q̄ntū ſcit extra cō
feſſionē. nec tñ̄ debet hoc di/
cere ſine magna cauſa et rati
onabili. Itē ſm eūdē Pe. cū
ꝯfeſſio ñ auferat ꝯfeſſori ius
ſuū: nec conferat ei ius nouū
in alio foro q̄cquid videt̃ cō/
feſſori faciendū vel omitten/
dū ꝓ bono ipſius ꝯfitentis.
vel ꝓ bono cōmuni pōt face/
re vl' omittere. dūmodo ꝓpt̃
hoc nō reuelet̃ ꝯfeſſio ad qđ
ſolū obligat̃. licet al's illō nō
eſſet facturus. Unde ſi p cō/
feſſionē p̄oris vel alteri⁹ ſcit
abbas ꝙ nō expedit p̄ori te/
nere monaſteriū. ⁊ ſit talis q̄
alias ad libitū pōt amoueri.
expect3 q̄uſq; ſine nota reue
latiōis poſſit eū amouere. et
tunc ſtatim amoueat. cū eni3
ex audiētia ꝯfeſſiōis nō obli
get̃ ad aliq̄d niſi ad celandū.
et ſi obligaret̃ ad aliq̄d h̄ eſſ3
ad medendū aīe penitētis ſi
cut medic⁹. abſq; tñ̄ reuelati
one ꝯfeſſiōis. ex q̄ aliquē i cu
ra ſuſcipit tenet̃ ſibi dare re/
mediū ꝯtra recidiuū. ⁊ ſic i ꝓ
poſito q̄ꝫcito p̄t amouere a/
moueat quē etiā ſine h̄ amo
uere poterat. Si aūt tal' erat
qui non ſine iuſta cauſa amo
ueri poterat cum audientia
confeſſionis nullū ius ſibi p̄
beat in alio foro in q̄ nō ꝯſtet
ſibi vt iudici amoueri ñ pōt
Idē Tho. Item qꝛ p̄lat⁹
licentiā intrādi ciuitate3 ſiue
villam ſubdito dare p̄t ad li
bitum vel negare. licet alias
non eſſ3 negaturus ꝓpter pe
riculum quod ex ſola confeſ/
ſione nouit negare pōt. dum
tñ̄ ex hoc ſuſpitio ñ oriatur.
In occulto tñ̄ ſemper mone
re poteſt illum qui confeſſus
eſt. quia hoc non eſt reuelare
cōfeſſionem. Simil'r curat⁹
ꝓpter cōfeſſionē poteſt nega
re cōmunionē quando eā da
re alias tenet̃ vt i paſcate. ali
as ſic dicens. Tibi non tene/
or nunc dare. non obijciens
de crimine. confeſſor non ꝓ/
pter hoc dicitur reuelare cō/
feſſionē. Sed ſi alicui ꝯq̄ren
ti ꝯtra ſuu3 parochialē ſacer
dotē: quia non vult ſibi dare
eucbariſtiā. ipſe ſacerdos co
ram alijs diceret ꝙ hoc facit
qꝛ habet pctm̄ a quo nō pōt
abſoluere. ⁊ ipſe non vult ire
ad epum: hoc eēt reuelare cō
feſſionem. Quis ipſe non in/
tenderet hoc. quia grauita/
tē peccati expſſit Hec Pe.

Et idē eſt cū dicit ſe audiuiſ
ſe q̄ndam noiando eū:ꝛ ñ ab
ſoluiſſe. Similr̄ ꝺ epō q̄ per
ꝯfeſſionem nouit corruptio
nē monialis q̄ petit bn̄dictō
nem. qꝛ aut eſt caſus in quo
tenet̄. ꝛ tunc negare nō ꝺbet
qꝛ ſi ꝑ ꝯfeſſionē eiuſdem ſibi
conſtat. nō tamen ſibi cōſtat
vt iudici i illo foro in q̄ ſicut
ab ordīario monaſterij petit
monialibꝫ bn̄dictōem. et q̄li/
bet ꝓ ſeipa. Si autē h̄ ſcit ꝑ
ꝯfeſſionē eiꝰ q̄ vidit. vel q̄ eā
corrupit. nō ſufficiēter ꝯſtat
etiā ſi extra ꝯfeſſionem dicat
vn̄ negare nō debet. Si aūt
aliter ſcit nō tenet̄ bn̄dictōeꝫ
impartiri. ꝛ p̄t ſine reuelatio
ne confeſſiōis negare. ita cōfi
tenti ſicut nō cōfitēti. Et qꝺ
dictū eſt de benedictiōe mo/
nialiū. ſ. virginū idem ē ꝺ be
nedictōe abbatiſſaꝝ. vbi vir
gines cōiter bn̄dicūt̄ ſm̄ q̄ſ/
dam q̄ dicunt ꝙ licet aliqua
poſſit eſſe abbatiſſa vidua. ſi
cut Paula mater euſtochij.
tamen abſurdum eiſ videt̄ ꝙ
monialibꝫ bn̄dictiſ poſſit ab/
batiſſa preeſſe carens illa be
nedictione. ſicut etiam ſm̄ iu
ra ꝓfeſſis nō ꝺbet nouitia p̄
ferri in abbatiſſam. imo nꝭ ꝓ
feſſam tacite nec expreſſe. de
elec. c. indēnitatibꝫ. i ꝑncipio
li. vi. quia tn̄ qꝺ nō eſt ꝓhibi
tū ꝯceſſum eſt. iō videt̄ ꝙ bn̄
dictio abbatiſſarū quarūcū
ꝙ non requirat virginitateꝫ
magis q̄ abbatum. cum nō
ſit iure cautū. ſicut ꝺ benedi
ctione virginū. Pe. de palu.
Similiter qꝛ bō hꝫ liberam
electionē ꝑ ſolam ꝯfeſſioneꝫ
licet ꝑ ſolam ꝯfeſſioneꝫ ſciat
aliquē indignū ad p̄latioeꝫ
ad quam eligitur queꝫ alias
putabat dignū nō debet eli/
gere ex ꝯſciētia ſibi ſic dictā/
te. quia eligendo ſcienter di
gnū vl' indignū negociū ge/
rit inter ipm et deum. Vn̄ p̄t
etiā ex his que ſcit vt deꝰ iu/
dicare. ita ꝛ in ꝓpoſito Sed
bn̄ putareꝫ ꝙ pateret̄ penas
iuris. puta ꝙ eſſet p̄uatus iu
re eligēdi. ꝛ a fructibꝫ ꝑ triē/
niū ſuſpenſus qui eligeret il
lum quem ſcit vt deus indi/
gnū. ſꝫ neſcit vt hō. qꝛ ꝺ his
q̄ ſcit hō vt deꝰ: ſolū deū ha/
bet vltorē. nō hoīeꝫ. ꝛ hmōi.
Pe. Quāuis aūt dimidiādo
cōfeſſioneꝫ non ſit ibi ſacrm̄.
tenetur tamen ſacerdos cela
re. quia pars eſt ſacramenti.
Pe.

Qui teneantur ad ſigillū
cōfeſſionis. §. ix.

Dicit petrus ꝺ pal'.vbi ſ.ꝙ ad celādū cōfeſſionem teneť is q̄ ꝯfiteť licite vel illicite.mediate vľ imediate.Uñ ⁊ nō ſacerdos q̄ ī caſu neceſſitatꝭ audit ꝺ mortalibꝫ ⁊ venialibꝫ.Itē īterpres quē ꝑ ſe penitēſ adhibꝫ.Itē qui caſum audit.Itez cui ꝺ licētia ꝯfitētis reuelať.Itez q̄ ſe ꝯfeſſorē fingit Item qui latenter abſcondit⁹ ꝯfeſſiōeſ audit:quod eſt ſacrilegiū.⁊ iniuriam facit ſacramēto.Itē ꝯfeſſor āteq̄ꝫ abſoluat.et etiā qñ non abſoluit teneť celare. Itē nota ꝙ cū q̄s recipit aliq̄d ſb ſigillo ꝯfeſſiōis:q̄uis ei nō fuerit confeſſus:dicenſ illud.tamen debꝫ ita ſecretū tenere ac ſi haberet in ꝯfeſſione.nō q̄dem rōne ſacramēti qꝺ ibi non eſt.ſed rōne ꝓmiſſi ſi ꝓmiſit illꝺ ſic celare. Hᶜ ſm Tho.⁊ Pe.ꝺ pal'.Dicūt tñ Tho.⁊ Pe.ꝙ homo non debet aliquid ꝺ facili recipe in confeſſione.Addit q̄z Pe. de pal'.ꝙ q̄ tradidit vel accepit in confeſſione aliquid qꝺ nō eſt cōfeſſio videť facere irreuerentiā ſacramento cum nil ſit eque celandū eo qꝺ ſcitur in ꝯfeſſione.Simil'r cū q̄s accepit ab aliq̄ cōſiliū recōmendās vt illud teneat ſecretum teneť ad celandū.et frangēs quodlibet iſtorū ſigillorū ſiue ſecreti ſiue cōfeſſionis peccat mortal'r.Et tamen que quis recipit ſub ſigillo ꝯfeſſionis:⁊ non in confeſſione:nō plus obligant q̄ꝫ ſi quis iurat tenere ſecretum aliquid Unde cum aliq̄s qñ iurat celare aliqꝺ malum qꝺ manifeſtando cum alijs poſſit impediri.⁊ illꝺ malū auferř:vt ꝓditio aliq̄ ⁊ hmōi:teneť manifeſtare non obſtāte iuramento.xxij.q.iiij.c.Inť cetera. Ita ⁊ qꝺ accepit ſub ſigillo confeſſionis et non in confeſſiōe.

Ad que ſe extēdat ſigillū cōfeſſionis.§.ſi.

Dicit thomas i.iiij.ꝙ directe nō niſi ad illa que cadunt ſub ſacramētali ꝯfeſſiōe Indirecte aūt nō ſolū ſe extēdit ad ea que audiuit ſub cōfeſſiōe vt pctā.ſꝫ oīa alia ꝑ q̄ poſſit pctōr vľ pctm̄ dephēdi.vt ſi dicerꝫ ꝙ nō abſoluit eū vel talem cui⁹ impedimentū cognouit per cōfeſſionem

ſolū:nō eſt taliſ vxor.nihilo minꝰ alia etiā q̄ in ꝯfeſſiōe di cunt̄ nō ꝑtinētia ad confeſſi/ onē ſūmoꝑe ſunt celāda .tuz ꝓpter ſcandalū.tū ꝓpt̄ ꝓnita tem q̄ ex ꝯſuetudīe ſequit̄ ad dicendū audita in ꝯfeſſione. Tho. Pe.de pal̄.meliꝰ ꝓſeq̄ tur iſtā materiā dicēs ꝙ dire cte ⁊ ꝓ̇ncipal̄r pctā cōfeſſa et circūſtantie inꝗ̄tū hmōi. et ꝑſona tercia cū qua quis cō fitet̄ ſe peccaſſe cadūt ſub ſi/ gillo ꝯfeſſiōis:licet q̇dā h̄ ne gent de ꝑſona cum q̄ q̇s con fitet̄ ſe peccaſſe.qd̄ tñ ipe re/ ꝓbat.⁊ qñ ꝑ locutōez d̄ pec/ catꝭ cōfeſſis p̄t deuenire ꝑ ſe vl̄ ꝑ accidēs directe vl̄ idire cte.vel ꝑ quēcunꝗ̄ aliū mo/ dum in aliq̄m cognitionem vel dubitatōez vel opinatio nem vel ſuſpitiōez de ꝯfeſſio ne.vel inꝗ̄tum p̄t ei euenire detrimētū in aīa ſiue ī corꝑe ſiue in fama poſſeſſionib͛ vl̄ amicis.vel p̄t ꝓpt̄ h̄ ſcādalū ī ꝑp̄lo generari.vl̄ confeſſio magis odioſa vl̄ nimis dila ta.vl̄ magꝭ oneroſa vel minꝰ ꝑ̄cioſa reputari dꝫ confeſſor ab hmōi locutōib͛ abſtinere ⁊ quia raro vel nunꝗ̄ p̄t cō/ tingere quī ex reuelatōe pec catoꝝ in confeſſiōe ſcitorū:⁊ non ꝑ aliam viā poſſit ſequi aliqd̄ de p̄dictis incōueniē/ tib͛.Quis forte nullū cōtin/ gat.debet ml̄tū cauere ꝙ nō dicat peccata audita in cōfeſ ſione q̄ntūcunꝗ̄ general̄r lo quat̄.vel quō dicat. Hᶜ pe. Et magiſter vmbertꝰ dicit ꝙ cauendū eſt ne vnꝗ̄ dicat q̇s in ſermone vl̄ ī alia locu/ tione. Ego audiui hūc caſū in confeſſione.nec vnꝗ̄ etiāz debet dicere ꝙ ī illa abbatia vl̄ caſtro vl̄ villa vel ciuita/ te in quib͛ audiui cōfeſſiōes fiunt multa peccata.⁊ hmōi. quia ꝓpter h̄ credunt ſimpli ces ꝙ hoc ſit reuelare ꝯfeſſio nē.Quiſ nō reuelet̄ ꝑ tl̄ia ver ba. Niſi ex hmōi locutione poſſꝫ pctm̄ alicꝰ deꝑ̄hēdi.di cendo aūt.Iſte eſt mihi ꝯfeſ ſus ſua pctā:nō ē reuelare qꝛ nil ponit in palā.qꝛ ſi dixeri/ mꝰ qꝛ pctm̄ nō habemus ⁊c̄. Sꝫ dicēdo ſibi fuiſſe ꝯfeſſū de magnis ⁊ ml̄tis pctīs h̄ ē reuelare ꝯfeſſionem ſm̄ Pe.

Bona aūt alicuiuſ oꝑa q̄ q̇s ſcit ex ꝯfeſſiōe.puta qꝛ eſt virgo.vl̄ quia nunꝗ̄ pecca/ uit mortal̄r:⁊ hmōi lꝫ dicere niſi qꝛ ex h̄ ꝙ vnus laudat̄ d̄ hmōi q̄i alterius pctm̄ reue let̄ cū nō laudat̄ de eodēz.qꝛ

qđ de vno dꝛ de alio negatᷣ. diſt.xxv.c.q̃lis. Uñ ſi de du obuſ ꝯfitētibꝫ dicit ꝯfeſſoꝛ ꝙ eſt ṽgo eēt ſtati ſuſpitio contra aliũ ſi idē nõ diceret. Uñ Pe.đ pal.iſta dic.ꝛ mgr̃ vmbertꝰ dicit ſimplr̃ abſtinēdũ ab hm̃oi locutiõibꝫ. addens etiã ꝙ ꝯfeſſoꝛ debꝫ cauere ne vnq̃ꝫ ꝑ aliqđ genꝰ pcti oſtendat ꝯfitēti minoꝛē familiaritatē vl' ſignũ mioꝛis dilectionis. Alia q̃ dicunᷣ ĩ ꝯfeſſione nec pctã:nec valētia ducere ĩ manifeſtatõez ꝯfitētſ. puta ꝙ in tali terra ſũt bona vina ñ cadũt ſƀ ſigillo ꝯfeſſiõiſ

Quid fiendũ qñ ꝯfeſſoꝛ ĩdiget ꝯſilio ſuꝑ vno caſu.

Nota etiã ꝙ qñ cõfeſſoꝛ indiget ꝯſilio alterĩꝰ niſi habeat licētiam a ꝯfitēte đ ꝑſona manifeſtãda dꝫ loq̃ ita obſcure et caute ꝛ a remotſ vt nullo mõ ꝯſulens vnq̃ꝫ poſſit imaginari de ꝑſona. Unde dꝫ cõſiderare ꝑſonam et tp̄us idoneũ nã ſi q̃s audierit vnũ clericũ aduenientē.ſi ꝯfeſſoꝛ vadat ſubito ad interrogãdũ đ aliqua ſymonia ꝛ hm̃oi. nonne ſatis ꝓbabiliter ꝛ q̃ſi violenter habebit ille ſuſpicari đ illo clerico.ꝛ ideo in hm̃oi magna cautela eſt adhibēda ꝙ ſi ꝯfeſſoꝛ neſciret vl' ñ poſſꝫ caſum exp̄mere ſuꝑ q̃ idigꝫ cõſilio q̃n ille ꝯſultoꝛ intelligeret ꝑſonã ꝛ illa non ṽult ſciri dꝫ ire ad aliũ ꝑ ꝯſilio.ꝙ ſi alium ſufficientē habere nõ p̄t. nõ ſe ĩtromittat. Uñ Pe.de pal'.dicit Si nõ poſſet ꝯfiteri pctm̃ ꝓpꝛiũ niſi dicēdo aliquod peccatũ ꝑ qđ mãifeſtatur ꝯfeſſio alterĩꝰ.nõ dꝫ illud ꝯfiteri.etiã ſi eſſꝫ moꝛtale. qꝛ ſufficit tũc ꝯtritio cũ ꝓpoſito ꝯfitēdi qñ ĩp̄e habebit copiam talis ſacerdotis.cui illud pctm̃ ſuũ ꝯfitēdo nõ manifeſtetᷣ alterĩꝰ ꝯfeſſio. Rõ eſt qꝛ foꝛtioꝛ eſt obligatio ad celandũ q̃ꝫ ad ꝯfitēdũ. Si q̃s aũt reuelat in ꝯfeſſione debita ſua ꝛ credita ſua.et hm̃oi. Et qñ:et an ſacerdos poſſit aliaſ reuelare. vide đ hac materia plene ĩ ťcia ꝑte ſumme.

Explicit tractatꝰ de confeſſoꝛe.

Incipiũt triginta ſex excõicatões reſeruate ſedi ap̄lice tam a iure q̃ꝫ ꝑ ꝓceſſum.ſiue ꝑ extrauagãteſ ꝛ breuiter recollecte Deinde ſequunᷣ excõmunicationes

reſeruare epiſcopis vniuſcu iuſq; dyoceſis.

E iniicientib9 manus violẽtas vel temerariias in clericũ vel religioſũ vl' monialez. vel alteram religioſam pſonaz. papalis eſt abſolutio ſi iniuria eſt enormis Huiuſmodi tamẽ declarationem vide in. iiij. parte. in ti. de excõmunicatõib9. ꝛ. xvij. q. iiij. c. Si quis ſuadẽte diabolo. in decretis. De icẽdiarijs eccl'iarũ vl' alioꝝ locoꝝ ſacrorum vel religioſoꝝ vel cimiteriorũ eſt papal' excõmunicatio poſtq̃ ſunt denunciati. ſed p epm poſſunt abſolui ante denunciationẽ. de hac vide in c. conqueſti. et in c. tua nos. extra de ſen. excom. De effractorib9 predictoꝝ locoꝝ ſacroꝝ qui etiã poſtq̃ fuerint denunciati eſt abſolutio papalis. ſed añ denunciationẽ eſt epalis abſolutio. extra de ſen. excõ. c. cõqueſti. De incendiarijs aliorũ locoꝝ non ſacrorũ. ꝺ cõſulentibus aut fautorib9. tales non ſunt excõmunicati a iure cõmuni. ſed ſunt excommunicandi Si tamẽ fuerint excõicati aliquo iure pticulari. puta excõicat9 de ſynodali vel ab hoie. et fuerint denũciati eſt papal' abſolutio. Vide de hoc in c. Tua. ꝺ ſentẽ. excõ. De falſantib9 lr̃as papales vel falſis ſcienter vtentib9. extra de crimine falſi. c. dura. De apponẽtib9 manum ad corrigendũ etiã minimã lr̃am. vel punctũ minimũ in his lr̃is. exceptis his quib9 eſt cõmiſſum. eſt papalis abſolutio ſm Hoſt. p ſententiã curie latam. De fingentib9 nouã hereſim vl' iaz dãnatã ſeq̃ntib9. xxiij. q. i. c. i. ꝛ. ij. extra ꝺ here. c. ad abolẽdam. ꝛ nũc eſt caſus papalis p extrauagãtez Martini q̃nti. vt patz in pceſſu ipius annuali. De ſciſmaticis ꝛ pcipue de ſeq̃ntib9 ſciſma petri de luna. ꝛ ſucceſſoꝝ ei9 ꝛ fautoꝝ ipi9 ſciſmatis. ẽ papalis abſolutio p pceſſum curie.

De credentib9 receptatorib9 defenſorib9 ꝛ fautoribus hereticoꝝ. eſt papalis abſolutõ. ꝛ quõ itelligant' iſta nomina. vide i ſũma. ti. de excõmunicatiõib9. in. iiij. pte ſũme. De cõmittẽtib9 ſymoniam ſiue p ordib9 ſiue p bñficijs vl' officijs vl' platuris

eccleſiaſticis·vł pro ingreſſu in religionē: vel ꝑ aliJs ſpūa lib9 eſt abſolutio papał ꝑ ex/trauagantē Martini quīti. vide ꝺ hac i.ij.ꝑte ſumme·titu·de ſymonia. De facientibus pactū vł ꝓmiſſionē vł recipiētib9 ex pacto vł ꝓmiſſiōe occulta vel manifeſta aliquid etiam paruū ꝓ aliq iu/ſticia vel gratia ꝓ alio vel ꝓ ſe in cauſis iudicialib9 ſeu ꝓ lr̄is obtinendis ab ap̄lica ſede. eſt papalis abſolutio ꝑ extrauagantē Bonifacij octa/ui. De ſcienter vtentibus talib9 gratijs vł lr̄is ſic obtē tis. eſt abſolutio papał ꝑ extrauagantez Bonifacij.

De piratis et q̄buſcūq3 alios in mari depredantib9 ē papalis abſolutio ꝑ ꝓceſſuz curie. De īpediētib9 depdātibus vel inuadentib9 adducē tes victualia ſeu alia ad vſū romane curie neceſſaria. vel ne talia ꝺferant aut adducāt ad curiā·ꝛ de defendētib9 talia facientes. eſt abſolutio papalis ꝑ ꝓceſſum curie. De capientib9 detinentib9 depredantib9 romipetas ꝛ peregrinos ad vrbem romā accedē/tes. tam cauſa deuotōnis q̄ꝫ ꝑegrinatōnis. ꝛ ſimiliter i ea morātes ꝛ recedētes ab ipa: eſt abſolutio papalis ꝑ ꝓceſſum annualem q̇ fit in curia Et ſilr̄ de dantib9 ꝯſilium ꝛ fauorem ad talia ſupradicta faciendum eſt papalis abſolutio ꝑ proceſſum De portantibus arma. equos·ꝛ alia neceſſaria ad impugnanduz chriſtianos vel trāſmittentibus. ſeu galeas ꝛ naues vendentib9. vel in piraticis ſaracenorum gubernationē exercentib9. vel dantibus auxilium ꝯſilium et fauorem in diſpendium terre ſancte· extra de iudeis·c. ad liberandā. et eſt caſus papalis ꝑ extrauagantē clemētis. et ꝑ ꝓceſſum curie De portātib9 etiā victualia et alia q̄cunq3 mercimonia in Alexādriam. vł in alia loca ſaracenoꝝ terre egypti. vel mittentib9 ipſa vł de ſuis portub9 vt eis deferant extrahentibus vel extrahi ꝑmittentib9· aut dantib9 auxilium et fauorem·et eſt papał per ꝓceſſum curie De portantib9 p̄dicta vł aliquo modo predictorū. ꝛ ad hoc operantib9 ad omnes terras ſoldano ſubiectas. eſt papalis abſolutio. ꝑ extrauagātē clemētis. De euntib9 ad terrā

ſanctã etiã cauſa deuotõnis ſeu voti ſine licẽtia ſedis aplice: et eſt abſolutio papal' ꝑut repit in libro ſũmi penitẽtia rij q̃ ⁊ ipe hoc pt. De inſecutoribꝫ cardinaliũ hoſtilit. ⁊ eſt excõicatio papalis. ꝑ.c. felicis. de penis .li.vi. De bannientibꝫ epos vl' capiẽtibus ⁊ inſecutoribꝫ vl' hoc fieri mandantibꝫ. aut facta ab aliijs rata habentibꝫ. vl' ĩ his dantibꝫ cõſilium ⁊ fauorẽ. vl' ſcienter tales defendentibꝫ ẽ papalis abſolutio. ꝑ.c. ſi q̃s. de penis. in clem̃. De exenterantibꝫ vel fruſta ꝯcidẽtibus ſeu decoq̃re vl' incidere. aut oſſa de carnibꝫ euellere ꝑ ſumentibꝫ cuiuſcunq; defuncti. vt eius oſſa ad ꝑtes alias deferant' eſt papalis abſolutio ꝑ extrauagantẽ Bonifacij. De occupantibꝫ vl' detinentibꝫ vl' hoſtiliter diſcurrentibꝫ ꝑ ſe vel ꝑ alium. directe vl' indirecte ſub quocũq; titulo vl' colore ciuitates terras loca vel iura ad romanã eccliam ꝑtinentia. ⁊ adherẽtibꝫ fautoribꝫ ac defenſoribꝫ eoꝝ ẽ abſolutio papalis ꝑ ꝓceſſum curie. De his q̃ occaſiõe ſententie excõicatiõis ſuſpenſiõis vel interdict; late dant licentiã eos grauãdi qui eam tulerũt. vl' ſuos ĩ ꝑſonis rebꝫ vel bonis illoꝝ. q̃rum occaſiõe late ſunt. vel q̃ eos obſeruãt. vel q̃ taliter excõicatis cõmunicare volunt niſi licentiã ipam integre reuocẽt Similiter q̃ dicta licẽtia vſi fuerint. vel etiã ſine licẽtia hoc fecerint ſuo motu excõmunicatiõez incurrunt in qua ſi ꝑmanſerint ꝑ duos menſes eſt papalis abſolutõ vide de hoc in c. de dominis in.ij.ꝑte. De his q̃ cogunt aliquẽ celebrare in loco ĩterdicto. vl' ad audiẽdũ ꝯuocãt excõicatos vl' ĩterdictos. vl' ꝓhibent eis ne moniti exeãt et de his q̃ moniti non exeũt cle. gũis. de ſentẽ. excõ. De his qui imponunt in terris ſuis noua pedagia. vl' augẽt antiqua. ⁊ eſt excõmunicatõ papalis ꝑ ꝓceſſum curie.

De laicis recipiẽtibꝫ ĩ romana curia litteras domini pape de manu alicui⁹ niſi de manu domini pape vl' bullatoꝝ. vel nuncij recipiẽtis de manu ꝑdictorũ.

Excõmunicatõnes papales cõcernẽtes religioſos religioſaſq;.

De clericis ⁊ religioſis inducētib⁹ ad vouendum iurādū vel ꝓmittēdū ꝺ eligēdo apꝺ eoſ ſepulturā vl' vt eā vlteri⁹ nō mutēt iā electā.excōicatio ē papal'.p cle.cupientes.ꝺ penis. De religioſis ꝗ abſ speali licentia ꝓprij ſacerdotis ſolennizarent mr̄imonia aut miniſtrarent ſacramētū eucbariſtie vl' extreme vnctionis. cle.i.ꝺ ꝓuile.reli.ē excōmunicatio papalis. De religioſis ꝗ excōmunicatos a canone abſoluūt a caſib⁹ nō ꝯceſſis.aut ꝗ abſoluūt a ſententijſ per ſtatuta ſynodalia vel ꝓuincialia ꝓmlgata.aut abſoluūt a pena ⁊ a culpa eſt excōicatio papalis. p cle.i.ꝺ ꝓuil.rel. De inꝗſitorib⁹ hereticoꝝ ꝗ odio grā vel lucro ⁊ amore ꝯtra iuſticiam ⁊ conſcientiā omiſerint cōtra quēpiam ꝓcedere.vel ipam hereſim alienis imponerēt.aut iponerent ꝙ impedirent officiū ſuū eſt excōicatio papal' p cle.multoꝝ.de here. De mendicantib⁹ ꝓfeſſis ꝗ trāſeunt ad aliꝗm religionem monachalem excepto oꝛdie carthuſiēſiū.⁊ recipientib⁹ taleſ ſcienter eſt excōicatio papal' p ꝯſtitutiōez Martini factā conſtantie. De clericis ſcienter ⁊ ſponte cōicantib⁹ excōicatis a papa in diuinis ē excōicatio papalis ſm Hoſtien. Iſta excōicatio tñ habet dubiū.extra de ſen.excō.ca.ſignificaſti. De participantib⁹ i crimine ꝓpt' qꝺ aliquis eſt excōmunicatus aliqua pꝛedictaꝝ excōicationū eſt excōmunicatio papalis. per.c.ſi concubine. extra de ſenten.excom. De his qui abſoluunt' ab aliqua pꝛedictarum excōmunicationum citra ſedē apoſtolicā pꝛeter ꝙ̄ in articulo moꝛtis.qui taliter abſoluti ſi non ſe repſentent ꝙ̄citius poſſūt ei a quo poſſunt abſolui.vel mittant pꝛo abſolutōne reincidūt in eandem ſcilicet papalem excōmunicatōez.p.c.eoſ.ꝺ ſen. excom.li.vi.

Excōmunicatōes epiſcopis ex iure reſeruate.

De verberantib⁹ clericos religioſos vel moniales:ſeu talib⁹ manus violentas iniicienti bus ſeu temerariaſ eſt epiſcopalis excōmunicatio ſi fiat leuis iniuria talibus. per.c.

peruenit. extra de ſen. excõ. De his qui innituntur ordinationibus ſeu alienatõnibus a ſciſmatis factis ē epal. p. c. i. extra de ſciſma. De his q̄ vſurpant de nouo vacantiū eccl'iarum monaſteriorum vl' aliorū piorum locorum cuſtodiã: ſeu guardiã titulū aduocatiõis ſeu d̄fenſiõis. q̄ pprie ſūt nomina patronat⁹. vl' ipſorum locorum vacantiū bona occupāt vel regalia. i. collectã q̄ fit ratione regis vel impatorꝫ. ſeu tributū regi debitū. vt. c. generali. de elec. li. vi. De clericis vl' monachiſ ipsorum locorum vacātiū q̄ hoc fieri pcurant. et hec excõicatio cū priori habet. ⁊ excõicatio ē epiſcopalis. p. c. generali. d̄ elec. in. vi. De his q̄ ab eccl'ijs vl' pſonis eccl'iaſticis p ſe vl' p aliū ſuo nomine vel alieno p pſonis vl' reb⁹ q̄s nõ cauſa negociatõis deferūt vl' deferri faciūt ſeu trāſmittunt exigunt aliqd̄ pedagiū vl' guidagiuꝫ eſt excõicatio epal'. p c. q̄ꝫq̄ꝫ. de cēſi. lib. vi. De hiſ qui fecerint ſtatuta contra libertatē eccleſie. et qui ſcripſerint ea. qui ſunt ptātes conſules rectores ⁊ cõſiliarij locorum vbi dicta ſtatuta ſeu etiã conſuetudines edite ſunt vel ſeruate. et qui ſeruare ea fecerint ⁊ ſm ea iudicauerint. vl' qui in publicã formã redigerint iudicata. eſt excommunicatio epalis. p. c. nouerit. de ſen. excõ. De rectorib⁹ ciuitatū faciētibus exactõnes indebitas clericis religioſis vel eccleſijs eorum. ſi poſtq̄ꝫ fuerint moniti non deſiſtant. eſt epalis excõmunicatio. p. c. n̄ minus. extra de īmuni. eccl'. ⁊. c. aduerſus cõſules. De his qui abſolutionē ab aliq̄ excõmunicatione vl' reuocatiõe ei⁹ ſuſpenſionis vl' interdicti extorq̄nt p vim vl' p metum. necq̄ꝫ valet abſolutio. ſꝫ incurrūt nouã excõmunicatiõnē. eſt epalis excõicatio. p c. i. d̄ his que vi met⁹ ve cauſa fiunt. lib. vi. De his q̄ p aſſaſſinos. id eſt quoſdaꝫ īfideles qui ex falſis ſuis opinionib⁹ de facili mittebant ad occidendum chriſtianos ⁊ q̄ interfici fecerint vel mandauerint aliquem chriſtianum etiam ſi mors non fuerit ſubſecuta. ⁊ d̄ receptatorib⁹ ⁊ defenſoribus ⁊ occultatoribuſ eorum eſt excommunicatio epiſcopalis. per c. pro humani. de homicid̄. libro ſexto.

De poteſtatibꝰ capitaneis rectoribꝰ cõſulibꝰ iudicibus ꝯſiliariis ⁊ aliis officialibus q̄ ſtatuta faciunt ſcribũt vel dictant. ꝑ que q̄ſ cõpellatur ſoluere vſuras: vł̄ ſolutas ñ repetere eſt ep̄alis excõicatõ cle. ex graui. ð vſuris. De his q̄ occaſiõe ſentẽtie excõicatiõis vł̄ interdicti late dãt licentiã grauãdi illos q̄ tulerunt eas vel ſuos in ꝑſonis vel rebus. hic tamẽ caſus eſt ep̄alis vſq₃ ad duos menſes ab incurſione ſentẽtie. abĩde vo eſt papał̄ excõicatio. ꝑ. c. q̄cunq₃. de ſen. excõ. lib. vi.

De his q̄ iudicant ſtatuta edita in fauorẽ vſurarioꝝ. et q̄ habent ſuꝑ hoc ptãtem: niſi ſtatuta ipa deleuerint. aut ſi ea ꝑmiſerit obſeruari. Uñ illi q̄ faciũt capitula cũ iudeis. vt dñi ⁊ cõitates cõtinentia q̄ poſſint fenerari. ⁊ q̄ nõ poſſint repeti in iudicio vſure extorte ab eis. et hm̃õi videnł̄ incidere in hãc excõicationẽ. et dñi qui ea faciunt. ⁊ ciues qui cõſulunt. cle. ex g̃ui. de vſuris. De his q̄ cõcedũt repſalias ꝯtra ꝑſonas eccł̄iaſticas ſpẽalr̄ aut generaliter eſt epiſcopalis excõicatio. ꝑ. c. ſi pignoratões. de iniur. ⁊ dã. da. li. vi. De rectoribꝰ ſecularibꝰ vł̄ q̄buſcũq₃ officialibꝰ eoꝝ q̄ cognoſcerent de crimine hereł̄ aut captos liberarent. vł̄ dyoceſanoꝝ vł̄ inq̄ſitoꝝ officiũ ĩpedirent eſt ep̄alis. ꝑ. c. vt inq̄ſitionis. ð here. li. vi. De his q̄ ſcienter ꝯtrahũt matrimonia in caſibꝰ nõ conceſſis ⁊ ꝓhibitis ꝯſanguinitatis ⁊ affinitatis. et de ꝯ̄hentibꝰ cum monialibꝰ eſt epiſcopalis. vt cle. eos. de ꝯſan. ⁊ affi. De dñis tp̄alibꝰ q̄ ſubditis inł̄dicunt: ne p̄latis vel ꝑſonis eccleſiaſticis quicq̄₃ vẽdant vel emant ab eis. bladũ molãt. panẽ coquãt ⁊ hm̃õi obſeq̄a exhibere p̄ſumãt. ẽ epiſcopalis excõicatio. ꝑ. c. eos de imu. eccł̄i. li. vi. De hiſ q̄ impediũt q̄n coram iudicibus eccł̄iaſticis vel legatiſ vł̄ ordĩariis ĩ caſibꝰ q̄ ad eos ꝑtinẽt illi q̄ conq̄runł̄ iuſticiã poſſint obtĩere excõicatio ẽ ep̄alis. ꝑ. c. qm̃. de imu. eccł̄. li. vi. De his q̄ ꝯpellũt imperatores lr̄aꝝ aplĩcarũ. vel alios recurrentes ad forũ eccleſiaſticum in cauſis que ð iure vel antiqua conſuetudine ad ipſum pertinent. vel ad deſiſtendum vel litigan/

dum de eis in foro ſuo ſecu/ lari: grauādo iudices eccleſi/ aſticos: vł impetrātes ſeu li/ tigantes: ſeu volētes corā eis litigare. vel grauādo pro pinquos eoꝝ. vel capientes res vel eccleſias taliū. vel q̄/ cunq̄ alio mō. dicto c. qm̄ ē ep̄alis. ⁊ ſilr de dantibꝫ cōſi/ liuꝫ ⁊fauorē ⁊ auxiliū ad oīa predicta in duobus. §. p̄ce/ dentibꝫ. De his q̄ p̄latos capitula ſeu alias pſonas ec cleſiaſticas cōpellunt ad ſub mittēdū laicis vel ad alienan dū bona īmobilia ſeu iura ec cleſiaꝝ. ⁊ ſimilit̄ laici q̄ vſur/ pant ſibi illicite huiuſmodi. ⁊ ſi nō deſtiterint poſtq̄ꝫ fue rint admoniti eſt ep̄alis excō municatio. p. c. hoc ꝯſultiſſi mo. de re. ec. nō alie. li. vi.

De his q̄ fingūt fraudulē ter aliquē caſum. p quē aliq̄ſ iudex mittat ad aliq̄m muli/ erē p teſtimonio eſt excōica/ tio ep̄alis. p. c. mulieres d̄ iu. lib. vi. De his qui vocant̄ ad dirigēdas moniales ī ele/ ctōibꝫ: niſi abſtineant ab his p que poſſet diſcordia nutri ri eſt excōicatio ep̄alis. p. c. ī/ demnitatibꝫ. de elec. lib. vi.

De his qui grauant cleri cos vel alias pſonas eccl'ia/ ſticas ad q̄s ſpectat aliq̄ ele/ ctio p eo q̄ rogati ſeu alias ī ducti eū p quo rogabant ſeu inducebant noluerunt elige re. vł ꝯſanguineos eoꝛuꝫ aut ipſas eccleſias ſeu loca bn̄fi ciū: ſeu aliīs bonis ſpoliādo: ſeu al's iniuſte pſeq̄ndo. c. ſci ant cuncti. de elec. ⁊ eſt ep̄alis excōicatio. De his qui lo quunt̄ ſecrete: vel mittūt ſcri pturas vł nunciū alicui car/ dinali: qn̄ ſunt recluſi occaſi one electiōis pape. ē ep̄al' ex/ cōicatio. p. c. vbi piculum. d̄ elec. li. vi. ⁊ de dn̄is ⁊ rectori bus et officialibꝫ q̄ īminente dicta electōe nō ſeruant ipaꝫ ꝯſtitutiōem. p. c. vbi piculū.

De his q̄ pcurāt q̄ cōſer/ natores dati ſe ītromittāt d̄ his q̄ nō licent. id eſt de aliīs q̄ꝫ de manifeſtiſ iniuriīs ⁊ vi olētiīs. eſt excōicatio epiſco/ palis. p. c. ſtatuim⁹ de offi. de le. li. vi. De dominiſ recto ribus ad regimen vꝛbis Ro me: ⁊ electis ⁊ fautoꝛibꝫ q̄ fe/ cerint contra conſtitutioneꝫ ſup hoc factam. eſt epiſcopa lis excōmunicatio. p. c. fūda menta. de elec. li. vi. De ele ctis magiſtris doctoꝛibꝫ vel ſcholaribꝫ tractantibꝫ cū ali quo ciue Bononienſi de cō

ducēdo hoſpitium irrequiſi tiſ in qlinis niſi tēp⁹ ꝯductio nis fuerit elapſum eſt epiſco paliſ excōmunicatō.p.c. Ex reſcripto. extra de locato.

De doctoribus ſeu magi ſtris qui ſcienter illos religi oſos qui dimiſerūt habituꝫ docēt lr̄as.ſ.legē vl' phiſicā. eſt excōicatio ep̄alis.p.ca.vt piculoſa. ne clerici vl' mo .li. vi. De dominis vl' recto/ribꝫ tpalibꝫ ꝙ non fecerint ob ſeruari ea que ſtatuunt̄ ꝯtra inſecutores cardinaliuꝫ: ſeu alicuius de familia eorū vel pape eſt excōicatio ep̄alis. p c.felicis.de penis.li.vi. De his qui impediunt viſitato res monialiū vel canonicaꝝ. ſi moniti non deſiſtant ē epi/ſcopalis excōicatio.p cle.at/tēdentes.de ſtatu monacho.

De impugnātibꝫ lr̄as pa pe ante coronationē ei⁹. ⁊ eſt benedicti pape.xi. De qui buſdaꝫ mulieribꝫ que beghi ne dicunt̄.⁊ de religioſis fa/uentibꝫ eiſ in illo ſtatu.⁊ erāt iſte certum habitum aſſumē tes nulli obedientiam ꝓmit/tentes.nec renūciantes pro/p̄ijs.nec regulā habentes li cet quibuſdaꝫ religioſis ſpe cialiter inhereant.de here.c. ad noſtram. Nec intelligunt̄ ſub hoc nomine ille que etiā beghine vl' veſtite dicuntur de penitētia beati Dominici vt patet in declaratione Jo/han. xxij.⁊ idē dr̄ ꝺ tercio or dine beati Franciſci.īmo ex illa cle. videntur dici beghi/ne ille excōmunicate que ha bēt illos errores ibi poſitos qui cum ſapiant hereſim eſt hodie forte caſus papal'.⁊ ē contra tales beghinas. De his qui abſoluti ab excom/municatiōe in articulo mor/tis.vel ꝓpter aliud impedi/mentū nō repreſentant ſe ꝙ̄ citius cōmode poſſūt ei a ꝙ debebant abſolui.quia rein/cidunt in eandem.de ſenten. excō.c.eoſ.li.vi. De parti cipantibus cum excōmuni/cato in crimine ꝓpter quod eſt excōmunicatus dando ei cōſiliū ⁊ fauorē.c.ſi concubi ne.ꝺ ſentē.excom. De his ꝙ abſoluunt̄ a ſede apoſtoli/ca.vel legatis.⁊ iniungit̄ eis ꝙ ſe rep̄ſentent ordinarijſ.vl' alijs ſuſcepturi penitentiam ⁊ paſſis iniuriā, ſeu alias ob ligati eis quibꝫ ſciēter ſatiſ/faciant ſi hoc non faciūt cuꝫ p̄mū ꝯmode poteſt.qꝛ rein/cidūt in eandē ſn̄iaꝫ.ꝺ.c.eos

De illis q̄ ꝯtumaciť aſſerūt romanā eccľiam n̄ eſſe caput omniuꝫ eccľiaꝝ.nec ei tanq̄ capiti eſſe obediendū.di.xix. c.nulli fas. De his q̄ ſepeliunt corpa in cimiterijs tpe interdicti ī caſibꝫ nō cōceſſis a iure.cle.eos.de ſepul. De his qui excōicatos publice aut nominatī interdictos vľ vſurarios manifeſtos ſcien/ter ſepeliunt in cimiterijs.dicta cle.eos. De clericiſ qui manifeſtis vſurarijs ad exercendum fenus domos locāt vel alio titulo ꝯcedunt.eſt excōicatio ep̄alis.p.c. vſuraꝝ. de vſu.li.vi. De eo q̄ nō ē electus a duabꝫ ptibꝫ cardialiū.ꝛ ſe gerit ꝓ papa.c.licet.ḋ elect. De monachis et ca/nonicis regularibꝫ archidy/aconis decanis ꝓpoſitis plebanis cantoribꝫ ꝛ alijs cleri/cis pſonatuꝫ habentibꝫ.aut etiā q̄buſcūq; p̄ſbiteriſ q̄ audiunt leges vel phiſicam.eſt ep̄alľ excōicatio p c.n̄ magnopere.ne cleri.vľ mo. De religioſis q̄ temerarie vbicun/q; habitū ſue religiōiſ dimittūt excōicatio eſt epiſcopaliſ p.c.vt piculoſa.ne cle.vľ mo. li.vi. De religioſis q̄ accedunt ad ſtudia:niſi a ſuo p̄lato cū conſilio maioris partꝭ conuentꝰ licentia ſibi ſit ꝯceſſa.dicto.c.vt piculoſa.li.vi.

De religioſis q̄ decias debitas eccleſijs ſibi appropriant vľ vſurpant.ſiue q̄ nō p/mittūt ſolui eccleſijs decias de animalibꝫ familiaꝝ ꝛ pa/ſtorū ſuoꝝ.vel alioꝝ īmiſcentiū ipſa animalia gregibꝫ eorū.tales ſi non habent adminiſtratōes ꝛ beneficia ſūt excōicati.ſi hn̄t ſunt ſuſpēſi.niſi requiſiti ꝯſtiterint īfra mēſem.cle.religioſi.de deci. Et eſt ep̄alis excōmunicatio.

De monachis ꝛ canonicꝭ re/gularibus non habentibus aliquam adminiſtrationē qui ſe conferunt ad curias prin/cipum ſine licentia ſuoꝝ p̄latorum.vt damnū aliqḋ infe/rant ſuis p̄latis aut monaſterijs.ꝛ qui ſine licentia arma tenēt infra ſepta monaſterij: eſt ep̄alis excōicatio.p cle.ne in agro.de ſta.mo. De religioſis vel monialibꝫ profeſ/ſis ꝛ clericis in ſacris ordibꝫ conſtitutis qui ꝯtrahūt matrimonium de facto eſt excōmunicatio epiſcopaľ.cle.coſ de conſang.ꝛ affini. De inquiſitoribꝫ hereticoruꝫ:qui pretextu officij inquiſitionis

quibuſuis modis illicite pecuniam extorq̄nt. vl' ſcieter bona eccl'iaꝝ ob delicta clericoꝝ fiſco eccl'ie applicāt. nec pñt abſolui niſi q̄bꝫ extorſerint plene ſatiſfecerint de pecunia. eſt ep̄alis excōicatio. cle.nolētes.de here. De religioſis q̄ non ſeruant interdictum qđ ſeruat ſancta mater eccl'ia romana. vt cle.ex freq̄ntibꝫ. de ſen.excō. De religioſis q̄ ꝯfitentibꝫ ſibi ñ faciunt ꝯſciam ſcienter đ decimis ſoluēdis: tales ab officio p̄dicatōis ſunt ſuſpenſi donec comode poſſint faciāt eis ꝯſciam.ꝛſi interiꝫ p̄dicāt ſunt excōicati ep̄ali excōicatione.ꝛ ſil'r de religioſis q̄ dicunt aliq̄ verba vt retrahāt audientes a ſolutiōe deciaꝝ eſt ep̄alis excōicatio.ꝑ cle.cupientes.de pe. De religioſis mendicātibꝫ q̄ domoſ ad habitandū vel loca de nouo recipent.aut đ nouo recepta mutarēt vl' alienarent.c.i. de exceſ.p̄la.ī cle. De frībus minoribꝫ q̄ tp̄e interdicti recipiūt ad diuina frēs vel ſorores de tercio ordine ſancti Franciſci eſt epiſcopalis excōicatio.c.cum ex eo.de ſen.ſen.excō.in clemē. Ingredientes monaſteria moniali um ordinis p̄dicatoꝝ extra caſus neceſſarios q̄ declarāt in cōſtitutōibꝫ ſuis.puta ad dandū ſacramenta infirmis ad medendū eis.ad reparandū edificia ꝛ hmōi. non habita licentia a papa vl' a mg̃ro ordinis.ſunt excōmunicati. nꝰ pñt abſolui niſi a papa vl' a magiſtro ordīs.vel ab alio cui fuerit cōceſſa talis abſolutio. vt patet in bulla ipſius ordinis. cuiꝰ bulle tranſſumptū vidi ego Ingredientes monaſteria monialiuꝫ ordinis minorū extra caſus neceſſarios conceſſos in ꝯſtitutionibus ſuis ſine licentia pape vl' miniſtri ordinis ꝛexcōmunicatōꝫ dyoceſanis reſeruatam incurrūt.put audiui a quibuſdam fidedignis.

Nota ꝙ ab excōmunicationibꝫ que fiunt ab homine ſiue a iudice regulariter ñ p̄t q̄s abſolui niſi a ſuo excōicatore. vel ab habente plenariā iuriſdictionem ſuꝑ eum.vel a ſuperiori ſuo niſi in articulo mortis. Itē nota ꝙ fratres p̄dicatores ꝛ volentes īgredi eorum religionem poſſunt abſolui a p̄latis ipſius ordinis a ſententijs excōmu

nicationis.ſuſpenſionis ꝛ interdicti.latis ab hoīe vł a iure.ſaltē ab illis quoꝝ abſolutio reſeruaŧ epo De matia oīm ſupdictaꝝ excōicationū tam pontifici ſummo ꝗ̄ epiſcopis vniuſcuiuſq꜡ dyoceſ tā a iure ꝗ̄ ꝑ extrauagātes ꝛ ꝓceſſus curie: vide pleni⁹ et clari⁹ac diffuſi⁹ſi vis videre in titulo de cēſuris eccłiaſticis in tercia ꝑte ſūme compilate ꝑ me frēm Antoninū archiepm Florentinū.

Et ſic eſt finis omniū caſuum tam ſummo pontifici ꝗ̄ epis reſeruatorū.

PRimo notanduȝ ē ꝙ ſunt due ſpecies excōmunicatōis.ſ. maioris ꝛ minoris. Excōicatio maior ſemꝑ eſt pctm̄ mortale.et talis ē ꝑmo ſepat⁹ a do. ꝛ nō pt cōicare ꝑ aliqua vtilitate aīe ſue. Secūdo ē ſepatus a ſancta eccłia.i.a cōione ꝛ participatōne fideliū.exceptis his caſibꝯ qui ſupra ſpecificati ſunt. Et ſunt quinq꜡ in quibus ipſe excōicatus ñ pōt ꝑticipare.qui ꝯtinenŧ in his vſibꝯ. Si ꝑ delictꝭ anathema q̇s efficiaŧ.Os orare vale cōmunio menſa negaŧ. Qui ſic intelligunŧ. Os.id ē locutio. Orare.i.oratio cum alijſ in eccłia. Cōmunio id ē cōmunicatio ſacramentoꝝ. Vale.i.ſalutatio. Mēſa.i.cibus et pot⁹. Excōicatio ꝟo minor aliqñ eſt mortale peccatū.aliqñ veniale.ſȝ anteꝗ̄ dicaŧ qñ ſit mortale vł veniale Nota ꝑus ꝙ nouē modiſ hō pōt īcurrere excōicatiōeȝ minorē Primo qñ q̇s participat cū excōicato excōicatiōe maiori aliquo illoꝝ modoꝝ ſupius dictoꝝ Secūdo qñ q̇s ꝯmittit ſacrilegiū ſicut q̇ furaŧ in eccłia vel ī ea illicitū q̇d facit. Tercio qñ quis eſt publicus ꝯcubīari⁹ vel fornicator Quarto qñ quis acceptat aliquā eccleſiam a laico.ꝛ illaȝ ſic tenet.vt xxvi.q.ij.c.ſi q̇s. Quinto qñ q̇s eſt ſymoniac⁹ q̇ ē etiaȝ excōmunicatus excōicatiōe maiori Sexto ꝺm q̇ſdam qñ in bello iniuſto cōtra xpianos exercet q̇s artem baliſtaꝝ aut ſagittaꝝ. Septimo oppreſſores īopū ꝛ pauperꝝ.publici ꝑdones. publici vſurarij.meretrices. q̇ omnes largo modo loquendo poſſunt dici excommunicati ꝑ quanto taliū oblatōnes non debēt admitti ad altare

ſanctũ domini Octauo il
loꝝ q̃bꝫ dnegat̃ eccl'iaſtica ſe
pultura.ſicut ſunt illi q̃ mo/
riunt̃ in torneamentꝭ.q̃ dato
ꝙ penitẽtes moriant̃ nõ po/
nunt̃ i cimiterio.ſil'r etiã di/
cit̃ de illis q̃ nõ cõicãt ſemel
in anno ſine neceſſitate ⁊ cau
ſa.vt.c.oĩs.de pe.⁊re. No
no omnes publici pctõres
Omnes aũt caſus ſupdictoſ
ponit Innocẽ.Ray.et Ho/
ſti.⁊ in q̃libet pdictoꝝ caſuũ
põt abſoluere ſimplex ſacer
dos ⁊ eps.pterq̃ꝫ forte in ſy/
monia ⁊ excõicatiõe maiori.
In pmo ergo caſu.ſ.in parti
cipatõe cũ excõmunicatꝭ ma
iori excõicatiõe põt hõ pec/
care mortaliter ⁊ venialiter.
Mortaliter tripl'r.Prĩo qñ
participat i eodeꝫ crimine p
pter qđ ipſe eſt excõicat⁹ dã
do ꝯſilium auxiliũ ⁊ fauoreꝫ
ratione cuius pctm̃ cõmitti
tur. Scđo qñ participat cũ
excõicato in aliq̃ alio crimĩe
mortali ab illo ppt̃ qđ ipſe ẽ
excõicatus. Sed in pmo ca
ſu nota ꝙ participans cũ ex
cõicato i eodẽ crimine vt di/
ctũ eſt incurrit excõicatõneꝫ
maiorẽ.ſed in ſcđo mõ cadit
tm̃ i minorẽ excõicatõeꝫ etiã
ſi mortal'r peccat. Terciõ q̃
cõmunicaret cum excõicato
maiori excõicatiõe i ſacramẽ
tis.puta accipe corpus chri
ſti cũ eo.vel ſacros ordĩes:i/
currit excõicatõeꝫ minorem
peccat tñ mortaliter. In aliiſ
aũt caſibꝫ ſupradictꝭ nõ pec/
cat quis participando cũ ex
excõicatis.niſi p quanto ali
quis in ꝯtẽptũ pcepti ⁊ phi
bitionis facte audacter cum
excõicato ⁊ ad libitũ ꝯuerſa
ret̃:aut in ſalutãdo aut in lo/
q̃ndo ſine neceſſitate: aut in
morando vl' cõicando Sed
nota ꝙ ſacerdos recipiẽs ali
quẽ excõicatũ maiori excõi/
catiõe ad officium eccl'ie.aut
ad ſacramẽta.aut ad eccl'iaſti
cã ſepulturã non ſolũ morta
liter peccat.ſed ſubito eſt ſu/
ſpenſus ab adminiſtratiõe.⁊
ſibi eſt interdict⁹ introit⁹ ec/
cleſie q̃uſq̃ꝫ ſit abſolutus . et
efficit̃ q̃ſi irregularꝭ. ⁊ ſi talit̃
interdict⁹ moriat̃ nõ dꝫ poni
in cimiterio.nec dꝫ ppter ti/
moreꝫ ſacerdos deſiſtere q̃n
talẽ excõicatũ expellat de ec
cleſia.q2 ñ excuſat̃ rõne timo
ris.niſi talis eẽt timor q̃ poſ
ſet cadere i cõſtãtẽ viꝝ.tũc ei
ſm̃ q̃ſdã excuſat̃ ab intẽdicto
Hoſti.aũt dicit ꝙ btũs erit
talis ſacerdos ſi ſe prepararet

ad martiriū. Nota igitur quo-
modo habuisti ꝙ in nouē ca
ſibus homo cadit in excom
municationē minorē. ratiōe
cuius ſeparatus eſt ab effectu ſa-
cramentoꝝ. ⁊ ꝗſtū ad deum.
Nam pctm̄ mortale animã
ſeparat a deo. ⁊ excōicatus quō-
cunqꝫ eſt in pctō mortali: p̄-
terqꝫ participando cum excōi
cato maiori excōicatione in
loquendo. ſalutando. orādo
cōmunicādo ⁊ comedendo. i
quibus caſibus ſcḋm Tho. hō nō
peccat mortaliter. niſi ppter cō
temptū. dato ꝙ excōmunica
tōez incurrat. ⁊ ideo qui ē in
peccato mortali quōcūqꝫ ali
ter eſt excōicatus. etiā quan
tum ad eccleſiam eſt ſeparatus
ab effectu. id eſt a gratia ⁊ ſa
cramentis. quia nullus qui ē
in peccato mortali cum ſit i-
diſpoſitus poteſt ↄſeq̄ grãm
ſpūſſancti. pōt tñ intrare i ec
cleſiam. ⁊ ſtare in officio diui
no. et etiam poteſt cum alijs
in alijs participare. ſed ñ po
teſt pacē in eccleſia recipere. cū
pax ipſa ſit loco cōmuniōis
Sed hec omnia plenius ha
bentur in decretis ⁊ decreta
libus. ⁊ in ſummis. ideo cuꝫ
expedit videre querere diligē-
tius in ipſis.

Incipit interrogatoriū: qḋ eſt liber ſcḋus huius opis. ⁊ hꝫ tres ptes pn-cipales.

Poſtquã p ille qui vult ↄfiteri
dixit ex ſe ea q̄ vo-
luit ḋ pctīs ſuis. ſi non dixit
ſufficienter: qḋ q̄ṅ ſꝑ accidit. i-
terrogandus ē plene ḋ hiſ q̄
nō dixit put videbitur fore ex-
pediēs. Si v̄o modicum vel
minus dixit potes interrogare
ſcḋm ordinē īfra poſitū. vicꝫ p̄
mo de decē p̄ceptis. poſtea ḋ
vicijs capitalibus. nō aūt oēs
de oībus. ſed de illis q̄ ſolēt in
talibus reperiri. ⁊ non ſolū ḋ iſtis
peccatis interrogandi ſūt. ſed
de oībus circūſtantijs pctōꝝ.
put ſupra ſatis oſtenſum eſt.
Nō tñ ē neceſſe de q̄libꝫ pec-
cato mortali oēs circumſtan
tias p̄dictas ↄfiteri. ſed ſolū
illas q̄ trahunt peccatum in
aliam ſpeciē. q̄. ſ. hn̄t ſpeāleꝫ
deformitatē oppoſitā alicui
p̄ceptoꝝ. Sed ⁊ de numero
pctōꝝ mortaliū. ſ. q̊tiēs mor
tale pctm̄ ↄmiſſū eſt i q̄libet
pctōꝝ ſpecie diligenter iter-
rogandū eſt.

Incipit prima

ps libri ſcdi de mō iterrogā/
di penitētes a ꝯfeſſore ſm de
cem ꝑcepta legis. ꝛ habet ca
pitula .xxiiij.

Primuʒ ꝑceptum cōtinet
Verſ. tria capitula Primum

In tabulis binis, lex e depicta pe trinis.

v Vnū co
le deū. Circa h
primum prece
ptum ſic poteſ
interrogare . et
primo de votis.

De votis

n Vota ſm mgr̄ʒ ſentē/
tiarū i.iiij.diſt. xviij
ꝙ votum eſt teſtifica
tio q̄daʒ ꝓmiſſiōis ſpōtanee
q̄ fit deo de his q̄ dī ſunt ꝛ fi
eri debēt. Ul' breui⁹ ſm tho.
Votuʒ eſt ꝓmiſſio deo facta
de aliq̄ qđ ſit deo acceptum.
Ad qđ req̄runt tria .ſ. delibe
ratio volūtat̄ ꝓpoſitū ꝛ pro
miſſio. vltimū orit ex ſecūdo
ſcōm ex primo. Si trāſgreſ/
ſus ē ſeu omiſit iplere aliqđ
votū licitū. ꝛ ſi aduertent cū
poſſit ē ſp mortale. Et totieſ
q̄tiēs frāgit. Sec⁹ ſi ex obli
uiōe. vl' q2 n̄ potat vt īfirm⁹
ieiunare. ꝛ hmōi Si vouit
ſe aliq̄d mali factuꝝ. vt vidi
ctam vl' maioris boni īpedi
tiuū. vt nō ingredi religionē
hoc ē mortale. ꝛ ſine aliq̄ di/
ſpenſatiōe dʒ illđ infringere.
Si nimis tardauit implere
ꝓpter qđ a memoria excidit
omnino. vel venit ad ſtatum
nō valendi īplere cum prius
potuiſſet mortale videt Idē
q̄ñ dimiſit ꝓpoſitū īplēdi cū
tñ poſſet. al's mora implendi
votū q̄ñ ſibi nō ꝑfixit tēpus
nō videt mortale. niſi mora
eſſet valde nimia. et niſi ex h
ei immineret ꝑiculū nō valē
di implere. vt de voto ingre/
diendi religionē. cū tñ nō ha
beret cām legitimā cogētem
dilatōis. tūc etiā ē mortale.

Si fecit votū ꝛ de re lici/
ta. vt de elemoſina . ieiunio.
ꝛ hmōi. ſʒ ob malū finē. pu/
ta vt poſſit facere vindictaʒ.
adulteriū ꝛ hmōi. mortl'e pec
catū ē. nec tenet illud īplere.

Si fecit votū abſtinentie
ꝛ hmōi. ꝛ dubitat vtrū poſ/
ſit implere vl' nō. ꝛ ſine diſpē
ſatiōe vl' ꝯmutatiōe ſuꝑioriſ
cū poſſit facil'r recurrere ad
eum. vl' ad ꝯfeſſorē ſuū ꝑ cō/
ſilio frāgit mortale videt.

Nota tñ ꝙ viri pñt irrita
re vota vxorum. ſ. abſtinētie.

pegrinationis. elemoſine· et acceſſus ad talē locū· ⁊ maxime votū elemoſynaꝝ ſi ñ habēt niſi dotē abſqꝫ alia ſupiorū diſpēſatiōe· ⁊ ſi fiat talis irritatio etiā ſine cā rōnabili a viro. āmodo ñ tenet᷑ vxor implere talia vota. Dubiū ē de voto hieroſolimitano. qꝛ hoc in fauorē fidei emittitur

De irritatiōe votoꝝ īpuberū ⁊ filiorū familias ⁊ religioſoꝝ. vide in ſcđa pte ſumme· ti. vl. Si hñs votum caſtitatꝭ vł religionē intrādi ⁊ mrīmoniū ꝯtrit. mortale ē. ⁊ ñ pt ꝯſummare illud abſqꝫ mortali pctō· quia adhuc pt illud implere. ⁊ dꝫ añ ꝯſūmationē mrīmonij. poſt ꝯſūmationē ꝟo reddere tenet᷑ debitū etiā interptatiue petenti. Sꝫ exigēdo ſp peccat mortalr. vnde ꝯſulendū eēt ei petere ſup h̄ diſpenſatiōeꝫ a papa. ſm Guil. Poſſet etiā eps diſpenſare niſi eſſet talis cōtinens ⁊ obſeruans ipm. Si fecit votū ſtultum et irrōnabile· vt ieiunare dñica die vł non pectinare caput· vel lauare i ſabbato. ⁊ hmōi mortale nō eſt. ſed phibendū ē illud implere.

De voti trāſgreſſiōe.

c Et nota qꝫ a trāſgreſſione votoꝝ pt d iure cōi ⁊ conſuetudie cōfeſſor abſoluere. qꝛ nō ē d caſibꝫ reſeruatꝭ. ſꝫ de diſpenſatiōe et ꝯmutatiōe votorūꝫ nō pt ſe ītromittere ſine ſpeciali cōmiſſiōe dyoceſanorū vel alteriꝰ q̄ poſſit illam dare Epi aūt ī oībꝫ pñt ꝯmutare vł diſpēſare niſi ī voto caſtitatꝭ vł religiōis et tribꝫ votꝭ pegrinatōis. ſ. hieroſolimitani ad ſanctū Jacobū. ⁊ ad limina apłoꝝ. id ē romā. in q̄bus votis papa vel ſūmꝰ penitentiariꝰ ſoli diſpenſant vł cōmutant

De votis habes in ſecunda pte ſumme.

De ſupſtitionibꝫ Ca. ij

ſ I fecit ipe vł fieri fecit aliqđ maleficiūꝫ ſeu iuxta vłgare malias in q̄bꝫ ſp fiūt incātatōes occulte vel manifeſte demonum inuocationes. qđ ſp eſt mortale. ⁊ dignū morte corporali.

De incantationibꝫ

ſ I fecit vel fieri fecit vł pcurauit aliquaꝫ incātatōneꝫ cū ſacramētalibꝫ ecclie. vt aq̄ baptiſmali ł oleo ſctō. ⁊ hmōi ob ſa

nitatē vel aliā cauſam ē mor
tale ⁊ grauiſſimum.

De adoratiōe creaturaꝝ.

I adorauit aliquā
ſ creaturam faciendo
orōēs ad eā. vt ad lu
nā ſolē ⁊ ſtellas cū ꝑmo appa
rēt: ⁊ hmōi eſt mortale pctm̄

De diuinatōib⁹

I fecit vel fieri fecit
ſ aliquā diuinatōnē
ad inueniendū furta
vel ad ſciendū occulta vel fu
turū. qđ ſibi ꝯtingere pōt eſt
mortale. De arte notoria.

I didicit artē noto/
ſ riā. vel vſus ē ea ad
ſciendū aliqua. vel ſi
vſ⁹ ē arte nigromātica: mor/
tale ē. ⁊ ſi hꝫ librum inducē/
dus eſt vt eū cōburat. al's nō
eſt abſoluēdus. ſicut eſt liber
Almadel Sexiphoras. ⁊ a/
lij libri comburendi ſunt. qꝛ
mortale eſt vti eis.

De conſtellationib⁹

I ex ꝯſtellatiōib⁹ vł
ſ planetꝭ ſub q̄b⁹ nat⁹
ē aliq̄d iudicauit de
terminate đ ꝯuerſatiōe eius
Idē ſi ex phiſonomia. Cre
dere em̄ hoīeꝫ ex fato vł cō/
ſtellatione vł ꝯplexione cogi
ad bonū vł ad malū eſt here
ticū. De ſortib⁹

I vſus eſt ſortib⁹ di
ſ uinatorijs: quod eſt
mortale. ex leuitate
autē veniale. Si dedit ali/
qđ turpe vxor viro ad come
dendū. vł alti vt amaret eā.
vel fecit vł dixit aliq̄d turpe
ad hmōi. ē mortale. interro/
gandū eſt q̄d fuit illud.

De incantationib⁹.

I fecit vel fieri fecit
ſ aliquā incantatōnē
ob ſanitatē ꝯſeq̄ndā
⁊ quando hoc fit ſciēdo eē ꝓ
hibitū eſt mortale cōiter. qn̄
ꝟo ex ſimplicitate fieret pu/
tando eē bonas orōēs videt̄
veniale. Sed ſi nollet in fu/
turū abſtinere neganda eſt ei
abſolutio. quia ex obſtinati/
one ⁊ malicia videt̄ eſſe mor
tale. et interrogandum eſt de
verbis q̄b⁹ vtunt̄. ⁊ de obſer
uantijs quas addunt

De breuib⁹.

I fecit vel fieri fe/
ſ cit vel vſus eſt bre/
uibus. que cōmuni/
ter ſunt ſupſtitioſa ex verbis
vel carta in qua fiunt. vł mo
do imponendi vel portandi
vel tempore ſcribēdi. ⁊ īuen/
ta ſuperſtitione earum īpo/
nendum eſt ꝙ comburant. et
ſi nollēt non ſunt abſoluendi

q̄z tūc eſt mortale Si ꝟo putabant talia eſſe licita tanq̄ꝫ oratiōes: veniale videt̃.

De obſeruatōnibꝰ tēpoꝝ.

ſ I obſeruauit vnam diē magis q̄ꝫ aliā. in non icipiendo aliq̄d tanq̄ꝫ malū. vt dies egiptiacos. vl' diē in q̄ occurrit decapitatio ſcti Johis baptiſte. vl' diē aſcenſiōis in colligendis herbis. et hmōi: veniale videt̃ qn̄ ex ſimplicitate hoc fit. ſiue ſcribēdo aliq̄. vl' portando ad ſuſpendēdū in aliq̄ loco. ſi ſimpl'r credit veniale eſt. Si ꝟo hec crederet aīo obſtinato tunc mortale eſſet talia obſeruare.

De ſomnijs.

ſ I obſ'uauit ſomnia faciēs aliq̄s oratōeſ ꝛ obſ'uatōnes. ꝛ poſtea ex his q̄ ſōniat volendo de futurꝭ ꝛ occultꝭ iudicare ꝛ ꝓnūciare mortale ē. aliaſ abſ ſine obſ'uatiōe adiūcta adhibere fidē nimijs ſomnijs peccatum ē. ꝛ ſi ex ſe nō ſit mortale. tn̄ ꝑiculoſuꝫ eſt. q̄z ſic diabolus ml'tos decipit. Si ex effuſiōe olei de lucerna vl' cracatiōe aliquarū auiū. vel vlulatu canum. vl' magnitudine ꝛ ɔtinuitate ventoruꝫ ꝛ hmōi. eſtimauit aliq̄d mali euētuꝝ. q̄ꝺ fatuū eſt. Si exiſtimauit mulieres cōuerti in cattas vl' alia aīalia. et ire de nocte ꝛ ſugere ſanguinē pueroꝝ ꝛ hmōi. quod eſt impoſſibile niſi deo. ꝛ iđo fatuū eſt credere. De hac materia diuinationū icātationū ꝛ oīm ſupſtitionū. vide clarius in decretis. xxvi. cauſa ꝑ totū.

De blaſphemia multiplici dei ꝛ ſanctoꝝ. Cap. iij.

ſ I blaſphemauit deum. vicꝫ dicēdo euꝫ nō eſſe iuſtum et oīa iniuſte diſponere. ꝛ eſſe acceptorem ꝑſonarum. vl' nō videre que fiūt. vl' nō curare ꝺ actibꝰ hominū. vel ꝓditoreꝫ vel ſine merito punire et flagellare eum. vel nō poſſe iſtꝺ vl' illud facere. ꝛ hmōi. q̄ꝺlibet horum ē mortale. cū aduertit q̄ꝺ dicit ꝛ intelligit

Si blaſphemauit deum vl' aliquem ſanctum. que ꝓprie dicitur maledictio. vt maledictus ſit ꝛc̄. vt fit ex ira ſꝑ ē mortale ſi aduertit ipa ꝟba.

Secūdum p̄ceptū de iuramētis ꝛ periurijs. ꝛ hꝫ capitula duo.

Primum.

Ec iures

n vare ꝑ ipſum Prio de ꝑiurio Si iura uit in aliq̄ curia coram iudi/ ce mendacioſe. mortale ē q̄n tūcunq̄ alias haberet iuſtā cauſam. et qui īducit ad h̄ ad uertenter vt iudex aduocat⁹ ꝓcurator ⁊ hmōi mortaliter peccat. Si iurauit etiam ex tra iudicium in cōmuni ſer/ mone quacūq̄ ex cauſa vl' le uitate vl' vtilitate vel iocoſi/ tate. vel qualicūq̄ modo nō ſolū ad ſancta dei euāgelia ⁊ ꝑ corp⁹ xp̄i et ſctōꝝ. ſed etiā ꝑ fidem. ꝑ deum. ſi de⁹ me ad iuuet. ꝑ ꝟginē mariā. ꝑ cru/ cē. ꝑ animā ſuā. ⁊ hmōi. hoc ſp eſt mortale quādo aduer/ tit ſe iurare ⁊ falſum dicere. ⁊ totiens quotiens ſic iurādo aduertit. Si iurauit aliq̄d ꝑ certo de quo dubitat vtrū ſic ſit mortale eſt. ⁊ precipue iurando in iudicio. Si iu rauit perpetrare aliq̄d quod ē mortale. vt facere vindictā non dimittere concubinam. ſeruare iniuſta ſtatuta: tene/ re ſecretā iniquā coniuratio nem mortaliter peccauit. nec debet illud ſeruare. Si iu rauit tenere ſecretū aliq̄d q̄d eſt tractatum in conſilio. vel aliud quod nulli eſt nociuū. ſi aduertēter manifeſtat pec/ cat mortal'r ſpe et q̄ ſtimulat eum ad manifeſtādū. ſciens illud eſſe ſecretum Si iu/ rauit ſeruare ſtatuta alicui⁹ ciuitatis vel vniuerſitat' ali quod ſciēter ex illis trāſgre/ diendo ſtatutis peccat mor/ taliter Si tamē aliq̄d ſta tutū eſt abrogatum ꝑ cōtra/ riam cōſuetudinē. quia quo tidie ꝑ omnes fit contrariū ⁊ diu. nō videt̄ ꝑiurus ſi nō ſeruat illd̄: eo q̄ non h̄ȝ vim ſtatuti. di. iiij. §. leges. Si iurauit ꝑ aliquem modū op probrioſū per dei mēbra vl' ſanctorum. vt faciūt ribaldi mortaliter peccauit. q2 blaſ/ phemia reputatur. xxij. q. i. c. ſi quis per capillum Si ꝓmiſit ſe aliquid facturū li citū in honorem dei vel alio rum ſanctorum. ſi non inten debat obſ'uare mortal'r pec/ cauit. Si aūt intēdebat ob/ ſeruare. ſed veniente termio quo debet implere nō ſeruat promiſſum: cum tamē poſſ; lic; cū incōmoditate ſua pec cauit mortal'r. niſi ille cui ꝓ/ miſit añ terminū relaxet in

ramentū qđ facere pt:ſi pmiſſum ī illi⁹ vtilitatē tm̄ cedat. nā ſi ī vtilitatē alioꝝ vł ī honorē di ꝛ ſctoꝝ nō pt ille relaxare.ſed ad epm vł papā ptinet relaxatio vł ꝯmutatio .ſi aūt nō pōt implere excuſat a peccato p tūc cū nō poteſt.

Si qs etiā pmittat cū iu iuramēto ſe aliqd factuꝝ.qđ non eſt alicui⁹ importātis. boni vł mali. vt mr̄ đ pberādo filiū:vł de bibēdo. vł nō. ꝛ hmōi videt veniale iuratō et piuratio. Si iurauit ſine cauſa rationabili p quibuſcunqꝫ minimiſ.dicendo etiā veritatem.veniale eſt.niſi faceret in contēptum.ꝛ īducēdus eſt vt abſtineat ppter piculum piurīj. Si induxit aliquē ad iurandū:quem oīno credebat falſum iurāturū mortaliter peccauit.niſi eſſet iudex h faciēs ex officio ſuo ſm iuris ordinem.

De adiuratione Ca.ij.

De adiuratōne que ē inducere aliquez ad aliqd faciendū ob inuocationē alicui⁹rei ſacre. et ſi eſt p modū coactōis intendens eū obligare p modū iuramenti ad aliqd faciendum vt ad ſupiores ꝛ alios in qbꝰ nō habet poteſtatem eſt mortale. ſicut adiuratio caypbe ꝯtra dn̄m. Ad ſibi ſubditos ꝟo eſt licita eo caſu q̄ liceret eis pcipe.alś nō.ꝛ tūc adiurat⁹ tenet illđ facere vł dicere:alś eſſet mortale ſicut trāſgreſſio pcepti. Si adiurauit plātos vel ſocios vł īferiores p modū depcatiōis itēdens reducere ad iuramētuz ad aliqd boni faciendū:nō ē malum vel veniale. Si leuiter ꝛ ſine cauſa eſt adiurat⁹ nō faciēſ illđ ñ peccat. Tho. Si adiurauit demones per modū pcis vel ad fiendū aliquid ab eis.vel aliquid obtinendum auxiliū eſt mortale. niſi quis faceret ex familiari conſilio ſpūſſancti.vł niſi ex quadaz ſimplicitate querēs ab obſeſſis a diabolo.ſꝫ per modū coactiōis licet eos adiurare ne nobis noceant.

Si adiurauit creaturas irrationales ne diabolus eis vtatur in noſtrum nocumentum:licet. Si autem vt demon operetur in eis mortale eſt.vt incantatores ſerpentū.

Si in cantilenis et turpibus fabulis miſcuit deuz et ſanctos. et in narrationibus turpibuſ ꝛ amatorijs ē

moꝛtale.alr̄s veniale niſi face
ret in ꝯtemptū dei.

Terciū p̄ceptū de obſer
uatōe feſtoꝝ ꝯtiet duo capi.

Primum.

Abbata ſanctifices. Quia q̄ntuȝ ad determi
natōem dieꝝ iſtud p̄ceptuȝ ē
de iure poſitiuo. ideo ħ anne
ct ere potes de ieiunijs eccle
ſie. ⁊ de auditōe miſſe. Pri
mo ergo ſi fecit aliq̄d manu
ale opus diebꝫ dn̄icis ⁊ feſti
uis vel alr̄s p̄ceptis ab eccl'ia
extra neceſſitatē. q2 moꝛtalit̄
peccauit ſi p̄ notabile ſpaciū
ſecus ſi fuerint aliq̄ puncta.
Si v̄o ex neceſſitate. videli
cet q2 hoſtes expectāt vl' ve
niunt inūdatiōes aq̄rū ⁊ hu
iuſmodi. tunc liceret remoue
re blada ⁊ ſuppellectilia ⁊ hu
iuſmodi. ⁊ debent obſeruari
de veſp̄a in veſperā. id ē d̄ ſe
ro ad ſero. de conſe. diſt. iij. c.
ꝓnuciandū. ⁊ hic requiritur
magna pꝛudentia in cōſulen
do. Si vendidit vel emit
diebꝫ feſtiuis nō ꝯmeſtibilia
de die in diem. vt panem vi
num caſeum carnes ⁊ hmōi.
moꝛtaliter peccauit Si p̄
modū negociatiōis nō in ca
ſu magne neceſſitat̄. In nun
dinis tñ ex quo pꝛelati eccle
ſiarum tolerant ſi non dimit
tunt audire miſſam ſm̄ Pe.
d̄ pal. videntur excuſari qui
mercantur in diebuſ feſtiuis
ſcȝ a peccato moꝛtali. Si
fieri fecit aliquod p̄dictoꝛuȝ
a ſuis filijs. diſcipuliſ. ſeruis
laboꝛatoꝛibus ſine neceſſita
te peccat moꝛtaliter ⁊ mandāſ
⁊ exequens. Si tamen man
dans ſeu mgr̄ vel patronus
non habet neceſſitatem. ſȝ di
ſcipulus eius vel ſeruus vel
ruſticus habet neceſſitatem
ita ꝙ aliter nō poſſet viuere.
vel q2 diſcipuluſ non obedit
aliq̄d magiſtro ī his diebus
vendēdo vl' faciēdo aliquod
exercitium eius artꝭ pꝛo ali
quo tempoꝛe. Et nec iſte nec
alius de illa arte vult ꝯduce
re eum ſecum. et aliud exerci
tium neſcit facere videt̄ ipſe
excuſari. Nam ſi in obſeq̄uȝ
eccleſiarum paup̄cularū ali
quando licet aliq̄d laboꝛare
diebus feſtiuis ſm̄ doctoꝛeſ
q̄nto magis licȝ p̄ ſuſtentati
one vite ei⁹ in neceſſitate. tu
ti⁹ tñ eēt eligere aliā artem ſi
poſſet. Similr̄ de ſcriptoꝛi
bus pꝛo pꝛecio ⁊ conficienti
bus inſtrumēta ⁊ iudicātibꝫ

⁊ faciētib⁹ lōgas dietas non cauſa cupiditatis. ſꝫ neceſſitatis. q: ñ hñ aliter p̄t fieri.

De barbitōſorib⁹ ⁊ hmōi

Medicinalia aūt ſꝑ licꝫ facere ⁊ medicari ⁊ talia vēdere

Si ꝑ totū diē feſtiuū vacauit ludis: venatōib⁹. aucupijs. choreis et alijs vanitatib⁹ mundi. Freqñter eñ in his occurrūt mortalia pctā. ⁊ ſi ō ſe iſta nō ſint mortalia. Q, etiā mortale pctm̄ dieb⁹ feſtiuis ꝯmiſſum ſit gui⁹ patet. ⁊ ideo de hmōi confitendum eſt.

De auditōe miſſe diebus dominicis ⁊ feſtiuis

ſ I nō audiuit totam miſſam dieb⁹ illis. ſꝫ omiſit. vel ex ꝯtēptu vl' ex cupiditate lucrādi. vel cā eundi ad ſolaciū. vl' ad cōniuia. ſeu ex negligētia vl' ignorantia craſſa mortal'r peccauit. ⁊ totiēs q̄tienſ dimiſit Idē ſi audiuit ſꝫ nō totā. dimittēdo notabilē ꝑtē. de conſe. di. i. c. miſſas. Sec⁹ ꝟo eſt ſi modicaꝫ partē miſſe dimiſit. Q, aūt q̄s audiat ī parochia ſua vl' alibi miſſaꝫ ꝓpriam ō die. vl' aliā audiēdo vl' ñ intelligēdo ꝟba. vl' non audiendo. q: ſubmiſſe dicit. vel audiat alibi ſeu a ꝯcubinario. vl' ſymoniaco. ⁊ hmōi vl' nō ſymoniaco ⁊ ꝯcubinario. exq̄ ꝑlati non ꝓuidēt ſuꝑ hmōi non vident ſimplices ſollicitādi. ſꝫ dimittēdū ꝯſcientijs eoꝝ vbi talia abūdāt. ſm̄ Pe. ō pal'. ⁊ Guil'. durā.

Dimittēs ꝟo auditōnem miſſe ex infirmitate vl' ex tali occupatiōe quā nō pōt dimittere. vt ſeruire īfirmo: vel alia iuſta cā. puta q: manet ī caſtris excuſat. Excuſant etiam puelle que dimittunt a parētib⁹ domi. non tamen eūtes ad choreas. vidue etiā que manent in domo clauſe per menſes non excuſantur. ſecus ſi per dies. xv. vel per menſem.

De obſeruatiōe ieiunioꝝ Caplm̄ ſcdm̄.

ſ I quis dimittit ieiunia eccl'ie vl' q̄dragesime: q̄ttuor tpm̄: ⁊ vigilias feſtoꝝ xp̄i ac apl'oꝝ ⁊ ſctōꝝ poſt vigintiunū annos peccat mortaliter. niſi habeat cām legitime eū excuſātē l' ſaltē exiſtiet ſe hr̄e puta cū ē ſatꝫ ōbil' l' vidr ſibi eē ꝓpt' qō credit ñ poſſe ieiunare ſine notabili corꝑis

detrimento .licet ſm verita/
tem poſſit.tal' nõ videt̃ ꝺ fa/
cili ꝯdemnand⁹ ꝺ mortali.ex
ꝙ paratus erat obedire pce/
pto ſi credidiſſet ſe poſſe.alit'
eſt mortale.ꝛ totiens ꝙtiens
dimiſit aliquẽ diẽ ieiunij.ꝗ/
libet eñ dies eſt ſub pcepto.
ſed ante.xxi.annuꝫ inducẽdi
ſunt iuuenes ad ieiunãduꝫ.
ſed etiã interrogandũ ẽ ꝺ nu
mero dieꝝ quos dimiſit.ꝛ ꝗ
de cauſa. Si ꝟo notabili
ter anticipauit horã comedẽ
di.puta circa horã terciã ſi/
ne cã legitima nõ eſt ieiuniũ.
vnõ ꝛ mortale.hora aũt con
grua eſt circa nonam. tarda/
re aũt poſt nonã nõ eſt viciũ
niſi fiat ex ſupſtitione Si
cũ ieiunauit ex ſtatuto eccl'ie
vel ex voto vel ex iniunctiõe
confeſſoris comedit de ſero
fruſtuꝫ panis.vel de pl'ibus
fructibꝫ aut confectiõibꝫ.vel
de vno genere tm̃.ſed in mag
ꝗntitate ieiunium fregit.
Si ꝟo aliquid confectionũ
ſumit in parua ꝗntitate non
ſoluit ieiunium.niſi fieret in
fraudem ad nutriendũ. ſꝫ ſu
mendo aliꝗd fructuũ p mo/
dũ medicine.ne.ſ. vinum la/
uet ſtomachũ ñ videt̃ eẽ ma
tum. Poteſt aũt ꝗs in die
pluries bibere ſumpto pran
dio.ꝛ non fregit ieiuniũ.niſi
fiat in fraudẽ.vt dictũ ẽ.
Debiles ꝛ multũ laborãtes:
itinerantes ꝛ pegrinantes .p
gnantes ac nutriẽteſ. paupe
peres et hmõi.quõ ꝛ qñ a ie
iunio excuſent̃. vide pleni⁹ ĩ
ſumma.

Quartũ pceptũ de bono
re parentũ.ꝛ hꝫ duo capl'a
Primũ

Habeas ĩ
bonore parẽres.
ꝗre pmo. Si di/
xit ꝟba contumelioſa vl' op
probrioſa pẽtibꝫ mortaliter
peccauit:ꝛ ml'to mag' ſi ꝟbe
rauit etiã leuiter Idem ſi pa
rentes irriſit. Si blaſphe
mauit vel maledixit ĩpis de
functis ꝛ viuis Si ñ obe
diuit eis in licitis ex ꝯtẽptu
peccauit mortal'r etiaꝫ ĩ par
uis rebus.ſecus ſi ex negli/
gentia in rebus non multuꝫ
ponder'. Si nõ prouidit
neceſſitatibus eorum cũ poſ
ſet mortale eſt. Si nõ im
pleuit legata facta ab eis ad
pias cauſas. ſed multum di
ſtulit propter incommodita
tem.cum tamen poſſet pecca
uit mortaliter. Si nõ re/

uerenter ſe habuit. ſed ↄtem pſit vl' dure locut⁹ eſt. vel ꝓuocauit ad irã. vl' nõ ſupportauit eos. vel diligẽter nõ ꝓuidit. veniale eſt.

De gubernatione familie. Capitulũ ſcõm

I
nõ prouidit magnis neceſſitatibꝫ vict⁹ ⁊ veſtitus filioꝝ. vxoris. ſeruoꝝ: cũ poſſet ex auaricia vl' crudelitate mortale ẽ. Itẽ ſi ꝓpt hoc illegitios filios miſit ad hoſpitale. vl' ſeruos q̄ ſibi bene ſeruierũt. Si nõ adhibuit diligentiã ad hoc vt boni eſſent ⁊ mãdata dei ⁊ eccleſie obſeruarent. vt de cõfeſſione. ↄmunione. auditiõe miſſe. ↄ honeſtate ⁊ hmõi. ⁊ ſi notabilẽ in h̄ cõmiſit negligẽtiam: nõ curãdo vel nõ corrigendo mortale eſt vl' veniale graue. Si dixit vxori ꝟba ↄtumelioſa vocando ſcortũ. ⁊ hmõi. vel ꝟberauit aſpere ſine cauſa rõnabili. ſꝫ ex iniuria mortale eſt. ſecus ſi alias ei dura ⁊ aſpera verba loquitur. Si vxor ↄtẽdit cum viro in licitis rebꝫ nolẽs obedire: et h̄ ꝓuocãs eũ ad blaſphemãdũ deũ vl' ſanctos vl' ad aliud grande incõueniẽs mortale eſt. ſi eſt occaſio data ad h̄. Si vir ꝑmittit vxorem facere vanitates aut ornat⁹ vel tripudiatus ⁊ hmõi ⁊ alia m'tũ ꝓuocantia ad laſciuiaꝫ mortale videt̄. ſi ꝟo ñ videt̄ multus exceſſus veniale. Mater q̄ mittit filias ad choreas ⁊ alias mũdi vanitates: ⁊ nõ ducit ad miſſã. cõfeſſionẽ. cõmunionẽ. peccat mortal'r. ⁊ non videt̄ poſſe excuſari a mortali. Si dñs vl' dña nõ ꝓuidit neceſſitatibꝫ corꝑalibus ſeruoꝝ ⁊ ancillaꝝ. ⁊ ĩfirmos mittit ad hoſpitale. ⁊ non curat de neceſſitate coꝝ. vl' ñ dat eis habilitatẽ ad ↄfitendũ cõmunicandũ. audiendũ miſſam cũ poſſit. vel facit in feſtis laborare. mortale eſt in q̄libet horum. Si nimis dure vel nimis remiſſe alias ſe habuit in gubernatõe familie in q̄ oẽs delinquũt etiã ꝑfecti cõmuniter veniale eſt. diſt. xxv. c. q̄lis.

Quintũ p̄ceptum de homicidio. c. vnum.

N
On occiſor eris. ⁊ ꝑmo q̄re. Si occidit ex

tra ordinē iuris aliquem voluntarie. vel preter intentionem a caſu dādo operā rei illicite. vt in ludo noxio. vt ad ſaxa. vel etiā rei licite. ſed nō adhibendo debitā diligētiā vt pijciendo tegulas d tecto mortale ē. ⁊ caſus epiſcopis reſeruat⁹. Itē ſi ex neceſſitate euitabili ⁊ etiaȝ ineuitabili. ad quā ꝑuenit ex culpa. puta quia adulter eſt inuentus a viro mulieris adultere qui vt mortem euaderet euȝ occidit. interrogandüȝ eſt de cauſa homicidij Si iudex occidit aliquē innocentē ſm iura. vel aliquem nocentē. ſȝ ꝑter ordinem iuriſ. vel ſm ꝓceſſum ordinariū. ſed nō habens legitimū dominiū. vel habens ꝑtātem ſed nō ex iuſticia ſed ex vindicta vel auaricia vel crudelitate. ⁊ eſt caſus epiſcopalis. niſi in vltio puncto. Si mulier grauida queſiuit aborſuȝ ꝑ medicinas: vł labores. vel ꝑ aliuȝ modū. etiam ſi nō ſequat̄ effectus eſt mortale i ea. ⁊ in q̄libȝ cōſulente ⁊ coopante ad hoc. non tamen eſt caſus epiſcopalis. Si vero ſequit̄ effectus ⁊ puerpiuȝ erat formatū i vtero. homicidiū ē in ea. et in coopante ⁊ cōſulente vnō caſus epiſcopalis ē. In aliq̄bꝫ etiā locis ſi nō ſequit̄ effectus ꝑ ſynodales cōſtitutiones eſt epiſcopalis. ⁊ alicubi ē excōmunicatio. Si occidit mater filium vel filiam ſponte ad occultandum crimen ſuum grauiſſimū eſt. et multo plus ſi non baptiſatum. Si pater filiam. vel frater ſororem fornicantem. ſi vir vxorem. ſi vxor virum propter odium vel amorem ad aliquem aliuȝ. ſi filius patrem vel matrē ex ira vel auaricia. vel fratrem frater: grauiſſima ſunt ⁊ digna magna penitentia. et epiſcopo reſeruata. Et nota ꝙ epiſcopi ſolent cōmuniter eos mittere qui ire poſſunt pro caſu homicidij ad penitentiarioſ curie ad terrorem incutiendum. Si tamen nolunt poſſunt abſoluere taleſ per ſe vł per alios. ideo pape nō reſeruatur.

Si mater vel nutrix ſuffocat filium vel filiam quem tenet iuxta ſe inaduertenter opprimens eum mortale eſt propter negligentiam. et eſt epiſcopalis.

Si mulier grauida pter itentionē abortit.ſi cōmiſiſſz ibi notabilē negligentiā. puta qꝛ nimis ſaltauit. vl' quia nimis inordinate laborauit. vel pꝑter inordinatas laſciuias non eſſet abſqꝫ mortali pctō. Idez in viro vl' alio ꝑcutiente eam vnde hoc ſeq̄tur. Secus ꝟo ſi non eēt in cauſa. Si quis etiam nō occidit tñ mutilat aliqđ mēbꝝ vl' reddit inutile. aliter extra ordinem iuris. vel vulnerat vel alias ꝑcutit aliquem ex iniuria peccat mortaliter. Itē ſi iniuſte incarcerat. vel tenet ꝑ violentiaz ne lib' poſſit abire. niſi faceret ꝑ punctū tpis ad impediendum malū ei⁹.

Si clericuz hñtem tm̄ ꝑmam tonſurā eſt excōicatus

Si quis ꝟbo vl' mandato. ſcȝ mandando. ꝑſuadendo. cōſulendo. ratificādo vl' incitando coopatur aliqđ p dictorum vel mortem vl' corporalem leſionē peccat mortaliter. etiaz ſi non ſequatur effectus. Sȝ ſi ſequit' effect⁹ ꝗuius ē. ⁊ ſi ꝑcuſſit vl' hmōi incarceratus eſſet cleric⁹ vel religioſus in q̄libet ꝑdictoꝝ caſuū ꝑcutiens vel includēſ eſt excōicatus niſi eſſet platus eius q̄ hec faceret cā correctionis. Et vbi i ꝑdictꝭ. ſ. mandato cōſilio coopatōe vel facto ſi eſſet enormis iiuria facta clerico vel religioſo nō pt abſolui citra ſedē apl'icam vel legatū vl' ſummum penitētiariū. Secus ꝟo ſi ñ eſſȝ enormis iniuria. De huiuſmodi materia habes diffuſe in. iiij. pte ſūme. Enormis iniuria dicit' qñ ad mutilationē membri ſeu effuſionem ſanguīs magnā. ſ. ꝑ vulnus illatū pceſſū fuerit. Aut ſi in epm vl' in abbatē ꝑpriū manus violenta iniecta ſit. vt. c. cum illoꝝ. de ſen. excō. Aut eñ dicit' enormis arbitrio boni viri ex circūſtātijs locoꝝ. temporū. pſonarū. vt inſti. đ iure naturali. §. atrox

Uel ſi ē facta religioſo. qꝛ non abſoluitur talis citra ſedem apoſtolicam vel legatū eius. vel eius ſummū penitētiarium. Secus vero eſt ſi non eſſet enormis Si q̄s interfecerit vel mādauerit vl' fecerit interfici aliquem chriſtianum per aſſaſſinos: etiaz ſi nō ſequatur effectus eſt excōmunicatus et depoſitꝰ oī gradu ordine ⁊ dignitate ſeculari vl' eccleſiaſtica. ſimil'r

receptoꝛ ꝛ defenſoꝛ hmōi aſ/ ſaſſinoꝝ.c.p humani. de ho mici.li.vi. Dicūt aſſaſſini q̄/ dam heretici. vide de h̄ i.iiij. pte ſūme.ti.i. Si q̄s deſide/ rat moꝛtē alteri⁹ deliberata ratiōe in malū alteri⁹. ſiue ex odio ſiue inuidia ſiue ex aua ricia. vt habeat ei⁹ bona. vel ex luxuria vt aliam accipiat vel ex ſupbia vt ī ꝑlatiōe ſuc cedat. vł ex accidia ne habe/ at cauſam gubernādi eū. vel vt ſit magis liber ꝛ nō habe at coꝛripientē. in q̄libet hoꝝ eſt moꝛtale. ſecus aūt ſi h̄ de ſiderat ne ipēmet vł ille deū ampli⁹ offenderꝫ vł ne peioꝛ efficeret. aut ne bonis perſo nis vł eccl'ie dei noceat. ſicut tyranni. Si vo q̄s ex īpatiē tia ꝛ ira ꝑcutit ſeipm iniurio ſe peccat moꝛtaľr. ꝛ ſi cleric⁹ ſit ē excōicat⁹. ſec⁹ ſi ex zelo ꝺ uotōnis ad repmēdā carneꝫ vł tēptatōes. nō tñ licꝫ abſci dere aliqꝺ mēbꝝ. aľs pecca/ ret moꝛtaľr ꝛ efficeret irregu larꝭ. ꝛ ſi eēt laic⁹ eſſet excōica t⁹. Si occidiſſꝫ ł vulneraſ ſet aliquē in loco ſacro eēt ſa crilegium ꝛ ecclia violata. Si ꝑ violētiā etiā ſi ſit offi/ ciaľ eduxerit malefactoꝛē vel debitoꝛē ꝺ loco ſacro. vł fece rit capi eū peccauit moꝛtaľr Si fec̄ vł fieri fec̄ toꝛnea/ mētū. vł aliqꝺ ſpectacľꝫ vbi ſit picľm vite: moꝛtľe pctm̄ ē

Sextū p̄ceptū de luxuria actuali ꝛ ſpeciebꝫ ei⁹. c. vnū

Non mechaberiſ Luxuria actuaľ q̄ cōmittit extra mrīmoniū ſp ē moꝛtale pctm̄ i oībꝫ ſpēbꝫ ſuis. q̄ oēs hic ponunt. qꝛ diſticte opoꝛ tet eaſ ꝯfiteri vł interrogare ꝯfitētes ſi a ſeipis nō dicūt. nullo mō tñ neceſſe ē interro gare ꝺ his oībꝫ niſi neceſſitaſ cogat: ne q̄s addiſcat qꝺ ne/ ſcit. ſed ꝑut ꝯuenit ꝑſonis q̄ cōfitent. ꝛ cū hr̄ vltima ſpēs nō eſt vltra deſcēdēdū ad ali as ꝑticľares circūſtātias nō neceſſarias. ꝛ cauto ac bone ſto mō interrogādū eſt. Si cognouit ſolutus ſolutaꝫ. q̄ dicit foꝛnicatio. ꝛ ſi eſt mere trix vł ſerua ſua vł alteri⁹. vł vidua. ꝛ etiam ſi tales indu/ xit ad pctm̄. Si tenuit cō cubinā. et quanto tēpoꝛe. q̄a vltra foꝛnicationē eſt ibi ſcā dalū primoꝝ. qꝛ publicū li/ cet ſit foꝛnicatio. Si vir/ ginē deflozauit extra matri moniū: qꝺ dicitur ſtuprū. et

Prima ſpecies luxurie.

2.

si ſeduxit eā pmittēdo duce-
re in vxorē cogēd⁹ ē ī foro cō
ſciē. vl' ducere eā in vxorem
ſibi. vl' eā dotare ſi pōt. ⁊ iniu
riat⁹ ē ꝑentib⁹ eiuſdē ſi h̄ ne-
3. ſcierūt Si ipe ſolutus co
gnouit vxorē alteri⁹. vel ipſe
vxorat⁹ cognouit ſolutā: qđ
đr adulteriū. ⁊ eſt duplex qñ
4. vterq; eſt coniugatus. Si
ītulit violentiā alicui. qđ đr
raptus. et ſi contra volūtatē
parentū grauius eſt. Si
nupte vel virgini vel monia
5. li grauiſſimū eſt Si ꝯgno
uit ꝯſanguineā ſuam. vl' con
ſanguineam vxoris ſue vſq;
ad quartū gradum ꝯſangui
nitatis vel affinitatis. ⁊ dici
tur inceſtus. Idē de muliere
q̄ ꝑmittit ſe cognoſci a ꝯſan-
6. guineo viri ſui Si cū mo
niali ſcelus eſt ꝑatus vl' cū
habente ꝓfeſſiōem caſtitatiſ
⁊ dicit' ſacrilegiū. Idē ſi mu
lier cū clerico religioſo ꝓlato
ordinario ⁊ hmōi Si co-
gnouit ꝯmatrē vl' quā tenu
it ad baptiſmū filiā ſpūalem
vl' criſma. vl' quā audiuit in
confeſſiōe. ⁊ đr inceſtuſ vl' ſa
crilegiū. Idē đ muliere q̄ cū
ꝯpatre ſe miſcuit volūtarie.
7. Si ꝑ ſemetipm vigilāſ ⁊ vo
lutari⁹ ſe polluit. ⁊ dicit' mol

Sodomiticu vicium triplex

licies. ſiue manib⁹ ꝓpriis vl' 1.
aliis modis. de mō nō eſt in-
terrogandū Si cū maſcu 2.
lis opatus ē turpitudinē. vl'
femina cū femina. vl' vir cuȝ
muliere extra vas debitū. et
dicit' viciū ſodomiticū Si 3.
cum brutiſ opatus ē nephas
⁊ cū q̄b⁹. ⁊ dicit' viciū beſtia-
litatis. Si dieb⁹ feſtiuis
aliqđ hoꝝ opatus ē. q2 ḡui⁹
eſt. ſm aliqs ꝟo neceſſe ē con
fiteri hmōi circūſtantiaȝ. q2
mutat ſpēm peccati Si in
eccl'ia vl' in loco ſacro aliqđ
ꝑdictoꝝ cōmiſit. q2 đr ſacri-
legiū. ⁊ ꝑ hoc violat' eccl'ia. ⁊
ſi iſtđ eēt manifeſtū eēt recō-
ciliāda eccl'ia De pctis ꝟo
q̄ cōmittunt' in cōiugio. ſ. ta-
ctib⁹ ⁊ actib⁹ īhoneſtiſ ⁊ oſcu
lis ac ꝟbis ⁊ hmōi dicetur ī
caplo đ luxuria. Nota tū
ꝙ de iure cōmuni peccata lu
xurie nō ſunt reſeruata epis.
nec ꝑ aliquo illoꝝ ē lata ſen
tentia excōmunicatōis a iu-
re. Sed ꝯmuniter ꝑ ſynoda
les conſtitutiōes epiſcopoꝝ
aliquos ex dictis caſibus ſi-
bi magis reſeruant. vt ince-
ſtum. ſacrilegiū. ſcȝ cum mo
nialibuſ. Aliqui vero epiſco
pi viciū beſtialitatiſ. alii etiā
viciū ſodomiticū. ⁊ quedam

alia in q̇bꝫ eſt lata ſentẽtia ex cõmunicatiõis ꝑ ſynodales conſtitutões. Et ideo quere in dyoceſibꝫ in q̇bꝫ audis cõ feſſiones.

Nonũ p̃ceptũ de luxuria mẽtali. ⁊ ei⁹ ſpẽbꝫ. ca. vnũ.

Tnota q꜠ e cogitatões ꝯmittẽdi aliqḋ peccatũ luxurie q̃ ſunt cũ ꝯſenſu rõnis ſemꝑ ſũt pctã mortalia. et cõ tra hoc p̃ceptum. Non deſiderabis vxorem ꝓximi tui. Et ſunt diuerſaꝝ ſpecieruꝫ ſicut ſunt oꝑa carnalia. licet nõ ita grauia mortalia ſicut opus exterius ꝯmiſſum. Et cum dicit penitẽs ſe habuiſſe cogitatões q̇bꝫ ex ratione conſenſit. interroget cõfeſſor erga q̃s ꝑſonas: ⁊ cũ q̇bꝫ habuerit. quia ſi erga cõiugatã eſt adulteriũ Si ad ſolutam ⁊ ip̃e ſit ſolutus eſt fornicatõ Si cũ ꝯſanguinea eſt iceſt⁹. Si cũ maſculo eſt ſodomiticũ. Si cum ꝟgine extra mr̃imoniũ eſt ſtupꝝ. Si cum religioſa eſt ſacrilegiũ. Si per violentiã ẽ raptus. Interrogãduꝫ etiã eſt q̇tiens habuit hmõi cogitatões ad aliquaꝫ qꝛ totiens peccauit mortal'r Si ꝑ ĩterualla tꝑm hmõi fecit. vicꝫ ex rõe ꝯſiderat fornicari cuꝫ aliq̃. poſtea ꝟo ſe occupat ĩ aliq̃ negocio. l' cogitat ꝯ gubernatõe dom⁹ ⁊ huiuſmodi. et exinde iteꝝ deliberat fornicari: peccat ꝯnuo mortal'r. ⁊ ſic deinceps. Sꝫ ſi ꝯtinue ꝟſaṫ in tali cogitatione ꝑ horas. vnuꝫ tm̃ pctm̃ eſt. ſed tãto grauius q̃nto diutius ꝑſeuerat cogitãdo. Itẽ ſi mutat cogitatiões de vna ꝑſona ad aliaꝫ. vel ad diuerſam ſpeciẽ cum eadem ꝑſona deliberãs ꝑ ſe de q̃libet ſemꝑ de nouo peccat mortaliter. Unde ſi centũ mulieres videret vnam poſt aliã. et ad quãlibet ſpecialiter animuꝫ determinat centum mortl'ia cõmittit. Secus ſi vna cogitatiõe hoc appetit. quia vnũ eſt habens deformitateꝫ tot peccatoꝝ. Interrogandũ eſt ſi diebus feſtiuis diſcurrit ꝑ eccleſias prouocando mulieres. ⁊ ſi phylocaptus ex aliq̃ ſecutus eſt eam. et quanto tẽpore. Quod dicitur de viro idem dicendũ eſt de muliere erga virum

De delectatiõe moroſa in cogitatiõe ſupra dictum eſt in capitulo de luxuria.

Si mulier temptat habe
re amatores. ꝛ cū ꝓpēdit ali/
quē vel aliq̄s pꝛocari vl' ea3
amari carnalr. ponit ſe ad fe
neſtrā. vl' vadit ꝑ aliquem lo
cū vt videat ab eo. vel ponit
ſe in eccl'ia vl' alio loco pub/
lico vbi diſcurrunt iuuenes
ad ꝑcandū. moꝛtale ē. etiā ſi
nō appetat peccare cū talib9
q2 occaſionē ruine p̄ſtat. ex/
tra ꝺ iniur. ꝛ dam. da. c. ſi.

Septimū p̄ceptū ꝺ fur/
to ñ faciendo. ꝛ ꝺ vſura. q̄ di
uerſ modiſ fit. ꝛ h3. viij. cap.

Utrum

f nō facies. De vſur
patiōe rei aliene q̄
in h̄ p̄cepto ꝓhibet. Nota ꝙ
i oib9 iſraſcriptiſ ſpēb9 ē moꝛ
tale pctm̄. ꝛ tenet ad reſtitu/
tionē ei a q̄ res capta ē. Q, ſi
ille ignoꝛat vl' nō iuenit pau
ꝑib9 erogāda ē. ꝛ nō ſolū qui
accipit. ſ3 etiā heres ei9. ſi tm̄
ꝺ boniſ ei9 ad eū ꝑuenit. c. mi
chael. extra de vſuris.

Circa vſuram q̄re p̄mo.

ſ Imutauit pecuniā
numeratā. vel aliq̄d
eoꝝ q̄ vſu cōſumun
tur. vt frumētū vinū oleum.
ꝛ hmōi. intētiōe aliq̄d recipi
endi vltra ſuum capitale. ꝛ il
lud plus qꝺ accepit tenet re
ſtituere. Si mutauit ſub
pign9 rei mobilis. puta veſtiſ
eq̄. ꝛ hmōi. vl' immobilis. vt
dom9 agri ꝛ hmōi. ꝛ interim
accipit vſufructu3 pignoꝛis
dum alius tenuit pecuniam
ſuam vſura ē. Excipit tamē
caſus quando gener accipit
poſſeſſionē in pignus a ſoce
ro ſuo q̄uſq3 dat ſibi dotem.
ꝛ ſuſtinet onera matrimonij
nutriendo vxoꝛē ſua3. extra
de vſuriſ. c. ſalubꝛiter. Si po
ſuit pecuniam penes merca/
toꝛē vl' artificē cum intētōne
aliq̄d ꝑcipiendi vtilitatiſ. lic3
nō fiat pactū de h̄. ſed ponit
i diſcretōe ei9 volens in oī ca
ſu capitale ſuū ſaluū vſura ē
ſed ſi vult ita participare de
damno ſicut de lucro. tūc li/
cet etiam cum pacto. ꝛ in hoc
ſolent etiam offendere muli/
eres de dotib9 ſuis. et dicunt
vulgariter depoſita. ſ3 ē vſu
ra. c. plerīq3. xiiij. q. iij. in tex
tu ꝛ glo.

De ſoccedis aīalium.

ſ I in ſoccedis aīaliū
pecoꝝ bou3 ꝛ hmōi
ita paciſcit vt capi/
tale ſit ſaluum eſt vſura. ſ3 ſi
non eſt ſaluum. ſed nimis g̃/
uatur vna ꝑs non ē vſura ſ3

in iuſticia Si in emptiõe
fructuũ terre vel aliaꝝ rerũ
ex eo ꝙ ante ꝑ aliq̄s menſes
q̄ꝫ reciperet fruct⁹: vl' alias res
ſoluit p̄ciũ. et ꝓpt' h̄ emit mi/
nus iuſto p̄cio. vel ſi valebat
decē emit ꝓ nouē: vſura eſt.
Sec⁹ ſi faceret h̄ qꝛ v̄iſimil'r
p̄t etiā min⁹ valere q̄ꝫ illd qd
ſoluit. vicꝫ octo.

De venditõe ad terminũ.

SI vēdidit ad credē/
tiā ſeu terminũ pan
nos laneos. lineoſ. d
ſerico. vl' alia q̄cunq; maiori
p̄cio q̄ꝫ ad cõtantos. qꝛ ſi vē/
didit ſic plus iuſto p̄cio rõe
dilatõis: vſura ē. Si v̄o nõ
vendidit pl⁹ iuſto p̄cio. ſꝫ nõ
vult facere ita bonũ foꝝ ei ſi
cut illi q̄ dat pecuniā nũera/
tam ſibi: nõ eſt vſura. Tho.
ꝛ extra de vſuris. c. nauigāti
ꝛ. c. in ciuitate tua.

De cambijs.

SI fecit cābia minu/
ta. puta de vno flore
no aureo ad monetā
vl' ecõuerſo accipiēdo aliq̄d
ſm cõem curſum ñ ē illicitũ.
Si fecit cambia realia ꝑ
lr̄as de loco ad locũ. ꝛ ñ ficta
eſt licitũ moderatũ lucrũ.
Si fecit cambia q̄ vulga
riter dicunt' ſicca. vt ꝑ vene/
tos a libre de groſſi. vſura ē.
qꝛ realiter eſt ibi mutuũ. ſed
ſub ſpe lucri. hec freq̄ntātur
Florētie Si tutor vel cu
rator pupilloꝝ. vl' ꝓcurator
ꝛ factor cuiuſcũq; pecuniaꝝ
pupilloꝝ vel patronoꝝ dedit
ad vſuram in vtilitatē illo/
rũ: vltra pctm̄ mortale ɔmiſ
ſum ĩ caſu q̄ illi nolint vl' ne/
queant reſtituere. qꝛ illi qui
habuerũt vtilitatē p̄ncipal'r
tenent'. ſꝫ nõ reſtituētib⁹ illis
tenet' ꝓcurator tutor ꝛ cura/
tor ꝛ hmõi. Si quis emit
agꝝ vl' domũ m'lto maiori p̄
cio q̄ꝫ valeat. intēdēs ꝙ vēdi
tor reemat ab eo deducēs h̄
in pactũ. ꝛ ip̄e interim fruct⁹
recipiat. vſura palliata ē.

De mutuantib⁹ ſub ſpe.

SI q̄s ꝓpter pecuniā
mutuatā aliq̄ñ petit
vel ſperat p̄ncipalit'
habere ab eo aliqd obſequi/
um vl' vtilitatē q̄ p̄cio poſſit
eſtimari. vt oꝑa laboratoruꝫ
vl' boum ad colenduꝫ terras
vl' mutuatõeꝫ iumētorũ. vel
aliqd donum. vel vt ꝓcuret
ei officiũ vel bñficiũ eccleſia
ſticũ vel ſeculare. Vel ꝙ det
ſibi propter hoc plus de fru
ctibus terre eius q̄ꝫ colit: v/
ſura eſt. Et quando propter

h nō ab eo cui mutuauit: ſed ab alio vt a dño vl' a cōitate recipit vtilitatē. exinde dz illud paupib⁹ erogare.

De accipiētibus ad vſurā

Si q̄ſ accepit mutuo ad vſurā nō ad puidendū ſue neceſſitati. ſed vt det ipē ad vſuram. vel ludat: vt alias male vtat' peccat mortal'r. Idē ſi eū inducit q̄ alias nō erat feneraturus. Pe. de pal'.

De facientib⁹ ſtatuta in fauorem vſurarioꝝ.

Si fieret ſtatutū i aliqua ciuitate vel caſtro vel loco q̄ vſure ſoluant'. vl' q̄ ſolute n̄ poſſint repeti. aut repetite n̄ debeāt reſtitui. excōicati ſunt q̄ faciunt hmōi ſtatuta. ⁊ qui iudicant ſm ipa. Uñ illi q̄ faciūt capitula cū iudeis. vt dñi et cōitateſ ꝯtinētia q̄ poſſint fenerari. vl' q̄ nō poſſint repeti ī iudicio vſure extorte ab eiſ ⁊ hmōi vident' īcidere ī hāc excōicatōez. Dñi vo q̄ h faciunt ⁊ ciues q̄ h ꝯſulūt. extra de vſur. cle. ex graui.

Caplm. ij.

De emptiōe vo denarioꝝ mōtſ vt Florētie: vl' ipſtitoꝝ vt venetijs. vl' locoꝝ vt Ianue. qꝛ aliqui ponunt ꝯtractum eſſe vſurariū. alij vo non. ſ. ꝯriū tenentes. Ideo nemini cōſulaſ vt faciat ꝯtractū. factum vo ſi potes inducere vt poſt mortem ipſius vel vnius alterius finiat vl' ſatiſfaciat cōmunitati. vl' det paupib⁹. bonum erit. Si vo nō vult adherēs opiniōi ꝯrie. nō facile condēnes. qꝛ in hmōi ſm doctores non eſt precipitanda ſentētia. de his ⁊ alijs ſupradictis habes i ſcda pte ſūme ti. ij. de vſuris.

De fraudulētia q̄ multis modis ꝯmittit' Caplm. iij.

De fraudulentia q̄ fit vel in rei ſuba. vēdēdo vnam rē pro alia vt vinum limphatum p puro. carnes pecudinas pro caſtratis. ceram ⁊ aromata cū alijs mixturis. vel in q̄ntitate dando mēſuras et pōdera diminuta. puta vnciaſ nouē p libra. vel in qualitate vt rē prauā p bona. vt pannū ferrū coriū aromata animalia defectuoſa fructus: ⁊ hmōi. ⁊ in his ſi notabiliter damnificauit primū. peccauit mortal'r. ⁊ tenet' ad reſtitiōez. Si parū vl' plus ītēdēs vēialit'

et pauꝑibꝰ eroget. Si vẽdidit rem aliq̃m mľto maiori p̃cio q̃ʒ valebat ſm cõmunẽ eſtimatiõe3 illius tp̃is aduertenter peccauit mortaliť. ⁊ teneť ad reſtitutõne3. ſi primus notabiliter lediť. ſecus ſi paru3. Idẽ ſi emit minori p̃cio q̃ʒ valeat ex ignorantia vẽditoris Si fraudauit iuſtas gabellas et pedagia teneť cõitati reſtituere. ſi multũ vľ etiã paꝝ. ſ3 tñ intẽdens mľtũ mortale ẽ.

De falſificatiõe. Ca.iiij.

Si q̃s falſificauit aliqđ inſtrumentũ. vel falſo ſcienter vtitur vltra mortale teneť ad omne damnũ quod inde ſequitur. Si quis falſificauit litteras papales ľ falſificatꝭ ſcienter vtiť eſt excõicatus. cuius abſolutio pape reſeruať. Si q̃ſ ex falſa cauſa ſuggeſta q̃ exp̃ſſa nõ obtinuiſſ3 beneficiu3 qđ recepit. licet ñ ſit excõicatus tamẽ tenetur ad reſtitutionẽ eius quod ſic recipit ſeu ad renunciationem beneficij vel reaſſignatiõem ⁊ hmõi. Si q̃s falſificauit monetas vltra peccatũ tenetur ad reſtitutõem. Idem ſi falſis ſciẽter vtitur. ⁊ etiã ip̃e qui in hmõi fuit deceptus Si q̃s falſat menſuras vľ pondera ciuitatis vľ cõitatꝭ vel falſis ſciẽter vtitur. vltra mortale teneť ad reſtitutõe3 et omniũ dãnoꝝ inde ſequẽtium. Si quis falſat literas prelatoꝝ vel ſigilla vľ alioꝝ vltra mortale teneť ad ſatiſfactõne3 omniũ dãnoꝝ inde ſeq̃ntiũ. Idem de falſificãte libros vel alias ſcp̃turas in damnũ alioꝝ. Et nota qꝫ cõtra falſificantes inſtrumẽta vľ cõſtitutiões p̱ ſynodales litteras vľ alia ĩ aliq̃bꝰ locis lata eſt ſententia excõmunicatõis

Excõicatio papaľ.

Si q̃s ĩ bullis papalibus apponit vel remouet vnã lr̃a3 vľ pũctũ ſm Hoſti. ẽ excõicatꝰ excõicatione papali q̃ fit ĩ curia. nã ĩ iure cõi nõ hr̃. et h̃ ſi bulle hñt vigorẽ. nã ſi expiraſſ3 eaꝝ valor. puta qꝛ erat gr̃a ad tp̃us ⁊ expiraſſ3 ſi totũ radereť nõ ĩcurreret q̃s excõicatõe3. nec ĩ aliquã penã. Richardꝰ

Capľm q̃ntũ de ĩiuſticia q̃ fit in iudicio.

De iniuſticia ꝟo q̃ fit a iudicibꝰ aſſeſſoribꝰ aduocatis p̱curatoribꝰ ⁊ no

tariis. ⁊ de q̇b⁹ debēt īterrogari dicet̄ ifra. Si officialis q̇cūq₃ dat iniuſtā ſententiā. ſcienter vl' ex ignorantia craſſa ⁊ ſupina. tenet̄ partì leſe ad ſatiſfactiōem oīs dāni. niſi ſatiſfaciat ille ꝑ q̄ lata eſt ſentētia. ⁊ ſil'r aſſeſſor vel alius q̇ ad hoc coopat̄. ⁊ peccāt oēs mortaliter. Aduocatus ⁊ ꝓcurator q̇ ſcienter defendit iniuſtā cauſam. Si obtineāt ſil'r tenent̄ ꝑti leſe ad ſatiſfactionē inſolidū. Si n̄ ſatiſfaciat clientulus Idem ſi ꝑdidit iuſtā cauſā ex ignorantia craſſa vel negligentia

Accuſator ⁊ teſtis ſciēter ꝓcedentes ꝯtra aliquē falſo tenent̄ de oī dāno ipſi accuſato. ⁊ peccāt mortal'r. Domini q̇ grauant ſubditos in collect; īiuſt;. tenent̄ ad reſtitutōez. ⁊ d̄ viciis eoꝝ de q̇b⁹ ſunt interrogandi habes in tercia ꝑte. c. ii.

De furto Capl'm. vi.

I q̇s rē aliquā occl'te inuito dn̄o nō ſolū abſtulit ab extraneo. ſ₃ etiā fili⁹ ꝑentib⁹. vxor viro. fu⁹ dn̄o. diſcipul⁹ magiſtro. ſoci⁹ ſocio. cōſāguineus cōſanguinco. fu: tū ē. Si ē q̇d notabile damnū vnde ⁊ mortale: ⁊ tenet̄ ad reſtitutionē. Sec⁹ ſi q̇d minimū: vt aliquos fructus. et quatrinū et hmōi. Si rem ſibi mutuatā retinuit. vl' etiam rem alterius venientem ad manus eius non reſtituit. furtum fecit. niſi ille tantūdem haberz de ſuo certitudinaliter quod nō vult reſtituere. Si inuēta que nō habent̄ ꝑ d̄relicto n̄ reſtituit ſ₃ ſibi retinuit Et ſi poſt inquiſitionem non reperit̄ cuius ſunt inuenta: debet paupib⁹ erogare. al's eſſ₃ mortale. niſi ipſi vt idigenti darentur. De theſaur; inuentis multum ſtatur cōſuetudini. Si vſus eſt pignore ad ſui vtilitatē contra domini rei volūtatē. Si vſus ē re ꝯmodata ad alium vſum q̄ fuerat ꝯmodata vel re depoſita ſine licentia deponentis niſi p̄ſumat dn̄m rei eſſe contentū. tenet̄ hmōi d̄ illa vtilitate Si religioſus dedit d̄ bonis mōaſterii ſine licentia ſupioꝝ habita l' p̄ſūpta Idē ſi aliq̇d occulte recipit vel retinet: q̇d ē mortale ⁊ ꝓprietarius. Si p̄latus expēdit bona eccl'ie ī turpes vſus deputata repatōi eccl'ie vl' paupérib⁹ vl' bona monaſterioꝝ

peccat mortal'r. Si aliq̃s recipit a religioſis aliq̃d ſine cā rõnabili. vel p turpitudie vl' lucri acq̃ſitiõe. vel cā amicicie ꝛ parẽtele ſine aliqua indigentia.

De ſacrilegio qđ cõmittitur circa res ſacras Ca. vij.

De ſacrilegio quod ē circa res ſacras Si impoſuit vl' dedit ſup hoc conſilium vt imponerent' collecte cleric; ſiue eccl'iaſtic; pſonis nõ habita licẽtia a romano pontifice. ꝛ ſi ſecut⁹ ē effectus vltra mortale tenet' ad reſtõe3. ꝛ niſi p⁹ admonitõem deſiſtat ē excõmunicatus. Si fecit vl' fieri fecit ſtatuta ɔtra libertatem eccleſiaſticam. vel cõſuluit fieri. vltra mortale tenet' de dãnis fact;. eſtq3 excõicatus ipe. necnõ ſcptores ꝛ iudicantes ſm ea. Si vſurpauit patronatũ đ nouo alicuius eccl'ie vacãt; vl' monaſterij. vel locoꝝ pioꝝ. vl' bona ipoꝝ locoꝝ vacantiũ ē excõicatus. Si abſtulit res ſacras vt calices et paramenta đ loco ſacro. aut rẽ ſacram đ loco nõ ſacro. ꝛ furãs in eccleſia res ñ ſacras Si effregit locũ ſacrũ. vt portaſ eccleſie vel locum religioſum. vl' portas cõuẽtus. vltra pctm̃ ꝛ obligatõe3 ad reſtõe3 tenet' de iniuria ꝛ đ dãno. ꝛ ē excõmunicat⁹. ꝛ añ denũciatioe3 pt abſolui a dyoceſ: no Poſt denũciatiõe3 ꝟo ſolũ a papa vl' penitẽtiario. c. ɔqueſti. extra de ſen. excõ. Si fecit icendiũ ſtud: oſe in loco ſacro vl' religioſo. idem iudiciu3 ē ſicut đ effractore. vt dicto c. puenit Incẽdiarij aũt aliorũ locoꝝ đ iure cõi ñ ſunt excõicati In aliq̃b⁹ aũt loc; ſic p ſynodales conſtitutõnes

Si legata facta eccl'ijs vel alijs pijs locis aut paupib⁹ non ſoluit integre. ꝛ ſi nimiſ differt peccat mortal'r. niſi ipoſſibilitas eũ excuſet. ꝛ alicubi eſt excõicatio ſynodaliſ

Si cleric⁹ recipit bñficiũ ſymoniace. vltra viciũ ſymonie omnes fructus illius bñficij furtiue accipit ꝛ tenetur ad reſtõnem. Si plat⁹ eccleſie ex dolo vl' lata culpa amittit bõa eccl'ie tenet' ad reſtitutõe3 Si ñ dedit laicus decimaſ vbi ɔſuetũ ē dare tenet' ad reſtõe3.

De rapia violẽta. ca. viij.

Rapina eſt qñ res iniuſte auferet' p violẽ

tiam. Si rē alteri⁹ rapuit
vltra moꝛtale ⁊ reſtōnem ad
q̄m teneť dʒ etiā petere veni
am ſi ꝯmode p̄t de iniuria vi
olenť illata. Si q̄s ē pira
ta p̄dans ī mari q̄ſcūq̧ indif
ferenter: vltra moꝛtale ⁊ reſti
tutionē ad quā teneť ē excō
municat⁹ papali excōicati/
one. vt patet p̱ ꝓceſſum q̄ fit
annuatim ī curia ꝯ hmōi. ſe/
c⁹ ꝟo ē de illis q̄ faciūt h̄ ꝓci/
ſe ꝯ illos cū q̄bꝫ h̄nt bellū
Si q̄s ē dep̄dat⁹ romipetaſ
vľ euntes vľ redeūtes ab vr
be rome. vľ dep̄datus ē poꝛ/
tantes neceſſaria ad vſuʒ cu
rie ē excōicat⁹ a papa Si
in bello īiuſto dep̄dat⁹ ē etiā
inimicos: vltra moꝛtale et re
ſtitutōeʒ n̄ dʒ abſolui niſi di
ſponat ī illo et ī oī alio īiuſto
nunq̄ ſe repire. Si in bel
lo iuſto abſtulit ab amicꝭ. ſic̄
faciunt ſtipendiarij vľ ab ec
cleſijs inimicoꝛū: teneť reſti/
tuere. Si iuaſit hoſtiliter
vľ diſcurrit per terras eccľie
vltra pctm̄ ⁊ reſtōeʒ eſt excō
municat⁹ excōicatōne papa
li p̱ ꝓceſſum curie annualem
Nota ꝙ oēs dātes ꝯſiliū
ad aggrediēdū ſiue ſumēdū
aliqđ bellū iniuſtuʒ: ſine q̄ꝝ
ꝯſilio nō fuiſſʒ factū. vľ fieri
nō poterat. teneť inſolidū ꝺ
oībꝫ dānis inđ ſecutis. Hec
Ray. ⁊ alij. Si ꝑticipauit
in crimine rapine vľ furti vľ
alterius iniuſte dānificatōiſ
ī aliq̄ infraſcriptoꝝ modoꝛū
q̄ continenť in his verſibus
Juſſio conſiliū cōſenſus pal
po recurſu s. Participāſ mu
tus nō obſtās nō manifeſtāſ
teneť inſolidū. i. in totū de oī
dāno ſecuto q̄uſq̧ iſti q̄ paſ/
ſus eſt ſatiſfactū ſit. Intelli/
ge tn̄ h̄ cū diſtictiōe. vicʒ ad
p̄mū ꝟſum de tali iuſſiōe vel
ꝯſilio vľ ꝯſenſu coopationiſ
vľ palpo. i. adulatiōe. vel re/
curſu. i. receptōe latronū vel
reꝝ ablataꝝ. tali dico adula/
tiōe ⁊ recurſu ꝙ ſine hmōi n̄
fuiſſet facta rapina vľ dānū.
alias nō teneret niſi inq̄ꝫtuʒ
peueniſſet ad eū ꝺ re rapta. vľ
de q̄nto dāno feciſſet cū ſuis
vľ q̄ntū plus fuiſſet factū p̱/
pter aliqđ p̄dictoꝝ ab eo fa/
ctoꝝ. Quātū ad ſcđm ver
ſum nota ꝙ nō obſtās. n̄ ma
nifeſtās: ⁊ etiam mut⁹ teneť
q̄n ſūt officiales ⁊ p̄nt īpedi
re damnū ⁊ nō faciūt. alˀs nō
teneť ad reſtitutōeʒ. licʒ pec
cēt ſi p̄nt īpedire dānū ⁊ n̄ fa
ciūt. Tho. i. iiij. di. xvij. Pe.
⁊ Alb. Itē etiā pľa dicit vľ

plura ꝺ his referunť ſuꝑ ca. ſicut dignū.de homi. Quantū ad ꝑticipatoꝝ iſtꝺ fieri ṗt mľtipľr. Uno mō coopãdo cū aliīs ad rapienduꝫ.ꝛ tunc ad iſtud teneť qꝺ recepit.vel dãnificat ſi ñ fuit in caſu ṗncipali vel q̄i. Secūdo mō recipiēdo ꝑ viam doni ꝺ rapina.ꝛ ad illꝺ teneť qꝺ recipit. Tercio mō ꝑ ꝯſūmatoꝝ rapine.vt victus ꝛ veſtitus.ꝛ huiuſmodi.ſicut famľi raptoꝝ ꝛ famuli vſurarioꝝ.vľ ipoꝝ vſurarioꝝ q̇ habent oīa ꝺ rapina vľ vſura.ꝛ teneňť ad illud qꝺ conſumūt. Quarto mō ꝑ dotatiōem.vt maritus q̇ ſciebat ſoceꝝ ñ hře niſi bona rapta ꝛ vſuraria. nō ṗt recipe dotē.ꝛ ſi recipit tenetur reſtituere. Si aūt filia remanet vidua teneť reſtituere dotē.qꝛ ꝺ alienū ē. ſꝫ ſi neſciebat eē tūc diuerſa ē opinio inter doctores vtꝝ teneať marit⁹ eius vľ filia.ſed filia videť teneri. Quinto ꝑ emptiōeꝫ rei rapte vel furtiue.ꝛ ſi ſcienter fecit ob ſui vtilitatem. vltra mortale teneť ad reſtōeꝫ.ſi īuenit dn̄ꝫ rei.ſi ꝟo nō reppit paupib⁹ erogare teneť vľ ṗciū ei⁹.etiā ſi iam ꝯſūpſiſſꝫ.ſi ꝟo igranter.ſiue igrãtia iurꝫ ſiue facti a pctō pōt excuſari ſꝫ qn̄ ſcit teneť ad reſtōem ſi nōdū diſtraxit.etiā ſine ṗcio petito a dn̄o rei.ſed repetat a vēditore ſi pōt. Idē ꝺ oib⁹ q̇ ſucceſſiue emerēt rē hāc niſi ṗus diſtraxerint illā rē.quia bona fide diſtraxerūt vēdendo.nō teneňť ipi ſꝫ emēs eaꝫ De hac materia vide in.ij.parte ſūme. Qui īpedit aliuꝫ iniuſte a ꝯſecutōe alicui⁹ officij vľ bn̄ficij.ľ officij eccleſiaſtici ľ ſecularꝭ vbi ſibi erat iā ius acq̇ſituꝫ.teneť ad ſatiſfactōeꝫ talis dãni. Si auteꝫ nōdū erat ſibi ius acq̇ſitum ſꝫ erat in via acq̇rendi teneť ad arbitriū boni viri q̄ꝫtum pōt illꝺ dãnuꝫ in ipſo dubio eſtimari. Siľr ꝛ q̇ deijcit iiuſte aliquē ab obtēto iuſte. vľ aliť ꝓcurat eijci.ſec⁹ cū iuſte ꝓcedit. Thomas i.iiij.diſti. xv. Qui infert dãnuꝫ qꝺ in ſpecie reſtitui ñ pōt.vt mutilatō mēbri cū q̇ ille lucrabať vicꝫ manū i ſcribēdo. ꝟgītatē alťi auferēdo ṗcipue ꝑ violētiā ꝛ ſeductōꝫ.mortē īferēdo alicui q̇ ſolo labore nutrebat faīliā.q̇ ſcieť dãdo ad vecturā ľ vēdēdo equū claudicātē ľ alꝛ nociuū ꝛ ñ illi idicãdo.vn̄ ēptori ľ ꝯductori ſcq̇ť

nocumentũ.tenet ſatiſfacere de hmõi ad arbitriũ boni viri. Si mlier ſupponit ſibi alienũ ptũ.vl ↄcepit ӡ adulterio neſciente viro.tenet viro de oibꝫ expenſis factis filio putatiuo ꝛ ↄſanguineiſ ꝛ filijs vl alijs heredibꝫ ӡ his q̃ puenerũt ad eã bonis Nõ tñ tenet mlier illa manifeſtare factum cũ piculo vite ſue. Ray.ſed quõ agendũ ſit vid in ſcda pte ſumme.ti.ӡ reſtitutiõibꝫ. Si exiſtẽs camerari⁹ ſiue theſaurari⁹ comitatus.qui vulgariter dr camerlingus ſeu notari⁹.ſeu aliqd hñs officium p q̃ ẽ ſufficienter ſalariatus.et nihilomin⁹ ab his pſonis cum qbꝫ exeqtur officiũ ſuũ.puta faciẽdo cedulas ꝛ hmõi aliqd exigit vſurpatio eſt.nec puto q excuſet eum conſuetudo ſic nc a rapina.ppter h em̃ ſtatuũt ſalaria ne petat ab illis.vnde ꝛ peccat.ꝛ dꝫ paupibꝫ erogari.h dico qꝛ difficile eẽt dare tale qd pprijs pſonis cũ qd modicũ ſit.xiiij.q.v.c.nõ ſane. Si cũ pecunijs cõitatis q̃s hꝫ in depoſito negociatur.ꝛ ſi qd cũ eis lucrat per ↄctus vſurarios tenet reſtituere vſuras ei a q̃ accepit.

Si vo p ↄtractũ licitũ vidr teneri cõitati ſalteꝫ p pte.vel ptem paupibꝫ erogare tenet. Si qs ingreſſum ĩ religion ẽ educit.vl p violentiã vl p ſuaſiões.vltra pctm̃ mortale ↄmiſſum eſt excõicatus cũ violẽtiã infert pſone.ꝛ tenet illũ vl aliũ ĩducere ad religionẽ in ſatiſfactõeꝫ.Vl tenet ipe ingredi ſi ñ hꝫ ĩpedimentuꝫ.ſm Pe.ꝛ Jo.De eo vo q oĩno intẽdit ingredi religionẽ.ſꝫ nõdum ingreſſus reuocat p aliquẽ ab illo ppoſito.idẽ dicũt qdã.qñ.ſ.non ex cã iuſta.puta qꝛ in illa religione male viuit.ſꝫ ex cã rõnabili.

Decimũ pceptũ ӡ deſiderio hñdi res alienas.c.vnũ

Vltra preceptũ opis iniuſte vſurpatiõis diuerſaꝝ ſpẽꝝ de qbꝫ dictũ ẽ.etiã intrrogandũ ẽ de ӡſiderio habito circa res alienas hñdaſ ſeu acqrẽdas iniuſto mõ.qd deſideriũ ſiue cogitatio ſi eſt cũ ↄſenſu rõnis.ꝛ alicui⁹ rei notabilis ſp ẽ pctm̃ mortale eiuſdẽ ſpeciei cui⁹ ẽ op⁹ illiuſ ĩiuſte acqſitõiſ.Sic vbi gra ӡſiderãs hre p vſuraſ.ẽ ſpẽs

vſure. Si p rapinas ē rapi/na. Si p viā occultā ē furtū Si rem ſacrā eſt ſacrilegiuz. ⁊ ſic de alijs. ideo in īrogādū ē quō deſiderauit rē alienaz. vt habeaſ ſpēs pcti que ē neceſſaria ꝯfiteri. In his tamē pctis cordis ñ teneſ ad reſti/tutiōez. Nota etiā cum ꝗs aliquē dānificat p̄rimū ī minimo ſi hꝫ ꝓpoſitū dānificā/di ī mlto ſi poſſꝫ. peccat mortalr. Vñ emētes ⁊ vēdētes qñ cūqꝫ pati ſūt dcipe p̄rimū ī mlto ſi pñt ꝯmode: mortalit peccāt. lꝫ actu ī modico dci/piant.

Octauū p̄ceptū
Nō eris teſtis iniquus.

De mendacio Ca. p̄mū

De mēdacio. Si dixit mē/daciū pniciosū .i. qđ ſit ꝯ honorē dei. vt ī his q̄ ſūt fidei vł dānuz notabile p̄ri ſpūale ł tpale. mortale ē ſm Tho. ij.ij. vbi ḡtia. Si dixit fornicatiōez vel vſuraz nō eē pctm̄ mortale. Si ne/gat ꝙ ipe vł ali⁹ dꝫ dare p̄rimo ſuo qđ ipe vouit. ⁊ hmōi Si dixit mēdaciuz ī iudicio īterrogat⁹ a iudice. piur⁹ ē et mortalr peccauit. ſm beatū Tho. Si dixit mendaciuz in ꝯfeſſiōe de neceſſario ꝯfitē dis. mortale eſt. Idē ſi ī p̄di/catōe ſtudioſe. mortale ē. niſi ex ſubreptōe vł ſubita locutione imp̄meditate. Si pſona q̄ dicit mendaciū etiam officioſum eſt pſona auctoritatis et magne reputatōnis ſeu pfectōis poſſet p accidēſ tale mēdaciū eē mortale. ſi ī/de ſeq̄reſ graue ſcādalū ī mē tibꝰ hoīm. Si dixit men/daciū iocoſum .i. cauſa ſola/cij vł officioſum. id ē ad vti/litatē aliquā ꝯſeq̄ndā ſpūalē vł tpalem ſine nocumēto al/teri⁹ ſp ē veniale pctm̄ Tho. ij.ij.q.iij. Si dixit falſuz teſtimoniū ꝯtra aliquē in iudicio. vel accuſauit īiuſte. vltra mortale peccatū tenetur de omni dāno leſo. ⁊ etiaꝫ ad reſtitōnez fame. vt .ſ. dicat ſe falſum dixiſſe. ſed poſtꝗ̄ ille ē punit⁹ nō teneſ ꝓpter picu lum qđ ei īmineret.

De detractōne Ca. ij.

Detractio ē p quam auferſ fama alteri⁹ ⁊ multiplr Si ꝗſ imponit alteri aliq̄d falſum qđ ſit notabile. mortale ē. et teneſ ad reſtitutōez fame. niſi ex hoc īmineret ei magnuz piculum. Tho. ij.ij. Si ad

peccatu₃ alteri⁹ quod narrat addidit aliquod notabile vl tra peccatū tenet̃ ad reſtōne₃ fame. niſi ex h̃ imineret ei magnū p̄iculū. Tho. ij. ij. Si ad pctm̄ alteri⁹ qđ narrat addidit aliquid notabile vltra pctm̄ tenet̃ ad reſtōe₃ fame. ſi illud dictū iportat īfamiā.

Si pctm̄ alterius mortale cum eſſet occultū ad diffamādū manifeſtauit alijs: peccauit mortal'r. et tenet̃ ad reſtitutōe₃ fame inq̄ntum pōt. niſi illud crimē poſtea p̄ aliā viam eſſet publicatū. Si pctm̄ alteri⁹ occultū manifeſtauit ñ intēdens diffamare. vl' al's nocere. ſ₃ ex q̄dam loq̄citate. nō videt̃ mortale. niſi p̄ accidēs. vic₃ ſi ex h̃ ſeq̄ret̃ diffamatio illi⁹. puta q₂ audientes publicant. Si accuſauit in iudicio vel denunciauit p̄lato crimē alteri⁹. nō zelo iuſticie ſ₃ ex maliuolentia peccauit mortal'r. ſed ad reſtōe₃ fame nō tenet̃ ſeruato ordīe iur̃. Si fecit libellos famoſos. i. cedulas ſiue ſcp̄ta in detractōe₃ alterius. ponēs ī loco publico vt legātur. aut cantiones et hmōi. mortalit̃ peccauit. ₇ tenet̃ ad reſtōem fame. Si pctm̄ alteri⁹ etiā manifeſtū narrat ex odio ₇ intentiōe nocēdi peccat mortal'r. ſed ad reſtōnem fame nō tenet̃. ſi aūt ex loq̄citate narrat peccat venialiter

Si d̃fectus aliorū q̄ ſunt pctā vēialia cōiter recitauit ex loq̄citate vl' aliq̄ indignatiōe nō eſt mortale pctm̄. niſi ex h̃ intēderet etiā diffamare

Si ſignificauit pctm̄ alterius mortale₇ occultū p̄lato vl' parentib₉ ↄfeſſori vl' alijs q̄ ſunt p̄ſone nature. vt poſſit melius p̄uideri. qđ precipue h₃ locū cum timet̃ de recidiuo. non eſt pctm̄ ſed caritas.

Nota tñ cum q̄s tenet̃ ad reſtōne₃ fame: ſi falſum dixit debet dicere his q̄b₉ dixit ſe falſum dixiſſe. nec excuſatur q₂ fit ei v̄ecūdia magna. Si aūt dixit ve₂ non debet dicere illis ſe falſum dixiſſe. quia eſſet mendaciū. ſed iniuſte ₇ male dixiſſe. Si q̄s narrat crimē alteri⁹ p̄ut audiuit. dicēs ſe audiuiſſe ſic ab eo dici licet occultū ex loq̄citate vel leuitate. ñ videt̃ mortale. nec tenet̃ ad reſtōem fame. vel ſi eſt dubiū. Si q̄s bona facta ab alio dixit mala intētōne eſſe facta. videl₃ p̄pter hypocriſim ₇ ſup̄biā et hmōi. I

tendens eũ infamare peccat mortalr. Idez ſi negat bona facta ab aliq̃. ſi etiã tacz bõa q̃ ſcit cũ eſt neceſſariũ ad liberandũ p̃rimũ. Si audiuit infamatiões ⁊ diffamatiões alioꝝ. Nam ſi h̃ facit qꝛ delectaꝛ de infamia eorũ peccat mortalr. Si autez h̃ facit qꝛ delectaꝛ de loq̃citate. ſed diſplicet ei ĩfamatio aliorũ. nõ videꝛ mortale. In p̃latis autẽ q̃ põt hmõi ꝓhibere ⁊ nõ faciũt. mortle videꝛ. di. xxv. §. als ea demũ. in glo.

Incipit ſecũda ps in q̃ tractaꝛ de mõ iterrogãdi penitẽtes a cõfeſſore de ſeptẽ viciis capitalib⁹. et eoꝝ ſpecieb⁹. ⁊ p̃mo de auaricia. ⁊ hꝫ capla. ix.

De auaricia que eſt p̃muz viciũ capitale.

Titulus primus

Damnũ Auaricia ⁊ deꝗ dr Mãmon.

Auaricia tripl'r ꝑpetraꝛ. ſcz ĩiuſte acq̃rendo. tenaciter retinendo. et inordiate amando. habetq; multas ſpecies Prim⁹ modus ſcz iniuſte acq̃rendi de quo ſup̃ dictum eſt in ca. Non furtũ facies. reſtant tamẽ aliq̃ de q̃bus dicetur. Secund⁹ modus retinẽdi tenaciter. ⁊ tercius ſcz amandi inordinate. poſtea inferius ponenꝛ.

1. Species iniuſta acquiſitio

2. Nimia retẽtio.

3. Nimius amor bonorum tẽpalium.

Filie auaritie. 1.

De ſymonia. Ca. p̃mũ

Symonia q̃ ẽ circa ſpiritualia. ⁊ ẽ ſp pctm̃ mortale in omĩ caſu Nota ꝙ pecunia q̃ recipitur ſymoniace non dbet reſtitui ei qui dedit. ſed de neceſſitate debet pauperibus erogari. vel illi ecclie ĩ cuius iniuriã data ẽ. Si dedit pecuniam vl' aliq̃d aliđ qđ p̃cio poſſit eſtimari ꝑ hbẽdo aliq̃ ſacramẽto l' baptiſmo. eucbariſtia. bñdictõe nuptiaꝝ. penitẽtia. ordinatiõe criſmate. ⁊ extrema vnctiõe. q̃i p̃cium hui⁹ ſacri. cui⁹ ſignum ẽ qñ datur vt preciuz. ⁊ fit pactio cum dante Idem p̃ſumiꝛ qñ negatur ſacramẽtũ. ſi nõ datur pecunia. ſymonia eſt. nec excuſat cõſuetudo. ſec⁹ ꝑo ẽ ſi dat vt elemoſynam. ⁊ gratis non coactus ſed ſpõte. ⁊ ad ſeruandum conſuetudinem non coact⁹. Si clericus exiſtẽſ accepit aliquid tpale ꝑ aliq̃ ſacro dato vl' dãdo vt precium eius. vel quia aliter nõ dediſſꝫ: ſymonia eſt

Si dedit aliqͩd quod pre cio poſſit exiſtiari ꝑ aliq̃ bñ/ ficio eccl'iaſtico .ſimplici vel curato obtinendo·ſymoniaꝫ ꝯmiſit.ſꝫ ſoluēdo taxā curie ꝛ bullaſ nō reputaꝛ ſymonia Jō ſi ꝑ aliq̃ bñficio eccl'iaſti co vel dignitate bñda aliqđ tꝑale dedit.ſymoniā cōmiſit ꝛ idē de ꝯferentib⁹ bñficia et officia hmōi ꝑ tꝑalib⁹. Si emit vl' vēdidit aliq̃m capel lam eccl'ie.ſymonia ē. Si emit vel vendidit ſepulturā eccl'iaſticā ſiue ſepulcruꝫ vbi ponit̃ cadauer.ſiue officiū ec cleſiaſticū.ſymoniā cōmiſit.

Si patron⁹ exiſtens ꝑ pe cunia elegit vel p̄ſentauit in ſtituendū:ſymoniā cōmiſit

Si emit vel vēdidit aliqđ iuſpatronat⁹ alicui⁹ capelle. vel eccl'ie.ſymonia ē. Si porrexit p̄ces cardiales pro aliq̃ indigno ordinādo vl' be neficiādo.ſymonia ē.ſi inten dit vt p̄lat⁹ rōne p̄cū p̄ncipa liter aſſentire. Si fuit me diator ad ꝓcurādū alteri ali qđ ſpūale.vt bñficiū. ordīeꝫ ꝛ hmōi.ꝑ aliq̃ tꝑali. Si cō duxit aliquē ad p̄dicandum pactiōe pecunie et hmōi. ſy/ moniā ꝯmiſit.ꝛ ſimil'r p̄dica tor q̃ hoc mō acceptauit. ſy/ moniā cōmiſit. Si filiam vel conſanguineā vl' ſeruam miſit ad monaſteriū pactiōe facta de certa q̃ntitate ꝑ in/ greſſu monaſterij. ſymoniaꝫ cōmiſit.necnō moniales.niſi forte mōaſteriū eſſet adeo te/ nue ꝙ nō ſufficeret illi ꝓuide re. De ſymonijs clericorū vide in tercia ꝑte.c.de cleric̄ſ De hac vero materia ſymo/ nie habes pleni⁹ in.ij.ꝑte.ti. i.de ſymonia ꝑ totū

De ꝓditiōe Caplm̄.ij.

Proditio freq̃nter ex auaricia fit. Si ꝓ/ didit ciuitatē. vel ca ſtrū vl' ꝑſonā inimicis·vltra mortale teneꝛ de omni dāno inde ſecuto Si ꝓdidit reſ alteri⁹ iniuſte auferētib⁹ ideꝫ

Si ꝓdidit ſecreta alteri⁹ iiuſte.vltra mortale teneꝛ de damnis inde ſecutis. Sec⁹ ſi ſecreta inique vt cōiuratō nes ꝛ tractat⁹ ꝯ ciuitateꝫ vel nocumenta ꝑſonarū manife ſtat.qꝛ tunc bñ facit et facere teneꝛ. Si recepit aliq̃d ſb̄ ſigillo ꝯfeſſiōis. ſed non ī cō feſſiōe.ſi reuelat peccat mor/ taliter.niſi illud eſſꝫ quid ini quū.cui poſſit obuiare ma/ feſtando.ꝛ ſi de hoc perpen/ dit q̃ndo promiſit: peccauit

mortaliter.ſʒ nec dʒ tenere ſe
cretū.quia etiā tūc peccaret.
Si legit lr̄as alteri⁹ clau/
ſas vidʒ mortl'e.niſi poneret
ſpē in ratihabitōe mittētis:
vel eius cui mittit̄.

3 De acceptōe pſonaꝝ. c.iij.

Si accipit pſonā i iu
dicio. vicʒ q2 magis
audit vnā pſonaʒ q̄ʒ
aliā. vl' credit vni mag' q̄ʒ al/
teri nō ſeruato ordie iur'. vel
mag' diliat ad vnā pte q̄ʒ ad
alterā rōne amicicie ꝛ hmōi.
poſſet eē mortale. Si in di
ſtribuēdis bn̄ficijs vel offi/
cijs eccl'iaſticis vel ſeculari/
bus admittit idignoſ.peccat
mortal'r.ꝛ tenet de dānis ide
ſecut' pſonis. Si in facien
dis cedul' q̄ vulgariter dicū
tur ſcrutinia ſcient' admittit
idignū.vl' q̄ phiberet admit
ti vl' excludi dignum peccat
mortal'r. Si in diſtribuen
dis oneribꝫ.vl' iponēdis col/
lectis ciuitatis ſciēter grauat
aliquē ɔtra vl' vltra debituʒ
vel alleuiat peccat mortalit'.
ꝛ ſi ſolū ex eius determinati/
one fieret talis diſtributio.te
net dānificat' de dāno.ſecus
ꝟo eſt ſi ponunt cū eo pluref
alij. Et ſi cū haberʒ diſtribu
ere elemoſinas alicui⁹ ſocie/
tatis vl' teſtamēti ꝛ hmōi nō
fidel'r diſtribuit.ꝛ ſi dediſſet
nō indigētibꝫ. vltra mortale
tenet ad reſtōem

De turpi lucro. Ca.iiij 4

Si iudex accepit pe/
cuniaʒ vt iudicaret.
aut bn̄ iudicarʒ. aut
nō iudicaret.aut iiuſte iudi/
caret peccat mortal'r.ꝛ tenet
illā reſtituere dāti.niſi dediſ/
ſet vt male iudicaret.q2 tunc
tenet dare paupibꝫ. Idē d te
ſte p teſtimonio falſo ferēdo.
q2 peccauit mortal'r.et tenet
reſtituere. Si fecit inſtru
mētū i fraudē vſuraꝝ.vt no
tari⁹ peccauit mortal'r.ꝛ mer
cedē quā accepit debet pau/
pibꝫ erogare. Si ſeruiuit vſu
rario in arte vſuraria: vt no/
tarius peccauit mortal'r.ꝛ ſi
bona vſurarij eēnt obligata
reſtōni nō poſſʒ retinere ſala
riū.ſʒ dʒ reſtituere creditori/
bus vſurarij.al's aūt poſſet.
ſʒ illd dare dʒ paupibꝫ.d ho
neſtate tamē nō de neceſſita/
te.niſi ipe eſſet paup. Si re
cepit pecuniā p turpitudine
vt meretrix vl' alia mala mu
lier.debet illam pauperibus
erogare.non tamen de neceſ/
ſitate ſed de conſilio honeſto
Si quis facit aliquā artē

Alie filie avaricie. Fallacia. Fraus, periurium, usura, rapina, iniusticia, dolus, negotiatorum, idolorum servitus, iniquitas, violentia vel rapacitas.

vel artificiū cui⁹ vſus vt plurimū eſt mortale. vt facere taxillos vl' cartas ꝛ hmōi peccat mortalr. nᶜ dꝫ abſolui niſi diſpōat illō dimittere. Lucrū ꝟo ex h̄ factū debet pauꝑibꝫ dare. ex ꝯſilio ñ ꝑcepto.

Si diebꝫ feſtiuis emit vl' vēdidit negociādo. niſi forte in nūdinis. vl' fecit ꝯtractus al's ñ neceſſarios tūc. vl' ſcripſit vl' fecit aliq̄d manuale p lucro: vltra pctm̄ ſm aliq̄s dꝫ illō lucrū pauꝑibꝫ dare. ꝛ hoc poti⁹ videt' de boneſtate q̄ꝫ ō neceſſitate Si tꝑe meſſium vl' vindemiaꝝ emit bladū vl' vinuꝫ vl' fruct⁹ vt alio tꝑe vēdat cari⁹ ñ exñs tal' rei negociator. neqꝫ ꝓpt' aliqueꝫ boneſtū finē. ſed ꝓpt' cupiditatē turpe lucꝝ eſt. ñ tñ tenet' in aliq̄ Si accepit aliq̄d vt aliquē eligeret ad dignitatē aliquā tꝑalē vl' officiū ſecl'are. vl' vēdidit hmōi officia ſecularia turpe lucrū ē. non tñ tenet' ad reſtitutōeꝫ aliquaꝫ.

Si mercator vl' alius portauit vl' portari fecit ferrū ligna et quecūqꝫ mercimonia ad terras infideliū nō babēſ licentiā aplicam ē excōicat⁹ excōicatiōe papali. icurritqꝫ alias penas. vt babes in tercia parte. ti. xxv. ꝑ totū. Idē de dantibꝫ in hoc auxiliuꝫ et conſilium Si negociator exercet negociatiōes non ad aliquem finem boneſtum. videlicet gubernare familiam: vtilitatē patrie ꝛ hmōi. ſꝫ ꝑncipalr ob immēſaꝫ cupiditatem ꝯmittit turpe lucrū Nō tamē tenet' de neceſſitate dare lucrum pauperibꝫ. ſꝫ vnaꝫ ꝑtē de ꝯſilio ꝛ boneſtate

De ludo multiplici. Caplm. v.

Ludus. ſi luſit ad taxillos vl' cartas. vel ad aliū ludū fortūe.

Si vicit ꝑ fraudē vl' ꝑ falſos taxillos vl' mēdacioſe. tenet' illō qō ſic vicit reſtituere amittēti vltra mortale ꝯmiſſum. niſi ſit quid ꝑuū Si vicit ab eo q̄ alienare nō potuit. vt ſeruo. religioſo. vxore. filiofamilias. ꝛ hmōi. tenet' reſtituere his qui babent curam illoꝝ. et eſt mortale ſi eſt q̄d notabile. ꝛ ſi ex cupiditate acq̄rendi ludit Si ꝑ mltā importunitatē traxit aliū qui nō intendebat ludere. vl' retinuit volentē recedere. vltra mortale tenetur illi ſi eſt q̄d notabile. Si acq̄ſiuit ſeu vicit per ludum hmōi in

locis vbi ꝓhibetꝰ ludꝰ ⁊ mandatꝰ fieri reſtitutio·ſiue legibꝫ impialibꝫ ſiue municipalibꝫ ⁊ ſuatꝰ qñtū ad vtrūqꝫ·debet tunc fieri reſtitutio illi q̄ amiſit.ſecus ſi leges ille ſunt abrogate ꝑ ꝯtrariam ꝯſuetudinē. Si vicit ꝑ ludū ī alijs caſibꝫ.exceptis p̄dictis nō tenetꝰ illi reſtituere q̄ amiſit.q̄zuis poſſit elemoſinalitꝰ ſi ſit pauꝑ elargiri.ſꝫ debꝫ pauꝑibus erogare de honeſtate et cōſilio.ſm aliq̄s tenetꝰ de neceſſitate.qḋ tutiꝰ eſt.nō oportet tñ tales ſtrigere ita ad certam reſtitutōeꝫ ſicut ī furtis vſura ⁊ hmōi.ſm vero Ray. ſunt q̄dam ꝑſone q̄bꝫ indiſticte tenetꝰ q̄s reſtituere q̄cq̄d ab eis lucratꝰ fuerit in alee ⁊ taxilloꝝ ludo.vicꝫ furioſi.ꝓdigi.minores.xxv. annoꝝ.⁊ maxime pupilli. Itē mēte capti ſurdi muti ceci.⁊ qui ꝑpetuo morbo laborant.quia tales rebus ſuis ſupeſſe.id ē ꝓuidere non poſſunt.ꝓpter quod dandi ſunt eis tutores ⁊ curatores.Idem videtꝰ dicendū de ſeruis.monachis ⁊ ceteris clauſtralibꝫ ⁊ filijſfamilias q̄ non hñt peculiū caſtrēſe vel q̄ſi.et de vxore q̄ nō hꝫ bona parafernalia.⁊etiaꝫ

d̄ adminiſtratoribꝫ reꝝ eccleſiaſticaꝝ que ſunt paupeꝝ.⁊ de ſimilibꝫ ꝑſonis.tñ tl̄es pecunie nō ſunt reſtituēde eas ꝑdentibꝫ.ſꝫ tutori. curatori. patri.monaſterio·dño. marito eccl̄ie et hmōi.De reſtitutiōe taliū vide plenius ī ſumma·ī.ij.parte d̄ reſtōne ludi. De alijs ꝟo que cōtingūt in ludis. vt fraudes:blaſphemie.amiſſio tp̄is.⁊ hmōi.habes iu capitulis alijs

De inq̄etudine Ca.vi.

Inq̄etudo circa tp̄alia acq̄rēda ⁊ ꝯſeruāda. Si habuit immēſam ſolicitudinē circa huiuſmodi.⁊ ꝓpter hoc dimiſit aliq̄d neceſſariū ad ſalutē.vt miſſam ⁊ hmōi.eſt mortale Si ꝟo nō dimiſit neceſſaria ſꝫ remiſſior fuit q̄ ad ſpūalia:veniale eſt. Si habuit nimiā ſollicitudinem circa hmōi ex parua ꝯfidentia auxilij dei in ſe non eſt mortale ſed videtꝰ veniale.eſt tñ mltū impeditiuū deuotiōis ⁊ alioꝝ bonoꝝ ſpūaliū.

De inhumanitate retinēdi tenaciter Ca.vij.

Auaricia in retinēdo tenacitꝰ ſeu ihūanitas nō faciēdi elēoſinas

coꝛpales indigētibꝫ qñ p̄t/ ꝫ
ꝟſu ꝯtinet.ſ. Uiſito poto ci/
bo redimo tego colligo con/
do. Si hñs ſupflua q̄ ad
naturā.et q̄ ad decentiā ſtatꝰ
ſui ꝓ ſe ꝛ familia ſua nō ſub/
uenit neceſſitatibꝫ alioꝝ etiā
nō extremis ſed magnis q̄s
nouit.moꝛtale ē. Si hñs d̄
ſupfluo q̄ ad naturā ꝛ ſi nō q̄
ad decentiam ſtatꝰ ꝓ ſe et fa/
milia ſua nō ſubuenit paupi
bus i extrema neceſſitate q̄s
nouit moꝛtale cōiter iudicatꝛ
ſed hic opoꝛtet multa conſi/
derare ad bene intelligēduꝫ
vide de h̄ in ſecūda parte ti.
p̄mo. Si non ſubuenit in
digentibꝫ de induſtria ꝛ arte
ſua cum potuit.vt medicus
medendo et viſitando infir/
mos pauperes ſine ſalario.
Aduocatus in aduocando.
ꝓcuratoꝛ i ꝓcurādo.ꝛ hmōi.
videtꝛ moꝛtale. Si q̄s nō
ſubuēit paupibꝫ neceſſitateſ
extremas patientibꝫ cū poſ/
ſet.vl' tardauit dare.ꝛ exaſpe
rauit paupes veniale ē. Si
parauit paupibꝫ nimis ſum
ptuoſa vel nimia q̄ſtuantibꝫ
ſine cauſa indigentibꝫ vl' vtē
tibꝫ male elemoſynis.pctm̄ ē
potius q̄ꝫ meritum Si la
boꝛantibꝫ ꝓ eo in q̄cunqꝫ mi
niſterio nimis diſtulit eis da
re mercedē vltra cōuentiōes
factas.cum tñ poſſit ſoluere
poſſet eſſe moꝛtale ſi incurre
ret graue damnū vl' ſcādalū
idē ſi aliq̄d defraudauit.

De auaricia amādi res in oꝛdinate. Capitl'm.viij.

N Ota q̄ ſi q̄s res etiā
iuſte acq̄ſitas ita in/
oꝛdinate amat vt i/
hereat eis vt fini.cuiꝰ ſignū
ē qñ ꝓpter eas nō amittēdaſ
eſſet paratꝰ facere ꝯtra aliq̄d
p̄ceptoꝝ dei peccat moꝛtalitꝛ
quia plus diligit creaturam
q̄ꝫ deum. Si aūt nullo mō
vellet facere ꝯtra ſalutē ſuaꝫ
ꝓptꝛ hmōi tpalia.q̄uis inoꝛ
dinate afficiatꝛ ſeu amet ea ve
niale eſt.

De ꝓdigalitate ꝯria auaricie. Capl'm.ix.

S I ſupflue expēdit ſu
am ſubſtantiā. vl' in
edificijs ſūptuoſis.
vl' i eq̄s.vl' i ꝯuiuijs delicio
ſis vl' freq̄ntibꝫ.vl' paleſtris.
vl' ludis vl' oꝛnamētis vl' tur
pitudinibꝫ.ꝛ p̄cipue mlieruꝫ
vl' in exenijs vel hyſtrionibꝫ.
ꝛ hmōi peccatū ē.et quando
eſt notabilis exceſſus ſed eſt
ſine conſenſu. eſt veniale. vel
nullū etiaꝫ de re notabili ſm

proportionē ſui ſtat⁹ ē mor/
tale. vel in modico ē veniale.
Deſcēdere aūt ad pticularia
puta determiare qñ ē morta/
le vl' veniale nō de facili pōt
dari iudiciū certū a q̄ pgſcat

De inuidia q̄ eſt ſcdm vi/
cium capitale.

Titulus. ij. de iuidia et eius
ſpeciebus. iiij. et habz capitu
la. iiij. Caplm pmū.

Inuidia
ē triſticia de aliēo
bono inqntū dſi/
derat vt diminutiuū ppe ex
cellētie. et ſi ſit ex pſenſu rōis
mortale eſt, niſi eēt de aliq re
pua. ſicut puer q̄ inuidet alte
ri puero q̄ habeat plures fru
ctus et hmōi. ſz ſi ſit ſm motū
ſenſualitatis. et cuz diſplicētia
rōnis ē veniale vl' nullū. etiā
de re notabili. Interrogādū
eſt ſm ſtatum d hmōi iuidia
ſcz ſi platus alteri plato inui
det de maiori prelatiōe vl' di
gnitate. Si eſt official' d ma
iori et digniori officio. Si
doctor de maiori ſciētia et cō
curſu. Si ſcholaris de acu/
tiori ingenio alterius ſchola
ris Si ciuis d maiori hono
re et reputatiōe alterius. Si
ſpūalis de maiori fama alte/
rius. Si mulier d alteri⁹ ma
rito. filijs. ornamētis. pulcritu
dine. et hmōi Si artifex d ar
tificijs artis ſue et lucro. et ſic
de alijs. Si qs cū dolz d bo
no pximi ſui. nō ex eo q̄ ille
habeat ſz de defectu ſuo. qz
ipe illo caret. cōtēt⁹ tñ q̄ pri/
mus habeat nō ptinet ad in/
uidiā. et ſilr ſi doleat de bono
inimici. ex hoc ſolū qz timet
inde ſibi nocumētū: nō pprie
ptinet ad inuidiā.

De odio et alijs filiabus iui
die. et pmo de odio. Ca. ij.

Si habuit odium ad
deum. qz flagellauit
eū. vel ipediuit mala
deſideria ei⁹. vl' alia d cā. mor
tale ē. Si habuit odiuz ad
primū deſiderās malū eius
vt malū. et ſi ē malū notabile
qd ille appetit rōne delibera
ta. mortale ē. ſiue malū ſit in
pſona vl' fama vl' ſubſtantia
vl' alio mō. ſec⁹ aūt ſi nō pſen
ſit rōne. vl' ſit qd nō mltū dā
noſum. Si vo deſiderauit
malū alteri⁹. videlicz īfirmi/
tatē in bonū ei⁹. vt. ſ. bonus
efficiat. l' ne peior. vl' ne alijs
noceat. nō eſt odiū. Interro
gandū et inueſtigandū ē hoc
caute. nam laici omnē diſpli
centiā ſolent appellare odiū.

q̄ tm̄ nō eſt niſi mō dicto. Itē odiū ꝯ vnū reputāt tm̄ vnū pctm̄. Sꝫ nota ꝙ ſicut i aliis ſic in iſto. quotiēs reuocādo iniuriā menti de nouo habuit odium ad illum cum ꝯſenſu rōnis. totiēſ peccauit mortaliter. Interrogandū ē etiā de tēpore. ſ. q̄ntum ꝑſeuerauit ꝛ quō frequenter odiuit. Itē ꝙ dimittat omne odiuꝫ. ſed nō oꝑtet ímo n̄ debet ille petere veniā quem odiuit ſi peccatū eſt occultū. niſi publice cū verbis vł aliis modiſ offendiſſet.

Detractio etiam filia inuidie.

De ſuſurratōe q̄ ē ponere diſſenſiōes int̄ amicoſ ꝓpter malā intētionē. Ca. iij.

S I q̄ſiuit ponere diſcordiaꝫ int̄ amicos vł cōſanguineos. dicens maluꝫ vni de altero. vel ecōtra. vł referens ſtudioſe q̄ pn̄t cauſare hmōi. qꝛ mortłe eſt. ꝛ nurꝰ erga ſocrū. ꝛ ſocrꝰ erga nurū ſolent his vacare. Si dixit aliq̄ ꝟba vn̄ orta ē diſcordia īter amicos vł ꝯſanguineos. ſed nec ħ intendens ſed incaute. de ſe nō eſt mortale. ſꝫ poſſet eē rōne ſcādali. Si q̄s intēdit diſſoluere malas amicicias. vł cōuerſationeꝫ alicuius cū aliis ne decipiat̄ congruis remediis. non eſt malum

De exultatōe in aduerſis Caplm̄. iiij.

S I vidēs dāna euenire ꝛ mala his q̄bꝰ inuidet vł odiū hꝫ letat̄ deliberato aīo ꝺ malo illiꝰ mortale ē. ſecꝰ aūt ſi nō deliberato anīo. Letari aūt de malo inimici. nō inq̄tū malū eiꝰ. ſꝫ inq̄tū n̄ poterit nocere. vł ał's iniuſte eū opprimere pōt eē ſine pctō.

De triſticia in ꝓſꝑis.

D E triſticia in ꝓſꝑiſ q̄ ħ differt ab inuidia qꝛ triſtat̄ ꝺ bono ꝓximi. et ꝓpter ħ cogitat quō male habeat et deſiderat. ſed ꝯtingit ſepe ꝙ nō patitur ille dāna que ei appetit. ſꝫ magiꝰ ꝓſꝑat̄ ꝛ ꝺ ħ triſtat̄. ꝛ ē mortale vbi ē ꝯſenſus rōnis.

De ira q̄ eſt terciū viciuꝫ capitale. ti. iij. ꝛ hꝫ. c. ij.

I Ra ē appetitus vindicte. ꝛ viciū capitale. ꝛ freq̄nter miſcet̄ cum odio Si ꝓpter aliquē defectū i ſe vł in altero cōmiſſum deſiderauit vindictā ſeu punitōeꝫ quōcūqꜫ vt ꝑ ſe vel a deo vel

ab alio intẽdens ſolũ ſatiſfa/cere aĩo ſuo irato.ꝛ ẽ morta/le.qñ ſcꝫ ſolũ intẽdit punitio nẽ ꝑter ordinẽ rõnis:ſi nota bile malũ ẽ ꝛ cũ ꝯſenſu rõniſ al's veniale.vt ira q̃tidiana ĩ gubernatõne familie. Si irat⁹ in ſeipm ꝑpter aliquem defectũ turbat ꝯtra ſe venia le ẽ cõiter Si irat⁹ ꝯ deum ꝑpter aliqđ flagellũ murmu rat in corde vl' ore impatien/ter ferẽs.ꝛ poteſt eſſe morta/le ꝛ veniale.ſm modũ impa/tientie

De indignatiõe ꝛ aliis fi/liabus ire. Ca.ij.

Si idignat⁹ ꝯ aliquẽ nõ valẽs audire euꝫ vel videre.reputans eũ ĩdignũ eo ꝙ ſibi diſplicue rit cũ debuit ſeruire. potius eſt veniale cõiter.ꝛ ſi ꝑpter h' retinet ſibi loq̃lã.vl' aliud ſi/gnũ oñdit diſplicẽtie.qꝛ au/ferẽda ſunt ꝑpter ſcandaluꝫ ꝓximoꝝ ꝛ opinionẽ odij

De tumore mentis.

Si excogitauit diuer ſas viaſ ꝛ modoſ ad vindicãdũ ſe de iniu ria.et his implicauit menteꝫ cogitatiõib⁹ altercatiuis ſm ꝓceſſuꝫ poteſt eſſe mortale et veniale.

De clamore.

Si ex ira clamauit ꝯ aliquẽ inordinate et ꝯfuſe ꝛ furioſe loq̃n/do:eſt veniale cõiter.

De cõtumelia.

Si dixit alti ỽba con tumelioſa vl' iniurio ſa ĩportãtia vicia vl' opprobria aĩo iniuriãdi no/tabilit.vt vocando eũ ꝑdito rẽ vl' inhoneſtã ꝑſonã.ꝛ dicẽ do mala de pentib⁹ ꝛ huiuſ/modi mortale ẽ. Si dixit ỽba oppꝓbrioſa familie ſue l' diſcipulis vel ſibi ſubditiſ cã correctionis.ſi fit modo de/bito et honeſto eſt ſine pctõ. vel cõiter eſt veniale.niſi ĩfa/matoria diceret. ꝛ ſeq̃ret ſcã dalum magnum.

De blaſphemia ꝛ maledi/ctione creaturaꝝ.

Si blaſphemauit ani mo dliberato aliquẽ vt ꝑcuteret tali male dictõe in malũ:eſſet mortale niſi hoc affectaret in emẽda/tionem eius Si vero hoc non deſiderauit ſm rationeꝫ ſed ſm ſubitum motum ire eius. Cuius ſignum eſt. q̃a ſi hoc contingeret valde do leret. ſicut fit a parentibus: communiter eſt veniale.

Si maledixit creaturas irratōnales. qꝛ ſi fecit ī deteſtatione creatoꝛ. vel ī dānū dñi eius. ē mortale. alˀs veniale ꝛ ocioſum. Si blaſphemauit aīas defunctoꝝ ſuoꝝ parentū vel alioꝝ hoīm. videt mortale. qꝛ videt ītēdere notabile malū Idē cū ſeipm maledixerit ex īpatiētia. Si blaſphemauit diabolū malū eſt. qꝛ ocioſum ſaltem. De maledictiōe dī ꝛ ſctōꝝ dictū ē ſupra pmo pcepto

De rixa.

De rixa p quaꝫ ex ira ſeinuicē hoīes pcutiūt. vicꝫ cū fit anio nocēdi vl īiuriādi. vt ī adultis eſt mortale. in incipiente veniale. Ideꝫ ī pſequēte aīo vindicatiuo. ſecus ſi aīo defendendi ſe tm̄. vel etiam ad exercitiū. vt pueri.

De ſeditiōe

De ſeditōne q̄ eſt qñ vna ps ciuitatis inſurgit ꝯ aliā. ex pte ei⁹ q̄ iniuſte mouet. eſt mortale cū oīb ſequacib ei⁹. ꝛ tenet d oībuſ dānis inde ſecutſ alteri parti. Ex pte aūt ei⁹ q̄ reſiſtit ſeditōi iniuſte mote ꝯtra ſe vl bonū ciuitatſ. nō ē ſm ſe peccatū. niſi miſceant odia ꝛ vindicatōes. put cōiter accidit. Vñ ex reſiſtētia alteri pti ſequerent multa picula ꝛ mala cedendū eēt. alˀs nō euaderet mlˀta pctā q̄ ī ꝯflictu partiū ſequerent. Si q̄s etiā ita partialis eſt vt guelphuſ et gibelin⁹. ſeu aliter ptialis ita obſtinato anio ꝙ appetit exterminiuꝫ alterius ptſ ſeu exiliū p phas ꝛ nephas. paratus etiā in malis ſeq̄ ptem ſuam nō eſt ſine mortali. ꝛ in malo ſtatu pditōis.

De bello.

Si q̄ſ mouet belluꝫ īiuſtū mortalˀr peccat ꝛ omnis q̄ dat auxiliū cōſiliūm ꝛ fauorē ſilˀr peccat mortaliter. De dānis aūt q̄ ibi fiunt. ꝛ de reſtōib. ꝛ q̄d ſit iuſtum vl iniuſtū bellum. vide ī tercia pte. De homicidio dictum ē. ſ. c. v.

De acidia q̄ ē q̄rtū capitale viciū. ti. iiij. ꝛ hꝫ. ca. v.

Primū caplˀm de eadem.

Acidia importat tediuꝫ bene opandi. Si ita ꝯtriſtat⁹ ꝛ tediat⁹ ē ꝙ habuit ī horrorē bona diuia. ꝛ ī abominatōꝫ ſpūalia ꝛ opa bona ad q̄ tenet vt pcepta dei ꝛ ec

cleſie ꝛ hmōi:qñ adeſt cōſenſus rōis ē moꝛtale.ſ; ſi hʒ talē motū tm̄ ſm ſenſualitateʒ cū diſplicētia rōis.ē veniale

Si aūt ꝯtriſtat⁹ ē ꝺ moꝛte ꝯſanguinei vl' alio caſu ꝙ penitet eū bñ feciſſe.vl' ꝓponit ampli⁹ ñ bñ facere.moꝛtl'e ē.

Si ita ꝯtriſtat ꝙ vellʒ nūꝗ̃ fuiſſe creat⁹a deo.ſeu ñ eē nat⁹ in mōdo.vel eē ſicut brutū anial. vl' moꝛi quōcūꝗ̃ ſiue bñ ſiue male diſpoſit⁹ dū modo hinc exiret.talis triſticia cū ꝯſenſu rōnis ē moꝛtl'e.

Si etiā ita ꝯtriſtat de aliꝗ̃ caſu aduerſo ꝙ incurrit gñdem infirmitatē ꝓpter nimiam triſticiā ꝑdēs ſomnū.dimittēs cibū ꝛ hmōi.videtur moꝛtale qñ poteſt ſe iuuare contra huiuſmodi Si cōtriſtat ex ꝯſideratiōe bonoꝝ ꝗ̃ hñt alij ꝗbꝫ ipe eſt ꝑuatus vilipēdēs oīa ſibi data a ꝺo et inde ſumens tediū bñ operandi:ſm ꝯſenſum rōnis illa acidia ē cōiter veniale. et i ꝑſonis ſpūalibꝫ repit Si cōtriſtat ex h̄ ꝙ bōa ꝓpoſita ꝗ̃ fecit ſepe frangit.ex hoc icurrit tediū bene oꝑandi ꝗ̃ſi ſibi videat nō poſſe ꝑficere acidia eſt in ſpūalibꝫ incipiētibꝫ deo ſeruire. Si ex frequētia temptationuʒ attediat in laboꝛando ꝛ reſiſtendo.veniale ē.ſi tñ reſiſtat in incipientibus ꝯtingit ſepe. Si attediat in bonis operibus vl' bene oꝑando oꝛando audiēdo legendo lectōes vl' ꝑdicationes.aut dicendo officiuʒ ꝛ hmōi.non tamen dimittit de neceſſitate fienda cōiter ē veniale.ꝛ ſatis etiam in ſpūalibus repitur. Si triſtat ꝺ aliquo defectu mag' ex eo ꝙ apparet defectuoſus coꝛam hominibꝫ ꝗ̃ coꝛam deo acidia eſt.ꝛ freq̄nter veniale ꝓcedēs ex ſuꝑbia

De filiabꝫ acidie Ca.ij.

De filiabus acidie in ꝗbus difficile eſt cognoſcere quādo ibi ſit pctm̄ moꝛtale.niſi ꝯmiſcetur cuʒ aliꝗ̃ peccato.vt cum omittit aliqꝺ ꝑceptū.niſi deꝑmat ita mentē ꝙ tollat caritatē dei ꝛ ꝓximi

De deſperatiōe

Si deſperauit de miſericoꝛdia dei.exiſtimās non poſſe vl' nō velle ei ꝑcere etiaʒ reuertenti ad penitentiaʒ.vel non poſſe abſtinere a peccatis cū adiutoꝛio dei eſt moꝛtale ſm deliberatōem ꝛ cōſenſum. ſecus

ſi ſm aliquē impulſuꝫ tēpta/
tionis. Si deſpauit ſe non
poſſe euadere aliqͣſ miſerias
mūdi vl' picula ꝓpter q̄ dcre
uit ſe occidere ē mortale. Et
ſi aliquid ad hoc fecit multo
magis.

De malicia.

ſ J cōtempſit diuina
ꝛ ſpūalia bōa ex tri/
ſticia aggrauāte mē
tem mixta cū acidia mortale
eſt. Si aūt ɔtēneret ꝛ refuge
ret ea ꝑ que poſſet vitare pec
catum. qꝛ tūc ꝑtinet ad blaſ/
phemiam in ſpūm ſanctum
vt infra dicet.

De puſillanimitate.

J ſubtraxit ſe ab ill'
ſ bonis ad q̄ erat apt⁹
timore ōficiēdi. vt a
ieiunijs. ab ingreſſu religio/
nis. a platōe iniuncta ab offi
cio p̄dicatōis ꝛ audiētia cō/
feſſionis iniūcte. ꝛ hmōi. eſt
cōiter veniale niſi eſſet prece
ptū in eo qđ dimittit.

De rancore

J habuit diſplicēen
ſ tiā ꝛ tediuꝫ ī corrigē
tes eū ꝓpter correctō
nē eſt veniale. niſi illos odirꝫ
ꝛ tūc odiū eſt mixtū

De ocioſitate q̄ ꝓcedit ex
tedio

J ſtetit ocioſus ni
ſ hil boni opans cor
porale vel ſpūale.
vn̄ amittit tp̄us irrecupabi/
le. videt veniale. niſi ex ocio
addat aliqđ viciū quod fre/
quēter accidit. et q̄nto tpe ſte
tit ocioſus.

De torpore ſeu pigricia bn̄
operandi.

J fuit tardus ad bn̄
ſ opandū. licꝫ illđ fece
rit. tardus ad eccleſi
am ad orādū. ad elemoſinas
dandū. et hmōi. cōiter ē veni
ale. niſi ex tarditate omittere
tur p̄ceptū. vt qꝛ cito nō ſub
uenit patiēti extremā neceſſi
tatē. cuꝫ tenet vt infirmo. vn̄
ſedat mors ꝛ hmōi. tūc ē mor
tale.

De euagatōne mētis

J habuit diſtractio
ſ nē mētis in orōne. et
fuit in ea. vl' cū volū
tate euagat. vl' audiēdo p̄di/
catiōeꝫ ꝛ diuina mēte cogita
uit vana et inutilia. eſt cōiter
veniale. niſi addat aliqđ ſpe/
ciale peccatū. vl' ꝑ totū offi/
cium ad quod obligat ex p̄/
cepto. vl' audit noua. vl' ſi lo/
quit inutilia. vl' ex tedio mu
tat loca hinc inde. vl' diſtrahit
ſenſus et membra diuerſi/

mode ē veniale cōmuniter.

De negligētia ſeu tepiditate Caplm.iij.

Que eſt remiſſio volūtatis circa ea q̄ dȝ facere. In hac quotidie oēs offendūt. ſȝ venialit̃. niſi omittat̃ aliqđ neceſſariū. Si fuit negligēſ circa opa miſcđie ſpūalia. q̄ hoc verſu ꝯtinet̃. Cōſule caſtiga dimitte ſolare fer ora Nota ꝙ ſb ꝯſule cōpꝫhendit̃ doctrina. ⁊ docere ignorantē precipue ad ſalutē vtilia. Si fuit negligens ad addiſcendū neceſſaria ad ſalutē. vt p̄cepta dei et eccl'ie generalia. qꝛ hmōi ignorātia ñ excuſat. vl' ad eūdum ad p̄dicatiōeȝ. ⁊ vtile eſt īniūgere idiotiſ vt p̄dicatōes aliq̄s audiāt. Si fuit negligens ad ꝓcurandū ſibi ſacramēta ⁊ ſue familie. et ſi ex negligētia ⁊ dilatōne mortua ē ples ſine baptiſmo. ē mortale. Si īfirm⁹ mortu⁹ ē ſine cōfeſſiōe ⁊ cōmunione vl' extrema vnctiōe: cū ex negligētia craſſa ꝓcedit. videt̃ mortale vel ḡue veniale ſm ꝙ pl⁹ ille indigebat. Si fuit negligēs ad ꝓcurādū ſacramētū ꝯfirmatōis. Si iteruȝ feciſſet dare ſacramēta baptiſmi: ꝯfirmatōis vl' ordinē ſcienter ſacꝝ. eſt mortl'e. ⁊ ꝯtrahit̃ irregl'aritas in ſuſcipiente. Si fuit negligēs ad fraternā correctōem. cū tenet̃ videlicȝ de pctō occulto ⁊ mortali. ⁊ inde ſperabat emendationē illi⁹. tunc eſſet mortale dimittēdo oīno illam. veniale ꝟo retardādo. vel de his q̄ nō ſunt mortalia Si nō ſeruauit ordinē debitū i fraterna correctiōe. vel nimis aſpere vel tempore vl' loco indebito. peccatū eſt.

De negligētia cōfeſſiōis. Caplm.iiij.

Si omiſit ad min⁹ ſemel in anno cōfiteri. vl' ex negligentia vel ignorātia mortal'r peccauit. Sec⁹ ſi ex impotētia. videlicet qꝛ nō hȝ copiā cōfeſſoris ſed ſi poſtea cum habet copiam cōfeſſoris ñ ſuppleuit defectū: mortale eſt Si fecit cōfeſſiōeȝ fictā ſciēter dimittēs aliqđ mortale. vel qđ dubitabat vel credebat eē mortale. etiam ſi non eſſet mortale. mortaliter peccat. et tenet̃ iterare confeſſiōeȝ. Si dicit ſe eſſe contritū de omnib⁹ peccatis ⁊ diſpoſitū ad abſtinendū ⁊ ſatiſfaciēdū: cū h̄ nō

ſintenderet mortal'r peccauit ꝛ tenet iterare ꝯfeſſionē Si pniāz ſibi iniūctā ꝑ mortali bꝫ ex negligētia omiſit facere peccauit mortal'r: et tenet iterare ꝯfeſſionē:ſi ē illiꝰ oblitus pnīe Si ſciēter ꝯfeſſus eſt ei quē ſciuit excōicatum vl' ſuſpēſum. vl' nō hñtez auctoritatē. puta qꝛ ſymoniace accepit bñficiuz. vl' qꝛ intruſus ē ꝑ laicā ptātez. peccauit mortal'r. ꝛ tenet iterare ꝯfeſſionē. Si ꝯfeſſus eſt in excōicatione maiori exiſtens. quā neſciuit iþe nec cōfeſſor eiꝰ. abſolutus tñ fuit a pctīs oportz itez ꝯfiteri. qꝛ nō fuit capax abſolutōis tūc ꝑpt excōicatōez Si ꝯfeſſus ē ei q̄ nō hꝫ ſufficientez ſciam peccat. ꝛ ſi fuit adeo igrās ꝙ neſciuit diſcernere pctā eiuſ ꝓcipue cōmunia. tenet iterare cōfeſſionē.

De negligētia circa ꝯmunionē. Capl'm. v.

Si omiſit cōicare ſel' ī āno. ſ. ī paſca reſurrectōis poſt ānoſ diſcretōis. peccauit mortal'r niſi fuiſſet legitime īpeditꝰ. vt qꝛ alteratꝰ ſtomacho vl' excōmunicatꝰ. q̄rēs tñ abſolutionē. vl' de licētia ꝓprij ꝯfeſſoris ꝑ aliq̄t dies differret. et ī hmōi caſibꝫ dꝫ ſupplere dfectū qñ pōt. Si non cōicauit ieiunꝰ. ita. ſ. ꝙ pꝰ mediam noctē aliq̄d ſūpſit ꝑ modū cibi vel potꝰ. peccauit mortaliter. niſi eſſꝫ grauiter infirmꝰ qꝛ tūc licꝫ Si cōmuniōez ſūpſit cum ſtaret cū ꝓpoſito alicuius pctī mortal. vl' cuꝫ eſſꝫ excōicatus hoc ſciēs vl' ignorās ignorātia craſſa peccauit mortal'r. Si nō ꝯfeſſus de aliq̄ mortali pctō cōmiſſo aduertenter ex verecūdia. vel inaduertenter ꝑpter indiſcuſſionē ꝯſcientie. vl' ex ignorātia craſſa ꝛ ſupina ſūpſit cōmunionem. peccauit mortaliter Et nota ꝙ ſi q̄s omittit cōfeſſionē vl' cōionē in tempore ſtatuto conari dꝫ cōfeſſor vt īducat eū ad ſupplēdū defectum. niſi ſit oīno nō bene diſpoſitus. Itez cum repit aliquē deditū vicijs turpibꝫ ꝛ alijs vſq; ad finem q̄drageſime cautū videtur ne ſubito admittat eum ad cōionem. ſed ꝓlonget ſibi tēpus ꝑ aliq̄s hebdomadas De alijs ꝟo defectibꝫ q̄ ꝯmittunt circa cōionē ꝛ miſſā vide ī. iij. pte d' cleric' Si exiſtens excōicatꝰ maiori ſcient

ꝑticipauit:audiēdo diuina ī
eccl'ijs.aut ſacramēta ꝑcipiē
do.peccauit mortal'r. Si
ꝑticipauit in crimine cū aliq̄
ꝓpter qđ ille cū q̄ participa/
uit erat excōicat⁹. vicȝ quia
verberauit clericū.vt.c.ſi cō
cubine.de ſen.excō. Ul' ſi ali
q̄s cleric⁹ ſubijcit ſe alicui lai
co verberandū ad placandū
eū de iniuria ſibi illata:cleri/
cus ille efficit' excōicatus. et
mortale ē.vt.c.cōtigit.đ ſen.
excō. Si exñs excōicatus
maiori ſcienter participauit
cum alijs fidelibꝫ etiaȝ extra
diuina p̄cipue in his q̄ conti
nent' i hoc v̄ſu. Os orare va
le cōmunio menſa negat'. Et
ſi fecit ex ɔtemptu ɔtra ꝓhi/
bitōeȝ ſupioꝝ.peccauit mor
taliter.al's venial'r.⁊ efficitur
excōicatus minori.a q̄ p̄t ab
ſoluere oīs q̄ habȝ eū audire
in ɔfeſſiōe. Excipiunt' tñ
q̄nq꜀ caſus in quibꝫ licȝ par/
ticipare cum excōicat'.q̄ cō/
tinent' in h̄ verſu. Utile lex
humile res ignorata neceſſe
Hec anathema q̄dē faciunt
ne poſſit obeſſe. Quos vide
in q̄rta p̄te ſumme.

Quintus titulus de ina/
ni gl'ia hȝ tria capl'a. Primū
capl'm de inani gloria.

De inani
gl'ia q̄ eſt q̄ntū ca
pitale viciū ipor
tās iordiatū appetitū laudiſ
hūane ſeu iordiatā ɔplacen/
tiā ei⁹ cui offert'.⁊ cū fit aliqđ
op⁹ p̄ncipal'r ꝓpt laudē ꝓpri
am amittit' ei⁹ merces ⁊ pctm̄
icurrit'.⁊ interrogādū ē ſm ſta
tū hoīm đ diuerſis materijſ
in q̄bꝫ hoīes q̄rūt ſibi laudē.
vicȝ a doctore đ ſcia ⁊ doctri
na.a ſcholari đ ingenio et di
ſputatōe.a rectore de regimi
ne.a ml'ieribꝫ đ ornatu ⁊ hu/
iuſmodi. Si q̄ſiuit laudeȝ ⁊
gl'iam de ope pctī mortalis.
mortal'r peccauit.ſi ſm rōeȝ
deliberatā h̄ egit.ſecus ſi ſm
modū ſenſualitat' vl' etiaȝ ſi
đ aliq̄ veniali gloriat'. Si
opera ſua de genere bonorū
vt ieiunia.elemoſine ⁊ hmōi
quaſi oīa ad laudem hūanaȝ
fecit.mortale videtur cū ibi
conſtituit finem.ſecus ſi ali/
quid hoꝝ aliqñ fecit alio fi/
ne Si ita ordiate accepit
laudem de aliq̄ ope.q꜀ ꝓpter
eā ɔſeq̄ndā pat⁹ erat facere ɔ̄
aliqđ p̄ceptoꝝ peccauit mor
taliter. In alijs aūt caſibꝫ vi
det' veniale.

De imodeſtia ornat⁹.ca.ij.

que e filia ſuperbie et cum ſuis filiabus.

De immodeſtia ornatus q̄ pcedit frequēter ex inani glīa. licꝫ etiā ex aliȷ̄s cauſ poſſit pcedere. ꝛ p̄cipue mulieres iuuenes de h interrogāde ſūt. ſcꝫ d ornatu capilloꝝ. fucoꝝ. gēmaꝝ. veſtiū p̄cioſaꝝ. ꝛ fodera turis ꝛ caudis eaꝝ. ꝛ planellꝰ nimis altis ꝛ coronis capitꝭ. ꝛ hmōi. in q̄bꝫ aliqn̄ ē mortale. aliqn̄ veniale. Si vſus vel vſa eſt fucꝭ vl' aliȷ̄s ornamentis ad oſtentatiōeꝫ ꝛ inanē glīam. ſi d hmōi ſupbiuit vl' gloriata ē. mortale eſt. ſi tā tā delectatōeꝫ habuit ad laudem ꝛ gloriam illaꝫ ꝙ nō curauit trāſgredi mandata dei ꝛ ecclīe. Si vſus vl' vſa eſt fucis et aliȷ̄s ornamentis ad inducendū hoīes ad ſui ꝯcupiſcentiā extra matrimoniū: mortale eſt indubitatū Si ita inordinate delectaꝛ i huiuſmodi. ita ꝙ etiā ſi ſcirꝫ homines ex ſui ornatu ſcandalizari. id ē trahi ad ſui cōcupiſcētiā nō curās de ruina pximi mortale eſt. Si ad ꝯplacendū viro ſuo. vl' ad inueniendū viꝝ ſi eſt īnupta. vel ne deſpiciaꝛ ab aliȷ̄s. vel ex aliq̄ leuitate vſa eſt fucis vl' aliȷ̄s ornamētis ſupfluis de ſe nō eſt mortale ſed potiꝰ veniale niſi h ſit notabilꝰ exceſſus in hmōi. vt poſſit iudicari d occaſiōe data alioꝝ ruine. ꝛ nō tm̄ accepta qd̄ eſt difficile iudicare Si habuit nimiaꝫ diligētiā ꝛ ſtudiū ꝛ tēpus ad ornandū ſe. vel fecit exceſſuꝫ in portatura veſtiuꝫ vltra ſuum ſtatum vel conditionem vel nō ſm̄ morem patrie. vel veſtibus nimis delicatꝭ peccatum eſt.

Caplm̄ terciū de filiabuſ inanis glīe. Et pmo d hypocriſi.

Si ſimlauit ſanctitatē hr̄e p ieiuniū orationē ꝛ hmōi. cū malus eſſet. ſi hoc egit ad ꝯſeq̄ndam laudem hūanā: ꝯſtituēſ ibi finē. mortale eſt. alꝰs veniale. niſi aliud viciū adiūgaꝛ.

Si ſimulauit ſanctitatē p hypocriſim intēdēſ aliq̄d qd̄ ſit cōtra honorē dei vl' vtilitatē pximi. vt ſeminare errores. adipiſci indignꝰ eccłiaſticā dignitatē. decipe em̄ pximū tpaliter vl' ſpūaliter mortale ē. Si ſimulauit ſāctitateꝫ exiſtēs malus vt dētur ei elemoſyne ſicut ſctō viro. vl' pcuratōes eccłiaꝝ vt cere tani ꝛ ſilia. mortalr̄ peccauit

Si ſimulauit maiorē ſanctitatē q̄ꝫ habuit. vl' occultauit ſuū ↄ̄fectū ad edificatōꝫ ꝓximorum. non eſt peccatuꝫ vel leue vel veniale eſt. aut ſi hoc facit ob aliquam vanitatem vel inanem gloriaꝫ: eſt veniale.

De iactantia

Si laudauit ſeipm̄ ↄ̄ aliq̄ opere pcti mortalis. mortal'r peccauit. Si aūt de ope veniali. venialiter peccauit q̄ntū ē de ſe. Si laudauit ſe ↄ̄ aliquo ope bono. vicꝫ ↄ̄ ꝟtute. de ſciētia. de induſtria. vl' diuitijs. vel potētijs. et hmōi. ex ſupbia ⁊ iani gl'ia: mortale eſt vl' veniale ſm radicē ipſius ſupbie vl' inanis glorie vnde ꝓcedit. Si laudauit ſe cōtēnendo alios. vt phariſeus publicanū mortale eſt

Si aūt ex aliq̄ leuitate vl' vtilitate ↄ̄ſeq̄nda veniale vl' nullum eſt.

De ironia

Si vilificauit ſe ꝟbiſ vl' factiſ plus q̄ꝫ ſentiat in ſeipo in mēte. dicēs aliq̄ mala ↄ̄ ſe q̄ in ſe n̄ cognoſcit veniale eſt. ⁊ dicit ironia.

De contentiōe

Si q̄s ↄ̄tendit aduerſus aliū ↄ̄tra veritatē ſciēter ī rebus alicui⁹ iportātie mortale ē. ſec⁹ in rebꝫ ꝑuis et inaduertēter.

Si ↄ̄tendit ꝑ ꝟitate. ſꝫ nimis inordinate cōiter ē veniale. ſꝫ poſſꝫ ibi eē tanta īordinatio q̄ rōne ſcādali ſeq̄ntis eſſet ibi mortale.

De diſcordia.

Si habēſ tractare aliq̄ cū alijs in cōmuni nolit cōcordari cum alijs de his q̄ ordinant' ad honorē dei l' ꝓxioꝝ vtilitatē ex eo q̄ male afficitur ad eos vel vt oſtēdat ſe plus ſcire q̄ꝫ alij. mortale ē. ſecus aūt ſi nō concordat. vicꝫ q2 ſibi videt' eſſe magis ſm deuꝫ ⁊ rōnem qd̄ ipſe intendit. q2 tūc vl' nō ē pctm̄ vel leue niſi ſit nimiſ ꝑtinax.

De ꝑtinacia.

Si fuit ꝑtinax in ſententijs ſuis diſcrepāſ a ↄ̄muni ceteroꝝ cōſilio vel iudicio. cōiter ē veniale ꝑiculoſuꝫ et inductiuū erroris

De ſingularitate nouitatū

Si fecī ſingl'aritates l' nouitates ī ↄ̄uerſatōne vite. vel veſtibꝫ vl'

cerimonijs vl' alijs adiuētōi
bus peccatū eſt. ⁊ ſi adiuenit
aliquā malā ↄſuetudinē oīa
ei imputant.

De inobediētia.

I nō obediuit ſupi-
oribꝫ ſuis ſpūalibus
vl' tpalibꝫ legibꝫ ca-
nonicis vl' ciuilibꝫ rōnabilibꝫ
⁊ ſiq̄dē trāſgredit ſupioꝝ or
dinatōes hn̄tes vim p̄cepti.
vt qn̄ mādat ſuari verbo vel
ſcripto ī ꝟtute ſctē obediētie
vel ſub pena excōicatiōis vl'
carceris. vel alijs penis quibꝫ
⁊ hmōi eq̄pollētijs peccauit
mortal'r. In alijs ꝟo ordia-
tōibꝫ ſimpl'r factis trāſgredi
endo ē veniale. niſi fiat ex cō
temptu. qꝛ tūc ē mortale qn-
tūcūqꝫ leuibꝫ

De gula. vi. ti. ⁊ hꝫ ca. iij.

Primū capitulū

Dæmon gulæ Beelzebub.

GUla eſt
ſextū capitale vi-
ciū: ⁊ īportat īor-
dinatū appetitū ſeu delecta-
tionē circa cibū ⁊ potū No
ta q̄nqꝫ ſpecies ſeu modos q̄
ↄtinent in h̄ ꝟſu. Prepꝑe
laute nimis ardenter ſtudio-
ſe. Si ↄmedit vl' bibit ex-
tra horā debitā ſine rōnabi-
li cā ⁊ vrgēte Si ē vſus ci
bis vel potibꝫ lautis nimis et
delicatis vltra ↄditōez ſui ſta
tꝰ. aliter em̄ decꝫ ↄmedere in
firmū q̄ ſanū. ciuē q̄ ruſticū
Si comedit vl' bibit ī ni-
mia q̄ntitate ſm exigētiā ſue
cōplexiōis. qd em̄ vni paꝝ ē
nimiū ē alteri. Et plꝰ come
dere in die ieiunij q̄ alta die
nō ē de ſe malū p vna come-
ſtione. Si comedit vl' bibit
cū nimio ardore gule. ſeu cū
nimia ↄplacētia ꝓtērꝰ magis
ſatiſfacere delectatōi gule q̄
neceſſitati ꝓuidere. Si ad-
bibuit l' adbiberi fecit nimi-
um ſtudiū et diligentiā circa
cibaria delicata p̄ꝑanda. vt
cū varijs ſaporibꝫ ⁊ diuerſis
modis. ⁊ hmōi. In his oībꝫ
ſpēbꝫ vel modis gule tūc eſt
mortale qn̄ delectatio gule q̄
rit vt finis parat' facere con
tra p̄cepta vt ſatiſfaciat dele
ctatiōi gule Uel cū comedit
vſqꝫ ad crapulā vel vomituz
aduertenter. ſicut fit a pleriſ
qꝫ in carniſpriuio. vl' vtit ali
q̄ cibo ex q̄ ꝟiſil'r credit icur
rere magnā leſionē pſone.
In alijs ꝟo caſibus cōmu-
niter eſt veniale Si come
dit carnes in quadrageſima
vel in alijs ieiunijs ecclie. vl'
in ſexta feria. aut in ſabbato

p totū annū niſi vrgente cauſa neceſſitatis vł īfirmitatis peccauit mortalit̄ ſi ſit ſine cōſilio medici. Si vſus ē lacticinijs tpe q̄dragesime ſine cā infirmitatis.⁊ de ꝯſilio medici peccauit mortaliter. In alijs v̄o ieiunijs eccl̄ie ſeruari p̄t mos p̄rie q̄ntū ad vſum lacticinioꝝ q̄ mos ſi non apꝑeat tutius eſt abſtinere.

1. filia) De ebrietate

ſI bibit vſq; ad ebrietatē aduertens ſe nimis bibere. vł potētiam vini ſufficiētē ad iebriādum. vł de hoc dubitans ꝓbabiliter. peccauit mortalit̄. ſecus ſi ignorauit potentiā vini. vt Noe. Si fuit cā in ebriatōis alterius aduertenter inducēdo ad nimiū potū vł ponēdo ſal ī vino. ⁊ hmōi mortal̄r peccauit. ſec⁹ ſi fecit cauſa medicine. Si induxit aliquē ad frangendū ieiuniū eccl̄ie ſine cā legitima ſuis ꝑſuaſionib⁹ peccauit mortaliter. Si īduxit pueros et iuuenes ad lābacitates et tabernas ⁊ hmōi. vt ꝑuertat ad turpia. Si freq̄ntauit tabernā ſine cā rōnabili. vel cōuiuia diſſoluta pctm̄ eſt.

) De inſenſibilitate.

ſI abſtinuit ſe nimiſ a cibo ⁊ potu et alijs neceſſarijs vite ꝓpt̄ qđ incurrit īfirmitatē cōiter eſt veniale. niſi fiat notabilis exceſſus. et addat̄ obſtinatio ꝯ admonitōes ex hmōi ꝯſectu. q2 tūc videt̄ mortale ratione ꝑiculi inde ſequētis

3 De filiab⁹ gule. ⁊ p̄mo de hebetudine. mentis. Ca. iij.

ſI ex fumoſitatib⁹ īordinate comeſſiōis ⁊ potus īcurrit ſcurrilitatē ſeu groſſiciē ītellect⁹ et ex h̄ ieptitudinē intellect⁹ vel ineptitudinē legēdi orandiq; ē veniale cōiter.

) De loquacitate

ſI nimis locut⁹ ē ſeu dixit v̄ba ocioſa et ſine neceſſitate ⁊ rōnabilitate cōiter eſt veniale

) De ſcurrilitate

ſI fecit act⁹ ſeu geſt⁹ ſordiatos. et ſi ſint ꝓuocātes ad libidinē extra matrimoniū ē mortale Si v̄o ad diſſolutōnē vł leuitatē. vt ventoſitatē ⁊ hmōi veniale eſt

) De inepta leticia

ſI habuit ieptā leticiā ⁊ vanā in ludiſ ⁊ iocis. cōiter veniale

est niſi addat aliqđ viciū.

De choreis

C Horee q̄ fiūt cū inor diata leticia ſūt mor talia q̄nq3 modis. p̄mo cum fiūt ex libidīe. ſcđo cū fiūt in eccl'ijſ. q2 ſacrilegiū ē. tcio cū fiūt a clericſ ⁊ religioſis cum mł'ierib9 rōe ſcādali. q̄rto cu3 fiūt ex iani gl'ia vł' vana leti/ cia tā iordiata ꝙ ibi ꝯſtituat finis. q̄nto cū tł'eſ chorizātes nō curāt đ ſcandalo p̄ximi ē mortale. In alijs autē caſib9 cōiter ē veniale. Poſſ3 tm̄ q̄n q3 eſſe mortale. nec đ facili đ h̄moī pōt dari iudiciū.

De immundicia

D E imūdicia q̄ p̄t in/ telligi cum q̄s imun de ꝯm edit: ⁊ eēt ve/ niale. p̄cipue ſi ex h̄ ꝯturbat alios. vel q2 vomitū facit. et ſi h̄ facit q2 nimium ꝯmedit. vel q2 auidi9 comedat pctm̄ ē. ſec9 ſi cā medicie. vł' p̄t i tel ligi đ imūdicia pollutiōis q̄ cū accidit i ſōnijs nō iputat ad pctm̄. ſ3 pctm̄ p̄t eē in cā ei9. ſ. ſi p̄ceſſit ex crapł'a ł' tur pi cogitatōe p̄cedēti. vł' ex ne gligētia. ł' etiā p9 vigiliā reco lēs đ ipſa imūdicia habita i ſomnijs turpib9 đlectat. et ſi ē ꝯſenſus rōis đ h̄moī turpi delectatiōe ē mortale vł' veni ale. vł' nullū ſi fit ex alleuiati one nat'e De imundicia ſeu pollutōne p̄curata. Nota ꝙ ſi q̄s q̄d agit hac intētiōe p̄n cipalit' vt pollutiōe3 habeat ſiue vigilādo ſiue dormiēdo mortal'r peccat. etia3 ſi fac' cā ſanitatſ. Si aūt ipa pollutō eē ꝯtigat i vigilia p̄t volūta tē ⁊ ſine p̄curatōe n̄ ē mortl'e

De luxuria titul9 ſeptim9 ⁊ h3. c. duo. Primū.

Dæmon lu- xuriæ Aſmo- deus.

L Uxuria ē ſeptimū capita/ le viciū: ſ3 q2 ſup̄ in p̄ceptſ dictū ē ſatſ de ſpeci eb9 ei9 in op̄e. ac etiā in cogi/ tatōe oī: ill' omiſſis vidēdū ē đ q̄buſdā alijs p̄tinentib9 ad ipa3 luxuriā et delectatōne3 moroſam. ⁊ p̄mo. Si tetigit aliq̄m vł' aliquā vł' oſculat9 ē libidinoſe extra ꝯiugiū mor taliter peccauit. etiā ſi n̄ ſeq̄t turpiſ act9. nā talia exercitia in op̄e ipo p̄ vno pctō habē/ tur cū op̄e iſto. ſ3 tāto grauius q̄nto in h̄moī ꝯcurrūt pl'a. ſi aūt fiāt diuer' tp̄ib9 diuerſa ſūt pctā. Si ſcp̄ſit lr̄as ł' por tauit vł' miſit vel recepit cō/ tinētes amatoria ⁊ p̄uocan/ tia ad laſciuiā aduertēt' mor

taliter peccauit. Si fecit cantatões vł cātauit vł legit vel audiuit ꝟba laſciuie. vel turpia ꝺlectabilit̄ ad ꝓuocādū ſe vł alioſ ad laſciuiā mortale eſt. Si aſſociauit aliquē quē ſciuit ire ad ꝑcādū. vel turpiter agendū. vł ad faciēdū ſerenataſ vł matutinataſ: peccauit mortałr. Si fuit mediator int̄ aliq̄s ad huiuſmodi turpia. vł poſuit aliq̄s mediatores it̄ ſe ꝛ īter alioſ ꝛ hmōi: peccauit mortałr Itē ſi recepit exeniū ł donū qđcūqꝫ. ł miſit ex amore libidinis

De ꝺlectatōe moroſa

D E delectatiōe moroſa qđ viciū repit̄ i tepidiſ ꝛ mł'tū negligētib. nā feruidi ſubito cogitatiōes expellunt noxias. ꝛ frigidi deſiderijs opiſ acq̄eſcūt Si habuit cogitatōes immūdas ꝛ carnales in q̄b trahit morā poſtq̄ rōne ꝑpēdit ꝓpt' delectatōnē ipam cogitādi hmōi peccauit mortałr Nō ſolū qñ q̄s cogitatiōib luxurie rōne cōſenſit deliberās facere malū ſi adeſſꝫ cōmoditas. ſed etiā nolēdo opꝰ ꝑpetrare. ſꝫ ñ curādo ipaſ cogitatōes libidioſas expellere poſtq̄ ꝑpēdit. ſꝫ i eiſ volūtarie īmorādo peccauit mortaliter.

De filiab luxurie Ca. iij.

D E filiab luxurie de q̄b ñ opꝫ mł'tū int'rogare. qꝛ difficile ē ītelligere niſi cū mixta alioꝝ vicioꝝ. ꝛ ꝓma ē cecitaſ mētiſ 1.

De cecitate mētiſ. ſi fuit ita mēte occupatꝰ circa mūdana ꝛ carnalia ꝙ neſciuit de deo cogitare. vł de reb ſpūalib

De ꝓcipitatiōe. 2.

D E ꝓcipitatōe. ſi fuit ꝓceps et ſubitꝰ i opib ſuis ſine cōſilio et examīatōe mētiſ ꝺbita agēs.

De incōſideratōe

D E icōſideratōe. ſi fuit icautꝰ i factiſ ſuis. ñ bñ iudicāſ circa occurrētia

De incōſtantia. 3.

D E incōſtātia. ſi i eo qđ deliberauit boni agere fuit icōſtās ꝛ mutabił ex paſſiōe.

De amore ſui 4.

D E amore ſui. ſi nimiſ ſeipm dilexit q̄rēdo corpis delectatōeſ ꝛ cōmoditatē ꝛ hmōi

De odio dei. 5.

D E odio dei. ſi habuit deū ł legē eiꝰ i diſplicētia. qꝛ ꝓhibꝫ ꝯcupiaꝫ ꝛ hmōi.

affectu
6. De amore vite p̄ñtis
D E amore vite p̄sent̄ si nimis amauit vitā istā p̄ñtē ꝓpꝰ voluptates carnis q̄bꝰ ē dedit⁹ ita amare vitā p̄sentē q̄ aliq̄s vellet h̄ ꝑpetuari. ſm Pe. est mortale. // ſiue mortis.

Ultime filie luxurie. Desperatio eterne beatitudinis, pollutio nocturna, turpiloquiū, scurrilitas, stultiloquiū
De horrore futuri seculi.
D E horrore futuri seculi. si horrorem habuit ad vitā futuraȝ
De alijs ꝟo q̄ ꝑtinēt ad viciū luxurie circa ꝯiugiū vide infra de ꝯiugatis.

De ſupbia titul⁹ octau⁹. et hȝ capl'a duo. Primum

Demon ſupbie Lucifer.
Superbia
S ſm Gregoriū ē regia oīm capitaliū viciorꝝ. Et ē viciū mltum subtile et difficile ad cognoscēdū. et cōsistit in appetitu inordinato ꝓprie excellētie. et hȝ q̄ttuor species siue modos de q̄bus potes interrogare. put videbitur expedire si tñ penitēs intelligat.

4. species superbie
1. Si bona naturalia spiritualia vl' tpalia q̄ habuit sibi attribuit. ⁊ a deo nō recognouit
2. Si bōa ipa a dō recognosces meritis suis p̄ncipalit' se accepisse estimauit. videlicȝ ꝓpter sua ieiunia. orationes et hmōi et nō ex grā dei
3. Si ea bona q̄ ñ habuit sibi attribuit. vl' plusq̄ȝ habuit cuȝ existiat se habere mltū hūilitatis, charitatis, patiētie ⁊ hmōi cū non hȝ.
4. Si reputauit se meliorē esse ceteris alios ꝯtēnēs. in q̄libet horꝝ modorꝝ p̄t eē mortale vl' veniale. ſm q̄ rōne cōsentit' vel non.

De filiabꝰ ſupbie. Cap. ij.
Et p̄mo de derisione
D E derisiōe q̄ aliq̄ñ ꝓcedit ex ſupbia. Si irrisit sacramēta ⁊ alia diuina vilipēdens ea. aut sctōs viros. aut p̄latos. aut deo ſuire volētes. vt sic ꝯtrahat eos peccauit mortaliter Si irrisit intēdēs ex h̄ iniuriā ⁊ vilificatōeȝ. vl' notabilē ꝑturbatiōeȝ ei⁹ mortalit' peccauit. ſȝ si ex leuitate vel cā ioci secus.

De ambitiōe
D E ambitōe q̄ ꝓcedit ex ſupbia et īportat īordinatū appetitū honoris. ⁊ mltū repitur in p̄latis ⁊ dñis. Si desiderauit aliq̄m dignitatē vl' bñficiū curatū rōe deliberata p̄ncipalr ꝓpt honorē vl' dignitatē vl' vtilitatē tpalē peccauit mortalr Si d̄siderauit dignitatē vl' bñficiū ecclesia

ſticū vel ſeculare ad qđ eſt indign⁹ vł iept⁹. vicȝ qꝛ criminoſus ⁊ hmōi peccauit mortaliter. Si deſiderauit vł q̄ſiuit ad hmōi ꝑuenire etiā faciēdo ꝯ ꝑcepta mortłe ē. Si q̄ſiuit honorē ꝺ q̄rūcꝫ re ita īordinate ꝙ ibi ꝯſtituat finē mortale ē. In alijs ꝟo caſibꝫ videt̄ veniale.

De ꝑſumptione.

Preſumptiō q̄ ꝓcedit ex ſuꝑbia cōſiſtit ī hꝯ ꝙ hō pōit ſe ad ea q̄ ſūt ſuꝑ vires ſuas. vel nō ꝑtinēt ad ꝯditōeȝ ſuā. vt ſecularis ad iudicādū clericos. vł eos q̄ nō ſūt ſibi ſubiecti. vel de hiſ ꝺ q̄bꝫ n̄ hȝ ꝑtātē peccauit mortał̄r. Si poſuit ſe ad faciēduȝ ea exercitia ad q̄ nō erat apt⁹. vn̄ ꝑt ſequi ſp̄uale vł tꝑale dānū alteri. vt medicus ignar⁹ medicīe. vł aduocat⁹ ignar⁹ ad aduocādū. iudex ad iudicandū. ꝯfeſſoꝛ ad audiendū ꝯfeſſiōes ⁊ hmōi. peccauit mortał̄r. ſec⁹ aūt ſi ꝯpetēter ī arte illa ꝑit⁹ erat. Si ꝑſumēs de ꝟtute ſua expoſuit ſe ꝑiculis pctōꝝ vt vadens ad loca īhoneſta. vel freq̄ntās ꝯuerſatiōeȝ mł̄ieꝝ leuiū ⁊ hmōi. vbi ꝺ facili poteſt labi ī mortali pctō. mortale videt̄. Si nimis ꝺ ſe ꝑſumens nō ꝓuidet neceſſitatibꝫ vł ꝑicul̄ occurrētibꝫ ſpiritualibꝫ vł tꝑalibꝫ expectās effectū miracłoſū a deo. ſ. vt eū ſanet īfirmuȝ ſine medico ⁊ medicinis. vel vt miſtret ei cibū ſine laboꝛe ē mortale. et ꝺꝛ temptare deum.

De temeraria iudicatōe.

Si facta alteri⁹ q̄ dubia ſūt q̄ aīo fiant in malā ꝑtē interꝑtat⁹ ē ſeu iudicauit. et ſine ſignis ſufficiētibꝫ indicantibꝫ maliciā alteri⁹ deliberate iudicauit aliquem de pctō mortali mortał̄r peccauit. Si ꝟo iudicauit de veniali venialiter peccauit. Idē ſi iudicauit de mortłi ſȝ nō delibato aīo.

De curioſitate

Si fuit curioſus circa cognitōneȝ intellectiuā. vt q̄rēdo ſcire q̄ ſūt ſuꝑ capacitatē ſuam vicȝ de trinitate. de ꝑdeſtinatiōe. vł q̄rēdo ſcire a q̄bꝫ non dȝ. vt a ꝺmonijs. vł ꝑ ſortes vł q̄rēdo ſcire paꝝ vtilia ⁊ dimittēdo magiſ neceſſaria. vł q̄rēdo ſcire ſolū ad ſciendū ⁊ nō ad deū ꝯgnoſcēdū vel ad aliq̄m vtilitatē pctm̄ ē q̄n̄cꝫ mortale. quandocꝫ veniale

Si fuit curioſus circa vſus ſenſuū.ſ.ocul' aſpiciēdo. auribꝫ audiendo.naribꝫ ad odorandū. guſtu ad guſtādū. tactu ad tāgendū ſine neceſſitate vl' vtilitate ſꝫ ſolū delectatōe ſenſuali.pctm̄ ē cōiter veniale.et qn̄qꝫ pōt eē mortale. Si reppit ſe in ſpectacul' ad vidēdū.vt torneamēta paleſtra.currere ad brauiū et huiuſmodi.nā ſi ī h̄ ſit piculum mortꝭ ſpūal' vl' tpal'. vt qn̄ ſt̄ ſpectacl'a repſentatiua turpitudinē.l' cū recipet notabilē leſionē corpis ē mortl'e.ꝛ ml'to magꝭ ī exercēte ꝛ p̄bēte occaſionē ī hmōi ſpectacul'.al's ē veniale.niſi ppt h̄ aliquiſ ita delectaꝛ ꝙ mēs eiꝰ auertereꝛ a deo.ita vicꝫ ꝙ patꝰ eēt trāſgredi mādata dī ꝛ eccl'ie vt illa aſpiceret vel faceret. Et h̄ idē intelligo de q̄cunqꝫ pctō. qd̄ de ſe eſt veniale. qꝛ p̄ hūc modū pt effici mortale

De ingratitudine.

Ingratitudo repiꝛ ī omni pctō mortl'i.ſꝫ vt circūſtātia aggrauās ipm̄.qꝛ vbi hō dꝫ ſp ſeruire dō:eū offēdit Eſt etiam vnū ſpēal pctm̄ inq̄ntū. ſ.recipiēs bn̄ficia a dō vl' ab homine ea n̄ recog̃ſcit recogitat ꝛ regr̃tiaꝛ ꝛ recōpēſat.vl' ꝙ peius ē vilipendit bn̄ficia recepta vl' murmurat ꝯ eis.vl' iniuriaꝛ bn̄factori.cōiter āt repiꝛ mixtū cū aliq̄ genere peccati qn̄ mortale:qn̄ veniale ē.

De ſcādalo

De ſcādalo qd̄ qn̄qꝫ nō ē pctm̄ ſpeciale ſꝫ circūſtātia aggūās pctm̄. inq̄ntū vicꝫ ex dicto l' facto alteriꝰ nō recto daꝛ alt'i occaſio ruine ſpūal'.ꝛ h̄ ē ſcādalū.ꝛ ſi h̄ intēdat ē circūſtātia aggrauās pctm̄.ꝛ mutās ſpēꝫ. vn̄ ē neceſſaria cōfiteri qn̄ ē tale q̄d v̄iſil'r trahēs ad ruinam pctī mortal'.ꝛ p̄cipue cū h̄ ſequiꝛ Si āt h̄ intēdat.ſ.inducere aliquē ex dicto l' facto ſuo ad aliquā ruinam ē mortl'e ꝛ ſpēale pctm̄ ſi itēdat inducere ad mortale.al's veniale

De adulatiōe.

Adulatio q̄ cōiter eſt ſcādalizatiua.ꝛ cōſiſtit in h̄ ꝙ q̄ſ v̄bis vl' factꝭ ſuis iordinate q̄rit placere alijs ad beniuolētiam captādā.ꝛ ſi ī malo adulatus ē crimīal'r.puta laudāſ aliquē de vindicta facta vl' turpitudine ꝛ hmōi.ē mortale Si adulaꝛ vel laudat aliquē intendēs eū decipe notabiliter

Virtutes et remedia contra 7. vitia capitalia.
Sis humilis, largus, castus, patiens, moderatus.
Compatiens, fortis, septem mortalia tollis.

tpalib⁹ vl' ſpũalib⁹ ẽ mortale ſecus ſi aliq̃d iuſtu3 intendit ab eo habere vel q̃d puu3 recipe p modũ doni vt hiſtriones. Si nimis laudauit aliquẽ ex quo ille ſumpſit occaſionẽ ſupbie vl' inanis glorie cõiter ẽ veniale. et poteſt etiã aliqñ eẽ mortale. Si vo laudauit aliquẽ ad eũ excitãdu3 magis ad virtutẽ. vl' ad ↄfortandũ eum in tribulatõib⁹ ꝛ tẽptatõib⁹: ꝛ obſeruat̃ debitis circũſtãtijs ẽ vtuoſum et meritoriũ. al's veniale.

De blaſphemia in ſpiritũ ſanctum.

De blaſphemia i ſpiritũſanctũ q̃ pcedit ex malicia. vic3 inq̃ntũ q̃s nõ ↄtemnit vel refugit ea cogitare mẽti occurrentia p q̃ poſſ3 retrahi a pctõ. ꝛ h3 ſex ſpẽs. ſ. Preſumptio. Deſperatio. Inuidẽtia fraterne gratie. Impugnatio veritatis agnite. Obſtinatio. Impenitẽtia. De hiſ vo interrogandũ eſt put videt̃. ꝛ cõiter ñ repit̃ niſi i multũ ſceleratiſ Preſũptio aũt dicit̃ h cũ q̃s preſumit d dei miſcdia exiſtimãs q parcat ſibi ad bñplacitũ ſuũ. vl' q ſaluet eũ pſeuerantẽ in pctõ. Deſpatio autẽ cũ credit deũ ñ poſſe nec velle ſibi parcere etia3 penitenti vel volẽti ſaluari Impugnatio vitat̃ agnite dr cũ q̃s cõtradicit vitati ſidi q̃m nouit Inuidẽtia fratne grẽ ẽ cum dolet q̃s de grã di ꝛ glia creſcente in hoib⁹ Obſtiatio cõfirmat volũtatẽ ſuã in pctis ↄmiſſis. Impnia aũt dr cu3 q̃s pponit firmit̃ ſe i futurũ ñ penitere.

De ſciſmate.

De ſciſmate. h peccatũ ↄmittit̃ cũ q̃s rcedit ab obedientia romane eccl'ie ſumẽs ſibi aliud caput vl' ſeq̃ns aliquẽ canonice ñ electũ. ꝛ ſic ẽ mortale ꝛ excõicatio ↄ tales. niſi forte cũ eſſent duo q̃x q̃lib3 haberet̃ p ſũmo põtifice a ſuis ſeq̃cib⁹. ꝛ neſcit̃ clare q̃s ſit canonice elect⁹. In h em̃ videt̃ ppl'i excuſari ſi ñ ſunt ptinaces. ſ3 pati illi adherere que3 ſciũt vere eſſe electũ canonice. Si ĩnitit̃ ordiatõib⁹ l' alienatiõib⁹ fact̃ a ſciſmatic̃ excõicat⁹ ẽ. extra de ſciſma. c. i.

De infidelitate paganoꝝ hereticoꝝ ꝛc.

De infidelitate paganoꝝ hereticoꝝ vl' iudeoꝝ q̃x q̃libet eſt guiſſimum pctm̃ ducens ad

Filie ſupbie etiam hec ſunt. Iactantia. Preſumptio nouitatum. hypocriſis. pertinacia. diſcordia, contentio, inobedientia, inmodeſtia in veſtitu, irreuerentia, erubeſcentia boni. quas vide ſupra de inani glia fol. 4.

dānatōez.ñ opꝫ h dicere inter hos. Soli ei heretici ſūt excōicati.ſꝫ ⁊ cū aliis ꝑcipue iudeiſ ñ dꝫ hri domeſtica cōuerſatō.⁊ ꝑcipue idiote. Potes circa hmōi īterrogare ꝑut tibi videt̃.ſ.ſi habuit aliqđ dubiū ī his q̄ ſūt fidi. videlicꝫ đ ſacro altarſ ⁊ hmōi. ⁊ ſi đ h hꝫ diſplicētiā nō ē curandū. Si aūt voluntarie et ſponte dubitat eēt mortale. Hereticꝰ q̄dē eſt excōicatus ⁊ ñ pt abſolui citra ſedē apl'icā.vt ptꝫ ī ꝓceſſu curie. Itēz receptor credēs vł fautor hereticoꝝ ē excōicatꝰ. extra de here.c.q̄cūq̄ꝫ.li.vi.

Incipit tercia ⁊ vltima ps ī q̄ tractat̃ de

mō interrogādi ſm ſtatꝰ diuerſos ꝑſonaꝝ.⁊ ꝑmo ad ꝯiugaſos.c.i.⁊ hꝫ.§.xxiii.

Hinc vo

n formāde ſūt īterrogatōes ꝑtinēteſ nō ad oēs ſꝫ ſolū ad q̄ſdā ſtatuſ hoīm.⁊ ꝑmo ad ꝯiugatos īterrogādi ſūt ñ oēs.ſꝫ ꝑut videt̃. Si đ facto ꝯtraxerūt ī aliq̄ caſu ꝓhibito mortale ē q: ꝯ ꝓhibitōnez.niſi igrātia facti ꝓbabil' eos excuſaret Sꝫ ſciēdū ē ꝙ ſūt q̄dā īpedimēta q̄ īpediūt mrīmonium ꝯhēdū et dirimūt iā ꝯctū q̄a nullū ē qđ ītelligēdū ē qñ dicta īpedimēta ꝑus inter eos īueniūt̃ q̄ꝫ ſit ꝯctū mrīmonium.⁊ ea ꝯtinent̃ ī iſtſ ꝟſibus Error ꝯditio votū ꝯgnatio crimē. Cultꝰ diſpitas vis ordo ligamē honeſtas. Si ſis affinis.ſi forte coire neq̄bis. Hec aſſociāda vetāt connubia facta retractāt Pro horū aliq̄li breuiſſima đclaratione. Nota ꝙ error ītelligit̃ đ ꝑſona ñ de fortuna ł bonitate.cū.ſ.q̄s ꝯhit cū berta credēs eē katherinā.cū q̄.ſ.ītendebat ꝯhere. Conditio ītelligit̃ đ ꝯditōe ſuili.ſ.cū q̄s cōtrahit cū ſerua credens eā eē liberā Nā ſi liber ꝯhit ſcient' cū ſua tꝫ mrīmoniūꝫ.⁊ ſil'r ſi ꝯhit ſuꝰ cū libera credēs eē ſuā Idē videt̃ ſi ſeruꝰ cū ſua licꝫ crederet̃ eē libera. Votū .ſ.ſolēne ꝑ ꝓfeſſionem tacitā vł expſſam a'icui religiōi approbate.tal' etiā eſſꝫ excōicatuſ. Cognatio q̄ eſt triplex.ſ. naturalis. ſpūalis ⁊ legalis. Natural' đr ꝯſanguinitas.⁊ hᶜ hꝫ tres lineas.ſ.aſcēdētiū vt pr̄ ⁊ auꝰ ⁊ hmōi.deſcēden

tiū. vt fili⁹ nepos ⁊ hmōi. col lateralium. vt frēs ſorores ⁊ hmōi. ⁊ h3 ql;bet linea q̄ttu/ or g̃d⁹ excluſiue p̄cipue colla terales. nā inter aſcēdētes et deſcēdētes videt eē ppetua phibitio h̄ ē etiā excōicatio. Cognatio ſpūal' h3 etiā treſ g̃d⁹ ⁊ ꝯhit in baptiſmo ⁊ cō/ firmatiōe. Prim⁹ ē inter tenē tē ad baptiſmū vl' ꝯfirmatō nē ⁊ eū q̄ tenet. q̄ ōr paterni/ tas vl' filiatio. Scōs ē inter p̄rem ⁊ mr̃ez carnalē ei⁹ qui tenet ⁊ eū q̄ t3 cū vxore eius ⁊ ōr cōpaternitas Terci⁹ eſt int filios naturales ei⁹ q̄ t3 et il lā q̄ tenet ⁊ dicit fraternitas Cognatio tercia. ſ. legal' que fit p adoptiōe3 h3 tres lineaſ vl' gradus. Prim⁹ ē inter ip/ ſu3 adoptātē et filiā quā ado ptauit ac etiā filiā ipſi⁹ ado/ ptati. Scōſ ē int vxorē ado ptātis ⁊ ip̄m adoptatum. ac etiā vxorē adoptati ⁊ ipſum adoptātē. Terci⁹ ē inter fili/ os naturaleſ ⁊ legitimos ad optātis ⁊ ip̄m adoptatū. ⁊ h̄ tm̄ cū ipſi filij ſūt ī ptāte pa/ tris. Crimē iſtud qō h3 diri mere ꝯctū et īpedire ꝯhēdu3 ītelligit tm̄ ō duob; crimīb; in duob; caſib;. Prim⁹ eſt q̄ cū mulier machiat cū effe/ ctu ī mortē vxoris alteri⁹ vt habeat illū ī vir̄. vl' econtra vir ī mortē alteri⁹ viri vt ha beat illā ī vxorē ⁊c̄. Secūd⁹ cū q̄s dat fidē alicui cōiuga te ducere eā in vxorē poſt vi ri ſui mortē. ⁊ cū iſta pmiſſio ne ſequit adulteriū. Cult⁹ di ſparitas vt ſi fidel' cōtrahat cū iudea vl' pagana pmanen te in īfidelitate. ſec⁹ ſi ꝯheret cū heretica. nā tūc t3: ſed co/ habitare nō debēt ſi eēt ei pi culū incurrēdi in hereſim. et peccauit mortalit ꝯtrahens cū tali. Uiſ. i. violētia. ſ. abſo luta impedit ⁊ dirimit. ⁊ ſilr violētia p metū q̄ p̄t cadere ī ꝯſtātē vir̄. et ꝯtinet in h̄ v̄ſu. Stupri atq; ſtat⁹ v̄berſ atq; necſ. niſi poſtea ō inuito effi/ ciat volūtari⁹ Ordo ītelligi tur ō ordine ſacro. i. ſubdya conatu. ⁊ ſup̄. et tal' ꝯtrahēs eēt excōicat⁹. Greci in ſacris vti p̄nt ꝯcto. ſ3 nō p̄nt ꝯhere Ligamē. i. ſi ſit alteri ligatuſ p ꝯiugiū. etiā p v̄ba de p̄nti nōdū cōſūmatū. nā tal' nullo mō p̄t alteri mr̃imonial'r co/ pulari. niſi ille cum q̄ ꝯtraxe rat pfiteat ī aliquā religiōe3 Et ſi recederet vn⁹ ꝯiugū ita q̄ p multos annos alt' nihil audiret de eo non liceret alti

contrahere niſi ſciret de morte ei⁹. Honeſtas.i.publice honeſtatꝭ iuſticia que oriť ex ſponſalibꝫ cõtractꝭ cũ aliqua cũ q̃ poſtea nõ ſequiť mr̃imoniũ ꝓpter mortẽ vł aliã cãm nã cũ nulla ꝯſanguinea illi⁹ vſqꝫ ad quartũ gradũ cõtrahere poteſt. Affinitas ẽ ꝓximitas q̃ ꝯtrahiť ꝑ euȝ qui duxit vxorem.ꝛ oẽs conſanguineos vxoris vſqꝫ ad q̃rtum g̃dum.ꝛ vxorem ipã et oẽs conſanguineos viri eiuſ vſqꝫ ad quartũ gradũ.nec illa mulier põt ꝯtrahere cũ aliquo. Et nota ꝙ affinitas ꝯtrahiť etiã ꝑ fornicariũ coituȝ.ita ꝙ ille q̃ fornicať cum aliqua ñ poteſt ꝯtrahere matrimoniũ cuȝ conſanguinea aliq̃ eius vſqꝫ ad q̃rtum gradũ.neqꝫ illa mulier p̃t cõtrahere cũ aliq̃ cõſanguineo fornicantis cũ ipã vſqꝫ ad q̃rtũ gradũ.ꝛ ſcienter ꝯtrahẽs in hmõi gradibꝫ affinitatis eſt excõicat⁹. Si forte coire nequibis. Impotẽtia exercẽdi actũ ꝯiugalẽ que põt prouenire vł ex frigiditate naturali.vł ex maleficio vł indiſpoſitiõe membri genitalis viri vł mulieris. De his oĩbꝫ impedimẽtꝭ habes plene in q̃rta parte ſumme. titu.i. Sed nota ꝙ nõ opꝫtet nec expedit interrogare oẽs coniugatos ſingillatim ꝺ his impedimẽtis ſed de illis tm̃ de quibus poſſit p̃ſumptio haberi.ꝛ p̃cipue de impedimẽto criminis vel cognationis vel publice honeſtatꝭ.ſed multo magis ꝺ affinitate. Si tñ q̃s cognoſceret conſanguineaȝ ei⁹ cum qua iam ꝯtraxit ꝑ verba ꝺ preſenti.ꝛ multo magiſ ſi iaȝ cõſummauit matrimoniũ.matrimoniũ q̃dẽ tale nõ diuidiť.ſed amittit ius petẽdi debitũ.ita ꝙ petere nõ poteſt abſqꝫ mortali peccato.tenetur tamen reddere exactuſ. Idem de muliere q̃ ꝑmittit ſe cognoſci a cõſanguineo viri ſui. Si ṽo anteq̃ ꝯtraxit ꝑ verba de preſenti cum aliqua cognouit conſanguineam eiuſ.ita ꝙ ſemen admiſit ĩtra clauſtra pudoris nõ poteſt iam habere illam:ꝛ ſi iaȝ conſummaſſet cum illa nõ tenet matrimonium.nec ĩ hoc poteſt diſpenſari cum illa niſi per papam. Unde ante diſpenſationem ſemper peccat mortaliter exigẽs et reddẽs debitum ſciens dictum ĩpedimentum. Alter vero cõiu

gum neſciēs excuſatᷣ de pec/ cato ex ignorantia facti ꝓba bilis:de his et oībꝫ aliis qn̄ caſus occurrit vide plenius in ſummis. Si ꝯtraxit ma trimoniū clādeſtine qꝛ mor/ tale ē ꝓpter ꝓhibitiōēꝫ eccle ſie. Si habens votum ſim/ plex ꝯtinentie ꝯtraxitqꝫ ma trimonium peccauit morta/ liter.niſi ſit diſpenſatus a pa pa ꝑus.ꝛ tenetur adimplere votum vſqꝫ ad conſūmatio/ nem matrimonij.nā ipſo cō/ ſummato impotēs fit ad im plendū.ꝛ exactus omnino te netᷣ reddere exꝓſſe vl̓ interꝑ/ tatiue petenti.ſed exigere nō poteſt ſine diſpenſatōe.alias peccat mortaliter. Si con traxit cum aliqua vl̓ mulier cum aliquo per verba de fu/ turo.ꝛ poſt matrimoniuꝫ cū aliqua contraxit vel de futu ro vel de preſenti mortaliter peccauit propter fractam fi dem.niſi de cōmuni cōſenſu mutuo ſe abſoluerint. quod fieri debet per iudiciū eccle/ ſie. Uel niſi aliquis ſeptē ca ſuum ſuperuenerit. quibus ſolui poſſunt ſpōſalia. quos habes in ſummis. Si poſt matrimoniū contractuꝫ per verba de p̄ſenti contraxit cū aliqua mortalr̓ peccauit.nec tenet matrimoniū etiā ſi eſſꝫ conſummatū.ꝛ filios genuiſ ſet.ſed oportet redire ad pri/ mū.niſi ille cum quo priꝰ cō tractum eſt ingreſſus eſſꝫ re ligionem ibidē profeſſus. vl̓ niſi cum eo papa diſpenſaſſꝫ in ſecundo.in quo tamen ſm̄ theologos diſpenſare nō po teſt.ſed quia difficile eſt di/ ſputare de poteſtate pape ſi ſine ſubreptione obtenta eſt forſitan trāſire poteſt. Si contraxit matrimonium. vl̓ filios. vel filias iunxit ma/ trimonio ante etatem legiti/ mam.quia probibitum eſt. Etas autē legitima ſm̄ iura eſt in duodecimo anno ſi ē fe mina.in quartodecimo ſi eſt maſculus ſcilicet ad contra/ hendum per verba de p̄ſen/ ti.ꝛ ad conſummandum ma trimonium. Si cōſumma uit matrimonium ante bene dictionem nuptiaruꝫ ē mor tale.vbi ſcilicet cōſuetum eſt benedici nuptias.quia con/ tra probibitionem eccleſie

Et hic aduertendum eſt. Quamuis ſponſi non con/ ſumment matrimoniū cum ſponſis ante benedictionem in multꝭ tamen lociſ multas

turpitudines ⁊ corruptelas faciũt cũ eis. illas viſitando vñ interrogãdũ eſt de his vbi iſta repiunt. Si celebrauit nuptias tpe ꝓhibito ab eccleſia. qꝛ mortale ē. Tpa aũt ꝓhibita ſunt iſta. ſ. ab aduẽtu vſqꝫ ad epiphaniã. ⁊ a ſeptuageſima vſqꝫ ad octauã paſce. ⁊ a tribꝰ diebꝰ añ aſcẽſionẽ vſqꝫ ad octauã penthecoſtes excluſiue.

De actu et peccatis cõmiſſis in eodẽ.

Sciendũ eſt ꝙ ĩ actu ħ cõiugali aliq̃ fiunt vbi eſt dubiũ vtrũ ſint mortalia an vẽialia. Aliq̃ vero ſunt q̃ ſunt manifeſte mortalia. Aliq̃ ĩ q̃bꝰ ē veniale. Aliq̃ in q̃bꝰ nullũ pctm̃ eſt. Primo q̃dẽ mortale eſt ſi exerceat᷑ tal' actꝰ extra vas debitũ. vl' etiã ſi intra vas debitũ tñ nõ ſuſcipit ſemẽ ad euitãdũ generatõez. Si ex tactibus ipudicis extra actũ mrimonij ſequit᷑ pollutio in altero ipoꝝ. Si exercẽs actũ cõiugalẽ habet appetitũ dlibetũ ad aliã. Si ſe hꝫ ad eaꝫ ita inordinato affectu ĩ actu ꝯiugali ac ſi nõ eſſꝫ vxor eiꝰ ꝙ etiã opꝰ carnale ageret cuꝫ illa vl' alia. difficile tñ eſt hoc diſcernere ⁊ ꝯgnoſcere. Si alter alteri oĩno exigẽti denegat debituꝫ ſine cã legitima. ꝓpter qd exigẽs incurrit ĩ cõtinẽtiã vel graue ſcandalum Eſſet aũt cã legitima ſi notabiliter timeret notabile nocumentũ ꝑſone vel cõiugis vel ꝓlis in vtero. vel quia ex adulterio cõmiſſo ꝑdidit iuſ petẽdi debitũ. vel etiã ſi ĩ loco ſacro peteret. qꝛ ſic locus violaret᷑. vel etiam in publico. quia contra debitã honeſtatẽ. Nõ eſt aũt legitima cã oĩno denegandi debitũ petẽti in die ieiunioꝝ vel feſtorũ ſolẽniũ. vel ira quã habẽt ad inuicem ꝑ paruũ tp̃s. Dubium de mortali qñ q̃dẽ ſeruatur vas debitum ſed modus indebitus. puta ſi lateralit᷑ vl' a ꝑte poſteriori accedat᷑ ad vas debituꝫ. vl' mulier ſuꝑgrediat᷑ viꝝ. in q̃bꝰ modis et ꝑcipue in vltimo aliq̃ dicũt eſſe mortale. Alij vero vt Tho. et Alber. dicũt ꝙ ñ ē mortale de ſe. ſed poteſt eſſe ſignum mortalis cõcupiſcẽtie. nec per hoc impeditur generatio. ⁊ ſi non ita apte procreentur. vnd in huiuſmodi noli precipitare ſententiam: nec denegare abſolutionem

pſeuerāti in hmōi. Sz dete/ſteris ꝛ ꝓhibeas q̄ntū poteſ qn̄ ꝟo h̄ etiā fieret ꝑmo et ſe/cūdo mō ꝑpt̄ ꝑiculum abor ſus forte tūc eſſet ſine pctō

Dubiū etiā de mortali ē tē pore mēſtruoꝝ: ꝛ ꝑcipue i ex igente ſciēte talē ꝺfectū. quē q̄dā ponūt eſſe mortale. ꝑci/pue qn̄ nō eſt q̄ſi ꝯtinu⁹ ſz cō ſuet⁹. vt menſuratiz. Alij di/cunt cōtrariū. vt Pe. de pal. ꝛ hͨ opinio ē cōmunior Vn̄ nec ꝑpt̄ h̄ deneges abſolutō nē. ſz ꝓhibeas q̄ntū potes ꝺ exactiōe exigēti. ꝛ exactū ad moneas vt nō aſſentiat exi/gēti. niſi ex h̄ timeat̄ ꝺ ei⁹ in/cōtinētia. Dubiū eſt etiam de exigente debitū a ꝯiuge ꝑ manēte in adulterio ſiue oc/culto ſiue manifeſto qꝺ ipſe nouit. Hoc q̄dam dicūt eſſe mortale i exigēte. qꝛ facit cō/tra ꝯſtitutōez ecclie. vt nota tur. xxxij. q. i. c. ſi q̄s vxorem ꝛ h̄ firmat̄ in ſumma piſana. Sz in ſūma ꝯfeſſoꝝ ꝛ archi dyaconuſ i roſario mitigant hūc rigorē excipiētes caſum vt h̄ cū faceret exigens ad ꝓ uidendū icōtinētie ſue. Sed Pe. de pal. mlto magiſ miti/gat hūc rigorē. vt cū non ſpe rat̄ emēdatio ex h̄ ꝑmanentiſ in adulterio ſz poti⁹ deterio/ratio n̄ peccat exigēs ſaltem mortalr. Veniale aūt ē cum exigit̄ act⁹ ꝯiugalis. ꝛ ſi ꝺbi to ſuato vaſe ꝛ modo. tn̄ ꝑn cipalr intētiōe delectatōnis cōſeq̄nde. ita tn̄ ꝙ ſtet intētio infra limites mrimonij. Si exerceat̄ act⁹ cōiugal ꝑpt̄ ſa nitatē corꝑalē. pctm̄ eſt. quia nō ad hūc finē ordinatū eſt veniale tn̄ puto eē pctm̄. In ſolēnitatib ꝛ ieiunijs exige/re debitū in aliqua ifirmita/te ſcz ꝯcupiſcētie duct⁹ ſine ꝯtemptu tn̄ ſacri tꝑis vl ec/cleſiaſtice exhortatiōis veni ale ē. ſm Tho. ꝛ Ray. ſz red/dēs nō peccat. cū tīet de icō tinētia vel ſcandalo ꝯiugis. peccaret aūt ſi negaret oīno

In tꝑe ꝟo ꝑgnatōnis exi gere veniale ē. ſi tn̄ nō ē ꝑicu lū aborſus. reddere ꝟo nullū pctm̄ eſt. Ante purificatō nem poſt partum exigere ſer uatis alijs circūſtantijſ non videt̄ mortale ſm Guil. Red dere ꝟo non voluntarie. nul/lum. Exigere etiam vel red/dere debitum ante ingreſſuz ecclie poſt partū de ſe nō vi det̄ peccatū. ꝛ poſſunt muli/eres intrare eccleſiam an̄ q̄/drageſimū diem abſq pctō

in q̄ tñ eſt ſeruāda ꝯſuetudo patrie. Act⁹ impudici q̄ ibi exercent̄ nō ꝑtinētes ad op⁹ ſ3 ad exercitiū delectationis vt tact⁹ ꝛ oſcula ꝛ hmōi inordinate cōiter ſūt venialia. Q̄ꝫuis ibi poſſet eē tāta actuū inordinatio ꝙ poſſet eſſe peccatū mortale. Sine pctō autē exercet̄ act⁹ ꝯiugalis cum fit cā ꝓlis ſuſcipēde. vl' etiā cu3 fit cā reddendi debitū. ſeruatis tñ aliis debitis circūſtantiis. Deb3 tñ exact⁹ oīno reddere: ꝛ p̄cipue vir vxori. non ſolū exp̄ſſe ſ3 etiā ꝑ ſigna petenti. nec vir d3 vxore3 auertere ne petat ꝓpter ꝑiculum. Fit in tercio modo ſm aliq̄s ſine pctō. ſ. cu3 fit cā vitande fornicatōis in ſe vel in coniuge ſua

Interrogatōes fiende circa ſtatum matrimonii.

Circa p̄dicta ſic pñt fieri introgatōeſ. ꝛ p̄mo. Si vſus ē mrīmonio extra vas d̄bitū. Si aliq̄d fecit ad euitādu3 ꝓlem modo indebito: lic3 i vaſe debito: ꝛ quō. Si vtēdo matrimonio habuit intentiōe3 ad aliā. Si tpe menſtruoꝝ exegit vl' reddidit. Si i dieb⁹ feſtoꝝ vl' ieiunioꝝ. Si tpe p̄gnatiōis. p̄cipue ꝓpe partū. vl' añ purificatōne3 poſt partū. Si exegit vl' reddidit a ꝑmanēte i adulterio. Si p̄ncipaliter cā delectationis. aut alia et q̄ cauſa. et circa hmōi iudicandū eſt de pctō mortali vl' veniali iuxta p̄dicta. vt patet in ſūmis. Si oīno negauit debitum petēti. Si extra act⁹ ꝯiugii per tactus ſecuta ē pollutio in altero ipſorū. Si excōicatus aliq̄ vinculo cōtraxit matrimoniū. ſ. excōmunicatiōe maiori: peccauit mortaliter. ꝛ p̄cipue qñ ſciuit. et h̄ qꝛ participauit in diuinis. ſ. ſacramēto mrīmonii. Idem videt̄ de miōri excōicatiōe ſi eam nouit. qꝛ ſeꝑat a ſuſceptōe ſacramētoꝝ. ꝛ mrīmoniū eſt vnū ex ſacramentis eccleſie. Si exiſtens in pctō mortali ꝯtraxit mrīmoniū vid3 mortl'e. qꝛ ſacramētū ſuſcipit in mortali ſciēter. p̄cipue ṽo videt̄ mortale ꝯtrahēdo ꝑ ṽba d' pñti. quia ibi eſt eſſentia ſacramēti. Si cōtraxit cū aliq̄ ꝑſona ꝑ ṽba de pñti vel de futuro non intendēs hr̄e illū vl' illā in coniugē ſed tm̄ copulā carnale3 extorq̄re mortal'r peccauit. ꝛ q̄uis nō ſit ibi real'r matri-

moniū. cogend⁹ tñ eſt in foro ↄſciētie illā ducere. vl' alit' illi ſatiſfacere. maxīe ſi ē ſecuta copula. in q̄ tñ caſu eccl'ia iudicaret mr̄imoniū ꝛ cogeret illū cui obedire tenet' Si vir nō ꝓuidit vxori et familie d̄ neceſſarijs non tñ ſupfluis Si nimis eā exaſꝑauit minis ḃbis vl' factis. Si zelotipus: ꝛ ex h̄ nimis ſuſpectus ſus ↄ̄ eā fuit. vl' nimis remiſſus ī cura ei⁹. Si vxor iobediēs ꝛ ↄtentioſa et ſui ſenſus fuit erga vir̄. Si nimis īculta et negligēs circa gubernationē domus. Si irreuerēs ꝛ diſcola ad ſoceros ꝛ cognatos. Si nimis dedit de reb⁹ viri ꝑentib⁹ ſuis vl' paupib⁹ pluſq̄ debuit. Si dedit licētiā viro coeundi cū alijs mulierib⁹ cū ꝑegrinaret' ē mortale Si ml'ier nō vult ſeq̄ viruꝫ trāſferētē domicilium ad qd̄ tenet' niſi eā traheret ad pctm̄ aut dubitaret de morte ſua. aut eſſet vagabūd⁹. Si vterq̄ filios educauit in tiore dī ꝛ in obediētia mādatoꝝ ei⁹.

De ꝑncipib⁹ rectoribus ꝛ baronib⁹. Capl'm. ij.

Circa pricipes rectores et barones ſeculares ſic pñt fieri iterrogatōes. ꝛ put fuerit expediēs ſm ↄditōeꝫ pſonaꝝ. ꝛ pmo Si p vſurpatōeꝫ ꝛ iniuſto titulo obtinuit dignitatē regimē vl' dominiū ciuitatis vel caſtri. qꝛ mortal'r peccauit. ꝛ ſemp ī ipo manet dū tenet hmōi vſurpatiōeꝫ. niſi poſtmodū titulū ſibi iuſtificaſſet. nec tūc añ iuſtū tituluꝫ pt exercere iudicia ſine mortali. Si ambitioſus fuit ad dignitates ꝛ regimen nimis aſpirās. ꝛ ſi intendit negligere iuſticiā ad req̄rendū amicos. vt ſic ī dominio pmaneat mortal'r peccat. Si platis eccleſiaſticis vel alijs ſuperioribus ſuis nō fuit obediens. et admonitiōes et correctiones ab eis factas non ſuſtinuit patienter. ꝛ ſi contēpſit mortaliter peccauit

Si ſententias excōmunicationis vel interdicti nō curauit. aut ſic ligatus diuinis ſe ingeſſit. quod eſt mortale.

Si propter crimen eius ciuitas eſt interdicta quod ē ſibi ad maius iudicium

Si pter excōicatiōeꝫ latam in ſe iudices vel actores vl' miniſtros grauauit. qꝛ vltra mortale ē excōmunicat⁹

Si de factis aut defectibus eccꝉiaſticaꝝ ꝑſonaꝝ ad eum nõ ꝑtinẽtib ſe intromiſit. vꝉ trahẽdo ad ſuũ iudiciũ ⁊ huiuſmodi peccauit moꝛtalit. Et ſi cepit vꝉ capꝭ fecit vꝉ ꝑcutere vꝉ incarcerare cꝉicos vꝉ religioſos etiã delinq̃ntes eſt excõicatus ſi ñ habuit ꝓus licentiã a p̄lato ſuo. Si electionẽ alicꝰ malicioſe impediuit vꝉ ꝑ violentiã aliq̃m ītromiſit. vel ſi ḡuauit aliqđ monaſteriũ vꝉ collegiũ. eo ꝙ nolebat eum eligere ꝓ q̃ rogabat ẽ excõicatꝰ vltra moꝛtale Si ꝓhibuit ſubditis ne venderent clericis neceſſaria. vel eis panez coq̃rent. ex quo nõ habuit ab eis qđ voluit. Si patronatꝰ eccleſiarũ de nouo ſibi vſurpauit. vel bona vacantiũ eccleſiarũ aut monaſterioꝝ vltra moꝛtale ẽ excõicatꝰ. Si poſuit talias vel collectas vꝉ alia grauamina cleric vꝉ alijs ꝑſonis eccleſiaſticis ſine licentia pape. ſi nõ deſiſtat pꝰ ammonitiões eſt excõicatus.

Si fecit ſtatuta vel leges cõtra libertatem eccleſiaſticaz vel iudicauit ſm ea. vꝉ dedit cõſiliũ ad huiuſmodi. vel nõ remouit ſi potuit vltra moꝛtale peccatũ eſt excõicatus

Si noua pedagia inſtituit non habens autoꝛitatẽ a ꝓncipe ſuꝑ hoc. vel antiqua ſeu noua pedagia augm̃tauit excõmunicatꝰ ẽ. ſecus ſi fecit h cum licentia ꝓncipis ⁊ cã rõnabili. ⁊ ñ tenuit ſtratã publicã ſecurã vt debuit peccauit moꝛtaliter. ⁊ tenet ad reſtõez

Si a clericis ⁊ religioſis thelonium pedagiũ ſeu gabellã accepit ꝓ his que deferunt vꝉ deferri faciunt nõ cã negociatõis ḡuiter peccat et eſt excõicatus. Quãuis aliq̃ vt Jo. cal. hanc nõ admittãt qꝛ nõ eſt recepta et papa ſcit ⁊ tolerat. imo ipſe facit ī terris ſuis. ſed tutius eſt vt obſeruet. Si publicos vſurarios alienigenas ⁊ nõ inde oꝛiũdos ad fenꝰ exercẽdũ in ciuitatib ſuis admittit. vel admiſſos inde infra certum tp̄s ñ expellit. eſt excõicatus Et idẽ. ſi ciuis exiſtẽs dedit ad h cõſiliũ vel fauoꝛez. hoc verũ eſt ſi talis eſt ꝑſona eccleſiaſtica. habens dominiuz. ſ. tẽpoꝛale. nã dñs ſecłaris ñ eſt excõicatꝰ ſꝫ ẽ excõicãdus. c. vſuraꝝ. ð vſu. li. vi. nõ tñ epi ⁊ ſuꝑ incurrũt. ſed alij non.

Itẽ ſi ciuis exiſtẽs dedit ad

hoc ꝯſiliū vl' fauorē Si nauigātes indiſtincte depdat⁹ ē vl' depdari fecit. vl' h factum noīe ſuo ratū habuit vt pirata excōicat⁹ ē excōicatōne papali Si nauigātes expoliauit. vel res eoꝝ ad port⁹ terraꝝ ſuaꝝ a mari delatas ſibi approꝑauit. qđ ē rapina. ⁊ excōicatus eſt ſm aliqͣs. Si incēdia fecit vel fieri fecit. diruit vl' fregit eccl'ias vl' loca religioſa ē excōicatus. et ſi eſſet denūciat⁹ eſſꝫ caſus papalis. Si emunitatē eccleſiarum violauit. vicꝫ faciendo cape hoīes in eis ꝑpter debita aut maleficia in eccl'ia vel locis ꝑuilegiatis ſacrilegiuꝫ cōmittit. ⁊ pōt excōicari. ⁊ eſt mortale. ſec⁹ eēt ſi cōbuſtores eccleſiaꝝ illuc fugiētes. vl' violatores eccleſiaꝝ. quia tunc ꝑpter hoc non gaudent īmunitate eccl'iaꝝ Si eccleſias vl' ꝑſonas eccl'iaſticas ſiue ꝑuilegia eaꝝ violauit. vt ml'ti tyrāni faciūt. Si fecit repſalias vel ꝑmiſit fieri. aut ab antiqͣ ꝯſuetas fieri fecit contra ꝑſonas eccl'aſticas eſt excōicatus. niſi illas reuocauerit infra menſem. c. ⁊ ſi pignorationeſ. de iniur. ⁊ dam. da. li. vi. Utrum aūt liceat facere repſalias ꝯtra laicos. vid' i. iij. ꝑte ſumme. tit'. ij. Si ad eccl'ias in qͣbꝫ patron⁹ fuit nō poſuit idoneos vel non repſentauit. ſꝫ ineptos ⁊ idiotaſ vl' ꝯcubinarios ⁊ alios malos preſentauit. vl' ſubditos ſuos eccl'iaꝝ patronos tales eligere aut ſuos preſentare ꝑſuaſit ſic mortal'r peccauit

Si recepit pecuniā vt aliquē pn̄taret cū eēt patronuſ vl' ſupplicaret' pape vel ep̄o ꝓ bn̄ficio alicui ꝯferendo ſymoniā cōmiſit. vl' etiā abſqꝫ pecunia ſi porrexit p̄ces ꝓ indigno ē mortale ⁊ ſymoniac⁹

Si fuit fautor vel defēſor hereticoꝝ aut etiam ſciſmaticoꝝ peccauit mortaliter. ⁊ eſt excōicatus. Si īpediuit volētes recurrere ad foꝝ eccl'iaſticuꝫ ſuꝑ cauſas q̄ ad īp̄m foꝝ ꝑtinēt. ne. ſ. corā eccleſiaſtico iudice hmōi cauſe agitent'. vl' ad h dās cōſilium auxiliū l' fauorē ē excōicat⁹. Si bellū aſſūpſit īiuſte vl' fuit adiutor īiuſte bellātiſ. q2 oīa mala q̄ inde ſequūt' ei reputant' ad culpā. ⁊ tenet' ad reſtōēꝫ oīm dānoꝝ inde ſequētiū. ⁊ h niſi ad adiuuādū eū teneret' ⁊ ſeruiēdū. videlicet q2 miles aut ei⁹ vaſallus

talis ei adiuuãs cũ ẽ dubiuȝ an bellũ ſit iuſtuȝ excuſaẽ. xx iiij. q. i. c. q̃d culpaẽ. nõ aũt excuſareẽ ſi ſciret bellũ eẽ iniuſtũ. Si ↄſuluit exñs ĩ officio cõitatꝭ. q. ſ. aſſumaẽ iniuſtũ bellũ teneẽ ad oĩa mala et dãna. niſi pponereẽ in ↄſilio materia nõ falſo tanq̃ꝫ eſſet iuſtũ. tũc em̃ ig̃rãteſ videẽ excuſari. De materia belli ⁊ qñ iuſtũ dicaẽ. vide in ſũ. i. iij. pte. ti. ij. Si ĩdiſcretos ⁊ tyrãnos officiales fecit ſeu ppoſuit terrꝭ ſuis. teneẽ d dãnis ⁊ malꝭ eoꝝ. ſi ſciebat eos eẽ tales. ſecꝰ ſi ig̃rabat: niſi cũ audiſſet ñ remouerit eos ſi potuit. Si iniuſtas exactões ſeu collectas ĩpoſuit rapinã cõmiſit. ⁊ q̃ dicanẽ ĩiuſta tꝉia ſeu collecta. et quõ ſatiſfacere debeat vide ĩ. iij. pte. ti. ij. Si poſuit iudeos ĩ officijſ publicis. qd ꝓhibeẽ. xvij. q. iiij. c. ↄſtituit. Si ea q̃ ſunt cõitatꝭ approp̃auit ſibi. vicȝ ſiluas ⁊ cãpos ⁊ hmõi: mortaliter peccauit ⁊ teneẽ ad reſtitutõeȝ Si liberos hoĩeſ in ſeruos ſibi ſubiecit. chriſtiani em̃ nõ pñt redigi ĩ ſeruitutẽ rõe belli. vꝉ etiã capti ñ pñt licite emi ĩ ſuos. vel empti vẽdi ⁊ emi ab alijs ñ pñt. ſȝ infideles bñ redigunẽ ĩ ſeruitutẽ: ⁊ emi ⁊ vẽdi pñt capti ĩ iuſto bello. q̃ ſi poſtea efficianẽ xpiani. nõ tñ ex h liberanẽ a ſeruitute. Quis ſit piũ h facere Si a decedẽtibꝫ ſine filijs accepit bõa ĩpoꝝ nõ pmittens eos teſtari ⁊ legare ad placitũ. niſi talis pria haberet talẽ ſubiectõȝ a tpe cuius ñ ẽ memoria ĩ ↄ̃riuȝ. Si nimiſ vĩdicatiuꝰ fuit Si homicidia mutilatiões incarceratões vulnera et hmõi ſeua ſine iuſticia. vel cũ iuſticia ſȝ ex odio ⁊ vindicta fecit pcurauit vꝉ pmiſit ⁊ hmõi g̃uia ſũt mortalia Si torneamẽta vel duella fieri fecꝉ ꝉ pmiſit vel ludos ꝉ ſpectacꝉa piculoſa aĩe ꝉ corpi. vt pijcere lapides adĩuicẽ. vel repñtatiões turpitudinũ fieri fecit vel pmiſit ⁊ ñ ꝓhibuit. ſi ſine g̃ui ſcãdalo potuit r̃mouere mortaliter peccauit. di. lxxxiij. c. error Si leges ſtatuit q̃ſ ñ debuit vel potuit. qꝛ ſcȝ iniq̃s mortaliẽ peccauit. Si nimis durus fuit ad diſpenſandũ vꝉ pcẽdũ ĩ q̃bꝫ potuit vel ecõtra nimis facilꝉ ad parcẽdũ d̃linq̃ntibꝫ in piudiciũ iuſticie ⁊ vtilitatꝭ cõis. Si feuda vaſallꝭ ſuis abſq̃ꝫ iuſti

cia ꝺnegauit.vl' ſuitiū idebi
tū ab eis exegit.aut fidē ñ ſer
uauit. Si ipē exiſtēs vaſal
l' alteri' ñ fuit fidel' ꝺño ſuo
vt debuit ſm ꝙ i iuramēto fi
delitatꝭ exꝑmit.vl' obſeqꝫum
debitū nō pſtitit.vl' aliqm in
iuriā fec ꝺño.ſ.alienādo feu/
dū aut diminuēdo: vl' aliqꝺ
hmōi mortale ē et tenet ꝺ dā
nis. Si tutelā alic' ſibi cō
miſſam ñ fidel'r egit. ſꝫ bona
illi' ꝯ ſūpſit ⁊ diſſipauit mor
tale ē:et tenet de dānis. Si
in terra ſue iuriſdictōis ſuſti
nuit iiuſtas mēſuras aut iiu
ſta pōdera.aut iiuſta pcia re/
rū venaliū ſciēter. mortl'e ē.
⁊ teneri vidꝫ ſi cōmode pt ob
uiare. Sil'r peccat ſi inducit
vl' ſuſtiet malas ꝯſuetudies
aut corruptelas. Si tolera/
uit aut ſuſtinuit publicoſ v/
ſurarios īde ppt h recipiēs
certā qtā vl' ſummā annuati
mortale ē.⁊ tenet illꝺ ſic acce
ptū reſtituere. ñ vſurario. ſꝫ
creditoribꝫ ei' a qbꝫ vſure ſt
extorte ſm Tho. Si pign'
aliqꝺ habuit cui' fructus ñ
ꝯputauit in ſortem vſura eſt
Et ꝺ aliis ſpēbꝫ vſure ſi.i ali
q offendit vl' fuit pceps. de
qbꝫ.s.in.ij.pte.ti.de vſuris.
Si penas vl' emēdas i pecu
niā ppt cupiditatē vl' odium
nō ppt correctiōez delinqn/
tiū accepit.vl' vltra debitū
extorſit.vel penas corpales
aut mortꝭ i pecuniariaꝫ ppt
auariciā ꝯ iuſticiā ꝯmutauit
mortl'e ē Si pmiſit i terris
ſuis latrōeſ iualeſcere.vl' ma
licioſe eis fauens.vl' ex auari
cia nolēs expēdere ad ſecurā
dā pr̄iaꝫ mortale ē.et tenet ꝺ
dānis et rapinis factꝭ ſi ꝯmo
de poterat obuiare. Si iu/
ſticiā vēdidit vl' mūera iniq
accepit ſcꝫ p admiſtratiōe iu
ſticie.vl' alias iniuſticiā fecit
in iudicādo vl' fieri fecit:mor
tale ē. Si fidē pmiſſaꝫ vio/
lauit etiā inimico.niſi pus il
le violaſſꝫ mortale ē. Si ob
ſides ſuos ñ liberauit.morta
le ē. Si viduas ⁊ pupillos ꝯ
oppſſores ñ ꝺfēdit cū potuit
Si treugas ñ ſuauit. Si ni
mis ſūptuoſus fuit ⁊ curio/
ſus i veſtitu ⁊ appatu eqꝝ ⁊
familie.cū cāibꝫ ⁊ auibꝫ.edifi
ciis.ꝯuiuiiſ.nā vt poſſint fa
cere hmōi pōpaſ emungunt
pplos vſqꝫ ad ſāguiēꝫ faciē/
teſ mlta iiuſta Si fec edifica
ri domoſ ſuas.l' laborare i a
grꝭ ſuis l' vineiſ. l' lig portari
p ruſticos l' colonos ⁊ ñ ſol/
uit eiſ plene ꝺ labore ſuo.niſi

ad h ex debito tenerent. vel ſi diebus feſtiuis fecit p ſe laborare mortale e. ſic i pmo caſu qd tn multi faciut et male nec ſubditi debet obedire. Si nimis ſe occupauit i venationibus et aucupijs. vl qd peius e ſbditos i his quado induceſ ad hmoi. et qd peſſimu i diebus feſtiuis et n audit diuiſ vt miſſa. ppt qd dns peccat mortalr et oes. et ipſe reus eſt oim Si ppt diſcurſus in hmoi deſtruxit ſegetes aliorum tenet eis d dano. vel pmiſit accipe vel fecit d blado et feno alioz a ſuis ppt eqs ſuos tenet de damno. Ide et d alijs fructibus Si hiſtrionibus ſupflue dedit. vel nimis turpia repntates in curia nutriuit. vl ocubina vel ludentes ad aleas et hmoi. q oia ſut danabilia. Si d caſtitate familie ſue n curauit. ſz ihoneſte ſe hntes cum femis et maſcul retinuit nec correxit eoſ cu poſſz mortalit peccauit. Si vo ſit oingatus interroga d his q habent i. c. pcedenti. put videbit fore expediens.

De iudicibus. Ca. iij.

Circa iudices ſeu quncuque habente ptate ordinaria vel delegata inqrendu eſt pmo Si iuriſdictoez aut ptatem recepit ſymoiace. vt ſi iudex eccleſiaſticus. aut vſurpatiue. qz vſurpata ptas no dat autoritate. vn iudicado peccaret mortalr. Si excessit fineſ madati ſiue ptatiſ ſue peccat mortalr. ſi ſcieter vel ex igrantia craſſa. Si officialiſ vel iudex alius timore. odio. cupiditate vel amore. vel alia cauſa iniqm tulit ſniaz aduertenter. mortale e. et tenet ad oe itereſſe pti leſe. et ſi ille p q dedit ſniam no vult ſatiſfacere vel n pt qui pncipalit ipe tenet. dic Ray. Si p igratiaz craſſam ipe tulit iniqm ſniaz i iudicio anie tenet. et peccat vt pus Ray. qz dbuit ſcire ſe iſufficiete et n iudicare. Si p negligetia. qz ſufficieſ erat et ſi laboraſſet ad iqredu et legedu vitate iueniſſz. ſz neglexit h agere tenet vt pus Mitius tn agit cu eo q ex igrantia craſſa q cum eo q ex malicia. et h hz locu in iudice ordinario no delegato Si delegatus iudex iudicauit boa fide. et de oſilio pitoz tulit iniqua ſniaz n vid peccare aut teneri ad reſtitutione leſo: tu

q2 neceſſitate obedie͠tie iudicauit. tñ q2 ſepe ex certa ſcia ꝺlega͠tꝭ aſſumit̃ q̃ ē ignar⁹ iuris: q2 bon⁹ vir. qꝺ ē veꝝ niſi in q̄re͠do ꝯſiliū fuiſſet negligēs aut culpabil̃. tūc eñ̄ peccat ⁊ tenet̃ ad reſtōneꝫ. Guil̃. Si aſſeſſo2 inducit iudiceꝫ ad ferēdam iniquā ſniaꝫ: excuſat̃ q̄deꝫ iudex ſi ſimplex ē ⁊ bꝫ bonā ꝯſciaꝫ. ſ. credēs ſententiā eē iuſtā. ⁊ ſi ñ fuit in culpa eligēdo aſſeſſoreꝫ q2 bon⁹ ⁊ ſufficiēs cōit̃ credebat̃. ſed aſſeſſo2 peccat mo2tal̃r et tenet̃ ad ſatiſfactōneꝫ leſo. ſiue doloſe. ſiue ī̄ĝ2āter īducat iudicē ad iudicādū īiuſte. Raymū. Si iudex ignar⁹ iurꝭ ſecū ducit aſſeſſo2ē q̃ cōiter nō reputat̃ ſufficiēs vl̃ iniquus ſi de ꝯſilio ei⁹ fert iniquā ſententiā licꝫ credat iuſtā. vterqꝫ mo2tal̃r peccat. ⁊ tenet̃ ad reſtitutiōeꝫ inſolidū. Si accepit pecuniā in iudicio. qꝺ p̄t eē q̄nqꝫ modis. et ſp̄ videtur mo2tale. Primo ſi accepit vt male iudicaret ꝯ iuſticiam ⁊ ꝯ ꝯſciaꝫ. ⁊ tūc illa pecunia ꝺꝫ dari ei in cui⁹ iniuriā data ē. i. q. i. c. iubemus. Scꝺo ſi accepit vt bñ iudicarꝫ. vl̃ vt iudicaret ⁊ daret ſniaꝫ. vl̃ ſi accepit vt ñ iudicaret cū debe/ret iudicare. vl̃ vt ñ male iudicarꝫ. In hiſ q̄nqꝫ caſibꝯ debet reſtitui ei q̄ dedit. ij. q. iij. c. nō licet. Ray. ſed ſ̄m Guil̃. ī fo2o pn̄ie p̄t paup̱ibꝯ erogari. ſicut ⁊ alia turpia lucra. ꝺ ꝯſilio tñ. Si iudex nullo mō voluit ferre ſniaꝫ cū ꝺberet. et ꝑpter h̄ aliq̄s amittit ius ſuū mo2tale ē. ⁊ tenet̃ illi reſtituere litis eſtimationem Ray. xxiij. q. v. c. adminiſtrationes. Si iudex accepit aliq̄d a p̱tibꝯ. Uñ nota ꝙ o2diari⁹ nihil p̄t accip̱e etiā expenſas niſi moderata exenia ſpōte oblata. vt eſculētū et potulentū. di. xviij. c. de eulogijs. Delegat⁹ p̄t recip̱e moderatas expēſas. qñ. ſ. ē paup̱. vel qñ opꝫ cū exire ⁊ eq̄tare pro examīatōe cauſe vl̃ ꝑ aſſeſſore. ſ̄m glo. Si aūt papa alicui cām delegauit. nō videt̃ ꝙ aliq̄d poſſit petere. nec etiā expēſas. ſi ſua ſibi ſufficiunt niſi oporteat eū exire. vl̃ pl⁹ q̄ꝫ domi expēdere. Raym̄. et Guil̃. Si iudex eccl̃iaſtic⁹ o2diari⁹ vl̃ ꝺlegat⁹ ꝯ ꝯſciaꝫ. ⁊ ꝯ iuſticiā ⁊ ī ḡuamē alt'i⁹ p̱tiſ ī iudicio q̄cꝫ facit p̱ ḡraꝫ vl̃ p̱ pecuniā īcurrit ſuſpēſiōeꝫ ab executōe officij p̱ ānū cōdēnād⁹ ad eſtimationeꝫ litis

de q̄ vide in tcia pte. Si iudex eccl'iaſtic⁹ excōicatōnis ſniaz. ſuſpēſiōis. vl' iterdicti nimis de facili fulmiat. aut ſi ne p̄miſſa admonitōe vl' ſine ſcriptꝭ. vl' al's ꝯ ordinē iuris ḡuiter peccauit. de his in. iij. pte. Si iudex q̄cūqꝫ dilatio nes aliq̄s ꝯ iuſ fecit. ⁊ ſi ordi nē iudiciariū nō ſuauit. Si ptē alterā ꝯ iuſticiam ḡuauit Si reo fecit q̄ſtiones vl' po/ ſitiōes ſeu iq̄ſitōes ad q̄s re/ ſpōdere n̄ tenebat Si appel latōnes legitimas n̄ admiſit Si doloſe locum appellādi dedit. Si p⁹ appellatōez le/ gitimā nihilomi⁹ i cā pceſſit Si in dubijs magnis pitoſ non ꝯſuluit. Si allegatiōes friuolas admiſit. Si paupi bus. viduis. orphanis n̄ ſub uenit ⁊ in aduocatiōe n̄ pro/ uidit. in q̄libet iſtoꝝ videtur eē mortale cū ſciēter delinq̄t

Si iudex illicite relaxauit penā debitā reo. qd̄ fit tripl'r Uno mō q2 nō erat ſupmuſ iudex. ſ. pnceps. nec ei publi ca ptās eſt plenarie cōmiſſa. ſed vt iudicet ẜm leges et ſta tuta ciuitatis. Secūdo mō q2 ⁊ ſi hꝫ plenariā ptātem. is tn̄ q̄ paſſus ē iniuriā n̄ aſſen/ tit ſibi remitti ſꝫ vult reū pu niri. Tercio mō qn̄ ⁊ ſi habꝫ iudex plenariā ptātē. ⁊ leſus vult remittere tn̄ nō eſt cā iu ſta rei publice vtil' ſꝫ nociua ſ. pbēs icētiuum delinq̄ndi. Tho. in q̄libet. ⁊ peccat mor taliter. Nota q̄ q̄ fingit frau dulenter cām aliq̄m p q̄m iu dex aliq̄s vadat vl' mittat ad aliq̄m ml'ierē p teſtimōio fe/ rēdo ē excōicat⁹. c. ml'iereſ. d̄ iudi. li. vi. Si d̄bitā penaz auxit vl' minuit cū nō poſſit vl' d̄beret. qn̄ poſſit vl' n̄ vid̄ i. iij. pte. ti. iij. Si etiā muta/ re poſſet vide ibi. Si iudica uit ẜm allegata et pbata ꝯdē nās quē nouit inocētez. q̄ tn̄ vtꝝ peccꝫ vl' n̄. vel excuſet vi de ꝭ. iij. pte ſū. ti. iij. Si mini ſter iudicꝭ extn̄s execut⁹ ē ini/ q̄m ſniaz ⁊ iiuſtā. ſi pro certo ſcit inocētē n̄ excuſat a pctō Ray. ſec⁹ ſi dubitat. q2 tūc ex cuſat ppt' obediētiā. De pti nētibꝫ ꝓo ad iudiciū hēſ i. iij. pte. ti. iij. De aduocatꝭ. p/ curatoribꝫ ⁊ notarijs. ca. iiij

Circa ad uocatos. pcurato res ⁊ notarioſ int' rogādū ē pmo. Si poſuit ſe ad aduocādū cū pbibet i iu/ re ſciēt h⁹ faciēſ vid̄r peccare

Prohibet aūt īfidel' et excōicat⁹ excōicatōne maiori. nec nō religioſus niſi ꝑ monaſterio. ⁊ d̄ mādato ſui ꝑlati. ſꝫ et clerici ī ſacrꝭ vl' etiā ī mioribꝫ ſꝫ et bn̄ficiati ꝓhibent aduocare ī iudicio ſecl'ari niſi ī cā ꝓpria ⁊ ꝓ eccl'ia ſua. vl' ꝓ ɔiūctꝭ vl' miſerabilibus ꝑſonis. Sunt ⁊ alie ꝑſone ꝓhibite. de q̇bꝫ h̄r .iij. q. vij. §. tria. Et īnt' alios ꝓhibet ſodomita. p̄cipue notori⁹ d̄ iure vl' de facto. Judex vel aſſeſſor etiā n̄ p̄t eē aduocat⁹ in cā in q̄ ē iudex. nec cleric⁹ ꝓ extraneis ꝯ eccl'iaꝫ ſuā. Ray. Si aduocat⁹ vl' ꝓcurator ſciēt d̄fēdit cāꝫ īiuſtā. peccat mortal'r. et tenet alt'i ꝑti d̄ oī dāno inde bito. Tho. niſi ſatiſfaciat clientul⁹ q̇ p̄ncipal'r tenet ſi ſcit īiniuſticiā. qn̄. ſ. obtiet oēꝫ victoriā cauſe. Si ṽo igranter īniuſtā cāꝫ defendit. ſ. putās iuſtā excuſat ſ̄m modū ⁊ cōſuetudinē regiōis q̇ igrantia excuſare p̄ōt. Tho. ⁊ ſi ex ignorātia craſſa peccat mortalit. Si ī p̄ncipio credebat iuſtā. ſꝫ ī ꝓceſſu cauſe videt īiuſtā d deeſſe vl' deſerere eā et n̄ vlteri⁹ ꝓſeq̇. al's peccaret. ⁊ ſi obtiet victoriā cauſe tenet leſo ad ſatiſfactiōeꝫ. nō dꝫ tn̄ eā ꝑdere aduerſario. vl' ſecreta ſue cāe reuelare. ſꝫ inducere cliētulū ſuū ad cedēdū vl' ɔponēdū cū aduerſorio ſuo ſine dāno aduerſarij. Tho. dū āt ē ei dubia vſqꝫ ad fineꝫ licꝫ ꝓſeq̇ ſꝑ illā ſine peccato. Guil'. Si aduocādo vſus ē idebito mō ſ̄m Ray. Si ꝓduxit falſos teſtes vel ꝓduci fecit l' corruptos. Si iduxit falſas leges ſeu alias ꝓbationes falſas iurꝭ l' facti. Si mētit l' mētiri fecerit. l' docꝫ cliētulū ſuū ī iudicio. Si dilationes n̄ neceſſarias q̄rat ī gvamine ꝑtiū. Si appellat ſciēt ꝯ iuſtā ſn̄iam. ī q̇libꝫ hoꝝ videt mortl'e. Si n̄ fidel'r cām foueat q̄ntuꝫ iuſticia ſuadet omittēdo d̄ ɔtigentibꝫ ex negligētia l' notabili igrātia. in q̇ poſſꝫ eē mortl'e. Si ꝓcacit aut dicēdo ɔuicia l' vociferādo. Si ꝑdidit ſecreta aduerſario ſuo. ⁊ ſi ꝑ p̄dictū modū vicit īiuſtā cāꝫ tenet leſo d̄ oī dāno īde ſecuto. Si amittit iuſtā cāꝫ ꝓpt' ſuā īfidelitatē l' negligētiā l' igrātiā tenet cliētulo ſuo d̄ oī dāno Si aduocat⁹ n̄ p̄ſtauit p̄rociniū ī iuſta cā pauperꝫ ⁊ miſerabiliū ꝑſōaꝝ nā ſi nouit talē cāꝫ. ⁊ ſcit illū ꝑ ſe n̄ poſſe iuuari q̇ n̄ hꝫ ad

ſoluendū. nec aliū videt qui velit eū iuuare. ppt qd amittit cām. tenet̄ gͣ iuuare ſi pt. alias videt̄ mortale. Tho. ꝛ Ray. Si imoderatū ſalariū accipit ꝺ ſua aduocatiōe. nā moderatū petere pt ꝛ aduocat⁹ ꝛ iuriſcōſult⁹. vt dic̄ Auguſt. xiiij. q. v. c. non ſane. qd moderatū ſumit̄ ex ꝗttuoꝛ. ſ. ex ꝗntitate cāe. ex labore aduocādi. ex ſcīa ꝛ facundia aduocādi ex ꝯſuetudīe regiōis ꝛ ſm ħ magͣ ꝛ min⁹ pt accipere ſm Ray. vl̄ ab initio cū facit pactuꝫ. vl̄ ex poſt facto ꝯpleto. Sꝫ ex ꝗ cā ē incepta necdū finita. nullū dꝫ facere pactū cū litigatore quē accepit i ꝓpͣꝫ fidē. qꝛ poſſꝫ eē occaſio magni ꝑicli. iij. q. vij. §. pterea. Itē nō licꝫ paciſci de ꝗta cum aduocato. vicꝫ decima vl̄ cēteſima. ſꝫ de ꝗnta licet moderate tn̄ ſm iura. De hac materia vide plene i. iij. pte ſūme. Si iuriſꝑit⁹ ex n̄ꝰ in cā quā nouit iiuſtā ꝯſuluſt ꝗmō obtineret mortl̄e ē. et ſi vincit̄ ex ꝯſilio ei⁹ tenet̄ leſo ꝺ dāno. Si ex igrātia craſſa male conſuluit. Si nō cōſuluit paupibꝫ nō hn̄tibꝫ ad ſoluenduꝫ. Si nimis petijt. idē dicēdū ē ſicut de aduocato. Si pcurator ex n̄ꝰ defendit ſcient̄ iiuſtā cāꝫ Si n̄ fidliter ꝛ ſollicite fouet iuſtam. Si paupibꝫ n̄ pſtauit patrociniū. Si nimiū petijt ſalariū. idē dicēdū qd de aduocato. Si notari⁹ ex n̄ꝰ aduertēter falſauit iſtrumēta peccauit mortalr̄. ꝛ tenet̄ de oī dāno ſecuto. Si maliciose occultauit iura alioꝝ ſeu iſtrā. ꝛ n̄ aſſignauit. aut ꝺſtruxit. l̄ alijs dedit. vltra mortale tenet̄ ꝺ oī dāno. Si ex igrātia notabili l̄ negligētia male dictauit inſtrā vl̄ teſtamēta cū ꝺfectibꝫ. vn̄ oriunt̄ litigia vl̄ ꝑdunt̄ bōa alioꝝ peccat mortalr̄. ꝛ tenet̄ ꝺ oī dāno leſo ex inde. Si fuit rogat⁹ in teſtamēt̄ coꝝ q̄ nō erāt ſui ſenſus ſcienter tanꝗ vſū rōnis libeꝝ hn̄tiū mortale ē. ꝛ tenetur de oī dāno leſo. Si in inſtrīs ſuis n̄ ē vſus ſolēnitatibꝫ legalibꝫ. vn̄ validāt̄ ꝯct⁹ qꝛ mortl̄e ē. ꝛ tenet̄ ꝺ oī dāno Si fecit inſtrā in fraudē vſuraꝝ ſciēter mortale ē. ꝛ ē ꝑiurus. Si notari⁹ i officio ē ſalariat⁹ ſufficiēter a cōitate et accipit etiā ab his ꝓ qbꝫ ſcribit lr̄as. grās ꝛ hmōi. vl̄ ſi n̄ ſalariat⁹ a cōitate accipit de cōſuetudine ꝓ labore ſuo vl

tra debitū et eq̄tatē peccauit ꝛ tenet̄ ad reſtōez. Si diebꝫ feſtiuis ſine neceſſitate ſꝫ ex cupiditate fecit inſtr̄a. vl' copiauit vl' extēdit ſcr̄pturaſ cū poſſet differre. mortl'e videt̄. Si fuit rogat⁹ vel dictauit vel redegit in ſcr̄ptiſ ſtatuta ꝯ libtatē eccl'iaſticā mortaliter peccauit. eſtq̄ excōicat⁹. Si notari⁹ extn̄s epi ꝑ ſcribēdis noibꝫ ordinādoꝝ vl' lr̄is ordinationū accepit pecuniaꝫ ſi ſalariatus eſt ab ep̄o ſymonſ am ꝯmiſit. Si v̄o non ſalariat⁹ ſatis accepit. vt de lucro accipet ordinator: ſymonia ē De q̄ vide pleni⁹ in ſc̄da pte. ti.i.c.i.

De doctoribꝫ ꝛ ſcolaribꝫ. c. v.

Circa doctores ꝛ ſcolares īq̄rendum ē ꝛ p̄mo Si docēs publice leges vel phiſicā admiſit ad lectōnem ſuā ſcient̄ religioſos vl' ſacerdotes ſecl'ares. vl' alios clericos nō ſacerdotes ſꝫ ī digni/tate ꝯſtitutos. qꝛ excōicatuſ ē qn̄ aliquē p̄dictoꝝ aduertēter admittit ſil' cū ill'. c. ſuper Spe. extra. ne clerici vl' mo/nachi. Si docēs aut legēs ī q̄cūq̄ facultate etiam ī ſacra theologia admittat religio/ſum exeūtē d̄ monaſterio cū bitu ad audiēdū ſine licētia p̄lati ſui ſciēter ē excōicat⁹ cū eo. qꝛ ꝑticipat ī crimīe. Itē ſi cū licentia p̄lati ſui. ſed ſine habitu ad lectōꝫ recipit ſm̄ Lapū. Si mgr̄ vl' ſcolarſ exiſtēs bononie tractat cū ali/q̄ ciue bononiēſi d̄ ꝯductiōe hoſpitū irreq̄ſitiſ iq̄linis. niſi tp̄s ꝯductiōis fuerit elapſuꝫ excōicat⁹ ē. extra d̄ loca. c. ex reſcr̄pto. Et hec excōicatio n̄ hꝫ locū niſi bononie. Si q̄s ex eo pacto recept⁹ ē ī canonicū vt ſcolas teneat ſymonia c⁹ ē. vn̄ ꝛ mortl'e. ſꝫ vacante p̄ bn̄da p̄t ei ānecti h̄ on⁹ docē di licite. Hoſt. ꝛ Ber. Si ali/q̄d exigat̄ vl' ꝓmittat̄ ꝑ licē/tia docēdi. q̄uis ſm̄ Hoſti. n̄ ſit ſymonia. ē tn̄ ꝯ iura. vn̄ ꝛ mortale. qd̄ ptꝫ ex pena ꝓ/pter h̄ īpoſita. qꝛ exactū reſtituit̄. et dn̄t exactores officijſ ꝛ bn̄ficijſ expoliari. extra eo. c.i. Ray. Si mgr̄ hꝫ bn̄ficiū vl' ſalariū ſufficiēſ ꝑ docēdo ſi exigit a ſcolaribꝫ ſymoniā committit. p̄cipue a clericiſ ꝛ paupibꝫ exigēdo qꝛ vēdit doctrinā. ꝛ tenet̄ ad reſtōꝫ. Hoſtiē. ꝛ Ray. Si aūt n̄ ſufficit ſalarium ei. poteſt exigere. ſi

tñ ſit idone⁹ in docēdo. al's ñ
A paupib⁊ aūt ñ dꝫ exigere.
oblata ṽo gr̄ſ ſꝑ p̄t accipe. et
multo magꝭ ſi nullū hꝫ ſala/
riū p̄t recipe collectā ꝑ labo/
re. Si mgr̄ feſtū colēdū de
iure vľ ꝺ ꝯſuetudīe ñ vult cō
cedere niſi ꝑ pecūia. ľ ecōtra
nō colēdū ꝯcedit colēdum ꝑ
pecunia: ſymoniam ꝯmittit.
Ray. Si magiſteriū ide q̄
rit īept⁹ ⁊ valde igrās vľ reci
pit. videř eſſe moꝛtale ꝑpť pi
culū qꝺ ſequiř. qꝛ rōne magi
ſterij dař fides in q̄b⁊ requiri
tur. vñ nocumētū ꝑrimo ſe/
quiř ex ꝯſilio malo. ⁊ h̄ preci
pue ī theologica facultate. ⁊
admittēs tales ſciēter ad ma
giſteriū etiam videř moꝛtaľr
peccare Si q̄rit gd⁹ vľ ma/
giſteriū nō ad vtilitatē aīaꝝ
et dei honoꝛē. ſꝫ ad ſui ſuſten
tationē ⁊ honoꝛem ꝑtinet ad
ambitiōem. iō vide de ambi
tiōe qñ moꝛtale ē vel veniale
Si inde q̄rit exēptōeꝫ vľ di
uitias vľ libtatē totū ē dāna
bile ꝑſertiꝫ ī religioſ. Si do
cuit publice theologiā exñs
in moꝛtali notoꝛio peccauit
moꝛtaľr. Petr⁹. Si ſciētias
ꝓhibitas legit vľ didicit. vt
nigromantiā. vľ artem noto
riam ⁊ hmōi moꝛtale eſt. vel
ſi notabiliter ignoꝛans ſe ad
docendum poſuit. et erroꝛes
notabiles docuit. eſt moꝛta/
le. Si nō adhibuit diligen
tiā ad ꝑfectum ſcolariū ī ſcia
⁊ moꝛib⁊ quaꝫ debuit faciēs
nimias vacatōes. vel nō vti/
lia ſed curioſa docens. vel ꝺ
moꝛib⁊ eoꝝ nō curās nec cō/
peſcēs ī quo potuit in huiuſ
modi negligētiā notabiliter
ꝯmittēs moꝛtale eſt. Si vni
uerſitatis iuramēta non im/
pleuit moꝛtale eſt peccatū.
Si ſe iactauit ꝺ doctrina vľ
alijs detraxit ſe ꝑferēdo. vel
eiſ inuidit. vľ ſectas nutriuit
inter ſcolares. vľ ſcolares al
teri⁹ doctoꝛis ad ſe traxit in/
iuſte. vel pompoſe indut⁹ eſt
de quibus vide ſupꝛa de hu
iuſmodi grauitate. Si ſco
lares nō fuerunt obedientes
doctoꝛi ī his ī q̄b⁊ teneř. Si
rixas inter ſe fecerūt Si mi
nus aptū elegeřt ad legēduꝫ
ex cā iniuſta. Si dimiſeřt ie
iunia eccľiaſtica cū ieiunare
poſſent. vel miſſe auditioneꝫ
in feſtis. vľ alia ſacra. Si cō
tendunt in diſputatōne ꝯ ve
ritatem ne videanř ſuccūbe/
re. Si ſupbiūt ex ſcia Si a/
liquem malū finē intēdūt ex
ſcientia ſua. vel lucra iniuſta

curioſitates· ambitões ⁊ huiuſmodi. Si ſūt negligētes in ſtudio· Si prodigi i expēdēdo. ⁊ ꝺ aliis inq̄rēdi ſꝫ pro ut videbiꝫ expedire ꝺ dictis ꝰ i pma pte. ⁊ i. ij. Si nimis ardēter ſtuduit in libris gētiliū propter ornatū: minꝰ vacās ſtudio vtiliori vl' neceſſario. vl' ſacre ſcptureꝑcipue q̄ ad religioſos. l' i poeticꝭ propter matiã turpē. q² iſtꝺ eſt mortl'e. xxxvij. di. c. iꝺo prohibeꝫ. De medicis ⁊ aromatarijs Capitulū. vi.

J poſuit ſe ad praticā in medicina ſine ſufficienti pitia. q² ſi parum vel nihil ſtuduit videꝫ mortale. q² exposuit ſe piculo occidēdi homines Si pitus ⁊ ſufficiēſ exñs omiſit aliq̄d ꝺe ꝯtigentibꝰ circa īfirmos q̄ſ hꝫ in cura ex negligentia. q² ex negligentia notabili vñ ſecutū eſt magnū nocumētū in īfirmū vl' ſeq̄ pt male potuit excuſari a mortl'i. Si vo ex pua negligētia ē veniale. vt ſi nō viſitat infirmos ſollicite ⁊ huiuſmodi. vbi tñ nō ē piculuꝫ Si ꝺedit medicinā vel ꝯſilium pro ſalute corpis i picu-lū tñ anīe propt' q̄ veniat q̄s ad pctm̄. i. ꝯ pcepta. puta vt fornicet' q̄s vt euitet certas īfirmitateſ. vel medicinā ꝺat pgnāti ad occidēdū pueruꝫ pro ꝯſuatiōe mr̄is· vel potū īebriātez· ⁊ hmōi. mortaliter peccat. ⁊ h̄ prohibeꝫ i. c. cū infirmitas. extra ꝺ pe. ⁊ re. Si ſeruauit pceptū factū medicis. ſ. ꝙ īducāt īfirmos q̄n p̄mo vocāꝫ ad viſitādū eoſ ad ꝯfeſſionē faciēdā. q² omittēdo h̄ ſm doc. peccat mortaliter vt ꝺ. ca. cū infirmitas· ꝺe pe. ⁊ re. Si paupes īfirmos q̄s nouit ñ valētes ſoluere ñ viſitauit gratis. quia ad h̄ teneꝫ. ⁊ etiā ſoluere pro eis medicinas ſi poteſt. aliaſ mortale ē. ꝺiſt. lxxxiij· c. i. et i glo. ſup ver. inferas. Si nimis largus fuit ad inducendum ꝺebiles ad frangendum ieiunia eccleſie ſine ratōnabili cā quod frequenter faciunt: nō ē ſine peccato. Si vero etiaꝫ ſanis ꝺiſſuadet ieiunia eccleſie ꝺicens nociua eſſe· ⁊ ſic inducunt ad frangendum ieiunium ſine cauſa mortale eſt. ꝺe penitē· ꝺiſt. i. c. noli. Si ꝺedit medicinaꝫ ꝺubiam ſanationis vel mortificatōnis videtur mortale: et vt ꝺicit

c.cū infirmitas. extra de pe. ⁊ re. poti⁹ dȝ dimitti ī manibꝫ dī q̄ꝫ expōi piclo medicie.

De emulatiōe ꝟo ⁊ detractiōe quā faciūt medici interrogandū ē put habes sup̄.

De aromatarijs.

Si i ɔponēdis medicinis ñ ponūt q̄ ordinat medic⁹ cū ñ hñt. vel ita bona vt ē necesse. in q̄ offēdūt medici ñ faciētes añ se ɔponi eā. nā si ex h̄ seq̄r g̃ue piculū infirmo. vl' ñ opat sanitatē quā fecissȝ si bñ fecisset illā mortale ē. et etiaȝ i medico si h̄ dissimulauit. Si docent vl' vēdūt ea q̄ pcurāt aborsū ad illō faciēdū. vl' vēdūt venena his q̄s credunt abusuros mortale pctm̄ est.

Si sophisticāt aromata qō freq̄nt faciūt ponētes in eis vnū p alio. vl' i electuarijs sirupis spēbꝫ ⁊ ɔfectōibꝫ. i cereis facientes malas mixturas ⁊ vendētes p purī. q̄ vltra pctm̄ tenenť ad restōnem illis ad q̄s tales res vēdunt seu erogare paupibꝫ cū icerti sunt. De nimijs p̄cijs piurijs ⁊ mēdacijs ⁊ diminutis pōderibꝫ q̄ faciūt interrogādū est put sup̄ in. c. d̄ fraudulētia ⁊ alijs vicijs. ꝟ. i. pte. c. i.

De mercatoribꝫ: camsoribum ⁊ psenetis. Ca. vij.

Mercatoribꝫ. cāsoribꝫ ⁊ psenetis q̄rēdū est. Si misit ñ solū arma ⁊ lignamia sȝ etiā q̄cūq̄ꝫ mercimonia ad alexandriā vl' ptes egypti. vel terras saracenoꝝ soldano sb iectas excōicatus est excōicatione papali. si ñ habuit licētiam a papa. dicit ꝙ Ueneti hñt. Si negocianť non p pter aliquē finē honestū puta sustentatōeȝ familie sue ex lucro moderato. vl' ppter sustentatōeȝ paupeꝝ. vl' puisione eoꝝ p ciuitate necessariorū ⁊ hmōi. sȝ negocianť ppt auariciā ⁊ ad thesaurizandū ē mortale pctm̄. si i lucro cōstituūt fineȝ. vl' si intēdūt lucruȝ p fas ⁊ nefas si pñt. Si ɔposuit se cū alijs mercatoribꝫ ꝙ nō vēdāt d̄ aliq̄ miori p̄cio q̄ꝫ ɔsuetuȝ fuit inter eos qō ē excessiuū. vt sic cogant psone emere charo p̄cio. peccatū ē. ⁊ legibꝫ phibitū. Hostiē. Si vendūt merces p maiori p̄cio q̄ꝫ valeāt. ⁊ ex eo ꝙ non soluit fecit ei terminū sed etiam mutuat ei pecuniam aliquā: vsuram cōmittit.

Si vendēdo mercātias ſuas. puta lanā vel pānos recipiēdo ꝑ ꝑcio alia mercimōia puta ſericū ꝑ aromatibꝰ vel alia. qđ vulgarit̄ dr barato: multo maiori ꝑcio vēdit ſic ꝙ recipet pecuniā peccatum eſt iniuſticie et mortl'e. niſi ille cui vendit etiam longe maiori ꝑcio tradat res ſuas. tūc ꝑt vnꝰ exceſſus cōpēſari cū alio ſi ſunt quaſi equales.

Si vendendo ad terminū plꝰ iuſto ꝑcio vendit rōne dilatōis tm̄ ⁊ diuerſis ſpēbꝰ cābioꝝ. ⁊ varijſ modis cābioꝝ vſuraꝝ ⁊ frauduletiꝰ ī q̄ntitate ⁊ q̄litate ⁊ ſuba reꝝ. In ꝛrogādū ē ꝑut hēs. ſ. i. c. de vſurpatiōe rei aliene. Si fraudauit vel fraudari fecit. vl' aliꝰ ꝑ eo iuſta pedagia ſeu gabellas mortale ē ⁊ tenetur ad reſtitutōez. ſecꝰ ſi ð īiuſtſ. vl' cū ñ tenent̄ loca illa tuta a latronibꝰ. ppt̄ qđ hec ſoluūt̄ ppt̄ ðfectū dñoꝝ. Si dedit falſas monetas l' diminutaſ ſcient̄ ꝑ bonis. vel eas diminuit ē pctm̄ ⁊ tenet̄. ſecꝰ ſi accepit monetas valētes in loco ꝑ eo qđ valēt ibi. ⁊ mittēſ ad aliū locū vbi plꝰ valēt plꝰ petit. Si faciēs ſocietatē cū alijs nō fidel'r ſe habuit. aliq̄ occulta lucra ſibi ſoli retinēſ tūc ad ſatiſfactiōez tenet̄. niſi certꝰ eēt ꝙ ſocij tātūdē occulte ſubtraxiſſent. Si fecit ꝑ alijs ſecuritatē cū fraudibꝰ. nā ſine fraudē aſſecurare merces ꝑ mare vl' ꝑ terrā. ⁊ inde q̄rere emolimentū plꝰ vl' minus ſm̄ q̄ntitatē ꝑicl'i ñ viđr illicitū cū ſubſtet ꝑicl'o mag̃. Aſſecuratio v̄o pecūie ꝑ modū ſatiſfactōiſ: q̄ vulgarit̄ dr ſcꝑta. vbi nullū ē ꝑiculū ⁊ dānū nō ē tutū ꝙtū ad ꝯſciam. ſecꝰ ſi ſibi ē ꝑiculū ibi. Si accepit pecuniā aliquā ſub noīe depoſiti recipiēs ſex vl' octo ꝑ centenario. ⁊ cū illis pecunijs lucrat̄ ipe mutuando vel alijs illicitſ ꝯctibꝰ ad rōnē dcē ꝑ cētenario ⁊ hmōi ꝯmiſit duo mortalia. vnū eſt accipiēdo. aliud mutuādo. ⁊ tenet̄ de vſura. Si ſe ītromiſit ī barocholis ritrācoliſ achiſinis. q̄ vocabl'a ñ declaro ob breuitatē. ſꝫ ð his viđ in ſūma. pte. ij. q̄d malicie ſit ī eis. Achiſinū dr qñ q̄s gerit negocia ſtipendiarioꝛum Idē ſi dñoꝝ laborās ꝑ eis ⁊ cū mutuat eis pecūias cum expendit recipiēs inde certū lucꝝ vel ſalariū. ⁊ ꝙtū meret̄ laboꝛ ꝑ iuſtis cau̅ ꝑt accipe

vñ ꝓ bellãtib⁊ iiuſte nihil pl⁹
ꝑt accipe rõe mutui. al's vſu
ra ē Si vſus ē piurijs ⁊ mẽ
dacijs emẽdo et vẽdẽdo q̃ ſo
lẽt eē his cib⁊ et pot⁹. Et de
his dic vt ſup̃ i p̃ma pte i lo/
cis ſuis. et cũ ſtat i tali ꝓpoſi
to vtẽdo mẽdacijs ⁊ piurijs
et dolis qñ occurreret ſp ē in
mortali. Uñ nõ eſt abſoluen
d⁹ niſi diſponat abſtinere ab
illis vbi ē mortl'e. Itẽ ſi emit
res raptas vl' furatas p ma/
re vl' p trã. dic vt. s̃. i p̃ma p/
te. c. ij. Si emit l' vẽdidit die
bus feſtiuiſ abſq̧ neceſſitate
ſꝫ ꝓ cupiditate. vl' fecit rõci/
nia librorꝝ vl' fieri fec̃ ſuis di
ſcipuliſ. dic vt hr̃ ſupra d̃ ob
ſeruatiõe feſtorꝝ. Si fuit ꝓſe
neta ſeu mediator q̃ d̃r ſenſa
le ꝯctuũ fraudulẽtorꝝ ſciẽter
mortale ē. ⁊ tenet leſo ſatiſfa/
cere. Si fuit mediator ꝯct⁹
vſurarij itẽdẽs vtilitatẽ vſu
rarij ⁊ ſuã magiſ q̃ꝫ accipiẽtis
ſub vſura mortale ē. ⁊ ſi ipſe
induceret ad mutuãdũ alios
ad vſuraſ q̃ h̃ ñ cogitabãt vi
det teneri ad reſtõez. Si me/
diator extat i alijs ꝯctib⁊ vt
vendendo domos eq̃s ⁊ alia
aĩalia. et male ꝯſuluit empto
ri i ei⁹ dãnũ vl' ſui vtilitatem
⁊ vẽditoris peccat mortal'r ⁊
tenet leſo ad oẽz ſatiſfactõez
⁊ ecõuerſo tenet ſi i dãnũ vẽ
ditorꝭ cõſuluit. Si i fiẽdis
mr̃imonijs vtit mẽdacijs et
hmõi i notabile dãnũ ꝯben
tiũ peccat mortal'r.

De artificib⁊ ⁊ mechanicis Caplm. viij.

ſ I fecit ar
te cui⁹ op⁹ ē cũ pctõ
vl' ad pctm̃ mortale
vt plimum. ſicut facere taxil
los. ſeruire vſurarijs i illa ar
te. Militi i bello iiuſto. naui
gio piratarꝝ. lenocinio itẽdẽ/
do barataria ⁊ hmõi. optꝫ q̧
dimittat ex toto artem. al's ñ
ē abſoluẽdus Si artẽ fecit
cui⁹ artificiũ pt eē ad bonũ ⁊
malũ finẽ et vſũ. vt gladios.
baliſtas. lãceas. venena ⁊ hu
iuſmodi. ſi viſil'r pt eſtiari q̧
emptor velit ad malũ vſum
nõ pt facere vl' vẽdere facta.
vtputa i iniuſto bello. ſecus
ſi dubitat. Si q̃ etiaꝫ facit q̃
ſunt ad malũ vſum q̃ſi ſp. vt
facere fucos et ſerta et hmõi
dꝫ dimittere. Si mẽdacijs
vtit piurijs dolis mal' mẽſu
ris vl' põderib⁊ Si feſtiuis
dieb⁊ laborauit. Si nõ ieiu/
nauit cũ poſſꝫ moderãdo la/
borẽ. de q̃b⁊ dic vt ſup̃ in pri

ma parte.c.xxiij.q.ix.

De lanificibus

ſ J vendidit pannũ lane lanifex minꝰ ꝑcioſe ꝓ ꝑcio lane magis ꝑcioſe. ⁊ ſub iſto ꝑcio. vel vnius tincture ꝓ alia. vel cũ aliquẽ defectuz habentẽ ac ſi nõ haberet nil minuẽs de ꝑcio. vel ſi in feſtis fecit lanã tendere ſine neceſſitate. Vel cũ non plene ſoluit laborãtibus et hmõi. i his enim maiꝰ ⁊ minꝰ eſt pctm̃ ſm materiam

De ſatariolo

ſ J textoribus ſerici ꝑ ciũ ſui laboris dat nõ i pecunia ſꝫ i rebus diuerſis. puta panno. ſerico. tritico ⁊ huiuſmodi. ⁊ cum ille nõ idigeat illis. opꝫ eũ vẽdere minori ꝑcio ꝙ̃ ille recepit. peccat mortaliter ⁊ tenetur ad reſtõeꝫ ꝺ dãno. niſi a ꝑncipio cuꝫ eo ſic ↄuenerit ꝙ daret ꝺ hmõi tali ꝑcio. tũc aũt nõ videtur deceptio.

De tabernario ⁊ hoſpite.

ſ J vẽdidit vnã ſpẽm vini ꝓ alia. vel lipbatũ vinuꝫ ꝓ puro. vel ad clarificãdũ vinũ fecit aut miſit aliq̃ nociua corꝑibus. vel nõ dedit plẽas mẽſuras. vel i tabna tenuit meretriceſ ⁊ ribaldoſ. ł luſores ad taxillos vel aduertenter dedit his q̃s vidit inebriari peccauit in q̇buſdã mortalit. Jn aliꝭs ꝟo venialiter. ⁊ tenetur de damnis.

De macellario

ſ J vẽdidit carnes corruptas pro ſanis. qꝺ eſt mortale. Si vnam ſpeciẽ pro alia. vt capraꝫ pro caſtrato. ⁊ huiuſmodi. vel diminutũ põdꝰ. vt. xi. vncias pro libra peccauit mortaliter. ⁊ tenetur de damnis.

De piſtore.

ſ J fecit paneꝫ nimis põderoſũ. ita ꝙ emẽtes ſint decepti vel minoris põderis ꝙ̃ dꝫ. vel farinam bonã alterius accepit cum fecit panem ⁊ poſuit minus bonaꝫ. vel cũ nimio furfure: peccauit et tenetur ſatiſfacere.

De ſutore pannorum.

ſ J qꝺ reſtat ſibi de ſerico vel pãno vel tela vel aliꝭs ſibi datis ꝓ fiendis veſtibus ſibi furatur illud ſi ſit qꝺ notabile. niſi ille diminute dediſſꝫ ſibi mercedẽ laboris. ⁊ illud capit ſibi ad ſupplendũ tantũ. vel vbi eſſet in pacto.

Si noctib⁹ vel dieb⁹ ſolen nib⁹ abſq; magna neceſſitate laborat. vel ſi faciat nouas ĩ uentiones vanitatũ.

De aurificib⁹

ſ J vtiť vľ ſi vẽdit au rũ ľ argẽtũ alchimia tũ p vero. vľ auꝝ min⁹ puꝝ p magis puro. peccat ꝛ tene tur de damno. Si emit ca lices ſacros nõ cõflatos p ſe quod phibetur.

De cerdonib⁹

ſ J vẽdidit vnã ſpeci em corij p alia min⁹ bona in ſotularib⁹.

De fabris

ſ J ferruʒ p calibe vľ malũ ferrũ.

De locatorib⁹ equoꝝ

ſ J ſciẽť locauit equũ defectuoſũ vľ picľo ſum ꝛ hmõi. q̃lib3 te neť vltra pctm̃ ď dãnis. ꝛ ſic diſcurrendũ ẽ p alias artes.

De hiſtrionib⁹

ſ J hiſtrio fecit repre ſentatiões ꝛ iocos ĩ v̈bis vľ factꝭ turpia ꝯtinen tes. vľ ĩ eccľijs vľ in diuinis officijs vľ tpibus indebitis ẽ pctm̃ pl⁹ vľ min⁹ graue ſm quantitatẽ.

De cytharizãtib⁹.

ſ J muſic⁹ cytbariza uit ad ꝯgregatões illicitas vľ in eccľia in organis pulſa uit ballatas. puto mortale ĩ pulſante ꝛ pcurante

De ſuitorib⁹ ꝛ laboratorib⁹.

ſ J ĩ fideľr ogati ſũt. ĩ ñ bono mõ ex ĩcuria ꝛ negligẽtia. vľ ñ tm̃ q̃ntũ ꝯmode potuerĩt pctm̃ ẽ

De agricoľ ꝛ ruſticis

ſ J credit explicite mi ſteria q̃ cõiť ſolenni zat eccľia. vt ĩcarna tõeʒ. paſſiõeʒ ꝛ reſurrectõeʒ. Si ſcit dñicã orõneʒ. De ob ſeruatõe feſtoꝝ ꝛ ieiunioꝝ ſi tñ pt. De auditiõe miſſe in fe ſtis. De ꝯfeſſiõe et cõione ſeľ ĩ anno fienda. Si recepit ſa cramẽtũ ꝯfirmatõis vľ ñ. q2 teneť ſi pt. Si tenuit pp̃os filios ad baptiſmũ vľ ꝯfirma tionẽ. qđ ẽ phibitũ. De men dacijs v̈o ꝛ piurijſ ꝛ blaſphe mijs ꝛ ebrietatib⁹ interroga.

Si ad meretrices acceſſit. qđ aliq̃ ñ credunt eẽ mortale nec tñ talis ĩgrantia excuſat eũ. Si decias ñ ſoluit ſaltẽ ſm ꝯſuetudinẽ loci illius. q2 peccauit ꝛ teneť ſatiſfacere ď p̃terito ſi ſacerdos ñ r̃mittit. vľ eẽ oblatões ſm ꝯſuetudi nẽ loci ñ dedit. Si de excõi catõne ñ curauit. ſ3 ĩgeſſit ſe

diuinis: vl' ɔtēpſit vitare ex
cōicatos: qd' eſt mortale pec
catū. Si nocuit p ſe vel p fa/
miliā ſuā vl' aīalia puta di/
ſcurrēdo p ſata alioꝝ vl' mit
tēdo vl' pmittēdo aīalia itra
re ad paſcēdū. vel ſi mutauit
termīos poſſeſſionū. Ul' arā
do adunat de terra pximi vi
cini agro ſuo in hiſ peccauit
ſm q̄ntitatē dāni qd' intēdit
facere. et tenet ſatiſfacere.
Si dolū cōmiſit ī agricultu
ra vl' notabilē negligētiaꝫ in
dānū patroni vt nō fimādo
terras vl' cultiuādo vl' ſemi/
nādo vl' recolligēdo fructus
debito tpe pꝑter qd' depiert
vl' boues nimis fatigando:
vñ deſtruunt: ꝛ p̄cipue ad lu
crū bñdū ſuū peccat et tenet
de dāno. Si tenēs poſſeſſi
onē ad affictū male tractauit
Ul' ſi partiari⁹ ñ rñdet dñis
de q̄ntitate tota d'bita fingēſ
ſe min⁹ recollegiſſe. tenet do
minis de dānis. Si aīalia
tenēs ad ſoccidā nō rñdet ex
integro dāti d' lana caſeo ꝛ fe
tib⁹ ꝛ hmōi Jn his eſt pctm̄
mortale vel veniale ſm q̄nti
tatē dāni. ꝛ tenet ſatiſfacere.
Si dieb⁹ feſtiuis laborauit
ꝛ p̄cipue tpe meſſiū ꝛ vinde/
miaꝝ abſqꝫ magna neceſſita
te. vl' detulit ligna. vl' victua
lia dñis ſuis. mortale ē Si
vacauit ludis choreis ꝛ aliīſ
vanitatib⁹. Si gubernauit
familiā ſm p̄cepta di et eccle
ſie. De ſupſtitōib⁹ ꝛ falſis o/
pinionib⁹ que ſolent abūda
re ī eis. Si habet vota q̄ im
pleuit vel non.

De pueris ꝛ puellis. c. x.

Rquiren
i dū eſt d' mēdaciīs ꝛ
piuriīs De votiſ nō
impletis. q̄ tñ non obligant
ſi irritant a pentib⁹ añ annoſ
pubertatiſ. De miſſa ñ audi/
ta ī feſtiſ. De ɔfeſſiōe ꝛ cōione
fiēda ſemel ī anno De irreue
rētia ad pentes vel maiores
De rixiſ. Si pcuſſit clicū
q' eſt doli capax excōicat⁹ ē.
De furtiſ factis d' reb⁹ pentū
vl' mgroꝝ ſuoꝝ. De detracti
onib⁹ ꝛ turpib⁹ vbis auditiſ
vl' dictiſ libēter. De contume
līis adinuicem. De inuidia ꝛ
aliīs put vidr pl⁹ ꝛ min⁹ ſm
etatē ꝛ ſenſuꝫ. p̄cipue d' viciīſ
carnalib⁹ cū maſcul' et femīs
vl' p ſeipſos ɔmiſſis. vl' adin
uicē q̄ hodie abūdāt ī ipſis. p
pt' malas ſocietateſ ꝛ occl'tāt
Jnterogādi ſūt cū mag̃ caute
la et a longe vt non addiſcāt

que ignorāt. Multo magis hꝫ ſeruāduꝫ ē erga puellaſ de oībꝫ p̄dictꝭ ſi credūt tc̄ habuiſſe vſum rōnis iudicādū ē ꝺ mortali aut veniali ſm̄ regulas ī p̄ma ⁊ ſcd̄a pte ꝺ illis.

De clericꝭ ī cōi. Ca. xi.

Circa clericos ī cōi. a q̄libet clerico p̄t introgari cū videᷓ expedire vt qñ talis cleric⁹ ē ignot⁹. Si accepit aliquē ordinē p̱ ſymoniā q2 p̱ hꝫ peccauit mortaliter. ⁊ ē ſuſpēſus ſm̄ iura antiq̄. nᶜ p̄t exequi ſuſceptū. vł p̱mo‑ueri vlteri⁹. niſi p̄us p̱ papā diſpenſeᷓ. qꝺ veruꝫ eſt ſi ipſe fuit ꝯſcius ſymonie. q2 ſi ignorāte eo p̄t p̱ aliū etiā diſpēſari. aliᷓ em̄ ſp̱ peccarꝫ mortaliter exeq̄ndo. nec excuſat eū iuris ig2ātia. Hec Ray. Si accepit aliquē ordinē. licet nō p̱ ſymoniā. tñ a ſymoniaco ī ordīe vł dignitate ſiue occulto ſiue māifeſto ē ſuſpēſus. ⁊ īdig3 diſpēſatōe pape. ſ3 dū ignorat factū .ſ. eum eē ſymoniacū excuſaᷓ a pctō exeq̄ndo officia ſua. ſed cum certificaᷓ nō p̄ōt exeq̄ ſine diſpenſatiōe Si ſuſcepit ordineꝫ a ſymoniaco in ordine ꝯferendo. vł bñficio notorio ſiłr eſt ſuſpenſus. ſec⁹ ſi ſymonia nō eſt notoria. duꝫ ꝓo neſcit excuſaᷓ mō p̄dicto. ſ3 nō poſtea qñ certificaᷓ. ſ3 īdiget diſpenſatōne pape. alˀs nō p̄t exeq̄. Ray. Si recepit ordinē habēs aliq̄m irreglˀaritatē. vt homicidij. mutilatōis. illegitimatōis. ⁊ hmōi. ſi abſq3 diſpēſatōne. peccauit mortaliter. nec p̄t exeq̄ abſq3 diſpenſatōe. alˀs peccauit mortaliter. Si recepit ordineꝫ excōicatus vel ſuſpenſus vł interdictus peccauit mortaliter ⁊ non habet executionē

Si exequitur officiuꝫ alicuius ordinis. vt cantando epiſtolā. vel legēdo euāgeliū vt dyacon⁹ in aliquo p̄dictorū irretit⁹ ſententia peccauit mortałr. niſi ig2antia facti eū excuſet. ⁊ eſt irreglˀarꝭ. Ray.

Si accepit ordinem in aliquo peccato mortali ſciēter peccauit mortałr. ⁊ q̄tienſcūq3 exequitur officiuꝫ alicui⁹ ordinis in mortali. vt accolitatū ſubdyaconatum dyaconatum miniſtrando aliqꝺ ſacramentū ſolenniter. vt baptizādo. cōmunicādo. cōfeſſiones audiēdo. ⁊ hmōi. Tho. mortale ē. Si extitit pub‑

lic⁹ ↄcubinari⁹ vł alias noto ri⁹ fornicator·ē ſuſpenſus ab executiōe officioꝝ ſuoꝝ. pci pue a celebratione miſſe. ⁊ ſi exequit̄ ſic ſuſpēſus efficit̄ ir regularis indigens diſpenſa tiōe pape. alś nō pōt exequi Hoſti· Si nō portauit ton ſuram ex leuitate et laſciuia: mortłe viđ Si ſe exercuit in negocijs ſeclarib negoci ando ⁊ hmōi. vł ſi tenuit tab nas ibi miſtrans. Vł ſi luſit ad aleas et taxillos. vł ſe īmi ſcuit enormitatib ł turpib: vł tripudijs cū femīs. Si vſus ē officio ordinū ſine de bitꝭ ornamētꝭ. vt faciēdo ſub dyaconatū ſine maniplo. dy aconatū ſine ſtola· celebrādo miſſaꝫ cū defectu alicu⁹ ſacre veſtis ordinate. ſ. caſula. ami ctu. alba· et hmōi. vł nō etiaꝫ in lapide ſacrato. aut etiaꝫ ſi ne lumīe aut ſine adiutorio ⁊ ſine miſſali. et hmōi. qꝛ ī qli bet hoꝝ ē mortłe pctm̄. ſi ſci enter dimittit. nec excuſat iu ris igrātia. Si exn̄s i ſacrꝭ vt i ſubdiaconatu. ⁊ ſugomi ſit horas canonicas. qꝛ ī q̄li bet die q̄ omiſit aliquā horā etiā btē vgis cū poſſꝫ pecca uit mortałr Si ex negligē tia omiſit. ſec⁹ ſi ex obliuiōe. ⁊ tūc tenet̄ dicere qn̄ recorda tur. aut ſi omiſit ex ipotentia iſirmitatꝭ. ⁊ hmōi ð cā. Si dicēdo horas alijs exercitijſ ſe occupauit manualib. vt faciēdo coq̄nā ⁊ hmōi. videt̄ mortłe. qꝛ nō ſatiſfacit prece pto ecclie. Si mente circa alia vagat̄ volūtarie n̄ curās ⁊ q̄ſi ꝑ totū officiū viđ mor tale. ſec⁹ ſi ꝓponit velle atten dere ⁊ diſtrahit̄. ſꝫ cū aduer tit diſplicet ei. Petrus Si recepit ordinē ſacrū an̄ etatē legitimā. ſ. ſubdyaconatū an̄ xviij. annoſ. dyaconatū ante xx· ⁊ ſacerdotiuꝫ ante· xxv. et ſufficit ann⁹ incohoat⁹: pecca uit mortałr· nec dꝫ exeq̄ ante etatē legitimā. ſi tn̄ faciat nō efficit̄ irreglarꝭ ſm cōeꝫ opi nionē: ſed peccat. Si ſacer dos exiſtens cōmiſit aliquā ſymoniā. puta audiēdo ↄfeſ ſiones ꝑ habendo pecuniaꝫ alś non auditurus· baptiꝫā do. cōicando. inungendo. vē dēdo ſepłturas ⁊ hmōi. mor tale eſt Si in confeſſiōe. cō munione vel in collatione ſa cramentorum omiſit debi tam materiam: vel formam: vel ritum. in quolibet horuꝫ eſt mortale. ſiue ex certa ſci entia facit: ſiue ex ignorātia

craſſa vl' notabili negligētia nā inde ſequit̄ magnū p̄icu/lū ⁊ irreuerētia di. Introgā/dū ē eū de formis.ſ. baptiſ/mi.eucbariſtie ⁊ alioꝝ ſacramentoꝝ q̄ ſunt maioris ponderis.ſi ſciūt eas: q̄s habes infra.c.vl. Si notorijs peccatoribꝫ dedit eucbariſtiam vel alia ſacr̄a ñ penitētibus.

Si occultꝭ pctōribꝫ q̄s ipe ſciuit denegauit publice eucbariſtiā.vel alia ſacr̄a.qꝛ in vtroqꝫ vid̄ꝛ mortl'e.licꝫ etiā ipi peccēt petēdo ⁊ ſumēdo.

Si celebrauit cuꝫ mortali ñ ꝯfeſſo lꝫ ꝯtritꝰ mortal'r peccauit.niſi aliq̄ neceſſitate inſtāte.⁊ ſacerdotis copiā non h̄ñte tūc ſufficit ꝯtritio.ſꝫ ſine hac celebrauit mortaliter peccauit. Tho. Si celebrauit nō dictꝭ matutinis mortale ē. Si dicēdo miſſam nō ꝯſecrauit.putās ex h̄ euadere pctm̄ mortl'e ē ⁊ ḡuiſſimū. Si celebrauit ad faciēduꝫ veneficia ſeu maleficia. Si nō dixit ex integro corde ſed dimiſit notabiles p̄tes miſſe ex ig̃rātia ſeu feſtinatōe p̄cipue canonis. Si dicēs v̄ba ñ intēdit cōſecrare. Si ñ ſūpſit ſacr̄m. Si non ieiunus Si plures miſſas ī vna die dixit ī caſu nō ꝯceſſo. Si nō in azimo ſꝫ ferm̄tato accipit Si cū boſtia q̄i corrupta vl' vino acetoſo vl' quaſi putrido. Si ſp̄ in miſſa occupatus in varijs cogitatōibꝫ volūtarie.vl' nō curās fuit d̄ attētiōe. Si ñ poſuit aq̄m cuꝫ vino in calice ex ig̃rantia vel certa ſcia.i q̄libꝫ hoꝝ p̄dictorū eſt mortl'e. Si ñ diligēter ſeruauit eucbariſtiam ſub ſera.ꝑpter qd̄ aliq̄d p̄dit̄ vel a muribꝫ deuorat̄. Si ñ d̄fert infirmis apte ⁊ cum lumine nō debito Si euomuit ſacramētū ꝑpt̄ ebrietatē vl' ex voracitate. Si ñ renouauit vt dꝫ ꝑpt̄ qd̄ efficit̄ putrida vl' marcida vel v̄mes generā tur. Si dedit īfirmo patiēti vomitū ſciēter. Si ſtilla ſanguinis cadit in terrā.et ī bis freq̄nter ē mortale.licꝫ nō ſp̄ Si nimis raro celebrauit.p̄cipue ſi non celebrauit in magnis ſolēnitatibꝫ videt̄ mortale ſm Tbo. Si ꝑmiſit alicui dicere miſſas recipiēs elemoſinas.et nibil intendit facere videtur mortale. Si babens pollutioneꝫ nocturnam die p̄cedenti immediate ex cauſa vbi fuit mortale l' dubitat fuiſſe mortale cele/

brauit etiã cõfeſſus videtur mortl'e. ſcḿ Tho. vl' ſcḿ Pe. ꝺ pal'. qñ ſic icõtrit⁹ accedit ad celebrandũ. veniale aũt ſi ex cã vbi fuit veniale. niſi ſb/ ſit neceſſitas Si audiuit cõfeſſionẽ alicui⁹ nõ hñs au toritatẽ ab aliq̃ Si abſoluit a caſib⁹ a q̃b⁹ nõ potuit. vt a reſeruat; ſiue ex certa ſcia ſi/ ue ex ignorantia craſſa Si intromiſit ſe ꝺ diſpẽſatõe vo toꝝ. vl' abſoluit ab excõica/ tiõe maiori abſq; ſpeciali cõ miſſiõe. Si poſuit ſe ad au diendũ ꝯfeſſiões oĩno igno/ rans ⁊ neſciẽs diſcernere int' mortale ⁊ veniale. ⁊ cõia mor talia: eſt mortale. Si abſol uit quẽ iuenit excõicatũ ma iori: ⁊ a peccatis. quia nõ p̃t. Si abſoluit eu; q̃ nõ vult a pctis diſcedere vel ſatiſface/ re q̃b⁹ debet. Si reuelauit pctm̃ auditum in ꝯfeſſiõe co gnoſcenti ꝯfeſſum illũ ſine li cẽtia illius. in q̃libet p̃dicto/ ru; viꝺr mortale. n⁰ excuſat ignorãtia. Si nimis feſti nauit in audiẽdo nõ ſufficiẽ/ ter interrogãdo. Si i ꝑple xis caſib⁹ ꝑitiores nõ ꝯſulu/ uit. Si incaut⁹ in iniũgen dis penitẽtijs. q; vel nimis graues vl' nimis ꝑuaſ dedit

Si interrogauit ꝺ his de q̃b⁹ nõ debuit. vic; nomẽ ꝑ/ ſone cũ q̃ peccauit. vl' icaute in turpib⁹. Si p̃dicauit in peccato mortali exiſtẽs pec cauit mortal'r. et totiẽs quo tiẽs ſic p̃dicat. Tho. Si p̃/ dicat aduertẽt' mẽdacia. mor tale ẽ. Tho. Jdẽ videt' ſi ſcã daloſa vñ ꝯcitat ſeditões in ppl'o. Si p̃dicauit idulgẽ/ tias indiſcretas. Si p̃dica uit ꝑpter pecuniã ſibi ꝓmiſ/ ſam vl' dandã ſymonia ẽ: vñ ⁊ mortale. Si p̃dicat ꝑpt' inanẽ gl'ia; ibi ꝯſtituendo fi nẽ mortale ẽ. Si p̃dicauit ſi ne licẽtia. Si dixit nimis cu rioſa allegãdo poetas et phi loſophos freq̃nt' Si fabu loſa ⁊ ꝓuocãtia ad riſũ. ſi ab hmõi ſe ñ ſubtraxit cũ poſſ; ⁊ iiũgeret' ei, peccauit. Si ni mis familiaris eſt cũ ml'ieri/ bus ꝯuerſando viſitãdo eas extra neceſſitatem. ꝑpter qꝺ ml'ti ſcãdaliʒant'. ⁊ ipe nouit h: poſſet eẽ mortale. Si vi ſitauit monaſteria ⁊ q̃ de cau ſa. Si cognouit carnaliter illam quã audiuit in confeſ/ ſione. vl' quã ſuſcepit ad bap tiſmũ vl' confirmatiõe; ꝯma trem. qꝺ maximũ ⁊ grauiſſi/ mũ eſt ſcel⁹ cõiter reſeruatu;

epis. De aliis vero inhonesta tibus interroga prout videbitur expedire. Si vestes sacras calices extersoria et alia pertinentia ad cultum diuinum non tenuit munda et decenter aptata. propter magnam irreuerentiam posset esse mortale. Si benedictiones mense et gratiarum actiones non dixit quod dicere debet. xliiii. di. c. non licet. Si non fuit bene modestus aspectu aspiciendo hinc inde mulieres et vana: quod multum scandalizat personas. similiter in incessu. statu. habitu. auditu et huiusmodi actibus. Si non obediuit mandatis iustis suorum superiorum et sententiis. et si contempsisset mortale est. De aliis vero peccatis mortalibus de quibus habes in prima et secunda parte. se. interrogandum est prout expedit secundum qualitatem personarum.

De beneficiatis canonicis. Capitulum. xii.

Beneficiati canonici de omnibus iam dictis in. c. precedenti possunt interrogari prout credit posse ipsos in illis esse inuolutos et etiam de notatis in hoc. c. Si beneficium simplex siue curatum obtinuit per symoniam. cuius ipse fuit conscius. non potest nisi per papam dispensari quod retineat. Si vero ignorante eo siue sciente symoniam commisit talem oportet renunciare tali beneficio si non dispensatur. alias furtiue tenet. vnde continue stat talis in peccato mortali postquam hoc sciuit quousque renunciet. nec facit fructus suos sed tenetur restituere deductis expensis factis in vtilitatem beneficii. et hoc maxime de symonia per munus a manu Si autem ignorante eo posset etiam per alium dispensari. non tamen per eum cum quo commissa est. Sed si symonia est notoria: est etiam suspensus quo ad executionem ordinum. sed dispensari potest per episcopum si cum eo non est commissa symonia. non autem si est occulta est suspensus quo ad ordines. sed dum tenet tale beneficium est suspensus quo ad se. quia sine mortali peccato non exequi potest. Si recipit beneficium simplex vel curatum per preces carnales. id est pro indigno porrectas cum esset male vite. et huiusmodi. vel per obsequium temporale factum episcopo vel alii conferenti. peccauit mortaliter. Si beneficium curatum per preces suas recepit. etiam si alias dignus sit. quia tales preces estimantur pro indigno tanquam ambitioso et presumptuoso

ꝯmiſit ſymoniā. vñ mortale eſt ſm Tho. forte tñ tenet re nūciare. Pro bñficio autem ſimplici lʒ porrigere pces ꝑ ſe. ſi al's ē dign⁹. vl' etiā ꝑ bñ ficio in generali. ⁊ h̄ intēdēs ad ſui ſuſtētatōeʒ: ñ ad curaʒ nec magſ curatū petēs ꝙ ali ud. Si q̄rit vl' hʒ bñficiuʒ ñ intēdēs cl'icari ſʒ vxorari. ⁊ intēdēs gaudere ō fructibꝫ bñficij videt vſurpatio rerū eccl'iaꝝ. et ꝯ intentionē dotā tiū eccl'ias. ⁊ ideo graue pec catū eſt. Si nō fuit electus a patronis vl' a collegio. ⁊ cō firmat⁹ ꝑ ſupiorem ad quem ſpectat ſiue ꝑ epm īſtitutus. ſed ō mandato vl' manu dñi tpalis vl' ꝑ potētiā accepit. ⁊ dr intruſus q² fur eſt ⁊ latro. nec pt aliq̄d diſponere in tē poralibꝫ vel ſpūalibꝫ. vñ nec abſoluere nec ſacra pōt dare parochianis illi⁹ eccl'ie. ſʒ in q̄libʒ hmōi actu peccat mor taliter. Si renunciauit ali cui beneficio qō hʒ eo pacto ꝙ det ꝯſanguineo vel ꝑpter pecuniā ſibi ꝑpt' h̄ datam: ſy monia ē ⁊ mortale in vtroqꝫ nec pt iſte ſibi retinere tale be neficiū ſic ſibi collatū. Si ꝑ mutatōeʒ ſui bñficij vl' ec cleſie fecit cū beneficio alteri us ꝯueniēdo īter ſe abſqꝫ iu dicio ſupiorū ad q̄s ſpectat collatio beneficioꝝ: ſymonia reputat. de his vide plenius in ſūma. Si recepit bñfici um exiſtens illegitim⁹ abſqꝫ diſpēſatiōe. q² ꝯ iura. iō tene re ñ pt. Pōt aūt cū eo diſpen ſare de ſimplici bñficio epus De curato ꝟo vel dignitate ſolus papa. Si fuit elect⁹ ꝑ ſymoniā ñ valet electio. vl' ſi ipe aliquē elegit ꝑ ſymoni am vel ad epatū vl' canonica tū vel ad aliā eccleſiā. vt cleri ci collegiataꝝ eccleſiaꝝ. vl' ſi alias indignū ig²ātē et publi ce malū elegit ad p̄laturaʒ ex amicicia ⁊ hmōi. mortl'e ⁊ g̃ uiſſimū ē. ⁊ oīa mala q̄ ſequū tur ei īputant Si male tra ctauit bñficiū ſeu eccl'iaʒ: ꝑ mittēs eccleſiā vl' edificia ru ere vl' poſſeſſiōes īcultiuari. ⁊ alias res depire mortaliter peccauit ⁊ tenet ad reſtōnem ſeu ſatiſſactionem ſi ꝯmittit notabilem negligentiaʒ ⁊ dā nū ſit notabile. Si fruct⁹ be neficij ñ bñ expēdit. vicʒ vl tra ꝯſuetōeʒ ſuā ſubueniēdo paupibꝫ ſʒ dilapidauit ī ꝯui uijs ⁊ ſpibꝫ. l'ec ō dit ꝯſāgui neiſ ñ idigētibꝫ mortl'e ē. ſec⁹ ſi ꝯſāguinei idigēt. q² tūc pt

dari eis. Si plura bñficia hñtia curã tenet abſq; diſpẽſatiõe fur eſt ⁊ latro. naz hñs bñficiũ cum cura ſi recipit ſecũduz cũ cura ipo iure vacat pmũ. c. de multa. de pben. extra. ⁊ h poſtq; habuit pacificã poſſeſſionẽ ſecũdi vel habere potuit. ⁊ fruct⁹ eiuſ pcepit. al's nõ vacat pmũ. videlicet ſi fruct⁹ ſcdi bñficij ↄcedunt alteri p papã. p illo tẽpore nõ vacat pmũ. extra de pbẽ. li. vi. c. ſi tibi cõceſſo. Si hñs pbẽdã hñtẽ dignitatẽ ⁊ ſi ñ curã aĩaꝝ. ſi recipit ſcdam ſilr vacat pma. extra d pben. c. de mlta. et i iſto caſu ⁊ pori tenet ad reſtitutõnẽ fructuũ ſi recepit. Si habẽs bñficiũ vnũ violẽter occupat ſecũduz. vl' ſi ſciẽter ſe ĩtrudit ſilr pdit pmũ. ⁊ ſi qd habebat ius i ſcdo etiã pdit ⁊ vacat illd ſcdm. de pben. c. eũ q. li. vi. Itẽ non pt qs hr̃e dignitatẽ cũ pbẽda abſq; diſpenſatõne pape. Quicũq; recipit pſonatũ vl' dignitatẽ vl' officiũ vl' bñficiũ. cui cura aĩaꝝ ſit annexa. ſi añ obtineat ſil'e cũ ſit puatuſ. pmo vt dictũ eſt. ſi nõ dimittit pmũ abſq; mora in man⁹ ordinarij in cui⁹ epatu eſt. ipo iure eſt etiã puatus ſecũdo. et ẽ inhabilis ad ſacros ordines et ad qdcũq; aliđ bñficiuz p extrauagãtẽ Ioh. xxij. Itez abſq; diſpẽſatõe nõ pt qs tenere pl'es eccl'ias vl' pbẽdas q tñ nõ habeãt curã aĩaꝝ niſi in qnq; caſib9 Prim⁹ qñ ſẽt ita tenues q neutra illaꝝ ſufficiat ad ſuſtentationẽ. Secundus ſi vna dependet ab altera. Terci⁹ pp̃ter raritatẽ clericorũ. Quart⁹ ſi eccleſia ẽ annexa pbende vl' dignitati Quĩtus ſi hz vnã intitulatã ⁊ aliã cõmẽdataz. ſed talis ↄmẽda d parochiali eccleſia fieri nõ põt. niſi ei q attigerit vigeſimũ qntũ annũ. ⁊ ſit ſacerdos. ⁊ tali nõ põt cõmitti niſi vna ex euidẽti neceſſitate vl' vtilitate. et durat niſi p ſex menſes. extra d elec. c. nemo. in. vi. Si hz pl'es eccleſias vl' pbẽdas hñtes curam aĩaꝝ abſq; diſpẽſatione pape fur ẽ ⁊ latro. et cõtinue in mortali. nec eps pt diſpenſare in hoc. Si etiã hz per diſpẽſatõnez pape ſz ſubrepticie. puta quia petẽdo vnũ tacuit d alio qd habebat vl' dixit ſe hr̃e legitimã etatem cũ nõ hr̃et et hmõi idem ẽ iudiciũ. Si per diſpẽſatiõez

epi hȝ plura bñficia. ſed ſimplicia: ſȝ ad ſupfluitatē l' etiā p diſpenſatōnez pape ſimplicia vl' curata. cū vnū ſibi ſufficeret ſm ſtatū ſuū nō videt tutus i ɔſcia ſua qꝛ diſſipatio eſt ꝛ ñ diſpēſatio. Si accepit eccl'iaȝ parochialē a q̄cūqȝ cū nō attigiſſet. xxv. annū abſqȝ diſpēſatōe pape circa etatem nulla eſt diſpenſatio. et nullū ibi ius hȝ. c. licet canō. de elec. i. vi. Si infra annū ɔputatū a die aſſignatiōis ſibi regimīs eccleſie ñ fecit ſe ad ſacerdotiū ꝓmoueri eſt ipo iure ꝑuatus. eo. ca. licet canō. Jtē tenet ꝑſonal'r reſidere in reſidentia. Pōt tñ eps cauſa rōnabili diſpēſare ad tps tm̄. Sȝ de ꝓmotione ad ſacerdotiū infra ānū non extēdit ad eccl'iaſ collegiataſ hñtes curā. nec ad aſſūptos ad earūdē regimen. de elec. c. ſtatutū. li. vi. Poſſunt etiā epi diſpenſare cū ipſis q̄ hñt vel hēbūt eccleſias parochiales. vt vſqȝ ad ſeptēniū lrarū ſtudio inſiſtētes ꝓmoueri nō teneant niſi ad ordinē ſbdyaconat⁹. quē niſi ifra ānū ſuſcipiāt ſunt ipo facto ꝑuati tali bñficio. et medio tpe p vicarios illis eccleſijs ꝓuideat. de elec. in. vi. c. cū ex eo Si hñs qdcūqȝ bñficium ſimplex et q̄ntūcunqȝ paruū niſi dicat horaſ oī die peccat mortal'r omittendo ex negligētia. etiā ſi nō ſit in ſacrī cōſtitutus Si canonic⁹ vel ali⁹ cleric⁹ recipit q̄tidianas diſtributōes q̄ dant intereſſentib⁹ horī cum nō interfuerit. furtū ɔmittit. et tenet ad reſtitutōez Si cū nō poſſit p ſe curā exercere eccleſie nō poſuit ibi loco ſui idoneum q̄ bñ officiaret. ſȝ malū ꝛ igrātē q̄ ex ſuo malo ſcādalizat vt notorios fornicator. ꝛ luſor ꝛ hmōi. vel q̄ neſcit miniſtrare d'bite ſacramēta ꝛ cōfeſſiōes audire peccat mortaliter. qm̄ oīa mala que ſequunt ei iputant. Si vo ñ pōt inuenire idoneū p ſe exerceat. vel ſi ñ pōt aliter ꝓuidere renunciet. Jtem nō licet p̄lato ſub ꝑcio vl' annuo cēſu cōcedere vices ſuas ſeu iuriſdictōez. qꝛ ſpūale eſt. extra. ne p̄lati vices ſuas. c. i. ij ꝛ. iij. vicȝ ſi diceret. ɔcedo q̄ exerceas vices meas. vel talem iuriſdictōez. ꝛ totū lucꝝ ſit tuū. ꝛ dabis inde mihi tātū: illicitū ē. ſȝ cōmittēdo pure vices ſuas licȝ ɔſtituere ei

ſalariū.xij.q.ij.c.caritatē tu am.vicȝ dicēdo.dabo tibi tā tū ꝓ ſalario tuo.⁊ totū lucrū erit meū. Hec Innoc. Si alienauit res eccl'iaſticas.vi delicȝ mobilia bōa.vt res ſa cras.vl' imobilia.vt poſſeſſi ones ſine neceſſitate vl' maio ri vtilitate.vl' ñ ſuata forma iuris.⁊ hmōi.ḡuiter peccauit Itē de exercitio cure aīarū quō ſe habuit ī audientia cō feſſionū.in collatiōe alioꝝ ſa cramētoꝝ.ī viſitatōe īfirmo rū.ꝑcipue ne deficiāt eis ſa/ cramēta cum expedit. In ad monitiōe ſbditoꝝ.ī correcti/ one vicioꝝ.ꝑcipue q̄ ad no/ torios pctōres.ꝯcubinarioſ tenētes inimicicias ⁊ hmōi. Si nō āmonuit ñ ꝯfitētes ⁊ nō cōicantes annuatim q̄n tū potuit ſignificādo epo cū nō potuit.⁊ hmōi.nam oues ex negligētia ꝑdite ab eo req̄ rent̄.de q̄bꝫ ⁊ aliis ſupdictis ⁊ hmōi habes ſatis in tercia ꝑte ſūme. Si alienos paro chianos audiuit nō habenſ autoritatē ſpecialē ipe vl' ipi qꝛ ñ p̄t eos abſoluere. Si emit aliq̄s res immobiles ď fructibꝫ eccl'ie.qꝛ taleſ debēt remanere eccl'ie. vnde ſi emit nomine alterius vt ſic poſſet

dare ⁊ legare cui vellet frauſ ē ⁊ furtū.⁊ ad reſtōnem tenet̄ Si indulgētias ꝑ ſe dedit cū nō poſſet.vl' plures dixit hr̄e eccleſiā ſuā q̄ꝫ habeat ad q̄ſtū.eſt mortale. Si reliq̄/ as nouas exhibuit pplo ho norādas nō approbatas ab eccl'ia Si nimis facilis fu/ it ad diſpēſanduȝ in ieiuniis eccl'ie. Si elemoſynas extor ſit a pplo ⁊ a ſubditis ad q̄s nō tenebant̄ Si q̄ſtores di cere mendacia in eccleſia ſua ꝑmiſit.et qď peius eſt ſi fecit pactū cum eiſ de quota. Si ſecūdas nuptias benedixit. Si ꝑmiſit xp̄ianas nutriceſ ſeruire ī domo iudeoꝝ Si ſuſtinuit ſortilegas ⁊ diuina trices in ſua parochia. Si ꝑmiſit ludos vl' malas ꝯſue tudines nō obuiādo q̄ntum potuit. Clerici vo q̄ manife ſtis vſurariis alienigenis aut al's oriūdis ď terris ipoꝝ ad ſen⁹ exercēdū domos locant vl' alio titulo ꝯcedunt ipo fa cto ſūt excōicati.niſi ſint epi de vſuris.c.vſuraꝝ.li.vi. Clerici:archidyacōi.pleba/ ni.ďcani.ꝑpoſiti.cantores et alii clerici ꝑſonatū habētes ac etiam ſacerdotes q̄ audi/ unt ī ſcolis leges vl' phyſicā

poſt duos mẽſes ſi nõ dimit tũt hmõi lectões ſunt excõi cati.c.ſup ſpecla.extra ne cle ri.vl mo. Clerici ⁊ religio/ ſi q̄ īducũt aliquẽ ad vouen/ dũ vl iurãdũ vl fide interpo ſita.ſeu al's pmittẽdũ vt ſe/ pulturas apd eos eligãt.vel iã electã ñ mutẽt ſũt excõica ti.nec pñt abſolui niſi per pa pã niſi ī mortſ articlo.cle.cu piẽtes.d pẽis.idẽ d reli. Cle rici q̄ ſciẽter ⁊ ſpõte pticipa/ uerũt cũ excõicatſ a papa .et ipſos ī officijs recepert ſunt excõicati.⁊ abſolutõ pape re ſeruat.c.ſignificauit.extra d ſen.excõ. Falſãtes lr̃as pa pe.vl falſ ſciẽter vtẽtes. vel remouẽtes etiã vnã lr̃am de bull pape.ſũt excõicati.⁊ ab ſolutio pape reſeruat Clici ſepeliẽtes ī eccl'ijs vl cimite rijs eo excõicatoſ a iure.vl vſurarios mãifeſtoſ.vl noĩa tim int'dictos tpe int'dicti in caſib ñ ceſſis ſũt excõicati cle.eos.d ſepul. Sepeliẽteſ vo ſe occidẽtes.vl in tornea mẽtſ morientes et hmõi.pec cãt mortalr.hc ſũt excõicati

De religioſis Ca.xiij.

Circa reli gioſos ⁊ religioſas.

Si ſunt clerici vel ordinati. interrogari pñt d his de q̄b ſup̄ dictum ē in.c. de clericiſ in cõmuni put erit expediẽs Si vo ſũt bñficiati in eccle ſijs curatſ.de his habes ī.c. pcedẽti. Sed vltra predicta etiã d infraſcptis q̄ ſunt ppa eo dicẽdũ eſt.⁊ pmo Si fu it recept ad monaſteriũ per ſymoniã mortale eſt. Si vo fuit ſymonia mẽtalis tm̃ pe nitẽtia abolet. Si vo pacti/ onalis q.ſ.monaſteriũ exe/ git tm̃ al's nolebat eũ recipe. et ingrediẽs vl ppinq̄ ei tan tũ dederunt.vel minus p ip ſo ingreſſu.niſi forte cũ mo/ naſteriũ eſt ita tenue q ñ ſuf/ ficit illi puidere.nam tũc ob latis ſpũalib gratis.i.īgreſ/ ſu.licet petere ⁊ paciſci de tẽ poralib de q̄b debeat viue re.vel dicere illi. porta tecũ ſi vis comedere mecum. ſm Hoſti.et aliquos alioſ. Se cus ſi monaſteriũ eſt pĩgue et poteſt illi puidere.nõ pt fi eri aliq̄ pactio vl exactõ abſ q vicio ſymonie. tunc vltra pctm̃ recipiẽs vel recept vl recepta dbent expelli de illo monaſterio.extra de ſymo.c. qm̃. Poteſt tñ eps ī hmõi di ſpenſare ſcꝫ vt non expellan/

tur ꝺ monaſterio. Raymū. ⁊ Guil. ꝑcipue repit tal' ſymonia in monialibꝫ vbiqꝫ terrarū. non ſic ꝟo ē ꝺ viris religioſis. Si ingreſſus ē religionē non pura intētiōe. ſ. ſeruiēdi ꝺo. ſꝫ alia ꝺ cā. vicꝫ nō laborādi. vl' ſi eſt monial' q̄ nō potuit nubere. ⁊ quia poſuerūt gentes ipam inuitam licꝫ malefecerint. tñ pōt ⁊ ꝺꝫ mutare ītētōeꝫ. ſcꝫ vt ibi manere velit ad ſeruiēdū ꝺo. et ſic erit in bono ſtatu. al' erit in mortali. Sed ſi repꝑit ſe in monaſterio diſſoluto ñ viuente regulariter q̄rat ſi pōt mutare locū cum diſpēſatōe ſi indiget. quod tñ ī moniali erit difficile. qꝺ ſi nō pōt nō ſequat' turbā. i. alios vl' alias in malū. ſꝫ ſeruet ipa ordīem ſuū ſi ad bonū nō pōt reducere alios vl' alias Si īgrediēs monaſteriū reticuit impedimēta q̄ habuit ad illud ſcienter. vicꝫ q2 erat ſu᷒. vel habebat occultā infirmitatē vl' alteri᷒ religiōiſ ꝓfeſſus ꝯiugat᷒. debitor in multſ. et hmōi. peccauit mortal'r. ꝑcipue ſi ſciebat tale īpedimentū: ⁊ ꝑ illꝺ nō poſſe recipi ad religionē. Ul' ꝺ his īnterrogat᷒ mēdaciū dixit ⁊ pt ⁊ ꝺꝫ de monaſterio expelli ſi alit' ꝓuideri nō pōt. Si hꝫ votū religionis artioris anteq̄ꝫ intret. laxiorem ꝑus debet q̄rere diſpenſationē. ſi etiam eēt bona. ⁊ m'lto fortius poſt ꝓfeſſionē in vna religiōe nō pt ad aliā tranſire equalē vl' laxiorem. et de mēdicāte ordīe ad mēdicantē. vel de mēdicātibꝫ ad monachalē trāſire nō pōt ſine diſpēſatiōe pape niſi ad carthuſienſes Si īduxit aliqueꝫ ad religionē ꝑ ſymoniā vel ꝑ fraudes. puta aſſerēdo ibi obſeruari regulaꝫ qꝺ nō fit. vl' dicendo ſe ad nihil obligari ⁊ reticēdo ſeueritates religiōis: q̄s ille ñ intēdit ſeruare. ⁊ hmōi. peccauit mortal'r. De illis q̄ etiā volentes ingredi religioneꝫ aliquaꝫ in qua bene viuit' auertūt vt trahāt aquā ad ſuum molendinū infamātes illos ⁊ crimina imponētes. ſuas aūt vſqꝫ ad t'ciū celū extollētes ñ euadere ꝺānatōꝫ certū eſt. q2 ꝯ charitatē agūt ꝯ iuſticiā ⁊ cōtra ſacrā ſc̄ptur ā agunt

De voto pauꝑtatis

f	I in religione exñs obſ'uauit pauꝑtatiſ votū nihil retinēs l'

retinere deliberans. mortale ei ē ꝓpriū hr̄e. ⁊ totiēs q̄tiēs illud ꝓponit. Dicit̄ aūt ꝓp̄ um qđ celat̄ priori ſuo. vt ſi habeat et teneat pecuniā vel veſtē neſciēte p̄lato. vel ſi ſci at tñ ꝯ voluntatē ei⁹ ⁊ abſq; licentia. vel ſi de licentia eiuſ ⁊ volūtate. tamē nō ḡat⁹ ſibi tradere ad petitionē ei⁹. ſ; re cuſare ſi poſſet đ facto. ⁊ mul to peius ſi non ſolū mobilia ſed etiā immobilia. vt reddi tus ⁊ poſſeſſiones retinet vt ꝓp̄a dans vēdēs et diſſipās vt placz. nec p̄lat⁹ p̄t dare li/ centiā ſic retinendi. nᶜ papa pōt in ꝓp̄o diſpēſare. extra đ ſta. mona. c. cū ad monaſteri/ um. Si dedit bona mona ſterij ſiue cōuēt⁹ abſq; ſupio rū licētia habita vel p̄ſūpta.

Si aliq̄d occl'te recipit vel tenet mortale eſt ⁊ ꝓprietas. Si repiens ſe in loco vbi ñ viuit̄ in communi. ꝓpter qđ oportz ſibi ꝓuidere de neceſ ſarijs habet aliqua veſtimē ta vl' pecuniaz ⁊ aliq̄d hmōi cum bona licentia. benepla/ cito prelati aduertat diligē/ ter. Primo q̄dem vt ꝑ eū non ſtet q̄n oīa velit ponere in cōmuni ſi alij vellent. ⁊ ad hoc oꝑatur quantū poteſt

Scđo ſi hec non pōt ſꝑ ſit parat⁹ ſimpl'r ponere omnia ⁊ dimittere in manib⁹ p̄lati

Tercio vt đ hmōi cōceſſis nihil det ſine licētia ſuꝑiorꝫ ſui generali vel ſpeciali. etiaꝫ in elemoſynis. niſi ī extrema neceſſitate. Quarto vt ñ the ſaurizet nec ſuꝑflua teneat: nec deliciosa q̄rat. nec multū inq̄rendo ſollicitet. nec habe at inordinatū affectū ī hmōi et ſic poterit trāſire ſi in alijs bñ ſe habeat. ſec⁹ ſi agēdo ñ religioſe. ſ; laical'r viuit Sꝫ ⁊ cū p̄dictis ſi poſſet locū in uenire vbi in cōmuni viuit̄ meli⁹ ei eſſet.

De voto caſtitatis.

Si ſeruauit votū ca/ ſtitatꝫ non ſolū ab oī carnali oꝑe ⁊ ꝯtactu venereo ſe abſtinēdo ſed etiā ab oī locutōe turpi ⁊ amato ria ⁊ ab omni cogitatiōe im/ mūda deliberata. ⁊ delectati one moroſa. q2 in q̄libet hoꝝ eſt mortale. vt dictū ē ſup̄ cir ca ſecūdū ⁊ nonum p̄ceptuꝫ. Eſt etiam ſacrilegiū qđ gra/ uius eſt. ⁊ q2 ad iſta deuenit̄ ꝑ ꝯuerſationem ⁊ familiari/ tatē. iō inq̄rendū eſt ſi hꝫ do meſticitatem cū aliq̄ ſi moni alis. vl' cū aliq̄: ſi religioſus

et ſi hoc reqirit eſſe extra caſuz neceſſitatis ꝓhibēdꝰ ē. alis nō abſoluēdꝰ qꝛ qͥ īpoſſibile eſt ꝙ talis nō incidat in ruinā. di. xxxij. c. hoſpitiolū. ꝛ diſt. lxxxi. ꝑ totū. Scādala etiā multa ꝛ oblocutōnes ſequunt in pplis. ꝛ hmōi. ꝛ iō ꝓhibēdꝰ eſt. ꝛ ꝯſanguineoꝝ etiā rarus fit acceſſus.

De voto obediētie.

Si fecit contra votuz obediētie quod ē ſp mortale. Et nota ꝙ ñ ſp qñ qͥs agit aliqͥd ꝯ regulā ſuā. vl' trāſgreditur regulā vl' cōſtitutōes facit ꝯ obedientiam. ſed qñ facit ꝯ p̄cepta ꝯtenta in regula ꝛ ꝯſtitutōnibus ſuoꝝ ſupioꝝ. vl' qñ aliqͥd trāſgredit ex cōtēptu qñtūcūqꝫ illō ſit minimuz. Qñ vo p̄latꝰ vl' p̄lata iniūgit aliqͥd fieri p̄cipiēdo vl' mādando ī vtute ſctē obediētie. vl' ſpūſſcti vt facias h. vel ſb pena excōicatōis ꝛ hmōi. illud dꝛ p̄ceptum. cuius tranſgreſſio eſt mortalis. Idem eēt qñ prelatus aliquid mandaret ſubdito quomōcūqꝫ loqret. declarans ſibi ꝙ intendit obligare illū ſub peccato mortali ad faciendū illō. ꝛ intellige ſi mādat qō nō ſit illicitū ꝛ tale qͥd ꝙ teneat ſubditꝰ ei obedire. Simil'r qñ ī regula vl' ꝯſtitutōibꝫ eſt aliqͥd p̄ceptorie mandatū. vel ſub pena excōicatiōis. vel ſb pena carceris. vl' ſub pena ḡuioꝝ culpe. vl' ꝑ ſilēz locutiōez cōiter cēſet obligari ad mortale. alias aūt faciēdo ꝯ cerimonialia. vt frāgere ſilētiū. tarde venire ad chorum ꝛ hmōi. ē veniale. niſi qͥs faceret ex ꝯtemptu. qꝛ tunc mortale. Cōſuetudo aūt ꝗuis nō ſit ipē cōtēptus tñ eſt inductiua cōtēptꝰ. ꝛ iō caue ne aſſueſcas alicui trāſgreſſiōi.

De officio diuino

Si dixit horas canonicas ꝛ officiū dfunctoꝝ qñ dꝫ dici. Nā religioſus etiā ſi nō hꝫ ordinē ſacꝝ tenetur ex p̄cepto ad officium. p̄cipue ſi ē ꝓfeſſus. vñ omittēdo aliquā horam peccat mortal'r. et oī die qua omittit ex negligētia. nō aūt ex p̄cepto tenet dicere iſtō vl' illō. ꝗuis nec dbeat ad placitū ſuū mutare officiū. ſꝫ debet dicere ſm ordinē ſuū.

Si nō fuit cū alijs ī eccl'ia ꝛ nimis tardauit ad dicenduz officiū. Si ſomnolent' dormiuit redicat. vel aliqͥd loco

eius dicat. ſ3 ſi ꝑ maiori ꝑte dormiuit totū reiteret. Si ibi incōpoſit⁹ fuit et ocul' va gis. Si riſit vl' ridere fec̄ vel aliquā leuitatē vl' locutōnez fecit nō neceſſariā Si mente diſtract⁹. ꝑcipue qn̄ ñ aduer tit. Si male legit vl' cātauit vl' inclinauit ex negligētia. ī q̄libet hoꝝ eſt pctm̄ veniale cōiter. Si elegit p̄latum per ſymoniā. vl' etiā ⁊ ſi nō ſymo niace tm̄ idignū ſcient. Si ñ illū quē iudicauit meliorem ad officiū illud ſ3 aliū ratiōe amicicie. vl' alia intētiōe mū dana mortale eſt. Si accuſa uit calūnioſe p̄latū vel ſociū ꝯ aliq̄ crimiāli. vl' teſtificat⁹ eſt. vl' deſtitit ab accuſatione iniuſte. vl' alias īfamauit p̄la tū vl' ſubditū dicendo crimi nalia de eis. etiā ſi eēnt vera intētiōe īfamādi. mortale eſt. Idē ſi ſecreta ſui ordinis re uelauit ſine cauſa iuſta et rō/ nabili. ⁊ quō q̄s teneat ad re ſtitutōe3 fame babes ī ſū. i. ÿ ꝑte diffuſe. Itē ſi in viſitatō ne p̄latoꝝ nō reuelauit dicen da que ſunt ꝯ boneſtatē reli gionis de p̄latis ⁊ ſocÿs. ⁊ ꝑ cipue qn̄ cōiter ſic ꝑuat. et ſit p̄ceptum a viſitatore vt di/ cant que indigēt correctōne tunc eēm omittere aduerten/ ter que dicenda ſunt eſt mor tale peccatū. Debet tm̄ intel/ ligi p̄ceptū ſeruato ordīe fra terne correctōis. vñ oīno oc culta de q̄bꝫ p̄t preſumi emē datio dici non debēt. vbi au tē nō ſperat emēdatio ⁊ p̄ſu/ mit recidiuatio. vl' aliq̄d ma gnum ſcādalū dici debet. nō tm̄ accuſando ſi ſufficient' ꝓ/ bari nō pōt. quia tūc ḡuiter peccaret. ſ3 ſimpliciter denū ciādo prelato. vt patri ſi ſpe rat ꝙ inde ꝓuidebitur. Si fecit vl' coopat⁹ eſt ad aliquā conſpirationem contra p̄la/ tos. vel inuenit aut ſectatus eſt partialitates et ſectas in monaſterio. aut ꝯuentu. aut diuiſiones. quia mortale eſt. ⁊ crimina mundanorum vel demoniorum potius q̄ꝫ reli gioſorū. Interrogandi etiā ſunt de. xÿ. abuſiōibus clau ſtri ſm Ray. q̄ ſm Hugonē ſunt iſte. Prelatus negligēs diſcipulus inobediens. iuue nis ocioſus. ſenex obſtinat⁹. monachus curialis vel cau/ ſidic⁹. habitus precioſus. ci bꝫ exq̄ſit⁹. rumor in clauſtro lis in capitl'o. diſſolutio in choro. irreuerētia circa alta re. In hiſ qn̄qꝫ ē mortale. qn̄ qꝫ veniale ſm q̄ntitatez facti ⁊ intētiōez. Magna etia3 eſt

abuſio religioſuȝ iurare ĩ cõmuni locutõe. etiam ſi dicat veritatẽ. ⁊ etiã maledicere et blaſphemare. etiã ſi ex leuitate. Interrogãdũ etiã eſt p̃cipue de cerimonĳs p̃ncipalib⁹ ⁊ de eſu carniũ extra ĩfirmitatẽ. De lineis nõ vtẽdis ad carnẽ. de lectis ñ plumeiſ de ieiunĳs regule vl' conſtitutionũ. de obſeruãtia ſilentĳ in certĩ horis ⁊ locĩ. Ad q̃ omnia obligant' omnes monachi. ⁊ etiã plures religioſi. ⁊ monachi ſcĩ bñdicti. extra ꝺ ſta. mo. c. cũ ad monaſteriũ ⁊ plures religioſi alioꝝ ordinũ ex ꝯſtitutõib⁹ ſuis. Et licet in his p̃lat⁹ poſſet diſpẽſare: nõ tñ p̃t diſſipare. qꝺ eſt ſm Berñ. qñ fit abſq; cã rõnabili ⁊ vrgente. al's pctm̃ ẽ diſpẽſãti ⁊ diſpẽſato plus et minus ſm trãſgreſſionem.

Si ĩ obediẽdo male ſe habuit. vicȝ q᷑ obediuit ĩ malo puta dicẽdo mẽdaciũ. vel ex negligẽtia dimiſit cõe mãdatũ. vl' tardus fuit ad obediẽdũ. vel nõ affectuoſe ſȝ q̃ruloſe vel diſſolute ⁊ nõ cũ maturitate. Si irreuerẽs circa maiores egre ſuſtinẽdo rep̃hẽſores ⁊ cũ ĩdignatõe cõiter eſt veniale.

De exercitio

Si vacauit ocio qꝺ ẽ ſentina oĩm maloꝝ. ⁊ q̃ntũ. Si inutilit' expendit tp̃s faciẽdo ea q̃ ſũt nullius valoris. Si fecit exercitia mũdanoꝝ. vt faciẽdo burſas veſtes ope polimito. recamatões vl' linea reticulata ⁊ hmõi. vl' ꝯfectões nimis p̃cioſas vl' alia guloſa. q᷑ magnũ pctm̃ ⁊ abuſio ẽ ac occaſio multoꝝ maloꝝ. ⁊ iõ ꝓhibendũ ẽ. hoc malũ etiã repit' ĩ monialib⁹ modernis. Si cõuerſando fuit nimis leuis vl' alios inducẽs ad leuitatẽ vel riſum verbis. geſtib⁹ l' ſolacĳs. q̃ aliqñ ſine pctõ fieri pñt ad recreatõȝ. vl' ſubleuãdo ſe vl' alios ab acidia. raro tamen decȝ hmõi religioſos Si aliqñ irriſit vl' geſtiuit quod ſymeis congruit et hyſtrionibus nõ religioſis Si murmurauit circa victum ⁊ veſtitum. Si ĩpatienter tulit graues mores alioꝝ. Si ſe grauem alĳs reddidit. Si ſingularitateȝ q̃ſiuit in cibo veſtitu. dormitu et alĳs. vnde frequenter in ipſis orit' ſupbia. et in alĳs murmuratio ⁊ indignatio. Si fratrem delinquentẽ non fraterne ad

monuit: vl' defectus alioꝝ p̃lato nõ ſignificauit vt adhiberet remediũ. ſeruato tñ ordine fraterne correctõnis. in his cõit ẽ veniale. Si murmurauit ꝯ ſibi ꝯmittẽtẽ tan q̃ȝ indiſcretũ Si impatienter ſe habuit dure loq̃ndo cũ q̇bꝫ nõ hȝ ſe intromittere.

Si ñ diligẽter tractauit res monaſterij Si nimis tenax fuit in dãdo. vl' ſi nimis ꝓdigus. vl' acceptor ꝑſonaꝝ ſine cauſa rõnabili dãs magꝭ vni q̃ȝ alteri d' rebꝫ cõibꝫ. Si dedit q̇bꝫ nõ potuit. vicȝ qꝛ nõ hẽbat licẽtiã. Si ꝑmiſit res ꝑire ex negligẽtia. vel nimis ſollicit⁹ fuit ꝑpt'h paꝝ vacãdo ſibi ꝑpt' mł'tiplicatõeȝ tẽporaliũ. qd viciũ hodie multũ regnat. Si nõ fuit ſollicit⁹ ad addiſcẽduȝ ea ad q̃ tenet' ẜm regulam ꝛ ꝯſtitutões peccat. ex ignorãtia ꝟo etiaȝ trãſgrediẽs nõ excuſat' a peccato. Si ẽ ſacerdos dȝ q̃re reſcire q̃ ꝑtinẽt ad debite celebrandũ. Si ꝯfeſſor q̃ ꝑtinent ad illd' officiuȝ. Si in his ẽ negligẽs: p̃cipue cũ ꝑt ẜuiter peccat. ſed dȝ etiã freq̃nter legere ſcripturã vl' doctores exponẽtes vl' alios libros deuotos ꝛ vtiles. vnde inſtruat' ꝛ ꝯfortet' ad bonũ.

Si legit curioſa ꝛ inutilia ꝓpter qd retrahit' a magꝭ neceſſarijs. vl' doctores gentiliũ. vl' fictões poeticas. ꝛ huiuſmodi. qꝛ pctm̃ ẽ curioſitatis. De ꝑtinentibꝫ ꝟo ad religionẽ habet' diffuſe in tercia ꝑte ſumme.

De oratõe ꝛ confeſſione

Si nõ orauit vltra officiũ diuinũ ꝓuatim ꝓ ſe ꝛ ꝓ alijs ꝯſãguineis bñfactoribꝫ viuis ꝛ defunctꝭ p̃cipue recõmendatis vt debȝ ſollicite. Si nõ freq̃ntauit ꝯfeſſionẽ et cõioneȝ ẜm regulã ſuã ꝛ morẽ. Monachis ꝟo nigris p̃ceptũ eſt ꝙ cõicẽt ſemel in mẽſe. cle. ne in agro. de ſta. mo. Si non vacauit meditatõi. q̃ ꝑmaxime inducit deuotõeȝ Si fuit tepid⁹ ĩ dilectiõe dei ꝛ ꝓximi. nõ ardent' affectãs honorẽ dei ꝛ ſalutẽ aĩaꝝ vt decȝ

Si ingrat⁹ ad recogitãdũ ꝛ cognoſcendũ ſua beneficia ꝛ recompẽſandũ deuote ipſi deo ſeruien do. Si non p̃parauit ſe ad diuina vt debuit. Hec ſunt pctã in q̇bꝫ q̃tidie offendit' de⁹. ꝛ ĩpedit' ꝑfect⁹ religionis

De amore parentũ.

Si nimis carnalit' dilexit consanguineos nimis affectãs eoꝛũ pſpitatem. vl' gaudẽs de ea. aut ꝯtristat' nimis de aduersitate. Si nimis eos visitat vl' q̃rit vl' gaudꝫ visitari Si cũ eis loquit' d' seclarib9 que nõ expediũt. vl' etiã cum aliis de guerris: et hmõi frequenter interrogat ꝛ audit. Si ꝑ eis ꝓcurat bñficia ecclesiastica vl' tp̃alia nõ aptis bñficiis in q̃b9 posset eẽ moꝛtale. De aliis v'o viciis cõib9 scꝫ ira. supbia. inuidia ꝛ huiusmodi vide sup̃ in p̃ma pte De his v'o q̃ ptinẽt ad regulã suaꝫ ipsemet videat p se et dicat. Si penas aut penitẽtias taxatas vel iiũctas a regula vl' ꝯstitutõib9 vel a p̃lato ñ fecit. peccauit. si ex negligẽtia. Si nullo mõ essꝫ parat9 facere etiã p̃lato p̃cipiente est moꝛtale. si non itẽdit ꝓficere i vita. sꝫ q̃ buat inuitus facit ꝛ male ꝯtentus ẽ esse i religiõe hypocrita ẽ ꝛ i statu dãnatõnis. Tho. Qui vocant' ad dirigẽdas moniales in electõib9. nisi abstineãt ab his p q̃ posset oꝛiri discoꝛdia inter eas sunt excõicati. Religiosi ꝛ clerici inducentes ad vouendũ. iurandũ vl' ꝓmittendũ de eligẽdo apud eos sepulturã. vel vt eam vlteri9 nõ mutẽt iã electã sunt excõicati excõicatiõe papali. cle. cupiẽtes. de penis. Religiosi q̃ absq; spẽali licẽtia ꝓpꝛii sacerdotis solẽnizarẽt mr̃imonia. aut mĩstrarent sacramẽtũ eucharistie vl' extreme vnctõis excõicati sũt excõicatiõe papali. cle. i. d' p̃ui. reli. Religiosi q̃ excõicatos a canone absoluũt i casib9 ñ ꝯcessis. aut q̃ absoluũt a sentẽtiis p statuta synodalia vl' ꝓuincialia ꝓmulgat'. aut absoluũt a pena ꝛ a culpa sunt excõicati excõicatiõe papali p dictã clem̃. i. de p̃ui. reli. Inq̃sitoꝛes hereticoꝛuꝫ qui odio gratia vel lucro ꝯ iusticiã ꝛ conscientiaꝫ omiserunt ꝯ quẽpiã ꝓcedere. vel ipsam heresim aliis imponere. aut imponerẽt q' officiũ eoꝝ impedirẽt. sũt excõicati excommunicatione papali. cle. multoꝝ. d' here. Religiosi mẽdicãtes ꝓfessi trãseũtes ad aliq̃m religionẽ monachalẽ excepto oꝛdĩe carthusieñ. ꝛ silr recipientes sunt excõmunicati excommunicatione papali p ꝯstitutioneꝫ Martini

quinti factã Cõſtãtie. Clerici ſciẽter ⁊ ſpõte pticipantes excõicatis a papa ĩ diuinis: ſunt excõicati excõicatõne papali ſcḋm Hoſtiẽ. iſta excõicatio habet dubiũ. Participãtes in crimie ꝓpter qḋ aliquis eſt excõicatus aliq̃ pdictarum et aliaꝝ excõicatõnum ſunt excõicati p papaꝫ c. ſi ↄcubine. de ſenten. excõ.

Abſoluentes aliquẽ ab aliqua pdictarum excõmunicationũ citra ſedem apoſtolicã pterq̃ in mortis articulo q̃ taliter abſoluti ſi nõ repſentant ei a quo poſſunt abſolui q̃citiꝰ pñt: vł mittãt ꝓ abſolutiõe reincidũt in eandeꝫ. ſ. excõicatõeꝫ papalẽ. c. eoſ. ḋ ſen. excõ. l. vi. Sepeliẽtes corpa ĩ cimiteriis tpe interdicti in caſibꝰ nõ ↄceſſis a iure ſunt excõicati p excõicatõeꝫ epiſcopalẽ. cle. eos ḋ ſepul.

Sepeliẽtes excõicatoſ publice aut nõiatim interdictos vel vſurarios manifeſtos ſcienter in cimiteriis ſunt excõmunicati. dicta cle. eos. Clerici locantes domos manifeſtis vſurariis ad fenꝰ exercẽdũ ſeu alio titulo ↄcedentes ſunt excõicati. c. vſurarũ. de vſuriſ. li. vi. Nõ electꝰ a duabus ptibꝰ cardinaliũ ⁊ ſe gerens ꝓ papa. eſt excõicatꝰ. c. licet. de elec. Monachi et canonici regulares. archidyaconi. decani. ꝓpoſiti. plebani. cantores ⁊ alij clerici pſonatuꝫ habentes. aut quiuis pſbiteri qui audiũt leges vł phyſicã ſunt excõicati. c. nõ magnope. ne cleri. vel monachi ſe rebꝰ ſecu. imi. Religioſi dimittẽreſ vbicũq̃ habitũ ſue religionis. ⁊ accedẽteſ ad queuis ſtudia literarũ ſine licentia prelati aut cõuentus ſui ſũt excõmunicati. c. vt pículoſa. ne clerici vł monachi. li. vi. Religioſi qui decimas debitas eccleſiis ſibi appropriant vel vſurpãt. ſiue qui non pmittunt ſolui eccleſiis decimas de animabus familiarum et paſtoruꝫ ſuorum ſi non habent adminiſtrationem et beneficia ſũt excommunicati. ſi habẽt ſũt ſuſpenſi. niſi requiſiti deſtiterint infra menſem. clemen. religioſi. de decimis.

Monachi et canonici regulares nõ habentes adminiſtrationem. et ſe conferentes ad curias principum vt damnum monaſteriis inferant. aut prelatis ſine licẽtia

ſuoꝝ ꝑlatoꝝ.ſiue q̄ tenent arma intra ſeptā mōaſterij ſūt excōicati.cle.ne ī agro.de ſtatu mona. Religioſi necnō moniales ꝓfeſſi cōtrahentes mr̄imoniū:ꝛ alij clerici ꝯſtituti in ſacris de facto.ſ.ſunt excōicati.cle.eos.d̄ ꝯſang.et affini. Inq̄ſitores hereticoꝝ q̄ pretextu officij inq̄ſitionis q̄buſuis modis illicite pecuniā extorquēt:vl' ſciēter bona eccl'iaꝝ ob d̄licta clericorū fiſco eccleſie applicant ſūt excōicati.nec abſolui pn̄t niſi plene ſatiſfecerint illis a q̄bꝰ extorſerūt.cle.nolētes. extra de here. Religioſi n̄ ſeruantes interdictū qd̄ ſeruat ſancta romana eccl'ia.cle.ex freq̄ntibꝰ.de ſen.excō. Religioſi q̄ ꝯfitētibꝰ ſibi n̄ faciūt ꝯſciam ſciēter d̄ decimis ſoluendis.tales ab officio ꝑdicatōnis ſunt ſuſpenſi donec ꝯmode pn̄t faciāt eis ꝯſciaꝫ ꝛ ſi īterim ꝑdicāt ſūt excōicati.Silr̄ et religioſi q̄ dicunt aliq̄ ꝟba vt retrahāt audientes a ſolutōe decimaꝝ ſūt excōicati.cle.cupiētes.d̄ penis

Religioſi mēdicātes q̄ domos ad habitādū vl' loca de nouo reciperent aut mutarent abſq̄ licētia pape vl' alienarent d̄ nouo recepta.cle.cupientes.d̄ pe. Frēs miores q̄ tpe interdicti recipiūt ad diuina frēs vl' ſorores de tcio ordie ſcti frācīſci ſūt excōicati. c.cū ex eo.d̄ ſen.excō.in cle.

A ꝑlat' in cōmuni inq̄rēdū eſt ꝑmo. Cap.xiiij.

Illegitime aſſecutus ē dignitatē ſeu ꝑlationē.an vicȝ aliq̄ irreglaritate vl' ſnīa fuit irretitꝰ cū fuit aſſumptꝰ ad ꝑlaturā in q̄ nō fuit diſpēſatꝰ vl' abſolutꝰ. vicȝ ſi fuit bigamꝰ.Si opatꝰ ē in cā ſanguinis.Si illegitimꝰ Si excōicatꝰ vel ſuſpenſus. vl' notorius ꝯcubinariꝰ.q̄libet horū h̄ ſciēs tenet ꝑlaturā furtiue.vn̄ ē ꝯtinue ī mortali. Nota ꝙ illegitimꝰ ad dignitatē vel bn̄ficiū curatū vel ꝑoratū in religiōe q̄ creatur ꝑ electiōem ſine diſpenſatione pape ꝓmoueri nō pōt. Ex ꝑuilegio tn̄ magiſtri ordinis cū his pōt diſpenſari ad ꝑlaturas in ordine ꝑdicatoꝝ.de hoc habes in.iij. pte ſūme.ti.de cenſuris eccl'iaſticis Si rite ꝛ abſq̄ vicio ſymonie fuit electus.cōfirmatus et ordinatus. Si inte

poſuit p̄ces ꝑ ſe: vl' ꝓcurauit
ꝙ ali⁹ porrigeret p̄ces ſymo/
nia ē. ⁊ ſi fuit ſymonia pacti/
onis indiget diſpēſatōne pa
pe. ⁊ anteq̄ ſit diſpēſatus tʒ
furtiue dignitatē. de hꝫ ī ſc̄da
ꝑte ſumme. ti. d̓ ſymonia. et ī
oīb⁹ q̄ habes. ſ. in. c. de bñfi/
ciatis. ⁊ in. c. d̓ clericis ſñ cōi
potes interrogare ꝓut erit ex/
pediens. Et ſi eſt p̄latus reli
gioſus interroganduʒ eſt de
his que ſunt in. c. p̄cedenti ⁊
de alijs que ſequunt᷑. Si
aliqđ manifeſtū pctm̄ in ſub
ditis diſſimulauit ⁊ nō corre
xit. aut ſi ñ manifeſta q̄ tñ ad
eius noticiā aliq̄liter ꝑuene/
rūt vlteri⁹ nō q̄ſiuit. ſi ṽo ex
negligentia dimitteret: puto
mortale q̄ ad crimīalia. ſi aūt
ex aliq̄ rōne vt ad mai⁹ ſcāda
lū vitandū ſecus. Si in ca/
pitulo equus iudex non fuit
Si de reb⁹ monaſterij dila/
pidator fuit. Si ſuꝑioribuſ
ſuis ñ obediuit. Si cauſas
ſibi a ſuꝑiorib⁹ ꝯmiſſas non
ſm ꝯſiliū ꝑitorū ſed ſm acce
ptionem ꝑſonaꝝ determīa/
uit. In oīb⁹ his ē pctm̄ mor
tale vel veniale ſm q̄ntitatē
exceſſus ⁊ maliciā ⁊ negligē
tiā. Si indignos ⁊ ñ ido/
neos in officijs poſuit. et ma
xime ad curā aīaꝝ. et male vi
det᷑ tal' poſſe excuſari a mor/
tali. ſi eos quos ſcit malos ⁊
ī mortali ꝑſeuerare ponit ad
curā aīaꝝ cum pōt repelle/
re. nec credo ꝙ excuſet pau/
citas. ſ. qꝛ ñ inueniunt᷑ alij. ⁊
etiam ſi iſte alias ſit induſtri
oſus multū. ⁊ bene officiet ec
cleſiam in exteriorib⁹. Idem
cū ſuſtinet tales ſi illos p̄t iu
ridice remouere Si poſu
it ad audientiā ꝯfeſſionū no
tabiliter ignorātes ⁊ ineptos
vel criminoſos: mortal'r pec
cauit ꝑ regulam. Qui cauſā
damni dat. Idem ſi tales
tolerat cum poſſit remouere
niſi forte a ſuperiori ſint ad
hoc poſiti. Sed quā curam
de ipſis habebit cum ad ſui
dānationē exerceāt tales of/
ficiuʒ audiēdi ꝯfeſſiōes. quđ
aūt dicat᷑ ineptus vl' notabi
liter ignorās habes ī ſūma.

Si fuit nimiſ pōpoſus ⁊
curioſus in edificijs eccleſie
vel monaſterij. in ornamētiſ
⁊ hmōi. quod ē contra ſentē
tiam Hiero. ⁊ Ambro. xij. q.
ij. c. aux. ⁊ c. gl'ia epi. ⁊ etiaʒ
Bern. Et tamē a modernis
fiunt hodie multe ſuꝑfluita
tes ⁊ curioſitates. et palacia
ꝯtra exēpla omniū ſanctorū

ꝛ in his amittit̃ mł'tū tꝑus ꝛ deuotio. ita vt ꝯpletis edifi/ cijs exhauſt⁹ videat̃ oīs ſpi/ rit⁹. ꝛ paupes interea moriū tur fame. q̄s de ſuꝑfluis eoꝝ tenent̃ ſuſtentare. xij. q. ij. c. epõs eccł'iaſticaꝝ. Si nimiſ fuit ſollicit⁹ circa tꝑalia ex h̄ min⁹ debito vacās ſpūalib⁹ in ſe ꝛ in ſubditis. vt lectiōi. oratōi. admonitōi. vtiq̄ꝫ pec catū ē plus ꝛ min⁹ ſcd̄m q̄ntita tē exceſſus. Principał' enim eius cura debet eſſe de ſpūa lib⁹. Si ꝑ curias nimis di ſcurrit litigādo cum ſcādalo hominū cū poſſet ꝑ aliū mo dū magis pacificū ſua repe/ tere. ꝛſi nō tantū Si iura ꝛ ꝑuilegia ſue eccł'ie nō ſerua/ uit et defendit vt debuit.

Si in diſpēſando indiſcrete ſe habuit. vł' q: nimis d̄ faci li ꝛ ſine cā rōnabili ī ieiunijs diſpēſauit. In eſu carniū. in retinendis reb⁹ ad vſum. In penitētijs taxatis ſcd̄m regu/ lā vel ꝯſtitutōes ꝛ hmōi. q̄a peccauit inducēdo relaxatō nē ꝛ rigorē religiōis eneruā/ do. Vn̄ btūſ Bn̄dict⁹ ī regu la dicit. ꝙ d̄ oī diſpēſatōe hꝫ reddere rōeꝫ. Si fuit nimis dur⁹ in diſpēſando cū debu/ it. ꝑcipue cū debilib⁹ ꝛ infir/ mis ꝛ hmōi: nō ꝑuidēs eis

Si fuit exēplaris ī inceſſu moderato. habitu n̄ ꝑcioſo. in modeſtia geſt⁹. In locuti one rara graui et fructuoſa: cauēs diſcordias. pacē nutri ens. oēs patiēter vidēs ꝛ to/ lerās. ſinglaritates vitāſ. cō munia ſeq̄ns cū pōt. nemini blādus affabilis cūct̄ſ. ſuſur ratōes. detractōes. irriſiōes cōfabulatōes. maledictiōes cōtētiōes in ſe ꝛ ī ſuis elimi/ nās. circūſpect⁹ in oīb⁹. non delectat⁹ de ꝑſidētia ſꝫ timēſ de negligētia: cū de ſingulis habeat reddere rōneꝫ ſibi cō miſſis. Ita curā alioꝝ habe ant ꝙ ſui nō obliuiſcant̃. vt docet Grego. in paſtorali.

Si ī corrigēdo fuit nimis remiſſus vel nimis rigidus vtrūq̄ꝫ cauendū eſt vt docet Gre. ī mora. ꝛ hr̃. xlv. diſt. c. diſciplina. nam facilitas ve/ nie incentiuū ꝑbet deliq̄ndi Amb. xxiij. q. iiij. c. eſt īiuſta. ꝛ aſꝑitas nimie increpatōis. nec correptōeꝫ recipit nᶜ ſa/ lutē. Leo diſt. xlv. c. cū btūs ꝛ. c. licet plerūq̄ꝫ. ea. diſt. Pre cipue ṽo circa ſeniores dꝫ ꝑ latus ī corrigēdo ſe hr̄e hu/ manuꝫ. vt dicitur in illo ca. niſi eſſent habituati ī malo.

quia tūc duri⁹ ſm Greg. vt d.c. diſciplina. ꝛ.c. licȝ plerū qȝ. ꝛ.c. cū beat⁹. ꝛ.c. penitudi nis tꝑa. xxvi. q. vij. ꝛ.c. tanta lxxxvi. di. Si nō induxit q̄ntū potuit v̄bo et exemplo ad obſuādū oīa cerimonia/lia ordīs ſui. Si malas cō ſuetudines ſeu corruptelas regnare ꝑmiſit. Si ꝯ regulā ꝛ decētiā religionis etiaȝ q̄s īuenit iā inductas nō abſtu/lit q̄ntū potuit. vt viciū ꝓpe tatis. diſcurſum fratꝝ ad pla citū. familiaritatē cū mulie/ribꝫ vł viriſ. ſi ē monacha col lationē reꝝ amicꝭ ꝛ ꝯſangui/neis ſine licētia ꝛ rōnabili cā. eſuȝ carniū vbi nō debēt co/medi. qd̄ ē vniuerſale oī mo/nacho. d̄ ꝯſe. di. v. c. mōacho et p̄cipue q̄ ſunt ꝯ eſſentialia vota religionis nullo mō de bet ꝑmittere. nec etiaȝ ad re/ceptionē ſymoniacā monia/liū. ſicut hodie fit quaſi vbi/qȝ. Q, ſi nō p̄t talia remoue/re nᶜeſt ſpes in futuꝝ dimit/tat curā exemplo ſcti benedi cti. vij. q. i. c. aduerſitaſ. circa fi. in. c. fi. ea. q. al's nec q̄etē ſu am amittat. ꝛ tādē dānatōeȝ cuȝ eiſ incurrat q̄cūqȝ ſit ille abbas vł abbatiſſa. prior vł prioriſſa. vel alias q̄cūqȝ no mine cenſeaṫ. nec ſufficit qꝫ ꝓ latus corrigat vicia q̄ ipſuȝ noſſe ꝯtigerit. ſed debet dili/genter agnoſcere vultū peco ris ſui ꝯſiderando vias eiuſ Caueat auteȝ ne crimia ſibi delata ī foro ꝯſcīe vł in ſecre to iudicet illis ī foro ꝯtentio ſo ſeu in caplō. vbi tm̄ mani feſta ſūt puniēda nec foro mi ſcēda ſunt iudiciali Si hꝫ ſub cura monaſteriū monia liū. de q̄ mat̄ia diceṫ i. c. ſeq̄n ti. Si indiſcrete fecit p̄cepta in q̄bꝫ mł'tū dȝ cauere niſi ſit res ardua. et ſi cogeret ꝑ p̄ce/ptū vł ſnīaȝ ad aliq̄d facien/dū vł dicēdū in q̄ n̄ eēt ei ſb/ditus. vł nō deberet ei obedi re. vt reuelādo pctm̄ occł'tuȝ oīno eſſet ei mortale. In inq̄ ſitōe v̄o criminū receptione accuſatōis vel denūciatiōis vel ꝓlatione ſentētie excōica tiōis ꝛ hmōi non ſit preceps nō ꝓcedat ꝑ ſuſpitiōeȝ. ſed ꝑ ꝓbatōes ꝛ modos veridicoſ alias incurreret graue pecca tum. et aliquando ſnīam ex/cōmunicatiōis. de his in. iij. pte ſumme Si p̄latus reci pit aliquem ad ordinem mē dicantium ad profeſſionem an̄ annū completū ꝓbatiōis ſeu nouiciatus: eſt ſuſpēſus

a receptiōe alioꝝ ad ꝓfeſſio/
nē ⁊ debitoꝛ pene grauioꝛꝭ cul/
pe. vñ moꝛtalr̄ peccat. extra
de regularibꝫ.c.non ſolū .li/
bꝛo.vi.

De epiſcopis ⁊ p̄latis ſu/
perioꝛibꝫ. Ca.xvi.

Circa epi

ſcopos ⁊ alios ſupi/
oꝛes p̄latos ſic poſ/
ſunt foꝛmari interrogatōes.
Si nō ſit talis litterature
et ſciē ꝙ ꝑ ſe ſciat explicare q̄
dꝫ.ad qḋ tñ tenet̄ cū habeat
alios ſup̄ his infoꝛmare ⁊ di
rigere. Nā ſi bon⁹ cōiter ab
hoīb; reputat̄ ⁊ ſufficiēs.nō
eſſet neceſſariū niſi euꝫ audi
re.⁊ ſi de aliquo negocio nō
intelligit eū ꝯfeſſoꝛ vł dubi/
tat.pt̄ ď illo loq̄.p ſua ſereni/
tate. Et ſi tale q̄d eſt in q̄ va/
riant̄ opiniones.vel nō pōt
dari certa ſnīa:relinq̄ndū eſt
ſue ꝯſcie. Idem dicēdū ꝯtra
alios clericos religioſos p̄la
tos ⁊ laicos pitos ⁊ timoꝛa/
tos q̄ ſciūt dicere ſufficiēter
facta ſua. Si ꝟo non eſt tal'
ſed indiget adiutoꝛio īterro
gantis inq̄ntum clericus eſt
inquiri ab eo pt̄ ꝓut expedi/
re videt̄ de his q̄ habes ſup̄
circa clericos in cōi. vt ď of
ficio diuino.de celebꝛatione
⁊ adminiſtratōne ſacramēto
rū ⁊ mō.⁊ hmōi Si aſſum
ptus ad ep̄atū ex religiōe in
terrogādū ē ď his q̄ habes ī
c.circa religioſos q̄ ad mł'ta.
nā adhuc tenet̄ ſuare oꝛdinē
ſuū.niſi ī hiſ q̄ nō patiunt̄ of
ficiū paſtoꝛale.vt ſilentiū. ſo
litudo ⁊ vigilie et hmōi. In
q̄ntū ꝟo bñficiatus ſeu cura
tus ē et p̄latus.interrogādū
ē ď his q̄ habes ſup̄ in.c.cir/
ca bñficiatos .Et ſi recepit
dignitatē ſeu ep̄atū habenſ
aliq̄m irregł'aritatē.ł ꝑ ſymo
niā.vel ꝑ intruſionē.dic vt ī
c.p̄cedenti.in p̄ncipio. Dein
de interroga de hiſ q̄ ſequunt̄
q̄ ſūt ſp̄alia cure ⁊ officij pa
ſtoꝛalis. Si ꝯtulit oꝛdies
ſacros indebite.qḋ ē vnū in
quo mł'tū offendūt. Si ꝯtu
lit ꝑ ſymoniā.ſꝫ occulte.moꝛ
taliter peccauit.nō tñ eſt ſu/
ſpēſus ex h̄ q̄ ad alios.ſed ꝑ
ſymoniā notoꝛiā eſt ſuſpen/
ſus etiā q̄ ad alioſ Sꝫ ī vtro
ꝗ caſu oꝛdīat⁹ ab eo ē ſuſpē/
ſus.⁊ indigꝫ diſpēſatōe. Si
ꝯtulit ſcienter non hñtibus
legitimā etatem moꝛtale eſt.
nec pt̄ ip̄e diſpēſare de etate.
Si ꝯtulit oꝛdines ꝑ ſaltuꝫ
ſcienter. vel duos ſacros ſil.

vł q̃ttuoꝛ minoꝛes cũ ſubdy aconatu peccat moꝛtaliter Si ꝯtulit oꝛdies ſacros ex/ tra tp̃a oꝛdinationũ moꝛtale eſt. niſi ex diſpenſatiõe pape ⁊ oꝛdinat⁹ ẽ ſuſpenſus. Mi noꝛes tñ oꝛdines ꝯferre põt dieb⁹ feſtiuis. Si in oꝛdia tione omiſit aliq̃d faciendũ. ⁊ ſi omiſit aliq̃d de ſubſtãtia lib⁹ in q̃b⁹ imp̃mit caracter: opoꝛtet totũ iterare ĩ alia oꝛ dinatiõe q̃ttuoꝛ tẽpoꝝ. Si ꝟo ẽ qđ ñ eſt ſubale. ſ; đ ſim/ plici ſolẽnitate nõ d; iterari. ſed ſuppleri tm̃ omiſſum ĩ oꝛ dinatõe alia. nec p̃us añ ſup pletõe; iſte oꝛdinat⁹ debet ex ercere officiũ. Peccat ep̃s in hmõi ſi ex certa ſcĩa vł craſ/ ſa ignoꝛantia hoc facit. Idẽ vid̕r ſi ex notabili negligẽtia Si oꝛdiauit aliquẽ ſine li tentia ſui ſuperioꝛis ſciẽter: moꝛtale ẽ. et eſt ſuſpẽſus per annũ ab oꝛdinũ collatione Si nõ fecit fieri examiatõe; de oꝛdinandis. de ſciẽtia eta te ⁊ moꝛib⁹ et hmõi ſm̃ iura peccat moꝛtal̕r. Idem ſi fie/ ri fecit examinatõ; p̱ ĩeptos ad hmõi oꝛdinandos. Si fi eri fecit p̱ tales q̃ſ eſtimabat ꝓpter malam eoꝝ ꝯſciam ad mittere indignos. ſi ad eum ſpectat ꝓuidere de talib⁹ vel remediare. Si ſcienter ad mittit indignu; quẽ iuſte re pellere p̃t. vt ꝯcubinariu; .il litteratũ ⁊ hmõi. Si nõ ꝯtu lit ſacr̃m ꝯfirmatiõis q̃ñ de/ buit. Soli em̃ ep̃i p̃nt illud cõferre. ⁊ extra illud tp̃s ſoli tũ omni tp̱e anni ⁊ hoꝛa mo rituris p̃nt ꝯcedere. ne ſine ħ moꝛiant̃ q̇̃uis ſine ħ ſaluent̃ Cõmittẽdo g̃ magnã negli/ gentiã vt p̱ m̃ltos annos cre do eſſe moꝛtale Si nõ dedit ſacr̃m ſm̃ debitã foꝛma; ma teriã ⁊ locu;. moꝛtale eſt. Q, aũt ſit ieiunus non eſt neceſ ſe. ⁊ ſi decens ⁊ de iure. Si bis dedit alicui ſcienter pec cauit moꝛtal̕r. vnde in ħ de/ bet eſſe caut⁹ ne iteret. ⁊ etiã deb; aduertere ꝙ aliq̃ſ chꝛiſ mat⁹ teneat chꝛiſmãdũ non ꝯſanguine⁹ ſed ali⁹. Si in ce na dñi ñ ꝯſecrauit chꝛiſma ⁊ oleũ ſanctũ vt debuit. q2 ĩno uãda ſũt talia. ⁊ ſi ñ ſeruauit debitã materiã ⁊ foꝛma; ⁊ ri tũ eccłie. moꝛtale ẽ ⁊ hmõi. Si ꝯſecratões eccłiaꝝ vł al tariũ vel calicum ⁊ patenaꝝ ⁊ benedictiones veſtiũ ſacra rũ non fecit vt đbuit ſm̃ foꝛ mã ⁊ ritũ eccleſie. vel ſi q̃d ho rũ fecit p̱ ſymonia;. moꝛtale

eſt. Idem de bñdictõib9 abbatũ ⁊ abbatiſſaꝝ. Idẽ ꝺ re recõciliatione ecclie violate. Monialẽ qm nouit eſſe corruptã non de facili dꝫ ꝯſecrare in ꝟginẽ. nec tñ manifeſtare crimẽ ſi eſt occultũ. ſꝫ mutare nomẽ ꝟgis in caſtã vt ñ ꝑpendat. Si ꝯtulit bñficia ꝑ ſymoniã. mortale ẽ. ⁊ ſi per notoriã eſt ſuſpẽſus etiam ꝗ ad alios. ſec9 ſi ꝑ occultã. qa nõ eſt ſuſpẽſus Si cõtulit ſcienter indignis bñficia ſiue ſimplicia ſiue curata. mortale eſt. Ideꝫ ſi acceptauit a patronis ꝓſentatũ ĩeptũ. idẽ ſi ꝯfirmauit ĩdignũ. Si cõtulit plura bñficia in caſu ñ cõceſſo vni. vel plura officia aut ꝓbendas aut dignitateſ vel ſi ꝯſanguineis min9 apt: cõtulit rõne ꝯſanguinitatis poſtponẽdo aptiores mortale eſt. Si admiſit ad bñficia bñtia curã aiaꝝ ſeu ipſa cõtulit nõ bñtib9 annuꝫ. xxiiij. mortale ẽ. Si eccłijs de iure vacantib9 nõ ꝓuidit de rectore ſicut vacant curata bñficia data abſqꝫ diſpẽſatõne pape his qui nõ attingũt annũ. xxv. vel ſi infra annũ nõ faciũt ſe ad ſacerdotiũ ꝓmoueri. niſi cauſa ſtudij ſit omiſſum. de quo in ca. circa beneficiatoſ. ꝫ. Si em̃ ĩfra ſex mẽſes primo poſt ħ non ꝓuidit nõ põt poſtea ſe intromittere. al's vſurparet quod ñ poteſt. qꝛ mortale eſt. ⁊ nõ tenet talis collatio. ⁊ ſic teneret errorem ſuũ manifeſtare. Idẽ qñ recepto ſecũdo beneficio vacauit ꝓmũ. vel ſcða ꝓbenda vacauit ꝓma. de ꝗ habes ſup̃. ſed plene in tercia parte ſumme Si ordiauit aliquẽ clericũ ad ordinẽ ſacruꝫ ſine titulo vel beneficio. vel ſaltẽ pr̃imonio ſufficiẽti. qꝛ vltra peccatũ tenet ei expẽſas facere quouſqꝫ de beneficio ſit ei ꝓuiſum. niſi aliqs epus ei ħ ꝯmiſiſſet determinando ꝑſonã. qꝛ tũc ille cõmittẽs tenet ad id de hmõi. de quib9 við in. iij. ꝑte ſumme. Si in viſitatõe nõ diligẽter qſiuit de qb9 debuit. et maxie de vita ⁊ honeſtate ſacerdotũ officiãtiũ. ⁊ quõ ſe habeãt in adminiſtratõe ſacramẽtoꝝ. ⁊ ð forma eoruꝫ. Si bene ꝓnunciant. ꝓcipue baptiſma. qð ẽ magis neceſſarium. De audientia cõfeſſionum quomodo ſe habeãt. quomodo populum admoneant. ⁊ in reb9 eccleſie. ꝓcipue altarꝫ qꝫ teneꝫ

ant mundas Si aūt inue
nit in hmōi notabiliter exce
dere et piculoſe. ſi nō punit ꝛ
puidet ꝙ illi ſe emēdent. vel
de alio ſi iſte ē incorrigibilis
et omnino ineptus. grauiter
peccat. ꝛ oīa mala et damna
animaꝝ que inde ſequunt̃ ei
imputant̃. ſi pt obuiare ꝛ nō
facit. lxxxiij. diſt. p totum.

Si ñ viſitauit epatū ſuuꝫ
vt debuit. Si in viſitatōe
nimis ſūptuoſus fuit. et cuꝫ
nimia familia ꝛ eq̄taturis ni
miis vltra pſcriptum nume
rū. vel ſi ipſe vel familia eiuſ
munera accepit. ſup q̄ ē ſpeci
alis pena. de q̄bus plene in.
iij. pte ſumme. Si ſuſtinet
in officiis ꝛ beneficiis noto/
rios cōcubinarios. quos de
bet poſt admonitōnem ſi nō
dimittant etiam beneficio p
uare grauiter peccat Si p
aliis malis ꝛ ſcelerib; mani/
feſtis non punit in vſuris lu
dis tabernis aleis negociis
ſecularib;. venatōnibus pdi
tiōib; ꝛ hmōi. In his em̄ nō
puniēdo viđ male poſſe ex/
cuſari a mortli. niſi ex hmōi
punitōnib; ſeq̄ret̃ ſciſma vl
magnū ſcādalū. di. i. c. vt cō/
ſtituerent̃. Si laicos ſibi
ſubditos notorios pctōres
q̄s p ſe nouit. vel ſibi p paro
chianos eoꝝ denūciatos. vt
adulteros vſurarios inimi/
cicias manifeſtas exercē tes
ñ corrigit p cenſuras ꝛ alios
modos. grauiter peccat. niſi
omittat. q2 ñ ſperat̃ emenda
cio. ſꝫ deterioratio ei9. Sed
tñ h ñ videt̃ ſufficiēter excu/
ſare. ſed h aliđ ſi timeret̃ gue
ſcādalū i aliis. diſt. xliiij. c. co
meſatōes. Si malas ꝯſue
tudines q̄s reppit i ſua dyo
ceſi ñ nitit̃ auferre q̄ntū pōt:
vt vēdere laborare ꝛ hmōi i
dieb; feſtiuis. ñ cōicari ſel' in
āno. ꝛ ꝯfiteri ꝛ hmōi. tripu/
diare i eccl'iis. pmittere vio/
lari eccl'iaſticā libtatē. aut ꝙ
cl'ici ꝯueniāt̃ p đlictꝭ l' p đbi
tꝭ i iudicio ſecl'ari l' eccl'iaſti/
cā imunitatē. vt ꝙ extra hāt̃
đbitores l' malefactoreſ p vi
olētiā đ locꝭ ſacrꝭ ꝛ hmōi i ca
ſib; ñ ꝯceſſis. dꝫ eni phibere
ꝛ ſi p9 admonitōeꝫ nolūt đſi/
ſtere excōicare. ꝛ p ꝯmiſſis iā
pūire. al' ſ peccat gui' omittē
do ex tiore l' negligētia. di. xl
iij. ſit rector l' doctor. Si fru
ct9 l' reddit9 epat9 ſui male ex
pēdit dādo ꝯſāguineis ſuiſ l'
aliis ñ idigētib; peccat guit
ꝛ ſi diſtīcta ſūt ea q̄ deputāt̃
ad mēſaꝫ ei9 ab aliis. ꝛ ſi ea q̄

erogare deb3 clericis· vel ad
ꝑparatõe3 eccľie· vľ paupib9
dat ꝯſanguineis vľ alijs ami
cis ſine ꝓbabili indigẽtia· te
neť reſtituere illa. q2 rapina3
fecit Et ſiľr recipiẽtes ab eo
Si ꝟo nõ ſunt diſticta hec
bona cũ intelliganť oĩa ꝯmit
ti fidei ſue. ea q̃ ſuꝑfluunt ad
vſum ſui ⁊ familie ſue ꝯueni
enter debet paupib9 erogare
al's nõ dãdo paupib9 ſubtra
bit· xij. q. ij. c. aurũ. et. c. gľia
epi Tho· Si grauauit ſbdi
tos ſuos ĩ ĩdebitis collectis
Si fecit clericos ſuos ſolue
re collectas ⁊ talias poſitaſ a
dño tꝑali. vľ gabellas ad ei9
inſtãtiã. Si ſponte ipſe de
dit abſq3 licẽtia romani pon
tificis· q2 ꝓhibeť. Si ďlicta
clericoꝝ vel laicorũ: vt blaſ⸗
phemãtiũ deũ vel ſctõs ſuf⸗
focantiũ puulos ex inaduer
tẽtia ⁊ hmõi puniuit magis
pena pecuniaria ex auaricia
⁊ magis ꝓpter lucrũ q̃3 ꝓ ſa
lute eoꝝ ad refrenandum
Si viſitauit dyoceſi3 vel vi
ſitari fecit magiſ ꝓpter lucꝝ
q̃3 ꝓpter aĩaꝝ ſalutem. Si
alienauit bona epat9 ſui ſine
licẽtia pape in caſu indebito
in q̃libet horũ eſt mortale
Si iura aliaꝝ eccľiaꝝ non
ſeruauit. Si bona vacãtiu3
eccľiaꝝ ſibi vſurpauit cũ de
beãt ſucceſſori reſuari. Si
iuſta debita a predeceſſorib9
ꝯtracta rõne eccľie nõ ſoluit
Si fruct9 alicui9 bñficij ad
tẽpuſ accepit. vľ ꝑtem ab eo
cui dedit vult hr̃e· in q̃libet
hoꝝ eſt rapina· Si ñ ſuauit
formã iuris circa manifeſtoſ
vſurarios. ſed certa q̃ntitate
cõtentus non facta debita re
ſtitutione remittit ſibi. et ad
ſacramẽta et ad ſepulturam
admittit. Si ĩcerta paupi
bus diſpenſanda in vſu3 ſu
um cõuertit ſine neceſſitate.
Si ſentẽtias excõicatiõis ď
facili ꝓpter lucrũ ꝓfert vľ ab
ſolutões. Si ꝑmiſit q̃ſtua
rios vel alios ꝓnũciare indi
ſcretas indulgẽtias ⁊ falſas.
qďlibet eſt mortale ⁊ graue·
Si exemptos vt p̃dicato⸗
res fratres ⁊ minores. here⸗
mitas ſancti Auguſtini. car
melitas. ſeruitas. ciſtercien⸗
ſes. et alios habẽtes priuile
gia exemptionis ĩiuſte mole
ſtat non ſeruãdo eoꝝ ꝑuile⸗
gia. vel pro audientia confeſ
ſionum non admittẽdo ſibi
preſentatos idoneoſ. ſm cle.
dudũ. ď ſepľ. vľ ſibi r̃tinẽdo
nimios caſus ľicõſuetoſ. vt

quotidie habeāt ire ad ipm vl' ad aliū cogēdo ꝯtrū ad id in q̄ ſūt ꝓuilegiati. vl' eos ad iudiciū trahēdo. cum ī nullo poſſit eos ꝯuenire niſi ꝓ hereſi peccat grauit'. Si monaſteria monachoꝝ vel monachaꝝ nō exempta nō diligēter ꝛ honeſte viſitauit. ꝛ eos vel eas ad ſuandū regulā induxit deponēdo abbates vl' abbatiſſas. ꝓ relaxatōe cum expedit hn̄do curā de honeſtate eaꝝ. et q̄ n̄ habeāt familiaritatē cū cleric' religioſis vl' laicis. ꝓuidēdo de diligēti clauſura ꝛ de ꝯfeſſore ſecuro docto ꝛ bone ꝯſcie. ꝓhibēdo īgreſſum ſymoniacū ꝛ cōuiuia femīaꝝ q̄ ibi fiunt. ꝛ feſta vana in ꝯſecratiōe eaꝝ

De iudicādo in foro contentioſo.

Si nō tenuit vicariū peritū ꝛ bonum. p̄cipue q̄n ex ſe n̄ habuit d̄bitā ſufficientiā iur'. Si nō ſeruauit debitū ordinem iudiciariū Si fuit acceptor ꝑſonaꝝ. Si dedit iniq̄s ſententias. dic vt ſ. i. c. circa iudices. Si n̄ ſuauit debitaꝫ formā iur' ī ferendo ſn̄ias excōicatōis ſuſpēſiōis et interdicti. q2 vltra pctm̄ mortale incurrit certā penā. de q̄ i. iſ͠ pte ſūme. p̄cipue ī cau' mrīmonialib9 oꝑtet eſſe cautiſſimū ꝛ pōderoſuꝫ circa diuortia. Si dedit licentiaꝫ dn̄o tꝑali. vel iudici ꝟberandi vl' ponendi in patibulo vl' īcarcerādi vel al's puniēdi clericos ſuos. niſi in caſu in quo eſſent incorrigibiles ꝑ eū. q2 efficit' cuꝫ p̄dict' excōicat9. c. vt fame. de ſen. ex. Neminem tn̄ dꝫ ꝟberare manibus ſuis nec tn̄ cū expedit ꝑ laicū. ſꝫ ꝑ clericū dꝫ facere ꝟberare clericuꝫ. ſm iura. ꝛ a cauſis ſanguinū dꝫ abſtinere ope cōſilio ꝛ mādato Si hereticos diligēter nō inq̄ſiuit in dyoceſi ſua. ꝛ puniuit ſm iura.

Si teſtamēta ꝛ vltimas voluntates nō fecit implere. p̄cipue legata facta ad pias cauſas. Si diſpēſauit in vot' et iuramētis in q̄b9 non potuit vel ſi potuit tn̄ īdiſcrete ꝛ ſine cā rōnabili pctm̄ ē graue.

Si abſoluit a ſentētijs a q̄b9 n̄ potuit. vt pape reſuat'. vel diſpenſauit in irregularitate de q̄ n̄ potuit Si exemplaris fuit in habitu nō p̄cioſo vl' pompoſo ſuppellectilib9 nō argenteis. ꝛ curioſus in apparatu domus. et or

natu nõ ſeculari: in victu ſobrio nõ ↄuiuali niſi ꝓ paupibus. In viſitãdo eccliaȝ. In tereſſendo diuiſ. ⁊ ṗcipue in diebꝫ feſtiuis. hec dꝫ facere ſcḋm iura ĩ ſolẽnitatibꝫ ṗcipuis cantãdo miſſaȝ: dicẽdo officiũ deuote nõ curſim. ordinãdo ꝙ dicaꝛ in eccleſia ſua debite. freqntãdo orõnes ꝑuatas. vacãdo lectõi. di. xxxvi. ꝑ totum. ṗdicãdo ſi ſcit. ſi neſcit ꝓuidẽdo gregi ſuo de ṗdicatoribꝫ vtilioribꝫ ñ curioſis. ⁊ de ↄfeſſoribꝫ tenendo honeſtã ⁊ deuotã familiã. ſollicit⁹ ḋ ei⁹ ſalute. vitãdo mulieꝝ ↄuerſationem ſicut ṗt. In exitu de domo raro niſi ad eccl'iam ſepe ↄferẽdo. ⁊ q̃rendo ↄſilia a ſeruis dei quõ poſſit ſuo gregi prouidere. adulatões vt venenũ abhorreat. pr̃ viduaꝝ. paupeꝝ. orphanorum ⁊ oppſſorum exiſtat. ⁊ cauſas eoruȝ ſine expenſis expediri faciat. In iniurijs ꝓprijs nõ ſit vindicatiu⁹ ſꝫ patientiſſim⁹: in ꝟbo ⁊ geſtu nõ ſubit⁹ ⁊ iracũdus nemĩ mltũ familiarꝭ niſi ſeruis dei. ſupioribꝫ obediens. eq̃libꝫ ñ ĩuidẽs. nõ gaudens de dignitate ⁊ honore. ſꝫ lugẽs ꝓ exᵗiori occupatione ⁊ plebis offenſiõe. ⁊ ſi ĩ oĩbꝫ diligẽter ſe habuerit nil ḋo acceptabili⁹. Si ꝟo pfũctorie ⁊ male. nil miſeri⁹ et dãnabilius epi dignitate. vt dic̃ Auguſt. di. xl. c. añ oĩa De pla-tis habes mlta in. iij. pte ſũme. ti. ſi. ꝑ totuȝ. Epi ⁊ ſupꝑcedentes vnã domũ vſurarijs manifeſtꝭ alienigenis ad ſen⁹ exercẽdũ ſũt ĩpo facto ſuſpẽſi. extra ḋ vſurꝭ. c. ꝗꝗ. li. vi. Silr ſi pmittũt ꝙ hmõi vſurarij alienigene exerceãt ſen⁹ in terris eorũ ſubiectis iuriſdictõi niſi infra tres mẽſes expulerit eos ſuſpẽſi ſũt. vt in d. c. ꝗꝗ. de vſu. li. vi. Qui ſe gerit ꝓ papa elect⁹ a minori pte ꝗ a duabꝫ ptibꝫ cardinaliũ eſt ĩpo facto excõmunicatus. Et ſilr cardĩalis q̇ ṗſumpſerit nomĩare talem papã. Et ſilr omnes alij qui talẽ recipent ꝓ papa. extra de elec. c. licꝫ. li. vi. Oẽs clerici ⁊ religioſi ac laici ſiue familiares curie. ſiue alij qui aliquod pactum fecerint. vl' aliquid magnum vel puum pmiſerint. vel pmiſſionẽ receperint ex pacto: vel promiſſione occulta vel manifeſta dederint. vel receperint quid magnum vel paruum

p aliq̃ iuſticia vel grã p ſe vl' alio in cauſis iudiciariis. vl' lr̃is apoſtolicis et q̃buſcũq; modis ab ap̃lica ſede obtinẽdũ ipſo facto ſunt excõicati. In extrauaganti Bonifacii octaui. cuius abſolutio pape reſeruatur. Nec habẽt locum in curia romana. Joh. an. ꝛ Anto. de butrio cam allegat.

De abſolutõe et penitentie iniũctione. Ca. xvi.

Poſtq̃z vero penitẽs dixit ex ſe pctã ſua ſiue ex interrogatõe ꝯfeſſoris interrogãtis pctã ſua vt debuit. tãdem ꝯcludat. In iſtis peccaui ꝛ ĩ ml'tis. cogitatõe. delectatiõe. locutõe. ope ꝛ omiſſiõe. vel aliq̃ d' hmõi. de q̃bꝫ dico meã culpã. Cõfeſſor ꝟo interroget eũ ſi ſit talis de quo nõ dubitet. q: tũc ſupfluũ ꝛ irriſibile. Si ipſe dolet de oĩbꝫ pctĩs venialibꝫ et mortalibꝫ cõfeſſis. et ſi ꝓponit firmiter ab illis abſtinere ſeu ab oĩbꝫ mortalibus. Si ꝟo tal' habet aliqua reſtituere. vel famã vel res. vel pro iniuria ſatiſfacere ꝛ hmõi. ſi eſt patus facere q̃ꝫ citi⁹ pt abſq; dilatione aliq̃. que reſtitutio quõ faciẽda ſit ꝛ q̃ ordĩe q̃ ad certa ꝛ incerta. vide in ſcđa pte ſũ. ti. d' reſti. p totuz. q; ſi dicat ſe nolle iſtud facere vl' nõ poſſe cũ tñ poſſit nõ ẽ abſoluẽdus Tho. vt dz. xi. q. iii. c. tũc vera. Põt tñ ſibi dici. Miſereat' tui ꝛc. ſꝫ nullo mõ. Ego abſoluo te. Poteſt etiã ei iniungi aliquod bonũ faciẽdũ nõ tñ in pnĩam. declarãdo ſibi hoc q; infructuoſa ſit tal' confeſſio ei et ſine remiſſione pctõꝝ. de pe. diſt. v. c. falſas. Sed ſi paratus ẽ facere oĩa ad que tenetur. tunc ſi eſſꝫ aliqua excõmunicatiõnis ſententia ligatus. ſi non poteſt euz abſoluere ab illa remitte eum ad epiſcopuz ſeu ad alium qui poſſit abſoluere. vel tu vadas ad ꝓcurandũ abſolutionem p eo. ꝛ cum ẽ abſolutus ab excommunicatõne. poſtea tu eũ abſolue a peccatis. ꝛ nõ p'us. Tho. Si antẽ potes eũ abſoluere habẽdo in hoc ſpẽalẽ autoritatez ſi non abſoluiſti eum in p̃ncipio qđ decentius fuit. nͨ tñ eſt ml'ta vis ſi fiat in fine cõfeſſionis dũmõ fiat anñ abſolutionez a peccatis abſolue eum p hunc modum vt iſra.

Primo exigendũ ē ab eo iuramentũ vt ſit parat⁹ ſtare mādatis eccl'ie q̄ illi fiet ꝑ illa cā. q̄ iuramēto pſtito iniũgat ei h̄. ſ. ſi incidit faciēdo ꝯ aliquē canonez. ꝓponat non ampli⁹ facere ꝯ illũ. Si ṽo ꝑ offenſa vel damno facto in aliũ ꝓmittat ſatiſfacere q̄ntũ pōt. ⁊ h̄ facto denudatis bumeris ꝯfeſſor ſeu abſoluens cum diſciplina vl' virga ꝑcutiat eum. dicēdo pſal. Miſerere mei de⁹. vl' aliũ pſal. penitētialē dādo ictuz ꝑ q̄libet ṽſu. poſtea ṽo gl'ia pr̄i. et ſic̄ erat finit; ſbiũgit Kyrie eleyſō. xp̄e el'. Kyrie el'. Pr̄ nr̄. Et ne nos. ℣. Saluũ fac ſeruuz tuũ. Rñ. de⁹ me⁹ ſperātē i te. ℣. Eſto ei dñe turris fortitudinis. Rñ. a facie inimici. ℣. Nihil ꝓficiat inimic⁹ in eo. Rñ. ⁊ fili⁹ iniq̄tat; nō apponat nocere ei. ℣. Dñe exaudi orōez meā. Rñ. ⁊ clamor me⁹ ad te veniat. ℣. Dñſ vobiſcũ Rñ. et cũ ſpũ tuo. Oremus. De⁹ cui ꝓpriũ ē miſereri ſp ⁊ ꝑcere ſuſcipe deꝑcatōz nr̄az: ⁊ hũc famulũ tuũ quē ſentētia excōicatōis ligatũ tenet miſeratio tue pietatis abſoluat. ꝑ xp̄m d. n. Auctoritate oīpotēt; dei. ⁊ btōꝝ aplorũ Petri et Pauli: et dñi pape vel archiepi vel epi mihi cōceſſa ego abſoluo te ab h̄ vinculo excōicatiōis quā incurriſti ꝓpter iniectōez man⁹ violentā in clericũ vl' religioſũ vel ꝓpter ingreſſum ī monaſteriũ monialiũ ī caſu ñ ꝯceſſo. ⁊ hmōi. Et ſi pluribꝫ ſententĳs ē ligat⁹. eſt dicenduz. totiēs ego abſoluo te ab excōicatiōe quā incurriſti ꝓpt' talē ⁊ talē cauſaz. ⁊ ſi pluries ꝓpter eandē cām dicendum eſt totiēs q̄tiēs īcurriſti totiens ego abſoluo te. ⁊ reſtituo te ſanct; ſacramētis eccl'ie et cōmunioni ⁊ vnitati fideliũ. In noīe pr̄is ⁊ filĳ ⁊ ſpũſſancti amē. ṽberando eum vſq; amen. Nota tñ q; iſta forma q̄uis debeat obſeruari. vt hr̄ extra d' ſen. excō. c. nuꝑ nō tñ ē ita neceſſaria q̄n ſimplici ṽbo fieri poſſ; ſm̄ Pe. de pal'. ⁊ Jo. de lig. Sicut ergo excōicatio fieri pōt ſimplici verbo. q̄uiſ ñ debeat fieri. ſic ⁊ abſolutō. extra d' re. iuris. c. omnis res. ſed qñ fieret huiuſmodi abſolutio in publico vt erga ml'ieres: forte tunc eſſet omittenda huiuſmodi verberatio ne denuo def peccatũ. Si ṽo quis

ꝓpter rē ablatā alteri eſſet ex cōicat⁹: q̃uiſ reſtituerit ñ tñ̄ eſt abſolut⁹: niſi iudex q̃ ꝯtu lit ſentētiā eū abſoluerit. ꝛ h̄ declarandū ē ꝑſonis poſt ab ſolutionē ab hmōi. vl' ſi ñ eſt aliq̃ ſniā ligatus ſi hꝫ aliq̃s caſus peccatoꝝ epō reſerua toꝝ de q̃bꝫ nō potes abſolue re. nihilominus abſolue euꝫ ab illis a q̃bꝫ potes ſub hac forma. Si teneris aliq̃ vin culo excōicationis minoris ego abſoluo te. et reſtituo te ſanctis ſacramentis eccleſie. In nomīe pr̄iſ ꝛc̄. Miſereat tui ꝛc̄. Filius dei ꝑ ſuā miſe ricordiā te abſoluat. ꝛ ego au toritate q̄ fungor abſoluo te ab omnibus pctīs tuiſ a q̃bꝫ poſſum te abſoluere. In no mine pr̄is ꝛc̄. Peccata ꝟo a q̃bꝫ non poteſt eum abſolue re exprimat ei imponens vt habeat recurſum ad epm̄ vl' eius vicariū ꝓpter hmōi ab ſolutionē. ꝛ dicat ea ſibi ī cō feſſione. vel ſi eſſet ſimplex et neſciret ita bene exꝑmere fa ctū ſuū ſcribat ꝯfeſſor ī cedu la illd vl' illa ſi ſunt plura vt illā portet penitēs epō vl' ei⁹ vicario ſub hac forma vel ſi mili. Latorē vel latricem p̄ ſentiū ꝓ homicidio vel ince ſtu: tali gradu ꝛ hmōi ꝯmiſ ſo abſoluēdū veſtre paterni tati trāſmitto. vt abſolutōis bñficiū impendēdo. ꝛ ei ſalu tarē penitētiam iniūgēdo ip ſum ſancte eccl'ie recōcilietꝭ. q ſi eps vel vicarius remit tat eum ad ꝯfeſſorē ipm̄ au toritate illius iteꝝ abſoluat ab omnibꝫ. et imponat peni tētiam ꝓ illo pro quo nōduꝫ impoſuerat. et cautū reddat illū ne illam cedulā alteri le gendā tradat. Uel etiaꝫ ipſe cōfeſſor ſi pōt vadat ꝓ eo ad epm̄ ꝓ autoritate ſi ſibi velit dare. Si ꝟo ille ñ hꝫ caſuꝫ de reſeruatis. vl' ſi hꝫ. ꝛ ꝯfeſ ſor p̄t d omnibꝫ abſoluere p̄ miſſa abſolutiōe ab excōica tione minori. ꝛ aliis vt ſup̄. Miſereat ꝛc̄. Filius dei ꝛc̄. Ego autoritate q̄ fūgor ab ſoluo te ab om̄ibꝫ pctīs tuis In noīe pr̄is ꝛc̄. ꝛ faciat tūc ſignum crucis cum dicit. In nomine. ſuꝑ illū. nec eſt neceſ ſaria manus impoſitio ſuꝑ penitētem. immo nec decēs. ſm̄ Tho. p̄cipue ſuꝑ mulie res. magis em̄ decet ſignatō crucis. ꝛ poſtea addat. Paſ ſio domini nr̄i ieſu xpi ꝛ me rita beate Marie virginis: ꝛ omniuꝫ ſanctoꝝ ꝛ ſanctaꝝ

dei merita. ꝛ ꝗcq̄d boni feceris vel ꝓponis facere. ꝛ mala ꝙ ſuſtinebis ſint tibi i remiſſionē oīm pctōꝝ tuoꝝ. Que verba nō ſunt omittenda. ꝗa ſunt magne vtilitatꝭ. ſ. oīa hmōi cum habeāt vim ſatiſfactōis ex ꝟtute clauiū. ꝛ ſic magis valent. Tho.

De penitentia iniungēda penitenti.

In iniūgendo ꝟo penitētiā penitēti hoc maxime attēdēdū ē ſm oēs. vt. ſ. talez des quam credas eū oīno ꝑficere q̄ntū cūq̧ ſit magnus pctōr. ꝛ ſm Thriſ. meli⁹ eſt in hmōi reddere rōnem ꝺ nimia miſcdia q̄ꝫ de nimia iuſticia. xxvi. q. viij. c. alligant. Dādo etiam libertatē ꝙ cū vna die omittit. ſ. oratōez iniūctā vł ieiuniū poſſit in alia die ſupplere Si ꝟo dubitaƭ de aliq̄ ne faciat penitētiā: puta ieiuniū: dicas ꝙ faciat loco ieiunij elemoſynā vł aliud. Orationes ꝟo ꝑſonis q̄ de facili ſolent recidiuare in mortale raro dāde ſunt. vł ꝑ paucos dies dande ſunt Jeiunia ꝟo elemoſine ꝛ ꝑegrinatōnes et hmōi pn̄t dari ꝑ plures dies qꝛ hmōi etiam ſi fiāt in mortali nō ſūt reiteranda. qꝛ valent q̄ntū ad effectū quē poſt ſe relinquūt poſt expletiōem i ſatiſfaciente. cū ꝗs reuertiƭ ad grām. Tho. Querēdū eſt etiā a penitēte ſi pōt vel dubitat facere pniam ſibi datā qꝛ tunc nō eſſet danda vł cōmutāda. vel remittēda eſſet.

Declarādū eſt etiam peccatorib⁹ magnis ſm Hoſtieñ. ꝙ ſm regulas ecclīe taxatas xxij. q. i. c. ꝑdicandū. ꝑ q̄libꝫ mortali ē ſeptēnis penitētia iniungenda. ꝛ ideo ñ credat pctā ſua leuia. qꝛ ꝑua datur ei penitētia. qꝛ h̄ fit ne eā dimittat. qꝺ eſſet ei mortale. et oporterz ei ꝯfeſſionē iterare ſi eſſet oblitus ei⁹ Pōt etiaz admoneri ꝙ faciat aliqꝺ memoriale ꝺ pnīa ſibi iniuncta vt meli⁹ illius recordeƭ. et ſi obliuiſcereƭ ꝙ ad te reuertaƭ vel ſi non poſſet bn̄ facere illam tu cōmutabis eam ſibi. Si ꝟo poſtea recordaƭ ꝺ aliquo pctō crimiali quo tunc fuit oblitus ſi pōt tui habere copiam reuertaƭ ad te. q̄ꝫuis nō ſit ei neceſſariū. vł vadat ad aliū. nec teneƭ niſi tm̄ illud dicere. Si habet vota que nō poteſt implere vel dubitat ſi tu habes in ſpe-

cialem autoritatē diſpēſa. vl' poti⁹ in aliud pium cōmuta Si vero nō habes autoritatē remitte eum ad epm vel eius vicariū. Caue etiā ne iniū gas penitentiā p quā fit p̄iu diciū alieno iuri. aut p quaꝫ det occaſio ruine ſpūalis ali cui. aut p quā poſſit maniſe ſtari alteri⁹ pctm̄ occultum. Confeſſum aūt q̄ntuꝫ potes ſtudeas ad ↄtritionē induce re verbis. ſiue ante ſiue in p ceſſu ſiue poſt cōfeſſionē. vt ñ dicat peccata ſua quaſi fa bulas. ſed cum deteſtatione. ⁊ vt ait Aug⁹. Caute ⁊ aſtu te aliq̄n interrogando q̄ cre dit illum ex verecūdia occul tare Circa vero turpia ⁊ car nalia pctā ñ deſcēdas nimis ad ptitulares circumſtātias poſtq̄ꝫ habet ſpecies ſuffici ens peccati et hmōi: a remo tis interrogādo ne addiſcāt homines maliciaſ ⁊ peccata q̄ neſciūt. Tho. Admonēdo eū ſup omnia vt vitet malas ſocietates. frequentet cōfeſſi onē. audiat ſepe vbum dī. q̄ rat orōnes ⁊ participatiōes bonoꝝ q̄ fiunt in religionibꝫ ⁊ indulgētias.

De infirmis.

Capitulum. xvij.

Circa infirmos ſic agēdū eſt. Aut em̄ talis eſt in piculo mortis. aut non Dico aūt piculum mortis ñ ſolū quia in extremis ↄſtitu tus. ſꝫ quia freq̄nter ↄtingit hoīes mori ex illa infirmita te. ⁊ medici dubitāt. In tali caſu poteſt q̄libet abſolui a q̄libet ſacerdote de quolibet pctō. et a qualibet ſententia abſq̄ alia licentia cum picu lum eſt in mora. Talis em̄ ī firm⁹ aut iam amiſit loq̄lam vl' vſum rōnis. puta qꝛ iam frenetic⁹. aut nō. et in primo caſu ſi bene viuebat vt bon⁹ fidelis. ⁊ freq̄ntabat cōfeſſio nē. cōionem. ⁊ hmōi. ſi petie rit ſacramenta q̄uis ex īſpe rato ei talia acciderint. Uel etiam ſi malus ⁊ obſtinatus diu pſeuerans in peccatis ⁊ diu nō confeſſus: ſi petijt ſa cerdotē vt cōſiteret ⁊ oſtēdit ſe velle facere omnia q̄ debet ⁊ interea fact⁹ eſt mut⁹ vl' fre netic⁹ ⁊ piculum eſt in mora debet p̄ſupponi contritus ⁊ faciente aliquo cōfeſſionē ge neralē pro eo ſicut fit in po pulo ſacerdos faciat abſolu tionem ab omni ſententia et

peccato. ꝛ pt iniūgere circū/ſtantibꝫ aliqđ ꝑ eo faciēdum vl' heredibꝫ aut ꝯſanguineis ꝑ ei⁹ aïa ſi volūt acceptare. Deinde dꝫ dari eucbariſtia a ꝓpꝛio ſacerdote ſeculari. Q̄uis nō ſit ꝯfeſſus qꝛ ñ potuit. vel ab alio ſacerdote ſeculari. nō aūt religioſo. ſi nō babuit licentiā a ꝓpꝛio ſacerdote vel epo. al's ipe religioſus īcideret in excōicatōez papalem in h̄ caſu. Et boc veruꝫ eſt niſi timeret̄ de expuitōne vl' vomitu eius. qꝛ tūc ñ deberet ſibi dari eucbariſtia ſꝫ extrema vnctio tm̄. imo etiā ſi non potuit cōicare. quia ſi ꝓpter freneſim nō ꝑmitteret ſe vngi. poteſt ligari. ꝛ ſibi violenter dari. Aſtantibꝫ autē infirmo debet credi ſi perbibent teſtimonium ꝙ petierit ꝯfeſſionē. et oſtenderit ſigna cōtritōis. Si autem non eſt diu confeſſus. vel qꝛ notoꝛi⁹ peccatoꝛ īcurrit ſubito amētiā ꝛ mutitatē vel infirmitatē. nec ꝑus nec poſt oñdit ſigna contritōiſ: nil ei dari dꝫ nec ſacramēta. nec eccleſiaſtica ſepultura. Si vo nec loq̄lā amiſit nec amentiā incurrit. debet ab eo exigi pura cōfeſſio peccatoꝝ plus et min⁹ ſm ꝙ patit̄ tēpus. Nam ſi ē in extremis de ꝑncipalibus eſt interrogādū ꝑmaxime inducēdo eum ad cōtritionez cum ſpe venie. ſed ſi nō ē ita in extremis ꝛ vellet facere generalem ꝯfeſſionē de tota vita ſua ſicut multi īfirmi fecerunt. Q̄uis nō ſit neceſſariuꝫ de bis que rite al's cōfeſſus ē iterare ꝯfeſſionē admittenda eſt. ꝛ tādē abſolutio impēdēda ab omni ſnīa excōicationis ꝛ ab oī pctō modo ſupdicto in. c. ꝑcedenti. ita tñ ꝙ ſi ligatus eſſet aliq̄ excōicatione a qua cōfeſſoꝛ extra illđ ꝑiculum nō potuiſſet abſoluere đbet ei iniungi ꝙ ſi euadat īfirmitatē: q̄cciti⁹ ꝯmode poteſt ꝑſentet ſe ei ad quem oꝛdinarie ſpectabat abſolutio illi⁹ excōicationis. al's ſi nō faceret reinciderꝫ ī eandē excōmunicationē. extra đ ſe ten. excō. c. eos. li. vi. Sed ſi erat detēt⁹ aliquo pctō đ caſibꝫ epo reſuat̄. nō opꝫ ꝙ iniūgat ei ꝙ p⁹ ſanitatē ad epm vadat ꝑ abſolutōe. qꝛ ad illđ ñ tenet̄. ſꝫ ſufficit ſibi illa abſolutio. Nota tamen ꝙ ſi talis eſſꝫ vſurari⁹ publicus ñ pt tal' admitti ad ꝯfeſſiōez cōionem et ad alia ſacramēta

nisi facta ꝑus cautõne de re
ſtitutõe vſuraꝝ. vl' ꝓmiſſiõe
ab heredib⁹ ð hmõi. ⁊ ſi ĩ ca/
ſu ꝙ amiſiſſet ipe loq̄lam vel
vſũ rõnis oñdat poſt ſig̃ con
tritõis ſm formã iurꝭ q̃ hr̃ in
c. q̃ꝗ. de vſu. li. vi. His pa/
ctis nõ eſt pnĩa ĩfirmo iniũ/
gẽda. q2 eã facere non poſſet
ſ3 innoteſcẽda. vt d2. xxvi. q.
vij. c. ab infirmis. declarãdo
ſibi. talẽ tibi darẽ pnĩa3 ſi eſ
ſes ſan⁹. q̃ꝗuis deberes face/
re multo maiorẽ ſm regulas
eccl'ie. ſ3 q2 nõ potes modo
cum eris ſan⁹ facies h̄ vl' illð
vl' venies ad me ⁊ tibi dabo
Iſtud tñ vltimũ nõ videt' ſe
curũ. q2 raro reuertunt' ꝓ pe
nitẽtia. Si ṽo de⁹ alit' de te
diſponeret. dimittas ꝓ aĩa
tua tm̃ p penitẽtia. Põt etiã
iniũgi amicis vel ↄſanguine
is aliq̃d ꝓ pnĩa. ſi vterq3 ac/
ceptat. ⁊ ſi credat' ꝙ ſatiſſaci
ens ſit in ſtatu gr̃e Sup oĩa
em̃ auiſand⁹ eſt. vt ſi deb3 ali
q̃d alicui. vel rõe maleficij vl'
cõtractus vl' depoſiti vl' ali
ter declaret bñ vt ñ diſcedat
cum alieno ab h̄ ſecl'o. ne ine
ternũ damnet'. Et de reſtõne
⁊ legatis ad piaſ cauſas pro
aĩa ſua ita diſponat ꝙ cito
cogant' executores expedire
⁊ nõ ꝓlongare ſicut ſepe ⁊ q̃
tidie faciũt. ꝙ ſi nollet ſuffici
enter diſponere de reſtitutõ
ne fiẽda non eſt abſoluẽdus.

Exhortãdus eſt aũt ad cõ
tritionẽ ſimul ⁊ ↄfidentiã di
uine miſcðie exẽplo latroniſ
ex meritis paſſionis chriſti.
Si aũt hr̃i non poſſit copia
ſacerdotiſ q̃ꝗuis bonũ ſit ha/
beri ĩ hmõi ꝑiculis ĩ mari vi
delicet. bello. vl' infirmitate
vel morte violenta põt laico
cõfiteri. tñ nõ eſt neceſſariu3
quod ſi fiat ⁊ q̃ſ euadat. tene
tur talis iteꝝ ð illis oĩb⁹ pec
catiſ ↄfiteri. quia ñ habebat
ille claues eccl'ie. Si ṽo ĩfir/
mus non eſt in ꝑiculo mortiſ
ſi h3 caſum excõicatiõis: vel
peccata reſeruata epiſcopo:
debet confeſſor ire vel mitte
re ad epm ſi põt ꝓ autorita/
te hmõi. tñ modo tali ꝙ non
ꝓdat peccatorẽ. niſi ꝑus ille
ſibi dederit licentiam noĩan
di eũ. Si ṽo infirmus hab3
indulgentiã in articulo mor
tis a papa. appropinquante
morte ſic poteſt fieri abſolu/
tio poſt oĩa ſuꝑdicta ꝓ dicta
indulgentia.

Forma abſolutionis ĩ ar
ticulo mortis.

m Iſereat̃ tui ꝛc̃. Autoꝛitate dñi nr̃i ieſu chriſti ꝛ btõꝝ aplõrũ Petri ꝛ Pauli. et dñi nr̃i Pape. N. ꝛ ſancte romãe eccleſie in hac pte tibi cõceſſa ſpecialr̃ et mihi cõmiſſa. ꝯcedo ꝛ do tibi plenariã indulgentiã ꝛ remiſſionẽ oĩm peccatoꝝ tuoꝝ. de quib oꝛe cõfeſſus es. Nota hoc an melius ſit dicere. de q̃b mõ ꝯfeſſus es. an de q̃b oꝛe ꝯfeſſus es ꝛ coꝛde ꝯtritus. que nõ ꝯmiſiſti ſub ptextu iſti⁹ indulgentie inq̃tũ claues eccl'ie ſe extendunt. que q̃dem plenaria indulgẽtia ſit tibi in augmẽtum vtutis et gratie ꝛ acq̃ſitionis vite eterne. In nomine patris et filij ꝛ ſpũſſancti Amen

Foꝛma abſolutõis ab excõicatione minoꝛi.

e Go te abſoluo a vinculo excõicatõis q̃m incurriſti ꝑticipando cũ excõicatis in caſu nõ cõceſſo in loq̃la: in cibo vel potu ꝛ hmõi: ꝛ reſtituo te ſctis ſacramẽtis eccl'ie. In nomie pr̃is ꝛ filij ꝛ ſpũſſancti amẽ. Nota vo q̃ in abſolutiõe ab excõicatiõe maioꝛi debet ꝑmo exigi iuramentũ. vꝫ. ſ. iuret ſtare mandatis eccleſie. q̃ ſcꝫ ei fient ab abſoluẽte ꝑ tali materia. q̃ facto imponi ei debẽt mãdata rationabilia. vt ſatiſfaciat ei quẽ leſit vel damnificauit ſi poteſt. ſi tamen ꝑ huiuſmodi eſt excõicatus. precipue ei iniungenduꝫ eſt ne amplius veniat ꝯ illum canonem. vel ſi fuit excõicatus ꝑpter verberatõeꝫ clerici nõ amplius verberet. Secũdo exutis humeris abſoluẽd⁹ debet verberari cũ virga. dicendo pſ. Miſerere mei deus. vel alium pſalmũ penitentialem ad quemlibet verſum dãdo vnũ ictũ. Poſtea ſubiungat Pr̃ nr̃. Et ne nos. Saluũ fac ſuũ ꝛc̃. put paulo ante ſup̃ notatũ eſt. Deus cui ꝓpriũ ẽ miſereri ꝛc̃. tãdẽ habens autoꝛitatẽ abſoluat ſic dicẽdo. Autoꝛitate oĩpotẽtis dei ꝛc̃. put ſup̃ plene dictum ẽ.

Foꝛma abſolutõis a pctis excõicationis minoꝛis

ſ I teneris aliq̃ vinculo excõicatõis vl' ꝑticipatõis a q̃ poſſũ te abſoluere ego abſoluo te. ꝛ reſtituo te ſctis ſacris eccleſie. In nomine patris ꝛc. Dñs nr̃ ieſus chꝛiſt⁹ te abſol

nat. ꝛ ego autoritate q̄ fūgoꝛ abſoluo te a pctis tuis. In noīe p̄ris ꝛc̄. Oīa bona q̄ feceris vel facies: ꝛ q̄cq̄d pateris vl' patieris ſit tibi i remiſſionē pctōꝝ tuoꝝ oīm. ꝛ i augmentū grē ꝛ p̄miū vite eterne Amen.

Forma ſacramēti baptiſmatis.

Ego te baptizo. In noīe p̄ris ꝛ filij ꝛ ſpiritusſcti amē. Tho. in. iiij. ego ꝛ amē n̄ ſūt d̄ ſubſtantia ſacramēti. tn̄ dici debent ex ſtatuto et ꝯſuetudīe eccleſie. Sꝫ ſi dubitaꝛ. ſi es baptizatꝰ n̄ te rebaptizo Si nō es baptizatꝰ ego te baptizo In noīe p̄ris ꝛ filij ꝛ ſpūſ ſancti Amen

Forma ꝯfirmationis ſeu chriſmatis dande p̱ epm.

Consigno te ſig̃ cruc̄ ꝛ chriſmo te chriſmate ſalutis. In nomine p̄ris ꝛ filij ꝛ ſpūſſancti amē. In frōte deꝛ. ꝛ cū chriſmate ꝯſecrato ab epō. Tho. in quarto.

Abſolutio a pctis.

Ego abſoluo te a peccatis tuis In noīe patris ꝛ filij ꝛ ſpūſ ſcti amē. oīa ꝓ alia ſunt ad bene eſſe. Tho.

Forma extreme vnctōnis ꝛ p̄mo ad oculos.

Per iſtā ſanctā vnctionem et ſuā p̄iſſimā miſc̄diam pcat tibi dn̄s q̄cq̄d p̱ viſum deliq̄ſti: ſ̄m ordinē frat̄ꝝ p̄dicatoꝝ. vel ſic ſ̄m clericos ſeculares. q̄cq̄d vicioꝝ oculo deliq̄ſti. Inungo oculos tuos iſto oleo ſctificato. In noīe p̄ris ꝛc̄. Tho. in. iiij. ſed ſeruāda eſt ꝑoꝛ. ſ. Gregoriana Et fienda eſt vnctio i ſex locis coꝛpis ad minuſ. Primo in vtriſq; oculis dicendo vt ſupꝛa. Scd̄o in vtriſq; auribus. dicēdo. p̱ iſtam ꝛc̄. vt ſupꝛa ad illud. q̄cq̄d et exinde ſic deliquiſti per auditū. vel auriuꝫ vicio deliquiſti. Tercio in naribus dicendo. per iſtam ꝛc̄. quicquid d̄liquiſti per odoꝛatum. vel nariuꝫ vicio deliquiſti. Quarto i oꝛe clauſo. dicendo. per iſtaꝫ ꝛc̄. quicquid p̱ guſtum deliquiſti. vel quicquid oꝛ̄ vicio deliquiſti. Quīto in vtriſq; manibus ab intra in palmis: dicendo. per iſtaꝫ ſanctā ꝛc̄. q̄cquid deliquiſti per tactum: vel tactus vicio. Sexto in pedibus ambobus in parte

ſupiori dicendo. p iſtā 7c. q̄c quid deliq̄ſti p greſſum vl' i⸗ ceſſum vel receſſum vl' talſū vicio deliq̄ſti. Clerici ſecula res addūt ſeptimū ad lūbos q̄ fieri dz vbi eſt ꝯſuetudo. li cet nō vtat ordo p̄dicatoꝝ er ga frēs. 7 fit in renib9 dicen⸗ do. p iſtā 7c. q̄cq̄d lūborū vl' p carnis vicium deliquiſti. 7 dū fiunt vnctiōes dicant h9 v̄ba ſemel tm̄.

Forma conſecratiōis cor poris chriſti

Ec ē ſm Tho. i. iiij. b Hoc eſt em̄ corpus meū. eni tn̄ nō eſt de ſubſtātia ꝯſecratiōis. nihilo min9 tn̄ non dz omitti. alias peccaret mortal'r

Forma ꝯſecratōis ſāguis

Ic ē em̄ calix ſāgui b nis mei noui et etni teſtamēti. myſteriū fidei q̄ p vobis 7 p mult̄ ef⸗ fundet in remiſſionē pctōꝝ. Omnia em̄ v̄ba hec ſunt de ſuba ꝯſecrationis p̄ter enim ſm Tho.

Forma ordinū in p̄mo

Ui cū ſint ſeptē ſm q Tho. q̄lib3 h3' for⸗ mā ſuā. Sciēdum ē ſm Tho. i. iiij. q tūc īprimi tur caracter ſeu recipit ordo cum porrectū inſtrumētum illius ordinis tanq̄ materi⸗ am ab ep̄o dicēte formā illi9 ordinis tāgit manū ordinā⸗ tis ad illum ordinem.

Forma oſtiarij

Lis q̄ ordinant ad i hūc ordinem tradit ep̄s claues ecclie di⸗ cens. Sic agite q̄ſi redditu ri deo rōnem p his reb9 que his clauib9 recludūt. Archi dyacon9 v̄o oſtium ecclie fa cit illos tangere

Forma lectoratus.

Uic tradit ep̄us co b dicē d q̄ lectur9 v̄ba ſicut pphete. vt miſ ſale vl' epl'aꝝ libꝝ dicēs Ac cipite 7 eſtote v̄bi di lectores habituri ſi fidel'r 7 ꝺuote im pleueritis officiu3 vr̄m par⸗ tē cū his q̄ verbū dei ab ini⸗ tio miſtrauerunt.

Forma exorciſtatus

Uic tradit ep̄s libel b lū in q̄ ſcripti ſūt ex orciſmi: vl' illu3 vbi exorcizat aq̄ bn̄dicta: vel ali um dicēſ. Accipite 7 ꝯmēda te memorie: 7 habetote pote ſtatē īponēdi man9 ſup ener guminos ſiue baptizatos ſi ue cathecuminos.

Forma accolitatus

Vic tradit eps cero
b feraritũ.i.cãdelabrũ
dicẽs. Accipite cero
ferariũ cũ cereo. ⁊ ſciatis vos
ad accendenda luminaria ec
cleſie mãcipatos. Accipiat
etiã vrceolũ vacuũ ab archi
dyacono dicẽte epo Accipi
te vrceolũ ad effundẽdũ vi/
nũ ⁊ aquã in eucharistiã ſan
guinis christi

Forma ſubdyaconatus.

Vic dat calix vacu
b us cũ patena ab epo
⁊ vrceol⁹ cũ aq.⁊ ma
nili.i.bacili ⁊ manutergio ab
archidyacono dicẽte. Vide
te cui⁹ miniſteriũ vob tradit
⁊ ideo ſi vſq̧ nũc fuiſtis tar/
di ad ecclãm. ammodo de/
betis eẽ aſſidui. Si vſq̧ nũc
fuiſtis ſomnolẽti: ãmodo vi
giles. Si vſq̧ nunc ebrioſi
ãmodo ſobrij Si vſq̧ nunc
inhoneſti. ãmodo caſti. Ob/
latões q̃ veniũt in altari pa/
nes ꝓpoſitiõis appellant. d'
ipſis oblatõib⁹ tãtũ dꝫ poni
in altari q̃ntũ poſſit pplo ſuf
ficere. ne aliq̃d putridũ in ſa
crario remaneat. Palle vo q̃
ſunt in ſubſtratoria altaris ĩ
alio vaſe debent lauari. In
alio corporales ⁊ palle. Ubi
aũt corꝑales lote fuerit. nul/
lum aliud lintheamẽ ibidẽ
debet lauari. Ipſa aũt aq̃ d'
bet ĩ baptiſterio mergi. Jõ
admoneo vt vos exhibeatis
ita vt deo placere poſſitis.

Forma dyaconat⁹.

Vic tradit eps libꝝ
b euãgelioꝝ dicẽs Ac
cipite ptãtem legẽdi
euangeliũ in ecclĩa dei taꝫ ꝑ
viuis q̃ꝫ ꝑ defunctis. In no
mine dñi amen. Item epus
ponit manuꝫ ſuꝑ caput eius
dicens. Emitte in eũ queſu
mus ſpũmſanctuꝫ ⁊c. Item
dat ei ſtolam dicẽs. Accipi/
te ſtolam. vt patet in pontifi
cali. In datõne tantũ euãge
lioꝝ libri ſm Tho. caracter
impmitur

Forma pſbiteratus.

Vic eps tradit cali/
b cẽ cũ patena ꝑpara/
ta.i.cũ vino in calice
⁊ hoſtia in patena. alr̃s nõ re
cipet caracterẽ ſm Tho. ſi ñ
eſſet ꝑparata dicẽs. Accipi/
te ptãtem offerre ſacrificiuꝫ
deo miſſamq̧ celebrare tam
ꝑ viuis q̃ꝫ ꝑ defunctis. In
nomine dñi amẽ. Itẽ ab epo
imponit man⁹ ſuꝑ ordinan/
dũ. ⁊ oẽs ſacerdotes cum eo
ibi pſentes dicente ipo epo.
Orem⁹ dilectiſſimi domi ⁊c.

vt in pontificali. Petrus de tharantaſia dixit ꝙ in impoſitione manuū imp̄maꝛ caracter. Primū tn̄ veri⁹ ē ꝛ communi⁹ ſm Tho.ſ.i porrectōne calicis p̄parati. Itē inungunꝛ man⁹ ſacerdotꝭ cū ordinaꝛ ab epo dicēte. Cōſecrare ꝛ ſctificare ꝛc̄. Itē aptat ſibi ſtolā ſup hūeros dicēs Accipite iugū dn̄i ꝛc̄. Itez veſtit eū cū caſula.i.planeta dicēs. Stola innocentie ꝛc̄. Nota ergo ꝙ ſi p̄mū fuerit omiſſū id eſt porrectio calicis p̄pati totū debꝫ iterari q̄ſi nihil ſit factū. Si vo iſtud fuerit obſuatū ꝛ aliq̄d de p̄dictꝭ alijs fuerit omiſſum. nullo mō debet iterari ordinatio. ſed qđ omiſſum eſt debet ſuppleri ab epo in alia ordinatione et interim nō celebret.

Forma ſacramn̄ti mr̄imonij

Non eſt determinata. Eſt autē forma illa expꝛ̄ſſio cōſenſus per v̄ba vni⁹ in alterū ꝯiugū. vt accipio te in vxorem. vł accipio te in virū. vł cū interrogatur. ſi vult talē in vxorez vel virū ꝛ rn̄det ꝙ ſic. vł ſi loq̄ n̄ p̄t p ſcp̄turā vel alia ſigna exp̄mētia ꝯſenſum.

Finit tercia pars libri ſecūdi. ꝛ p ꝯſeq̄ns tot⁹ tractatus ſiue ſūmula de ꝯfeſſorē cū īterrogatōibꝫ fiendis. Reuerēdiſſimi fratrꝭ Anthonini Florentie archiepi.

Incipit liber

tercius p̄ntis tractat⁹ de reſtitutōibꝫ. Et p̄mo đ reſtitutionibꝫ in genere in q̄ ponuntur viginti man⁹ rapientiuꝫ quaꝝ q̄libet habet q̄nqꜫ digitos ſeu modos. ꝛ ſic ſūt cētū modi i q̄bꝫ fit reſtitutio. vł erogatio. vt patet in ſcđa pte ſumme. ti. ij.

E prima

De manu feneratoria pōt intelligi illud qđ habeꝛ Apoč. xvij. Uidi mulierē ſedentē ſup beſtiam coccineā.i. dyabolū habentē in manu ei⁹ poculū aureum. Hec mulier eſt cupiditas. q̄ in manu. id ē in ope vſure hꝫ diuitias quas ſitit. ſꝫ n̄ extinguiꝛ eius ſitis. ſed ſolum delectatur in videndo. Hec autem habet quinqꜫ modos. ſicut manus habet quinqꜫ digitos. Et primus eſt in pi

gnoribꝫ.qñ ſcꝫ qͥs ꝓ mutuo alteri facto recipit pign⁹ ab eo rei mobilis vt veſtimētū. ſeu lucrū equi.ſeu hmōi .aut immobilis vt poſſeſſionem ex qua capit fructum ſiue lucrum non cōputans in ſortem.quod vſura eſt.niſi ī caſu cum gener a ſocero quouſqꝫ habeat ab eo dotes ſuſtinens onera mrimonij accipit poſſeſſionē ab eo ī pign⁹ extra de vſur.c.ſalubriť.Et de h diffuſe ī.ij.pte ſūme. ti. i.c.vi. Secūdus digitus ſeu modus eſt in depoſitōnibus.cum.ſ.qͥs depōit pecuniam apud mercatorem vel cāpſorē vt vtať ea.ſaluo tñ capitali ſuo.ꝛ cum intētōne ꝑncipaliter aliquid ꝑcipiendi vltra ſortem nulla tamen facta pactiōe ſuꝑ hoc:etiam vſura ē.xiiij.q.iij ſi feneraueris.ꝛ de hoc in ſcda pte ſumme.ti.i. Terci⁹ mod⁹ in emptionibꝫ ꝛ vēditōibꝫ.cū.ſ.vēdiť merceſ vltra iuſtum pciū rōne dilatōis tpis ī ſoluēdo pciū.ꝛ h niſi rē illam intēdebat ſeruare ī futuꝝ qñ tātuꝫ qntū vendit vľ pl⁹ ſperabat valiturā.Siľr qñ emis rem min⁹ iuſto pcio.eo qꝫ anticipat tpꝰ ſolutōis pcij anteqꝫ recipiat mercem.vt puta tpe veris triticū recolligendum Et h niſi dubiū eſſet vtrum pl⁹ minuſ ve ſit res illa valitura.de h extra ď vſur.c.ī ciuitate.ꝛ.c.nauiganti.Et de h diffuſe in.ij.pte ſumme .ti. i.c.viij. Quart⁹ in campſionibꝫ et fictis aſſecuratōnibꝫ. vt in cambijs que dicuntur ꝑ venetias.ꝛ cambijs q̄ fiūt in romana curia ꝑ bullis. q̄ ſunt vere mutua cum vſura et cum ipſemet ſit ſatiſdator ſimľatus ꝛ verus mutuator ē.ar. xiiij.q.iij.c. plerıqꝫ. Et de hoc in.ij.pte ſūme.tit.i.c. vij. Quintus in mutuiſ cū expſſis lucri pactiōibꝫ ſiue ī pecunia ſiue in opibꝫ ſiue in alijs que precio poſſunt eſtimari.ar.xiiij.q.iij.c. putant. et de hoc in.ij.pte ſumme.titu.i.c.vij. Manus raptoria eſt q̄ manifeſte rapit aliena.De manu violenta.i.raptoria eripit paupem.ſ.deus. Thobie.xv.Et habet qͥnqꝫ digitos ſeu mod⁹ Primuſ conſiſtit in vſurpatis dominijs ciuitatum.caſtrorum et villarū.ex qͥbus omne emolimentū quod inde ꝑcipit rapina eſt. Secūdus ē in talijs īiuſtis.qñ.ſ.dñi ciuitať

ſponit collectas vltra debitũ ꝯſuetudis vl' ſtatuti. ſ̄uitia indebita opariorũ exigit ⁊ nõ ſoluit eis de labore. vel ſi ciuitas ē libera qñ nõ ꝓ rata īponũt ciuibꝫ. ſꝫ nimis aliq̄s ḡuant. Terci⁹ ē in pedagijs ⁊ gabellis illicitis. qñ. ſ. imponũt dñi terrap̄ vl' ciues noua pedagia ſine licētia pncipis. vl' etiã ſi antiq̄ta vl' noua cũ licentia nõ ſ̄uant vias ſuas cum tamen poſſent.

Quart⁹ in latrocinijs terreſtribꝫ vl' maritimis vl' piratis q̄ diſcurrũt p mare p̄dando. ex naufragio etiã in mare ꝓiecta ſibi accipe ad rapinaz ptinet. Uel etiã de repſalijs illicitis. de q̄bꝫ in tercia pte. ti. iij. c. iij. ⁊ iiij. Quint⁹ in pſonis capiēdis ⁊ vēdēdis q̄ libere ſunt ſeu chriſtiane. nam ⁊ ſi pagani vl' ſaraceni capti in bello iuſto efficiant' ſerui capientiũ. vnd̄ ⁊ vēdi pñt vt ſerui ⁊ emi. non tñ chriſtiani debēt ḡ iſta reſtitui ſi poſſũt. vt dicit Aug⁹. xiiij. q. vi. c. ſi res. De his habes ī ſecunda pte ſumme. ti. i. Man⁹ furatoria ē cum q̄s accipit occulte aliena neſciente dño. Apocal'. Qui furabat' iam nõ furetur ſed magis op̄etur manibꝫ ſuis Fur vid' opari manibꝫ alienis inq̄tum accipit lucrũ de manibꝫ alienis. Et hec man⁹ habꝫ q̄nqꝫ digitos

Prim⁹ eſt in inuētop̄ detētiõe. qñ. ſ. q̄s res alteri⁹ inuētas q̄ non habent' ꝓ d'relicto ſibi retinet. xiiij. q. iiij. c. ſi q̄d ⁊ d' h habes in. ij. pte ſumme ti. i. c. xv. Scd̄s eſt in illicita p̄ſcriptiõe. qñ. ſ. q̄s p̄ſcribit aliena mala fide. ſciens. ſ. illa eſſe aliena. nec aliq̄ iuſto titl'o habuiſſe. c. poſſeſſor. de reg. iur. in. vi. de hoc habes in. ij. pte ſũme. ti. i. c. xv. Tercius ē in rei pignorate. ꝯmodate vel d'poſite vſu. ſ. qñ domin⁹ rei nõ ꝯſentit. ⁊ tenet' d' vtilitate īde habita. ⁊ ſi amitteret ex culpa ſua tenet' reddere. Ray. de hoc in ſcd̄a pte ſũme. ti. i. Quart⁹ in occulta rep̄ vſurpatõe. ſiue hoc fiat a filijs de rebꝫ parentum. ſiue ab vxore de rebꝫ viri ipſo neſciente. ſiue a ſeruis de rebus dominorũ ſuop̄. a diſpenſatoribus. de rebus patronop̄ ſuorum. ſiue a diſcipulis de rebus maigſtroꝝ ſuorum. ſiue ab extraneis de rebus aliorum. Etiam ſi hoc facerent dando inde elemoſynas pauperibus. niſi

Aue Maria g[illegible]

in extrema neceſſitate ↄſtitu tis.xiiij.q.iiij.c.forte.ꝺ hoc in ſcꝺa pte.ti.i.ꝑ totū. Quītus in religioſa approꝑatōe qñ.ſ.religioſus aliqd recipit vł neſciēte ꝑlato ſuo.vł alteri dat ppinq.vł extraneo.vł cū occultat.ꝛ vt ppria retiet acqſita ꝑ eum.vł data ñ pa/ rat⁹ ſuꝑiori libere aſſignare. xij.q.i.c.non dicatis.et de ħ habes in.iij.pte. Man⁹ bellatoria ē.vbi.ſ.rapiunt furta ꝛ rapine ꝛ ſacrilegia. Manū ſuā miſit hoſtis.ſ.bellādo ad oīa deſiderabilia. Threñ.i. Deſiderabilia aūt ſunt bla/ da.pecunie.edificia.vaſa aurea templi.ꝛ alia ornantia ipſum templū.ad qꝺ miſit manū exercitus Nabuchodo/ noſor bellans ↄ hieroſolimā rapiendo.incendendo et de/ ſtruēdo.ꝛ hec manus habet qnq digitos ſeu modos. videlicet. Primus eſt cū dñſ vel cōmunitas aliq aſſumit [illegible]iuſtū bellū.nam q ad ħ cōcurrūt adiuuando.ↄſulēdo. [illegible]do:de omnib dānis [illegible] aduerſariis etiā ſi nihil [illegible]iret ad eoſ tenent ſa[illegible]e.xiiij.q.v.c.nō ſane.ꝛ ſi. [illegible]cꝺus eſt ꝙ tenet ꝺ oībus dānis et expenſis quas

patiunt ſubditi ſui qui inuolūtarij ſunt et coacti.nam vltra expēſas qs faciunt aliqñ ab aduerſariis debellant.et capiunt ipi ꝛ bona eoꝝ. Uarius eſt em̄ belli euēt⁹.vt.c.ſi culpa.extra de iniur.ꝛ dā.dato. Terci⁹ ē qꝛ q hꝫ iniuſtū bellū ea q capit ꝛ deſtruit:vł hoc facere ꝑmittit ſuis.ſicut cōiter faciūt ſatiſfacere tenet xxiij.q.i.c.militare.bona autē capta iuſte ab inimicis q debent cōdiuidi occultando ꝛ retinēdo ſibi furatur.xxiij q.v.c.dicat. Quart⁹ ē cum iuſte bellans rapit bona ec/ cleſiaꝝ nō incaſtellataꝝ.aut bona clīcoꝝ ↄrie partis.vel etiā viatores ꝑegrinos et alios innocentes.diſ.lxxxvi.c. ſingulis. Quit⁹ ē qñ habēſ iuſtū bellum ex ſua inertia ꝛ craſſa negligentia non defendit ſuos cuꝫ poſſet.ꝛ ꝑcipue cum eſt conductus mercede ad bellandū.ꝛ ſimiliter cum poſſet debellare inimicos.et ſic fineꝫ facere guerre.vt pl⁹ lucretur ex duratione prelij vel quia corruptuſ ab aduerſariis non fideliter gerit negocium tenetur.extra de iniur.ꝛ dam.da.c.ſi culpa.ꝛ ꝺ his omnib habes in.iij.pte

ti.iiij.c.de bello. Man⁹ dā nificatoria. Dicit̃ puer. xvi. Si man⁹ ad manū fuerit nō erit inocēs man⁹. vt qn̄ vna man⁹ nō ſufficit ad vnū op⁹ alia iuuat. ſic aliqn̄ ſi vn⁹ nō ſufficeret ad rapiēdū vl' furā dū vl' dānificandū alium: et tūc adhibet adiutoriū alter. ꝛ hec eſt man⁹ ad manū adiū cta. ꝛ talis ꝗuis nō ſit ꝑnci palis vel nil ꝑueniat de rapi na vel dāno ad eū tn̄ tenetur Et q̄ꝛ nō eſt innocēs ſed ī cā Et hec hꝫ q̄nqꝫ digitos. qui ꝯtinent̃ in ħ vſu. Juſſio ꝯſi liū ꝯſenſus palpo recurſus. Prim⁹ eſt cū q̄s mādat fieri rapinā. furtū. vſurā vl' aliud damnū. ꝛ ex hoc ſequit̃ effe ctus damni. qd al's nō fuiſſꝫ factū. talis tenet̃ īſolidū etiā ſi nil ꝑuenit ad eū. Sic ꝛ tu tor curator ꝛ ꝓcurator et fa ctor q̄ ꝑ pupillis vel ꝑ aliis faciūt ꝯtractus vſurarios te nent̃. ſi illi ꝑ q̄bꝫ fecerūt non ſatiſfaciāt cum ſint ꝑncipali ores. Secūdus qn̄ ꝯſuluit ita ꝙ ex illo ſequit̃ damnum quod alias nō fuiſſet factuꝫ talis etiaꝫ tenet̃ inſolidū. etiā ſi nil ꝑuenit ad eū. Si auteꝫ fuiſſet factū etiā ſine illo con ſilio. et aliq̄d plus factuꝫ eſt: ad illud plus tenet̃. Inno. et Hoſti. Terci⁹ eſt cōſenſus. ſ. coopatiōis. nō mētis tm̄. pu ta qn̄ vn⁹ vl' plures faciūt a liqd furtum vl' dānū ſimul. ita ꝙ vn⁹ nō faceret ſine alte ro. tenet̃ q̄libet inſolidū. ſec⁹ cum etiā ſine illo factū fuiſſꝫ tamē cū aliis ſe reppit ad dā nificāduꝫ. tunc em̄ tenet̃ ſolū de dāno illato per euꝫ q̄ etiā eſt mediator ſcienter alicui ꝯtract⁹ fraudulēti vt ſenſa les tenent̃ tales de damnis.

Quart⁹ eſt palpo. ſ. cū quiſ adulādo ſeu laudādo aliquē de furto vl' de damno ſcilicꝫ ꝙ ſit ſtrēnuuſ. ꝛ ex ħ inducit eum ad faciendū malū q̄ al's nō feciſſet. ꝛ idē ſi detrahen do eū ad hoc inducit. Qui tus eſt recurſus. i. cū q̄s rece ptat fures ꝛ dānificātes ꝛ ex hoc ſequunt̃ damna. vl' etiaꝫ raptā rē cū querit̃. ꝛ ipe occl' tat ꝑpter qd nō pōt recupa re. Officialis etiam q̄ pt ſine ſue pſone picl'o obſtare ne fi at damnū vl' rapina. vl' ma nifeſtare fures ꝛ ablata ꝛ nō facit. tenet̃ hoc. Tho. Alber tus. Pe. Richar. in. iiij. diſt. xv. Innoc. Ray. ꝛ Guil. De bis in. ij. pte ſūme. ti. i. ca. xij

Man⁹ participatoria. ſcꝫ

de re furata vel vſuraria. ꝛ de hoc pōt intelligi illud Jone iij. Recedat vnuſqſq; ab iniq̄tate que in manu ſua ē. Et hec habet q̄nq; digitos. Primus eſt participādo de huiuſmodi per donatōnem talis eñ cui donatꝰ cū h̄ ſcit debet reddere dño eiꝰ rez ablatā. donū autē datū ab vſurario cum oīa bona ſua ſint obnoxia reſtitutiōi. tenetur etiaz reddere vel ſibi vel his potius quibꝫ vſurariꝰ habet reſtituere. Secundꝰ ē ꝑ victitationē. Familia ei raptoris vel vſurarij vel vxoꝛ vel filij q̄ nō habent niſi de rapinis vel vſuris tenent̄ ſatiſfacere de cōſumptis. ſed h̄ndo etiā alia bona comedēdo vel vtendo rebꝫ male ablatis in ꝓma ſpecie tenet̄ de eo quod ꝯſumit Ray. Tercius eſt ꝑ dotationē: filia eñ que dotatur per eum qui non habꝫ niſi de vſuris. vl' aliaſ male ablatis. maritꝰ q̄ hoc nouit nō poteſt recipere dotem. ꝛ receptam tenet̄ reſtituere creditoribꝫ ſoceri. ꝛ ipſa etiaz filia moꝛtuo marito tenet̄ reſtituere dotes. Ray. De h̄ in. ij. ꝑte ſumme. ti. i. c. xij. Quartꝰ eſt participādo d̄ re rapta vl' furata per emptiōem. q̄ eniz emit talia ſcienter vel ignoꝛā tia facti craſſa tenet̄ reſtituere cum inuenit dominuz rei vel paupibꝫ erogare ſi illum ignoꝛat. Si etiaz talia emit ꝓbabiliter eſtimans eſſe vēditoꝛis. poſtea ſciēs fuiſſe ablata tenet̄ nihilominꝰ domino reddere ſi cognoſcit. vel paupibus rem vel p̄ciū erogare ſi non inuenit. Ray. ꝛ d̄ hoc in. ij. ꝑte ſumme. tit. i. Quintus ꝑ legatum vel hereditatōem. Intelligit̄ enim hereditas ꝯducto ere alieno Heres ergo vel legatariꝰ eiꝰ cuius bona ſunt obnoxia reſtitutioni. vel ex contractu. vel ex q̄ſi maleficio furti fraudis ꝛ vſure. ꝛ hmōi. vl' quaſi omnia tenetur reſtituere d̄ tali hereditate vl' legato. extra d̄ vſuris. c. Michael. Manus ſacrilega vicz vſurpatō circa ſacra ꝛ eccl'iaſtica. Job xv. Tendit aduerſus deum manum. ſcilicet ſacrilegam. Hec eſt manus ſacrilegi Nichanoꝛis quam extendit cōtra templum dei. cōminatuſ ipſum funditus deſtruere. ſꝫ ipſo occiſo ſuſpenſa eſt lingua a Juda Machabeo cōtra templum. vt habetur. ij.

Mach.xv.ꝛ hec hꝫ quinqꝫ digitos Prim⁹ ē cũ auferũtur ſacra vt calices et paramēta.cruces.reliquie.ꝛ alia hmõi. Scd̃s ē qñ auferũt aliq̃.ꝛ ſi nõ ſacra tñ ꝺ loco ſacro.vt i eccl̃ia.ꝛ ꝺ vtroqꝫ.xvij.q.iiij.c.q̃ſq̃s Terci⁹ ē qñ fit incendiũ vel effractio i loco ſacro.i·iiurioſe tenet̃ etiã ſatiſfacere.vl̃ etiã iſerũt alia dãna eccl̃ijs vel pſonis eccleſiaſticis.vt exigēdo gabellas ꝛ pedagia.extra ꝺ cenſi.c.q̃ꝫ q̃ꝫ.in.vi.aut iponendo collectas.extra de iniur̃.ꝛ dã.da:c.aduerſus.aut faciēdo repſalias ꝯ pſonas eccl̃iaſticas c.ꝛ ſi pignoꝛatões.extra ꝺ iiur̃. Quart⁹ ē cũ clerici male tractant bona eccl̃iaꝝ dilapidãdo indebite.alienãdo in pompas ꝛ laſciuias expēdendo.conſanguineos ditãdo.xij.q.ij.c.nullus.ꝛ bona debita paupib; vl̃ clericis vl̃ repationi eccleſie ſubtrahēdo debet reſtituere. Quit⁹ cum ſubtrahũt̃ legata facta eccl̃ijs.xiij.q.ij.c.q̃ oblatões vel non ſoluunt̃ decime vbi conſueuerunt ſolui.vl̃ cũ nõ eſt legitime in beneficio conſtitutus.ſꝫ p intruſionem vl̃ p ſymoniam.vel habꝫ aliqꝺ impedimentũ irregularitatis tenet̃ em̃ fructus pceptos reſtituere.de regu.iu.li.vi. De his in.ij.pte ſumme.ti.i.

Manus iniuſte iudicatoꝛia Beatus q̃ excutit man⁹ ſuas ab omni mũere. Iſaie.xxxiij.ſ.obſequij.pecunie ꝛ laudis.p munera em̃ freq̃nter puertit̃ iudiciũ.ꝛ hec man⁹ hꝫ q̃nqꝫ digitos. Primus eſt qñ iudex ſeu q̃cunqꝫ officialis dat iniuſtam ſententiã ex certa ſcientia quacunqꝫ de cauſa.ſiue odio.ſiue amoꝛe.ſiue coꝛruptione pecunie.ꝛ talis tenet̃ de omni damno ꝛ intereſſe pti leſe. Ray.xi.q.iij.c.q̃tuoꝛ. Scd̃s eſt qñ ex ignorantia craſſa pfert iniuſtam ſentētiã.nõ ei debebat ſe ponere ad id ad qꝺ nõ erat idoneus cum piculo alteri⁹. ſecus ſi decept⁹ ꝯſilio aſſeſſoris q̃ putabat̃ idone⁹ ex malicia vl̃ ex ignoꝛantia craſſa male ꝯſulētis tũc tenebit̃ aſſeſſoꝛ pti ꝺ expēſis ſ̃m Ray.

Terci⁹ ē qñ ex notabili negligētia ptulit iniuſtã ſententiaꝫ.puta qꝛ noluit laboꝛare ad legendum in libꝛis quod potuiſſet inuenire.ꝛ videtur etiam teneri.vt.c.ſi culpa.extra de iniur̃ Quartus qñ

accipit pecuniā ꝓ iudicādo vl' non iudicādo aut bñ aut male. Ray. etiā talē pecuniā ſibi retinere ñ p̄t. ſ3 paupib9 dare vl' reddere dāti. Quītus cū ñ vult iudicare ⁊ dare ſententiā ꝓut p̄t ⁊ deb3. ne diſpliceat bñti iiuſticiā. aut vt dānificet ius habētē. ⁊ talis tenet ſi pars poſtea amittat iuſtā cām. vel ſi remittat penas vel diminuat iniuſte cum nō poſſet tenetur cōitati. ſi auxerit penam iniuſte tenet ei q̄ ſoluit. Tho. et Ray. De his in. ij. ꝑte ſumme. ti. i. c. xix. Manus in iudicio iniuſte aſſiſtoria. De h̄. Ne iūges manū tuā vt ꝓ impio dicas falſu3 teſtimoniū. Exo. xxiij. ⁊ Js. xxi. Erui te oppſſum de manu calūniantis. Et hec h3 q̄s digitos ſm q̄ q̄nq3 genera hoīm ibi concurrūt. ſ. aduocat9. iuriſconſultus. actor ⁊ ꝓcurator. teſtis ⁊ re9. Prim9 ē aduocat9 q̄ ſi ſcienter aſſumit ad dfenſandū iniuſtam cauſam obtinēs victoriam cauſe. de oī dāno tenet aduerſario ſi clientulus non ſatiſfecit. Tho. ij. ij. q. lxxi. Si vero p̄dit tenet clientulo de expenſis. qñ vic3 dixit ſibi cauſam eē iuſtā. cum al's ille nō litigaſſet. S3 ſi aſſumit cām iuſtā ⁊ ex craſſa ignorantia vl' notabili negligētia ꝑdit. videt teneri clientulo de dāno ſuo c. ſi culpa. extra d iiur. ⁊ dā.

Secundus iuriſcōſultus ſi ſcienter p̄ſtat malum cōſilium vel fraudulentū. vnde ius habens ꝑdit cauſam. ſiue ſit ille cui cōſulit ſiue alt tenet de damnis inde ſecut; ſi vo fideliter ɔſulit vt ſcit ñ tenet. vt. c. nemo ex ɔſilio. de reg. iuris. li. vi. Tercius ē actor ⁊ ꝓcurator qui accuſat aliquē falſo crimīe vel petit indebitu3 ſcienter tenet d oī damno quod ide recipit etiā aduerſari9 d expenſis. Tho. ij. ij. q. lxviij. Quartus eſt reus ſi negat veritatem d qua iuridice interrogat negādo idebitum pecunie tenet actori. negando aūt crimē vnde ſequitur accuſatori mors vl' mutilatio vel alia pena. vel fatigando ſcienter appellationib9 vel dilatōnibus tenet ad arbitriū boni viri Quītus teſtis ſi ex falſo teſtimonio eius ſcienter facto actor vel re9 icurrūt aliqd dānū iniuſte tenet tal' iſolidu3. extra de iiur. c. ſi culpa. ⁊ ſi accipit

pecuniā ꝑ teſtimonio ferendo etiā vere tenet illā paupibus erogare. xiiij.q.v.c. nō ſane. Et d his oibꝫ in.ij. pte ſū.ti.i.c.xix. Manꝰ fraudatoria. Job.xxxi. In manibꝫ meis n̄ adheſit macla.ſ.fraudis. Et hec hꝫ q̄nqꝫ digitoſ ſeu modos. Primꝰ ē in rerꝫ q̄dditate.dū.ſ.vna ſuba vēdit ꝑ alia. vt vinū limphatū ꝑ puro. Aurꝫ vl' argentū archimiatū ꝑ puro. ꝛ hmōi. Scdꝫ eſt in q̄ntitate.vt cuꝫ dant diminute mēſure vl' pōdera.puta vncie. xi.ꝑ libra. vel in vaſis de vino.oleo.tritico ꝛ hmōi. vel in cannis de pāno laneo lineo ꝛ hmōi. Terciꝰ ē in q̄litate.vt cū venditur reſ defectuoſa.vt vinū vel caro corrupta pro bona animal vicioſuꝫ ꝛ claudicās ꝑ ſano nō diminuēdo d precio: ꝛ mlto magis gui' eſſet vendēdo rem nociuā et piculoſam homi. Quartꝰ ē in p̄cij ineq̄litate. vt cum vendit res plus iuſto p̄cio q̄ꝫ valeat ſcienter. vl' cū multo minus p̄cio emit qꝛ venditor nō cognoſcit rē. vel qꝛ ducit maxima neceſſitate. Quītꝰ eſt in gabelle debite vl' pedagij ſbtractiōe. vicꝫ qꝛ occulte ītroducit rē ad ciuitatē vel aſſerit eē ꝑ alio. vl' minoris q̄ntitatꝭ vt minꝰ ſoluat. hi oēs tenent ſatiſfacere. ſm Tho. ij. ij. ꝛ Ray. De his oibꝫ habeſ in ſcda pte ſum.ti.i. Manꝰ falſificatoria. Job.v. Qui diſſipat cogitatōeſ malignorum ne poſſint manus eorū implere qd ceperūt. maniſeſtando.ſ.falſitates eorū. Et hec habet q̄nqꝫ digitos vel modos Primꝰ eſt in ponderibꝫ et mēſuris faciēdo falſas monetas. vel eis vtendo falſis et diminutis in vēdendo et emēdo mēſuris exceſſiuis tenet etiā talis de dānis inde ſecutis illis talibꝫ. Secundus eſt ī falſis monetꝭ fabricādo eas falſas vl' incidēdo. aut falſatis ꝛ diminutis ꝑ legitimis ſciēter vtēdo. vltra pctm̄ tenet de dānis leſ. Terciꝰ eſt in bullis aplicis falſatis. vel ꝑ ſubreptionem obtētis. cū.ſ.expreſſum ē falſum in ſupplicatione obmiſſum illud exprimēdo. q̄ enarrato non obtinuiſſet. Beneficiū em̄ vel gr̄a ſic obtēta n̄ valet. vnde tenet ſatiſfacere de emolimēto per ipſas obtenro. Quartus eſt in iſtrumentis ꝛ ſcripturis falſifica

tis.vt teſtamētis in qb; ſcri/bunt legata aliter q̄ diſpo/natur a teſtatore.vel ſcp̄ture vbi apparēt debita ⁊ caſſant ⁊ hmōi. Quint⁹ ē in falſis partub;.vt cū mulier ↄcipit ꝑ adulteriū.vl' ſupponit ſibi alienū partū q̄ tenet de oīb; q̄ ↄſumit filius putatiu⁹ de bonis mariti.⁊ ꝺ his que vt filio legitimo ſibi de heredi tate relinquerent.c.ſi culpa. extra de iniur.⁊ de his in.ij. ꝑte ſū.ti.i.c.xviij. Man⁹ ꝓ ditoria. De qua chriſt⁹ Lu. xxij. Ecce man⁹ tradētis me cū eſt in mēſa. Nō em̄ fit ꝓdi tio niſi ꝑ familiares. Et hec habet q̄nq; digitoſ Prim⁹ eſt in caſtris popul' ⁊ terris. qn̄.ſ.q̄s aufert a legitīo dn̄o ⁊ dat ꝓditorie alteri q̄ ibi iuſ non habet.talis tenet de oī/bus damnis inde ſecutis

Scd̄s eſt in ꝑſonis qn̄ q̄s tradit dn̄m ſuū vel amicum in manuſ inimici occidendū vel redimendū vel impediē/dum a negocijs ſuis tenetur illis ad omne intereſſe. Ter cius in reb; quādo pecuniaſ vel alia bona ſui dn̄i vel ami ci procurat deuenire ad ma/nus inimicorū.aut cum aſſo ciat ſe cum aliquo vt ducat ad locū vbi ſpoliet. Quar/tus eſt quando ſecreta reue/lat ſui domini vt damnificet vel aduocatus ſecreta cauſe quam defēdit aduerſario pā dit vt ſe poſſit ꝺfendere tene tur de damnis. extra ꝺ iiur. c.ſi culpa. Et de his in ſcd̄a ꝑte ſūme. ti.i.c.xxij. Qui/tus ſc; cum quis vtitur inſi dijs:non ſeruando pacta ꝓ/miſſa:etiam ſi eſſ; hoſtis:dū modo ⁊ ipſe ei ſeruat fide; et non al's. vt. xxiij.q.i.c.noli.

Manus ſymoniaca. Et ꝺ hac.iij. Regū.xiij. Quicūq; volebat implebat manū ſuā .ſ.pecunia quam dabat. ⁊ fie bat ſacerdos. Et hec habet quinq; digitos. Prim⁹ eſt accipe pecuniam vel alia tꝑa lia pro ſacramētis aut bene/ficijs conferendis.vel colla/tis per modum precij non ꝑ modū elemoſyne. ⁊ talem pe cuniā retinere nō poteſt. ſed pauꝑibus debet erogare.vl' eccleſie in cuius iniuria; da/ta eſt. Tho.ij.ij.q.c. Secū dus accipere pecuniam ap/preciatiue pro alijſ rebus ſa cris. vt eccleſijs. altaribus conſecratis. aqua baptiſma li cōſecrata.oleo ſancto. ⁊ re/liquijs ſanctorū. ſepulturis

loci ſacri iure patronat⁹. in/
greſſu religionis ⁊ hmõi. tal'
pecunia ñ põt retineri. ſꝫ op
tet paupibꝫ eã erogare. vl' ec
cleſie ꝑ q̃ cõmiſſa ẽ ſymonia.
Terci⁹ eſt ꝑ ſpũalibꝫ exer/
citiis. vt ꝑ p̃dicando. orãdo
viſitãdo. eligẽdo. cõfirmãdo
a correptiõe deſiſtẽdo. curaꝫ
aniaꝝ exercẽdo. ꝯſecrãdo et
hmõi alia. recipiẽdo pecuni
am exactiue vl' ꝑtional'r. vel
appciatiue teneť paupibus
erogare. vl' eccl'ie ĩ cui⁹ iniu/
riã data ẽ. ſꝫ ꝑ modũ elemoſi
ne ſibi retinere pt ſic data
Quart⁹ eſt qñ accipit bñfi
ciũ ſimplex vel curarum aut
dignitatem ſymoniace. qꝛ te
neť reſignare. ⁊ fruct⁹ ĩde ꝑ/
ceptos reſtituere etiã ꝯſum
ptos. deduct' expẽſis factis
ĩ vtilitatẽ bñficij illi⁹ etiaꝫ ꝑ
fructibꝫ colligẽdis. Qui/
tus ẽ de mediatoribꝫ ad ꝓcu
randũ officium vel bñficiuꝫ
eccleſiaſticũ. vl' aliqͦd ſpũale.
hi teneñť pecuniã ꝓpť h̄ rece
ptã pauperibꝫ erogare. Hec
oĩa Tho. ij. ij. q. c. Raym̃. et
Inno. De his ĩ. ij. pte ſũ. ti. i.
c. v. ꝑ totũ. Man⁹ impedi/
toria. Eccl. xij. Ve duplici
corde ⁊ manibꝫ malefacienti
bus. i. impediẽtibꝫ bona ali/
oꝝ. Et hec hꝫ q̃nq꜃ digitos
Prim⁹ eſt qñ qs impedit ali
quẽ a ꝓſecutõne alicui⁹ offi/
cij vel bñficij. ⁊ ſi iã illͦd erat
ꝯſecut⁹ ⁊ poſſidebat et iniuſte
procurauit auferri ſibi teneť
ſatiſfacere ĩ totũ. Si ṽo nõ/
dũ erat cõſecutus ſed in via
habẽdi teneť ad arbitriũ bo
ni viri. Tho. ⁊ Rich. in. iiij.
diſt. xv. Scđus ẽ qñ im
pedit fruct⁹ ꝓuẽturos alicu
ius agri vl' vinee. vicꝫ effodi
endo ſemina. ꝺſtruẽdo vine
as. arbores ⁊ hmõi. q̇ tenebi
tur ad q̃ntũ eſtimanť fruct⁹ ĩ
illo dubio valituri. Tho. in
iiij. Tenẽdo etiã colũbarias
et non ſufficienter paſcendo
colũbos. vñ de dãnũ inferũt
ſeminibꝫ vl' fructibꝫ teneť de
damnis. Pe. de pal'. in. iiij.
Terci⁹ eſt de his q̇ faciunt
ſtatuta vl' capitula. ne vſure
ſolute poſſint repeti. vel ꝙ
poſſint homines cogi ad ſol
uendũ. et q̇ iudicãt ſm ea. vl'
etiam ſine ſtatutis dãt ſñiaꝫ
ꝙ ſoluanť vſure vl' ſolute nõ
repetanť. hi teneť ad reſtituẽ
dum eas ſi vſurarij nõ reſti/
tuant. Impediunt eniꝫ reſti
tutõeꝫ. xi. q. iij. c. qui ꝯſentit
Quartus ẽ de his q̇ dant
lr̃as emunitorias ꝺbitoribꝫ

ĩiuſte ne poſſint cogi a cre/ditoꝛibꝫ ad ſoluẽdũ eis cum poſſint. hi tenent illis ꝺ illis dãnis. Quit⁹ eſt ꝺ iniuſte ĩpedientibꝫ ne ꝗs poſſit exeq̃ negocia ſua honeſta occultãdo inſtrumẽta vł ſcripturas ꝑ q̃ manifeſtatᷣ ius ſuũ. vł ĩpediẽtes ne ꝗs accedat ad iudicem eccłiaſticũ in cã q̃ põt vbi ſibi faciet iuſticiã vel aliter iniuſte ⁊ malicioſe impediens iter ſuum ad iudiciuꝫ vł ad negocia ſua vñ recipit dãnũ. ⁊ de his tenetᷣ. Manus luſoꝛia. De q̃ põt intelligi illud Job. xxxi. Si id eſt nõ oſculat⁹ ſum manũ meaꝫ in abſcondito. Luſoꝛ eñ cũ vicit attribuit man⁹ ĩduſtrie vñ aliqñ oſculatᷣ eã vt cãꝫ lucri. Et hec hꝫ ꝗnqꝫ digitos.

Pꝛimus cum decipit in ludo. videlicꝫ ꝑ falſos taxillos aut cartas. dicẽdo mẽdaciũ. ⁊ ſic vincit. tenetᷣ eñ reſtituere de p̃cepto Scꝺus ẽ qñ vincit aliȷs qui alienare non poſſunt. vt ſunt ſerui. filiȷ familias. p̃cipue pupilli. vxores. religioſi. ⁊ hmõi. hec oꝑtet reſtituere illis ꝗ hñt curã illoꝝ. Tercius qñ vincit ei quẽ induxit ad ludẽdũ multa importunitate cũ non velet ludere. vel volentem a ludo recedere inuitũ detinet tenetᷣ reſtituere. Quart⁹ qñ vincit in locis vbi ꝓhibetᷣ ludus. ⁊ ꝑ leges mãdatᷣ fieri reſtitutio. q̃ nᶜ ꝑ diſſuetudinẽ ſunt abꝛogate. ⁊ tunc etiã tenetᷣ r̃ſtituere ꝑdẽti ꝭm Tho. ȷȷ. ȷȷ. q. xxiȷ. Rich. i. iiȷ. Ray. Inno. ⁊ alioſ Quit⁹ ẽ qñ vicit in locis vbi nõ ꝓhibetᷣ ludus. vel ſi pꝛohibetur leges ſunt abꝛogate ꝑ ꝯtrariaꝫ cõſuetudinẽ. ⁊ tunc debet pauperibꝫ erogare Utꝝ ꝟo ñ de neceſſitate vel de honeſtate vide i. ȷȷ. ꝑte ſum. ti. i. c. xxiȷ. ꝺ ludo. vbi plene. Man⁹ locationis ⁊ ꝓductõnis viciatoꝛia. De hac Deute. xxxȷ. Uidebit ꝙ infirmata ſit manus. i. deficiens opus in locando ⁊ ꝓducẽdo Et hec hꝫ ꝗnqꝫ digitos Pꝛim⁹ qñ ꝗſ locat alteri rem vicioſam ſciens. vt equũ claudicantẽ vł domũ ruiturã. ꝗ tenetᷣ de dãno inde ſecuto illi tali. Secundus eſt quãdo nimis notabiliter exigit pꝛecium ꝺ re locata. domo. agro. veſte. et hmõi. vel q̃ndo aufert ab eo rem locatã ſine cã rationabili ante temp⁹ conuentum. tenetur eñ ei de damno. Ray.

Tercius qñ ꝯducit q̃s alium ad op̃andũ nimis ꝑuo ꝑcio notabiliter. vl' d̃bitã mercedẽ nimis tardat dare cum poteſt. vnde ille recipit dampnum. vel loco pecunie debite: dat ſibi res q̃s oꝑtet eum vẽdere minori ꝑcio q̃ dꝫ habere. Quart⁹ ſi cõduct⁹ ad op̃aꝫ ex feſtinãtia vl' negligẽtia nõ fideliter eſt op̃atus et bene. vñ ſequit̃ dãnũ ſue rei. Quint⁹ qñ male tractauit rem ſibi locatã. vt domũ vel agrũ ꝑmittẽdo deſtruere. vt equos boues ꝛ hmõi nimis fatigãdo. ꝛ hmõi. tenet̃ talis de hmõi damnis ad arbitrium boni viri. Ray. ĩ ſumma Vaſall⁹ autẽ q̇ bona q̃ hꝫ in feudũ a dño male tractat ex malicia vel negligẽtia: tenet̃ de damnis. Et de his in. ij. ꝑte ſum. ti. i. c. xv. Manus turpiter lucratoria. d' q̃ Iſa. i. dñs ait. Manuſ vr̃e plene ſũt ſanguine. i. turpibꝫ lucrſ. Et hec hꝫ q̇nq꜄ digitos.

Primus ẽ lucrũ ex oꝑe carnali. vt meretricio. lenocinio ꝯcubinatu: adulterio. ꝛ huiuſmodi. Secũd⁹ eſt ex arte vel actu ꝓhibito lucrari. vt ex arte mutuãdi vl' faciendi taxilloſ. cartas. fucos. torneamẽta. hiſtrionatu turpi: ſeruiẽdo vſurario ĩ nũerãdo pecuniã ad vſuram. ꝛ ſcribẽdo ꝛ hmõi. in faciẽdo diuiationes. incãtatões. et hmõi. in ſcribẽdo ĩſtrumẽta ĩ fraudem vſurarũ. Terci⁹ eſt lucrando tꝑe ꝓhibito. vt diebus feſtiuis vendẽdo ꝛ emẽdo ſine neceſſitate ſcribẽdo l' alia opera ob lucrũ faciẽdo. Quart⁹ ẽ negociari in locſ ꝓhibitis. vt in eccleſijs vendendo vel emẽdo. vel etiam mittẽdo ad terras ſaracenorũ: vl' portando arma vel lignamina vl' victualia: ꝛ quecunq꜄ mercimonia ſine licentia pape. tenetur illud qd' lucratus eſt et tãtũdem de ſuo mittere in ſubſidiũ terre ſancte. Quintus eſt ex intẽtõe mere cupiditatis vacare negociationi. vl' intẽtione ĩtroducẽdi cariſtiã. hi oẽs debẽt acquiſita pauperibꝫ erogare magis tñ ex honeſtate et cõ cõſilio q̃ ex neceſſitate. xiiij q. i. c. qui habetis. ꝛ de his . ſecunda parte ſumme. ti. i. c. xxiij. Manuſ detractoria. pſal'. Erue ſcꝫ deus de manu canis. id eſt detractoris aĩam meã. id eſt vitam. Prouerbiorũ. viij. Mors ꝛ vita

in manib⁹ ꝺtractorie lingue Et hec habet q̄nq; digitos. Primus eſt cum q̄s ſcienter accuſat aliquē de falſo. et cōuictus de crimie cōdēnat᷑ talis ei tenetur ſatiſfacere. nō q̄dez detegēdo falſitatē poſt q̄̄ eſt punitus reus: quia ſibi imminet periculuz perſone. ⁊ illi iam punito nō ſatiſ faceret. ſed aliter ad arbitriū boni viri ante ſatiſfacere dꝫ q̄̄ puniat᷑. debetq; detegere falſitatem: vl' deſiſtere ab accuſatiōe. Secundus ē q̄ñ extra iudicium infamat aliquem de crimine ſciens non eſſe verum. vel neſciens ſi eſt verum. et tenetur illis quib⁹ dixit declarare ſe falſum dixiſſe. niſi ſibi ex hoc immineret magnum ꝑiculum vite. ⁊ huiuſmodi. nam tunc aliter ꝑut poteſt debet ſatiſfacere. vel cum libellos famoſos ſuper crimine de eo componit vel cantilenas. quod pei⁹ eſt Terci⁹ q̄ñ ad aliqꝺ crimen ꝯmiſſum vere ab alio augꝫ aliquid aliud notabile. qꝺ ē falſum. vt cum dicit ſe vl' alium turpia colloquia vel geſtus habuiſſe cū aliq̄. ſꝫ etiaꝫ carnalem copulam. vel etiaꝫ cum alij dicunt de eo turpitudinez cum aliqua agere tacet ſtudioſe. vel aliqua ſigna facit vt credant verū eſſe qꝺ non eſt. ⁊ talis tenetur ad declarandū falſum eſſe Quartus ē cum dicit aliquod crimen alterius referens ſe audiuiſſe quod occultum eſt. ⁊ ignoratur ſi eſt verum. et talis quomodo ſatiſfacere debeat: habes ī capitulo ſeq̄nti. §. iij. Quint⁹ eſt cum dicit crimen alterius vere ꝑpetratum: ſꝫ occultū. ⁊ talis debet etiam famaꝫ reſtituere ꝑ ut poteſt. vel etiaꝫ cum dicit contumeliā in preſentia aliorum: et talis debet petere veniam. vel aliter ſe cum eis reconciliare. Manus ꝑſone leſoria Michee. vij. Uir fratreꝫ ſuū venat᷑ ad mortē. malum manuum ſuarū dicunt bonuꝫ. Et hec habet quīq; digitos. Primus eſt auferendo vitam occidendo alium iniuſte. id eſt extra iudicium ordinarium. ⁊ talis tenetur prout dicetur in ca. ſequenti. §. i. de damno inde ſecuto. Secundus eſt mutilando membrū iniurioſe. ⁊ tenetur de expenſa in medicis et ꝺ lucro ꝑdito. ſi ex mutilatiōe non poteſt laborare

Terci⁹ eſt vulnerãdo vel ꝑcutiẽdo et ſic tollẽdo ſoſpitatẽ. ⁊ tenet ad dãna inde ſecuta ei. Quart⁹ incarcerãdo. ⁊ ſic tollendo ei libertatẽ qđ faciendo abſ rõnabili cauſa tenet de dãno qđ inde ſeq̃tur. ſec⁹ ſi facit q2 eſt ei debitor vt ſibi citi⁹ ſoluat. Quĩtus cũ mittit ĩ exiliũ vł cõfinia iniuſte. ⁊ ꝑ h̄ aufert ei patriã. ⁊ oẽ dãnũ qđ inde recipit. qđ cõiter eſt mł'tũ. ⁊ tenetur ei ſatiſfacere. Manus aĩaꝝ ꝑdatoria. ⁊ de hac Sapiẽn. i. Impij manib⁊ ⁊ verbis mortẽ accerſiunt. Et habet q̃n digitos ſeu modoſ

Prim⁹ eſt qñ volẽtes ĩgredi religionẽ ad ſeruiẽdũ deo aliq̃s reuocat. vel iã ĩgreſſũ ꝑſuadẽdo educit. tenet hic illũ reducere q̃ntũ in eo eſt vel ſe vł aliũ ponere in religiõe. ſm Pe. de pal. Scđs qñ q̃s ꝑſuadet alicui aliqđ criminale blãdiendo vt decipiat. ⁊ mł'to magiſ qñ q̃s aufert alicui virginitatẽ extra mr̃imoniũ. ⁊ debet eam ducere ĩ vxorem. vel eam dotare ſi p̄t de hoc infra Tercius ẽ qñ q̃s ſuo ſermõe trahit ad errorem fidei vt faciunt heretici diſſeminãtes falſam doctrinam. ⁊ hi tenent reuocare. Quart⁹ ẽ cũ p̄lati vł patreſfamilias ex ſua negligẽtia ꝑmittũt ſuũ gregẽ ꝑire. ñ corrigẽtes ⁊ admonẽtes. ⁊ multo pl⁹ cũ ſuis mał exẽpł eos ad mala ꝓuocant. tenent enĩ eos corrigere. ij. q. i. c. ſcelus Quĩtus cũ hoĩes ſuis prauis actib⁊ alios ſcandalizãt vt mł'ieres ſuis ornatibus ⁊ alijs tripudijſ ac ludis rixiſ ac blaſphemijs. ⁊ hi debent ſatiſfacere pn̄ia ⁊ bonis actibus edificãdo q̃s ꝑus ſcãdalizauerant.

Capitulũ ſcđm de reſtitutionib⁊. in q̃ oñdit q̃d q̃ntuꝫ ⁊ q̃b⁊ ſit reſtituendũ ⁊ q̃ ordine.

Circa autẽ ip̄am reſtitutõeꝫ ſunt octo videnda que in hoc verſu ꝯtinentur. Quis. quid. vbi. per q̃s. cui cur. quõ. qñ. Et q2 đ primo dictum eſt ſup̄. ca. i. §. ij. ⁊ ſe. ideo primo omiſſo videndũ eſt de alijs Quantũ igitur ad ſecundũ. ſ. quid ſit reſtituendũ ⁊ q̃ntũ. Sciendũ ꝙ ablatum ſi poteſt. xiiij. q. vi. ca. ſi res. et ſi eſt aliquid fructificãs etiam fructus eius. vł

aliter ſatiſfaciendũ qñ id reſtitui nõ põt Sz p hmõi declaratõne ſciendũ ꝙ damnũ poteſt q̃druplr īferri. Prio quo ad animam auferẽdo ei ꝟtutes infuſas et morales. Secũdo quo ad corpus inferendo ei leſiones corꝑales Tercio quo ad honorẽ ⁊ famã per vituꝑatiões ꝟbales Quarto q̃ ad ſubſtantiã per actões criminales. Quantum ad pmũ notanduz eſt ꝙ q̃uis nemo poſſit eſſe cauſa ſufficiens peccati alteri⁹. nc ꝑ conſeq̃ns ei auferre ꝟtutes directe ⁊ efficaciter. qꝛ volũtas cogi non põt vbi ꝯſiſtit pctm̃. ꝓpter qđ dic̄ Ambro. Non eſt ꝙ cuiquaz noſtram aſcribam⁹ erumnã. nemo em̄ tenet̄ ad culpam niſi ꝓpa voluntate deflexerit. xv. q. i. ca. non eſt. Poteſt tñ aliq̃s eſſe alteri occaſio magna peccati. Et decretal' dicit. Qui occaſionez damni dat damnũ quoq̈ dediſſe videt̄. c. ſi culpa. extra de iniur̄. ⁊ dam. da. Poteſt aũt aliq̃s eſſe occaſio damni alterius q̃druplicit̄. Primo verbo ſuo inducẽdo aliũ ad peccatũ. et ſic q̃ inducit aliũ ad malũ ſuadẽdo cõſulendo pcipiendo id qđ eſt mortale. eſt occaſio ꝑditiõis illius. qꝛ ꝑ hoc auferunt̄ illi gratia ⁊ virtutes ab anima. Unde Aug⁹. Si fratri tuo male ꝑſuades. occidis. ſ. illũ quo ad animã. de pe. di. i. ca. noli. Et talis dãnificãs ſm Sco. in. iiij. tenetur reſtituere damnũ modo ſibi poſſibili. ſ. inducendo eum efficaciter ad penitentiã ⁊ ad virtutes ſiue act⁹ virtuoſos. Et ſi ſola inductio ꝑ ꝟba ñ ſufficit. qꝛ facili⁹ ē ꝑuertere q̃ cõuertere tenet̄ q̃ntuz poteſt ꝑ orõnes ſuas ⁊ ab aliis ꝓcuratas. ⁊ ꝑ alioꝝ ſuaſiões efficaces. dũ tamẽ illis ñ ꝓdat pctm̃ occultũ p̄dicti Quãtũ ad ſecũdũ. ſ. reuocãdo aliquez a meliori ꝓpoſito fit ꝟ damnũ alteri cuz reuocat eũ a religione in qua ꝓfecti⁹ viuit̄ q̃ĩ ſeculo. ⁊ talis dãnificans tenet̄ ipm reuocatũ ab eo reducere ad ingreſſum vl' reuerſionẽ ad religionẽ. Nã ſm Pe. de pal'. in. iiij. Nõ ſolum ille q̃ inducit ꝓfeſſuz ad egreſſum religionis tenetur ad inducẽdum ipſum ad ingreſſum religionis vel ad reuertendum. ſed etiam qui retrahit illum qui volebat ingredi: nec tñ itrauerat tenet̄

inducere ad ingrediendū. quod ſi ille nollet itrare tenet̄ aliuȝ eque idoneū pcurare. qd ſi n̄ poſſit: tenet̄ ipe intrare. Qd intelligēs Ray. ordinis pdi/ catoꝝ q̄ auerterat quendam ab ingreſſu religiōis. poſtea p eo itrauit. Rō eſt. qꝛ abſtu lit dn̄o ſeruū ſuū nouiciū vl̄ intraturum. hec Petr⁹. Sȝ Scotus dicit hoc eſſe verū de obligato ad religionē ob ligatiōe profeſſionis. nō aūt de eo qui erat diſpoſitus ad intrandū necduȝ intrauerat Ratio aduerſitatis eſt. quia itereſt inter habere et prope eſſe habere. Unde non tenet̄ ad tantā reſtitutionē religio ni ad quantam teneret̄ ſi fu/ iſſet in religione. ſed tenetur ad aliqualē reſtitutiōeȝ. ſcili cet aliqualem inductionem illius vel alteri⁹ equiualētis ad ingreſſuȝ religiōis. Hec Sco. Idem videt̄ dicēdū d eo q̄ auertit nouiciū religio/ nē iam igreſſum animo pma nendi ſicut de pfeſſo. naȝ tal̄ obligatur religioni ſaltem i genere. ꝛ hoc intelligendum eſt ſi retraxerit illum intētio ne damnificandi religioneȝ. tunc em̄ tenet̄ religioni. Si aūt hoc fecit intentione con ſulēdi ppe vtilitati ſine frau de nō tenet̄ religioni quo ad eum qui nōdum intrauit. ſȝ ipſi pſone quā retraxit pſua ſionibꝫ ꝛ aliis bonis ſpūali/ bus ad equalentiā eorum in quibꝫ damnificauit. Si aūt quis auerteret aliquē a reli/ gionis ingreſſu nō ſimplici ter ſed ab ea vbi diſſolute vi uit̄ intēdens puidere ſaluti illi⁹ a nullo tenet̄. ar. xxiii. q. v. de occidendis. Et ex his patet ſm Jo. de rip. in q̄daȝ tractatu de ꝯtractibꝫ q̄d di/ cendū ſit de his q̄ ſcholares retrahūt ꝛ ſubtrahūt docto ribus cum q̄bꝫ audiūt. quia aut hoc faciūt in odium do/ ctoꝝ: vl̄ volentes ſibi puide re. vl̄ aliis puidere. vl̄ volen tes ſcholaribꝫ puidere. Si pmo mō. aut ſubtrahit ſcho larē q̄ iam intrabat ſcholas. ꝛ tunc tenet̄ doctori ad reſti tutionem ſalarii et honoris ſibi ſbtracti. Si etiā doctor cui talis ſbtrahit̄ ſit melior q̄ꝫ ille cui eum pcurat tenet̄ tali pro quanto vtilitatē ſci/ entie ſibi ſubtraxit. Si autē nondum ſcholas intrauit ſȝ intrare diſponebat: nō tn̄ te net̄. licet obliget̄ ſcholarem inducere vt redeat ad pmuȝ

Si aũt hoc facit volendo ſibi puidere puta eſt doctor ⁊ vult ſibi de ſcholis puidere ſi h̃ ſine fraude fecit. et ſcholaris nōdũ ſe dederit alicui doctori. nō credo eum in aliq̃ obligari. cũ cuilibet ſit licitum mō licito ⁊ debito pcurare vtilitatē ſuā. aliter ñ credo ſibi licere. Si aũt h̃ facit volens alij̃ puidere ſicut qñ ſcholarſ alic⁹ doctoris ſubtrahere conaretur ſcholares alij̃s doctoribꝫ vt intrēt cuȝ doctore ſuo. in hoc ſolũ honorem ⁊ vtilitatē ſui doctoris intēdens ſi ſubtrahat intrantē cum alio doctore: credo ipm̃ obligari. niſi forte illius doctoris cui ſubtrahit eũ inſufficiētia ⁊ ſcholarſ aliq̃ ſpecialꝭ cura q̃ ſibi teneť excuſet. Si aũt retrahat intrare volentē cum ex h̃ nullum ius doctoris ſit acq̃ſitum. ⁊ hoc facit ſine fraude. nō credo eum doctori in aliq̃ obligari. Obligať autē ſcholari ſi eũ retrahat ne audiat meliorē. Si aũt h̃ facit vtilitati ſcholaris volēs ꝯſulere. et ſup h̃ a ſcholare req̃ſitus cōſulit ꝙ audiat alium doctorem meliorem bene facit Et dicta in his caſibꝫ ſunt ceteris paribꝫ ĩtelligēda. iſte em̃ caſus ē ita varijs modis circũſerentialis ꝙ vix pōt dari certa regꝉa. Hec ille. Quātũ ad terciũ. ſ. damnificādo alios ſuo malo exemplo. ſic ſcādalizant prelati ſubditoſ ſuos pompis et laſciuijs. et alijs malꝭ moribꝫ ſuis. Mulieres ſuis ſupfluis ornatibꝫ ⁊ fucis ⁊ tripudijs. ⁊ alij manifeſte peccātes. ⁊ p̄cipue qñ hoc intendunt vꝉ contēnũt ſeu pⱥuipendunt ſcandalum aliorũ. ppter qḋ alij ruunt ĩ diuerſa vicia. de q̃bꝫ in euangelio. Ue mundo a ſcandalꝭ ⁊c. tales teneť ad ſatiſfaciē dum bonis exemplis manifeſtis. non autem teneť ob hoc ad aliquā publicam penitentiam. vt dicit Albertuſ ſed ad edificandum alioſ bonis exēplis manifeſtis. ſicut ſcandalizauerunt per mala manifeſta. Quātum ad q̃rtum ſcilicet de ſeducente virginem ⁊ corrumpente extra matrimoniuȝ. dicitur Exo di. xxij. Qui ſeducit virginē ⁊ dormit cũ ea. dotabit eaȝ. et habebit eam vxorem. aut reddet ei iuxta modum dotis quam virgines ſolent accipere. Damnificauit enim

talis illã in caſtitate ꝟginali auferẽdo ei theſauꝝ irrecu/pabilem. vnde tenet̃ ei ſaltez ad reſtõem caſtitatis ꝯiugal̃ accipiẽdo eã in vxorẽ vl̃ do/tando. Et ſi q̃dem ꝓmiſiſſet eam ducere in vxorẽ tenetur ad hoc etiã rõne ꝓmiſſionis niſi eſſʒ nimis diſparꝭ ꝯditõ nis. Uñ fraus potuit depre hẽdi ꝛ tũc ſatiſfaciat ad arbi triũ boni viri. ꝛ idẽ fortiꝰ qñ violentauit eã. Quãuiſ autẽ ꝑceptũ legꝭ moſayce allega/tũ ſit iudiciale. ꝛ inq̃ꝫtuʒ ħ ñ obliget. tñ inq̃ꝫtũ ſumptuʒ ẽ ꝓ ſtatuto ab eccl̃ia vl̃ aliq̃ ci uitate obligat. ſicut patʒ ex/tra de iniur. ꝛ dam. da. c. i. et c. ſeq̃nti. De ſcd̃a dãnifica/tione q̃. ſ. fit corꝑi ꝑ leſionez aduertẽdũ ẽ ꝙ q̃ttuoꝛ modiſ ꝯtigit. ſ. ꝑ occiſionẽ. ꝑ muti/latiõez. ꝑ ꝑcuſſionẽ. et ꝑ ĩcar cerati õez. Si ĝ fiat damnuʒ ꝑmo mõ. ſꝫm Sco. pt ſatiſfa cere ſuſtinẽdo penã talionis a iudice. nõ aũt a ſe: nec etiã tenet̃ iudici ſe offerre. ſed ca/ptũ nõ licet ſe defendere aut carcerẽ infringere. ſed inuen ta oꝑtunitate licʒ fugere ſꝫm Tho. ꝛ Hen. ꝛ cõdemnatuſ dʒ patiẽter morteʒ ferre. Eſt ꝛ alius modus ſꝫm Sco. ſi/bi vtilis ad ſatiſfaciẽduʒ q̃ꝫ/uis ad ħ non teneat̃ neceſſa/rio. ſ. vt exponat vitã ſuam ĩ cauſa iuſti belli. vt cõtra ini/micos fidei ꝛ eccl̃ie ꝓ reſtitu tione ſeu ſatiſfactiõe fienda illi cuius vitã abſtulit. Sed ſi nᶜ ħ vult facere tenet̃ ad ſa tiſfactionẽ ſpũalem ꝓ aĩa oc ciſi. vt ad faciendũ elemoſy/nas ꝓ eo. vel ad ſumendã ali quã ꝑegrinationẽ ad limina apl̃oꝝ vel ſancti Jacobi et hmõi ꝓ aĩa eiꝰ ꝛ ꝓcurãdo ali oꝝ oꝛõnes ĩnq̃ntũ pt. nec ħ ſufficit. Sed ſi interfectꝰ ha buiſſet aliq̃s vt patrẽ. mr̃ez. filios ꝛ hmõi. quos oꝑibus manuũ ſuaꝝ ſuſtentabat. te net̃ interfectoꝛ oĩbus ill̃ ad tantũ quantuʒ illis abſtulit ſubſidiȷ̃ ꝑ occiſionem eius. Inſuꝑ occiſoꝛ tenet̃ placare leſos q̃ntum pt. Hec Sco. Quantũ ad ſecundũ. ſ. d̃ mu tilatiõe dicit idẽ Scotus ꝙ ꝓ huiuſmodi non eſt ſtatuta aliq̃ pena in eccl̃ia niſi pecu/niaria. ꝛ iſta debet reſponde re non ſolũ damno qd̃ q̃s in tulit ꝑ mutilatõem ꝓ toto tẽ poꝛe quo vſus eſſet quiſ mẽ bꝛo abſciſo. ſed etiam expen ſis appoſitis in curatiõe. vt hr̃ extra de iiur. ꝛ dã. da. c. i.

Et vltra ħ tenet̄ ad placatõ
nē leſi q̄ntū ī ipo ē. ꝛ ꝯſolatio
nē ipi⁹ afflicti q̄ afflictio ꝑpe
tua ē. Pl⁹ etiā põderanda eſt
mutilatio paupis q̄ȝ diuitis
ſi magis egebat pte abſciſa
ad victū neceſſarium. puta ſi
abſciſa eēt man⁹ dextera ſcri
ptori. q̄ de illa arte viuebat:
tunc em̄ magis tenet̄. Quā
tū ad terciū videt̄ deū optīe
impoſuiſſe ſatiſfactionē. ſ. in
leſione vl' pcuſſiōe. vl' vulne
ratiōe corpali. Exo. xxi. vbi
dicit̄. Si rixati fuerint viri
ꝛ pcuſſerit alter pximū ſuuȝ
lapide vl' pugno. ꝛ ille mor
tu⁹ non fuerit ſȝ iacuerit ī le
cto. ſi ſurrexerit ꝛ ambulaue
rit ſup baculū ſuuȝ. innocēs
erit q̄ pcuſſerit. ſcȝ a mortis
pena ſuſtinēda. ita tñ ꝙ ope
ras quas interim. ſcȝ neglex
erit impeditus pcuſſura. ꝛ i
penſas in medicos reſtituat
cui pene addēda ē recõcilia
tio q̄ntū in eo eſt. Quantum
ad ſatiſfactõeȝ de q̄rta leſiõe
. ſ. incarceratõe vl' detētione
ſciendū ꝙ vltra recõciliatõȝ
et veniā petitā leſo fiet ſatiſ
factio iniurie put ſapiēs de
terminabit. ꝛ ſi leſus pl⁹ vel
let exigere q̄ȝ deber et ad illō
plus ñ tenet̄ ledens vt illum
reconciliet. Nec Scot⁹ Sȝ
btūs Tho. in ſūma ꝛ in. iiij.
dicit. ꝙ ī oībꝫ dānis vbi nec
in ſe nec in equalēti põt fieri
reſtitutio. vt in mutilatione
mēbri ꝛ hmōi. ſatiſfactio fi
et p recõpēſatõeȝ ad arbitri
um boni viri. Idem Guil. ꝛ
qꝛ tale exiliū reputat̄ vt q̄dā
carcer ī iure. idō q̄ mittit ali
quē ī exiliū: vel ad ꝯfiniū qđ
eſt exiliū ad tp̄s iiuſte. tā ipe
q̄ȝ oēs hmōi dātes auxiliuȝ
aut ꝯſiliū efficax ad hoc. te
nent̄ exulāti d̄ oī dāno inde
ſecuto ex ħ ad ſatiſfactõneȝ.
ar. extra de homi. c. ſicut di
gnū. ꝛ. xi. q. iij. c. q̄ ꝯſentit.
De tercia dānificatiõe. ſ. ī fa
ma ꝛ honore. Sciēdū ꝙ q̄t
tuor modis p̄t cõtingere. ſ. p
ꝯtumelie illatõeȝ. p detracti
onē. p detractõis ab aliis fa
cte recitatõeȝ. p ꝟitat̄ nega
tionē cum q̄s accuſat̄ iuſte.
Quantū ad p̄mū d̄ꝛ q̄s con
tumeliari alteri ſeu ꝯtumeli
am inferre cuȝ p̄uatim ei vel
corā aliis in faciē dicit cõtu
meliā importantē notabileȝ
defectū culpe vocādo eū la
tronē. lenonē. pditorē. adul
terū. ꝛ hmōi. vl' cū dicit ꝟba
exp̄mētia d̄fectū nat̄e. vt cū
dic̄ intendens inde iniuriari.

vt vocãdo eũ ſtrabonẽ vł il/ legitimuꝫ et hmõi. qđ ꝓprie đr ꝯuiciũ. Qñ igiť q̄ſ h̄ facit anĩo iniuriãdi vltra offenſã mortalẽ teneť ſatiſfacere ꝑi mo leſo: et ipm placare q̄ntũ põt petẽdo veniã vł alio mõ ⁊ h̄ in ꝑuato vel publico ſm ꝙ ipſe ꝑuatim vł publice in iuriã intulit ſeu ꝯtumeliam. nam ſi in publico ꝯtumeliã intulit. ⁊ h̄ cõtumeliatus re q̄rit vt in publico veniaꝫ pe tat teneť ad hoc. Et ſi in ipa ꝯtumelia aliqđ crimiale fal/ ſo exp̄ſſit teneť corã illis qui h̄ audierũt exꝑmere ſe falſuꝫ dixiſſe. Aug⁹. Ubi pctm̄ or tũ fuerit ibi moriať. ij. q. i. c. ſi peccauerit. verũ ſi p̄latus ſubdito. pať filio. vir vxori. magiſter diſcipło. dñs ſuo dicit ṽba ꝯtumelioſa faciẽs h̄ ex correctiõe nõ teneť pete re veniã a tali. ſm Aug. i re/ gula dicẽte de p̄latis. Si ip ſi modũ vos exceſſiſſe ſenti/ tis: nõ a vobiſ exigiť vt a no bis ſubditis veniã poſtuletꝭ ⁊c. Sꝫ ſi h̄ faceret młtum i/ iurioſe et liuore vindicte tũc teneret p̄latus a ſubdito pe/ tere veniã. ⁊ recõciliare leſuꝫ ſm Ray. Uerũ ſi ꝯtumeliaꝫ recipiẽs in ṽbis. poſt contu meliã ſi domeſtice ꝯuerſatur cũ ꝯtumeliãte ⁊ familiariter videť oñdere ſibi remiſſam i iuriã ⁊ recõciliatũ fore. ⁊ ꝯſe q̄nter non teneri ał's ad petẽ dũ veniã ſm Durañ. i ſum.

Quantũ ad ſcđm dãnũ. ſ. ꝑ detractõneꝫ. hoc ꝯtigit fieri ꝑncipałr duobꝯ modis. Pri mo mõ imponẽdo alicui fal ſum crimẽ ṽbo. cantilena vł famoſo libello. et talis teneť illis corã q̄bꝯ detraxit decla/ rare ſe falſum dixiſſe. q̄ntum cũq; ei exide exurgat erube/ ſcentia ⁊ ꝯfuſio. niſi ex h̄ imi neret ei magnũ ꝑiculuꝫ vite vł aliqđ magnũ incõueniẽs ſeq̄reť. et ſi nouerit ꝙ is cui⁹ famã abſtulit ſciuerit detra/ ctorẽ ipm teneť detrahẽs cõ ponere cũ īfamato ꝑ eũ đ in iuria ſibi facta. ⁊ veniã poſtu lare in ꝓpria ꝑſona ſi audet. vł ꝑ alium ſi ꝑ ſe apte nõ p̄t. Sꝫ ſi ignorat diffamat⁹ de/ trahẽtem recõcilieť ei tacito noĩe ſuo. Scđo mõ ꝯtigit fieri detractio. dicẽdo aliqđ crimiale đ alio. ſꝫ ṽe ꝑpetra/ tũ occultũ tñ. ſed ꝯ debitum ordinẽ infamie dictũ. taliſ te netur famã reſtituere īfama/ to q̄ntũ poteſt. ſine mẽdacio tñ: vt. ſ. ñ dicat mẽdacioſe ſe

illũ infamaſſe. ſꝫ dicat ſe ma
le dixiſſe ⁊ iniuſte diffamaſſe.
vl' alio ꝯgruo mõ vt ñ creda
tis ipm ee talem. male dixi ⁊
ſtulte locut⁹ ſum ⁊ hmõi Ad
dit Hoſti. ⁊ dicit h̄ ſuanduꝫ
niſi ex tali publica recogniti
one ille ĩfamat⁹ ampli⁹ infa/
marēt. Et Guil. hoc etiã ad
dit. nõ tenēt qñ piculũ ſibi i
mineret ex potẽtia aduerſa/
rij. Uidēt inſup ⁊ h̄ ſeruãdũ
qñ crimẽ qd̄ ꝑus erat occul
tum poſt denũciatiõeꝫ factũ
ẽ manifeſtuꝫ ꝑ aliũ modũ q̃ꝫ
ꝑ vba illi⁹ nõ tenēt ad hmõi
reſtitutiõeꝫ. Qñ etiã ñ pt̄ qs
famã reſtituere ſm Tho. in
ſũma. d̄bet ꝑ aliũ modũ recõ
pẽſare dãnũ illud. Uex ſi qˀſ
crimẽ alicui occultum reue/
lat non ex odio vl' ex loq̃cita
te. ſed ex charitate vel iuſti/
cia. vl' ex neceſſitate. puta di
cit eccl'ie ſm ordinẽ fraterne
correctionis. vel accuſat euꝫ
corã iudice vl' ꝯfeſſore: cũ nõ
poſſit aliter pctm̄ ſuũ ſuffici
enter declarare. vel etiam vt
ꝯfeſſor ore admoneat illum.
Ul' plato vt melius ſibi ꝓui
deat ⁊ gregi ſuo. talis nõ te/
nēt ad fame reſtitutõneꝫ ſm
Pe. Ray. ⁊ Alb. Quantũ ad
terciũ dãnũ. ſ. recitãdo d̄tra
ctiões auditas corã alijs nõ
ex ſe aſſerendo. nec tanq̃ꝫ cer
tũ dicẽdo. ſed ꝙ audiuit tale
vl' tale crimẽ d̄ aliq̄ qd̄ neſci
tur ab auditoribꝫ Dic̄ Sco
tus i. iiij. ꝙ tal' incaute ſic lo
q̄ns d̄ alio falſum crimẽ. di/
cẽdo forte ille fecit hoc. certe
pt̄ eſſe ꝙ fecerit. aut dicendo
ego audiui ꝙ ille h̄ fecit. niſi
oñderet aliq̄m certitudinem
maiorẽ q̃ꝫ ex relatõne cõi nõ
aufert ex natura act⁹ illi fa/
mã ĩ opiõe audiẽtiũ. qꝛ ſi illi
firmit̄ ꝯcipiũt ⁊ credũt illuꝫ
de q̄ eſt ſmo crimioſuꝫ leueſ
ſunt. qꝛ q̄ cito credit leuiſ eſt
corde. Eccl'i. xix. Uerũ qꝛ a
ſcandalo puſilloꝝ cauere oꝑ
tet: iuxta illd̄ Matth. xviij.
Qui ſcãdalizauerit vnuꝫ de
puſill' iſtꝭ q̄ ĩ me credũt: expe
dit ei vt ſuſpendat̄ mola azi/
naria in collo ei⁹ ⁊ demergat̄
ĩ ꝓfundũ. Et qꝛ mlti ſunt ta
les puſilli ⁊ leues. iõ piclo'ſũ
ẽ corã eis talia audita refer/
re. ⁊ ſi h̄ fiat ĩtentiõe mala. ſ.
ledẽdi famã ei⁹. ñ facile pt̄ ex
cuſari a mortali. Si aũt fiat
corã puſill' ⁊ leuibꝫ ex ĩcõſide
ratõe. duꝝ ẽ dicere ꝙ ſit mor
tale. ⁊ dicũt aliq̄ ꝙ ſi q̄ſ ex tli
relatõe alic⁹ notã ĩcurriſſꝫ in
famie tenēt famã r̄ſtituere co

rã illis q̃b⁹ locutus ẽ de illo. Sȝ ſi nõ eſt ſecuta ĩfamia ñ tenet̃. Quantũ ad q̃rtũ dam nũ ꝯtingit hoc qñ quiſ accu ſat̃ in iudicio de crimine qd̃ cõmiſit: ſed occulto et ñ ſuffi ciẽter ꝓbabili negat ſe cõmi ſiſſe. ⁊ ſic indirecte crimẽ ipo nit accuſatori oſtendẽs eũ in h̃ mendacem et notat euȝ de calũnia. Ubi dicit Scotus in. iiij. q̃ negans ſic nõ tenet̃ retractare negationẽ ſuã qñ negauit in publico verũ cri/ men. tenet̃ tñ ꝑ q̃dam v̱ba ſo bria reſtituere famã illi accu ſanti quẽ ĩdirecte notauit d̃ calũnia. dicendo. nõ habea tis eũ ꝓ calumniatore credo q̃ habuit bonã intẽtionẽ in accuſando et hmõi. Ecõtra cũ q̃ſ accuſat̃ ab alijs falſo d̃ aliq̃ crimine ⁊ ex dolore tor/ ture cõfeſſus eſt crimẽ qd̃ ñ cõmiſit cũ ſe infamauerit: te net̃ inq̃ꝫtum põt declarare ſe falſum dixiſſe. magꝭ eĩ tenet̃ q̃s diligere ſe. ⁊ ꝯſeq̃nter cõ/ ſeruationẽ vite ſue ⁊ fame q̃ꝫ alios Et ſi ex h̃ ſeq̃ret̃ infa/ mia ĩmo etiam mors accuſa toris nõ ei imputat̃. ſȝ mali/ cie ipſi⁹ accuſatoris ſi aduer tent h̃ fecit vl' ĩſipienter. Si ex errore hoc fecit ſibi ĝ im/ putet: quia ad hoc in ꝑebite ſe poſuit cum ꝑiculo alteri⁹. Item nota ſm̃ Pe. q̃ ex iiu/ rijs illatis q̃buſcũq̃ꝫ modis ſolẽt tria oriri ꝑ ordinẽ in le ſo. Primũ eſt rãcor ĩ affectu Scd̃m ẽ ſignũ rãcoris in ef fectu. Terciũ eſt actio ꝯ iiu/ riantẽ. Primũ. ſ. rancorẽ ſta/ tim debet dimittere iniuriã/ ti. i. nũq̃ꝫ habere. Scd̃m de bet dimittere cum iniurianſ petit veniam. ⁊ iſta dimiſſio exterior nõ eſt aliud q̃ꝫ acce/ ptatio q̃dam ſatiſfactionis. vl' indicatio reconciliatiõis v̱bo vl' facto expſſa: vt cũ of/ fenſus offẽdẽtẽ eleuat genu flexũ añ eũ. vl' cuȝ dicit. dñs ꝑcat vobis. ⁊ hmõi. Terciũ aũt ſcȝ actionẽ de iniuria nõ tenet̃ dimittere niſi facta ſa/ tiſfactiõe Sȝ aduertẽdũ eſt circa ſigna rãcorꝭ q̃ q̃daȝ ſũt remota. q̃dam ꝓpinqua q̃ i/ gerunt ꝓbabilem ſuſpitiõeȝ de rancore. vt cũ aliq̃s nũq̃ꝫ vult iniurianti loqui. vl' ob/ uians ei diuertit ab eo. aut toruo vultu ſꝑ aſpicit eũ. et hmõi. Et iſta ſiĝ nulli licȝ re tinere nec añ nec poſt ſatiſfa ctõnem ſibi factam. quia ab omni ſpecie mali abſtinen/ dum eſt ſm̃ apoſtolũ. Unde

talis nõ dʒ talia ſigna facere p q̄ credat ꝓbabilr ee ĩ odio. Signa vo remota ſunt que nõ ingerũt de odio argumẽtũ licʒ odiũ ſeq̄ret. vt ſũt ſubtractio familiaritatſ. ⁊ ſeruitioꝝ aliq̃ꝝ ⁊ ſilia. ⁊ illa licʒ retinere oĩbꝫ. ſiue pꝰ ſatiſfactionẽ ſiue ante. dũmodo nõ fiat malo aĩo: ſʒ p maiori ſui ⁊ alteriꝰ pace. nõ aũt tenet iniuriatus q̄rere pacẽ vl' recõciliationẽ iniuriãtſ ipo nõ penitente. niſi in caſu. ſ. cũ crederet ꝓbabilr ꝙ ppt h̄ liberarʒ aĩam eiꝰ a mortali odio. ⁊ nõ eſſet occaſio mali. puta qꝛ ex h̄ iniuriãs ſupbiret vl' audaciã ſumeret ſilia faciendi vel oñderet ex h̄ iniuriatũ offendiſſe. ⁊ hmõi. Hec oĩa Hũbertꝰ in expoſitõe regl'e. Debet aũt fieri ſatiſfactio vl' reſtitutio fame ꝯ̄citiꝰ p̄t et adeſt optunitas ſine aliis picu lis. De q̄rta dãnificatiõe. ſ. reꝝ exterioꝝ notãdum p̄mo ꝙ reſtituenda ẽ res rapta vel furata vel alio mõ vſurpatiue hita in ꝓpa ſpecie. imo in ĩdiuiduo ſi ipſa habet. nc p̄t dari alia p ea eiuſdẽ bonitatis. niſi forte pecunia cũ volũtate dñi ipiꝰ rei. iij. q. i. c. redintegrãda ſunt oĩa ſpoliatſ. et hoc veꝝ niſi ĩ caſu cũ vſurpatio rei aliene eſſet occulta. ⁊ ex reſtitutõe eiꝰ ĩ ſua ſpẽ detegeret raptor. vel aliđ incõueniẽs ſeq̄ret. tunc eñ ſufficeret dare p̄ciuʒ eiꝰ. Scđo notãdũ ꝙ ſi ipa res male ablata pijt morte. vt aĩal. l' ſibi aufert. nihilominꝰ reſtituere tenetur ẜm Ray. ⁊ alios. Si aũt deteriorata eſt ĩ bonitate. vl' diminuta in p̄cio ſupplendũ eſt p̄ciũ. qꝛ debet reſtitui eiuſdem bonitatis ẜm Ray. nã ſi equꝰ vl' bos ablatus ẽ penes raptoreʒ debilitatꝰ ita vt eſtimet ꝗnqꝫ florenoꝝ q̄ p̄us valebat decem reſtituet decẽ nõ ꝗnqꝫ. Similiter ſi furatꝰ ẽ ſextarium frumenti valẽtẽ tũc ſoliđ. xl. cũ vo reſtituit valʒ. xx. duo ſextaria tenet reddere vl'. xl. ſolidos. nc ſufficeret reddere ſextariũ ẜm Ray. ⁊ alios. imo ſi illo intermedio. ſ. inter vſurpationẽ ⁊ reſtitutõeʒ plꝰ valuit ꝙ̄ tpe vſurpatõis illi pluri p̄cio reſtituet ẜm aliquos. Tenet etiam raptor pꝰ reſtitutionẽ damni petere remiſſionẽ de iniuria. ſaltem p interpoſitã pſonam. vel p ſe ex pſſo noĩe furis. vl' tacito ẜm ꝙ q̄litas negocij req̄rit. ſ. ſi ẽ

manifeſtū vl' occultū. Tercio nota ſi ē res fructificans teneť reſtituere rē cū oībꝫ fructibꝫ inde pceptis. et q̄ pcipi potuiſſent a diligēti poſſeſſore. puta vſurpauit agrū alterius. et q̄ nō pcipit de fructibus niſi. xx. ſectaria frumenti. quia male fecit cultiuare vbi. xxx. percepiſſet diligēs cultiuator annuatiꝫ. talis reſtituere tenebiť nō ſolū. xx. pcepta. ſꝫ. xxx. Silr ſi equuꝫ furatus ē cū q̄ lucratꝰ ē menſuatim florenū vnū vbi dñs lucratꝰ fuiſſet vnū cū dimidio tenebiť reſtituere ad rationē vniꝰ floreni cuꝫ dimidio p mēſeꝫ. ⁊ ītelligiť h̄ deductiſ expenſis factis in vtilitatē ⁊ ꝯſeruatōneꝫ ipſiꝰ rei neceſſarijs. nō tñ ſupfluis ⁊ expēſis factiſ gr̄a colligēdoꝝ fructuum. hmōi em̄ deducunť taꝫ a male fidi q̄ꝫ a bone fidi poſſeſſore. Raym̄. ⁊ Tho. Dāna etiā q̄ paſſus ē dñs ex carentia rei ſue teneť ſatiſfacere. extra ꝺ iniuř. et dā. da. c. ſi culpa. Tho. ⁊ Ray. Quarto nota ꝙ ſi plures ꝯcurrerent ad furtū. vl' ad dānuꝫ aliqꝺ faciēdū. ita ꝙ vnꝰ nō faceret ſine altero. q̄libet teneť inſolidū. i. ad totū dānū reſtituēdū quſqꝫ ſit illi ſatiſfactū itegre. Illo aūt reſtaurato per vnū illoꝝ teneť poſtea q̄libꝫ eoꝝ p pte ſua ſatiſfacere ei q̄ totū r̄ſtituit ſm Tho. Ray. Innoc. Hoſti. et Alb. extra ꝺ homi. c. ſicut dignū. puta cū duo vl' plures vadunt ad furādū aliq̄d. ita ꝙ vnꝰ non iret vl' faceret ſine altero. ſeu cū m'lti ſtipēdiarij bellāt iniuſte. ita ꝙ vnꝰ ñ faceret ſine altero. p̄cipue in p̄ncipalibus. M'lti ꝯſiliū p̄ſtāt ad faciendū extorſiōes vl' expoliādū iniuſte aliqueꝫ ciueꝫ. ita ꝙ ſine aſſenſu eoꝝ nō potuiſſet fieri: oēs tenenť inſolidū. De h̄ tñ plene habes i. ij. pte ſūme ti. i. ca. iij. Quīto nota ꝙ cū duobꝫ vl' pluribꝫ exiſtentibꝫ heredibꝫ vſurarij vl' raptoriſ ſi alť factꝰ ē ñ ſoluēdo. ſi vnꝰ ē teneť inſolidū. ſi plures ſunt q̄libet teneť p pte ſua ad reſtituēdū q̄ vſurarie ⁊ vſurpatiue ſunt accepta ab illo. ſ. vſqꝫ ad q̄ntitatē q̄ puenit ad illos ꝺ hereditate. naꝫ oēs res hereditarie obligate ſūt. extra ꝺ vſu. Cōcor. Hoſt. berñ. Goſ. Jo. an. Ad vltra aūt q̄ꝫ pcepit ꝺ hereditate p̄dicti vſurarij vl' raptoriſ ñ teneť. q̄ꝫuis ñ eēt p illa ſatiſfactū ito

tū creditoꝛibꝫ vſuraꝝ l' rapine. Sexto nota ꝙ recipiēs a religioſo ꝯ volūtatē ſupioris ſui tenet illō reſtituere niſi in extrema neceſſitate illō accepit ar. xij. q. i. c. nō dicatis. ⁊ recipiēs ab ipo pꝛelato religioſo ſine cā rōnabili ſꝫ ex gentela vl' turpitudine tenet ad reſtitutōꝫ monaſterio Filia religioſi etiaꝫ abbatis dotata notabiliter de bonis mōaſterij tenet reſtituere dotes. ⁊ vir eius etiam ſi ſcit h̄. niſi p modū elemoſine moderate dotaſſet. Sed q̄ritur vtrū omne lucrū qđ q̄s fecit ex re rapta furata vel p fen⁹ acq̄ſita teneat reſtituere vel paupibꝫ erogare. Ad hoc reſpondet p diſtictōeꝫ. aut em̄ talis res eſt ex ſe fructificās que etiaꝫ ſui vſu nō cōſumit nec diſtrahit. vt ager. vinea. plāte. pꝛatū. dom⁹. iumētū. ⁊ hmōi. ⁊ de hmōi re dꝫ reſtitui omne lucꝝ inde pceptuꝫ ſm Tho. ⁊ oēs alioſ. Aut talis res nō eſt ex ſe fructificās ⁊ ei⁹ vſus ē ꝯſumptio vt granum vinū oleū et hmōi. aut diſtractio. vt pecunia et metalla. Et circa hmōi res ē triplex modus dicendi. Naꝫ q̄dam dicunt ꝙ omne lucruꝫ inde pceptū đbet reſtitui vl' paupibꝫ erogari. qꝛ radice infecta null⁹ bon⁹ fruct⁹ ſeq̄ p̄t vt đꝛ. i. q. i. c. ferk. Cum g̃ radix illi⁹ lucri ſit vſura vl' rapina videt ꝙ fruct⁹ vl' lucrū exinde ſit īfectū et obnoxiuꝫ reſtitutiōi vl' erogatiōi. Alij dicūt ꝙ pecuniā raptā vl' fenebꝛē teneat indubie reſtituere. ac etiā dāna q̄ paſſus eſt is q̄ ſoluit vſurā ex carentia ipſius pecunie ſolute. puta quia opoꝛtuit eum accipere ad vſuram ꝓ ſuis neceſſitatibus: vl' vēdere res ſuas multo mīoꝛi pcio q̄ꝫ valerēt. Lucrum tamen pceptum ex pecunia fenebꝛi per licita negocia nō tenet reſtituere vl' erogare pauperibꝫ. ⁊ hoc tenent Tho. ſecūda ſcđe. q. lxxviij. ⁊ Richar. et Pe. đ pal. i. iiij. Johan. an. ⁊ Johā. calderi. ⁊ Alber. in ca. ſi. de vſurſ. Et ad rationē alioꝛum dici poteſt ꝙ radix iuſti lucri nō eſt rapina vel fenus. ſed induſtria vtentis ea. ex ſe enim illa pecunia nihil lucri attuliſſet. et ſic non eſt radix infecta. quia induſtria de ſe eſt bona. Sed ſi illa pecunia male acquiſita vſus fuiſſet in fraudibus ſimil'r ⁊ in

aliis illicitꝭ acquiſitioibꝫ. tunc radice īfecta tenereẗ. Alij di cūt vt Lau. de ridol. ī ſupra dicto tractatu ꝺ vſu. ꝙ lucꝝ ex tali pecunia q̄ſitū tripha rie diuideẗ. ⁊ vnā q̄dē p̄tē ha bebit vſurari⁹: ip̄e vicꝫ tātū q̄ntū debeẗ expēſe labori et ī duſtrie. qꝺ boni vi. dirime tur arbitrio. p̄t̄eq̄ȝ aliā reſti/ tuet creditori ſuo. q̄. ſ. ſibi de dit vſuras. habito reſpectu ad dānuꝫ qꝺ ille ſuſtinuit in bonis ex carentia illius pe/ cunie. vt dicūt Tho. ⁊ ſeq̄ceſ Reſiduū tanq̄ȝ incertū dabi tur paupibus. Qꝺ ſic p̄bat. penes vſurariū nō dꝫ rema/ nere. ne. ſ. ex h̄ pareẗ via vſu ris ⁊ īuiteẗ hoies ad peccan dū. nec dꝫ creditori reſtitui. q꞉ tūc recipiet vſuras de ſor te ſua. ḡ paupibꝫ ē erogāduꝫ Quia regula ē. ꝙ q̄n aliq̄d ē erogādū ⁊ nō apparet cui. il lud ē paupibꝫ dādū. ar. xiiij. q. v. c. Nō ſane. Ray. etiā cō ſuluit ꝙ p⁹ reſtōnez ſolū vſu re recepte petat vſurari⁹ ab/ ſolutōnez ab eo ſi aliis tene/ reẗ ad cautelā. Magne cẽrta ti videẗ inniti iſta vltia opi/ nio. ⁊ tūc ſufficere videẗ ab/ ſolutio q̄ dꝫ a btō Tho. cuꝫ aliis ī ſua opinioe. Itē q̄ri tur vtrū manifeſto vſurario p̄ſtante cautōeꝫ de vſuris re ſtituēdis. ſi ad p̄ces eius ali q̄s fideiubeat p̄ eo. teneatur ip̄e fideiuſſor creditoribꝫ vſu raꝝ. vł epo. vł paupibꝫ ad re ſtitutōeꝫ oim vſuraꝝ extor/ taꝝ certaꝝ ⁊ īcertaꝝ. Ad qꝺ rn̄det Laurē. vbi ſup̄ dicēs ꝙ Lap⁹ cū plibꝫ aliis docto ribꝫ determiauit talē fideiuſ ſorē nō teneri vltra vires he reditatꝭ p̄ncipalẗ. etiā ſi ſe p̄n cipalē cōſtituiſſꝫ. Et addit. hāc etiā queſtionē diſputa/ uit Paul⁹ ꝺ leaza. ⁊ determi nauit ꝙ n̄ obligaẗ fideiuſſor vltra facultates vſurarij ha bito reſpectu ad tp̄s cautōis q꞉ ſi tp̄e cautōnis p̄ncipalis erat ſoluēdo. dato etiā ꝙ fa/ cłtates ſint poſtea exhauſte nō reſtitutōe vſuraꝝ nᵉ eris alieni. ſꝫ p̄ alios modos fide iuſſor remanebit ad oīa ob/ ligat⁹. licet eñ̄ exceptio ino pie p̄ſit p̄ncipali. nō tn̄ fide/ iuſſori. ſꝫ ſi tempore p̄ncipa/ lis cautionis non erat ſoluē do. non tenetur vltra vires principalis. Idē tamē Pau lus diſtinguit īter fideiubē/ tem pro cautiōe. ⁊ ſe obligā/ tem ad reſtitutionem vſura rum ex alia cauſa In primo

enim caſu ñ tenet fideiuſſoꝛ vltra vires. qꝛ nᶜ vltra vires reſtituere vł cauere tenebat ṗncipalis. In ſcđo caſu ſecꝰ qꝛ ṗncipalis eſt obligatꝰ iſolidum. licet habeat exceptiones inopie vel ſiłe. que exceptio vtpote ꝑſonalis non dirigit ad fideiuſſoꝛez. Itē nota ẜm Richar. in. iiij. diſ. xv. ꝙ q̄ dānificat aliquez iniuſte i ſua libertate ſcꝫ iiuſte ꝓcurando eū redigi in ſeruitutē. tenet ſe facere ſeruū ꝓ eo. ſi ñ pōt eum aliter reſtituere libtati. niſi foꝛte tał eſſet ꝯditio ꝑſone q̄ hoc damnuꝫ intulit qđ notabił'r redūdaret in ꝓiudiciū boni cōmunis. in q̄ caſu nō tenet ſe facere ſeruū. ſed tenet ad om̄e aliud interesse ad arbitrium boni viri. Quantūcūqꝫ q̄ſ dānificaret aliquē in aliis poſſeſſiōibus nunq̄ꝫ tenet ꝓ reſtitutione ſe facere ſeruū eiꝰ vł alteriꝰ. q̄a vt đꝛ. ff. de re. iu. libertas ineſtimabilis res eſt. Qđ autē đꝛ Exo. xxij. Si aūt nō habuerit vnde reddat venūdet Judiciale ṗceptum fuit vñ modo non obligat. Hec ille Item ſi q̄s impedit aliquez iiuſte ab officio vł beneficio iam obtento. puta ꝓcurans ſibi auferri ex aliqua ſiniſtra cauſa vł falſa tenet ad ſatiſfactionē đ toto ẜm Tho. ꝛ Richar. in. iiij. diſt. xv. ſecꝰ ſi iuſte h ꝓcurat. qꝛ meret priuari ex defectu ſuo. Sed ſi impedit a bñficio cōſeq̄ndo nō tenet ad tantū quantū eſt beneficiū ſed ad arbitriū boni viri ẜm Tho. et Richardū. qđ intelligendū videt qñ h facit ex odio vł malicia. nam ſi facit vt ſibi vel amico ſuo magis ꝓuideret q̄ꝫ illi. puta teſtatoꝛ aliq̄ſ vult legare A. ꝛ ego rogo ꝙ magꝭ leget mibi. vł cuidā ꝑſone mihi magis dilecte. ꝛ ille ſic facit. tał ẜm Pe. de pał. in. iiij. nulli tenet. qꝛ nulli aufert ius ſuuꝫ: nam illi nullū ius erat acq̄ſitū. ꝛ nemini facit iniuriā qui vtit iure ſuo. cuilibet em̄ licet ſe alteri cōmēdare. vt donet ſibi vł leget. ṗcipue cum indiget Item q̄rit vtrū clerici teneātur reſtituere illos fructꝰ quos voluptuoſe cōſumūt nō facientes ſeruitiū in eccleſia. ſcꝫ nō officiantes vel officiādo. Rñdeo ẜm archi. diſt. xliiij. vtiqꝫ tenentur ꝛ hoc tripł'r. Primo ratione dati. Secundo ratione ſacrilegij. Tercio ratione odij

Primo rõne dati.naz illa bona tali eccl'ie iō data ſunt vt offerāt pces ꝛ ſacrificia ꝓ ipis q̄ dederūt.ꝛ ex reſiduo alentur paupes. Ad qḋ facit ꝟbum Hiero.dicēt. Tibi o ſacerdos de altario viuere.ñ luxuriari ꝑmittit.diſ.xliiij. §.i.et q̄ h̄ nō facit infideliter agit Scḋo rõne ſacrilegij q2 defraudāt totam eccl'iam quā ſuis pcib9 et officijs iuuare deberēt ꝛ ei ꝓdeſſe. Uñ Alex.papa. Ipſi ſacerdotes ꝓ ppl'o interpellāt.ꝛ pctā ppl'i ꝯmedūt.q2 pcib9 ſuis ea delent.i.q.i.c.ipi. Tercio rõne odij.quia ꝓuocāt iraz dei ꝯ ppl'm. Greg. Cum is q̄ diſplicet ad intercedendū mittit:irati anim9 pcl'dubio ad deteriora ꝓuocat.diſ.xlix.§. i.Qḋ verū ē qñ ppl'us eſt in cauſa malicie ſacerdot̄. Sz q̄d ſi facit ſeruitiū eccl'ie.ſed in mortali ꝑſeuerās. Rñ.nō videt teneri ḋ fructib9.ꝛ rō ē q2 etiā mali miniſtri orōnes ꝯmūes vt officiū ꝛ miſſe ꝓſunt viuis ꝛ ḋfūct̄ ſm tho.i iiij. Sz q̄d ḋ bonis omiſſis nunq̄d tenet reſtaurare totū Rñdeo ſm archiḋ.ex q̄litate deberet ſibi iniūgi in pnīa ſi poſſet. ſed nō ē neceſſariū.ſz in h̄ ē pnīa arbitraria ſicut i alijs.ꝛ idē videt ſentire Pe. de pal'.in.iiij.

Ubi ſit fienda reſtitutio. Capitulū.iij.

Quantum ad terciū pncipale.ſ. vbi fienda ē reſtitutō Circa h̄ diſtinguendū.quia aut pſona cui fiēda ē reſtitutio ſcit.aut inq̄rendo ſciri pt aut oīno ignorat Si aūt ſcitur aut inq̄rēdo ſciri poteſt ipe vl' heres ei9 ipō mortuo i loco vbi facta ē rapina.vſura vl' dānū.ſi vterq3 ibi ē vel vbicūq3 adinuicē ſe ꝯueniūt creditor ꝛ debitor. Si autē alter ē abſens a loco vbi facta eſt vſurpatio vl' dānificatio mittet expēſis ei9 q̄ ſe abſentauit de loco. Si ꝟo ē abſens cui fiēda ē reſtitutio.puta quia mutauit domiciliuz mittet ſibi rē ablatā vl' pecuniam ipſe q̄ abſtulit expēſis illiuſ q̄ habet reſtituere. Si ꝟo abſentauit ſe a dicto loco is qui rem vſurpauit.ipe ſuis ꝓprijs expenſis tranſmittet rem vel pecuniā ſm Hoſtiē.ꝛ Joh.an.ꝛ hoc ꝑ talem modum q̄ non detegat peccator ſi peccatum ē occultū.

ar.ij.q.i.ca.ſi peccauerit. vel etiã põt creditori ſignificari ꝑcipue qñ eſt mltũ remot⁹ a debitore occulte vl' mãifeſte ſm ꝙ expedit et ſm ꝙ creditor ordinat. vl' ꝺ mittenda illa re vel reſeruanda vl' aliter danda ſic agat debitor et liberit. Si autẽ ſuo ꝓꝓo motu rem illã deſtinaret ſeu pecuniã debitor: ꝛ in via piret vel auferret ſibi. pir ꝫ ei ꝗ ad hoc teneret ad ſatiſfaciendu ꝫ ſm Jo. in glo. Uel etiã ſi ſperat cito venturus ad locũ põt ſibi rem ſeruare. Et ſm Tho. Hoſt. ꝛ Jo. an. in edẽ ſacra ꝫ deponere. vl' alio tuto loco. Aut ſi res ẽ ꝑui valoꝛ. et creditor diſtans multũ ꝛ abundans fuerit. ꝑt etiã ſm Guil. ꝓ aĩa eius paupib⁹ erogari Si ꝟo ignorat nec ꝑquirendo inueniri ꝑt cui reſtitutio fieri debet. tunc erogãda eſt res ablata vel ꝑciũ ei⁹ pauperib⁹ ꝓ aĩa illius in loco illo vbi facta eſt vſura rapina vel dãnũ. vel in loco in ꝗ habitat is cui fienda eſt reſtitutio. Et h̄ ideo qꝛ melius ẽ ꝙ vicini inde ſentiãt ꝯmodu ꝫ ꝙ̃ extranei. tum etiã qꝛ veriſimile eſt ibi reꝑiri dãnũ paſſum vel heredem ei⁹. Ita notat Hoſti. Jo. an. ꝛ Jo. ꝺ ligna. Uel ſaltẽ fiat tal' erogatio ad arbitriũ dyoceſani loci vbi factũ eſt dãnũ vl' rapina ſm Ray. Si tñ ꝯmode fieri nõ poſſet ĩ dicto loco cu ꝫ h̄ ñ ſit neceſſariũ. ꝑt tũc ꝛ debet alibi fieri. ſm Guil. S ꝫ ꝛ btũs Tho. ĩ hmõi caſu nil dicit de loco determĩato. ſed ꝙ pro anima illius cuius reſ erat debet paupib⁹ erogari. Unde ꝛ M. Hugo peritus in vtroꝗ iure et frater Clarus dicebant ꝙ cum pauperes ſint vt vnum mẽbru ꝫ in corpe eccleſie. nͨ ab hac vnitate ſequeſtrẽtur propter locoꝝ diſtantiam: ſufficit ſi reſtitutio ĩcertoꝝ detur ꝗbuſcunꝗ pauperib⁹ etiam alterius prouĩcie. ꝙ̃ vbi facta ẽ rapina vl' dãnũ. ꝛ maxime ꝗ ſunt paupes chriſti. ꝛ vtiliores eccl'ie dei ꝛ ſaluti aĩaꝝ. et ex h̄ apparet ꝙ locus nõ ẽ de neceſſitate reſtitutõis ſed de ꝯgruentia. Idẽ tenet Fede. de ſenis. c. xxxij. oꝑis ſui Uſure tñ incerte extorte per mãifeſtos vſurarios quõ debeãt reſtitui. ꝛ in quo loco. ꝛ ꝑ quẽ dyoceſanũ. hẽs ĩ. ij. parte ſumme. ti. i. Quamuis eni ꝫ quod habetur in iſto. §.

nõ ptineat ad vbi: ſ3 magis ad q̃d. tamẽ h̃ notabil'r q̃rit vtrũ fideiuſſor poſſit repete re a debitore vſuras q̃s p eo ſoluit creditori penes q̃m p ipo dbitore itercessit. Ad qḋ rñdet Lau. ꝙ Jo. an. in q̃ſti one ſup mercuriali: in regl'a damnũ. de reg. iu. in. vi. hãc q̃ſtionẽ explanat notabil'r. ꝛ ex eius dictis elicit. xi. ꝯclu ſiones. q̃ꝝ prima eſt tal'. Nõ recipit fideiuſſor a debitore obligationẽ ſciente ꝛ ꝯtradi cente vſuras ſuo ſolutas de bitori. nec etiã ſortez nec q̃d aliud inutiliter ipenſu3. pl' eſt em̃ ꝯtradicere q̃ ñ ꝯſenti re. extra ḋ ſymo. c. ſicut tuis. Secũda ꝯcluſio ẽ nõ repe/ tit a debitore ſciẽte ꝛ patien te. ſ3 nõ mãdãte obligatiõe3 fideiuſſor vſuras vl' in debi tũ ſolutas. vel ſolutũ credi/ tori. ꝛ ſibi iputet ꝙ ſe obtu/ lit. extra de re. iu. c. bona fi/ des. l. vi. repetit tñ ſortẽ i de bitũ qḋ ſoluit. Tercia cõclu ſio eſt. nõ repetit a debitore ſciente ꝛ mãdãte ipm obliga ri pro ſorte tm̃ fideiuſſor ſol uẽs vſuras. tũ q2 fines man dati exceſſit. tum q2 ad illas obligatus nõ erat. Quarta ꝯcluſio eſt. nõ recipit a debi tore fideiuſſor vſuras ſcien te ꝛ mãdãte ipm in oẽ3 caſũ. vl' ſimpl'r obligari ſiue fide/ iubere. patet. q2 in generali mandato non incluſit inde/ bitum de q̃ viſil'r in ſpecie ñ mãdaſſet. c. i generali. de reg. iu. in. vi. Quinta ꝯcluſio eſt. repetit a dbitore ſciẽte ꝛ mã dante ipm p vſuris. cu3 ſub noĩe ſortis icluſit eas. vt eſt mor3 obligari ſiue fideiube/ re ipe fideiuſſor vſuras. q̃m iuſte credere potuit illã ſor/ tẽ totũ debitu3. nec p̃ſumere debuit illḋ debitu3 ſub noĩe ſortis pmittere. extra ḋ pre/ ſũ. c. q2 viſil'r. Sexta cõclu/ ſio ẽ repetit a debitore ſciẽte et mãdãte noiatim p vſuris fideiuberi ipe fideiuſſor cre/ ditori ſolutas ſi iurauit illas ſoluere. et iſta ẽ cõis opinio. extra ḋ fideiuſ. c. ij. ꝛ iſtã opi ni. approbat Jo. an. h3 tñ fi deiuſſor optionẽ ſoluẽdi vel abſolutõe3 petẽdi ſicut hẽt debitor. Septĩa ꝯcluſio eſt repetit a debitore etiã noia/ tim mandante p vſuris fide iuberi ipe fideiuſſor vſuras creditori ſolutas: etiã ſi ñ iu rauit creditori illas ſoluere. Si ipſi fideiuſſori debitor i dẽnitatem iurauit. dũmodo

alias pp̄ter pignora data vel aliā cām debitori fuit expe/diēs vſuras ſolui.c. puenit. extra d̄ fideiuſ. Octaua concluſio ē.nō repetit a debito/re ſciēte et mādāte noīatiꝫ p vſuris fideiuberi ip̄e fideiuſſor creditori ſpōte ſolutas.ſi nō iurauit creditori illas ſoluere nec debitor iurauit fideiuſſori indēnitatē.nec expe/diebat debitori ppt̄ pigno/ra data vel aliā cām ipas vſuras ſolui.⁊ h̄ d̄ iure fori. Sꝫ opinio theologoꝝ q̄ ſm̄ Jo bā.an.mltū fauet eq̄tati ē ꝙ vrgeat̄ d̄bitor ad ſoluenduꝫ ī foro ꝯſcie.de re.iur.c.ſciēti. li.vi. Nona ꝯcluſio ē.nō re/petit a debitore ſciēte ⁊ mandāte noīatim p vſuris fideiu/beri ip̄e fideiuſſor vſuraſ creditori coacte ſolutas ſi n̄ iu/rauerit creditori illas ſolue/re nec d̄bitor iurauit fideiuſſori īdemnitatē.nec expediebat d̄bitori ppt̄ pignora data vel aliā cām vſuras ſolui. ſi fuit ip̄e fideiuſſor in culpa vt q2 n̄ excepit.ſecꝰ ſi nō fuit in culpa. Decia cōcluſio ē ꝙ ī oī caſu q̄ p̄t a debitore fide/iuſſor vſuras r̄petere.dꝫ ītelligi ſi n̄ interuenit fraus pſone ad pſonā.l.ꝯſtituētis ob h̄ ſi deiuſſorē.extra de puſl.c.q̄nto. Undecima ꝯclō ē ꝙ in oī caſu q̄ pōt a d̄bitore vſuras repetere fideiuſſor poterit illas repetere a creditore cui ſoluit.ff.mādati.l.ſi fideiuſ/ſor.§.in oibꝫ.

Per q̄s dꝫ fieri reſtitutio
Caplm.iiij.

Quantum ad q̄rtū.ſ.p q̄s dꝫ fieri reſtitutio.pmo dicēdū ē d̄ incertꝭ.ſcdo d̄ certꝭ. Querit̄ ḡ vtꝝ reſtitutio īcertoꝝ debeat fieri p eū q̄ hꝫ reſtituere.vl p aliū cui cōmiſerit.aut ſoluꝫ p dyoceſanum. Rn̄.circa h̄ ſūt varie opiniones ⁊ ꝯrie. Hoſt.ſup.c.cum tu.d̄ vſu.⁊ in.c.cū ſit.d̄ iude. ⁊ ī ſū.ſua.d̄ pe.c.ſi iuxta finē tenet ꝙ vnꝰ d̄ caſibꝫ ptinentibus ad ep̄m ē reſtitutio male ablatoꝝ īcertoꝝ.qd̄ etiaꝫ tenet Jo.an.extra d̄ p e.⁊ re. l.c.ſi ep̄s.ī glo.li. vi. Et ī.c. pctm̄.de reg.iu.li.vi. Ad qd̄ vid̄r facere qd̄ hr̄.xij.q.i.c.p̄cipimꝰ. Addūt etiā aliq̄ q̄ h̄ tenēt hāc rōeꝫ. Cū hmōi bona īcerta ſint p aīabꝫ eoꝝ q̄ꝝ fuerūt fidelr diſpēſāda.ac p ꝯn̄s ſint ad diuinū cultū eo ip̄o et ſuſtentatiōeꝫ paupeꝝ

ordinata. Solus aūt eccl'ia ſtic⁹ platus ſit rector ꝛ moderator diuini cult⁹. ꝛ pat' pauper: ꝛ diſpēſator rer diuino cultui ordinandar. vt patet di. lxxxvij. c. diuie. ꝛ i multiſ alijs ca. Jō ſm iudiciū eius debita incerta ſūt p eū diſpē ſanda. Archi. aūt in q̈dā q̄ſti one diſputata p eū. ꝛ in roſa rio. xiiij. q. v. c. nō ſane. tenet ɔriū. et dicit ſniā Hoſti. circa hec ſupdicta eē verā in caſu vbi null⁹ ꝺputat⁹ ē a teſtatore q̄ h̄ exequat'. vt. xij. q. ij. c. de laicis. Ubi ꝟo certa pſona deputata eſt a teſtatore: illa pſona dꝫ exeq̄. vt in di. ca. de laicis. extra ꝺ teſta. c. tua. īmo credo q̄ ipe raptor icerta q̄ debent paupib⁹ erogari pt ipſe paupib⁹ erogare abſq̄ licentia vl' autoritate epi: vel alteri⁹ iudicis eccl'iaſtici. vt ſatis colligit' in d. c. cū tu. Et h̄ innuit etiā clare glo. in ca. ſicut dignuꝫ. de homi. §. eos. Nec obſtat. c. cū ſit. ꝺ iude. p quod pbat Hoſti. ſuaꝫ opinioneꝫ. Nā illꝺ. c. loquit' de iudeo: nō ꝺ chriſtiano. cuius act⁹ vl' diſpenſatio merito habet' ſuſpecta ab eccleſia q̄ ad chriſtianoſ. iō iuſte ꝛ bn̄ dicit ibi ſm puidentiā dyoceſani: q̄ ſuſpitio ceſſat i chriſtiano. ꝛ ſic nō dubito q̄ epſ nō hꝫ ſe itromittere ꝺ talib⁹. Hec archi. Jo. ꝺ ligna. ideꝫ ſentit. ꝛ poſt adducit hāc rōnem. Qui indebitū extorſit obligat⁹ ē ex maleficio vl' q̄ſi illis q̄b⁹ extorſit: ſi extāt. al's paupib⁹ Et regl'a hꝫ q̄ debitor pt ſe p abſolutōeꝫ liberare. inſti. q̄. mo. tol. ob. p totū. Tu q̄ dicis ɔriū da mihi caſum expſſum ɔ regulā. n^c eſt ver q̄ ſit in d. c. cū ſit. q̄ ñ loquit' in chriſtiano ſed i iudo vt dicit Archi. Hanc opinionē ſequit' Pau. zeñ. et Be. ſup clemen. i. de priuil'. Hoc etiā ɔſuluerūt Jo. cal. ꝛ Recupus. Sꝫ dn̄s Hugo vtriuſq̄ iuris pitus. ꝛ frat' Clarus. vt br̄ in q̈dam ſummula ɔcordauerūt in h̄ q̄ nullū ius expſſum hoc dicit. nec i decretis nec alibi niſi q̄ epuſ eſt pcurator pauper. Illud ꝟo adaptat' q̄ pt pcurare de ſuo pprio ſi hꝫ. vel ꝺ bonis eccl'ie. i. ꝺ fructib⁹ vl' alijſ modis. Sed q̄ ſacerdotes ſimplices ſunt impiti p maiori pte. epi ꝟo reputant' ſufficiētes i ſcia. hic ioleuit q̄ hmōi reſtitutōes remittūt' ad epoſ Unde ſi ɔfeſſor pit⁹ ſit. ꝛ ſci

at in hmōi ſufficienter ↄſule
re nō eſt neceſſe remittere ad
epos. hec ibi. ⁊ in hac ſenten
tia ē Jo. mo. Hoc etiā innu
it Inno. extra ꝺ īmunita. ec
cle. c. qꝛ plerique. ar. xvi. q. iiij.
c. ſi qͥs romipetas. Ad rōem
ſupiꝰ inductā ꝓ alia opiniōe
poſſet rñderi ꝙ ꝗuis epi ⁊ ꝑ
lati ſint diſpēſatores rerꝝ da
tarꝝ eccl'ijs. non tñ ſequit ꝙ
ſint diſpenſatores oim̄ q̄ ſm
deū ſunt in diuinū cultū ⁊ in
paupes erogāda. ſz ſolū i di
uinū cultū iā ordīata. vt red
ditꝰ eccl'iarꝝ ⁊ hmōi. Nā ſi eſ/
ſent diſpēſatores erogādorꝝ
oim̄ ſm ꝰ eēnt etiāz diſpēſa
toreſ oim̄ ſupfluorꝝ que diui
tes ex diuio ꝑcepto deberēt
paupib' erogare. qꝺ a nullo
ↄcedit. Sed et Tho. ij. ij. q.
lxij. dicit. ꝙ ſi ille cui dꝫ fieri
reſtitutio ſit oīno igtus dꝫ ei
reſtitui ſicut ꝑt. ſ. dādo in ele
moſynas ꝓ ſalute eiꝰ: ſiue ſit
mortuꝰ ſiue ſit viuꝰ: ꝑmiſſa
tñ diligēti inqͥſitiōe eiꝰ. ⁊ de
autoritate epiſcopi nihil dic
Scotꝰ in. iiij. di. xv. dicit. ſi
q̄ras ꝑ cuiꝰ manꝰ debeant ta
lia diſpēſari ſi incerta. Rñ. ꝙ
nō inueni q̄ neceſſario ſit de
terminatꝰ mediator iſta pau
pib' diſpēſando. Videt aūt
mihi ꝙ ꝑ ſeipm̄ cōſilio nihi
lominꝰ boni viri ꝑt ꝰ paupi
bus erogare. qꝛ tali media/
tori ad diſpēſādū tribui poſ
ſe de cuiꝰ fidelitate ꝑſumeret
⁊ n̄ ſibi approꝑaret vl' ī alioſ
vſus conuerteret ꝗ deberet
Unde vbi lex diuina vel ec/
cleſiaſtica nō ligat ſeq̄nda ē
rō naťal. Illa aūt dictat ꝙ q̄
tenet reſtituere magꝭ ꝰ faci/
at ꝑ ſe ꝗ ꝑ aliū. nō excluden
do tñ ꝑ ꝰ cōſiliū boni viri: ſz
īcludēdo. Hec ſcotꝰ. Quidā
alij faciunt circa ꝰ diſtinctio
nē. vicꝫ q̄ntū eorꝫ in qͥb' ↄpe
tit repetitio. vt furto. rapina
vſura. fraude. ⁊ hmōi diſpē/
ſatio īcertorꝫ ꝑtineat ad epꝫ.
Sed aliorꝫ vbi nō ↄpetit re
petitio. ⁊ ſi erogatio fiēda eſt
paupib'. vt in ludo ⁊ iniuſte
accepti a iudice ꝓ iudicādo:
vl' a teſte ꝓ teſtimonio. a me/
retrice ꝓ fornicatiōe ⁊ hmōi
q̄libet per ſe poſſit diſpenſa/
re. vl' cū ↄſilio ↄfeſſoris. Ego
credo ſecundaꝫ opinionē ſcꝫ
Archi. ⁊ ſeq̄ciū oīno veraꝫ et
ſimpl'r. excepto vno caſu. vi
delicet in incertis publicorꝫ
vſurariorū. quem caſum nō
dubito oēs illos excepiſſe
intēdere. quia ibi expreſſe ⁊
clare ius ꝓuidit. vt ſcilicet ꝑ

diſpenſationē dyoceſani ta
lia incerta determinent ꝛ di/
ſpenſent. extra de vſu. c. ꝗꝗ
li. vi. ibi tradit forma de hu/
iuſmodi. de q̄ hēs in. ij. pte
ſū. ti. i. In h̄ ꝯ caſu tm̄ p̄t in/
telligi illō qd dicit p terciaꝫ
opinionē. ſ. in vſuris publi/
cis icertꝭ. Et ſi q̄rat vtrꝫ eps
poſſit p ſua ſynodalia h̄ ſta/
tuere. vt. ſ. ſibi retineat diſpē
ſationē incertoꝝ. ꝛ aliijs non
poſſit ſe intromittere. Dicit
i h̄ Jo. d ligna. ſup. c. cū ſit. d
vſu. ꝙ q̇cq̇d dicit Johā. an.
dubiū eſt an poſſit. ꝛ Johā.
cal. in q̄dā ꝯcilio dicit exp̄ſ/
ſe ꝙ nō p̄t. Hugo ꝛ frat Cla
rus dicūt ꝙ nō p̄t eps excōi
carc de iure ſacerdotes q̇ ſe i
tromittūt de diſpenſatiōe i/
certoꝝ Quantū ad ſcdm p
q̄s debet fieri reſtitutio cer/
toꝝ bonoꝝ. Ad qd r̄ndet ꝙ
p eū q̇ abſtulit ſeu r̄cepit vſu
ras ſeu male ablata p̄t etiā ꝛ
p q̄mcūq3 aliā p̄ſonā facere.
in h̄ em̄ vera ē regula iuris.
Qui p aliū facit pinde ē ac ſi
p ſeip̄ꝫ facere videat. de reg.
iu. lib. vi. Si tn̄ viciū vſure
furti rapine vel alteri⁹ dāni
eſt occltū. ꝛ reſtitutio occul/
to mō p ſe vel p aliuꝫ fiēda ē
vt nō detegat p̄ſona. ij. q. i. ſi
peccauerit. Caueat etiā dili
gēter qd p aliuꝫ facit ita cau
te faciat vt recipiat q̇ dbet et
nō ille ſibi retineat. qꝛ n̄ eſſet
p h̄ liberatus. nec cōfidat de
ꝯfeſſoribꝰ nec p̄dicatoribus
nec q̄ſtuarijs q̇ q̄rūt pecuni
as nō aīaꝝ ſalutē. Et ſi is q̇
rapinā vſurā vl' fraudē fecit
nō reſtituat. cū heres teneat
ad oīa onera defūcti inq̄ntū
ſufficiat hereditas: tenet ꝛ ip
ſe facere dictā reſtitutōeꝫ. de
vſu. c. michael. ꝛ eadē ratiōe
heres heredis. ꝛ ſic in īfinitū
cū ſcit ab eis hereditas obli
gata ad reſtōem ppt vſuras
ꝛ rapinas et dāna a priorib⁹
facta. ꝛ vbi nō ſufficeret he/
reditas ad ſatiſfaciendum te
nent legatarij ꝛ donatarij. qꝛ
legari nec donari poteſt alie/
num. nᶜ excuſarent heredes
ſcientes vel dubitantes vel
merito dubitare debētes ex
publica fama vl' ex ſcripturꝭ
vel ex fideli relatu teſtatoreꝫ
illicitos feciſſe ꝯtractus vel
vſurarios. ex hoc ꝙ null⁹ po
nit querelam ſuper hoc. vel
poſtulat aliquid ab eis vt de
bitum. Sed debent dili/
genter inquirere veritatem
quam poſſunt. Et ſi inue/
niunt ſic eſſe notificent: vel

notificare faciant illis q̄bus debent ſe offerentes ad reſti tutionem. et ſi ñ inuenirētur paupibꝫ erogādo. al's eſſʒ in eiſ igrātia craſſa q̄ ñ excuſat diſt. xxxvij. §. ſi. ⁊ q̄uis ꝺſū ctis non pſit illa reſtitutio ſi deceſſerint impenitentes. p deſt tñ īmo neceſſaria ē ipſis heredibꝫ ſi volūt ſaluari. q̄a ñ remittiꝛ pctm̄ ⁊c. de re. iu. li. vi. Si aūt licitā artē exer/cebat vl' pſimonſalia tm̄ ha bebat teſtatoꝛ. nͨ apparet ex fama vel ſcptis ꝺ illicitis cō tractibꝫ ſeu aliēo pſumere de bēt eū iuſte acq̄ſiſſe. qꝛ nemo iudicandꝰ eſt īmemoꝛ ppe ſa lutiſ ⁊ diuini amoris. i. q. vij. c. ſancimꝰ. ⁊ pcipue in mortiſ articlo. Itē nota ꝙ dic̄ Ho ſtiē. i ſū. ti. de vſu. ꝙ ſi aliqua honeſta perſona. puta ſacer dos vel eps tractet inꝛ debi toꝛē ⁊ creditoꝛē ꝺ ſatiſfacien do. et dicat creditoꝛi tal' me diatoꝛ. tātuʒ faciā tibi reddi ſi ex coꝛde reſiduū remittas. nō decipias me qꝛ mediatoꝛ ſum. nec debitoꝛē cuiꝰ aīe ſa lutē q̄ro. et rñdet creditoꝛ ſe ex toto coꝛde libare ipm̄ de bitoꝛē. q̄re ñ dicam ipm̄ libe ratū ñ video. nec [illegible] cūꝗ ſit ſatiſfactuʒ. oīmo ſit

ſatiſfactū ei. Si q̄ mouētur in ꝯriū h faciūt in odiuʒ vſu rarioꝝ. Si q̄s em̄ ex alia cā aliȷ̄ iniurieꝛ. eq̄dem h admit ter q̄libet theologus ꝙ ꝯcoꝛ dia inꝛ ptes poſſit tractari. ⁊ parſ eiꝰ qꝺ deberet ex pacto remitti. al's titulꝰ ꝺ trāſactio inutilis eēt. ⁊ q̄re ñ idē ꝺ vſu ra. Dicēdū ḡ ⁊ tenēdū ꝙ pci bꝫ poſſit vl' iuſſu iudicis vel pactōne ptiū remiſſio fieri. ⁊ ſic dicā vſurariū abſolutuʒ. hec Hoſtiē. Que q̄deʒ ītelli go ṽa eē ī foꝛo ꝯtētioſo. ñ in foꝛo ꝯſcie. vl' etiā ī foꝛo ꝯſci entie q̄ntuʒ ad ea q̄ dubia eſ ſent. vtꝝ deberēt dari vl' nō qꝛ rōnes ſūt ad vtrāꝗ ptem vl' cū dubiū eſt q̄ntū debeat ſatiſfacere p dāno dato. Et ad h faciūt ratōnes q̄s facit ipe Hoſtieñ. Sʒ vbi certuʒ vl' claꝝ ē debitū vl' rōne vſu raꝝ vl' alteriꝰ vſurpatōis ni ſi ꝺbitoꝛ liberalr̄ remittat il lud qꝺ remittit. etiā ſi de mil le tantū decē remitteret. ſi h facit qꝛ putat ſe aliꝛ reſiduū ñ poſſe hr̄e nil valʒ illa remiſ ſio facta etiaʒ publico pecca to q̄ ad aīam. Unde cū mer catoꝛ infoꝛtunia paſſus fal lit ⁊ occultat mlta de bonis ſuis mobilibꝫ. vt nō pueniāt

ad man⁹ creditoꝝ. ⁊ q̄rit cō/
poſitiōez cū eis ꝺ minori q̄n
titate q̄ꝫ debeat puta conue/
nit rñdere ſingul' creditori/
bus ad rōez .xv. ſolidoꝝ ꝑ li
bꝛa. cū tñ poſſ₃ totū dare vl'
cedere bonis. cui ꝯpoſitōi aſ
ſentiūt creditoꝛes. ⁊ ita reci/
pientes liberāt eū ꝺ reſiduo.
cū illi nō ſpōte ſ₃ coacte fece
rint illā remiſſionē. volentes
illa ꝑte potius carere q̄ꝫ to/
to. q̄nimo ⁊ ſi cederet bonis
total'r nihil ſibi reſuādo. et
ñ ſufficiūt bona illa ad ſatiſ/
faciendu₃: ſi poſtea ꝑuenerit
ad pinguioꝛē foꝛtunā tenen
tur ꝺ reſiduo. de ſolu. c. odo/
ardus. De dānis dat' tꝑe
guerre adīuicē int' ciuitates
quō ⁊ ꝑ q̄s pt fieri reſtitutio
qñ faciūt pactū cū certis pa
ctis ⁊ capitul'. Nota q̄ i q̄/
da₃ ſummula ſic ꝺr. q̄ q̄uis
ſint pupilli mlti et abſentes
q̄ nō aſſentiūt. et foꝛte etiam
aliq̄ ꝯdicūt ex ꝑuect' q̄ rece/
perūt dāna iniuſte. nec eis ē
ſatiſfactū. nihilomin⁹ tātū ē
bonū pacis q̄ q̄ hñt rēpubli
cā gerere pñt cū ꝯſenſu ma/
ioꝛiſ pt' ſubiectoꝝ ſibi pact'
pac' ſubdere. ⁊ licite relaxa/
re inuicē damna data. ⁊ ſi fi/
at relaxatio pꝛedicta: tenet ⁊
valet. Nā ⁊ h̄ mō pñt etiam
ꝑ bono reipublice ſibi taliaſ
imponere ⁊ hmōi. q̄s gabel/
las vocāt. De bonis vo cle/
ricoꝝ ⁊ religioſoꝝ nō pñt la
ici facere relaxatōez. q₂ ñ ſūt
eoꝝ foro ſubditi. nec ꝺ bōis
eccl'iaſtic' ꝑmittit' eis aliq̄ di
ſpoſitio. vt di. xcvi. Bñ pñt
tñ h̄ facere ꝓlati ſpūales ter/
raꝝ adinuicē de ꝯſenſu et cō
ueniētia clericoꝝ ⁊ religioſo
rū q̄ dāna receperūt in guer
ra. Hāc aūt relaxatiōez q̄ ad
laicos vel clericos intelligaſ
de dānis dat' de reb' ꝯſum/
ptis. nā res extātes vt equoſ
pānos ⁊ hmōi q̄ hñt ⁊ ſciūt
ſua nō eſſe. vtputa q₂ bellu₃
iuſtū nō fuit ex ꝑte ſuoꝝ. vel
ſi iuſtū ab his acceperūt a q̄
bus ñ poterāt: ipa tenere nō
pñt. vñ ſi dños ꝓpos īueni/
re pñt eiſ reddere tenent' al's
ſi nō inueniunt paupib' ero
gare. Idē videt' dicēdū ſi ꝺ
iuſticia belli dubitat'. nā vbi
clare bellū iuſtum ē res acce
pte efficiunt' capiētiū. di. i. c.
ius militare. q̄ tñ debēt iter
eos ꝓpoꝛtionabil'r diſtribuī
per duceſ belli. xt. xxiij. q. v:
c. dicat. niſi ꝑ publicum edi
ctum datum ſit vnicuiq₃ qd'
capit. Paupeꝝ aūt ē innocē

tum nõ videt̃ tutũ bona auferre: cum ſint ſine culpa. niſi ſubſit cã. cũ ſit aliq̃s puniendus. de reg. iur. li. vi. Pena tñ tpali freq̃nt̃ punit̃ vnus ꝓ altero diuerſis de cauſ. vt. i. q. iiij. De tutoribꝰ curatoribꝰ negocioꝝ alioꝝ geſtoribus filijſfamilias et hmõi. q̃ extorſerũt vſuras vel fecert̃ rapinas fraudes ⁊ dãna nomine alieno. ſ. ꝓ pupillis. patronis vl' patribꝰ ſuis. nil tñ eoꝝ ꝑuenit ad eos. ſ3 ad pupillos dños vel patres eorũ q̃rit̃ vtꝝ ꝑ eos poſſit et debeat fieri reſtitutio ipis pupill' vl' prĩbꝰ ſeu dñis neſcientibꝰ ⁊ inuitiſ d̃ bonis eoꝝ ad q̃ſ ꝑuenerũt tal'r extorta. Rñ. dicũt q̃dã indiſtincte q ſic i foro ↄſcie dũmõ ñ imineat ide piculũ vite cõſcie vl' fame ſi deꝑhẽderet̃ aut ſcandaluz ſequat̃. puta q2 aliq̃s credit̃ furatꝰ fuiſſe illa q̃ innocẽs ẽ et hmõi. tales ei vt dicũt illi ñ cõuertũt furtũ occulte illa recipiẽtes: cũ pecunia fructuſ vel ꝑ rapinas et fraudes habita ñ ſint eoꝝ. Et rõ ẽ cũ ꝑ efficacẽ cãm p̃dictoꝝ. ſ. tutorũ curatoꝝ ⁊ hmõi: ⁊ ꝑ intermediũ illoꝝ tale iiuſtũ lucrũ deuenerit ad manꝰ pupilloꝝ patronoꝝ vl' patꝝ. ⁊ ad reſtitutõem ſunt obligati iſti mediatores iuſtũ eẽ videt̃. vt q̃ cauſa illoꝝ iniuſte ablata ſũt nũc iuſte licentiã habeat illa ſatiſfacere. ne ipſi de ꝓpo ſatiſfacere teneant̃. ar. ad h̃ de reg. iuris. vbi dicit Chryſ. Omis res ꝑ q̃ſcunq3 cauſas ↄhit̃ ꝑ eaſde3 diſſoluit̃. ppterea ad hoc agendum p̃dicti tenent̃. ⁊ i h̃ gerũt vtilẽ curã ſui. ⁊ illoꝝ q̃ iniuſte detinẽt aliena. Alij aũt ꝑfectiꝰ et eq̃us rñdẽt ꝑ diſtinctõe3. vic3 q2 aut tales adhuc hñt i manibꝰ adminiſtrationẽ rerũ illoꝝ aut ñ. ⁊ in p̃mo caſu pñt et debent reſtituere d̃ bonis illoꝝ ad q̃s ꝑuenit lucrũ. qđ habent pre manibꝰ ſi nolunt remanere ipſi obligati ad ſatiſfaciendũ de ſuo Et hoc ſiue occulte ſiue manifeſte cu3 ſufficienti cautela. vt ab ipſ non poſſit poſtea repeti. Et ad hoc videtur facere ratio p̃me opinionis cum regula illa. Oĩs reſ. Si autẽ nõ habent amplius admiſtratõe3 tunc ſubdiſtinguendũ ẽ. q̃a aut p̃dicti tutores ꝓcuratores ⁊ hmõi ñ pñt illa reſtituere de ſuo. puta quia paupes ſunt aut pñt. ⁊ ſi nõ poſſunt

ſufficit ꝙ denũcient ꝑncipalibꝫ p q̃bꝫ fecerĩt vſuras. fraudes ⁊ hmõi. ſi ignorant quomõ fecerũt p eis talia illicita lucra q̃ ad eos deuenerũt. vñ ⁊ obligati ſũt ad reſtõem ⁊ ſi nõ ſatiſfaciũt ipi ꝑncipales habeãt ꝓpoſitũ ſatiſfaciendi de ſuo cũ poterũt. Ad accipiendũ aũt occulte a p̃dictis ad h̄ nõ tenenẞ. nec debẽt Et rõ eſt. qꝛ q̃ ad ſe excuſati ſunt a reſtitutõe rõe impotẽtie. vt. xiiij. q. vi. c. ſi res. q̃ ad illoſ p q̃bꝫ fecerũt vſuras vl' fraudes auferẽdo ab eis occulte. ꝑ hoc nõ ꝓuideẞ ſaluti eoꝝ cũ remaneãt obligati in ꝯſcia. ex quo ſciũt talia fore facta. nec velint ſatiſfacere. ⁊ ſic ñ diſſoluiẞ peccatuꝫ. vl' obligatio q̃ ad eſtimationẽ eoꝝ. Sꝫ nec p̃t q̃s a ꝑuata ꝑſona cogi ad reſtõeꝫ male ablatoꝝ. niſi ꝑ iudicẽ eccleſiaſticũ vl' ciuilem. nec videẞ hñ poſſe excuſari a furto. cũ ꝯtractet rẽ alienã inuito dño. cũ in vſura transferaẞ dominiũ. ꝑ h̄ etiã ſe exponit m'tiſ ꝑicul' Si aũt tales mediatores de quibꝫ dictũ eſt pñt reſtituere. cũ illi ad q̃s extorta ꝑuenerunt nolunt reſtituere q̃ ꝑncipaliter obligantẞ pñt petere hũiliter nõ ꝑ coactionẽ vl' fraudẽ a creditoribus vſuraꝝ. vel fraudum remiſſionẽ. cũ penes eos nõ remãſerit pecunia fenebris. et illi q̃ eam habuerĩt remaneãt ꝑncipal'r obligati. qꝛ remiſſiõe obtenta libere ⁊ ſponte ãplius ñ tenebunẞ. ſꝫ tñ ꝑncipalis niſi reis fieret remiſſio. ꝙ ſi remiſſionẽ facere ñ vellent teneẞ ſatiſfacere de ſuo. ⁊ tũc vſq; ad q̃ntitatẽ ſolutã. ꝓ illis poterũt occulte accipe ꝺ bonis eoꝝ. ſi al's ꝑ viã iudiciũ habere nõ pñt. ita tñ ꝙ ñ ſequaẞ ſcandalũ vel ꝑiculuꝫ que ſꝑ vitãda ſunt. Ubi aũt mediator talis ſic ſatiſfecit. debet ꝑ aliquẽ modũ cautũ declarare illi q̃ ſciebat ſe obligatum ad illud amplius nõ teneri. vtputa ſi dicat ſe non curare ab eo illa recuꝑare. q̃i ac ſi donaſſet. vel declarare heredibus ſuis ꝙ nõ recipiant a tali ꝑſona aliq̃d vt debitum ꝓ tali cã. ⁊ hmõi. Bona ei fides nõ patiẞ vt ſemel exactuꝫ bis exigaẞ. de regul' iuris. li. vi.

Cui fienda ſit reſtitutio Capitulũ. v.

Quantum

ad q̄ntū.ſ.cui fienda eſt reſti/tutio ſeu datio rei ablate vl' al's illicite acq̄ſite. Pro fun/damēto notāda eſt diſtictio quā pōit Tho.ij.ij.q.xxxij. dicēs. Tripl'r pt aliq̄d eē ac q̄ſitū. Uno mō qr id qd acq̄ rit illicite debet ei a q̄ acq̄ſi/tū ꝛ extortū eſt. ꝛ ſiue n̄ tranſ ferat dominiū illi⁹ rei in acci pientē ut in furto ꝛ rapina. ſiue trāſſerat vt in vſura: tn̄ cōpetit repetitio. Scdo mō dr aliq̄d illicite acq̄ſitū. ita ꝙ ille q̄ illicite acq̄ſiuit: n̄ pt illd retinere. nec tn̄ debet illi a q̄ acq̄ſiuit. qr ille ꝯ iuſticiā dedit: ꝛ ille ꝯtra iuſticiā acce pit. vt in ſymonia ꝛ ſilib. in qb ipſa datio ꝛ acceptio eſt ꝯ legē. Tercio mō dr illicite acq̄ſitū: nō ꝙ ipa acq̄ſitio ſit illicita. ſed illud ex q̄ acq̄rit ē illicitū: ex q̄ tranſſert domini um. nec ꝯpetit repetitio. vt i meretricio ꝛ hmōi: nam me/retrix turpit agit et ꝯ legē di fornicādo: ſed ipa acquiſitio vel datio pecunie p hmōi il/licitis nō eſt illicita nec ꝯtra legem dei. et h ppꝛie dr tur/pe lucrū. De illicitis gͥ iſto ter cio mō acquiſitis ſm Tho. ꝛ Ray. pōt dari elemoſina. ꝛ pt etiā retineri niſi ſupfluū p fraudē vl' dolū mlier extor ſerit. qr illd eſſet reſtituēdū. Et ad h pertinēt lucra facta ex hiſtrionatu illicito. ex du ello. ex torneamēto. ex ſertis factis de flor h ꝛ alijs hmōi. q̄ꝝ vſus ē cōiter ad laſciuiā. ex decijs factis. ex arte mathe matica ſeu arte diuinatoria. ex lucro negociatōis. aduo/catōnis vl' medicine i caſu n̄ ꝯceſſo quo ad clericos. i his dixerūt aliq̄ nō poſſe fieri ele moſynā. qr vt dr Prouer. iij Honora deū d tua ſuba Et iteꝝ Honora deū de tuis iu ſtis laboribꝫ. ꝛ. xiiij. q. v. c. ele moſyna. ꝛ. i. q. i. nō eſt putan da. Sꝫ h nō ē veꝝ ſm Tho mā ꝛ Ray. ꝛ alios cōit. Pre/dicta aūt capitl'a allegata h intēdunt ꝙ nō licet dare ele/moſynā de male acq̄ſitis. q̄ ſcꝫ debēt certis pſonis reſti/tui. vl' ꝙ nō dbet aliq̄s aliqd facere illicitū vt det elemoſy nam. Et ꝯ̄uis q̄dam diſtin guant vt dicit Guil. ꝙ i his q̄ phibita ſunt qr mala. ꝛ nō puniunt a iure niſi infamia. vt meretriciū duellum ꝛ hu iuſmodi. talia pn̄t retineri. Sed q̄ mala ſunt qr phibi/ta a iure. vt torneam̄ta. nego ciatio q̄ ad clericos ꝛ hmōi.

ꝛ talia ñ pñt retineri ad vſuȝ ſuū ſȝ debēt paupibꝫ eroga/ri. Licȝ hec diſtictio videat̄ eē ꝓbabil'r:tñ qꝛ pene ſunt reſtringende nō ampliāde. et q̄ nimis emūgit elicit ſangui/nē. Bern̄. Credo ꝙ ī pdictiſ oibꝫ caſibꝫ ꝛ ſil'ibꝫ bonū eſt ꝛ ſalubꝛe ꝙ penitens inducat̄ ad erogandū paupibꝫ. nō tñ cogēdꝰ ad h̄. nec ſi ñ velit in h̄ eſt iudicādꝰ nō eſſe in ſtatu ſalutꝭ. ſi ñ velit hmōi pniam agere vel accipe. ſcȝ ꝙ hmōi lucra paupibꝫ eroget. niſi in caſibꝫ a iure exp̄ſſis. vt in ſymonia. Et ideȝ de eo qđ dat̄ iudici ad coꝛrūpendū eum ꝛ hmōi. vt īfra dicet̄. ſm ergo Tho. Guil. Ray. ꝛ Inno. đ hmōi dȝ dari elemoſyna de/bito honeſtatꝭ ꝛ ꝯſilij :nō debito neceſſitatis ſalutꝭ. et ſic intelligit̄ illđ. xiiij. q. v. q̄ habetiſ. Nō eſt ḡ illud acceptū ſic reſtituēdū ei a q̄ acceptuȝ eſt. qꝛ in turpi cauſa melioꝛ ē ꝯditio poſſidentꝭ. ff. de ꝯdi. ob turpē cāȝ. De illicite acq̄ſitꝭ ſcđo modo: videlicȝ cū illud ſit acq̄ſitum nō debet̄ ei a q̄ eſt ſic acq̄ſitū. nec tñ acq̄rens p̄t ꝑ ſe retinere. Illud p̄t ꝛ dȝ de neceſſitate ſalutis nō ſolū de ꝯſilio ꝛ honeſtate paupibꝫ erogari. ꝛ huiꝰ rō ē ſm Tho. ij. ij. q. lxij. qꝛ ipſa datio et acceptio eſt lege ꝓhibita. vt in ſymonia. Quidaȝ tñ extēdūt iſtū ſcđm moduȝ ad oē lucrū in q̄ cōmittitur pctm̄ in dante ꝛ in recipiēte nō ſolū in ſymonia :ſȝ etiā in pecunia accepta ex adult'io. ꝛ ꝑ vſura cum q̄ſ accipit mutuū ſine cauſa rōnabili. puta vt ampliꝰ ditet̄. et īde ſoluit vſurā. Illā vſurā vt dicunt q̄ accipit retinere nō pōt. nᶜ tñ ei debet reddere q̄ dedit. quia turpiter opatꝰ eſt dando mutuū ei quē nouerat ñ īdigere. Sȝ Tho. ñ dicit h̄. ſed cū datio ē ꝯ legē. in dicto autē caſu datio pecunie pro mutuo ñ eſt pctm̄. ſȝ accipe illo mō vſurario mutuuȝ eſt peccatū. qꝛ dat illi occaſiōeȝ mali. Vn̄ licet peccet moꝛtaliter ſic mutuum accipiēdo: debet tñ potius reddere illi a q̄ accepit q̄̄ paupibꝫ erogare. niſi vbi ñ iueniret̄ ille a q̄ accepit. vl' etiā ſi vellet illaȝ vſurā reddere non vſurario: ſȝ hiis a q̄bꝫ extoꝛſit ip̄e vſu/rarius vſuras ꝑ eo ſatiſfaciendo ꝑ illa pte. ꝛ tūc dȝ vſu/rario ſignificare ne iterū illi reſtituat. ꝛ p̄cipue debȝ hoc

facere cū licētia epi. vt ſi di/
ctus vſurari⁹ vellet ab eo re
petere: eps cogat illū deſiſte
re a repetitōe. ꝛ ex quo vtilit
geſtū eſt negociū ratū hr̄e de
bet. nō tñ tenet ad h̄ ſcȝ inq̄/
rere vl' dare his q̄bꝫ debitoꝛ
eſt vſurari⁹. ſed ſufficit ꝙ re/
ſtituat a q̄ accepit. pauperibꝫ
aūt erogare ñ debet. cuȝ no/
uit eum a q̄ accepit. et pōt ei
dare. quod expſſe oñdit Au
guſt. dicēs. Nolite facere ele
moſynas de fenoꝛe ꝛ vſuris
xiiij. q. v. nā cū dat paupibꝫ
quod debet certe pſone nō li
berat a reſtitutōis obligatō
ne ad illā pſonā. vt hr̄ extra
de homici. c. ſicut dignū. cir
ca fi. Sȝ in ſymonia ipa da/
tio ꝛ acceptio pecunie eſt ꝓ/
hibita. Uñ dꝛ. i. q. i. ca. ana/
thema danti anathema et ac
cipiēti. nec ſibi retinere valȝ
nec illi reddere q̄ dedit. ſȝ de/
bet de neceſſitate ſalutꝭ pau
peribꝫ erogare ſi pt. vl' illi ec
cleſie in cui⁹ iniuriā data eſt
pecunia applicari vl' alit ꝓ/
uideri. put hēs i. ij. pte ſum.
ti. i. c. i. Silr in iudicio ꝓhi/
bitū ē iudici vl' aſſeſſoꝛi cuȝ
habēt certum ſalariū accipe
aliq̄d a ptibꝫ ꝑ iudicādo vel
nō iudicādo. vl' iudicādo be
ne vel male. et teſti eſt ꝓhibi/
tū accipe ꝑ teſtimonio feren
do. Unde Aug⁹. Ideo ñ de
bet vendere iudex iuſtū iudi
ciū. aut teſtꝭ verꝫ teſtimoniū
quia vēdit aduocat⁹ iuſtum
patrociniū: ꝛ iuriſcōſult⁹ ve
rū cōſiliū. Illi em̄ int vtrāqꝫ
partē ad examē adhibentur
iſti ex vna pte ꝯſiſtūt. xiiij. q.
v. c. nō ſane. Quod g̃ recipit
iudex ꝑ hmōi vl' teſtꝭ ꝑ ſe re/
tinere ñ poteſt. ſȝ debet reſti/
tui illi q̄ dedit: ſi iuſte dedit
puta vt iuſte iudicaret inten
dens redimere quodāmodo
vexatōeȝ ſuā. Uñ Aug⁹. in
dicto. c. nō ſane. Ille ſolȝ ma
le ſibi ablatā pecuniā repe/
tere q̄ iuſtū iudiciū emit q̄m
venale eſſe nō debuit. Sȝ ſi
pecunia data fuit iudici ad
eum coꝛrūpendū. vl' teſti ad
falſum teſtimoniū dicendū.
vl' alicui ad falſo accuſandū
vel aduocato ad iniuſte aduo
candum: illi datoꝛi reddi nō
debet. qꝛ turpiter dedit nec ſi
bi retinere dȝ. ſȝ paupibꝫ elar
giri. vl' illi i cui⁹ iniuriā data
ē. ꝛ p̄cipue ſi ex h̄ amiſiſſȝ iu
ſtā cauſam. habentur hec in
dicto capitulo. non ſane. ꝓ/
ut ibi notat Johan. an. ꝛ Ar
chid. et. xi. q. iij. ca. qui recte.

ꝛ Inno. extra de immuni. ec cle. q꜉ plerīqꜫ. Ray. ꝛ Hoſt. in ſū. Silr̄ inferiores offici ales vt nūcij miſſi et hmōi ſi aliq̄d extorq̄nt ꝑ improbita tē vt denariū ꝑuū ꝛ hmōi. te nentur paupib꜄ erogare. ꝛ h̄ vbi certū ſalariū recipiūt. vt dicit glo. in. c. nō ſane. Nam cū ſalariū ſufficiēs recipiūt. ſi qua extorquēt debēt reſti tuere ſi ē q̄d notabile. ꝛ idem videt̄ dicendū de notarijs: camerarijs ꝛ hmōi q̄ officio ſuo exigūt aliquid a ꝑſonis. Si em̄ hn̄t ſufficiēs ſalariū tenent̄ ad reſtitutōnez eoꝝ q̄ accipiūt. nec videt̄ excuſare ꝯſuetudo cū ſit irratōnabil̄. ar. xxiij. q. i. ca. militare. vel paupib꜄ erogare. ſi ō facili n̄ p̄t iueniri. Si v̄o ſalariū nō haberēt vl̄ n̄ ſufficiēs credo ꝙ ꝯſuetudo excuſaret. q꜉ ne mo cogit̄ ſuis ſtipēdijs mili tare. ar. inſup ō his q̄ accipi unt pecuniā ab accuſatꝭ vel incarceratꝭ anteq̄ꜫ ꝓferat̄ ſen tētia ꝯ eos vt ītercedāt ꝓ eiſ ꝛ liberent̄. Sciēdū ꝙ ſi ac cuſati vl̄ incarcerati ſūt cul pabiles. vñ et merito ꝯdēnā di. illā pecuniā nec reddere debēt datorib꜄. q꜉ turpit̄ de derūt nᵉ ſibi retinere p̄nt. q꜉ turpiter acceperūt īpedien tes iuſticiā. ſ; ōbēt paupib꜄ erogari. ar. xiiij. q. v. q̄ habe tis. Si v̄o ſūt inocētes ꝛ ad redimēdā ſuā vexationē; de derūt et ꝓcurādā ſui liberati onē. ſi interceſſores eoꝝ ſunt officiales ſalariati. al̄s pecu niā ꝓ h̄ receptam reddere de bent vl̄ paupib꜄ erogare. ni ſi data fuiſſet ꝑ modū doni ꝛ liberalitatꝭ. et p̄cipue pᵒ li berationē. q꜉ tūc retieri poſ ſet. ar. i. q. ij. c. ſicut epm̄. ꝛ ſi milit̄ ſi int̄ceſſores n̄ ſūt offi ciales ſalariati ſ; p̄uate ꝑſo ne laborādo ꝓ hmōi iuſta li beratiōe iuſte faciūt. ꝛ qō eiſ dat̄ iuſte retinere valēt. Itē de pecunia data ꝓ adulterio ꝯmiſſo vl̄ cōmittēdo. Quis q̄dā dicāt ꝙ dz dari non ei q̄ dedit. nec ſibi retineri. ſed ei dari in cuiᵒ iniuriā data ē. ſ. marito. ſi vxor eiᵒ commiſit adulteriū: ex q̄ pecuniam ha buit videt̄ ꝙ potius debeat paupib꜄ erogari. niſi ille ma ritᵒ eſſet paup. q꜉ ꝓpter pau ꝑtatē poſſet etiā cōfeſſor ipſi mlr̄i taq̄ꜫ paupi dimittere. Et ſilr̄ ō viro ꝯmittēte adul teriū q̄ ad vxorē caſte viuētē ꝛ vidr eē ī hmōi q̄i idē ius ſi cut ꝛ ī turpi lucro. vt ī mere

tricio. q̄d etiā pōt retineri ſic acq̄ſitū: niſi q̄ leges ꝓhibēt adulteria et puniūt. nō autē ſimplicē fornicatiōes ⁊ mere tricia. Nihilomin⁹ d̄ pecunia data ꝑ adulterio nil ſtatuūt ſicut de pecunia ſymoniaca. ⁊ aliis hmōi. vn̄ paupib⁹ erogari poti⁹ iducēdi ſūt. xiiij. q. v. c. nō ſane. De acq̄ſitis ꝑ ludos fortune extra illos caſus in q̄b⁹ debet acq̄ſitum ꝑ hmōi reſtitui: debēt paupibus erogari. q̄nq̄ʒ etiā poſſʒ ſibi retinere. Sʒ d̄ ẞ. ſ̄. e. li. ti. i. De illicite acq̄ſitꝭ primo mō. i. cū debet illd̄ acq̄ſitum ei a q̄ acq̄ſitū eſt, vt in furto. rapina. vſura. ⁊ hmōi. regl'a ē q̄ hmōi ſūt reſtituēda ſpoliatis. ſiue ſint dn̄i illaꝝ rerū ſiue ad eos ſpectet dūmō cōſtat rem non fuiſſe ablatā. vt accidit in pignore depoſito cōmodato. ⁊ hmōi. licet eniʒ tales q̄ hn̄t pignora depoſita ⁊ hmōi nō ſint dn̄i illaruʒ rerū. tn̄ ex honeſta cā illa tenent. iō his debēt reſtitui talia ablata nō dn̄is ipſaꝝ reꝝ. ⁊ ſic intelligo illd̄. iij. q. i. c. redintegrāda ſūt oīa ſpoliatꝭ. extra de reſti. ſpoli. ꝑ totū. Si aūt res ablata eſt ab eo q̄ iiuſte habuerat. puta ꝑ furtum

vl' ꝑ rapinā. reſtituēda ē dn̄o illi⁹ rei: nō illi furatori. Quis aūt malefaceret tal' reſtituēdo furatoria a q̄ ipe acceꝑat. ⁊ nō dn̄o rei ipi⁹ queʒ nouit. tn̄ ſm Uber. liberat⁹ ē ab obligatōe reſtitutōnis. q̄ꝛ repoſuit rē ī p̄ſtinū ſtatuʒ ⁊ gradū. Quidaʒ tn̄ dicūt q̄ illud q̄d acq̄rit ex vſura mētali tm̄: nō dʒ illi reſtitui qui dedit. q̄ꝛ a ſe voluntarie abdicauit. nec tn̄ ſibi dʒ retine nere. q̄ꝛ ꝯtra legē accepit. extra de vſu. ca. ꝯſuluit. ſed dʒ paupib⁹ erogari. ar. c. ſic dignū. extra d̄ homi. d̄ vſuris c. tū tu. Sʒ iſta iura īducta vident eſſe ꝯ talē opinioneʒ. nā ibi dr̄ q̄ debēt ablata reſtitui eis q̄ꝝ fuerūt ſi repiuntur. vl' eoꝝ heredib⁹. nec aliq̄d ius nec aliq̄ſ doctor ſolēnis facit iſtā diſtictiōeʒ int' vſurā mētalē ⁊ pactionalē vt p̄ma debeat reſtitui ei q̄ dedit ſcd̄a aūt n̄ ſʒ paupib⁹ erogari. Sʒ ſicut indiſtincte dicit Aug⁹ de acceptꝭ ꝑ furtum ⁊ rapinā q̄ debēt reſtitui: non dari paupib⁹ ſic īq̄ens. Qui contra ius ſocietatis humane. furtis. rapinis. inuaſionibus. oppreſſiōibus aliq̄ abſtulerūt reddenda potius q̄

donãda cenſemus. exẽplo za chei. xiiij. q. v. ca. nõ ſane. ita ꝛ idiſtincte dicit idẽ ꝺ vſuris. Nolite elemoſynas facere ꝺ vſuris. q. eaꝺ. q̃ſi dicat. hᶜ red dẽda ſunt nõ paupib9 dãda. cũ. ſ. inueniunt q̃ dederũt ip ſas vſuras. Et cũ dr ꝙ q̃ de dit vſuras volũtarie illꝺ a ſe abdicauit. Rñ. ꝙ ſi dedit ex liberalitate et ꝑ moduz doni vez eẽt. ꝛ tunc recipiẽs h̃ ſci ens ñ tenet reſtituere nᶜ pau peribꝰ dare. Sz ſi dedit rati one mutui ꝑncipalr non ab dicauit illꝺ voluntarie: ſup pleſz ꝯditionate. ne mutuãſ reputaret ſe grauatũ: ꝛ iſtuz ingratũ. ꝛ ſic alia vice ñ inue niret mutuũ. ꝛ iꝺo ſibi dz re ſtitui vſura. Si aũt nil acce pit vltra ſortẽ: q̃uis h̃ ñ intẽ deret. i nullo tenet nec illi nᶜ paupibꝰ. Pro hmõi autẽ maiori declaratõe ſciendũ ꝙ in re que debet reſtitui ſe ali q̃s triplr põt habere. qꝛ aut ẽ verus dñs. aut heres eius aut ſolum eſt diſpẽſator cir ca ipaz rem. et in primo caſu cũ ſcz eſt ver9 dñs rei ablate dz ſibi reſtitui ſi pt. iij. q. i. c. reintegrãda. ꝛ fere ꝑ totã q̃ ſtionẽ. Et hoc niſi iuſto be lo vl iuſto edicto impiali vl

ecclíaſtico ille cui res ſubla ta eſt ꝓuaret iure rehabendi ſimplr. vel ad tps. nã cũ con tigeret hoc. puta qꝛ tãq̃ he reticꝰ cõdẽnatꝰ ẽ dñs rei. vel de crimine leſe maieſtatis con uictꝰ. in q̃bꝰ caſibꝰ oĩa ꝯfiſcã tur poſt ſñiam ſup h̃ nõ ſibi ſz fiſco debent oĩa ſua appli cari. extra ꝺ here. c. excõica mus. Inſup ſi dñs rei abla te nõ hz admiſtratõez bono rũ ſuoz: vt pupillꝰ: debet il lud reeddi tutori vl curato ri. In ſcꝺo ꝟo caſu. ſ. cũ legi timꝰ heres ẽ ſibi debẽt abla ta reſtitui. ſz cũ tali diſtictõe ſm Raym. qꝛ ſi heredes ſũt plres vnicuiq̃ ſm ꝓportões ſue hereditarie ptis reſtituẽ dũ eſt. Si aũt heres ĩ aliq̃ de terminata q̃ntitate cõſtitutꝰ ſit puta ĩ caplo vl domo et nõ plus. tũc reſtitutio ñ fiet heredi. ſed illi vl illis q̃bꝰ te ſtator cõmiſit diſpẽſatõnem bonoz ſuoz. Si ꝟo defun ctus in morte ſua oĩa bona ſua legauit paupibꝰ ꝛ pijs lo cis q̃bꝰ illa legata ſunt acq̃ri tur ius in bonis ꝺfũcti pñti bus ꝛ futuris. vñ ꝛ eis debz reſtitui. In tcio caſu. ſ. cũ eſt diſpẽſator rez. vt epi ꝛ alij ꝑ lati ecclíarũ ꝛ gubernatores

hoſpitaliū ē diſtinguēdū. qꝛ cū dāt aliq̄ alijs. aut dant de reb9 ſuis ꝓprijſ. puta pͥmo nialib9 vł ꝑ īduſtriā acquiſi/ tis. ſicut ſcͥpture doctrine et hmōi. ꝛ de hmōi dādo q̄buſ cūqꜫ etiā mał vt meretricib9 ꝛ hiſtriōib9 q̄uiſ ġuiť peccēt vt illud. lxxxviij. di. c. dona/ re. tñ nō tenenť ad reſtitutōꝫ nec illi q̄ hmōi recipiunt ab eis ſꝫm Ray. et Guil. aut dāt de fructib9 ecclͥaꝝ ſuaꝝ ꝛ lo coꝝ pioꝝ ad mēſam eoꝝ ſeu vſum ſpēałr deputatiſ. ꝛ tūc etiaꝫ male vtēdo ꝛ dādo ma le faciūt. ñ tñ tenenť ad reſti/ tutioneꝫ ipi: nec q̄ recipiunt ab eis: niſi reciperēt ꝑ extoꝛ/ ſiones fraudes ꝛ violentias ꝛ hmōi: tūc tenerenť. et h̄ ſꝫm Thomā. ij. ij. q. clxxxv. ꝛ ſꝫm Guil. Aut dāt ð bonis eccle ſie deputatꝭ ad cultū diuinū vł capitło diſtribuēdis. aut paupib9 erogādis ſpecialiť. vel cum etiā multiplr ꝯmit/ tunť diſpenſatiōi ſue ſine di/ ſtinctōne ſibi deputatoꝝ ad vitā ab alijs. et tunc ſi dāt cā neceſſitatꝭ ſeu elemoſyne bñ faciūt. nec ipſi tenenť. nͨ qui recipiunt ad reſtituēduꝫ niſi darēt de his q̄ ſunt diſtincte deputata clericꝭ. qꝛ tūc tenē/ tur eis de eo qð abſtulit ab eis. qꝛ nō dāda ē elemoſyna ð alieō. xiiij. q. v. c. neqꜫ. Si dāt ꝑſonis honeſtꝭ ꝓ patro/ cinio et laboꝛe quē ipēdūt ec cleſijs etiaꝫ laudabiłr faciūt ſꝫm q̄ntitatē laboꝛis ꝛ indu/ ſtrie. Eccleſiaſticꝭ em̄ vtilita tib9 ſuiētes ecclͥaſtica opꝫ remūcratōe gaudere. xij. q. ij c. q̄cūqꜫ. Nec ġplati dantes nec recipiētes ꝓ hmōi tenenť in aliq̄ reſtituere. Sꝫ ſi dant rōne pentele cū tñ nō indige ant. vel cā fauoꝛꝭ hūani erga ꝑ̄ncipes ñ faceret ad redimē dā vexatiōeꝫ q̄ ad tyrānos ꝛ ſiłes. vel dāt cā turpitudiniſ vt meretricib9 ꝛ hmōi. tenen tur ad reſtituendum que ſic male dederūt. nō quidem de bonis eccleſie. ſed de bonis patrimonialib9 ſi habent. vł per induſtriaꝫ acquiſitꝭ. Illi etiam qui ſic talia q̄ alijs de hebanť male accipiunt. tenē tur reſtituere. niſi ipſe qui de dit ſatiſ feciſſꝫ. Tho. vbi. ſ. debēt autem dare vel ſucceſ ſoꝛi eius qui dedit. vel in vti litatem eccleſie cōuertere cū licentia ſupioꝛis: vel paupi/ bus erogare. ſi illa paupib9 debebantur. Qui aūt recipi unt a religioſ ꝓpter iniuſtā

cauſam. vl' ſine licentia ſupi oris dbēt reſtituere plato ipſi⁹ monaſterij. vl' ɔuētus. vel al's in vtilitatē mõaſterij cõuertere vl' expēdere. pcipue ſi ipē plat⁹ fuit q̄ male dedit. In oi aūt caſu ex ſupdictis debet fieri ita q̄ pctm̄ qd eſt occultū n̄ manifeſtet. ⁊ ita q̄ n̄ ſequat mai⁹ ſcādalum. ar. diſti. xiij. c. duo. Qui aūt tenent alicui eccl'ie vl' loco pio debēt illd dare gubernatori ſeu rectori ei⁹ loci: niſi ille rector n̄ hr̄et iuſtū titulum ſed vſurpatū vl' pbabiliter credat male vſurū. tūc em̄ poſſet ī vtilitatē illi⁹ loci ɔuerti vl' ſucceſſori reſeruare.

Cur fienda ſit reſtitutio Capitulū. vi.

Quantuz ad ſextū. ſ. cur ſit fienda reſtõ. Ad h̄ beat⁹ Tho. ij. ij. q. lxij. aſſignat rõez. vicz q̄ reſtitutio ē act⁹ iuſticie. ad iuſticiā aūt hn̄dā ⁊ exercēdā q̄libet tenet. Cõſiſtit aūt iuſticia in q̄dā eq̄litate q̄ tollit p vſurpatõez et detentiõez aliene rei. ⁊ reparari n̄ pōt niſi p iteratā dationez ſeu p aſſignatõnez rei ei cui⁹ erat ſi pt. et idō tenet reſtituere. Sz nota q̄ ſicut q̄libet q̄ ē ſui iur' pt donare rez ſuam ita pt etiā remittere rem ſibi dbitā grat' ⁊ relaxare ſuo debitori. q̄ remiſſio ſiue donatio libere facta ſine fraude et coactiõe poſtq̄ȝ facta ē p penitētiā n̄ pt rūocari. vt dicit Ray. ar. vij. q. i. c. q̄ȝ pick'oſū. Sz ſciēdū q̄ illi q̄ ponūt ſe ī manibꝫ creditoꝝ pmittendo ſeu offerēdo ſe ad dandū qd peterēt. rogātes tñ q̄ totum vl' ptē dimittāt. ſz n̄ intēdūt reſtituere. imo ſperāt q̄ p nihilo vl' modico q̄etabūt. al's nõ ſe ponerēt in manibꝫ eoꝝ a pctõ q̄dē rapine vſure ſeu alteri⁹ male vſurpatiõis nõ ſunt abſoluti. q̄ pctm̄ p penitentiā ⁊ ɔfeſſionē dimittit quā illi ꝟe nõ hn̄t. Sz vtrū abſoluti ſint a debito ſeu obligatõe reſtituēdi. diſtinguēdū ē ſm Egidiū in q̄libꝫ. q̄a ſi creditor ppria volūtate et liberalitate dimiſit ⁊ donauit nõ curās q̄ debitor intēderet nõ tenet ipē dbitor ampli⁹ reſtituere: ſi h̄ ei clare cõſtat. Sec⁹ aūt ſi creditor decept⁹ vl' coact⁹ vl' deſpat⁹. i. q̄ nunq̄ȝ ſperabat ſe illud debitū ab eo poſſe hr̄e vel non poſſe hr̄e totū. et iō poti⁹ vo

luit hr̄e ptēꝙ nihil dubitatio ne nihil hr̄et ſi totū vellꝫ hr̄e Talis em̄ remiſſio nō valet. ⁊ adhuc obligat̄ ad reſtituēdū. Sꝫ q꞉ hec mat̄ia ē mlt̄ū vtilis ⁊ neceſſaria ſciri. ⁊ ī freq̄nti practica. iō serioſi⁹ ⁊ pleni⁹ tractāda. ⁊ q̄d ſentiāt doctores in h̄ referēdū. Cū ḡ q̄rit̄ vtꝝ vſurario vel cuilibet alteri q̄ hꝫ aliena ſufficiat in foro ꝯſcīe remiſſio ſibi facta ab his a q̄bꝫ extorſit vſuras vl̄ alia male ablata. vl̄ ab heredibꝫ eoꝝ ſi illi ñ viuūt. Rñdet̄ diuerſimode a diuerſis. vt in. §. ſeq̄ntibꝫ. Girar. de ſenis aſſerit ꝙ bñs male ablata niſi reddat aut ſufficiētez faciat cautionē nō p̄t liberari a ſua obligatiōe p aliū modum cū p̄t aliq̄ mō reſtituere nec em̄ p̄t debitū deobligari Et p̄mo nec p viā remiſſionis. Scđo nec p viā ſatiſfactiōis. Tercio nec p viā liberatiōis. Quarto nec p viam trāſlatiōis. Quīto nec p viā donatōis. Sexto nec p viā renūciatōis. Septimo nᶜ p viā ꝯueniētie ⁊ diſcretōnis. Inducit ad h̄ haſ rōnes q̄ ñ vident̄ mlt̄ū vrgere. ſed ſine mlt̄a difficultate ſolui pñt p eos q̄ tenent ꝙ abſqꝫ actuali reſtitutiōe p̄t tolli obligatio male ablatoꝝ ab eo cui obligat̄ p quēlibet hoꝝ modoꝝ. dūmō nil fiat in fraudē vel p metū vel p deſpatōez. ſ. ñ rehabendi. ſꝫ libere ſpōte ḡtis ⁊ ſciēter. Si em̄ fraudulēter vl̄ coacte hmōi fieret tal̄ deobligatio locū hꝫ qđ dicit ⁊ ñ alit̄. Q, ñ poſſit tolli talis obligatio p viam remiſſiōis niſi reſtituat̄. pbat ſic. Null⁹ ē capax remiſſiōis niſi a peccato p̄us đſiſtat. ſꝫ hñs rem male ablataꝫ ꝙdiu remanet obligat⁹ ad reddēdū non đꝛ đſiſtere a pctō. ḡ ñ eſt capax remiſſiōis. ⁊ p ꝯñs obligatō illa tolli ñ p̄t p viā remiſſionis. Ad qđ facit regl̄a Pctm̄ de reg. iu. li. vi. Reſtitutio eī p quā obligatio tollit̄ ē preuia remiſſiōi. vnde nō videt̄ remiſſio fieri niſi p reſtitutionē tollatur prius obligatio. Sꝫ ad h̄ rñdet. maior p̄t intelligi dupl̄r. Uno mō vt intelligat̄ de remiſſione debiti rei ablate. ⁊ ſic videt̄ falſa. nā p̄t alicui remitti debitum ſi vult creditor libere ⁊ ſponte ꝙuis ille đbitor non intendat dare. ⁊ non ſibi amplius obligatur ſm Egidium. Secūdo modo vt ītelligas

de remiſſione peccati: ⁊ tunc ē vꝫa maior: ⁊ minor falſa. nā habens male ablata ſi ñ pōt reſtituere vllo modo rema/net obligatꝰ ad reſtitōnē cū poterit. extra ꝺ ſolut. c. odo/ardus. et tñ deſiſtit a pctō ſi penitet et ꝓponit reſtituere ī futuꝝ. Sed ſi pt r̄ſtituere ſꝫ male. ⁊ h̄ intēdit facere ſi creditor nō remittat. talˀ etiā adhuc remanet obligatꝰ ad re/ſtituēdū. ⁊ tñ deſiſtit a peccato penitēdo. Et qꝺ pēdet ex regła Augu. peccatū. ꝙ reſtitutio ē ꝑuia remiſſiōis. verū ē de reſtitutiōe nō ſolū actuali ſed etiā mētali: ⁊ in ꝓpoſi/to ⁊ in equalēti. Q, nō tollatur ꝑ viā ſatiſfactōnis ꝓbat ſic. Satiſfacere ē pctōꝝ cauſas excidere: ⁊ eoꝝ ſuggeſtionibꝫ aditū nō īdulgere. ꝺ pe. diſt. iij. circa ꝑnci. Cū ġ ablatio ⁊ detētio rei. ſ. pcti fit per oppoſitū ſuū. ſ. reſtōem. igiť niſi reſtituať ñ videť poſſe ſatiſfacere q̄ntūcūqꝫ acceptet creditor. Inſuꝑ cū ꝑ ſatiſfa/ctiōē nō ſolū repareť amicicia ſed etiā eq̄litas iuſticie q̄ ablata erāt ꝑ vſurpatōnē ⁊ detentōē alienoꝝ niſi tollať cā iniuſticie ⁊ inequalitatꝭ q̄ fit ꝑ reſtitutōē ſubtractorū dū creditori reddit qꝺ minꝰ habebat q̄ꝫ debebat ab ipſo vſurpatore q̄ plꝰ habebat q̄ꝫ debebat non repabiť iuſticie eq̄litas. ⁊ ſic ñ fiet ſatiſfactio niſi reddat ablata. Satiſfa/ctio eñ fieri dꝫ ꝑ ipm debitorē q̄ violauit iuſticiā vſurpādo aliena. ñ ꝑ creditorē. Ad h̄ rñderi pt ꝙ vtiqꝫ pcti cauſa excidi nō pt niſi ꝑ reſtitu/tōē. ſed reſtitutio nō ſolum fieri pt actu ſꝫ etiā mente ⁊ ꝓpoſito. alˀs q̄ nō pōt reſtitue/re cū nil habeat: ſeq̄reť ꝙ nō poſſꝫ ſatiſfacere ꝓ pctis. qꝺ ē falſuꝫ. Silˀr etiā eq̄litas iuſticie repari pt ñ ſolū ꝑ actu/alē reſtōē. ſed etiā ꝑ aliū modum. ꝑ quem creditor vlˀ iiuriam paſſus reputat ſibi ſa/tiſfactū. Fit quoqꝫ in hmōi remiſſiōe ſatiſfactio ꝑ debi/torē q̄ violauit iuſticiā dum hꝫ animū paratuꝫ et ſe offert ad reſtituēduꝫ ſi nō remittit. Tercio ꝓbat ꝙ non tollať ꝑ viam liberatōnis ſic. Chry/ſo. dicit extra ꝺ reg. iu. c. Diſres per quaſcunqꝫ cauſas naſcitur ꝑ eaſdē diſſoluiť. Sꝫ obligatio talis iniuſti detentoris naſcitur per ſolaꝫ eius deprauatam voluntatem. ſ. rapiendo vlˀ tenendo vlˀ deti

nendo rē alienā; ḡ diſſolui ñ poterit niſi p voluntatē ſcʒ rectificatā. ſ. in reſtituēdo ab lata. ⁊ ſic videt̄ ꝙ ñ ſufficiat volūtas ei⁹ cui fieri dʒ reſti/tutio ad tollēdū obligatiōeʒ cū nō fuerit cā ipſi⁹. Ad qḋ rñderi pt̄ ꝙ volūtas depua/ta vſurpatiōis rectificari pt̄ nō ſolū p actualē reſtitutōeʒ ſed p intētionē voluntariam reſtituēdi ſi ille ſponte nolu erit remittere. ⁊ ſic ñ ſolū vo lūtas creditoris ſʒ ⁊ debito/ris volūtas q̄ fuit cā obliga tionis ꝯcurrit ad liberādu; obligatorē dū ſe offert ad ſa tiſfaciendū creditori ad pla/citū. Quātū ad q̄rtū. ſ. p vi am trāſlatōis ⁊ acq̄ſitōiſ do minij ꝓbat ꝙ nō poſſit tolli obligatio ſic. Preſuppoſito ꝙ i vſura nō trāſferat̄ domi niū ſm q̄dā tūc aſſumit̄ tal' regula. Null⁹ pt̄ in re detinē da iniuſt⁹ titul⁹ aduenire ni/ſi ꝑus iuſt⁹ auferat̄ titul⁹. nā iniuſt⁹ titul⁹ auferri ñ pt̄ abſ ꝗ̄ h̄ ꝙ iuſt⁹ titul⁹ acq̄rat̄. et econuerſo. ⁊ idcirco erit alia actio p quā iniuſt⁹ titul⁹ tol/litur ⁊ p quā iuſt⁹ titul⁹ acq̄/rit̄. Nullus ḡ aduenire pote rit iuſt⁹ titul⁹ p aliq̄m actio/nē niſi ei auferat̄ iniuſt⁹ titu lus p aliā actiōem. Sʒ illis q̄ acq̄rūt dominiū in re deti nēda aduenit iuſt⁹ titul⁹ per dominij acq̄ſitōneʒ. ḡ ſi ꝑus habuit iiuſtū titulū p rei ali ene vſurpatōeʒ et detētōneʒ oꝑtʒ ꝙ dict⁹ titul⁹ iiuſt⁹ au/ferat̄ p eiuſdē rei reſtōeʒ aut dominij acq̄ſitōeʒ. ⁊ ſic ñ eſt capax dominij añ reſtōeʒ. et ml'to forti⁹ in furtis ⁊ rapinis in q̄bꝫ ſm oēs nō trāſfert̄ do miniū. Sʒ ad h̄ rñdet̄ ꝙ ad hoc vt dictū ē reſtitutio per q̄m auferk iniuſt⁹ titul⁹ i foro ꝯſcie fieri pōt nō ſolū manu aliter ſed etiā mētal'r. dūʒ. ſ. ē parat⁹ reddere real'r ſi non vult dimittere. et ſic ablato i iuſto titulo p ſpontaneā ⁊ li beram remiſſionē creditoris acquirit̄ dominiū. Quātū ad q̄ntum ꝙ non poſſit toll p viā donatiōis ꝓbat ſic per has ꝓpoſitōes. Jlle cui re/ſtitutio fieri debet donare ñ pōt prius ꝗ̄ ſit reſtitutus ⁊ ipe iniuſte detinēs aliena an teꝗ̄ reſtituat ablata certifi/cari ñ pt̄ ꝺ tali donatōe vtꝝ ſit vera donatio. ꝑmā ſic ꝓ/bat. Donatio niſi ſit libera ñ ē donatio ꝟa. ff. ꝺ adimē. le ga. l. rem legatam. Jſte autē qui talit̄ donat. ſcʒ anteꝗ̄ ſit

reſtitutus non libere donat: qꝛ nõ libere illud hꝫ·cũ non actualr̃ habeat. Et ſi dicat̃ ꝙ libere reſtituẽdꝰ p̃t h̃re ꝛ ꝑ ꝯñs libere p̃t donare. qꝛ detẽtoꝛ bonoꝝ ſuoꝝ paratꝰ ẽ reddere. Tal̃ inſtãtia nihil valꝫ qꝛ reſtituẽdꝰ certificari ñ p̃t ꝙ talis habẽs ſua male ablata ſit patꝰ ad ea reſtituẽda. niſi ea ſtatim cũ põt reddat· vl̃ ꝓ eiſ reddẽdis ſufficiẽtẽ cautionẽ faciat. qꝺ ꝑtinet ad ſecũdã ꝓpoſitionẽ. Naꝫ ꝛ ſi videant̃ aliq̃ ſigna q̃bꝫ ſe paratũ ad ſatiſfaciẽdũ oñdat nõ ꝓbat̃ eſſe ſufficientia cũ illis vti poſſit. ita ille q̃ nõ hꝫ intentionẽ reſtituendi ſicut ille q̃ hꝫ. ꝛ talis alienoꝝ detẽtoꝛ iniuſtꝰ cui donatio fit añ reſtitutõeꝫ: nõ põt eã vt veraꝫ donatõem acceptare vl̃ accipere cũ bõa ꝯſcia. Ad qꝺ reſpondet̃ ꝙ donari pñt nõ ſolũ res habite. ſꝫ etiam iura ꝛ actões ꝛ q̃ ſperant̃ h̃ri· nec ꝓpterea p̃t dici ꝙ nõ ſit donatio liba. qꝛ res actu ñ habet̃. Et cũ h̃ negocium agat̃ ꝛ diſcutiat̃ ſ̃m foꝝ ꝯſcie vbi credendũ eſt cuilibet ꝓ ſe ꝛ ꝯtra ſe. Et nemo ſit arbitrãdꝰ im memoꝛ ꝓpe ſalutis. vt ꝺꝛ. i. q· vij. ſancimꝰ. ex q̃ ꝺbitoꝛ offert ſe paratũ ad reſtituẽduꝫ ſi vult rogat t̃n vt donet nõ coactꝰ nõ deceptꝰ: ſꝫ ſpontaneꝰ p̃t ſibi ꝑſuadere ꝛ credere libere donaſſe. ꝑcipue cuꝫ nõ egeat multũ. nec em̃ p̄ſumit̃ de facili q̃s ꝓijcere ſua ꝛ donare. Quantũ ad ſextũ ꝙ nõ poſſit tolli ꝑ viã renunciatiõis ꝓbat ſic. vbi renunciatio nõ habet locũ: obligatio tolli nõ p̃t ꝑ viã renũciatiõis. ſed anteq̃ fiat male ablatoꝝ reſtitutio: non põt ille cui reſtitutio fieri ꝺꝫ renũciare. ꝗ nõ põt tolli obligatio detinẽtiſ aliena iniuſte ꝑ viaꝫ renũciatõis. Maioꝛ ẽ nota. minoꝛ ꝓbatur: nam renũciatio illa q̃ fit a ſpoliato anteq̃ reſtituat̃ ipſa decernit̃ eẽ nulla. ſicut patet. iij. q. i. c. epis. ꝛ extra de reſti. ſpoli. c. ſollicite. ꝛ hoc ideo. quia p̄ſumit̃ ñ libere fieri. qꝛ nõ ẽ veriſil̃e ꝙ ſponte iuri ſuo renũciauerit q̃ renunciat ſpoliatus. Sic in ꝓpoſito videt̃ dicendũ ꝙ creditoꝛ renunciãs non reſtitutus non videtur ſponte renũciare ſed vt coactꝰ ꝛ hmõi Ad qꝺ r̃ñdetur ꝙ ea q̃ ꝯtinet̃ tur i dictiſ capitul̃ h̃nt locuꝫ in foro ꝯtentioſo vbi ꝓcedit̃ ꝑ p̄ſũptionem. ſꝫ i foro ꝯſcie

etiã ſpoliat⁹ pt renũciare iu/ri ſuo vt ĩ ꝓpoſito. ꝑterea eo ipo ꝙ offert ſe ad reſtitutõez ſi vult iaꝫ reueſtit et reſtituit eũ iuri ſuo. Quantũ ad ſeptimũ ꝙ nõ poſſit tolli ꝑ viam ↄueniẽtie ⁊ diſcretiõis ꝓbat ſic. Suppoſito dicto regule. pctm̃. li. vi. Obligatio illa q̃ iniuſt⁹ detẽtoꝛ alienoꝝ ẽ obligat⁹ ad reſtitutõez. neceſſe ẽ ꝙ tollat̃ ꝑ viã reſtitutionis vł aliam eq̃pollẽtẽ. Et q̃rẽdo q̃ ſit via eq̃pollens reſtitutõi. ſi dicat̃ ꝙ ſit remiſſionis via vł donatõis. ſequitur int̃ alia iſtd incõueniens ꝙ pt dici reſtitutõ. ⁊ tñ ĩ poſſeſſiõe minime poſit⁹. qd patet eẽ falſum ꝑ illd qd habet̃ ff. de ꝟbo. ſig. l. plus ẽ. dꝛ em̃ ibi ꝙ reſtituere ẽ nõ ſolũ pecuniã rei ꝓbere. ſed etiã poſſeſſoꝛẽ facere: fructuſq; reddere. quapꝛopter null⁹ pt dici reſtitut⁹ niſi in poſſeſſione fuerit ↄſtitutus. Si g̃ remiſſio q̃ fit ante reſtitutõnez eq̃pollet reſtitutõi ipi. ſequit̃ h̃ incõueniẽs ꝙ etiã nõ poſit⁹ in poſſeſſiõe dicetur reſtitutus. Sꝫ ad h̃ rñdet̃ ꝙ in foro ↄſcie ⁊ ab Aug. nõ ſumit̃ ita ſtricte reſtitutio ſicut ĩ foro ↄtẽtioſo ſc̃m iura. Naꝫ q̃/modocũq; impleat̃ volũtas creditoꝛis a dbitoꝛe dꝛ reſtitutio facta. ⁊ cũ q̃s cedit bonis. etiam añq; ponat eos ĩ poſſeſſionẽ nõ reſtituit q̃ ad ↄſciãz. Querit̃ vtꝝ vſurario vł cuicũq; alteri q̃ hꝫ aliena, ſufficiat ĩ foꝛo ↄſcie remiſſio ſibi facta ab his a q̃b᷒ extoꝛ/ſit vſuras vł ał's q̃cũq; male ablata. Hãc q̃ſtõez d vſur' Laurẽti⁹ in tractatu foꝛmãſ ꝓus recitat opinionẽ doctorũ. Dicit g̃ glo. ⁊ ĩ regła. peccatũ: tenet ꝙ ſic. Sꝫ dicim⁹ ibidẽ ↄtra. ſ. ꝙ nõ ſufficit niſi pecunia ſit reſtitutõi parata. Aliquoꝝ ꝟo theologoꝛũ opinio fuit ꝙ etiã nõ ſufficit ꝙ res ſit ꝑata reſtitutioni. ſꝫ etiã opꝫtet ꝙ offerat. Jo. an. ibidẽ ſuꝑ glo. demũ aſſumit viã mediã dicens. ꝙ aut gerit in mẽte vſurari⁹ reſtituere. ⁊ remiſſio ſufficiat. aut ñ. ⁊ tũc ſec⁹. Sꝫ Fede. d ſenis in oꝑe ſuo foꝛmãt ĩdiſtincte opiniõeꝫ dicte glo. ſic dicẽs. Si is cui debẽt reſtitui pecunie vel male ablata nõ coact⁹ vel deceptus nõ circumuentus ⁊ oĩ dolo ⁊ vi et callíditate ⁊ metu ceſſantib᷒. etiã p̃cib᷒ vel ſeruitioꝝ exhibitione inductus debitaꝫ ſibi

pecuniã non oblatã nec reſti
tutõi paratã vſurario dimit
tat:liberat⁹ eſt vſurari⁹ a re/
ſtitutiõe.nõ tñ a pctõ qđ cõ
traxit exercendo vſuras.niſi
ꝛ đ illo pctõ pniaȝ agat. Po
teſt etiam dici qđ plus ē ꝙ ſi
vſurario pſeuerãte in crimi/
ne ꝛ ñ diſpoſito ad aliq̃m re/
ſtitutõeȝ.is q̃ debet recipere
vſuras remittat illas ꝓprio
motu.vel ad petitõeȝ vſura
rij:liberatus eſt vſurari⁹ a re
ſtitutione rei:ꝛ ſi nõ a pecca/
to.qꝛ đ h̃ opꝫ ſatiſfacere do
ꝑ pniam.hec ille. Hãc opi
nionẽ videṫ firmare Hoſti.i
ſum.ꝛ Archi.i.c.ij.đ vſuris.
li.vi.ſuꝑ ṽbo ſatiſfactum.di
cẽs. Satiſfactũ accipimus
quõcũq₃ volũtati creditorꝭ
ſatiſfiat. Idẽ Lap⁹. Idẽ au
tẽ Lau.ſic ↄcludit.vt tollaṫ
oĩs dubitatio an ſit vel ñ ſit
liber anim⁹ remittẽtꝭ.ꝛ ꝑ ↄſe
q̃ns clara ↄſcia vſurarij. Et
vt facili⁹ inducanṫ hoĩes ad
ↄtritiõeȝ.ꝛ de cetero a talibꝫ
abſtineãt.cautũ ē ꝑdicare ꝙ
nõ ſufficit remiſſio facta.q̃ꝫ/
uis ſe diſponat ad ſatiſfaciẽ
dũ:ſi ñ remitteret creditor.ꝛ
cauti⁹ ꝙ opꝫtet ꝙ pecunia ſit
reſtitutiõi pata.ꝛ cautiſſime
ꝙ offeraṫ pecunia.vl' qđ pl⁹

eſt ꝙ ponaṫ in manibꝫ credi/
toris. Sȝ đ iure ꝛ ĩ foro ↄſci
entie puto illã glo. cui⁹ opi/
nionẽ ſequiṫ Fede.vt dictũ
ē eſſe veriſſimã.ꝛ ad h̃ ĩducit
ipſe Fede.pl'es rõnes. Et ꝓ
ma eſt talis. In maioribꝫ cri
minibꝫ ſicut ē in crimĩe furti
vl' rapine vl' violẽtie.re furti
ua vel rapta remanẽte apud
furẽ vl' raptoreȝ de volũtate
dñi purgaṫ viciũ furti vl' ra
pine ſine aliq̃ reſtitutiõe.vt.
l.ſi fur.đ vſu.in ꝑn.ꝛ.ff.đ ꝑ/
ca.l.ſi certe.ergo purgaṫ vi/
ciũ vſure remanẽte vſura a/
pud vſurarium de volũtate
dñi. Et ꝙ illa ſint maiora cri
mina paꝫ ex maioritate pe/
ne ſiue agaṫ ciuil'r ſiue crimi
nal'r. Graui⁹ aũt ē pctm̃ qđ
g̃ui⁹ puniṫ.vt.xxiiij.q.i.c.nõ
offeram⁹. Scđa rõ eſt.qꝛ ĩn
crimine vſurarũ et ĩ alijs ma
ioribꝫ ſufficit facere cõdignã
ſatiſfactiõeȝ vl' emẽdatõneȝ.
extra đ rapto.c.i.vt ſit q̃s li
berat⁹ a pctõ.c.q̃nto.extra đ
vſu. Sȝ ſatiſfactũ intelligiṫ
quõcũq₃ deſideriũ creditorꝭ
ĩpleaṫ.etiam ſi nõ ſoluaṫ.ff.
q̃ ſatiſda.co.l.i. Tercia rõ ē
que videṫ ſ̄m eũ inſolubilis
Sunt quidam ſpeciales ca
ſus in quibꝫ obligatis ad re

ſtitutiõez ñ ſufficit remiſſio· vt.c.exigit.de cẽſi.li.vi.ꝛ ibi de h̄.q̄ĩ aliȷs caſibꝰ ſtabit re/gula ꝙ ſufficit remiſſio· Idẽ tenet Pe.d̄ pal.i.iiij.di.xv. q̄ dicit ꝙ obligatꝰ reſtitutiõi excuſaṫ ꝑpṫ remiſſionẽ cre/ditoꝝ.qꝛ ꝑ acceptatiõez tol liṫ.ꝛ h̄ niſi ſit talis ꝑſona q̄ ñ habeat adminiſtratõez.vł q̄ nõ põt donare.nec ꝑ ꝯñs re mittere.qꝛ remittere ẽ dare. Itẽ qñ in iure ẽ cautũ ꝙ re/miſſio nõ valeat tũc ñ excu/ſat ſicut in iudice d̄legato q̄ munera ꝛ expẽſas recipiens vł extorquẽs teneṫ reddere nulla ꝑtiũ remiſſiõe ſibi ꝓfu tura.extra d̄ reſcꝑ.c.ſtatutũ. li.vi. Et de viſitante iure or dĩario recipiẽte munꝰ ad cu ius duplum reſtituendũ te/neṫ·extra de cẽſi .c.exigit. li. vi. Hec Pe.ꝙ ſi q̄s obiȷce/ret regulã. Nõ dimittiṫ pec catũ ꝛc̃.qđ eſt ꝟbũ Aug.ꝛ re ſtituere ẽ rẽ in ꝓſtinũ ſtatum reponere. vñ non videṫ ſatiſ facere r̄miſſio· Ad qđ rñdẽt ꝑdicti Pe. Lau.pꝰ Fede. ꝙ Augꝰ. ĩ dicta regła ñ habu/it reſpectũ ad ſtrictã ſignifi/catõez ꝟbi.ſ ʒ eiꝰ mẽs ẽ ꝟbis ꝓferẽda.extra d̄ ꝟ.ſig.c. ĩtel/ligẽda fuit. ꝙ ſi offendiſti ꝓ/ximũ tuũ rapiẽdo.furando. vſuras extoꝛq̄ndo·recõcili/es te cũ ipo·et cõiṫ qꝛ hoĩes non iactãt pecunias ſuas.ſ ʒ volunt ſibi reſtitui res abla/tas.ꝓpṫea Augꝰ ſe ṗtulit ad ꝟbũ reſtituaṫ. Q, aũt ſic ĩtel lexerit Augꝰ oñdit mł'tipł'r Hec ille. Q đ ãt dicit Lau. ꝰ.ſ. eſſe p̄dicãdũ nõ ſufficere remiſſionẽ niſi fiãt ea que di cũt diuerſi nõ videṫ tutũ vł cautũ. Nã ex tali p̄dicatõne ita pt ſeq̄ ꝑiculũ aĩaꝝ ſic̃ cau tela. Sicut eñ̄ p̄dicatoꝛ dʒ ſibi cauere a p̄dicãdo ea que hñt hoĩes ĩducere ad malũ. ꝛ ab alleuiãdo mala.ita dbʒ cauere a p̄dicãdo ſcrupłoſa ꝛ ardua.qñ cõis opinio ẽ in ꝯtrariũ.h̄ eñ̄ eẽt iniȷcere laq̄ um aĩabꝰ.qđ fieri ñ dʒ.xxvij q.i.c.viduas. Audiẽdo eĩ ta lia ꝛ ñ ſeruãdo cũ ex auditis format ſibi ꝯſciam h̄ ſibi ne ceſſario fiẽdũ q̄ hʒ hmõi re/miſſionẽ·ꝛ ex difficultate no lit ponere ſe ad faciẽdũ.erit ĩ malo ſtatu rõne ꝯſcie ſibi fa cte ſuꝑ eo ĩ q̄ bñ poṫat trãſi/re cũ bona ꝯſcia. Preterea ſi p̄dicatoꝛ h̄ dicat ĩ p̄dicatiõe .ſ.ſibi ñ ſufficere remiſſiõem niſi ꝛc̃.ꝛ poſtea in audientia ꝯfeſſiõis faciat ꝯ̄riũ et dicat

illi ſufficere. nōne ex h pt ſeq̄ magnū ſcādalū ꝯtra doctrinā pdicatōis. Ex h em̄ poterūt credere homies ſic eſſe d multꝭ aliis q̄ pdicatores dicūt. ſ. ꝙ nō ſunt ſimplr vera ſed ad terrorē dicta. et ſic piclitabit fidei doctrina. nō video etiā cū bona ꝯſcia ꝙ abſqꝫ ſui mag pctō poſſit h dicere in pdicatione ſi ſentiat cōtrariū: q2 h cōiter tenent doctores. Sed ꝛ ſi teneret aliquā aliā opinionē cū ille ſint ſcrupuloſe nō debet velle inducere homies ad ſuos ſcrupulos. Nō g pdicādo dicat ꝙ ſufficiat remiſſio: ne inducat occaſionē mali. ꝛ apiatur via vſurꝭ. neqꝫ dicat ꝙ n̄ ſufficit ne dicat mendacium vl ſcrupulos: ꝛ laq̄os iniciat auditorib. Sed dicat qd dicit Aug. ꝙ optet ꝙ reſtituat ſi pt. xiiii. q. vi. c. ſi res. et i reſtitutōne icludit remiſſio. Sʒ q̄d ſi poſt remiſſionez libere factā et vere vſurario: ꝛ vſurari mādat in teſtamēto ſuo reddi vſuras. nunquid qd ſemel remiſſū ē dʒ reſtitui hiſ q̄b tenebat prius. Dicendū ſm Fede. ꝙ in h diſtinguendū eſt. q2 aut talis teſtator locutus ē p vba trāſferentia ſe ad factū. vtputa q2 iubʒ vſuras reſtitui his q̄b debebat eas rſtituere et q̄ pbarēt eas ſoluiſſe. ꝛ tūc nō obſtante remiſſiōe tenebit ſatiſfacere heres. ꝛ h caſu loq̄t c. ad nr̄am. de iniuriis. Aut loq̄t p vba trāſferētia ſe ad ius nō ad factū vtputa iubʒ ea reſtitui q̄bus debet. Et tūc ſec dicendū eſt. hec ille. Itē ſciendū ꝙ cū alicui fit remiſſio libere ꝛ ſine fraude: nō tenet tal illud qd ſibi remiſſuʒ ē paupibus dare qd ſibi donatuʒ ē. Hoſt. i ſū. ti. de vſu. dicit ꝙ ſi fenerator ptem pecunie fenebris reſtituat ei a q̄ habuerat vl heredi ſuo. ꝛ de voluntate ei parteʒ retineat dicūt theologi indiſticte ꝙ n̄ ē liberatus niſi totuʒ offerat. Tu dicas ꝙ ſi ex pacto fit nō ē liberat. ar. c. veniēs. extra de ſy. Si autē vſurari ptē ſine pacto liberalr ſoluat vt offerat. ꝛ de altera pte miſcdiam petat: ꝛ creditor liberalr remittat. liberatus eſt debitor nec tenet vlterius ad reſtōeʒ ſicut nec tenetur ſi gratis accepiſſet gratis oblatum. ſm Hoſt. Hic tn̄ bon iudex ex certis ꝯiecturꝭ motū ſui animi iformabit. Nā ſi creditor

eſt paup inops: ꝛ vſurarius diues ꝛ potẽs: non pſumo ꝙ creditoꝛ ipm vſurariũ ſpõte ex coꝛde liberet. ſꝫ h̄ faciat qꝛ vltra recupare ñ pt vt illō tã tillũ qd offert recupare et ñ amitteret Si vo creditoꝛ ſit diues ꝛ potẽs q̃ etiã conſue uit hiſtrionibus ꝛ ioculatoribus tantũdẽ de ſuo donare vel pl⁹ freq̄nter pſumi po teſt ꝙ ex coꝛde h̄ faciat. hec il le. Item in q̃dã ſũmula dici tur ꝙ ſi vſurari⁹ offert libere totam ſũmã pecunie creditori oñdẽs plenariã volũtatẽ cũ non habeat. qꝛ ſi crederet ꝙ aliq̃d accipet nõ offerret. creditoꝛ nihil penit⁹ vult accipe ſꝫ liberal'r dimittere totum. iſte plenarie ſatiſfecit pximo ſed nõ deo. ꝛ iõ poſtea ſufficit ſibi ſola contritio vt ſatiſfaciat deo. Unde cõſulendum eſt non contritis vt haud minus hanc liberã ſatiſfactionem faciant pximo Itẽ ſũt aliq̃ vſurarij q̃ nitũt̃ decipe deũ. q̃ numeratã pecuniã ꝛ acceptam tũc exponũt creditoꝛib9 credẽtes ꝙ illam ñ accipiant quia ſi crederẽt ꝙ illã recipent: nõ illã repſentarent. ac ille timoꝛe vel verecundia duct⁹ nihil vel parũ recipit reſiduum dans. et ſic iſti tales dicerẽt̃ ſe ſatiſfeciſſe. quod non eſt verum. Itẽ nota ſm quoſdaꝫ ꝙ ſunt q̃n ꝙ modi ſatiſfaciẽdi. Prim⁹ modus eſt cum pecunia libere offert̃. Secund⁹ modus ẽ cum pecuniã non hꝫ ꝛ offert pignoꝛa. Tercius mod⁹ eſt cum pecuniã non hꝫ nec pignoꝛa cõgruẽtia. facit tñ cuꝫ inſtrumẽtis vt heredes compellant̃ ad ſatiſfactionem et etiam ipſemet. Quart⁹ modus eſt cum mediante ſacerdote vl' aliquo alio religioſo fit voluntaria ꝛ libera ↄcoꝛdia. Iſte tñ modus debet ſp oſtẽdere creditoꝛi velle ꝛ poſſe liberũ debitoꝛis. Quint⁹ modus ẽ cũ ↄſenſu et miſericoꝛdia creditoꝛis ponit debitoꝛ aliq̃m poſſeſſionem in manu alicui⁹ honeſti viri. ex cui⁹ fructib9 ſoluant̃ p tẽpuſ debita. deinde poſſeſſio ad heredes reuertat̃. vel ita debet pmanere p incertis. hec ibi. Item archidyaconuſ in roſario. xiiij. q. v. c. non ſane. dicit ꝙ Hoſti. dicebat ꝙ in his in quib9 eſt peccatum moꝛtale ſm legẽ diuinã vt i furto vl' rapina diſpẽſare nõ pt eps. imo nec etiã papa vt

aliq̄ dicūt q̄ minus peniteti am agat ⁊ reſtitutio fiat ſi pt extra de vſu.c.cū tu. In his ꝟo in q̄bꝫ ē pctm̄ mortl'e ſm ius poſitiuū.⁊ cū epis ſeu in ferioribꝫ pape interdicta eſt diſpēſatio: nullꝰ diſpēſare vl' dilationē pſtare pt niſi ſolus papa.iij.q.i.c.reintegranda. vl' hi q̄bꝫ ſpēaliter cōmiſerit Si ꝟo nō eſt interdicta po terit.hec ibi. Sꝫ ꝙ dr papā nō poſſe diſpēſare in his re ſtitutōibꝫ vbi ē pctm̄ morta le ppetratū in vſurpatiōe cō tra legem diuinam facta. vt furto.rapina.vſura ⁊ hmōi. quominꝰ reſtitutio fiat ſi pt videt intelligēdū q̄ ad reſti tutionem certoꝝ ſi ſciunt ꝑ ſone.vl' q̄ ad incerta cū diſpē ſaret abſq̄ cā rōnabili.vl' ſal tē dubia ꝑ libito volūtatis. Non eni pt tollere q̄ ſunt ꝑ pria hoīm et dare alijs ſine cauſa.ſꝫ cum cā rōnabili pt. puta ꝑ modum pene.vt cuꝫ aufert regnum vl' impiū ali cui ꝑpter dmerita ſua.qꝛ eēt inimicꝰ eccl'ie hereticus vel ſciſmaticꝰ.nec ſe vellet corri gere.vl' cū facerꝫ mouere bel lū ꝯ aliquē dn̄m vl' ciuitatē pſequentē eccl'iam.vl' fauen tē hereticis.vl' detinentē bo na eccl'ie.⁊ traderet alijs di gnitatē iura ⁊ bona illoꝝ. ſic factum eſt pluries. Nec pōt papa cū bona ꝯſcia q̄ paupi bus deberet diſpenſare dare diuitibꝫ ſine cā rōnabili. ſed cū cauſa rōnabili pōt talibꝫ obligatꝭ rmittere ſeu vt pau peribꝫ dare ea que acquiſie runt ꝑ furta. rapinas ⁊ vſu ras: cū ſunt incerta ſm oēs. al's cū ſit ſupmꝰ et vniuerſal' pr̄ paupeꝝ magis q̄ȝ epi qui hmōi ſolēt diſpēſare vt.ixx xvij.di.c.eps. Quia hꝫ etiā plenitudinē ptātis in diſpē ſatiōe bonoꝝ eccl'iaſticoꝝ.et plenam iuriſditōeꝫ in terris eccl'ie.forte d hmōi bonis.ſ. eccl'iarū. et hoꝝ q̄ habitant in terris eccl'ie poſſet remit tere dbita ex furtis rapina ⁊ vſura etiā cū ſciunt ꝑſone ſi ne eoꝝ ꝯſenſu.⁊ ex aliqua cā rōnabili. nā q̄tidie h fit vt in ra vnius eccl'ie ⁊ fructꝰ aufe rat.et det alteri q̄ȝ curato illi us eccl'ie.cum cā tn̄ vt credi tur rōnabili.⁊ ſic multo ma gis i hmōi pt dare dilatōem qꝛ plꝰ ē remittere dbitū q̄ȝ di latiōeꝫ dare ad ſoluendum

Querit vtrū ſup incertꝭ cū epo qui eſt pater pauperum poſſit fieri cōpoſitio vel trāſ

ectio. Rñdet Lau. Sciēdū ꝙ Pau. i cle. de pe. ⁊ re. hunc paſſum examĩat. ⁊ finałr de/ termĩat ꝙ ñ ꝑ illuȝ tex. ⁊ ꝑ. c. ſi. de offi. vica. li. vi. vult eñ ꝙ ſine mãdato aplico id face re neq̃ant epi. niſi cõponerēt de tanta q̃ntitate quanta ē il la ad quã aſcēdũt: et nõ ꝺ mi nori. Contrariũ ſeruať licet facta tacita ꝯpoſitione ferať demũ ſententia taxatiua ipo rũ incertoꝝ. et ſi vera ſunt q̃ fatus ē Pau. qꝺ videť ꝺ iu/ re. nͨ videť ꝯtraria ꝯſuetudo valere. ał's multoꝝ aĩe illaq̃/ arenť. Text⁹ tamē illi videre meo nõ ꝓbãt ita clare. Unꝺ forte poſſet rñderi ꝙ nõ ē cre dendũ ꝙ papa q̇ ꝑfecit epos patres pauperꝝ ĩdiſtincte nõ conceſſiſſet eis in ſpecie ꝙ ex cauſa poſſȝ cũ talib⁹ trãſige/ re. ⁊ iſti hñt maiorē poteſta/ tē ꝗ̃ illi q̇b⁹ libera admĩſtra/ tio ꝯceſſa eſt. Itē nõ ſimpł'r donauit. Itē papa ſcit hanc cõſuetudinē ⁊ diu tolerauit. Fiunt tñ taxatões per ſentē tiã. Hec Lau. Forte poſſet dici ꝙ ex quo ad eccleſiã mi/ litantem valet dictũ Laur̃. ⁊ etiam q̇ ad deum ⁊ eccleſiã triumphantē cum ex cauſa rationabili facit compoſitõ nem ꝺ minori quantitate ꝗ̃ ſint ĩcerta. puta quia reſidu/ um dimittit ei vt paupi. cu ȝ ał's non poſſet viuere ſine in decentia ſui ſtatus notabili/ ter. Sȝ vbi abſq; cã eps ſci/ enter cõponat de miori q̃nti tate notabiliter valet dictuȝ Pau. in foro dei. nõ eñ cre/ dēdũ eſt papam feciſſe epos diſpēſatores bonoꝝ paupe/ rũ vt poſſent ꝓ libito volun tis remittere vł ꝯponere ſu/ ꝑ icertꝭ. vt de his poſtmodũ pompoſe viuãt. Nec ipe pa pa poſſet cũ bona ꝯſcia abſ/ q; aliq̃ cauſa rõnabili facere hmõi taxatiões lõge minus ꝗ̃ ſit debitũ incertoꝝ. ⁊ reſi/ duum ſciēter illis ꝺbitorib⁹ dare. cũ oĩa bñ ⁊ plene poſſit reſtituere. Sec⁹ cũ dubitať vtꝝ reſtituere poſſit debitor ꝓ incertis. nã in dubio eſt ſꝑ interꝑtãdũ factũ pape ꝑma/ xime in bonũ. vt di. xl. c. non nos. cũ glo. Papa eñ ⁊ ſi ha beat plenitudineȝ ꝑtãtꝭ erra/ re pt vt hõ. ⁊ inter cetera ſue ꝑtãtis nõ auferetť ſibi condi tio iſta cõis hoĩm q̇n poſſit peccare mortałr. et ꝺſcēdere ad ĩferos. ⁊ q̃ui⁹ ceterꝭ puni endus ſi deliquerit. vt diciť diſt. xl. ca. ſi papa. et in gloſa

Inſup cū reſtitutio certorū debeat p̄cedere reſtōem icertoꝝ ꝙ epi circa vſurarios publicos vt licētiēt ad ſacramēta eccl'ie ⁊ ſepulturā ꝑus cōponant ſup certa q̄ntitate p incertis ꝗ̄ ſibi solēt ibur ſare magis ꝗ̄ paupib' dare. et de certis non prouideant ſufficienter vt reddant integraliter minus benefaciunt. q̄nimo ſi non ſufficerent bona que remanēt vſurariis vl' heredib' eoꝝ tenēt q̄ acceperunt p incertis ꝯtribuere p̄ reſtitutiōe certoꝝ. al's fures ſunt et latrones auferētes q̄ debent certis pſonis. extra d̄ vſu. c. cū tu. xiiij. q. vi. ſi res. Sed ꝯſuetudo i hoc n̄ excuſat. q̄ potius dicēda ē corruptela. q2 ꝯ iuſ diuinū. di. viij c. q̄ ꝯ mores. xxxij. q. vij. ca. flagitia.

De mō ⁊ ordīe reſtituēdi Capitulū. vij.

Quantuz ad ſeptimum. ſcz de mō reſtituendi ſeu ordine. Circa qd̄ ꝯſiderāda ſunt tria. Primū ē ꝙ reſtitutio certoꝝ p̄ponēda ē reſtitutiōi icertoꝝ. Sciēdū igitur ꝙ certe oīa obligata reſtōni. id ē cū ſciunt pſone q̄b' eſt faciēda ꝑus integliter ſoluēda ſunt ꝗ̄ ſoluant incerta. qn̄. ſ. ſcit vl' dubitat bona reſtituentis n̄ ſufficere ad vtrūq;. nā tūc reſtituēda ſunt plene ꝑus ⁊ integliter certa. et hoc triplici rōne. Prīo rōne ſucceſſiōis. Scd̄o rōne obligatiōis. Tercio rōne ſilitudis

Quantū ad p̄mā rōnem ſcz ſucceſſiōis aduertēdū diligent ꝙ nō ſuccedit i paupibus ipe chriſtus niſi qn̄ nō repiunt pſone certe q̄b' reſtitui debent certa. vt q̄ſi p ſubſtitutionē ſuccedere videant ac ſi diceret teſtator. dimitto meos heredes tales et tales q̄b' debeo. vl' etiā ſi nō d̄beo Sed ſi eos nō repiri contingat. ſubſtituo mihi chriſtuz cū paupib' ſuis. Quantum ad ſecundā rōem obligationis pbat ħ ſic. nā paupib' n̄ tenēt heredes dare. ſ. p reſtitutiōe dictoꝝ incertorū niſi vnica rōne. ſ. in foro dei: ſed creditorib' certis tenent duplici rōne. ſ. in foro d̄i et foro mundi. q2 heredes pn̄t a creditoribus i iudicio cōueniri

Quātū ad terciā rōez. ſ. ſilitudinis pbat idē a ſili d̄ voto ſimplici ⁊ ſolēni Nā votū

ſimplex nõ ita obligat ſicut id qđ ē ſolēne. nā q̄ ad deum ſimplex obligat: et ſolenne q̄ ad deū ꝛ mundū. i. foꝝ mūdi vnde ſimplex votū impedit mrimoniū ꝯhendū: ſꝫ ñ diri mit ꝯtractū. Solēne aūt im pedit ꝯtrahēdū ꝛ ꝯtractū di rimit. vt patet diſ. xxvij. ꝑ to tum. Et rō hui⁹ ē. qꝛ in voto ſimplici eſt vnum vinculum ligans. in ſolenni duplex.

De reſtōne ꝟo certoꝝ ſcien dū. ꝙ reſtitutio etiā fieri de bet cum q̄dam ordine Pro cuius declaratiōe ſciendum ꝙ ſꝫm triplicē voluntatē cre ditoris ꝯtingit debitorē hr̄e ſubſtantiā eius. Prima ē vi olenta. Scđa ē ꝯditionata. Tercia ꝯformata. Prima re pitur ī furto et ſilibꝫ. Scđa in vſura. Tercia in ꝯtracti bus licitis ſiue iuſtis. et ſꝫm hūc triplicē volūtatꝭ gradū varie ꝑus ꝛ poſteri⁹ hō reſti tuere obligaꝛ. Cū igiꝛ ꝑma volūtate. ſ. violenta debitor teneꝛ. vtputa qꝛ abſtulit per furtum ꝛ rapinas ꝛ hmōi vi olētias. talia ꝑus reſtituēda ſunt ꝗꝫ vſura ꝛ alia đbita. et ħ ppꝛ tria. ſ. ppꝛ offenſionē: ꝑpter exꝓꝓatōē. et ꝑpter cōpulſionē. Propꝛ offenſio nē q̄dē. nā maior in eis infer tur iiuria. qꝛ illa penit⁹ ſunt inuolūtaria. ſ. rapina furtuꝫ et hmōi. vſura ꝟo aliq̄ mō ē volūtaria. ſ. volūtate ꝯditio nata. ꝑpterea đ ſui naꝛa mi norē iniuriā in ꝑrimū ſapit. alia ꝟo debita ſine iniuria fi unt qꝛ ſunt volūtaria. puta id qđ debeꝛ rōe emptōis fa cte alicui⁹ rei. vł rōne mutui liciti. ꝛ hmōi. Et iō rapina ꝛ furtum ꝑus reſtitui debēt ꝗꝫ ipa vſura ꝛ alia debita licito mō ꝯtracta. et eadē rōne ꝑuſ rapina qꝛ grauior ī ea fit vi olentia ꝛ iniuria ꝗꝫ in furto. Scđo đbet ſeruari tał ordo ꝑpter exꝓꝓatione. Naꝫ in rapina ꝛ furto ſꝫm oēs domi niū ñ trāſferꝛ. ꝛ ideo talia nū ꝗꝫ totaliter fiūt poſſidentiū: In vſura ꝟo dominiū tranſ ferri videtur. Tercio ſeruan dus eſt talis ordo ꝑpꝛ com pulſionē. magis eñ debitor cōpelliꝛ et artaꝛ a iure reſtitu ere q̄ extorſit ꝑ furtū ꝛ rapi nā ꝗꝫ q̄ habuit ꝑ vſurā. nam ad reſtōnem vſure ꝯpelliꝛ di uino et eccłiaſtico iure. ſꝫ ad reſtituēdū rapinā cōpellitur vel artatur iure diuino et ec cleſiaſtico ꝛ ciuili. Ex q̄bus ſequiꝛ ꝙ debitor ſi nō poteſt

inſolidũ reſtituere qd̃ extorſit ꝑ rapinã ⁊ furtũ· ⁊ etiã qd̃ habuit ꝑ vſurã: ⁊ h̃ cũ ratiõe volũtatis ↄcurrẽtꝫ· qꝛ in ſoluẽte vſuraꝫ aliq̃ mõ volũtas eius cõcurrit ad illã expoliationẽ vſure. Sꝫ expoliatus ꝑ furtũ ſeu rapinã ↄtra oẽm ſuam volũtatẽ expoliatˀ· tum etiã rõne iurꝭ coartãtis. nam a iure ciuili hõ ↄpellitˀ ad reſtitutõeꝫ rapine ⁊ furti inſolidũ· etiã ſi ñ habeat ad reſtituendũ vſuras. Huiꝰ ſententie ẽ Bir. or. heremitaꝝ q̃ videntˀ rõnabiliter dicta· h̃ excepto. ſ. ꝙ debẽt ꝑus reſtitui rapina furtuꝫ ⁊ vſura ꝗ̃ alia debita modo licito cõtracta hoc eñ eſſet offerre holocauſtũ de rapina. Sicut eñ iniuſte acciperetˀ ab aliq̃ diuite vt daretˀ elemoſyna pauperi vt dicit Aug. xiiij. q. v. c. forte. ita ⁊ iniuſtũ videtˀ vt d̃ eo qd̃ iuſte d̃betˀ alteri puta honeſti mutui vel emptiõis vel alicuiꝰ liciti ↄtractus reſtituat aliena. h̃ eñ eſſet rapere alienũ vt reddat alienũ. ⁊ nõ ſũt facienda mala vt veniãt bona. ait apl's ad Ro. ar. ad h̃. xiiij. q· v. c. neqꜫ eñ. Quantum ad ſecundã voluntateꝫ que dicitˀ conditionata· que ſcꝫ cadit ĩ vſura dicit Alex. lõbardꝰ ꝙ ꝑus tenetˀ q̃s reſtituere q̃ habuit ꝑ vſuraꝫ ꝗ̃ q̃ habuit ꝑ alios ↄtractus factos voluntarie. Et huiꝰ ratio eſt. quia in reſtitutiõe debitoꝝ ſoluꝫ ſeruatˀ iuſticia. ſꝫ ĩ reſtitutõe vſure ⁊ male ablatoꝝ non ſolũ iuſticia ſeruatur. ſed etiam iniuria deo facta ⁊ ꝓximo amouetˀ. ⁊ iõ reſtitutio vſure ꝑferẽda ẽ. Si tñ ↄtrariũ obſeruetˀ. qꝛ. ſ. talia iuſta debita in ſatiſfactione ꝑponantˀ male ablatis ad uertẽdũ ꝙ duplici caſu hoc fieri poteſt. ſcꝫ quando debita ſunt clare manifeſta. et reſtitutio male ablatorum nõ ſic. ſed obſcure ſic inquirẽdo Secundo quando res q̃ debetur eſt determinata. puta· l. vlˀ. c. ⁊ male ablata indeterminata. nam clarũ ſemꝑ ꝑcedit obſcurum in iure. et determinata ratio indetermĩata· Sꝫ illud cõiter nõ obſeruatˀ extra ꝑdictos duos caſus. qd̃ etiã vid̃ꝛ ratõnabilˀr fieri. quia indecens videtur vſuram debere reſtitui de re iuſte alteri obligata. Nam ꝑ hoc nõ tollitˀ iniuria facta ꝓximo et deo. ſed additˀ noua quia alienũ aufertur. nec eñ

teneẗ deo ⁊ pximo ratōe vſure pᵽpetrate vľ alterius male ablati niſi inq̄ntū pōt de iure. ar. extra ꝺ regu. iur. nemo ad impoſſibile obligaẗ. Si ḡ nō pōt reſtituere vſuraꝫ niſi ſubtrahendo ius alterius ꝯtūc excuſaẗ a reſtitutōe. ꝓpterea ꝙ magis erit violētū ſeu ꝯtra voluntateꝫ eius cui debeẗ aliq̄d rōne ꝯtract⁹ iuſti ſiue liciti. ſ. ſubtraherẽ ſuum creditum ꝙ̄ fuerit recipe vſurā ab alio. Propterea nō videẗ rōnabile vt ꝺ iuſto obſeq̄o qꝺ fecit pxīo ſcꝫ ei mutuando ſeu expectando ṗcium rei vendite reportet icōmodū ⁊ damnū qꝺ ꝯtingerꝫ hoc ſeruando. cuꝫ qui dedit vſurā recepit iam cōmoduꝫ magnū ex mutuo ſibi facto. ⁊ ideo debet ſibi ſufficere vt vſurari⁹ reſtituat ſibi vſuraꝫ cum poterit de ſuo et nō alieno. quia ꝼm regulaꝫ. Nemo debet locupletari cū alteri⁹ iactura vľ damno. ꝺ reg. iu. li. vi. et hoc niſi iura ꝯmunia vľ municipalia aliter diſponerēt. q̄ꝛ in hmōi ꝼuāda ſūt. nam iure hūano poſſeſſiōes et alia vt ꝓpria poſſidentur. vt patet di. viij. ca. quo iure.

Quantū ad terciā voluntatem que dꝛ cōformata. Nec reperitur in ꝯtractib⁹ licitꝭ vbi voluntas contrahentiū conformaẗ inſimul. In reſtitutione etiam taliū aliqua prius reſtituēda ſunt. nā ṗus reſtitui debent quecūq̄ certa debita ꝙ̄ quecūq̄ ad pias cauſas relicta atq̄ donata. Cuius ratio eſt. quia donatio et ad pias cauſas largitio ſūt ex ſuperogatiōis cōſilio. vel ſunt forte bona incerta. Reſtitutio aūt male ablatoruꝫ ſeu aliorum debitorū certorum ſunt ex obligationis p̄cepto. Prius em̄ reſtitui debent que ſunt ꝼm neceſſitatē precepti. ꝙ̄ que ſunt ꝼm ſuperogationē cōſilij. Huic ſententie concordat Archi. i. c. nō ſane. xiiij. q. v. Hinc etiaꝫ Ray. ait. ꝙ ſi creditores vel legatarij ſimľ venerāt ad heredem primo ſatiſfaciendūꝫ eſt creditoribus. ſed ſi veniunt ſeparatiꝫ liberabitur heres ſoluendo per ordinē cuilibet venienti ſiue creditoribus ſiue legatario. dū tamē nil in dolo vel in fraude operetur. verūtamen ſi legatarij ꝑueniunt creditores et accipiūt. vel poſteriores creditores ṗores ⁊ potiores in iure

p̄ueniunt. Creditores poſt/modū veniētes heredē inq̄etare nō debēt: niſi tm̄ ꝺ hereditate remāſerit ei vn̄ poſſit adhuc ſatiſfacere illis. ſ3 habent tamē potiores ius ſuū ſaluū ꝯtra legatarios q̄ p̄mo accepert. Silr̄ ꝛ creditores anteriores ꝯtra poſteriores q̄ acceperūt. Jdez q̄ꝫ Guil. ait: ꝛ addit ꝙ ſi heres ſcit vel credit hereditatē vltra debita non extendi ſiue ex cōtractu vl̄ q̄ſi ſeu ex maleficio vl̄ quaſi nihil legatarijs dꝫ dare. Si vo q̄ntitatem debitorū neſcit debet creditoribuſ ſatiſfacere p̄mo. ꝛ ſi legatarij p̄us vel ſimul cum creditoribus legata petant etiā creditoribꝫ potioribꝫ p̄mo ſoluendū eſt. Si aūt de hereditate nihil remanet p̄mo ſolutꝭ debitis legatarijs nō tenetur. Si vo hūc ordinē mutauerit heres p̄mo .ſ. ſoluendo legatarijs ſeu ſecundarijs creditoribꝫ p̄oribus ī foro ꝯſcie mīme liberaꝛ niſi h̄ faciat ignorāter. reputās ſcꝫ hereditatē ſufficere ad oīa ſoluēda vl̄ neſciēs hūc creditorē eſſe potiorem. His aūt ꝯcordat Hoſt. Jtē nota ꝙ ceteris paribꝫ ꝑuāda ē regula. Qui p̄or eſt tp̄e potior eſt iure. de reg. iu. li. vi. Ubi aūt ſūt p̄uilegia paria. ſ. ꝑſonaꝝ et actōnū inſimul: ꝛ eq̄liter ſatiſfaciēdū eſt. niſi de aliq̄ illoꝝ ꝓbetꝛ ꝙ alteri p̄ferēdꝰ ſit ꝑm legem pacti vl̄ ſcp̄ti. vel vſus ꝓbati. Hec aūt notari ſolēt. C. ꝺ autoritate iudi. poſſi. l. ꝑ debito. Cū ꝗ mercator vl̄ aliꝰ frāgit vl̄ vt vulgariter dꝛ fallit nō ſufficiēs ſatiſfacere creditoribꝫ oībꝫ ex ītegro venientibꝫ cunctis vt ſibi ſatiſfiat. hic ordo ꝑuaꝛ ꝑm Bal. in l. ꝑ debito. C. ꝺ bo. autoritate iudi. poſſi. Pr̄io debet ſatiſfieri dn̄is reꝝ. vbi gr̄a. deponētibꝫ ſi depoſita erant ſibi facta. vt. ff. de p̄ui. credi. l. ſi. ꝛ. l. veteri. Secūdo ſatiſfit mercíuꝫ venditori ſi extant merces. h̄ eſt ipſe merces reſtituunꝛ tanq̄ ſinglarit̄ ꝑ p̄cio obligate. Si aūt plꝰ valerēt id plus redditur ad cōmodū creditoꝝ. vt. ff. ꝺ acti. ven. l. iulianus. Si aūt ipſe merces nō extant ſ3 vendite ſunt. ꝛ loco eaꝝ alie ſubrogate. tales ſubrogate n̄ reddūtur loco eaꝝ. quia nō ſunt ꝑ p̄cio obligate. ff. ꝺ in rē vſo. l. quidā. Hꝰ rō aſſignaꝛ qꝛ p̄cium ex illa re redactum ob

ligatū nō erat. ergo nec etiaꝫ res que emiꝉ et habeꝉ ex eo. Idē qꝫ in ꝑmutatione dictū eſt. qꝛ vbi ſpēs in obligatōe eſt nō ſuccedit loco alteriꝰ altera. vt notaꝉ. ff. ꝺ ꝑ. ſig. l. labeo. Tercio ceteris paribꝫ ꝑferꝉ vxoꝛ. qꝛ hypotecā habere cenſeꝉ. ⁊ iō ꝑferꝉ. nedū ꝑtēdentibꝫ ꝑſonalē obligatōem ſed etiā ꝑtendentibꝫ tacitam hypotecā. vt. l. aſſiduis. C. q̄ po. in pig. ha. non tñ ꝑferꝉ creditoꝛibꝫ habētibꝫ hypotecas expꝛ̄ſſas. Fiſcus q̄ꝫ ſimile hꝫ ꝑuilegium cū muliere. C. ꝺ pꝛiui. fiſci. l. q̄uis. et de h̄ etiā habes extra ꝺ pig. c. ex lrīſ. in glo. qm̄. Quarto pꝰ hypotecas veniūt deponentes. ſ. ſi nō extat ꝺpoſitū. ff. depoſiti. l. ſi homiſ. §. fi. h̄ em̄ ꝑuilegiū datur cauſe depoſiti. ꝑpter freq̄ntiam contractuū depoſitoꝝ. tñ ſicut i. l. ꝑdicta patet tali ꝑuilegio non gaudent q̄ ſub nomine depoſiti mutuāt ad vſuram hypoteca aūt eſt potioꝛ qꝛ ꝑtinet ad ipſam rem. ff. ꝺ pactis. l. reſcꝑtū. Quinto veniunt ſimplices pꝛiuilegiati. i. hn̄teſ ꝑuilegia ꝑſonalia ñ realia. Sexto ⁊ vltimo veniūt cirographarij ꝓ rata ñ attētā ꝑoꝛitate ꝯtractuū. qꝛ licitum ē debitoꝛi ꝓ cum l'o creditoꝝ facere deterioꝛeꝫ cām creditoꝝ ꝑoꝛū nō hn̄tiū dominiū nec hypotecam nec ꝑuilegiū habentiū. vt. ff. de ſeꝑatione bonoꝝ. l. i. §. contrario. Et iſta eſt ratio qꝛ ī cirographarijs creditoꝛibus ñ attēdiꝉ tp̄s. hec ille. Verū vbi lex municipalis ſeu ſtatutuꝫ ciuitatꝭ aliter diſponeret. illi eſt ſtandū etiā in foꝛo cōſciētie ſi ñ ſit exꝑ̄ſſe ꝯ deuꝫ qđ nō de facili iudicādū ē. qꝛ nemo ē arbitrādus immemoꝛ diuini timoꝛis ⁊ ſue ſalutis. i. q. vij. c. ſanximus. niſi euidenter appareret contrariū. Unde in aliquibꝫ ciuitatibꝫ vt Floꝛentie fallente mercatoꝛe ꝑ ſindicos inſtitutos a cōitate ſuper hmōi vbi non ſufficiunt bona debitoꝛꝭ fallentis ad plene reſtituēdū oībus ſatiſ facit vnicuiq̄ꝫ ꝓ rata ſꝫm facultatē bonoꝝ illiuſ ⁊ non pꝛius vni q̄ꝫ alteri niſi aliquibꝫ ꝑſonis ꝑuilegiatis in hoc vt in ml'ieribꝫ ꝓ dotibus rehabendiſ: ⁊ hmōi. qbꝫ plene ſatiſfacit anteq̄ꝫ cuiq̄ꝫ alioꝝ. Item pꝛimo nota q̄ꝫ hi qui tenentur reſtituere ſi omnino ñ poſſūt ſoluere vel

reſtituere ſufficit ꝯtritio et ꝑ
poſitū reſtituēdi. qñ ⁊ cōmo
de poterūt. xiiij. q. vi. c. ſi reſ.
qđ veꝝ ē cum nota ſit paupꝫ
tas. talis eñ nō debet excōi
cari. vt đr extra đ ſol. c. odo/
ardus. nec aliq̄ pena mulcta
ri. extra đ vſu. c. cū tu. Et đr
nota paupꝫtas qñ cedit bo/
nis. Ideoq; tali debet cōſu
lere ſacerdos ſi de paupꝫtate
dubitat ꝙ cedat bōis. No
ta tñ ꝙ non ſufficit hᶜ ceſſio
ita ꝙ nō ſit ei aliqua peniten
tia īiūgēda. quia nec ſolutio
nec ſatiſfactio plenaria ſuffi
ceret. Nam licet ceſſio ſeu ſo
lutio quo ad ſatiſfactōez ho
mini ſufficiat. adhuc tñ nō ē
eccl'ie ſatiſfactuz. ergo iudex
eccl'iaſticus ſeu ſacerdos ꝑ
vſurpatiōe rei aliene iniun/
gat ſibi penitentiā. Et ī hoc
offendunt pl'imi peccatores
đlinquētes: qui putant ſuffi
cere ꝙ ſatiſ faciant. nec tranſ
greſſionē quam fecerūt poſt
modū cōfitent. hec Hoſtiē.
in ſum. ti. de pñia ⁊ re. Se
cundo nota ꝙ ſi talis ꝑuene
rit poſt ad pinguiorez fortu/
nā tenet ſatiſfacere etiā ſi ceſ
ſerat bonis. quia ꝑ h̄ nō ſūt
liberati. ſed talis ceſſio ad h̄
eis ꝓdeſt ne iudicati trahan
tur in carcerez. C. qui boniſ
cedere poſſunt. vbi etiam di
cit glo. ꝙ ceſſio in hoc etiam
ꝓdeſt ꝙ poſtea ñ poterūt cō
ueniri niſi inꝙ̄tū facere poſ/
ſunt. ⁊ ſic habet ratio ne ege
at et ꝑterea ꝯueniri nō debet
niſi tñ ſit id qđ acquiſiuit:
ꝙ merito videat debere con
ueniri. hec in gloſa. Sꝫ qui
hñt reſtituere ſi ꝯueniantur
ex maleficio ſi ñ ſunt ſoluen/
do verberādi ſunt ꝓ debito.
Sed ſi ñ ꝯueniunt ex male/
ficio nō debēt tales ꝟberari
ſed ſufficit ꝙ cedant bonis.
Archi. xiiij. q. vi. c. ſi res.

Nota tercio ꝙ ſi is q̇ alie
na abſtulit pōt reſtituere ⁊ ñ
reſtituit nō eſt in ſtatu ſalutiſ.
xiiij. q. vi. c. ſi res. Dicit aūt
Ray. in ſūma ſua ꝙ dñs ali/
cuius terre tenet reſtituere ī/
debite exacta a ſe vl' a ſuis di
recte vl' indirecte. Glo. ſupꝫ ī
directe. vt qñ denegat eis iu
ſticiam vl' non defendit eos
vt debet. ⁊ ſic extorq̄t aliqua
Si tali domio ex aliq̄b9 cir
cūſtantijs appareat ml'tum
difficile vel impoſſibile taliſ
reſtitutio ſatis videt ꝙ poſ/
ſit conſuli hmōi ꝙ in cōpen/
ſatiōe vel remittat eis cōmu
niter cum eoꝝ conſenſu ⁊ li/

bera voluntate aliquã ſerui/
tutẽ vel annuam p̄ſtantiã in
ppetuũ vel ad tẽp⁹ ita ꝙ ple/
niſſime videat̃ ei ſatiſſactuꝫ.
vel etiam faciat in remiſſio/
nẽ pctõꝝ illoꝝ quibuſ tenet̃
aliqđ hoſpitale vl̃ aliqđ ſil̃e
opus pietatis.cũ cõſenſu tñ
eorũdeꝫ ſi poteſt requiri.hec
ibi. Quarto nota ꝙ is q̄ hꝫ
aliena reſtituere ꝛ certis pſo
nis ſi poteſt in totũ vel ĩ ptẽ
ſed non cõmode ſed cũ ml̃ta
ſui incõmoditate.tunc cõpo
nat vel cõueniat cum ip̄o le/
ſo vl̃ ſpoliato amicabiliter đ
redditibꝫ ſuis moderate. ita
ꝙ victus ſibi remaneat aſſi/
gnando ſibi quouſqꝫ fuerit
plenarie ſatiſſactum vl̃ pau
latim ſingulis annis vl̃ men
ſibus.vel aliĳs temporibus
emẽdet qđ poteſt.et hoc cuꝫ
volũtate illius cui debet ſa/
tiſſacere.qꝛ ſi nullam inueni
ret miſcđiam apud eum abſ
qꝫ dilatõe tenetur ſatiſſacere
vl̃ bonis cedere.quia tal̃ pec
cator ſp eſt in mora. Hoſti.
ꝛ Ray. Sed h̃ melius decla
rabit̃ in vltimo.§.ſequenti.
Si aũt p̄dict⁹ inueniat gra
tiam apđ creditores ſuos fa
cientes ſibi remiſſionem vel
dilationem.tunc p̄ot ea vti.
ꝛ eſt ĩ bono ſtatu anime. ſi tñ
habꝫ in ppoſito faciendi qđ
debuiſſet ſi non potuiſſet ob
tinere ipſam remiſſioneꝫ vel
dilationem Quinto nota
ꝙ vbi eſſent plures credito/
res alicuius ꝛ debitori petẽ
ti dilationẽ aliqui creditoreſ
volunt dare. aliqui non. ſed
ꝙ cedat bonis ſtabit̃ maiori
parti creditorũ. Et intellige
maiorem partem vbi eſt ma
ius et fortius debitum.etiã
ſi vnus eſſet cui plus q̄ȝ oĩbꝫ
debeatur. Si ṽo par ſit de/
bitum ſtãdum eſt maiori nu
mero creditorũ. Si ṽo ſunt
paria eligenda eſt clemẽtior
ſentẽtia.ſ.dilatio danda. C.
de ceſſione bonoꝝ.l.fi. Ray.
Nota hic ꝙ Johã .an.ſup
ca.quamq̄ȝ.đ vſu.lib.vi.mo
uet queſtionẽ an heres vſu/
rarĳ quando hereditas nõ
ſufficit oĩbus.debeat ſatiſſa
cere primo venientibuſ. ꝛ re
fert ſe dixiſſe ꝙ nõ. ĩmo fiet
eis ꝛ aliĳs ſatiſ factio pro ra
ta vnũquẽqꝫ cõtingente. ar.
ſupra de teſta.c.relatum.ĩ fi
ne. Sed dicit ipſe ſatis vide
tur hoc caſu haberi debere
conſideratio temporis. vt il
le qui prius ſoluit vſuras re
cipiat qđ ſuum eſt integ̃liter

ꝛ ſic de ſingul' ſꝫm regulaꝫ.i.
ꝺ reg.iu. Qui poꝛ.cū iſtoꝛuꝫ
par ſit cauſa vt dixi ibi.et in
hypoteca h' ꝯſideram⁹. C.
q̄ po.i pig.ha.l.ſꝫ ſi fund⁹.ꝛ
bona vſurarij videntᷣ eē hy/
potecata.ꝺ vſu.c.cū tu .mul
ti tñ doctoꝛes tenēt ꝯtriū.i h.
ſ.ꝙ bona vſurarioꝝ ſint hy/
potecata.vt Hoſti.Archid.
Fede.Hoff.Et Jo.an.etiaꝫ
dicit ꝙ ꝺ hac hypoteca ñ ha
bem⁹ textū expſſum. Sex
to nota ꝙ vbi aliq̄s eſt inſti/
tutus heres ꝛ nō ſufficit he
reditas ad ſoluendum oīa le
gata ꝛ debita dic̄ Ray.ꝙ cre
dit in iudicio aīe ꝙ ñ tenea
tur:niſi inq̄ꝫtuꝫ hereditas ſe
extendit vel ſufficit. etiam ſi
non fecit inuētariū.Idē Jo
hā.an.et Fede.ſecus in iudi
cio cōtentioſo ſi nō feciſſꝫ in
uentariū.ſed ſi feciſſet nō te
nerecᷣ niſi durante heredita/
te. Diſtinguit tñ inter lega/
ta ꝛ debita.qꝛ debita ſine di
minutiōe debet pſoluere du
rāte.ſ.adhuc hereditate.De
legatis ꝟo ſi tot ſunt ꝙ ñ re/
maneat legitim⁹ pōt ꝺtrahe
re ſuā legitimā:ꝛ iterū q̄rtaꝫ
ſꝫm q̄ſdam ſi fuit inſtitutus
heres. Et nota ꝙ heres pt
deducere añ oīa exxpēſas fu
neris et alias neceſſarias q̄s
fecit cauſa hereditatis.vt in
teſtamēto ꝛ hmōi.Expēſas
tamen quas feciſſꝫ ſupfluaſ
ad honoꝛem ꝛ pompā mun
di.nō poſſet cum tuta ꝯſciē/
tia trahere ꝺ ere alieno ſed fa
cere intelligerecᷣ ꝺ ſuo.Pe.ꝺ
pal'.in.iiij.Si aūt ſunt plu
res heredes ad debita vel le
gata regulariter tenecᷣ quili
bet p hereditaria parte. C.
ꝺ here.ar.l.iij.Sed dꝫ.Ray
mū.Excipiuntᷣ q̄nqꝫ caſus
ſꝫm ipm Ray.Primus eſt ſi
aliquod indiuiduū eſt in ob
ligatiōe faciēdi vl' nō facien
di.tunc eñi q̄libet tenecᷣ inſo
lidū.ff.ꝺ ver.ob.l.in executi
onib₉.§.ij.glo.ponit h exem
plū.vt ſi teſtatoꝛ pmittit ſe
aliqꝺ opus factuꝝ et pmiſit
p ſe vl' heredē ſuuꝫ nō fieri q̄
minus p funduꝫ ſuū tibi ire
liceat.ad hoc q̄libet heredū
erit inſolidū obligatus.Se
cundus caſus eſt ſi res q̄ de
bet reſtitui ab vno inſolidū
poſſideatᷣ. C.de acq̄.he.l.ij.
§.nemo. Tercius eſt ī alimē
tis legatis q̄ p voluntate de
functi vl' iudicis vel ab vno
inſolidum vel a pluribꝫ pro
partibus deſignatis petun
tur.ff.de alimētis lega.l.iij.

Quart⁹ ē ſi teſtator ab vno heredū legauerit creditori hereditario animo ꝯpenſandi. tunc eñ heres ille vſq̧ ad q̄ntitatē legati on⁹ illi⁹ debiti ſuſtinebit. ff. ꝺ lega. iij. l. cū ab vno. Quint⁹ in expenſis funeris vxoris. nō tñ aſtrinxit heredes ꝑ hereditariis portionib⁹. ſed etiam virum ꝑ portiōe q̄ ꝑuenit ad eū de dote vxoris ſue. puta ſi ad euȝ peruenerit. c. ⁊ in hereditate ſint. cc. ip̄e vir tenebit ꝑ t'cia ⁊ heredes ꝑ duab⁹ ꝑtib⁹. ff. ꝺ reli. ⁊ ſūptib⁹ funeꝝ. l. q̄tiēs. ⁊ l. veluti. Hec oīa etiā Hoſtiē. Quō debeat fieri reſtitutio vxoris ꝯcipientis filiūm ꝑ adulteriū quem vir reputat ſuū de his q̄ cōſumit ip̄e fili⁹ ſpuri⁹ de bonis p̄ris putatiui. ⁊ hereditate tota l' ꝑte ad eū ꝑueniente. Primo vidēdū eſt ꝺ ip̄a vxore adultera quō teneat ⁊ ad q̄d. Secundo de ipſo filio ſpurio ſi tenet et quomō. Tercio ꝟo de ipſo patre q̄ ex adulterio talem filium habuit quō et ad q̄ntū tenet. Simil' caſus vid᷑ q̄ ponit extra ꝺ pe. ⁊ re. c. officij. ſ. ꝺ muliere ſupponēte ſibi alienū partū quem vir ei⁹ reputās ſuū nutrit et heredē inſtituit. Vñ idē videtur dicēdū q̄ntum ad reſtitutionem de ipſa muliere et filio ſuppoſito: ⁊ huic fraudi dantib⁹ opam efficacē Et ꝺ muliere adultera q̄rit primo ſi debeat h̄ reuelare marito. Ad h̄ dicenduȝ ꝙ aliq̄n nō. aliq̄n ſic. Nam vbi iminēat aliqꝺ eoꝝ ꝑiculoꝝ non debet reuelare marito. Primū ꝑiculum eſt infamie ſcilicet mulieris. q2 hec taliter reuelando cum eſſet antea bone fame ſeipſam peſſime ac turpiſſime diffamaret. qꝺ q̄dem magnū ꝑiculum eſt mulieri. Nā qꝺ puer. xxij. ſcriptū eſt Melius ē bonum nomen q̄ȝ diuitie multe. licȝ intelligat de viris. tñ ⁊ ꝑiculoſius in honeſtis infamia mulierib⁹ ingerit notam. Secūdum eſt ꝑiculum ſcandali. ſ. viri ⁊ cōſanguineoꝝ et amicoꝝ eius: ſi illis h̄ innoteſceret malū. nā non ſolū apꝺ ſe turbaret ex eo. ſed vir ex ē tūc poſſent cum ea amiciciam ⁊ pacē ac ꝯcordiaȝ et ſocietatē hr̄e. imo forte eam marit⁹ dimitteret. ⁊ ideo ñ valētes forſitan ꝯtinere vterq̧ adulterium perpetaret. et ſic innumerabilia et irrecuperabilia

inter eos orirent mala. Terciū eſt piculū mortis. ſ. z vxoris z ſue ſpurie plis atqꝫ adulteri ſui. nā pbabilr timere poſſet ꝙ ei⁹ marit⁹ ſeu q̈cūqꝫ ali⁹ dū occidere alium q̄reret necaret ſꝫm Sco. in. iiij. Cōcurrentibꝫ p̄dictis piculis q̄ videntur valde pbabilia et ī pluribus eueniētia. nō debꝫ talis mulier ſuo ꝯiugi reuelare pꝑter bonū incertum reſtituēdi hereditatē talibꝫ periculis ſe exponere mãifeſte. Quartū pꝑter piculū īprobabilitatis. nā nec vir nec filius. nec etiā public⁹ iudex ħ mulieri reuelanti credere obligant. niſi pbet dicta ſua p īfallibilia ſigna aut p violentas pbationes. ſiue p teſtes idoneos. Nam ex ſolo ei⁹ dicto nō pōt exhereditare talē filiū: maxie ſi in terris in q̈bꝫ pmogenita ex ꝯſuetudine in toto vl' in pte ſuccedunt. Inſup ſꝫm Sco. in talibꝫ terris ſi pater crederet vxori ſue. in hoc nō poſſet tñ a ſpurio auferre hereditatē niſi ī publico foro eū pbaret talē. z tunc opteret mulierē non tm̄ apd̄ maritū ſed apud totā patriā diffamari. Et iſto p̄ſuppoſito. ſ. ꝙ nō debeat reuelare rationē malorꝫ grauiorꝫ exinde ꝯtingentiū. quō d̄beat talis mlier ſatiſfacere dicet infra. vbi tñ nō immineret aliō periculū vl' malum niſi īfamie ipſius adultere vl' mortꝭ ſue videt ꝙ ſi pmoriat viro ſuo debeat ante mortē ordinare cū ꝯfeſſore vel alia pſona matura ꝙ ſi moriat poſtea reuelet ex pte ſua viro. qñ. ſ. ex ħ pt obuiari ne putatiuus filius habeat hereditatē totam vl' partē. Aliq̄ndo ṗo ħ marito vl' aliijs pſonis extra cōfeſſionē tenet mulier reuelare. vicꝫ ſi hec tria ꝯcurrāt ſil' Primo ſi apud maritū et alios fortis z grauis ſuſpicio īpreſſa eſſet. z occaſio ſuſpicādi taliter. Secūdo ſi ex certꝭ z ſufficiētibꝫ cauſis pōt z debet vehementer z valde pbabiliter credi ꝙ nihil de pmiſ periculis ſupradictis ħ ſubſequeret aut creſceret ſed potius minueret. Tercio ſi firmiter p̄ſumatur ꝙ filius bonis mariti voluntarie cedet ſed ſi paruulus eſt filius ceſſat iſta ratio. quia mittere pt illū ad hoſpitale. cum nō teneat alere alienoſ niſi ī extrema neceſſitate cū alij deſunt q̄ pꝛuideant. His aūt tribus

ꝯcurrētibꝫ reuelare deberet ꝛ poſſꝫ. Sꝫ vix iſta ꝯcurrūt ꝛ rariſſime pſumēdū ē ꝙ cō/ currāt. Inſup dici poſſꝫ ſm Guil. ꝙ etiā reuelare poſſꝫ ſi ñ timeret maritū. vel aliud i mineret piculū. Sūt q̇dam vtiq; viri ſciēter vxoꝝ adul/ teriū ſuſtinētes vl' etiā ꝯſen/ tientes. imo qñq; vxores ſu as ad h hoꝛtātes. vl' qꝛ ꝓpri os filios ñ pñt hr̄e vl' alia q̄/ cūq; pudenda occaſiōe. Fa/ cta etiam hac notificatōe an teq; vir eius ꝑ educatiōe ta lis filij expendat videtur de obligari a reſtitutōne aliq̄ fi enda. qꝛ fecit qꝺ in ſe fuit vt damnū euitaret viri expēſa rum in educando: ꝛ heredita tōnis quo ad alios. ar. extra de iniur. ꝛ dam. da. c. ſi cl'pa Nec tamē debꝫ manifeſtare adulteꝝ ꝓpter piculum pſo ne ꝛ īfamie detrimētū ꝛ odiū ad eum euitandū. et ſi añ ma nifeſtatōez iam aliq̄ cōſūpſiſ ſet hmōi putatiuus fili⁹ tene biť ipſa mater inq̄ntum pōt ſatiſfacere ſi aliquid vt ſuuꝫ poſſidet Et ſi magn⁹ exiſtēs qñ notificať nollet ipe filiuſ credere hoc nec cedere boniſ putatiui pr̄is. petēs ſalteꝫ le gitimā q̄ ſine cauſis exp̄ſſis a iure auferri nō debet vt le gitimus filius. nec contrari um p̄t ꝓbari. tenebiť nihilo minus ipſa mulier heredibꝫ de poꝛtōne illa ablata ſibi. ꝺ eo tamē qꝺ poteſt ꝛ nō plus extra de reg. iu. li. vi. c. nemo et h quia fuit in moꝛa notifi candi quando potuit ꝓuide ri. Sed nunq̇d mulier talis debet reuelare crimen ſuū fi lio ſuo ſpurio. et inducere eū ad dimittendū hereditatem vero heredi. Ad hoc dicēdū ſm Scotū vbi ſup̄ ꝙ aut fi lius crederet matri: aut non Si aūt crederet nō aūt ꝓba bile ē ꝙ ꝓpter hoc dictaꝫ di mitteret hereditatem. Nam paucos repire contingit qui ita pfecti ſint ꝙ ꝓpter conſer uandā iuſticiam in foꝛo dei dimittant magnaſ poſſeſſio nes quas retiere pñt iure ex terioꝛi ꝛ vellēt ſpurij repura ri. nec h mr̃ pſumere pōt niſi antea ml'tū fuiſſꝫ expta ꝺ bo na volūtate filij ſui Nō ḡ dꝫ ſe exponere piculo certo diſ famationis apud filiuꝫ ꝓpť incertam coꝛreptionem illi⁹ Si vero non crederet. tunc ſequeretur inde duplex ma/ lum. Primum quia ipſa diffamaretur. Secunduꝫ

qꝛ ab illo ſicut antea heredi/tas poſſideret. Si q̃ſ aũt ob ſtet ꝙ tali filio debeat reuela ri ne. ſ. ignorãter forte copularetur ꝑ mr̃imonium ſue ſorori aut alteri ſue ꝓpinq̃. ſeu alia faceret q̃ a iure ſpurijs ꝓhi/bita ſũt. Dicẽdũ ꝙ tal' igno/rantia dũ ꝑſeuerat oĩno ex/cuſat cũ ſit ignorantia facti. Si qñ tamẽ factum veniret ad lucẽ tale mr̃imoniũ diri/mendũ eſſet. Si ṽo q̃ratur an dato ꝙ talis fili⁹ ex ṽbis matrꝭ ſe ſpuriũ credat teneatur reddere bona q̃ habuit a marito matris ceteris filijs atq; heredibus alijs ṗdicti mariti. Dicendũ ꝙ ſi ħ indubitanter credit. ꝛ rõnez illud credẽdi habet tenet ſꝫm deũ non tñ humano iure. Si tñ nõ habet ſufficientez cãm et rationẽ credendi illud. tunc reddere nõ tenet exq̃ ꝑ ſe vel ꝑ alterum ſibi claret ꝙ nõ hꝫ ſufficientẽ cãm ſeu ꝯdignaz rõnem credendi. Sũt autẽ ĩter cetera quattuor ſigna q̃ reddunt ſuſpectam talẽ ma/trẽ. ita ꝙ ei de facili nõ d̃bet credi. Primũ ẽ amor. i. ſi ṗdi ligit aliã ꝓlem viri ſui. Se/cundũ eſt odium. videlicet ſi ꝓſumit matrẽ ipm vl' eius

vxorẽ odire. Terciũ eſt ſtul/ticia. qꝛ mulier fatua ꝛ leuis eſt ꝛ ꝑtinacꝭ ſenſus. Quartũ eſt incertitudo cum nõ ꝯſtat ipaz eẽ vl' fuiſſe certã ꝙ hũc ꝯcepit de adulterio vl' d̃ vi/ro. nõ eñ ħ põt omni adul/tere eẽ certũ. Sed qđ reme/diũ tali mulieri debet adhi/beri. dicendũ ꝙ ei ſꝫm Sco. vbi ſuꝑ triplex remediũ da/ri põt. Primũ eſt ꝙ inducat filium intrare religionẽ. ꝛ tñ talem ꝙ poſſit ꝓfeſſionẽ ſuã ſeruare. ne ſcꝫ incidat ĩ cillaz volens vitare caribdĩ. Se/cundũ eſt ꝙ clericus fiat. vñ valet tñ ſꝫm deum eccleſiaſtica beneficia acceptare. ꝛ his quaſi ſufficiẽtibꝫ merito iaz contentus dimittat heredi/tatem alteri fratri laico in ſeculo remanenti. Si tñ ꝑ nul lam ꝑſuaſionẽ honeſtam cor tal' filij mr̃ flectere ṗt vt here ditatẽ dimittat. non videt ꝙ debeat ſe ꝓdere illi. cuꝫ certa ñ ſit ꝙ tal' ab ea ĩꝑſuaſibilis in alijs tã licitꝭ ꝛ honeſtꝭ fle/cteret ex illo. ĩmo forte tena/cius retineret ne ſpuri⁹ pu/taret. cũ talẽ notã mlti caueant male nati. Tũc demum terciũ remediũ addẽduz ẽ. ſ. ꝙ ſaluo iure hũano et abſq;

Infamia ſua: pōt et dz de ſua dote cū eā hēbit in ptātē vel de parafernalib) ſi hz ꝛ certꝭ bonis ꝛ laborib) et ſudorib) ſuis indemnez facere virum et legitimā ei⁹ plez. Obligať eñ ſatiſfacere viro de ꝯſumptis ab illegitimo filio. Sz tal' fili⁹ nō teneť ſatiſfacere q̄ ꝯſūpſit q̄̄diu bone fidei fuit. De hereditate aūt mulier obligať heredib) viri ab iteſtato vl' heredib) ſcriptis. vl' q̄ b) veriſil'r crediť q̄ reliquiſſet hereditatē. qd ſi neſciť dz paupib) erogari. Teneť inq̄̄ ſm correſpōdētiaz iuſticie. n̄ eñ dico q̄ teneať ad reſtituēdū equalēs hereditati. qz ſuperi⁹ dictū eſt. Plimū q̄dem differt inť hre ꝛ ppe eē. Sz qz iſte legitim⁹ heres nullaz habuit hereditatem. licz ſm iuſticiā fuerit ppe. pptea min⁹ q̄̄ equalēs hereditati ſufficit ſibi p hereditate fienda illd aūt min⁹ deťmieť ſm arbitriū boni viri. Q, ſi nec h fieri pt p tūc nō obligať: tenebiť tñ cū puenerit ad pinguiorē fortunā. extra d ſol'. c. odoard⁹. Si vo tal' ml'ier nūq̄̄ hz vñ poſſit rſtituere. tūc ex ipotētia excuſať: ſi habeat ſatiſfaciēdi ppoſitū. xiiij. q. vi. ſi res. De adultero autē cui⁹ ē fili⁹ dicēdū videť ſi ſcit vl' credit veriſil'r illū eē ſuum: vbi mr̄ ipſa ſatiſfacere n̄ valeat. vidz q̄ teneať d expēſis pr̄i putatiuo. qz cām efficacē dedit tali dāno. extra d iniur. ꝛ dā. da. c. ſi culpa. ſm tñ poſſibilitatē ſuā ꝛ ſi mitteret ipa adultera ad hoſpitale. vl' qz finxit mortuū pepiſſe. vel qz notificauit ſine ſui piculo nō eſſe filiū ſuū tenebiť hoſpitali d nutrimēto et alijs expenſis: niſi notabilis pauptas excuſet eā. cū d iure naturali ad hoc teneať. di. i. c. ius naturale. ꝛ hoſpitalia ppť paupes nutriēdos ſint facta nō ppť diuites. Sz et d hereditate vl' dote ſi dotareť a pr̄e putatiuo. teneri videť ad arbitriū boni viri. attēta ſua facultate. q̄ tñ ſatiſfactio occulte fieri dz. cū ſine piculo manifeſtari nō poſſit. ar. ij. q. i. ca. ſi peccauerit. Si aūt dubitat adulter ex eo q̄ ml'r leuis ē. ꝛ cū alijs adulterať. vl' etiā qz ipa adultra dubitat vtrū ſit ei⁹ vl' mariti. relinq̄tur iudicio di cui oia nuda ſunt et apta. ꝛ q̄uari n̄ videť de reſtōne. Indecens eſt eñ vt i re dubia certa detur

ſentētia. ait Greg. xi. q. iij. et di. xxxiij. habuiſſe. In nullo tñ caſu ad obuiãdũ hmõi pi culis vł mał dz adultera vel adulťqrere aborſuz vł mor tē puuli. xxij. q. iij. c. faciãt.

Qñ debeat fieri reſtitutõ quod ↄtinet in ſe magnã dif ficultatem Cap. viij.

Quantuz ad octauuz. ſ. qñ dz fieri reſtitutõ. Dicit Tho. ij. ij. q. lxij. ꝙ ſtatim. qꝛ ſicut accipe rē alienã eſt ↄ iu ſticiã: ita ꝛ retinere eã. qꝛ p ħ ꝙ aliqs ↄtinet rē alienã inui to dño ĩpedit euz ab vſu rei ſue. ꝛ ſic facit ei iiuriã. Ma nifeſtũ ē aũt ꝙ nec p modicũ tēpus licet alicui in pctõ mo rari. ſz qlibz teneť ſtatiz pec catũ dimittere ł ↄſerere. Vñ dr. quaſi a facie colubri fuge peccatũ. Et iõo qlibet teneť ſtatĩ reſtituere vł dilatõnem petere ab eo q̃ pt vſũ rei ↄce dere. ꝛ ſi qdē teneanť ↄ icerti cũ illõ eēt erogãdum in pias cauſas cũ ↄſilio eccłie. ſi hu iuſmodi pſone hñtes rſtitu ere remaneãt ita paupes cũ filijs ꝛ familia ꝙ ñ habeant vñ viuãt. fiat dič Ray. vt di xi ĩ caſu ſiři ſup in ti. de deci mis. Ibi aũt ſic dicit Si qͥſ retinuit decimas lõgo tpe. ꝛ nũc veniat ad ſatiſfactionez ꝛ poſtulat ĩtuitu di ꝛ eccłie. ꝛ qꝛ hz puã ſubaz ſibi rmitti qđ accepit tpe pterito. cũ ali ter opteret cũ ſua familia mē dicare. qꝛuis eccłia oēs deci mas poſſet petere. ſi viderit iſtũ ↄtritũ ꝛ pces ei⁹ ĩniti ve ritati. dz ei tãqꝫ paupi dimit tere vñ viuat. cũ ħ eēt ei da tur⁹ poſtea. xvi. q. i. c. qm̃. hͨ Ray. qđ ĩtelligēdũ vidr vbi danť decīe ↄ more put ē ↄ iu re cõi. Nã ſec⁹ vbi de more ñ danť. vł valde diminute. vi denť excuſari. De ħ tñ plene habes ĩ pma pte. ti. i. Et dič ibi glo. Guil. ꝙ illi q̃ rſignãt in manu penitētiarij q̃ ħ nõ facerēt niſi penitētiarij reſti tuerēt eiſ p pte vł p toto. qñ neſciť cui fiēda ē reſtitutio ꝙ nõ credit eos eſſe in ſtatu ſa lutis. Dicit etiaz paulopoſt ꝙ nõ ē neceſſe ꝙ fiat hmõi re ſtitutio ĩ manu penitētiarij. dũmõ tñ ſit pat⁹ ad arbitriũ ei⁹ vł alteri⁹ boni viri ſatiſfa cere. Dič etiã ꝙ in ħ caſu epĩ q̃ eſt diſpēſator paupeꝝ põt dilationem dare vł partē di mittere vel etiam totũ ſi vi derit ei expedire ad neceſſari

am ſuſtentatõez illius tanq̃ alicui⁹ alteri⁹ paupis. ita tñ q̄ q̃nto vtili⁹ põt gerat nego ciũ illi⁹ cui faciẽda eſſet reſti tutio ſi pſona eiuſ eſſet nota vicz exponẽdo illa q̄ eẽnt re/ ſtituẽda ĩ vſus tales q̄ magĩ eĩ poſſent pficere q̄ ad deum Hec ibi. Si tenetur certĩ p ſonis que nolunt dare dilati onẽ: debet ad petitionẽ ipoꝝ abſq; dilatiõe ſatiſfacere vel cedere boniſ. q2 fur ꝛ raptoꝛ ſp eſt ĩ moꝛa. ꝛ ideo ſp auget pctm̃. ff. de cõdit. fur. l. in re furti. vbi leſi egẽt ꝛ fame pe reunt ne interueniẽte paulu lũ moꝛa inueniri nõ valeant qui redimant. diſ. v. Semp eñ eſt vitãda moꝛa vbi ẽ pe riculum. diſt. xxviij. c. d ſi ra cuſane. ꝛ hoc etiam ſi opoꝛ/ tet ipm mendicare. Unđ nõ dico habito reſpectu ne ege/ at. Naz cõtra hoc nota extra đ vſu. c. cum tu. tamẽ Guil. addit. ſine culpa poteſt acci/ pere vite neceſſaria. ſcz extre me Ray. moderate ſibi vita retẽta q̃uſq; plene ſibi ſatiſ/ faciat. Hoſti. vo ſic dic. Sz q̃d ſi non ĩmineat tale pícu/ lũ neceſſitatĩ et is q̄ tenet re/ ſtituere non poteſt ĩduci ad reſtitutionem ſtatim facien/ dam. puta q̄ diſcretus ſacer dos p̄t ꝯſcientiam ſuã infoꝛ/ mare ex eo q̄ intendit vtilit gerere negocium creditoꝛis. Nã ſi videt q̄ alit nõ põt re/ cupare in ppetuũ. vel nõ ita cito vl' ita cõmode põt rece/ pto iuramẽto vl' alia ſufficiẽ ti cautione ſi hr̃e põt dilatio nẽ ꝯcedere. et ſub hac ꝯditio ne ſi hec adĩpleuerit in talez diẽ peccatoꝛem abſoluere. ꝛ ſic creditoꝛ quod ei debet re cuperet. et peccatoꝛ nõ rece/ dat a p̃ſbitero d̃ſpatus. hec ille. Sz qđ in fine huius. §. ſcilicet q̄ abſoluat ſub cõdi/ tione: cõtrariuz aſſerit Guil. dicens. q̄ abſolutio a pecca tis nunq̃ debet fieri ſub cõ/ ditione. ꝛ ideo poteſt dici q̄ abſoluat ſimpl'r ſi ẽ abſoluẽ dus. ſed declaret q̄ non vale bit abſolutõ niſi adimpleat pmiſſum. Guil. Archidya/ con⁹ vo ſup. c. ſi res. xiiij. q. vi. querit vtrũ habenti reſti tuere debeat haberi reſpect⁹ ne egeat. Et dicit videtur q̄ ſic. ff. de reg. iurĩ. l. in cõ dẽna/ ti. ff. de conceſ. bo. l. ij. Et ſic nota p Ber. de ſolu. c. odoar d⁹. ꝛ facit ad hoc qđ hr̃. xvi. q. ij. quicunq;. Sz inno. per no. in. c. cũ tu. extra de vſur.

ſecus credũt ſm canones vt ibi notãt Ala. Ber. et Hoſt. ꝙ inſolidũ tenenꝫ detẽtores vſuraꝝ ⁊ nõ ſolũ inꝙtũ face re pñt. ꝗ Hoſtiẽ. i ſũ. dicit. ꝙ ꝗ hñt reſtituere paulati ſin gulis mẽſibꝫ ſoluãt credito ribꝫ. ſi aliter non pñt ſine ma gno ſui detrimẽto ꝓut pote rũt vl' ꝯponant ſe cũ expoli atis. ꝙ ſi nullã pñt inuenire miſcdiaȝ apd eos abſꝗ dila tiõe tũc tenenꝫ ſatiſfacere vl' bonis cedere. qꝛ pctõꝛ ſp ẽ i moꝛa. ff. ꝺ ꝯdic. fur. l. i re fur tiua. extra ꝺ ſymo. c. cum ĩ ec cleſia. Mlti tenẽt dictũ ꝑce dẽs tanꝙ equũ ſcȝ ꝙ tenenꝫ ſoluere qntũ pñt retenta ſibi vite cõmoda. ar. de cõ. di. v. c. diſcipl'os. extra de fur. c. ſi q̃ſ. Sȝ arch. ſuꝑ ꝟ. reddere. eiuſdẽ. c. ibi dic̃. ꝙ ſtati debȝ reddere totũ qꝺ ꝑt. allegãs Tho. ij. ij. q. lxij. ꝗ dic̃ ꝙ ſta tim fienda ẽ reſtõ. dictum tñ Tho. ꝑt dici ñ eẽ ꝯ ſi ſane in telligaꝫ vt ĩfra diceꝫ. Sȝ ĩ q̃dã ſũma dꝛ ꝙ ꝗ hñt reſtitu ere vſuras ⁊ male ablata ⁊ ꝓ ponũt firmiꝫ reddere et non pñt ſtatiȝ. qꝛ nolunt cũ fami lia egere vl' mẽdicare. ⁊ tñ in cipiũt iuxta poſſe ſatiſfacere vtꝝ tales pñt abſolui ⁊ cõi cari. Rñ. aut ſciũt perſonas certas aut ñ. ⁊ ſi ſciũt ipi ha bẽtes male ablata: ⁊ ipi etiaȝ q̃bꝫ debenꝫ hmõi nolũt tutũ ẽ ꝙ ꝺ ꝯſcia eoꝝ ſtẽt ad termi nũ ipſoꝝ ⁊ volũtatẽ. Si ꝟo tales neſciũt dãna ſibi data ⁊ reuelatio poſſȝ eẽ ꝑiculoſa illis ꝗ volũt reſtituere. tũc ñ ẽ reuelãdũ illis. ſȝ ꝑ̃ſumẽdũ ꝙ ꝯfeſſoꝛ cãm illoꝝ vtiliter agat. ⁊ ꝯfitẽs ĩtẽdat ⁊ ꝓmit tat ſatiſfacere ꝙ̃ cito ꝑt. qꝛ h̃ hȝ locũ ratihabitio ꝺ bono ⁊ equo. ⁊ tũc ꝯfitẽs abſolui ⁊ cõicare ꝑt. qꝛ ẽ ĩ via ſalutis. Si ꝟo oĩno neſcianꝫ ꝑſone q̃bꝫ ẽ reſtitutio fiẽda. tũc ẽ li ber in ꝑtãte ꝑ̃lati vel diſcre ti ꝯfeſſoꝛ dare ⁊ ꝯſtituere ter minũ ꝯfitẽti ſic̃ viderit neceſ ſitatẽ ⁊ ꝯtritõeȝ eiꝰ ⁊ volũta tẽ ꝓmptam reſtituẽdi. et ĩfra iſtum ꝺminũ tal' ꝑt abſolui ⁊ cõicari. Jtẽ vbi maioꝛ ẽ con tritio ibi maioꝛ miſcdia ⁊ ve nia ẽ fienda ⁊ ꝺmiſſio. ⁊ qꝛ to tꝰ mũdꝰ fere ẽ ĩuolutꝰ i rapis. ſic ꝓ poſſe tuo curre ꝑ medi um ne nimia ſecuritas vl' re miſſio ꝑire faciat q̃ſ diſcreta eq̃tas potat reuocare. Jtẽ ſꝑ ĩiuriãs et ſpoliãs vl' ꝯplices eoꝝ ꝺbẽt hũil'r poſtulare ve niã ab eis q̃s offẽderꝫ ne illi

remaneãt ĩ rãcore ⁊ mala vo luntate. Quid aũt ꝺbeat fa cere vxor ⁊ familia raptoris ⁊ vſurarij ⁊ hmõi q̄ ñ hñt ni ſi ꝺ obligatis reſtõni. habes ſup̄ ĩ ca. ꝺ rapina. §. xij. ĩ fi.

Nota ꝙ Ray. ⁊ Hoſti. cir ca iſtã materiã reſtõniſ dicũt Hoc notẽt ſacerdotes ⁊ re tineãt ꝙ ſm ꝙ maior vel mi nor fuerit fraus vl̕ dolus vl̕ violẽtia maior vel minor dꝫ eẽ diſcretio iudicãtiſ. ⁊ ſm h̄ ĩ vſuriſ q̄ fiũt in depoſitiſ vt di ctũ eſt ſup̄ in. c. de vſura. que oĩno ſunt reſtituẽde. tñ quia minor ẽ ibi violẽtia q̄ꝫ ĩ cete ris poterit ꝯfeſſor etiã cũ ſci tur pſona cui fiẽda ẽ reſtitu tio magiſ moderare tp̄s reſti tuẽdi retẽta ſibi vite ꝯmoda ⁊ familie ſue. Quidaꝫ circa materiã iſtã dicunt ⁊ meo iu dicio ſatiſ rõnabil̕r ꝙ ĩ certis caſibꝫ nõ tenet̕ q̄s ad ſtatĩ re ſtituẽdũ actual̕r. etiã ſi habꝫ modũ aliqualẽ ad reſtituen dũ et ab eo cui tenet̕ ĩuenire nõ poſſit nec dilatiõeꝫ nec re miſſionẽ. ſꝫ ſubitã velit fieri ſibi reſtõneꝫ. qñ vicꝫ ex reſti tutiõe ſtatim vel ſtatim reſti tuẽdo ſeq̄ret̕ inde euidẽs vl̕ pbabile dãnũ ſpũale vl̕ tpa le notabile ipi⁹ reſtituẽtis vl̕ aliorũ. qꝺ p̄põderaret dãno ei⁹ q̄ dꝫ hr̄e ex carẽtia illi⁹ rei Põt aũt tale dãnum eſſe tri plex ſeu ſcãdalũ notabile vl̕ dãnũ Periculũ mortiſ. Infa mia grauiſ. Periculũ notabile mortal̕ culpe. Rõ aũt hmõi eſt ꝙ ſcꝫ tal̕ reſtitutio poſſit differri. q2 ſm Scotũ credi tor q̄ dꝫ hr̄e magiſ dꝫ velle in hmõi caſibꝫ vt maximũ icõ modũ ſeu damnũ ei⁹ q̄ hꝫ re ſtituere euitet̕ in modica re ſtitutõis dilatõe q̄ꝫ ſuũ mo dicũ incõmodũ vl̕ dãnuꝫ ex carentia ad tp̄s ſue rei. Et ſi obijciat̕ ꝙ reſtituere ẽ actus negatiui precepti. q2 reducit̕ ſeu explicat̕ p h̄ ꝙ eſt nõ reti nere alienũ. ſꝫ p̄ceptũ negati uũ obligat ſp ⁊ ad ſemp. Re ſpõdet̕ ſm Sco. ꝙ alienũ in iuſte et ĩuito dño retiere ſim pliciter phibet̕. ppterea ſp ⁊ ad ſp iſto mõ neceſſe ẽ ſaluti alienũ nõ retinere. Sed qñ q̄s hꝫ voluntatẽ ⁊ ppoſituꝫ reſtituẽdi alienũ p tpe opor tuno extũc tenet̕ domĩo rei volẽte. i. velle debẽte. Uult auteꝫ hoc dñs rei ⁊ ſi ñ actu elicito. tamen actu debito et boneſto. quia velle debet ꝙ qui ſuũ habꝫ retineat quouſ q̄ꝫ potuerit oportune. Et ſi

dicat. dñs rei h agit iuite. et q: nõ vult q p q̄ntũcunq; tẽ p⁹ ſuũ retineat. Dicẽdũ ſm Sco. q dño etiã iordinate volẽte ſtatim rehabere ſuũ ꝛ p ↄñs ↄ rectã ratõeꝫ nolẽte pximũ retinere ſuũ. tũc tenẽs nõ ẽ detẽtor iiuſt⁹. nã et dpoſitũ dꝫ redditiõe ſtrictiſſima reddi cũ repetit. vt. C. depoſitũ. l. fi. ꝛ tñ iuito dño volũtate inordinata cũ repetit. vt cũ eo malũ faciat ſibi vel alteri pt retineri. Et Auguſt. dicit q mlta bona ſũt pſtãda iuitis: dũ eorũ potius vtilitati q̄ volũtati cõſulit. diſt. xlv. c. ꝛ q emẽdat. ꝛ exẽplũ ponit. xxiij. q. iiij. ca. ipa pietas. d eo. ſ. q ↄ volũtateꝫ ſuã extrahit d domo ruiturã. qd laudabilr fit Eſt g vn⁹ caſus cũ iminet ex ei⁹ reſtitutiõe ſubita piculũ dãni incõpabiliter pualẽtis damno qd inde hꝫ creditor ex carentia rei ſue. puta cũ ipe creditor ipugnaret bonũ ↄmune ꝛ hñdo illã rẽ ſeu pecuniã quã qs de ſuo retinet magis poſſet ipugnare ꝛ pualere ↄ bonũ cõe. Nã tũc ſm Rich. in. iiij. ñ tenet illd reſtituere illi ſꝫ fidelr reſuare. vt reſtituat ſibi vl heredibus ſuis qñ h fieri poterit ſine piudicio boni cõis. vl depoſitare illd ordinando ꝛ puidẽdo q tpe ſuo reſtituatur. Ideꝫ videt dicẽdũ cũ qs male vteretur re ſua rehabita. puta gladio ad occidẽdũ ſe vel alium vl hmõi. Idem videt dicendũ cũ ex ſubita reſtitutõe ille q rſtitueret rẽ ablatã p furtũ vl aliud viciũ detegeret ꝛ inde infamaret: cũ fama ſit qd notabili⁹ ſuba tpali. vnd gui⁹ reputat pctm̃ detractõnis q̄ furti: ceteris paribus ſm Tho. ij. ij. q. lxxiij. et. vi. q. i. deteriores. Cuꝫ g qlibet debeat puidere ↄſeruatõi fame ſue. ar. xij. q. i. c. nolo. põt talis differre reſtitutõꝫ vſq; ad tps q ñ dephẽdat i crimine ꝛ infamet ſi aliter puideri nõ põt. Idẽ dicendũ ẽ cũ id qd debet reſtitui ñ poſſit reſtitui niſi faciẽdo magnas expẽſas ad mittendũ ſibi. q: in remotis ẽ creditor. Tũc eñ qd agẽdũ ẽ habes ſup etiam eo. ti. c. iij. Et idẽ dicẽdũ qñ mlier hꝫ filiũ p adulteriũ neſciẽte viro. vel ſupponit ſibi alienũ ptũ q nutrit d bonis viri. vl etiam heres dimittit vt ppri⁹ fili⁹: cuꝫ teneat mat talis de omnibus que perc

pit talis fili⁹ bonis.ſ. putati ui pris.nõ tñ dz reuelare fa/ ctu qñ ex h ſeqret vł ſequi p babiliter poſſz mors ſua vel plis tal.vł etiã notabil infa mia ſeu alia grauia ſcãdala ſm Ray.z Jo.neapol.in qlibet. de q habes ſup plene eo.lib. ti.i.c.d furto.vide ibi. Ali⁹ caſus qñ ex hmõi reſtitutõe poſſet ſeq mors ſpũalis ſeu pctm mortale pbabiliter in reſtitutõe vel familia ei⁹. pu ta reſtituẽdo q hz aliena ad tantã venit pauptatẽ vł mi/ ſeriã q ñ pt viuere vł puide re filijs ſuis de victu z veſti tu:z cũ ſint alic⁹ nobil odici onis mẽdicare nimis erube ſcũt:ab amicis ad ſufficiẽtiã ñ inueniũt:laborare neſciũt vł ñ pñt quia puuli vel infir mi.et ſic reſtituẽdo exponit piculo ipe cũ familia ſua fu/ rãdi:vel pſtituẽdi filias. vel dſperatõis vbi retinẽdo qd hz alienũ cũ ipo z induſtria ſua puideret parce ſibi z fa/ milie ſue diſponit ad ſatiſfa ciendũ paulatim. Hoc ſenti re videt Sco.in.iiij. Hen.i qlibet.vi.q.xxiiij. Et idẽ vi det dicendum cum qs hz in ſtrumẽta arti ſue vñ ex labo re ſuo gubernat ſe et ſuos et vendẽdo vł tradẽdo ea vt re ſtituat ſuis creditoribus ñ po terit laborare z inde lucrari. puta libros q ad iuriſpitos z medicos.ferramẽta q ad ar tifices. Laborãdo aũt cũ p/ dictis vltra ſuſtẽtatõez ſuaz poterit in futuꝝ paulatiz ſa tiſfacere. Nec credo eſſe o h qd dicit Tho.ij.ij.q.lxij.ſ. q ſtatim reſtituẽdũ ẽ alienũ ſimplr. Nõ eĩ ita amare vba accipiẽda ſunt dic lex ſz ciui liter.z in ſacra ſcptura ſtatiz dz fieri qd i plixo tpe.vt ptz Malach.iij. Statim veni/ et ad tẽplũ zc.z pcipue cũ ex cauſa ita vrgẽti differtur vt dictum eſt. Poteſt etiã mul tiplr capi in iure.z nõ ſolum p potẽtia facti ſz iuris z cõ/ moditatis.vt ptz.xxij.q.iij. ca.faciat in glo. Hec tñ non ſũt pdicãda ne paret via de/ tẽtioni alienoꝝ ad qd nimiſ pſone ſũt iclinate.ſz cũ mag diſcretõe in ofeſſiõe z oſilijs tractãda.z cũ mltis circũſtã tijs conſiderãda q honeſtẽt factũ. Ad hoc etiaz facit qd dicit Jo.neapol.i qlibet.ix. q.xxij.z Rich.in.iiij. z Pe. de pal. Item potẽti reſtitu ere male ablata ſtatiz qritur vtrum ſufficiat relinquere i

teſtamẽto vl' in inſtrumento q̧ heredes reſtituant. Rñdʒ ad h̄ Jo. neapol'. i. ix. q̃libet. q. xxij. q̧ h̄ ſufficit i duobus caſib) tm̄. Prim⁹ ē qñ bñs male ablata credit vere et p certo vl' q̃ſi p certo q̧ tal' re/tẽtio ñ ſit ɔ̄ volũtatẽ dñi. talis em̄ retẽtio ñ ē iiurioſa vl' ĩiuſta. null⁹ ei patiẗ iiuſticiaʒ volens. vt dr. v. ethicorũ.

Scđs caſus qñ tal' retẽtõ rei aliene eſt ɔ̄ voluntatẽ dñi ſʒ inordinata. puta cũ ñ red/diẗ gladi⁹ furioſo cuʒ repetit ĩpm in furia. h̄ em̄ iuſte fit. vt xxij. q. ij. c. ne q̃s. Et ſil'r h̄ ē qñ vult rẽ ſuã ſtatiʒ hr̄e q̃m retinẽs ñ põt dare ſine notabili damno ſuo. ⁊ ecõtra ille cui⁹ ē p̄t ſine dãno ⁊ incõmodo carere ad tp̄s. Extra iſtoſ caſus ñ ſufficit ad ſalutẽ niſi ſtatim reſtituat. Rõ eſt. q⁊ de neceſſitate ſalutis eſt vitare pctm̄ mortale. ſʒ nõ ſolũ auferre alienũ: ſʒ etiam detẽtio rei aliene extra predictos caſus ē Mortale. q⁊ ɔ̄ iuſticiam q⁊ cũ faciat iniuriã p̄xio. ⁊ h̄ cũ p̄t r̄ſtituere. Uñ ñ ſufficit ad ſalutẽ tali relinq̃re i iſtrumẽto vel p teſtamẽtũ q̧ heredes reſtituãt: ſʒ ð neceſſtate ſalut̄ ē ſtatim r̄ſtituere ſi p̄t.

Sʒ ſi ille cui⁹ ē res vl' cui obligaẗ ñ põt illa re carere ſine incõmodo ſuo etiã ad tẽpuſ optʒ q̧ reſtituat etiã cũ mag̃ incõmodo ſuo. nec ſufficeret dimittere p teſtamẽtũ. Terci⁹ caſus excuſans a reſtõne ſubita ē: cũ ex h̄ imineret piculuʒ mort̄ corpal'. Et nota ſm Rich. i. iiij. di. xv. q̧ ſi ille q̃ dãnũ ĩtulit hʒ aliq̃d vltra neceſſitatẽ ſuſtẽtatiõis nature: q̃uis ſibi neceſſarium ad victũ ſm decentiã ſue pſone reſtituere teneẗ. Non em̄ licitũ ē de alieno viuere cũ ſeculari honore. Si aũt ñ hʒ niſi neceſſaria ad ſuſtẽtatiõneʒ nature tũc ſubdiſtinguẽduʒ eſt. q⁊ aut iſte q̃ ē paſſus dã/nũ nõ ĩdiget ad ſuſtẽtationẽ nature eo qđ ab eo ablatũ ē ⁊ ille q̃ abſtulit p̄t retinere et reſtituere nõ teneẗ. q⁊ ex iure naẗe licitus ē vnicuiq̧ vſus poſſeſſiõis neceſſarie ad ſu/ſtentatõeʒ nature. Extrema enim neceſſitas facit omnia cõmunia. ff. ad. l. rodiam. de iactu. l. ij. §. cum in eadeʒ. in textu et gloſa. Aut indiget ad ſuſtentatõnem nature: eo q̧ ablatum eſt. ⁊ tunc ſubdi/ſtinguo. quia aut primuſ. id ē dominus ipſi⁹ rei indiget

iſta re ad ſuſtentatõez ſue na
ture ꝑuſq̄ fuit neceſſaria ad
ſuſtẽtationẽ nature illi⁹ q̄ ab
ſtulit. aut eodẽ tp̄e vterq̄ in
digẽs fact⁹ ẽ iſta re ad ſuſten
tatiõez ſue nature. aut iſte q̄
abſtulit factus ẽ indigẽs re
iſta ad ſuſtẽtatõnez ſue natu
re ꝑuſq̄ iſte a quo ablata eſt
Primo mõ ꝛ ſcd̓o põt dici ſi
ne p̄iudicio ꝙ iſte q̄ abſtulit
rẽ iſtã teneat̃ reſtituere illi a
q̄ abſtulit. qꝛ nunq̄ facta fu
it res illi⁹ q̄ eã abſtulit. ſꝫ ſp̱
remãſit illi⁹ de iure. poſtq̄ ei
ſum in ſtatu in q̄ res mea ne
ceſſaria ẽ mihi ad ſuſtẽtatio
nẽ nature: nõ p̄t fieri alteri⁹
me ꝯdicente. Si tercio mõ.
tunc ille q̄ abſtulit reſtituere
ñ tenet̃. qꝛ ab iſto tp̱e q̄ facta
ẽ neceſſaria ſibi acquiſitũ fu
it ius in illa re illi q̄ abſtulit.
Et idõ q̄uis dãnũ paſſus ve
niat poſtea ad ſtatũ in q̄ res
ſibi ablata eſſet ſibi neceſſa
ria ad ſuſtentatõez nature. ñ
ꝓpter hoc hꝫ mai⁹ ius i iſta
re q̄ iſte q̄ eam abſtulit. niſi
iſte q̄ eam abſtulit deueniſſꝫ
ad ſtatũ in quo amplius res
iſta ñ eẽt ſibi neceſſaria ad ſu
ſtentatiõez nat̃e. Idẽ p̱ totũ
Pe. de pal. i. iiij. ꝛ Sco. Ex
p̄dictis boꝝ patet ꝙ tales q̄
hn̄t reſtituere ꝛ ſi retineãt ſi
bi q̄dãmõ neceſſaria ad ſuſtẽ
tationẽ ſui ꝛ familie ad vitã
dũ m̄lta p̱icula aĩe et corp̱is
q̄ viſilr̃ ſed q̄ poſſent bonis ſu
is cedẽdo ꝛ oĩbꝫ ſe expolian
do ꝑ reſtõe fiẽda. qd̓ forte tu
tius eẽt reſtituere ꝛ in d̓o cõ
fidere: etiã ſi opteret mẽdica
re ſc̃m Ray. Ad h̄ ñ videt̃ te
neri d̓ neceſſitate ſalut̃. tñ ñ
debẽt t̃les laute viuere ꝛ põ
poſe veſtiri cũ familijs. ꝛ fili
as ſuas cum magnis dotibꝫ
nuptui tradere. ſic ſi ñ eſſent
obligati reſtõni. ſed p̱ce viue
re ꝛ p̱uas dotes tradere. Et
ſi ñ pn̄t nobili vel mercatori
nuptui dare debẽt artifici et
plebeo tradere. ꝛ alia ſup̱flua
reſecare. Cũ m̄lta ĝ prudẽ
tia h̄ negociũ agẽduꝫ ẽ. cũ ef
ficaciter videt̃ facere qd̓ pn̄t
ad reſtituendũ ꝛ i alijs ſe bñ
hr̃e. ꝛ cum timore d̓i credo ꝙ
pn̄t abſolui et cõicare. Qui
aũt ꝛ de eo qd̓ pn̄t ſp̱ ꝓcraſti
nãt ꝛ annuatim repiũt̃ pro
mittere ꝯfeſſoribꝫ reſtitutio
nẽ facere: et poſtea ñ faciũt ñ
videñt abſoluendi. niſi ꝑus
faciant vel diſponant effica
citer negociũ vt habeat exe
cutionẽ. ꝛ m̄lto min⁹ ei p̱mit
ti dꝫ cõio ſumi: q̄ntum dico

ſpectat ad ꝯſiliũ ꝯfeſſoꝝ. Nã quãtũ ad ſacerdotẽ q̄ hȝ cõica re cũ ille ſe i manifeſto ad h̄ i gerit: q̇d iurꝭ habes in tercia pte. ti. eo. De vſurarijs aũt manifeſtꝭ quõ ſit agẽdũ cum eis in reſtõne et collatõne ſa cramẽtoꝝ. habes. s̄. eo. c. de vſu. Poſſent etiã tales pete re remiſſionẽ a creditoribus quã ſi ſine fraude ⁊ ſpõte ob tinẽt nõ ipis amplius obligan tur. nec etiam paupibꝫ illa re miſſa eis dare tenenť. Nõ tñ decẽs eſſȝ vt diues a paupe ⁊ indigens parũ a mľtũ indi gente peteret remiſſionez

Querif vtꝝ epũs elapſis tri bus vľ. iiij. xxx. vľ. xl. annis poſſit agere ꝯ heredes ľ poſ ſeſſores bonoꝝ q̄ndaȝ illius q̄ in teſtamẽto reliquit mille li bras ſoluẽdas noĩe vſurarũ incertaꝝ: cũ de extorſiõe di ctaꝝ vſuraꝝ nõ appareat ni ſi p ꝯfeſſiõeȝ dicti teſtatoris Rñdet Lau. pus Fede. ꝙ cuȝ actio q̄ ꝯpetit ex teſtamento vľ conditio q̄ ꝯpetit epõ p. l. nulli. C. de epi. ⁊ cle. ſit pſo nalis ⁊ ſpacio. xxx. ãnoꝝ clau dať p ꝯñs. C. d̄ pſcp̄. xxx. vľ xl. annoꝝ. io ꝯ heredes bona fide poſſidentes: q̄ ſp pſumiť ñ ꝯpetit actio ad dictas mil le libras: niſi pbareť heredeȝ malã fidẽ babuiſſe et ſciuiſſe viciũ ⁊ crimẽ defuncti. q̄ ca ſu debet intelligi. c. tua nos. cũ ſi. Et idẽ ſi d̄ extorſiõe ap pareat p aliud q̄ȝ p teſtamẽtũ

Quo aũt ad poſſeſſores bo noꝝ in q̄s p teſtatoreȝ vľ eius heredẽ bona ſũt alienata: nõ ẽ aliq̇d dubiũ ſi poſſederunt ſpacio. x. ãnoꝝ. qꝛ actio pſo nalis ñ ꝯpetit ꝯ ſucceſſorem ſinglarẽ. vt. l. i. §. heres. ff. ad trebel. Nec obſtant pmo di cta. ſ. ꝙ actões epo ꝯpetẽtes durãt. xl. annis. qꝛ intelligiť h̄ de actionibꝫ ꝯpetẽtibꝫ epi ſcopatui vel eccľijs collegia tis. ſed h̄ ñ cõpetit actio epo vt epo: ſed vt iconomo ⁊ ad miniſtratori bonoꝝ paupe rũ. Querif q̇d ſi pmiſſo ge nerali edicto ꝙ q̄cunq̧ dede rit vſuraꝝ nomĩe aliq̇d tali veniat infra tot dies ⁊c̄. Si nemo veniat: nec etiaȝ aliq̄s vſuras certas vſurarius aſſi gnauerit infra terminuȝ ſibi ad id ſtatutũ lataq̧ ẽ ſenten tia p epm declarãs illas eſſe certas. vtrũ vſurarius ſit tu tus ſi poſtea appareant pſo ne certe quibus eſt reſtitutio fiẽda. Federicus de ſenis ſen tit ꝙ ſic: etiã quo ad illoſ qui

tunc erant extra dyoceſiz. fatetur tñ ꝙ talib⁹ ꝯpetit ꝼme diũ contra epm vel paupes. Sz cogita dicit Lau. an ſit vez. ⁊ ꝯ̄riũ practicať qñ ñ eſt deťminatũ ꝙ oīa veniant ſub nomīe incertoꝝ. ħ eſt qñ non fit taxatio vere: ⁊ ꝼm qn titatē ad q̄m aſcendũt. ſ3 minoꝛ: ⁊ ꝼm ꝙ inter eos cōuētũ eſt ⁊ de ħ iudici ꝑ cui⁹ ſententia alio nō dato p̄ſumitur ꝙ ſtat legitime. An aũt tal' practica ſit iuri ꝯſona tuipſe vide. Prōpti ſũt tñ epi ad eiuſ obſeruatōe3. q2 ꝑ ſeipis īcerta īburſant. nec ad illoꝝ volunt reſtitutōnem venire vl' teneri. ſ3 fit certa taxatio ꝼm ꝯuentiōem ꝼm ꝙ moꝛis ē. q̄ tñ an poſſit ꝺ iure fieri vidēdũ ē Querit etiã Archid. ꝙ ſi q̄s decedēs relīnq̄t ſibi herede ex teſtamēto vl' ab inteſtato. et oꝛdīauit q̄ndã executoꝛē tm̄ ad emendã ſuoꝛũ foꝛefactoꝝ q̄ decedens tēpore moꝛtꝭ ſue creditoꝛib⁹ tenebať. ⁊ iã termini ſolutōis fluxerãt. Dicit rñdēdo ꝙ iſte executoꝛ debita hmōi ſoluere teneť: ⁊ p̄t ꝯueniri. q2 elapſis terminis ſolutōis cepit iniuriari creditoꝛib⁹ ī nō ſoluendo defũctꝭ. Ex p̄cepto autez dñi ē ſolutō faciēda. ar. xi. q. i. c. magnu3. xxiij. q. vi. c. tributũ. q2 peccat ī termīo nō ſoluēdo. tũ q2 frãgit ꝓmiſſũ. extra ꝺ pactꝭ. ca. i. ⁊. ij. tũ q̄a illo elapſo inuito domīo detinet alienũ. ff. ꝺ excep. doli. l. ij. §. circa. et ħ tenēt q̄dã. ſ. vt noīe foꝛefactoꝝ ħ caſu veniãt ꝺbita q̄ꝝ ťmin⁹ ſolutionis tꝑe moꝛtis elapſus erat ⁊ ꝑ ill' agi poſſ3. Sec⁹ ꝺ debitis q̄ꝝ termi⁹ ñ aduenerat Et ita notat ſpe. ī Rubri. q̄liter ſcp̄ta ī iudicio ꝓferri. §. nũc ꝟo. De eo ꝟo demum cui datũ ē aliq̄d ꝑ erroꝛē dič Jo. ꝺ rip. in tractatu ꝺ ꝯtractib⁹ ꝙ in tali datōe aut ē erroꝛ ꝑſone vel foꝛtune: vel alteri⁹ ꝯditōis appoſite. Si p̄mo mō. puta intēdo dare petro ⁊ do martino: tũc martinus teneť acceptum reſtituere vel danti vl' illi cui intendebat dare. ar. xxix. q. i. §. i. Si ꝟo erroꝛ foꝛtune. puta ītēdo tibi dare vt paupi ⁊ tu es diues. dicitur ꝙ ſic acceptum tenetur reſtituere danti vel alicui pauperi niſi recipiens interim effectus fuiſſet pauper. Si vero ſit erroꝛ alicuius alterius conditionis. puta credo te ſanctũ

cũ tu ñ ſis. ⁊ iõ dono tibi vel credo te celebraturũ miſſas. iõ do tibi. dicit̃ q̄ ſi receptori ↄſtat d̄ p̄ciſa intẽtiõe dãtis. ſcʒ q̄ al's ñ daret niſi iſta cõditio ſubeſſet: talr error obligat ad reſtituẽdũ receptum. aut ad ſufficienter ſupplẽdũ p ſe vl' aliũ intẽtõeʒ dãtis. q̄ rõ eſt. q̄ cũ res ĩ iſtũ nõ trãſeat niſi eo mõ q̄ vult dãs trãſferre ſi ñ exiſtat ↄditio ĩ ipm res non trãſfert. Alij aũt dicunt q̄ ad talẽ reſtitutõeʒ talis error nõ obligat niſi ipſa cõditio circa q̄m errat̃ eẽt cã motiua ⁊ final' talis datõis. qd̄ pbant p ſil'e. Do tibi libras cẽtũ q̄ credo te eẽ amicũ meũ: dato q̄ accipiẽs ñ ſit amic⁹ me⁹: ñ obligat̃ ad reſtitutõneʒ. Si aũt amicicia ſit cã ppt' quã do tibi cẽtum libras. ſ. ſi ſis amic⁹ me⁹. ⁊ niſi amic⁹ fueris obligaris ad reſtitutõeʒ. Ex his ptʒ q̄ q̄ſtores ſancti anthonij vl' alij q̄cumq̄ nullo mõ pñt ſibi retinere ea q̄ ill' paupib⁹ vl' locis p q̄b⁹ petũt dant̃. q̄ h̄ ẽ error pſone. Uerũtñ q̄ null⁹ tenet̃ p p̄rijs ſtipẽdijs militare. nec cauſas aliorũ agere ad ſuas expẽſas: dico q̄ tales pñt viuere ſup q̄ſt⁹ q̄s faciũt. ⁊ põ eis moderatũ ſalarium dari. Hec ille. Illa vo q̄ dant̃ eis ex mẽdacijs eoꝝ q̄ſtoꝝ. vicʒ q̄ aſſerũt q̄ dicẽt̃ mlt'e miſſe p dãtib⁹. vl' hẽbũt talẽ idulgentiaʒ. vel abſoluẽt̃ a votis eoꝝ. vl' a caſib⁹ reſeruatis. vel q̄ fient lectiſternia in hoſpitali de hmõi p q̄b⁹ illi dãt aliás nõ daturi. cũ nec talia fiunt vel vera ſunt. totũ ẽ rapina. ⁊ reſtitui debent dantib⁹ ea. vl' paupibus erogari. ar. xiiij. q. v. c. non ſane.

Finit libellus de reſtitutionib⁹ fratris Antonini archiepiſcopi Florentini. in q̄ diffuſe tractat̃ de hac materia.

Incipit tabula materieꝝ q̄ in h̄ tractatu ꝯtinēt. Qui quidem tractatus ſub ſe ꝯtinet tres libros. Primus ē de cōfeſſore. Scd̄s de īterrogatorijs in ꝯfeſſione fiēdis. Tercius de reſtitutōe Primus deniq̄ liber diuidit in tres ptes. Quaꝝ p̄ma ē de ptāte ſeu autoritate ꝯfeſſoꝝ. ꝛ habet.xv.capitula.

De ptāte ſeu autoritate cōfeſſoris. ꝛ q̄s poſſit vl̄ n̄ poſſit audire cōfeſſiōes Capitulum.i. Folio.i.
De ordinario ꝯfeſſore q̄ ad eccl'iaſticas pſonas ꝛ cl'icos. capitulum.ij. fo.i.
De cardinalibus fo.ij.
De p̄riarchis ꝛ alijs. fo.ij.
Abbatiſſa q̄d poſſit in ſpūalibus. fo.iij.
Cui debeāt laici ordinarie ꝯfiteri.capl'm.iij. fo.iij
Caſus octo in q̄bꝫ pt q̄s alteri ꝯfiteri q̄ꝫ ꝓprio ſacerdoti ſine ei' licētia.ca.iiij.fo. iij.
Quis poſſit ꝯmittere ꝛ q̄s nō audientiam confeſſionuꝫ Capl'm.v. fo.vi.
Quō ꝛ qn̄ curat' vel p̄ſbit parochial' poſſit dare vl' denegare licentiā alteri ꝯfitēdi ſubdito ſi petat illaꝫ. capitulum.vi. fo.vij.
De religioſis q̄ nō pn̄t audire ꝯfeſſiōes ſine licētia p̄lati ſui.ca.vij. fo. vij.
De ptāte audiēdi ꝯfeſſiōes attributa fratribꝫ p̄dicatoribꝫ et mīoribꝫ a iure p tex. cle. dudū.§.ij.de ſepul.q̄mō fieri poſſit ꝛ quō exponit. capitulū.viij. fo.viij.
De effectibuſ q̄ ſequunt ex ꝯmiſſione audiētie ꝯfeſſiōis alteri facte.ca.ix. fo.ix.
Differētia inter fratres preſentatos ſm formā cle.dudū et differētia inter ſacerdotes curatos.ca.x. fo.x.
De caſibꝫ multiplicibꝫ epō reſeruatis.de q̄bꝫ agit in fine cle.dudū.de ſepul. capitulum.xi. fo.xi.
De ſacerdote q̄ abſoluit aliquem a caſu a quo nō pt abſoluere.ca.xij. fo.xiij.
An in generali cōceſſiōe cōtineat ſpēalis.ca.xiij.fo.xiij.
Quid poſſint penitentiarij curie romane.ca.xiiij.fo. xiij
Quid fiendū qn̄ ꝯfeſſor nō intelligit penitentē.capitulum.xv. fo.xiij.

Finiūt capitula p̄me partis.libri primi.

Incipit tabula secūde ptis libri pmi que erit de ſcientia ↄfeſſoris. Et habet q̄nq̃3.§. fo.xiiij

Q3 duplex ē clauis ordinis ſc3 ſcie et potētie.§.i.fo.xiiij.
Quāta ſcientia req̄raẗ in cōfeſſore.§.ij. fo.xiiij.
An ↄfeſſor teneatur ſcire:an pctā in ↄfeſſione audita ſint mortalia vel venialia.§.iij. Folio.xv.
Q3 iterāda ē cōfeſſio ī ſex caſib9.§.iiij. fo.xv.
An valeat ↄfeſſio ab incōtrito facta:vt eā iterare ñ oporteat.§.v. fo.xvij.
De attritione et contritione Folio.xviij
Sedecim cōditiōes que requiruntẗ in omni bona confeſſione fienda. fo.xix.
Finiunt.§.ſecunde partꝫ libri primi

Incipit tabula tercie partiſ libri pmi que erit de bonitate cōfeſſoris. ꝛ habet.§.decem.

Qualiter confeſſor deb3 habere duo.ſc3 timorē dei et zelum animaꝝ.§.i. fo.xx.
Que debet habere cōfeſſor bonus fo.xx.
Quō ſe habere debeat ↄfeſſor erga penitētē ꝛ de q̄b9 interrogandū.et ibi ỽſus decē pceptorum decalogi.et verſus ſeptem peccatoru3 mortalium.§.ij. fo.xxi.
Quo ordine fieri debeāt iterrogatōes:ꝛ de q̄b9. fo.xxi.
In interrogatōnib9 fiendis tria debēt obſeruari fo.xxi.
De circūſtantijſ pctōꝝ:ꝛ ibi ỽſus eaꝝ.§.iij. fo.xxij.
Circūſtantie peccatoꝝ ↄfitēde ſunt in multiplici genere. Ibidem.
Circūſtātie que trahūt peccatū ad aliud genus ſunt cōfitende. fo.xxiij.
Peccatum cōmiſſum die feſto trahitur ad circumſtātiā aliam. Ibide3.
Peccatum diuiditur in tria folio.xxiiij.
Regule q̄nq̃3 ad cognoſcendum peccatum mortale a veniali. fo.xxiiij.
Que d̄beat ſeruare ꝛ ſcire cōfeſſor vtilia ꝛ neceſſaria ī ipſo exercitio cōfeſſionis.§.q̄rtus fo.xxv.
Quomō ſe habere d̄beat cōfeſſor audiēdo mlieres.ibidē
Qualis ꝛ quanta debeat in

iungi ſatiſfactio ſeu peniten tia a confeſſore penitenti .§. quintus. Ibidē.
Qualiter ſe hře debeat cōfeſ ſor penitentias iniūgēdo pe nitentib⁹. fo.xxvi.
Cōtraria penitētia debꝫ im poni delicto fo.xxvi.
Pro peccato occulto nō de/ bet dari manifeſta penitētia. Folio .xxvij.
Memoriale dicendū penitē ti circa penitentiam faciēdā. Ibidem
Quid fiendū quādo penitēſ nō confiteř aliqđ peccatum mortale quod cōfeſſor nouit eſſe in eo. Ibidem
Sacerdos đr ſoluere vel li/ gare tripl'r. ⁊ de mō et forma abſoluēdi.§.vi. fo.xxviij.
Forma verboꝝ abſoluendi penitentē. Ibidē
Forma ꝛuis ꝟboꝝ q̄ reqrūř in abſolutiōe. fo.xxviij
Forma abſolutiōis ab oīb⁹ cenſuris ⁊ penis:tā a iure q̄ꝫ ab homīe latis. ibidem.
Quid fiendū quādo ꝯfeſſor abſoluit penitētē de quo nō debuit. fo.xxix.
Quid de ꝯfeſſore q̄ nō intel/ ligit penitentē. ibidem
An penitēs teneař iterare pe nitētiā ei iniūctaꝫ in peccato mortali factā in toto vel ī pte et an dicta penitentia taliter facta ei valeat in foro militā/ tis eccleſie.§.ſeptimus. Fo/ lio.xxix.
Remedium tutius ſiue cōſi lium danduꝫ penitēti quali ter pficere debeat penitenti/ am ſibi iniūctam.⁊ que peni tentia debeat ſibi dari ſecu/ rior. fo.xxxi.
De celatiōe confeſſionis .§. octauus. Ibidē
Penitentia confeſſoris con/ feſſionē reuelātis. fo.xxxij.
Qui teneanř ad ſigillū cōfeſ ſionis.§.nonus fo.xxxiiij
Ad que ſe extendat ſigillum cōfeſſionis.§.fi. Ibidem.
Quid fiendū quando cōfeſ/ ſor indiget ꝯſilio ſup aliq̄ ca ſu. fo.xxxv.

Finiūt.§.tercie partis et ꝑ ꝯſequens tractatus iſte de confeſſore.

Incipiunt ex

cōmunicatiōes ſedi ap'lice re ſeruate taꝫ a iure q̄ꝫ ꝑ ꝓceſſū ſiue ꝑ extrauagantes breuiř recollecte ꝑ ordinē.dein de ſe quunř excōicatōnes reſerua te epiſcopiſ vniuſcuiuſq̄ꝫ dy oceſis. fo.xxxv.

Excōicatões papales cō/
cernentes religioſos ⁊ religi
oſas fo.xxxvi.
Excōmunicatiões epis ex
iure reſeruate. fo.xxxvij

Incipit tabu
la ſup interrogatorio

Interrogatoriū qđ ē ſcđs
liber hui⁹ opis in ordine di/
ſtinguit in tres partes pnci
pales. quarum pma ē de iter
rogationib⁹ fiendis a confeſ
ſore ſm ordinē decē pcepto/
rum decalogi. Et hȝ capitu
la.xxiiij. Fo.xlij.
Primū pceptū cōtinet tria
capitula. Ibidē
De votis.ca.i. ibidē.
De voti trāſgreſſiōe. ibidē
De ſupſtitōib⁹.ca.ij.ibidem.
De incātatiōib⁹ ibidem
De adoratione creaturaruȝ
Folio.xliij.
De diuinatōib⁹ fo.xliij.
De arte notoria Ibidē.
De conſtellatōib⁹ ibidem
De ſortib⁹ fo.xliij
De incantatiōib⁹. Ibidem
De breuibus Ibideȝ.
De obſeruatōe tēpoꝝ.ibidē
De ſomnijs Ibidem.
De blaſphemia dei ⁊ ſctōꝝ
multiplici.Cap.iij.ibidem.
Secundū pceptū habet
capitula duo Fo.xliiij.
De piurio.ca.i. ibidē.
De adiuratiōe.ca.ij.ibidem
Terciū pceptū habet ca/
pitula duo. Fo.xlv.
De obſeruatiōe feſtoꝝ.capi
tulū.i. Ibidē
De auditōne miſſe dieb⁹ do/
minicis ⁊ feſtiuis. Ibidem.
De obſeruatiōe ieiuniorum
capitulū.ij. Ibidē
Quartū pceptum cōtinet
duo capitula Fo.xlvi.
De honore parētū.ca.i.ibiđ
De gubernatōne familie.ca/
pitulū.ij. Ibidē.
Quintuȝ preceptū habet
vnicū capitulū.
De homicidio triplici.ſ.cor
de ore ⁊ ope.ca.i. Fo.xlvij.
Sextuȝ pceptū hȝ vnicū
capitulum. Fo.xlviij.
De luxuria actuali ⁊ ei⁹ ſpe/
cieb⁹.ca.i. ibidē.
Nonū preceptū hȝ vnuȝ
capitulum.
De luxuria mentali et ei⁹ ſpe
cieb⁹.ca.i. Fo.xlix.
Septimū preceptum ha
bet capitula octo
De vſurpatiōe rei aliene mł/
tiplici.ca.i. Ibideȝ.
Circa vſuram ibideȝ.
De ſoccedis aīaliū. ibidem.

UPB·

De vēditōe ad terminū.fo l.
De cambijs Ibidē.
De mutuātib⁹ ſub ſpe.ibid.
De accipiētib⁹ ad vſurā.fo.l.
De faciētib⁹ ſtatuta i fauore vſurarioꝝ Ibidē
De emptiōe impſtitoꝝ locorū ꝛ mōtiū.ca.ij. Ibidez
De fraudulētia q̄ multiſ modis ꝯmittit.ca.iij. Ibidē.
De falſificatōe.Ca.iiij.fo.li.
De iniuſticia q̄ fit i iudicio Caplm.v. Ibidem
De furto.cap.vi. Ibidez
De ſacrilegio qd ꝯmittit circa res ſacras.ca.vij. fo.lij.
De rapina violēta.Ca.viij. Ibidem.
Decimū p̄ceptum hꝫ capitulū vnum.
De deſiderio hñdi res alienas Cap.i. fo.liij
Octauū p̄ceptū habet capitula duo.
De mendacio.ca.i. fo.liiij
De detractiōe.ca.ij.ibidem.
Finit tabula ſup pma pte interrogatoꝝ

Incipit tabula ſcde ptiſ introgatoꝝ q̄ eſt d ſeptē vicijs capitalib⁹ ꝛ diſtinguit in octo titulos.

De auaricia titul⁹ pmus ꝛ hꝫ capla.ix. fo.lv.
De ſymonia.Cap.i.Ibidē.
De pditōe.Ca.ij. Ibidē.
De acceptione pſonaꝝ.cap.iij. Fo lvi.
De turpi lucro.Ca.iiij.ibid
De ludo multiplici.Cap.v. Ibidem.
De inqetudie.ca.vi.fo.lvij.
De inhūanitate retinēdi tenaciter.ca.vij. Ibidez
De auaricia amandi res iordinate.ca.viij. ibidē
De pdigalitate ꝯtria auaricie.cap.ix. ibidez.
De inuidia titul⁹ ſcds.et hꝫ capla.iiij.Ca.i.fo.lviij.
De odio ꝛ filiab⁹ iuidie.Capitulū ſcdm Ibidez
De ſuſurratiōe.ca.iij.ibidē.
De exultatōe in aduerſis.capi.iiij. Ibidem
De triſticia in pſperſ. ibidez
De ira titulus.iij.ꝛ habꝫ capla duo fo.lviij.
De ira ipſa.caplm.i.ibidem
De filiab⁹ ire.ſcꝫ idignatiōe Ca.ij. fo.lix.
De tumore mentis.ibidem.
De clamore Ibidē
De ꝯtumelia Ibidē
De blaſphemia ꝛ maledictōne creaturaꝝ. fo.lx.
De rixa Ibidem
De ſeditione Ibidem
De bello. Ibidem

De accidia titul⁹ q̄rt⁹. ꝛ h₃ capitula q̄nq₃ fo.lix.
De accidia ip̄a. Cap̄.i. ibidē
De filiabꝫ accidie.ca.ij.fo.lx
De deſꝑatiōe fo.lx.
De malicia Ibidem
De puſillanimitate. ibidem
De rancore Ibidem
De ocioſitate que ꝓcedit ex tedio. fo.lx.
De torpore ſeu pigricia bene oꝑandi. Ibidē.
De euagatōe mētꝭ ibidem.
De negligētia ſeu tepiditate Fo.lxi.
De negligentia confeſſiōis. Capitl'm.iiij. Ibidē.
De negligētia circa cōmunionē.Cap̄.v. fo.lxi.
De inani gl'ia titul⁹ q̄ntus ꝛ h₃ tria capitl'a. fo.lxij.
De īani gl'ia ip̄a.ca.i. ibide₃
De īmodeſtia ornat⁹.cap̄.ij. Ibidem.
De filiabꝫ īanis gl'ie.et p̄mo ꝺ hypocriſi. Ca.iij. fo.lxij.
De iactantia fo.lxiij.
De ironia Ibidē
De contentione Ibidē.
De diſcordia Ibidē
De ꝑtinacia fo.lxiij
De ſingularitate nouitatu₃. Ibidem.
De inobedientia ibidem.
De gula titul⁹ ſextus.ꝛ h₃ capitula tria ibidem
De gula ip̄a. Capl'm.i.ibiꝺ
De ebrietate.Ca.ij.fo.lxiiij
De inſenſibilitate ibide₃.
De filiabꝫ gule.ꝛ p̄mo ꝺ hebetudine. Ca.iij. fo.lxiiij.
De loquacitate Ibide₃
De ſcurrilitate ibidem.
De inepta leticia. ibide₃.
De choreis ibidem
De immūdicia ſeu pollutione ꝓcurata fo.lxiiij.
De luxuria titul⁹ ſeptim⁹ ꝛ h₃ capl'a duo. ibidem
De luxuria ꝛ ꝑtinētibꝫ ad ipſam.Capl'm.i. fo.lxiiij.
De ꝺlectatōe moroſa. f.lxv.
De filiabꝫ luxurie.c.ij. ibidē
De cecitate mētis ibide₃.
De p̄cipitatōe ibidem
De inconſideratōe ibidē
De inconſtantia fo.lxv.
De amore ſui ibidem.
De odio dei ibidem.
De amore vite p̄ñtꝭ.ibidem
De horrore futi ſecl'i.ibide₃
De ſuꝑbia titul⁹ octau⁹.et h₃ duo capitl'a.
De ſuꝑbia ip̄a.c.i. fo.lxv.
De filiabꝫ ſuꝑbie.ꝛ p̄mo de deriſiōe. Cap̄.ij. ibide₃.
De ambitōne ibidē.
De p̄ſūptiōe fo.lxvi.
De temeraria iudicatōe. ibidem
De curioſitate.ibidē

De ingratitudine ibideꝫ.
De ſcandalo ibidem
De adulatione ibideꝫ
De blaſphemia in ſpū̃mſanctū̃ fo.lxvij
De ſciſmate ibideꝫ.
De infidelitate paganoꝝ̃ et hereticoꝝ. ibidem.
Finit tabula ſcđe ꝑtis interrogatoꝝ̃.

Incipit tabula

tercie ꝑtiſ interrogatoꝝ̃ q̄ eſt de ſtatibꝫ. q̄ continet capitula.xvij. fo.lxvij

Ad cōiugatos.cap̄.i. ⁊ habꝫ §.xxiij. fo.lxvij.
De actu mr̄imonij.et pctis ꝯmiſſis in eo fo.lxix.
Interrogatōes fiende circa cōiugatos fo.lxx.
De ꝑncipibꝫ rectoribꝫ ⁊ baronibus. Cap̄.ij. ⁊ hꝫ.§.lv. Fo.lxxi.
De iudicibus ſeu q̄buſcū̃q̄ habētibꝫ autoritatē.Ca.iij. ⁊ hꝫ.§.xix. fo.lxxiij.
De aduocatiſ ꝓcuratoribꝫ et notarijſ.Caplm̄.iiij.⁊ hꝫ.§.xxij fo.lxxiiij
De doctoribꝫ ⁊ ſcholaribus Ca.v.⁊ hꝫ.§.xv. fo.lxxvi.
De medicis et aromatarijs. cap̄.vi.⁊ hꝫ.§.x. fo.lxxvij
De emulatōe ꝯo ⁊ detractō ne quā faciū̃t medici introgādū ē ꝑut habes.§.lxxvij.
De mercatoribꝫ cāpſoribꝫ ⁊ ꝓſenetiſ. Caplm̄.vij.et hꝫ.§. xviij. fo.lxxvij
De artificibꝫ ⁊ mechanicis. ca.viij.⁊ hꝫ.§.xvi.fo.lxxviij
De lanificibꝫ fo.lxxix.
De ſetariolo. fo.lxxix.
De tabnario ⁊ hoſpite.lxxix
De macellario fo.lxxix.
De piſtore fo.lxxix
De ſutore pannoꝝ ibidem
De aurificibꝫ fo.lxxix.
De cerdonibꝫ fo.lxxix.
De fabris fo.lxxix.
De locatoribꝫ eq̄ꝝ. ibidē.
De hiſtrionibꝫ fo.lxxix.
De citharizantibꝫ ibidem.
De ſeruitoribꝫ ⁊ laboratoribus fo.lxxix.
De ruſticis ⁊ agricol̄. Cap̄. xi. ⁊ habet.§.xi. fo.lxxix.
De pueriſ ⁊ puell̄.ca.x.f.lxxx
De clericis i cōi.cap̄.xi.⁊ hꝫ §.xxvi. fo.lxxx.
De bñ̄ficiatiſ et canonicijſ.ca. xij.⁊ hꝫ.§.xlij fo.lxxxij.
De religioſis maſcul̄ ⁊ feminis.Capitulū̃.xiij.⁊ habꝫ.§ xxxv. fo.lxxxv.
De voto paupꝫtatiſ.fo.lxxxv
De voto caſtitatiſ.fo.lxxxvi.
De voto obediētie lxxxvi.
De officio diuino.fo.lxxxvi

De exercitio. fo.lxxxvij.
De orõe ꝯfeſſiõe.f.lxxxviij
De amore parẽtũ ibidez
De plat[is] in cõi. Ca.xv.et
bz.§.xv. fo.lxxxix
De epis ꝛ plat[is] ſupiorib[us]
Ca.xiiij.ꝛ bz.§.xxij.fo.xci.
De iudicando in foro ꝯten/
tioſo fo.xciiij
De abſolutiõe ꝛ pnĩe iniun
ctione.ca.xvi. fo.xcv.
De penitẽtia iniũgenda pe/
nitenti Fo.xcvi.
De infirmis et q̃d agẽdũ ſit
erga eos.ca.xvij. fo.xcvij
Forma abſolutõis i arti
culo mortis. fo.xcviij
Forma abſolutõis ab ex
cõicatõe minori fo.xcviij
Forma abſolutõis a pec
cat[is] mĩor[is] excõicatõiſ.xcviij
Forma ſacramẽti bapriſ
matis fo.xcix.
Forma cõfirmatiõis ſeu
chriſmatis Ibidẽ.
Forma abſoluẽdi a pec/
catis Ibidem
Forma extreme vnctõis
Ibidem
Forma ꝯſecratõnis cor/
poris chriſti. Ibidem
Forma conſecratõis ſan
guinis chriſti Ibidez.
Forma ordinũ minoruz
ſcz forma oſtiariȷ̃. Ibidẽ.
Forma lectorat⁹ Ibidem
Forma exorciſtat⁹ Ibidez
Forma accolitat⁹ fo.c.
Forma ſubdyaconat⁹ .fo.c.
Forma dyaconat⁹ fo.c.
Forma p̃ſbiterat⁹. Ibidem
Forma ſacramẽti matrimo
nij. Ibidem
Finit tabula ſuꝑ tercia ꝑ
te interrogatorij.

Incipit tabu

la ſuꝑ tractatu de reſtitutiõi
bus qui in h libro ſeu opere
tercio loco ponit. de q̃ patz i
ſecũda ꝑte ſumme de vicijs
capitalibus eiuſdem fratris
Anthonini.ti.ij.per totum.
Capitulũ ꝑmum de reſtitu/
tionibus in genere. in q̃ po/
nunt viginti manus rapien
tium. quarũ quelibet habet
q̃nq3 digitos ſeu modos. et
ſic ſunt centũ modi in quib[us]
fit reſtitutio l' erogatio. fo.c.
Prima manus feneratoria.
Ibidem
Scda man⁹ raptoria.fo.ci.
Tercia man⁹ furatoria.ibid
Quarta man⁹ bellatoria.cij.
Quinta man⁹ dãnificatoria
Ibidem.
Sexta manus ꝑticipatoria
Fo.ciij.
Septia mã⁹ ſacrilega.ib

Octaua manus iniuſte iudicatoria Ibidē.
Nona manus in iudicio iiuſte aſſiſtoria. fo.ciiij.
Decima manuſ fraudatoria Ibidem.
Undecima man⁹ falſificatoria ibidez
Duodecima manus proditoria. fo.cv.
Tredecima manus ſymoniaca. fo.cv.
Quartadecima man⁹ impeditoria ibidem.
Quintadecima manus luſoria. Fo.cvi.
Sextadecima man⁹ locationis ꝛ conductionis viciatoria. Fo.cvi.
Decimaſeptima man⁹ turpiter lucratoria. Ibidē.
Decimaoctaua man⁹ detractoria fo.cvi.
Decimanona manus pſoneleſoria. Fo.cvij.
Uigeſima manus aīaꝝ ꝑdatoria. fo.cvij.

Incipit capitulū ſcd̄m de reſtitutiōib⁹ in q̄ oſtendit̄ q̄d q̄ntū quib⁹ ꝛ q̄ ordine ſit reſtituēdū. ꝛ habet q̄ttuor.§.

Prim⁹.§.eſt de dāno qd̄ infertur homini quo ad aīaz auferendo ei ꝟtutes infuſas ꝛ morales. qd̄ ꝯtigit fieri q̄ttuor modis fo.cviij
Scd̄s.§.ē de dāno qd̄ īfert̄ homini q̄ ad corp⁹ inferēdo ei leſiōes corpales. qd̄ etiā contingit fieri quattuor modis Fo.cix.
Terci⁹.§.eſt d̄ damno qd̄ īfertur homini quo ad famā et honorem per vituperationes verbales. quod etiaz fit q̄ttuor modis. fo.cx
Quart⁹.§.eſt de dāno qd̄ infert̄ homini q̄ ad ſubſtātiā tpalē put ꝑtinet ad reſtitutōnē male ablatoꝝ certoꝝ ꝛ incertoꝝ. fo.cxij.
An clerici teneant̄ reſtituere fructus voluptuoſe conſumptos. fo.cxiiij.
Capitulū terciū vbi fienda ē reſtitutio Fo.cxiiij
An fideiuſſor poſſit repetere a debitore vſuras ꝑ eo ſolutas fo.cxv.
Capitulū quartū ꝑ quoſ fieri debeat reſtitutio. Et ꝑmo de reſtitutiōe incertoꝝ Folio.cxvi.
Quantū ad ſecundū ꝑ quoſ fieri debet reſtitutio incertorum fo.cxvij.
De dānis datis tempe guer

rarum Fo.cxviij.
De tuto℞ ⁊ curatoꝝ vel negociorum geſtorum reſtitutione fo.cxix.
Capitulũ quintũ cui fienda ē reſtitutio. fo.cxx.
De illicite acquiſitis secũdo modo. Ibidem.
De illicite acquiſitis per ludum fo.cxxij.
Capitulum ſextuꝫ: cur ſit fienda reſtitutio fo.cxxiij.
Capl'm ſeptimum de modo reſtituendi ſeu ordine. folio.cxxix.
De reſtõne certo℞ fo.cxxx
Quõ fieri debeat reſtitutio vxoris concipientis ꝑ adulterium. fo.cxxxiiij.
Capitulum octauum. ſcꝫ quãdo fieri debet reſtitutio. Fo.cxxxvi.

Utiliſſima ꝯfeſſiõis ſummula a reuerẽdiſſimo ī chriſto patre ac domino: domino Antonino archiepõ Florentino edita. Argentine impſſa ꝑ Martinũ flach. Anno domini. M.cccc.xcij. finit feliciter.